RADU THEODORU

aproape de zei

RADU THEODORU

APROAPE DE ZEI

roman

EDITURA MILITARĂ

De fapt, Pilotul a intrat în această aventură, căutîndu-se. Nu știe nici astăzi dacă s-a găsit integral. Probabil nu. Pentru că, după ce santinela a prezentat arma, subliniind cu un gest sec trecerea lui la starea terestră — ce zi de toamnă sfîșietor de limpede, cu cerul decolorat, plopii piramidali vibrînd metalic în aramă și orizontul vast al aerodromului traversat ușor de mătasea morților, argintie — atunci cînd s-a lăsat în spatele lui pentru ultima dată bariera aceea zebrată în alb și-albastru, a presimțit o altă mare aventură, probabil ultima dinaintea definitivei — dar nici una din cele prezente, ori imaginate în viitor, nu au și nu vor putea avea atîta puritate și transparență fluidă ca această fabuloasă căutare a bărbatului aproape de zei.

CARTEA ÎNTÎI

ÎNTERCEPTAREA

ATERIZAREA

CAPITOLUL ÎNTÎI

1

— La „îndepărtată" flaps complet.

— 351. Aterizarea liberă.

Comută pe staţia de radioaducere apropiată. Mai are o sută de metri pînă la sol. Din masa amorfă a norilor, ca dintr-un fund de ocean tulbure şi silenţios, se ridică spre el, vertiginos, luminile difuze ale balisajului. Proiectoarele taie pîcla cu lame de lumină albă. Ar vrea, ca de atîtea ori, să anticipe cu o sutime de secundă momentul cînd pneurile vor atinge betonul umed, luciu, al pistei.

Declic. Întuneric. Atît de dens, încît are certitudinea catastrofei. Se izbeşte de întuneric şi-n microsecunda aceea este conştient pînă la ţipăt de cinematica emoţiilor şi a fiziologiei lui adaptată bolidului care se-nfundă în moarte cu treizeci de metri pe secundă... Şi celălalt ?

— Motor, strigă în microfon — ori poate i se pare că strigă.

Glasul calm, vădit stăpînit al conducătorului zborului.

— Motor... Sparge în sus pe 270°... S-au defectat mijloacele. Fii calm. Aprind rezerva.

Spargere în sus. 1500. 2500. 4000. 7000... 10.000. Nu vede nimic. Aude — poate la 6000 — grindina izbind cupola şi planurile. E cufundat într-un întuneric orb, gelatinos. Abia acum realizează lăcomia cu care aşteptase să vadă proiectoarele, acolo jos, pe pămîntul acoperit de burniţă, devastat de furtună. În căşti, aproape uitase de asta, în căşti, violent şi strident, intermitent şi percutant, semnalul de alarmă al celuilalt.

2

Trăznetele se-ncrucișează violent undeva, deasupra. În lungul planurilor fug scîntei violacee. Atunci vede curbura cupolei, niturile și metalul supersonicului are irizări lucii. Scîntei violacee dansează fluid pe marginile metalice ale carlingii. Lumină orbitoare. Firele metalice din mască iau proporții uriașe. Face un efort dureros, fizic, să se smulgă din senzație. Din năvalla de senzații care-i tumefiază conștiința. Care-o terorizează și inhibă, care luptă s-o dezagrege și s-o pulverizeze în starea de panică primară, ilogică, apropiată de muget și instinct. Întuneric. Lumină cu flamă albă, explozivă, orbitoare. Întuneric orb. Aparatele își licăre fosforul undeva în stînga, sus. Reflexul mereu la pîndă, viu, cu logica lui fără greș.

— M-am angajat... Și el ?

Cuplează, instinctiv, pilotul automat. Nici o schimbare de poziție. Înălțimea 11.000... Cap compas 90°. Viteza ordonată. Apasă butonul radio :

— Relații...

— Încă două minute așa.

Mormăie ceva la adresa calmului de gheață al Navigatorului. Navigatorul și Coechipierul, acest 444 ignobil, care... Uruitul motorului amplificat rapid pînă la surzenie. Asta mai lipsea. Să se angajeze ! Calm. Trebuie să fie efectul acustic complementar la toată orgia de fulgere violet, și întuneric cleios, zeci de fulgere violet, grindină răpăind pe cupolă și costumul de suprasarcină strîngîndu-i incomod articulațiile și trupul cu toate moleculele lui, bulversate din habitudinile speciei și tîrîte spre zonele maxime ale troposferei la bordul proiectilului pe care-l dirijează, conștient din nou că se regăsește într-o ipostază necunoscută, virgină și proaspătă, mereu lacom de amănunte despre sine însuși în această ipostază nuanțată la infinit.

3

Mai are cîteva secunde în nori. Își imaginează traiectoria lui 351 de la sol în tropopauză percutînd cumulonimbul uriaș care-a invadat sud-estul european, aducînd peste această parte

de continent furtuna. Reface asiduu pe cupola carlingii, ori pe ecranul radiolocatorului, harta sinoptică a furtunii, lărgind conştient breşa dintre instinct şi conştiinţă. Mănunchi de trăznete lateral stînga. Şi mirajul halucinant care-l face să încline avionul spre luminile miraculoase, conţinînd în ele o fata morgană a înălţimilor sumbre, o forţă de atracţie fascinatorie, un miracol de culoare electrică, singurul punct de reper al vitezei în masa de întuneric gelatinos... Afurisitul ăsta de costum de suprasarcină îi strînge piciorul stîng. Senzaţia dureroasă, plutind în incertitudini grosiere, că înclină pe stînga. Că motorul s-a supraturat în căderea lui vertiginoasă în abis. Aparatele de bord. Liniştite. Normale. Eclat de lumină, orbitor. Întuneric profund. Explozie de lumină violet. Apoi, neantul. Nimic în jur. Nici cabină. Nici aparate de bord. Nimic, decît senzaţia crispată a inexistenţei.

— La dracu, îşi spune... Trebuie...

Se gîndeşte la femeia aceea de porţelan şi pasiunea ei subită, aproape morbidă pentru Robbe-Grillet. Asta-l face dintr-o dată absolut stăpîn pe sine. Atît de stăpîn încît simte cu o acuitate stranie contradicţia înnebunitoare între senzaţia falsă a nemişcării lui, a atîrnării lui în întunericul cîlţos, fără nici un punct de reper faţă de care să se materializeze viteza şi viteza reală, absolută, cu puţin sub aceea a sunetului, concretizată mecanic şi imparţial pe vitezometru, apoi viteza în urcare înregistrată de variometru, apoi direcţia acestei viteze, o direcţie inteligentă, rezultatul deliberat al calculelor celor din sala de navigaţie, reface atmosfera sălii P.C.-eului, vede limpede braţele concave ale radiolocatoarelor terestre, planşetiştii la lucru, navigatorul şef blestemînd rigla de calcul mereu stropită cu tuş şi pe cel de-al treilea dintre ei, pe Navigatorul lui, urmărindu-l pe ecranul fierbinte, în întunericul fosforescent al sălii aceleia sufocante, pe Navigatorul de care-l leagă prietenia lor stranie, plină de contradicţii, acidă...

Face gestul instinctiv de a-şi şterge obrazul leoarcă de sudoare. Întîlneşte masca. Rîde. Ştie că în cabina ranforsată a reactorului a reuşit să taie orice impuls primar al panicii şi ilogicului. Că şi de data asta a rămas stăpînul destinului şi că se guvernează în spaţiu cu luciditate rece, obiectivă, după indicaţiile matematice ale aparatelor de bord.

— Asta este, își spune și se bate pe umăr, protector și-n gînd... Sînt suprasaturat de viteză. De vibrațiile metalului. De vibrațiile spațiului comprimat pînă la materialitate de 351. De fapt, viteza asta mă comprimă nu numai fizic, în costumul de suprasarcină... Îmi comprimă toată gama de senzații normale, omenești, nemediate, pure. Își dă seama că îi este o poftă sălbatecă de senzații pure, nealterate. În care orizontul să fie cel fix și binecuvîntat, văzut de pe două picioare bine înfipte în sol, nu o linie verzuie fosforescentă, mereu mobilă în carcasa ei, mereu în pericol de a fi răsturnată de o mișcare greșită pe manșe ; în care să existe arbori, și case, și stîlpi de telegraf de-o perfectă și unică verticalitate, tăiată orizontal pe planul fix al pămîntului — ah, pămîntul, cu miresmele lui de toamnă, de coada șoricelului, și pelin, și brumă, și frunze veștede, și bureți — deviezi amice, în sfîrșit — răsuflă adînc, oxigenul medicinal îi înțeapă nările și țîșnește din nori într-un cer de catifea mătăsoasă cu miriade de stele de jur-împrejur și trei lune sferice, galben-portocalii, imense, fosforescente, înfigîndu-i-se în cupolă.

— 351... Pe direcția de spargere, fenomene periculoase zborului... S-au cuplat mijloacele de rezervă. Executi spargerea în jos pe 180°.

Apasă butonul radioului.

— Am înțeles.

— 444... Fii atent. 444... Fii atent... Urmărește-l pe 351 pe ecranul radiolocatorului. Urmărește-l pe 351 pe ecranul radiolocatorului... Pînă la intrarea în sistem, apropie-l la vedere. Executarea.

Pilotul încearcă o jumătate de răsucire în chingi, spre stînga. 444 nu răspunde. Îi vede luminile de poziție. Vede flama scurtă a jetului. Aude în căști, percutant și obsesiv, semnalul de alarmă al celuilalt. Și luminile de poziție care se apropie lin, în viteza halucinantă acum, pentru că sub ei se derulează piscurile cumulonimbului, piscuri vălătucite, scăldate în lumina siderală, spectrală a acestor înălțimi pure și adînci, de-o infinită culoare violacee, luminiscentă și fosforescentă, năzuind să lege cosmosul, întregind noțiunea de spațialitate a Galaxiei, și Pilotul știe, intuiește asta pînă la ultima rațiune, el este comple-

mentul viu, inteligent al mişcării, al vitezei concepute cu rigla de calcul, el este una din ipostazele esenţiale ale acestui secol terifiant şi revelator al geniului uman — urmăreşte fulgerătoarea apropiere a lui 444 şi-şi spune că niciodată femeia aceea de porţelan, de Sèvre, surîzătoare, şi nici confidentul ei, acest 444 tumefiat de accidentul acela îngrozitor, şi nici Navigatorul, prietenul intim al Pictorului, n-au înţeles acest fel al lui de a fi el însuşi şi poate de aceea îl tratează cu duritatea cu care el însuşi îi tratează, pentru că fiecare din ei : 444, Ea şi Navigatorul se cred nedreptăţiţi într-un fel sau altul de viaţă şi-atunci...

— 351... Începi executarea spargerii în jos.

— Am înţeles, răspunde şi-şi consultă cronograful... $02^{h},12^{m}$.

— 444 urmăreşte-l pe radiolocator.

Mereu, sufocant, acest semnal disperat de alarmă în spaţiul imens, luminiscent, acest semnal singular de navă avariată, iar dedesubt, crescînd fulgerător, monstruos, tentaculele vîscoase ale cumulonimbului, cu creste şi abisuri terifiante în care lumina siderală, spectrală, pune în valoare un peisaj selenar, de-o glacialitate perfectă.

5

Intră în sistem. Matematică riguroasă a virajelor în coborîre, dincolo de emoţia stăpînită a omului legat în chingi de cabina ranforsată, agăţată deasupra aripilor în delta, pliabile, care susţin uzina complicată, sinteză de aerodinamica vitezelor supersonice şi electronică şi dincolo de toate aceste rigori determinate cu precizie de cifră şi microsecundă, el, Pilotul, cum îi place să se recunoască, atent la variometru şi orizontul artificial, coborînd din poalele stratosferei, traversînd furtuna, să găsească un punct minuscul, acel punct infim de pe harta Terrei unde redevine om în toată complexitatea noţiunii, acolo unde, odată coborît din carlingă, se izbeşte de relaţiile ancestrale ale speciei, unde regăseşte senzaţiile fruste, necomplicate de toată electronica şi cibernetica interpusă aici, între el şi lume. Lumea acum nevăzută, pentru că tentaculele vîscoase ale cumulonimbului se preling fulgerător în lungul planurilor, al fuzelajului, înghit lacome cupola, o uriaşe vietate submestră,

gelatinoasă, opacă și vorace îl înghite pe 351, motorul abia se mai aude în interiorul cumulonimbului, acul altimetrului scade vertiginos și Pilotul simte acut zona curenților de forfecare pe care 351 o străbate vibrînd dureros din toate încastrările.

6

— Pur și simplu mă paralizează spaima... Spaima și numai spaima. (Ea a făcut un fel de clișeu verbal din repetarea obsesivă a ceea ce crede că este esențial, determinant pentru „hallo-ul emotiv" pe care-l sesizează în conștiință.) O spaimă obiectivă, atroce, incomprehensibilă. Buzele ei senzuale, răsfrînte provocator, spun neologismul ca o incantație, cu voluptate carnală, pentru că, cel mai mic gest pe care-l face Ea conține-n el o doză de voluptate carnală inconștientă. Ea însăși este toată numai voluptate carnală și poate de aceea, printr-o maximă inteligență feminină își dorește cealaltă voluptate, spirituală, și el, Pilotul, de cîțiva ani în urmă a descoperit în Ea toate atributele lui Don Juan și de-atunci, în clipele lor de intimitate totală, ori în cele iritate, el îi zice Don Juan. Ea rămîne perplexă, deconcentrată. Îl privește cu ochii verzi, un verde și el carnal, viu și obrazul alb, un alb mat, voluptos, tare, cum toată carnea ei este albă, pietroasă, un alb ușor arămiu și alunița aceea vie de pe obrazul drept, ori cealaltă, pe ceafă, misterioasă sub părul palpitînd, platinat, conținînd lumina în toate ipostazele ei, îl privește, își scutură capul cu o mîndrie fermă, surîde cu pleoapele întredeschise, cu o expresie incomunicabilă — abandon, viclenie, ceva numai de ea știut, implorare și refuz — și răspunde vag unor gînduri la care Pilotul n-a ajuns niciodată : — Poate !

— Nu pot să înțeleg ce ești tu acolo, pe mașina aceea înspăimîntătoare. De ce ai nevoie de mașina asta îngrozitoare ! (Pupilele i se dilată. Din adîncul trupului statuar, lucrat cu deliciul decadent a unui Canova, izbucnește spaima. Spaima totală, inumană, care-a adus-o atunci lîngă sicriul celuilalt, cînd el, Pilotul era de gardă, au trecut aproape 12 ani — și cînd celălalt, în giulgiul lui îmbibat cu formol — căzuse pe țărmul mării, în golful Midia, se zdrobise interior, nici un os nu mai rămăsese nezdrobit, celălalt, acolo în bise-

rica aceea de tîrg moldovenesc, luase foc de la o lumînare care se topise, şi ei, cei trei camarazi de gardă, rămăseseră ţepeni şi fascinaţi de această oroare, iar Ea, în negru, cu toate că nu era soţia lui, minunat de frumoasă în dantelele acelea negre, îşi smulsese vălul de amantă văduvă şi se repezise asupra mortului ei, asupra flăcărilor acelora abominabile, le înăbuşise şi se arsese pe mîini, la încheietura delicată a mîinilor, acolo unde palpitau venele albastre, fine şi candide.) Doamne, de ce aveţi voi nevoie de maşinile astea îngrozitoare !... (Îşi duce mîinile albe, cu degete lungi, neliniştite la tîmple şi Pilotul vede cicatricile cafenii ale arsurilor de-atunci. Înţelege că-n acest „voi". Ea îl subliniază pe celălalt, pe cel mort atunci, gata să fie ucis a doua oară de flăcări, dacă n-ar fi fost vegheat de-o femeie derutant de frumoasă şi disperată.)

— 351... Repet. Pe direcţia de aterizare, fenomene periculoase zborului...

Apoi glasul persuasiv al conducătorului zborului, comentînd parcă ceva adiacent şi în afara a ceea ce se va-ntîmpla peste două minute şi treizeci de secunde, esenţial ca însăşi Definitivul.

— Afurisită ploaie... Afurisită furtună... Am avut o baftă, una la mie... Nu mai punem noi mîna pe aşa frumuseţe de cumulonimb, nici într-un deceniu... Le plîng de milă ălora care n-au putut zbura în aşa splendoare de cumulonimb... Sînteţi de invidiat...

E prea limbut cel de la „zebră", ca ocolo jos să fie totul în regulă. Îşi strînge chingile. Eclat. Explozie de lumină violet. Întuneric. Beznă. Perioada de acomodare... Aparatele de bord prăbuşite în stînga jos. Mereu stînga asta blestemată. Îşi stăpîneşte ferm, cu efort, tendinţa de a urmări aparatele cu mansa. Girorizontul ? Perfect. Eclat... Mănunchi fascinatoriu de fulgere violet, zigzagînd în cenuşiul tulbure al norului uriaş, încărcat de proastă dispoziţie, grindină şi electricitate.

— 7000... 6000... 5500...

Spargere în jos, regulamentară.

Eclat. Întuneric.

— Iar începe, îşi spune Pilotul, comandîndu-şi deconectarea de la cinematica emoţiilor... Calm, amice... Şi raţional. Raţional.

— Raţionalitatea ta excesivă. Asta mă ucide. Tu excluzi neprevăzutul şi neprevăzutul este însăşi raţiunea de a fi a vieţii. Altfel totul ajunge de-un cenuşiu sufocant... Intolerabil... Insuportabil... De ce nu faci efortul să-l citeşti pe Robbe-Grillet (ultima Ei descoperire, cam tardivă şi prea zgomotoasă)... Labirintul halucinant, paralizant...

Controlează variometrul... Treizeci de metri pe secundă... Straşnic ar fi să se abandoneze „iraţionalului, acelor stări clorotice, dinaintea conştiinţei" cum perorase prietenul Pictorului, Necula Pastore Berger, critic de artă, esseist, foiletonist, cronicar dramatic şi grad universitar supraplin de propria sa fiinţă retezată scurt, cu pieptănătură agresiv napoleoniană — fost Neculai Păstorul acum un deceniu, cînd, spunea Pictorul, critica opera cu ghioaga — metamorfozat în Necula Pastore Berger de cînd apăruse Kafka în librării, pe care Ea şi ceilalţi din cercul Pictorului îl ascultau respectuoşi şi pătrunşi de adevărurile imuabile pe care acesta le rostea grav la acele soarele pline de suficienţă şi megalomanie, unde se-mpărţeau titluri de genialitate artiştilor contemporani, dar mai ales certificate de paupertate şi unde, în lumina spectrală a atelierului navigau şi cîţiva literaţi, dintre care unul clorotic şi devitalizat, cu o chelie pronunţată, unghiile murdare şi o privire verde, putredă, lipit gelatinos de cîţiva studenţi efeminaţi care beau coniac cu o blazare şi detaşare suprarealistă, în timp ce literatul acela cu dinţi şi ei putrezi, posesor al unor cărticele puţine şi firave, le vorbea de pasiunile perverse ale marilor contemporani, spunîndu-le îmbrobodit că sexualitatea, aşa cum este ea privită îndeobşte, este compatibilă doar cu speciile rudimentare.

Frecventa atelierul vopsit în tonuri şocante, pe care se suprapuneau caroiaje fanteziste : „Cum, nu vezi în asta expresia tuturor constrîngerilor de toate genurile, tuturor neputinţelor noastre, expresia lor sublimată" îi şoptea Ea, cînd el, Pilotul, îi spunea cu glas scăzut că e sătul de toată gargara asta opacă şi vrea să se plimbe pe malul apei...

— Probabil îţi povesteşte cum a interceptat astăzi în condiţii grele, spune 444...

Se-apropie de ei, cu paharul de coniac în mînă — îi ţine piciorul transparent, de cristal între degetul mijlociu şi inelar — şi ca de obicei, e grizat uşor şi agresiv.

— 4500 ; 4000 ; 3500...

351 înregistrează sonor aversele, grindina şi tunetele surde din interiorul cumulonimbului...

CAPITOLUL DOI

1

— Aprobaţi spargerea, cere în microfon.

— Aprob...

Totdeauna glasul celor de jos dobîndeşte în căştile de radio, transmis prin eter, o metalizare ţiuită, se despersonalizează în favoarea intransigenţei şi obiectivului.

Măreşte turajul. Acul vitezometrului se apropie de viteza sunetului. Simte, aproape fizic, zidul de molecule presate unele în altele de fuzelajul avionului, molecule crispate, sudate într-o materie dureroasă, sfîşiată... Acum. Bubuitul năprasnic al spargerii zidului sonic face să vibreze ferestrele atelierului aceluia unde trebuiau să se ducă aseară, după concert, pentru că Pictorul îşi serba a nu ştiu cîta aniversare şi avea să-i comunice ceva revelator „uriaş, dragul meu Pilot, uriaş“...

...Se apropie de ţintă cu viteză supersonică. Are din ce în ce mai acut sentimentul că execută o misiune reală. După cum se leagă capetele compas pe care este condus, presupusul infractor aerian vizează zona de vest a ţării. Iată un lucru pe care Pictorul nu-l înţelege şi nu-l va înţelege niciodată. De altfel e reformat, aşa că... Avionul ţintă este 444. Avionul ţintă... Nu vrea să-l gîndească în conexiune cu pilotul lui. O temă, un exerciţiu de luptă şi-atît. Un avion ţintă, trimis în noapte, pe direcţii necunoscute, în condiţii meteo foarte grele şi el, vînătorul, lansat la interceptare în cadrul aceluiaşi exerciţiu de luptă, o dată cu toate mijloacele de la P.C. şi navigatori, pînă la antenele concave ale radiolocatoarelor risipite

pe teritoriu, rotindu-se silenţios şi fantomatic în noaptea biciuită de averse.

Navigatorul lui, omul de care este legat ineluctabil şi definitiv, conştiinţa lui proiectată într-un alter ego atoatevăzător, pentru că el, aici, sub cupolă şi-n întunericul deplin al furtunii nu vede decît aparatele de bord şi funcţia lui este de a încrusta în aceste aparate toate datele pe care i le transmite alter ego-ul său, Navigatorul, omul căruia toate mijloacele Regimentului şi ale apărării teritoriului îi transmit coordonatele ţintei. Navigatorul lui şi-a trădat alter ego-ul, nu, nu pe Pilot l-a trădat, este prea exact cel mai bun Navigator al unităţii, ba poate al marii unităţi, prea este un militar de înaltă clasă, a-ţi trăda Pilotul cu cîteva grade în plus, ori în minus este egal cu a rata misiunea de luptă, este egal cu o trădare în înţelesul integral al cuvîntului, ori Navigatorul este deasupra oricărei bănuieli — nu, el şi-a trădat prietenul, pe om l-a trădat, pe bărbat, în folosul Ei şi al lui 444 şi al Pictorului, aşa cum l-a trădat odinioară, pentru Ea, 444, şi cum, majoritatea bărbaţilor trădează pentru Ea, cum majoritatea bărbaţilor nu rezistă ochilor verzi plecaţi sub genele negre, mari şi sperioase.

Navigatorul îl conduce în noaptea sfîşiată de furtună, îl conduce la interceptarea lui 444 şi 444 este prietenul cel mai intim, cel mai apropiat posibil al Navigatorului, după accidentul acela groaznic în care Navigatorul a năvălit în flăcările oribile ale epavei unde 444 zăcea inconştient, smulgîndu-l morţii cu preţul arsurilor care l-au desfigurat.

Pilotul este conştient de miza pe care ei toţi o pun în joc, aici şi de aceea surîde ironic cînd îşi aminteşte, clar, invitaţia Pictorului : „Am să-ţi comunic ceva uriaş, dragul meu Pilot, uriaş"...

2

Uriaş este gîndul care-a materializat în metale speciale această prelungire a eu-lui, această proiecţie materială în spaţiu, acest micro-laborator tentînd mereu gravitaţia. Uriaşă este această nouă aventură spaţială a umanităţii, cosmosul, migraţia galactică şi ceea ce nu vor să-nţeleagă ei, acolo jos, este faptul că ermetizat în carlingă, singur în stratosferă, com-

primat în tine sub costumul de cosmonaut, comprimat de viteză ca o acțiune complementară a inerției, nu numai celula vie, organismul suportă această glisadă a țesuturilor unora asupra altora, dîndu-ți impresia unei mutații organice spre valorile materiei solide, dar însăși eu-l, stările lui fluide și muzicale își măresc densitatea și printr-un joc subtil al compensației, sătul parcă de expansiunea în spațiu, eu-l se concentrează în zonele pe care Necula Pastore Berger le numește „abisale"...

— 351 ! Măreşte cu 100.

— Am înțeles. Măresc cu 100.

Se află în spatele țintei, la un număr necunoscut de kilometri. În spatele țintei și-n zona M. Adică munții. Este notația lui secretă, pentru această foarte ciudată zonă M. Ca și pentru cealaltă, zona C... Cîmpie. Între coordonatele pe care le-a stabilit cu aproximație, închizînd un spațiu de o sută de kilometri pătrați în lungul celor două rîuri principale ale provinciei. Crispare involuntară pe comenzi. Totul poate că nu este decît o părere. O halucinație născută din aglomerarea senzațiilor false. Din suprasolicitarea dusă pînă la limita puterii de stăpînire și autocontrol. Poate să fulgere la infinit. Toate exploziile electrice din blestematul ăsta de cumulonimb pot să-i răstoarne percepțiile. Să-l deconecteze de la propriul lui sistem central de comandă... Aparatele de bord ? Întuneric. Lipit de retină. Curgîndu-i gros în vene. Să fie din pricina furtunii ?... Să fie vina curenților de forfecare care-i modifică mereu traiectoria ? Care-i imprimă abateri în direcție și-n înălțime ?... Se resoarbe în eveniment. În înlănțuirea unică, cronologică, implacabilă, în temporalitatea ei, care-l leagă de 351 lansat la interceptare, mișcare ireversibilă în timp și-n spațiu, definitivă...

— Destinul țintei sînt eu, își spune, urmărind absorbția cu dublu sens, osmoza „abisală", rîde sub mască, se-neacă, tușește, osmoza prin care organismul lui de țesuturi vii și inteligente asimilează datele mecanice ale lui 351, mișcările servomotoarelor care imprimă eleroanelor, profundorului și direcției micromișcările lui pe manșe și paloniere, aceste mișcări reflex, pe care centrala lui cibernetică, splendidul lui creier, le culege de pe aparatele de bord, le interpretează instantaneu și fără participarea conștientă a Pilotului, le transmite lui 351 — hai bătrîne, îi spune supersonicului, vibrezi, vezi că

vreau să mă înșel pe mine însumi, că mi-e frică de tot ce-ar putea să mi se confirme — dar să știi că vizavi de creier, Tolomacul n-a avut dreptate...

Școala militară. În front, la apelul de seară. Luase un 4 la matematici. Prea își aspira nasul în timpul binomului lui Newton profesorul acela civil și Tolomacul, comandantul secției întîi îl scosese în fața frontului, bucuros că găsise un prilej să-l umilească și lovindu-se peste frunte cu două degete spusese : nu știe altceva decît să bată din călcîie. Cît despre minte, ioc ! Ia să rămîi duminică în școală și să te pui cu burta pe carte. Să nu crezi că-ți vin tresele pe luciul bocancilor și pe poziția de drepți...

I-a răspuns, dincolo de orice prevedere regulamentară, că gradul de locotenent nu-l îndreptățește să facă aprecieri jignitoare... De-atunci Tolomacul l-a făcut să simtă, dușmănos și acru, toate rigorile unei școli militare și așa severă pînă la disperare.

— 351 ! Ținta stînga și în față la 7 !

— Am înțeles !

Cuplează radiolocatorul de bord. Transpiră brusc. Atît de abundent încît sudoarea îi inundă orbitele. Clipește des. Nu poate să-și șteargă ochii din pricina blestematei de măști... Acum.

3

— Orizontala ! Orizontala !

Țipă în el, crispat și singur, el comandantul regimentului lansat la interceptare în noaptea asta de iad, să demonstreze celorlalți, camarazilor de jos, nu numai virtuțile materialului de zbor, asta ar fi superficial și aproape ridicol, ei știu cu toții că se poate întîmpla o explozie a turbinei acolo la 30.000 care să-i ia prin surprindere, care să-i pulverizeze în spațiu în așa fel încît sicriul să nu fie decît un simbol — să le demonstreze că ei, piloții, că el, Regimentul, este deasupra catastrofei.

Amurg. Gata să urce în 882. Avionul scos din revizie. Avionul lui comandant, cu cifrele umplute de culoare roșie, metalizată. Mașina de la „zebră" în alură mare.

— Sînteți chemat urgent, la Divizie.

— Cît de urgent ?

— Acum.

— Totuşi trebuie încercat... bodogăne şi coboară scărița metalică.

— Permiteți-mi să-l încerc eu, tovarăşe colonel... Şi aşa sînt în planificare cu două încercări.

Maiorul îşi arată dantura aceea splendidă, care-l face irezistibil cînd zîmbeşte. Îi rîde parcă şi-acum din tub, imprimat pe ecranul radiolocatorului, dantura albă, strălucitoare... De ce i-a spus atunci :

— Bine !... Raportează-i locotenent-colonelului c-am aprobat să-l încerci...

S-a urcat în maşină şi s-a prezentat generalului care-l aştepta nervos în faţa unei hărți la scară mică, agăţată peste harta murală, care ocupa tot peretele din cabinetul vast şi pretenţios.

— Ce părere ai dumneata, colonele, despre maiorul... şi spusese apăsat numele Navigatorului.

...Explozii de lumină ireală. Mereu explozii violente de lumină care-i abat atenţia. Care-i generează suma de senzaţii false, capabile să ucidă răbdarea unui sfînt. Crispare pe comenzi. În lumina normală a aparatajului, altimetrul arată 8.000... Cu două mii în plus decît acum cîteva secunde. Vrea să ceară relaţii. Se stăpîneşte. Imposibil îşi spune. Halucinez... Orizontala ! Furtuna e de vină. Eclatul de lumină îl face să aiureze. Simte butonul cinemafotomitralierei prin mănuşă. Cere prin radio :

— Fixaţi punctul.

Recepţionează :

— Stînga în faţă la 5 !

Ecranul fluorescent se voalează. Grindină ? Aici ?... Timpul se opreşte. Aparatele de bord se fixează. O imobilitate cumplită solidifică totul în carlingă. 351 i se încrustează în carne. Ţinta... Un punct luminos pe ecran... În prima microsecundă, fără identitate. Un punct luminos, efectul concentrat şi conjugat al emiţătorului de bord şi-atît.

— Sînt 351. Văd ţinta. Intru la atac.

Brusc, sfîşiat, contrariat, glasul Navigatorului :

— 351, stînga la comandă !... Degajează !

Eclat pe ecran. Degajează instantaneu, cu reflexul ordinului înfipt în fiziologia lui cea mai intimă. Transpiră rece.

Pînă la frison. Fulgerător, o miime de secundă prinde în tub imaginea hipertrofiată a ţintei... O altă miime de secundă de întîrziere şi catastrofa ar fi fost inevitabilă.

4

Ţîşneşte din nori sub cupola satinată, cu cele trei lune înfipte în cabină. Percepe vibraţiile spaimei pînă-n humori. Pînă-n ţesuturi.

— 351. Dreapta la comandă. Pică. Eşalon 6... Măreşte cu 200...

Glasul ferm al Navigatorului. Glasul care catalizează spaima. Care-o sedimentează. Glasul raţiunii, calm, seducător, atoateştiutor. Pentru Navigator lucrează toate mijloacele regimentului. O reţea întreagă de radiolocatoare, de transmisionişti şi planşetişti. El „vede" de acolo din faţa ecranului, tot ce se-ntîmplă aici. Pică aburpt în masa tentaculară, plasmatică, a cumulonimbului. Dacă voia să mă ciocnească, nu l-ar fi „ucis" pe 444... Îi e silă că poate formula un asemenea gînd, în asemenea termeni. Cu atît mai mult cu cît m-a salvat... Vitezometrul ? La viteza ordonată. Altimetrul ? Normal : 11.000... 9500... 8200... 7400...

— 351 ! Pune la orizontală. Măreşte cu 100.

„Inamicul", după toate relaţiile care se succed, execută un viraj strîns în urcare să scape de vînător. Îl vede în carlingă pe 444, cu obrazul desfigurat de arsurile de-atunci, surîzînd sub mască... Crede c-are să-i scape şi, cu toată imparţialitatea Navigatorului, nu crede nici o iotă că Navigatorul nu-şi face datoria, sau că-l fură pe el, în folosul ţintei, — ei, da, cu toată imparţialitatea Navigatorului, el, 444 are să-l bată amical pe umeri — (după ce-au trecut toate rigorile de la critica zborului) şi are să-i spună :

— Puişor, ai încă de învăţat pînă cînd o să ajungi un foarte bun pilot de vînătoare.

...Zbor la rasmot cu un P.O.2 adică 120 pe oră, pentru o recunoaştere. Era de amplasat poligonul, sau poate altceva... Nu, poligonul. De departe, acolo în lunca rîului, într-o vîlcică împădurită, maşina roşie, singurul „Taunus" din unitate, maşina lui 444... Viraj jos, în cuţit deasupra maşinii. Deasupra

vîrfurilor arinilor, prin frunzișul cărora vede crengile uscate, margaretele și fînul înalt, de august și de luncă. Pe plaja largă, de nisip auriu, rîul e transparent, conține lumina, își sticlește pietrele de pe fund, pe plajă Ea, dăruită parcă soarelui și dincolo, la mașină, 444 cărînd pe umăr o raniță, ori o sacoșe albastră.

— 351 ! Stînga la comandă !

Execută virajul abrupt care i se cere.

— Scoate pe 280° !

— Scot pe 280°.

— Ținta drept înainte la 6...

Tubul radiolocatorului de bord. Simte sub deget butonul trăgaciului. Imobilitatea cumplită dinaintea deschiderii focului.

— Văd ținta. Intru la atac.

Ușor cu manșa. Imperceptibil cu palonierul. Coboară ținta în caroul central... Ecranul radiolocatorului curat. Punctul luminos se-ncadrează în caroul central. Raniță ori sacoșa albastră. Vara revărsată pe malul rîului. Gustul amar. Coclit. Buzele uscate, sudoarea în gene. În colțul gurii. Sărată... Crește vertiginos. Crește. Ceva aspru, dureros, hidos în el, o catalepsie neagră, dezgustătoare. Punctul devine contur. Conturul, avion. 444 își smulge identitatea din întunericul orb al furtunii. Din labirintul virajelor în urcare abruptă și picaje temerare.

Norii, furtuna, noaptea, spaimele, fulgerele, amintirile, dincolo de carlingă. Lest. Doi kilometri. Unul... ...„Foc" ! „Foc" ! Nu mai există decît o forță cumplită care-l depășește. Apăsată pe manșă și paloniere. Țintuind reactorul pe traiectorie, împotriva tuturor curenților de forfecare, grindinei, fulgerelor, senzațiilor false. O forță cu dreptul definitiv și implacabil al destinului... Degajează...

— Săgeata... Sînt 351 !... Am doborît ținta !

Glasul altcuiva în microfon. Străin. Uscat. Sec. Secătuit. Nu și-l recunoaște.

— 351 ! Ai îndeplinit misiunea !... Ia gisment zero și vino acasă !

Se destinde... Sfîrșeală ușoară. Ameteală ușoară. Atunci, în căști, puternic și calm, glasul lui 444... Aproape uitase că mai există un 444 în cerul ăsta de cîlți și gelatină.

— Sînt 444 !... S-a givrat tubul Pitôt !

Conducătorul zborului :

— Cuplează comutatorul de avarii.

— Am înțeles !... Cuplez !...

El pe gisment zero, ușor prăbușit în scaun... Totul în afara conștiinței apropiate. Totul în afara lui, a carlingii, a lui 351. Dăduse ordin sever, ca atunci cînd zboară să fie chemat pe indicativ și condus ca oricare alt pilot din unitate. Despersonalizarea asta îl odihnește. Îl reconfortează. Dintr-o dată, în tăcerea surdă din el, în care vibrează doar moleculele de aer comprimate pînă la a deveni solide, în care trăiește doar viteza și turbina rotindu-se cu cele cîteva zeci de mii de ture pe minut, în tăcerea aceea sonoră vaierul metalic, intermitent și ascuțit al unui semnal de alarmă...

— 444 sînt 351. Control !

Nici un glas omenesc. Doar vaierul strident pînă la panică al semnalului de alarmă de pe aeronova avariată.

5

A trăi aici, înseamnă a acționa. Se smulge dureros din inerția plăcută a zborului în urcare. Anticipase euforia aproape fizică, voluptatea de a sparge în sus, deasupra furtunii, în cerul satinat, unde va-ntîlni fenomenul ciudat al multiplicării lunii, refracția astrului gigant în cupola supersonicului, posibilitatea de a se confrunta direct cu universul. Reface în sumbrul carlingii imaginea globală a situației lui 444 cu emițătorul avariat. Probabil un scurtcircuit din pricina descărcărilor electrice. Cînd i s-a givrat tubul Pitôt, lui 444 i s-a dat peste cap presiunea dinamică de la tot aparatajul barometric. Are senzația paralizantă că el însuși este lipsit de aparatajul barometric. Că el însuși rămîne mut, agățat în neant, de o mașină ilogică, care-l tîrăște în neființă.

— Săgeata ! Sînt 351 ! Condu-mă la interceptarea lui 444 !

— Am înțeles !

— 444 ! Sînt 351 ! Spargem în sus ! Mă apropii la vedere ! Mă urmărești pe ecran pînă la aterizare ! 444 ! Te conduc la aterizare !

Și iarăși antenele concave ale radiolocatoarelor de la sol, le vede pe pămîntul biciuit de averse, rotindu-se silențios, vede radiștii, și planșetiștii, și navigatorii la lucru, toată forța orga-

nizată și inteligentă a regimentului, vaierul strident al semnalului de alarmă se circumscrie doar în sfera actului mecanic care comunică situația aeronavei avariate și glasul sec al Navigatorului comunicînd relațiile precise, matematice, pe care ei amîndoi le încrustează în aparatele de bord, refac situația, restrîngînd persuasiv și insistent zonele incertitudinilor. Un avion avariat lansîndu-se pe o traiectorie rectilinie, ascendentă, care-l va scoate din furtună, pilotat de 444 cu acurateţea bărbatului stăpîn pe nervii lui ; un al doilea avion dirijat în masa cîlțoasă a norului, în așa fel încît printr-o manevră ușoară să ajungă și să depășească avionul avariat, la distanță de nici o mie de metri și la viteză subsonică, în așa fel încît 444 prinzîndu-l pe ecranul radiolocatorului să-l poată urmări pînă jos, la capătul pistei de beton, acolo de unde-ncepe viața noastră cea de toate zilele.

Zîmbește crispat sub masca de cosmonaut. Manevrează ușor, atent la glasul care-i transmite elementele cu claritate rece. Cînd a ordonat să se noteze punctul, era în zona M și la cîteva secunde, ori numai zecimi de secundă ecranul radiolocatorului s-a voalat și altimetrul a-nregistrat variațiuni încredibile în înălțime. Aici trebuie că este zona neutră a dealurilor subcarpatice. Nu s-a-nregistrat niciodată nimic deosebit care să perturbe siguranța zborurilor. Printr-o mecanică necunoscută îi revine pe retină imaginea Ei abandonată pe plaja însorită și pustie. Imaginea lui 444 legănîndu-se leneș, atletic cu sacoșa aceea albastră pe umăr... Singurătatea din jur. „Taunus"-ul roșu parcat între sălcii și arini, la umbră.

— Ce părere ai dumneata, colonele, despre maiorul... Generalul spune scurt și apăsat numele Navigatorului.

Glasul tăios din difuzorul telespikerului :

— Tovarășe general, permiteți să raportez.

— Ascult.

— Avionul 882 s-a ciocnit de vîrful Sglivanu, acum două minute... Ordonați.

Generalul dintr-odată livid.

— Navigator ?

— Maiorul...

Cel de la telespiker spune numele Navigatorului.

— Continuați programul. Pregătiți-mi elicopterul. Decolez în zece minute... Anunțați Comandamentul.

O clipă de tăcere. Generalul :

— Trebuia să-l încerci ?
— Da, tovarăşe general.
— Cine s-a urcat în locul dumitale ?
— Maiorul Cernea.

...Acolo, sub Sglivanu, nimic. Bucăţi de tablă calcinată şi-atît. Maiorul Cernea executase evident spargerea în jos, cu o abatere de 40 kilometri de la traseu. Asta s-a constatat ascultîndu-se banda de magnetofon de la conducerea zborului. Relaţiile Navigatorului au fost impecabile. Relaţiile radiştilor şi ale mijloacelor de reperaj perfecte. Atunci ?... Care-a fost atunci greşeala fatală a maiorului Cernea, unul din piloţii de înaltă clasă ai unităţii ?

— 351 ! Ţinta dreapta şi în faţă la 8 !
— Am înţeles !

Pilotul cuplează radiolocatorul de bord. Reduce gazele uşor. Contează pe inerţie să gliseze pe lîngă 444 în aşa fel, încît acesta să-l poată prinde rapid pe ecran. Eclat de fulgere alb-albăstrii. Tabloul de bord dispare într-o ceaţă densă, cu miros de scînteie electrică şi oxigen medicinal.

6

— Să nu te desparţi de pistolet nici în somn, i-a ordonat atunci generalul. Fii atent dacă eşti urmărit. Mai ales cînd îţi faci wickendul... Notează numărul, tipul, culoarea maşinilor care ţi se par că te filează. Notează tot ce nu ţi se pare normal, oriunde şi oricînd. Date. Date precise. Ora. Locul. Întîmplarea. Fără comentarii. Faptul nud şi-atît. Lasă-mi în fiecare zi, într-un plic sigilat, observaţiile dumitale.

Generalul bate darabana pe sticla groasă a biroului.

— M-ai înţeles, colonele ?!
— Perfect, tovarăşe general.

Atunci are revelaţia simplă, zguduitoare, că trebuia să moară exact acum două ore şi patruzeci şi şapte de minute. Că, printr-un concurs de împrejurări, în locul lui a murit maiorul Cernea. L-a privit pe general atît de insistent, încît omul a mormăit ceva, de dincolo de uniformă, de grad şi funcţia lui...

— Haide... Trebuie să lămurim afacerea asta... Să vedem dincolo de catastrofă...

— 351 ! Execută spargerea în sus pe 270°.

— Am înţeles ! Sparg în sus pe 270°... Relaţii despre 444 ?

— Vă urmăreşte perfect.

— Situaţia la sol ?

— Cam albastră.

— Adică ?

— Averse combinate cu grindină...

— Mai am zece minute de zbor.

— În regulă.

Pîrîituri stridente în căşti. Semnalul aeronavei avariate. Zbor normal în urcare. Sentimentul confortului. Tabloul de bord vizibil. Fosforescent. De-o fosforescenţă palidă. Verzuie. Reconfortantă. Sînt aici, cu toţii. Legaţi de avioanele lor prin plasa densă a radioundelor. O sferă de radiounde de la sol pînă în zonele inferioare ale spaţiului cosmic. Undeva, jos, oamenii dorm. Subconştientul lor înregistrează aversele ropotind pe geamul ud al ferestrelor. Pictorul a stins plafoniera. Din nişele de alabastru curge lumina aceea difuză, ca de acvarium. Verde fluid. Albastru palid. Sînt şi două aplice acolo, cu abajururi de sticlă trasă, verde opac. Pictorul vrea să-i facă o mărturisire „uriaşă". A dat drumul la magnetofon. În surdină.

Ea acolo, cu umerii goi. Umeri rotunzi, albi sidefii. Albi de ivoriu. Absorbind lumina. Patinînd-o. Înnobilînd-o.

— Simt cum mor lîngă tine... Ceas de ceas !... Clipă de clipă !

Celălalt în sicriu, în giulgiul lui, îmbibat cu formol, biserica afumată, cu sfinţi hieratici, cu zidurile aproape negre mirosind a tămîie şi ceară, mirosind a Paşte, a rugăciune, a nădejdi şi deznădejdi, o biserică străveche, voievodală. O ctitorie cu pisania săpată în piatră, conţinînd ecourile paşilor de-atunci, cu pinteni şi foşnete de pelerine, cu şoaptele jupîniţelor codate şi glasurile baritonale ale monahilor, ei trei de gardă şi femeia aceea necunoscută plecată deasupra frunţii albe, mută, înspăimîntată... Aude glasurile baritonale ale monahilor. Stă acolo în giulgiu, cu fruntea albă, golit de sînge, impasibil, inert. Mîna ei, fierbinte şi umedă. Absurd. Peste chipul lui gliseză uşor zîmbetul alb, fascinant al maiorului Cernea. Maiorul Cernea acolo în sicriul de stejar, tot numai

zîmbet — dantura aceea obsedant de albă, de viguroasă. Vrea să-şi şteargă sudoarea de pe frunte. Întîlneşte masca de plexi. Simte drumul şiroaielor de sudoare în lungul sprîncenelor, pe sub marginea căştii, spre colţul ochilor. Maiorul Cernea a trecut în nefiinţă, fără să lase nimic din fiinţa lui materială, fără părăsirea aceea stranie a trupului, abandonul cărnii fremătînde, fără hieratismul grav din pragul neantului, doar soţia lui. Privire perplexă în faţa carului mortuar, umerii obrajilor căzuţi, ceva de om singur şi înspăimîntat, garda, compania de onoare, drapelul, apoi marşul funebru, sfîşietor şi cadenţa rară, apăsată, deasupra patrula urcînd pe verticală în zgomotul infernal al motoarelor — există în ceremonia despărţirii o perversitate a durerii, totul seamănă cu ritul vechilor seminţii nomade şi Ea acolo printre celelalte, în pragul leşinului, căutîndu-l cu privirea halucinată...

...Ţîşnire prelungă în cerul imens. Stele. Miriade de stele. Pilotul încearcă o jumătate de răsucire în chingi, spre stînga. 444 lunecă rapid, undeva în urmă. Îi vede luminile de poziţie. Vede flama jetului. Îi aude în căşti, percutant şi obsesiv, semnalul de alarmă. Sub planuri se derulează halucinant piscurile cumulonimbului.

7

Cerul. În culorile nopţilor boreale. Violet spre ultramarin. Adînc. Infinit. Ar trage de manşă. Ar pune forţajul. Ar urca aproape de verticală în lumile siderale, de-o glacialitate absolută. Ştie că s-ar regăsi identic cu sine însuşi la capătul raidului fabulos, un bărbat învăţat să privească limpede, fără idei preconcepute orice deliciu ori atrocitate a destinului. Se destinde în chingi. Miimile de secundă, dense cît secolele... Nu-şi închipuie. Realizează. Viraj uşor după indicaţiile Navigatorului. Se află la intersecţia aspiraţiei cu realitatea.

— 351 ! Viraj de 180° stînga !

— Am înţeles !

— 444 ! Urmăreşte la vedere.

Viraj de 180° stînga. Doar acţiunea produce înţelepciune, Navigatorule ! Stelele aleargă pe cupolă într-o fluidă mişcare de vîrtej şi cele trei lune, de ce mereu trei, se rotesc şi ele, gal-

bene și imense, viraj de 180° să-l recuperăm pe 444 care se-nscrie elegant, cu aripile poleite de lumina rece a cosmosului, da, da, aici am învățat valoarea absolută a acțiunii, să alegi o singură soluție dintr-o infinitate posibilă, s-o judeci la 2500 de kilometri pe oră și s-o materializezi pînă la ultima ei consecință, asta înseamnă Valentina să creezi viața, să creezi destinul, asta-ți amplifică eu-l pînă la a-l face responsabil, unicul responsabil al tuturor actelor lui, asta te eliberează de trecut, asta creează un permanent prezent, depozitar al unui viitor permanent, o mișcare cere cu necesitate alta, o cronologie a acțiunii asigură veșnicia și...

— Îngrozitor, iubitule... Te-ai dezumanizat și ceea ce este îngrozitor, tu nu-ți dai seama de asta... Mașina aceea cumplită, ilogică, vă dezumanizează pe toți. Vă cheamă în moarte și voi numiți chemarea asta veșnicie. Ori înțelepciune...

Rîde uscat sub casca de cosmonaut. Consultă cronograful. Au trecut 27 de secunde de cînd a executat spargerea.

— Mașina asta este cea mai rafinată prelungire materială a inteligenței, Valentina. Cel mai rafinat mijloc de investigație al speciei. Nu te gîndi la cantitatea de spațiu pe unitatea de timp... Gîndește-te la infinitatea de resurse de adaptare pe care le descoperă în noi... Pe care le amelioreză. Pe care le desăvîrșește în vederea transformării speciei la condiția lui Hommo Cosmicus... De ce ne judeci mereu numai de la inteligența tramvaiului ?... Ori a „Fiatului", fie el și 2300 !!...

Privește dincolo de cupolă, cerul vast scăldat în culori boreale... Migrația speciei dincolo de gravitație... Declic. Al gîndurilor. Al conștiinței. Se oferă nud radiațiilor subtile pe care le emit constelațiile. Galaxia.

— 351 ! Execuți spargerea în jos pe 90° !

— Am înțeles !

— 444 ! Urmărește-l pe ecran !

În căști, percutant și obsesiv, glasul mecanic al lui 444. Profund omenesc. De sub planuri se ridică vertiginos crestele de sidef ale cumulonimbului. Anticipă cu o miime de secundă clipa cînd masele gelatinoase ale norului au să-l cuprindă cu tentaculele vîscoase, încărcate de electricitate. O ultimă privire boltei înstelate. Violet spre ultramarin. Și veșnicia. Consultă cronograful. Au trecut 32 de secunde. Tentaculele vîscoase se-nchid brusc deasupra cupolei.

CAPITOLUL TREI

1

— 351 !... Gaz !...

Se destinde lejer. Generalul a avut dreptate. Supoziția lui a ieșit din sfera incertitudinilor. Probabil că stațiile speciale de detectare au prins undeva, în spațiul sfîșiat de furtună, fasciculul criminal de radiounde... Taie legătura radio. Pornește motorul. Undeva în noaptea lichidă, în cerul plin de descărcări electrice, a intrat o „țintă"... 444... Undeva în noaptea lichidă, într-un perimetru definit cu aproximație, sub averse, biciuit de furtună, într-o peșteră neștiută, într-o pădure seculară, pe o creastă acoperită de jnepeniște, cineva a pornit o stație pilot criminală... Care este logica actului ? Ce vrea acel om, învelit într-un impermeabil, hăituit, cu conștiința inundată de ură, aplecat deasupra stației care-l va duce implacabil la pierzanie ? Cine este ? Ce cataclism interior l-a făcut să accepte rolul care-l va ucide ?... Spațiul tumefiat de furtună este străbătut de fascicule de radiounde. Unul din fascicule cheamă în moarte... Maiorul Cernea... Sglivărul de care se izbise cu aproape patru decenii în urmă pilotul Ivanovici, părăsit în nori de stațiile terestre... Tăblărie calcinată. Bucăți mutilate de oțel și dural. Atît... Cuplează radioul. Avionul vibrează puternic. Calea de rulaj biciuită de ploaie. Asfaltul pistei ud, lucește straniu. S-a aprins balisajul. Rulează rapid către capătul pistei. Totul pare din altă lume. Aversele pieziș pe betonul luciu peste care glisează metalic lumina proiectoarelor. Eclerajul balizelor, difuz. Vuietul copleșitor al motorului. Aparatele de bord dintr-odată vii. Cu personalitate distinctă. Convertind în cifre fiziologia complicată a acestui microunivers care este 351. Manșa vibrîndu-i ușor în mînă. Și ca-ntotdeauna, osmoza rapidă, desăvîrșită cu 351 pe care-l simte ca o prelungire firească nu numai a trupului, asta ar fi prea puțin, o prelungire firească a ființei lui celei mai intime, o materializare superlativă a dorințelor lui, a felului de a fi el însuși, și altceva mai mult decît atît, proiecția materială a devenirii, dacă-l poate gîndi astfel pe 351.

Gaz !

Pista se năpustește în cabina orbită de ploaie. Inerția îi proiectează trupul în blindajul scaunului. Limfa, sîngele, inima, creierul mobil și parcă plutind în craniul strîns sub casca de cosmonaut se fac simțite. Protestează împotriva violenței cu care sînt smulse din habitudinile ancestrale. Pilotul le urmărește inerția cu maliție... Urmărește fascinat procesul de adaptare a fiziologiei lui la condițiile pe care le impune 351, acest alter ego complementar tuturor aspirațiilor spre nemărginire. Acum. Subconștientul a intrat în circuit cu aparatura electronică. Servomotoarele au devenit prelungirile materiale ale intențiilor lui de a percuta furtuna... Viteza îi schimbă rapid raporturile cu gravitația. Îl eliberează de gravitație pînă la senzația fizică a desprinderii. A abandonării complexului de habitudini tradiționale folosit de bipedul foarte sigur de suprafața solidă călcată sub tălpi.

Zboară !

Mutație în altă eră. Surîde sub cască. Zboară. Este el însuși într-o ipostază mereu de descifrat. Balisajul multicolor, grupul blocurilor, o lumină ici, colo — femeile care-și au bărbații la zborul de noapte — tot ce alcătuiește siguranța, confortul se-nfundă instantaneu și implacabil în noapte.

— Săgeata !... Sînt 351 !... Am decolat.

2

Ora 01 și 37 de minute.

Totul normal la bord.

Zbor în urcare.

Pilotul controlează profesional aparatele de bord. „În regulă" își spune. Afurisitul de costum de suprasarcină cu țesătura elastică menită să-i strîngă venele și arterele și toată testura aparatului circulator pe timpul resurselor și al schimbărilor de direcție, acest complement al fiziologiei, acest intermediu între ființa lui organică și condițiile pe care i le impune 351, se strînge totdeauna asimetric. Îi presează piciorul stîng. Știe că în furtuna în care intră are să-i dea senzații false.

— Giro-orizontul ?

Tresărire interioară, cunoscută. Stăpînită. Conştient că acolo în adîncul fiinţei lui (apropo ce-o fi crezînd Necula Pastore Berger că-nseamnă „zonele abisale" ?... Spune „abisale" cu gura plină, rotundă, el un mic burghez rotofei, căruia îi plac supele groase, şi care la cursuri apostrofează studentele de anul V ţinîndu-le în picioare ca să-şi demonstreze lui însuşi temeritatea şi incoruptibilitatea — ceea ce nu-l scuteşte să se ascundă prin cofetăriile mărginaşe cu o studentă gen bibelou, ochi miraţi, retrasă mereu într-un colţ la seratele Pictorului, în timp ce consoarta legală, şi ea mică şi rubicondă, îi aruncă priviri asasine), acolo în adîncul fiinţei lui iraţionalul îşi începe mişcările spasmodice izvorîte poate din spaima de strivire a celulelor — cine-a descifrat ecuaţia spaimei — e greu să urci un psiholog într-un supersonic de luptă — declic — trei fulgere scurte — începe să se complice zborul în urcare — aparatele de bord normale — e puţin complicat să urci la interceptare în condiţii meteo foarte grele, conştient că în sectorul unde vei executa interceptarea, zona fatală M, ai şansa ca la peste 2000 de kilometri pe oră, deci la peste 32 de kilometri pe minut, deci la peste 500 de metri pe secundă, ai şansa să intri într-un fascicul de radiounde de bruiaj, care să-ţi deregleze aparatura electronică fie şi numai pentru zece secunde. Asta înseamnă o eroare de 5 kilometri în 10 secunde.

— Alo 351...

Glasul Navigatorului. Calm. Oficializat. Metalizat în căştile care pîrîie supărător.

Ora 01 şi 40 de minute.

Totul normal la bord.

Navigatorul îi transmite coordonatele care-l vor conduce la „ţintă". Deci 444 a intrat în zona de supraveghere a unităţii. Îşi imaginează traiectoria proiectilului pe care-l pilotează spre „ţintă". Un cumulonimb uriaş, încărcat de proastă dispoziţie şi electricitate, traversînd continentul de la est spre vest, cu creştetul atingînd tropopauza. 351 lansat în plină viteză percutîndu-l după elementele de navigaţie care-i ajung în căşti, clare şi metalizate. Intuieşte cum toate acestea, staţia de bruiaj, criminală, cumulonimbul, elementele de navigaţie, situaţia de luptă a regimentului se esenţializează spre zonele definitivului.

Era dirijorul lor preferat. Nu puteau spune cu precizie de ce-l prefera fiecare, dar numele lui pe afiș văzut din fugă la începutul săptămînii a stăruit între ei zi de zi, cu toate că Valentina nu l-a rostit niciodată ; iar el, împărțit între o alarmă și programul de zbor, îl uitase.

Vineri la ora 0 decolase pentru o interceptare în stratosferă. Cer pur de catifea grea, ori de brocart, plin de luminescențe fascinatorii. Aterizase cu un sentiment acut al veșniciei.

Ea nu se mai trezise ca altădată, cu mult înainte de a pleca el la aerodrom. Nu-i mai făcuse cafeaua fierbinte, cu ciocolată, nu-i periase vestonul, dar ceea ce-l neliniștise și-l duruse era faptul că nu-i auzise tălpile goale pe parchet, ca odinioară. Atunci se scula cu mult timp înaintea lui. Îi simțea palma fierbinte pe frunte. Respirația pe buze. Se trezea cu senzația, obsedantă atunci, că doarme în luncă, ori în Poiana celor trei fete. Că-l năpădește mireasma tare de vițelar. De levănțică. Și altceva, o mireasmă incomunicabilă de somn, de trup cald de femeie, o lubricitate discretă a porilor și epidermei, o voluptate cenzurată a buzelor cărnoase, a umerilor rotunzi și-a sînului pietros, de fecioară, întrevăzut în despicătura cămășii de noapte, fluidă.

Odaia fusese și-atunci plină pînă-n tavan de liniștea nopții. De intimitatea, de amintirile lor. Luna bătea-n ferestre. Se răspîndea pe covor. Existau acolo umbre pe care le redescoperea cu fiecare zbor de noapte, în afara umbrei foșnitoare, molatice, exalînd mirosul atîțător al femeii abia trezite și mai tîrziu, cînd el își încheia vestonul, ea, femeia relaxată în somn, transformîndu-se brusc în soție, speriată, mereu umblînd fără rost să-i aducă lucruri pe care nu le uitase, ori de care nu avea nevoie.

N-a mai băut cafeaua ca „Logofătul Tăutu". Îi era greu să facă ceea ce de ani făcuse ea. Apăsase comutatorul din hol. Tot ce altădată fusese numai al lor, noaptea cu visele tăcute și fantastice, a rămas în dormitorul unde ea îi spusese de mult : „să te mai adun bucățică cu bucățică, pijamaua, locul cald săpat în saltea, mirosul de bărbat risipit în așternut, privirile", au rămas toate în dormitor, în visele ei străine, lîngă trupul ei leneș, și amorf, și indiferent. Lumină impersonală, cuierul, cas-

cheta, scurta îmblănită. A șovăit atunci. Voia s-o sărute ca-n toți anii aceia. Să-i simtă pe buze, multă vreme, pînă cînd ermetizează carlinga, gustul somnului și al grijii. Să-i spună c-o ia cu el, fără nici o metaforă sentimentală, pînă la 30.000 și-n nesfîrșire... A întredeschis ușa dormitorului. Era încotoșmănat în cizmele de blană, în scurta blănită, greoi și incomod pe pămînt. Era pregătit pentru cealaltă existență și și-a dat seama alaltăieri, ce tîrziu Dumnezeule, ce tîrziu, de existența lui dublă, de faptul că în clipa aceea el pleca pentru o altă ipostază a vieții lui, că era străin aici, că peste zece minute va intra în sfera unor relații absolut noi și neinteligibile pentru ea și că ea rămîne să fie egală cu ceea ce a fost pînă-n clipa asta, pînă acum un an, ori zece, ori pînă mîine-n zori, pînă poimîine și pînă peste un an, ori peste zece.

A închis ușa ușor. Ea dormea abandonată, cu palma sub ceafă, cu părul platinat încadrîndu-i obrazul alb, îmbujorat, pe care gura întredeschisă, cu fardul parcă viu, acuza violent voluptatea.

4

— Pune-ți costumul negru.

— Îl prefer pe cel gris.

— Nu !... În definitiv nici nu e negru. Stofele astea moderne sînt pline de nuanțe. N-au nimic monoton.

— Dacă vrei tu !

— M-am obișnuit de atîta vreme să nu mai vreau nimic... Îmbracă-te cum îți place.

A desfăcut larg ușile dulapului, trecîndu-și mîna cu unghiile lăcuite proaspăt, miroseau ușor a eter, peste rochiile ei...

Altădată — remarcase acest altădată frecvent în gîndurile lui de acum — altădată dialogul ar fi continuat :

— Dacă vrei tu !

— Da, vreau. Gris-ul te maturizează. Te face fioros... Eu în ce mă îmbrac ? În asta ?... În asta ? În care-ți plac mai mult ?...

Altădată. Mormăise ceva. Ce obicei uricios să mormăi.

— Am să-mbrac rochia asta gris argintiu, spusese... Îmi dă un aer grav și, și vreau să fiu gravă pentru ceea ce se cîntă

astă-seară (este sîmbătă seara şi ei se pregătesc să plece la concertul dirijat de dirijorul favorit, căruia, dintr-o emoţie sfioasă, nici nu i-au pronunţat numele)...

— Cu cine-ai luat bilete ? a-ntrebat-o.

Tăcere. Foşnetul rochiilor mutate de pe umeraşele metalice. Tîrziu.

— Cu ai noştri. Vine şi Pictorul cu cineva... De fapt vreau s-o ucid pe coloneleasa aia de la Divizie. E o snoabă, nu pricepe nimic, dar vine c-o obligă bărbat-su să facă program cultural. De necaz îşi etalează toaletele ca la parada modei. Vrusese s-o ia în braţe s-o sărute. E adorabilă cînd manifestă instincte criminale... Nici lui nu-i place coloneleasa. Se-amestecă peste tot. La întrunirile unităţii îşi dă aere de regină neîncoronată. Vorbeşte mult şi pe ton superior despre scriitorii contemporani de cînd unul dintre ei, la o întîlnire cu cititorii din garnizoană a mărturisit că are gradul de „fruntaş în rezervă". Îi confundă între ei, le amestecă cărţile şi-i socoteşte subalternii colonelului.

Ea s-a eschivat şi a trecut în baie. Atunci a moralizat-o spunîndu-i că programul de astăzi este deasupra oricărui gînd meschin şi că, în definitiv, nimeni nu-i poate răpi colonelesei dreptul de a-şi îmbrăca toaletele cum şi cînd îi convine, pe acela de a avea opinii personale în orice domeniu al activităţii umane şi că, fiind ea o soţie exemplară, îşi motivează perfect existenţa.

— Ce vrei să-nţelegi prin „soţie exemplară" ? întrebase ea, oprind duşul.

— Nimic în afară de ceea ce se-nţelege în mod obişnuit, replicase şi-a-nţeles că seara asta e o seară ratată înainte de a-ncepe.

5

A auzit-o fredonînd un şlagăr la modă. A ascultat-o făcînd elogiul serilor de septembrie — cînd a fost asta, aproape acum o veşnicie şi n-a fost decît aseară — adică sîmbătă seara — acum e duminică la ora 01 şi 42 de minute — deocamdată totul normal la bord — al serilor de septembrie, al oraşului plin de forfotă şi lumini, al vitrinelor multicolore, al serii de după concert.

— Ţi-am pregătit o surpriză, a spus cu glasul voalat, plin de ceva necunoscut, un freamăt necunoscut, ori uitat, ceva foarte proaspăt şi tineresc, el a fost inundat de-un sentiment acut — prealarmă şi-a spus legîndu-şi nodul de la cravată...

— Nici o întrebare. Păstrez totul pentru atunci..

— Adică ?

— Mergem cu toţii la Pictor... Are o aniversare. ceva, ai noştri ştiu şi sînt de acord.

Cămaşa albă de nylon e impecabilă. Îi dă şi acum o senzaţie delicioasă de confort şi lejer. Pe perete „marina" odihnitoare de Ştiubey — o găsise la o consignaţie — valuri uşoare, verzi-albastre, foşnitoare, legănătoare, infinite, ieşind mereu din fundalul vernil al peretelui şi simplitatea romană a tot ceea ce se găseşte aici... „Casa lor" !... Ce curios i-au sunat aseară cuvintele astea. A încercat să refacă, ori să intuiască exact tot ce reprezintă pentru el „casa lor". Acest plural uman înmulţind într-o infinitate de ipostaze tot ce se găseşte între pereţii apartamentului. Şi-a adus aminte cum înainte de a comanda mobila l-a chestionat îndelung asupra unor amănunte care atunci îl sîcîiseră... Cum se simte în carlingă ?... Ce-i aceea o carlingă ? Cît stă pe zi într-o carlingă ? Ce ocupaţii are în carlingă ? Nu văzuse legătura cu comanda care trebuia făcută, stăteau cu schiţele pe genunchi şi responsabilul, ori preşedintele cooperativei părea exasperat... Abia mult mai tîrziu, cînd ea nu l-a mai întîmpinat la toate întoarcerile cu :

— Îţi place acasă dragul meu ? Da ?! Haide ! Destinde-te ! Odihneşte-te !

Abia atunci a-nţeles rostul liniilor curbe, uşor ondulate ale mobilei joase, miniaturile care asimilaseră ideea ei de a compensa în „casa lor" plusul de unghiuri ascuţite şi incomoditatea de dincolo, din carlingă.

De cîte ori în alţi ani întrebarea asta ?

— Îţi place acasă dragul meu ?

Şi el, coborînd din noapte şi spaţiu, aici, spre acest punct minuscul, infim de pe Terra (senzaţia că vedea Planeta rotindu-se ameţitor sub el, el un punct fix în spaţiu, continentele, oceanele, istoriile, el spiralînd să-şi găsească propria-i istorie, apoi pista lucie, plopii piramidali, vîntul şi casa, femeia lui, amintirile lor comune).

— Îţi place acasă dragul meu ?

Acest microunivers plin de linii odihnitoare, de culori tandre, de simplitate confortabilă, stăpînit de ea cu grație, îmbibat de aromele suave ale trupului și părului și rochiilor ei.

Întoarcerile lui nu mai au întrebări. Ea a descoperit un alt univers. El n-a avut timp s-ajungă acolo. Amintirile lor comune s-au retras prin unghere. Au devenit vetuste. Se rușinează de această vetustețe. El însuși se sfiește să le cheme. Să le reînvie. Sînt moarte. Sau pe cale de a muri. Poate că „astăzi" trăiește atîta vreme cît nu mor amintirile... Descoperise o voluptate dulce lăsîndu-și cămașa să-i lunece pe umeri. Seara era ratată înainte de a-ncepe. Pentru că în baie nu se-ntîmplă nici un diluviu, așa cum se-ntîmpla de-atîtea ori atunci...

...De fapt o viclenie inocentă. Dușul n-avea obiect. „Obiectul" cu halatul de baie violet și scămos înfășurat pînă deasupra sînului, cu umerii rotunzi brumați de stropi, încerca să-și pună ordine în coafură. El oprea apa. Ea îl privea în oglindă și-l întreba dac-o preferă cu breton, ori, pur și simplu, cu părul dat peste cap... Îi ștergea umerii. Îi săruta pe rînd. Ea rîdea gîlgîit. Fugea, tropăind cu tălpile goale. Afară se-nsera vizibil. Își lega cravata sub privirea ei plină de admirație.

— Phii !... Niciodată n-am să înțeleg cum de poți să faci treaba asta încurcată !... Ajută-mă să-mi închei fermoarul.

Viclenie căreia îi cădea victimă, conștient. Vedea gîtul rotund, musculos, cu pielea aburită sub care palpitau venele albăstrui. Îi trecea buzele pînă la rădăcina părului, ea rămînea o clipă nemișcată și el aștepta acolo, cu buzele îngropate la rădăcina părului mătăsos, reîntruparea femeii în substanța ei de voluptate absolută... Atunci rămîneau două locuri goale undeva într-un fotoliu de orchestră, ori în vreo loje de teatru și-n casa lor, tîrziu, se strecura ceva inefabil, nimic din sațietatea cărnii satisfăcute, altceva subtil și răscolitor și dureros, pentru că ea evada într-un loc și timp indecis unde n-o mai reîntîlnea decît atunci cînd adormeau tîrziu, îmbrățișați, lacomi cu disperare unul de celălalt...

Ea și-a rujat buzele. Și-a tras cu dermatograful conturul ochilor care s-au adîncit brusc, subliniindu-și personalitatea enigmatică. Au constatat amîndoi că sînt gata mult prea devreme. Ea s-a așezat în fotoliu. S-a uitat pe fereastră șoptind cuiva titlul simfoniei care închidea concertul. El s-a așezat în al doilea fotoliu, spunîndu-și că-n seara asta n-are să se uite la suflători, mai ales la cei cu tromboanele, are să-nchidă

ochii şi-are s-asculte pînă cînd valurile acelea de sunete tumultuoase au să-i şteargă toate vibraţiile vitezelor în jur de M = 2 sedimentate în el tot, ca o a doua natură, mereu sonoră, încrustată în nervi parcă pentru totdeauna. Are să se ducă la întîlnirea cu titanul în faţa căruia se pulverizează, lacom de tumultul lui grav şi desigur, ca ori de cîte ori îl ascultă, o să se imagineze undeva în stratosferă, scăldat în lumina zodiacală pură şi fluidă, iar deasupra cupolei au să fie cerul negru şi stelele.

Ea vorbeşte încet despre siguranţa cu care Pictorul stăpîneşte culorile, izbucnirea aceea de culori fantastice, cărora nu le găseşte nume.

— Mă duc să scot maşina, a spus el cu sentimentul tăios al prealarmei.

Ultima pată de ocru se ştersese din fereastră. A rămas singur, în lumina galbenă, doar plopul.

6

Scosese maşina din garaj. Pîrîitul unei motociclete... Nu se poate, îşi spusese... Nu se poate... Motocicleta a trecut spre oraş. Distinsese silueta lui Bucur, care pleacă probabil la pescuit. Pornise motorul. Îl încălzise uşor la ralanti. Maşina este confortabilă, intimă şi cînd aprinde bordul, lumina verzuie îl relaxează. După concert ar fi vrut s-asculte sălciile şi rîul, apoi să se lase bătuţi în parbriz de luminile vitrinelor fluorescente, să gliseze pe fundul acela de mare care este oraşul seara, populat de perechi şi de lună. Să iasă la şosea unde-au să-ntîlnească umbrele plopilor, cîmpul, fîşîitul pneurilor, odihnitor. Ea să se abandoneze acestei lunecări dulci şi el s-o regăsească acolo, să se regăsească amîndoi seduşi de gîndul permanenţei intimităţii lor...

Ea coborîse scările, unduitor. I se păruse nouă, tulburător de nouă. Ochii subliniaţi cu dermatograful îi luceau aţîţat şi posesiv. Privirea trecuse peste el şi ea zîmbise unui gînd care lui îi era necunoscut. Îi deschisese portiera cu gestul adresat unei necunoscute.

Motocicleta.

Din faţă.

Barase drumul.

— Să trăiţi,tovarăşe colonel... Alarmă !

Ea la fel de absentă.

— Ce stupid, spusese... Lasă-mi maşina... Voi veniţi cînd isprăviţi... A nu ! Nu la filarmonică. La atelier... Succes, spusese impersonal trecînd în locul lui la volan...

Demaraj scurt. Semnalizatoarele roşii. Farurile lunecînd pe asfaltul şoselei. Urcase scările cîte trei... Tricoul... Salopeta... Singur. Aparatul cu tranzistori... Poate ar fi trebuit să aştepte pînă cînd pleacă... Paşi pe coridoare... În fotoliul ei, mîrtanul siamez, negru, cu ochii rotunzi, verzi, duşmănoşi. Nu se iubesc. Ali Khan, pufos, leneş, arogant. I-a întors coada. În replică i-a zvîrlit mănuşa de zbor în mutra suficientă. Ali Khan a sărit pe toaletă, răsturnînd poşeta de piele de căprioară pe care-o poartă la pantofii troteur. Poşeta căzuse, vărsîndu-şi conţinutul. Cîteva bancnote. Mărunţiş. Un ruj. Un bilet de autobuz. Şi pe bilet scrisul ferm al Coechipierului :

„Te aştept la 16 şi 15 la locul ştiut".

Senzaţia de greaţă. A împăturit biletul. L-a rupt. L-a aruncat în closet. A tras apa.

7

Stă în carlingă cu cupola ridicată, deasupra stelele şi-alături umbra tehnicului aşezat pe marginea ranforsată. Costumul de suprasarcină îi strînge fiecare fibră vie.

— E-n regulă, tovarăşe colonel, spune tehnicul fără să coboare de pe scară... După cîte spune meteorologul, o să fie albastră.

Ritualul fiecărei decolări. Căpitanul tehnic îi trece centura peste umeri. Nu c-ar fi nevoie să-i lege chingile. E nevoie de el în alte dimensiuni. Gestul aproape tandru cu care căpitanul îi leagă chingile, premeditînd încetineala, îl mută brusc aici... Rămăsese încă acolo, lîngă toate incertitudinile.

„Te aştept la 16 şi 15 la locul ştiut".

— Locul ştiut ! Locul ştiut ! Locul ştiut !

— Ei da, domnul meu. Locul ştiut.

Se-ntrebase, înainte ca Nicolae, căpitanul tehnic, să-i lege centurile cu gestul tandru şi prelungit, se-ntrebase dacă toate

femeile, ca să-şi poată supravieţui, îşi descoperă un „loc ştiut"... Nicolae vrea să fie aici. Să-i garanteze cu prezenţa lui că nimic n-a scăpat neverificat. Să continue un minut mai mult prezenţa tuturor tehnicilor. Responsabilitatea lor comună... Farurile maşinii lunecînd rapid spre oraş. Fără reticenţe. Fără complicaţii. Alături Nicolae, cocoţat pe marginea carlingii. Undeva, la orizont, fulgeră. Nicolae mormăie înciudat. Dintr-odată se face frig.

— Gata, tovarăşe colonel ?

— Gata, Nicolae.

— E ora 20...

— În regulă.

— Păreţi supărat. Poate sînteţi indispus şi n-ar fi cazul...

Şterge cu mîneca combinezonului o pată imaginară de pe plexiglasul carlingii. Pilotul constată greutatea şi incomoditatea căştii de cosmonaut aici, pe pămînt. Nicolae verifică încă o dată chingile. Contactele... El deschide aparatul cu tranzistori... Dincolo de foşnetul vîntului în antena avionului, aude zgomotul sălii de concert. Tusete. Foiala pe scaune... Aude cum cineva îşi acordă violoncelul... Viorile... Casca de cosmonaut i se pare nesuferit de grea... Aplauze... Închide ochii. Reface silueta uşor adusă de spate a dirijorului. Coama căruntă. „Leonină"... A ridicat bagheta. În carlingă năvăleşte liniştea solemnă agăţată de bagheta albă, magică.

„Te aştept la 16 şi 15 la locul ştiut".

Niciodată 444 n-a fost un stilist. Doi de *la* într-o propoziţie de şase cuvinte... Vîntul în antenă. Puternic. Orizontul, de smoală. Pista intră albă în noapte. Departe, sus, alt fulger taie noaptea de la nord la sud. Două ritualuri. Două lumi. Ea, în sala caldă, plină pînă la refuz de liniştea impusă de bagheta magică. De odoarea trupurilor de femei elegante, decoltate, coafate proaspăt. El, legat în chingi cu gîndurile sub lumina verzuie a tabloului de bord. Cu cerul pînă-n limita superioară a stratosferei deasupra carlingii. Cu frontul de furtună anunţat prin presă şi radio, hoinărind de la est spre vest, pe deasupra meridianelor.

Corolă de sunete melodioase. Viorile... Un semnal. Pi ; ta ta ; ta ta ta ; pi ; ta ta... Un satelit. Semnalul traversează rapid corola de sunete izbucnite dulce de sub bagheta magică... Enescu... Căştile pîrîie supărător...

— 351... Răspundeţi pentru control.

— 351... Sînt 351... Aud foarte bine...

— Bine... Rămîneți pe recepție.

...Nu e loc pentru amîndouă, își spune, atunci cînd noaptea devine dintr-odată sonoră. Cînd corola de sunete de culoarea sidefului, ori a apelor de munte, ori a cetinișului, poleită vag de lumina pură a lunii, fluxul odihnitor de sunete care-l pătrunde risipindu-i-se generos în celulele suprasaturate de viteza la valoarea lui M=2, fluxul acela plin de armonie și echilibru este sfîșiat de țiuitul vîntului în antenă, de chemările stațiilor de pe aerodromuri, ale navelor din larg, ale stațiilor meteo, ale posturilor de radio... Pi ; ta ta ; ta ta ta ; pi ; ta ta... Răsucește butonul aparatului de radio de la bord. Noaptea îi intră în cabină în toate limbile. În alfabetul sonor și universal Morse. Trece aparatul cu tranzistori lui Nicolae. Vîntul șuieră pe deasupra carlingii.

— Să iau scara, tovarășe colonel ?

— Da ! Ia-o !

Ermetizează carlinga. Dincolo de hangare se ridică spre zenit un zid de păcură. Trebuie să fie plin de descărcări electrice. Le aude răbufnind în căști. N-are să fie grozav de plăcut acolo... Se gîndește legat în chingi de două aripi, aparent inert, aparent minuscul deasupra și-n jur noaptea, constelațiile n-au mai rămas decît la sud de Calea lactee, restul bolții l-a-nghițit furtuna și timpul s-a dizolvat, minut cu minut, oră cu oră în așteptarea legată-n chingi, nici un alt gînd, nimic decît așteptarea. Colonelul ține în mîna stîngă, la manetă, sinteza ultimă a termodinamicii la motoarele cu reacție, care la o simplă comandă se transformă în viteză ascensională la valoarea vitezei sunetului și-atît.

„Te aștept la 16 și 15 la locul știut" !

— 351 !... Gaz !

Se destinde lejer. Generalul a avut dreptate. Supoziția lui a ieșit din sfera incertitudinilor. Probabil că stațiile speciale de detectare au prins undeva, în spațiul sfîșiat de furtună, fasciculul criminal de radiounde. Uitase... Pista se năpustește în cabina orbită de ploaie.

Ora 01 și 37 de minute.

Totul normal la bord.

Controlează profesional aparatele. „În regulă" își spune... Se apropie de „țintă" cu viteză supersonică. 444. L-a trădat așa cum l-a trădat Navigatorul, l-au trădat pentru Ea, majo-

ritatea bărbaților trădează pentru Ea, pentru că majoritatea bărbaților nu rezistă ochilor verzi, plecați sub genele negre, mari și catifelate.

Navigatorul îl conduce în noapte, la interceptarea lui 444.

„Te aștept la 16 și 15 la locul știut".

— Aprobați spargerea, cere în microfon.

— Aprob !

Se apropie de țintă cu viteză supersonică. În afara oricărui act deliberat, caută cu înfrigurare butonul tunului.

Z B O R U L

CAPITOLUL ÎNTÎI

1

— 351 !... Gaz !

Comanda conducătorului zborului ajunge la Navigator întretăiată de descărcările electrice care parazitează circuitele. Aşteaptă să-i apară pe ecran punctul luminos care-l materializează pe 351. Probabil că Gelatină îl caută înverşunat la domiciliu. Niciodată nu l-a simpatizat pe Gelatină, şi-n şcoala militară i-a făcut atîta mizerie cît putea să-i facă unuia din acelaşi an, mai mic în grad — afurisitul avea darul scîrbos al linguşelii, pe care şi-l cultivase cu obstinaţie pînă cînd ajunsese codoşul Tolomacului în Secţia I-a. Nu l-au lecuit nici înfăşurîndu-l în pătură şi snopindu-l noaptea, în dormitor şi-n complicitatea plantonului, nici vîrîndu-i broaşte în bocanci, ori în casca de zbor. Slăbuţ la cursuri, „cizmă" la pilotaj, dizolvat la un depozit de materiale în timpul războiului, Gelatină a apărut dintr-odată eroic pe funcţie de „adjutant". Adjutantul unei mărimi în ascensiune. Un fel de „ţine cal" ori „ţine servietă" ori „ţine manta", bine aprovizionat cu „şozuri" de ultimă oră, bărbierit pînă la sînge, permanent surîzător şi cu fiecare steluţă nouă pe epoleţi adăugînd o doză nouă de gravitate în aşa fel încît gradul de colonel l-a făcut impenetrabil, glacial şi condescendent cu economie. În avion nu pune piciorul decît atunci cînd face parte dintr-o suită care se transportă pe calea aerului.

Navigatorul se instalează comod pe scaun. Sala întunecoasă, supraîncălzită de radiaţiile radiolocatoarelor, ecranele fluorescente, foiala de dincolo, din sala de comandă, a P.C.-ului, mirosul de aparatură încinsă şi ropotul averselor pe olanele acoperişului îl cenzurează ca de fiecare dată, cînd se instalează în scaunul terestru, banal, pe patru picioare de lemn,

un scaun „stas" fără nici o istorie, oricînd schimbabil cu unul de la club ori dintr-un birou oarecare.

De fapt trebuia să fie dincolo.

În carlingă.

Mereu gîndul irealizabil. Şi durerea cvasiviscerală care-i strînge inima. Stă cu căştile la urechi, cu microfonul în dreptul gurii, un bărbat înalt, suplu, atletic, uşor cărunt la tîmple, cu creţuri fine la coada ochilor, bărbie energică, cu obrazul desfigurat de arsuri, cu pielea de pe mîini arsă, profil pur, roman, desenat cu finețe şi radiaţiile violacee ale ecranului se absorb în cenuşiul pupilelor, fosforizîndu-le.

Tresare cînd aude în căşti glasul energic, cu mereu aceleaşi intensităţi tonale :

— Săgeata !... Sînt 351 !... Am decolat !

2

Reface instantaneu, cu minuţie arheologică, imaginea totală a lui 351 în zbor. De fapt pentru asta trăieşte. Se pleacă deasupra ecranului. Peste un minut, ori peste două, pe ecran vor apărea două puncte luminoase. Ţinta : 444 şi vînătorul : 351 ! Atunci el se va transforma în destinul amîndurora... Aude ploaia şi grindina răpăind pe cupolă. Strînge nişte chingi imaginare. Urmăreşte pe variometru zborul vertiginos, aproape de verticală. Simte în nări oxigenul medicinal al carlingii ermetizate... Senzaţia acută a desprinderii, ca şi cînd dublul lui, ceva din însăşi materialitatea lui cea mai intimă se desprinde de el însuşi şi printr-o transmigraţie de celule şi viaţă afectivă se reface în intimitatea de sub cupola lui 351, ori mai mult, printr-un proces subtil de osmoză se resoarbe în personalitatea celuilalt, a Pilotului, a acestui alter ego prin existenţa căruia încearcă el să-şi prelungească o existenţă aparent defunctă, propria lui existenţă de pilot, interzisă de medici, de structurile lui traumatizate de accident : — uşor cu maneta şi simte în podul palmei metalul încă rece al manetei, îi place că linia de credinţă a compasului ţine fixată gradaţia exactă transmisă de „Săgeata", ar vrea să se pătrundă de vibraţia profundă, răscolitoare a metalului zvîrlit în spaţiu cu peste 2 500 de kilometri pe oră şi-n clipa aceea de concentrare maximă cînd asi-

mileazã ca pe-un fluid vital toate comunicările radio, emanaţiile ecranului, răpăitul averselor pe olane şi foşnetul neliniştit al plopilor piramidali, în clipa aceea de intensitate condusă spre paroxism, declic, deconectare, revenire la realitatea scaunului de lemn, banal, schimbabil cu oricare altul, fără istorie, trăsăturile îi cad, cearcănele de sub ochi îi apar evidente, mîinile cu degete fine, de violonist înregistrează un spasm uşor şi nu-şi recunoaşte vocea atunci cînd spune în microfon :

— 351 ! Cap compas 170. Timp 3... Eşalon 8.

Pilotul a dat drumul la cronometru. Iese din cabraj. A ajuns la 8000 de metri. În partea dreaptă a ecranului a intrat ţinta. Face manevre temerare în adîncime şi direcţie. Un punct luminos care lunecă silenţios pe o sinusoidă aparent absurdă. Un punct lumnios care ar putea duce o foarte agreabilă încărcătură atomică. „Devin stupid", îşi spune, şi urmăreşte atent cum din stînga şi josul ecranului un alt punct luminos se apropie cu viteză constantă de „ţintă"... „Trebuie să te aduni din carlingă amice şi e ultima oară cînd îţi permit s-o iei razna... Să fim atenţi... Mai mult decît atenţi... Probabil că în 50 de secunde o să-şi facă apariţia „Şarpele..." Se crispează. Brusc, i se broboneşte fruntea.

3

Noaptea îşi pierde toate caracteristicile normale. Mai precis, el nu mai recunoaşte nici una din calităţile dintotdeauna ale nopţilor de octombrie... Licenţa în istorie rămîne flagrant inutilă. Ca şi cealaltă, în filozofie. Normal ar fi fost să facă electronica. De ce normal ? Readaptarea. Mereu şocul readaptării, mereu consumul inestimabil de energie pentru a te scoate dintr-o condiţie şi a te readapta la o alta, chinuitor de deosebită, mereu lupta cu inerţia la care-a revenit după ce accidentul i-a interzis condiţia de pilot, aceea pe care şi-o dorise ca pe-o împlinire şi eliberare, mereu acest rol intermediar între tehnica mijloacelor terestre şi omul de la bord, chintesenţa tuturor forţelor uriaşe de aici, materializarea unică a tuturor eforturilor plurale ale unităţii — el, răsfăţatul, el unicul, el cel aproape de zei, Pilotul.

Acceptă rolul de intermediar cu un fel de mîndrie rănită. Cu o dăruire rece. Distantă. Se observă aici, imparțial. O parte din structura lui intimă, acel ceva sensibil și multiform cu care selectează și-nțelege mersul constelațiilor, vibrația vîntului în frunzișul plopilor, aroma suavă a liliacului înflorit, acel ceva nedefinit care-i amintește lecturi din adolescență și-i face legătura cu tot ce este sensibil în jurul lui, apusurile muzicale, serile de intimitate cu ei, ori poate numai cu Ea, liniște, afară înserarea, Ea abandonată leneș pe studio cu mîrtanul siamez culcușit vigilent lîngă coapsa fluidă și plăcile, mereu aceleași trei plăci : Lalo, Ceaikovski (Patetica) și Mozart — ce împerechere și de ce mereu așa ? — acel ceva inefabil a suferit și suferă mereu mutații stranii, încorporînd între el cel de odinioară și Navigator un filtru total, ecranul radiolocatorului.

O parte din viața lui se filtrează prin acest ecran fluorescent. Filtrul ăsta luminescent îi determină senzațiile și reacțiile. Modul lui de a percepe noaptea. Interpune între universul boltii de deasupra P.C.-ului și el niște axe de coordonate de o duritate metalică, axe între care tot ce se întîmplă de la sol pînă-n limitele superioare ale stratosferei se materializează în impulsuri luminoase, cărora el, Navigatorul, trebuie să le determine originea și, într-un fel, destinul.

În condițiile date, ambele licențe inutile.

Undeva, destinul lui s-a întrerupt brutal. A avut latitudinea să aleagă. Dincolo de aerodrom, la o catedră, la Academia Militară, ori aici... A opus umilinței pilotului fracturat, știința ofițerului... Și el ? El, omul ? Surîs strangulat. Crispat...

În noaptea asta se-ntîmplă al dracului de multe lucruri în troposferă. Straturi ionizate puternic aprind și sting fulgere scurte pe ecran. Glasul planșetiștilor îi vine estompat. Tot estompat, întrerupt de bubuituri scurte, aude glasul vînătorului, pe care acum îl conduce nemijlocit la interceptare.

— Sînt 351 !... Relații !

Probabil senzații false la Pilot... În microfon, sec :

— Încă două minute așa !

Pilotul își iese din țîțîni cînd îl aude vorbind din laringe. Asta-i face bine acolo sus. Ieșit din țîțîni o să fie mai puțin atent la trăznetele care-i dau senzații false de angajare.

4

Începe „cursa diavolului" cum o numesc ei trei, în intimitate. Ei trei... Și Ea. Pentru că rămăseseră numai ei patru după război, tîrziu, în anii de stagnare, de incertitudini, de agonie a aviației clasice și-n unul din anii aceia de agonie a avionului cu elice, a căzut al patrulea, acolo la Mare, absurd și stupid, ei s-au hotărît să rămînă în această formație știrbită, ultragiată de absurd, formație care rezistase războiului, vieții — violată acum în mod stupid, să se-nchidă în formația de trei și să rămînă așa pînă cînd viața are să le interzică aviația, ori pînă cînd temeritatea lor îi va pedepsi, ori pînă cînd năzuința lor spre puritatea absolută a spațiului îi va sancționa ; s-au readaptat surprinzător aviației reactive, cu toate nostalgiile niciodată uitate ale bravelor avioane cu elice, apoi a trădat Pilotul, descoperind-o pe Ea ; ori lăsîndu-se descoperit și ei au înțeles, nu l-au iertat și nu l-au părăsit, au rămas ei trei și Ea fără s-o poată niciodată aduce în formație — un fel de mit al feminității, o substanță fascinantă a carnalului și spiritualului. Apoi a trădat el — accidentul acela nenorocit —, a trădat pe jumătate, de aceea a rămas aici, într-un fel de formație — acum trădează Ea și de fapt, n-a rămas pur decît 444 — așa desfigurat de arsuri cum este, el singur a rămas al carlingii și-al spațiului...

În microfon :

— 351 !... Mărește cu 100 !

— Am înțeles !... Măresc cu 100 !

Viteza vînătorului se mărește vizibil. Ei doi au ajuns să trăiască zborul într-o sincronizare perfectă. Nu acea sincronizare mecanică, dobîndită prin antrenamente susținute care se stabilește între pilot și navigatorul său. O altă sincronizare, infinit mai subtilă și nuanțată, pentru că Pilotul îl conține pe Navigator în sinteză, anii de zbor în patrulă, războiul, nopțile nesfîrșite de dezbateri, o viață întreagă, tinerețea, maturitatea în aceeași ambianță și nu numai faptul cotidian, nu asta, faptul că Pilotul i se încredințează total, ca și cînd s-ar lăsa pe sine la radiolocator, dublat de finețea cu care-l ia pe el în avion,

nu fizic, spiritual, inteligența și rațiunea lui, executîndu-i prompt, la zecime de secundă toate indicațiile, ori anticipîndu-i-le prin manevre ușoare, totul atît de contopit încît îi dă senzația că el însuși execută manevrele pe care le-a conceput, la fracțiune de grad și zecime de secundă, în așa fel încît înscrisă pe ecranul radiolocatorului, manevra Pilotului conține perfecțiunea. Desprins din testura emoționalului, zborul dobîndește toate atributele artisticului și științificului — devine o parabolă splendidă încrustată fulgurant în cerul fără amintiri, ca un simbol al trecerii speciei...

„Deviezi amice ! Deviezi !..." Simbolul luminos al vînătorului bruiat de luminescențele străine create de straturile ionizate se apropie vertiginos de celălalt simbol, al țintei.

Se smulge brutal din el însuși. Din tentația de a imagina drumul lui 351 traversînd cumulonimbul. Jetul de flăcări, aripile în delta mobile, silueta perfect aerodinamică apropiindu-se de zidul sonic, presînd moleculele de aer pînă la a le face solide ; rețeaua radioundelor țesînd spațiul galactic într-o infinitate de meridiane și paralele ale necesității omului de a comunica ; Pilotul în costumul de cosmonaut, un bărbat perfect echilibrat, stăpîn pe sine pînă la cel mai neimportant neuron ; fulgerele, masele imense de pîclă, de grindină, ori numai de vapori în echilibru nestabil pe care percuția supersonicului le condensează instantaneu ; toată această fiziologie fabuloasă a furtunii ; tot acest consum de geniu uman, radiolocatoarele terestre rotindu-și antenele concave mereu lacome de cunoașterea spațiului aerian, transmisiunile Regimentului — acest sistem nervos esențial al gîndirii și acțiunii, inginerii și maiștrii de pistă, statul major și cei de la conducerea zborului, magnetofoanele care-nregistrează fidel fragmentul de epopee pe care-l creează ei, conștienți de destinul lor comun, acceptînd deliberat acest destin ca pe suprema lor împlinire ; se smulge dureros din toate aceste tentații și se contopește cu cele două semnale luminoase : vînătorul și ținta.

Ținta pe care niciodată n-a putut-o gîndi în afara atributelor țintei. Acolo sus, manevrează abil, calm și temerar, inamicul. Acela care violează cerul plin de amintiri dincolo de Zamolxe.

Vînătorul intră în spațiul fatal. Ar fi trebuit să-i raporteze generalului rezultatul tuturor calculelor lui de pînă acum. Poate că „Șarpele"... Punctul luminos se apropie vertiginos de zona muntoasă pe care-o survolează ținta. Poate ar fi trebuit să-i ceară amănunte lui 444. Multe amănunte. Zecimile de secundă. Își aude pulsul bătîndu-i în urechi.

— 351 ! Ținta stînga și în față la 7 !

Estimează precis acești 7 kilometri care despart vînătorul de țintă. Splendid. Pilotul manevrează magnific. Virajul pe stînga este de-o armonie perfect muzicală. Microsecundele. În tîmple. În timpan. Cerul gurii uscat. Asta era. O fracțiune incredibilă de timp, punctele luminoase reprezentînd vînătorul și ținta se voalează. Spune în comunicația P.C.-ului, o dată cu Pilotul.

— Fixați punctul.

Apoi :

— Stînga în față la 5 !

— Sînt 351 !... Văd ținta ! Intru la atac !

El este mereu perfect egal cu sine acolo sus în domeniul glacial al morții. Ce nebunie se petrece acolo ? Strigă în microfon :

— 351, stînga la comandă ! Degajează !

Rămîne paralizat, cu toți nervii zbîrnîind, cu sîngele dintr-o dată blocîndu-i venele, cu sudoarea șiroindu-i rece pe umeri și piept, și pîntec. Semnalul luminos al vînătorului trece fulgerător la un micron de impulsul luminos al țintei, atît de aproape încît marginile celor două impulsuri se contopesc pentru o miime de secundă, ca apoi cel perfect rotund al vînătorului, nu mai mare decît o literă *o* de tipar, să țîșnească în sus pe ecranul bombat și fluorescent al locatorului... Îi tremură genunchii. Se regăsește instantaneu. „Probabil îmi datorați viața, neghiobilor" mormăie. În microfon :

— 351 ! Dreapta la comandă !... Pică !... Eșalon 6 ! Mărește cu 200 !...

Urmărește manevra elegantă a vînătorului, cum îi place să urmărească înotul maiestos al nisetrilor în acvariul de la Constanța. Întreabă la P.C. dacă au fixat punctul. I se răspunde afirmativ...

— L-a cerut și tovarășul general, tovarășe maior, îi spune în căști căpitanul Iacob.

Vînătorul pică pe dreapta spre 6 000 de metri. A ieșit din zona „Șarpelui". Se destinde în scaunul banal, „stas" și-și spune zîmbind chinuit că pînă și nenorocitul ăsta de scaun începe să aibă istorie. Ținta profită de fiecare microsecundă. Manevrele în adîncime sînt cu adevărat spectaculoase. „Nu mai scapi crocodilule." Mîrîie satisfăcut. Vînătorul „curge" de la 11 000 spre 6 000 pe un arc de cerc luminescent.

— 351 !... Pune la orizontală !... Mărește cu 100 !... Cabrează ! Mai mult !...

Senzația desprinderii. Dublul lui, ceva din materialitatea lui cea mai intimă se desprinde de el însuși. Printr-o transmigrație spirituală se reface în intimitatea de sub cupola lui 351. Mai mult. Prin mereu repetatul proces de osmoză se resoarbe în personalitatea celuilalt. A Pilotului... Zboară acolo, între fulgere și-n ozonul pur al înălțimilor... Ținta încearcă un viraj abrupt în urcare și pe stînga ! Zîmbește.

În microfon :

— 351 !... Stînga la comandă !

Execuție magistrală.

— Scoate pe 280° !

— Scot pe 280° !

Iată-l ! Impulsul luminos al vînătorului care-a sinusoidat elegant pe ecranul luminescent se apropie, printr-o ultimă mișcare șerpuită de impulsul luminos al țintei... A ieșit pe direcție. Ușor lateral dreapta. N-are nimic ! O să-și facă singur corecțiile de rigoare.

— Ținta drept înainte, la 6 !...

Așa, băiatule. Cuplează-ți radiolocatorul de bord... În căști, printre răbufnetul detunat al descărcărilor electrice, glasul enervant de calm :

— Văd ținta ! Intru la atac !

I-ai mîncat coliva, Falcozaurus, îl alintă pe cel de sus cu porecla din Școala militară, celebra lor „S.O.Av"... Fluieră „Ho sofferto per te"... Vînătorul se apropie constant de țintă. „Acum, Teuton mititel". Aude în căști :

— „Săgeata" !... Sînt 351 !... Am doborît ținta !...

„Să-i fie țărîna ușoară" ! Fredonează „Adios muchachos"...

În căști glasul locotenent-colonelului, conducătorul zborului :

— 351 !... Ai îndeplinit misiunea !... Ia gisment zero și vino acasă !

Deci, s-a terminat... Se abandonează cu mîinile pe genunchi. Ușor încovoiat în scaun. Cu gustul sărat al sudorii uscate pe buze... Gol. De gînduri. De emoție. De dorințe. Epuizat. Aspirat nemilos de cele cîteva minute suprapline. Îi e somn. Vrea să iasă afară. În furtună. Atît. Să iasă afară... Zbîrnîitul căștilor, glasurile care se-ntretaie în eter, căldura sufocantă a radiolocatorului, emanațiile lui fluorescente, mirosul de tăblărie fierbinte, de vopsea încinsă, totul devine cvasiinsuportabil... E treaba celor de la „zebră" să-i aducă acasă. Duce mîna la arcul căștilor. Clar, cu lenea lui ancestrală, glasul lui 444 :

— Sînt 444 !... S-a givrat tubul Pitôt !

Conducătorul zborului :

— Cuplează comutatorul de avarii !

— Am înțeles ! Cuplez !

Cum era de așteptat, Pilotul :

— 444 sînt 351, control !

Mereu neprevăzutul. De 27 de ani neprevăzutul. Te-ai cam rablagit, bătrîne ! Își zîmbește sleit. Fredonează, își continuă gestul fixîndu-și căștile la urechi și se pleacă din nou deasupra ecranului fierbinte, îmbîcsit de emanațiile straturilor ionizate puternic.

6

— Săgeata !... Sînt 351 !... Condu-mă la interceptarea lui 444 !

— Am înțeles, spune în microfon.

— 444 ! Sînt 351 !... Spargem în sus ! Mă apropii la vedere... Mă urmărești pe ecran pînă la aterizare ! 444 !... Te conduc la aterizare !...

Păcătosule... Falcozaurus păcătos și puchios... Teuton iremediabil și ireconciliabil... Așa... Stînga la comandă. Pică. Eșalon 8... 444 ține pe o dreaptă perfectă la 8 000, ca un nou născut gata să se lase interceptat, oho, ce mai așteaptă să fie interceptat îngerașul, cred și eu că nu e ușor să rămîi cocoțat la 8 000 într-o drăgălășenie de cumulonimb ca ăsta, fără aparataj barometric, fără emițător radio — un scurtcircuit pui-

şor — a doua oară în zece minute cînd „miroase a colivă" — şi Teutonul pe ton de comandă ca să-şi ascundă neliniştea, nu falsa lui dramoletă cu Ea, nu poza lui de Othello aerian, bah, asta e ultima lui piesuliţă, aiurea, neliniştea cealaltă, fundamentală, că te-am putea pierde şi pe tine gogoman şi don Quijote, şi zburător adevărat, şi om adevărat şi-am rămîne numai noi doi, pentru că Ea a murit din clipa cînd n-a putut ţine în formaţie, n-a uitat păcătosul cînd încărcai lăzi în Gara de Nord să aduci acasă polul cu care ne cumpăram pîinea noastră cea de toate zilele, noi eram în sesiune, dormeam în cămara lui Virgil, făcusem nişte paturi suprapuse din poliţe, şi tu ne aduceai pîinea, coltucul de pîine, sfîntul coltuc de pîine care ne-a amăgit foamea în douăsprezece sesiuni la rînd, pe urmă te-am ţinut noi, neghiobule, am săpat la canale prin toate străzile Capitalei, cunoaştem toate măruntaiele pestilenţiale ale Capitalei, am săpat să-ţi dezvolţi tu teoriile alea drăguţe, drăgălaşele tale teorii : *„Variaţia coeficientului de rezistenţă la înaintare Cx în funcţie de numărul M şi dezvoltarea undelor de şoc"*, pentru că tu singur n-ai trădat nici atunci, în ceasurile şi-n anii aceia aproape disperaţi, cînd tînjeam după aerodrom, n-ai trădat zborul şi tu singur din formaţie ai făcut Politehnica, construcţiile de avioane — tu care acum gîngureşti ceva în lenea ta regală, acolo sus, cocoţat la 8 000, aşteptînd să vină Teutonul, să te ia de aripă şi să te aducă aici, la soareaua Pictorului, unde-au să te-mpresoare toate cuconiţele dornice de emoţii tari, să le dansezi şi să se sperie de mutra ta, jumătate înger, jumătate demon... Afurisit semnalul ăsta de alarmă. Clameză de dincolo de lume. Aşa 351. Perfect. Cotoiul bătrîn. Reduce. Simte că se-apropie.

— 351 ! Ţinta dreapta în faţă la 8 !

— Am înţeles !

Impulsul luminos al vînătorului se apropie reticent de cel al ţintei. Şi mereu, obsedant, semnalul percutant de aeronavă avariată. Venit în căşti din lumea spaţiilor care-l refuză... Vînătorul gliseză silenţios, un *o* de tipar luminescent, pe lîngă celălalt *o* de tipar, ţinta. În clipa cînd cele două impulsuri luminoase sînt paralele, Navigatorul păleşte pînă la alb. Ei sînt acolo, la 8 000, aproape plan la plan... „Sînt acolo, cu voi" gîndeşte, ori numai îşi imaginează c-a gîndit-o şi spune răguşit şi străin în microfon :

— 351 ! Execută spargerea în sus pe 270° !

— Am înțeles ! Sparg în sus pe 270°... Relații despre 444 ?

Relații despre 444 ?!... Nici măcar nu-și mai ascunde neliniștea... Iarăși. Mereu și mereu efortul reacomodării. Al devenirilor conștiente... Al biciuirii tuturor nervilor. Tuturor instinctelor. Tuturor inerțiilor, atît de firești, Doamne, atît de firești... Ecranul. Acest filtru interpus între el și lumea reală, sublima lume a senzațiilor fruste, a corporalității, a senzualității voluptoase — voluptatea carnală de a te lăsa biciuit de ploaie, de a simți stropii reci pe obraz, de a vedea fulgerele, de a mirosi pămîntul reavăn — impulsul luminos al țintei se-nscrie ferm în spatele vînătorului, ei trei au pus și de data asta botniță destinului, își potrivește microfonul și raportează :

— Vă urmărește perfect.

— Situația la sol ?

Ascultă comunicarea lapidară a conducătorului zborului :

— Cam albastră !

— Adică ?

— Averse combinate cu grindină.

— Mai am zece minute de zbor.

— În regulă !

Aici, misiunea Navigatorului a luat sfîrșit. Practic a dus vînătorul la interceptarea țintei, a evitat catastrofa, l-a readus la interceptare, l-a degajat, apoi ținta a devenit 444, un avion avariat, lipsit de posibilitatea de a se ghida în spațiu, orb la 8 000 de metri într-un cumulonimb de furtună, a cărui singură salvare este de a urmări în tubul locatorului de bord silueta avionului valid care-l va aduce la sol, la capătul pistei binecuvîntate... Își consultă cronografui.

— $02^h, 08^m$

Vor ajunge tîrziu. Foarte tîrziu. Atunci cînd ceilalți sătui de ritmuri, de băutură, atîțați de prezența tuturor femeilor acelora mai mult sau mai puțin halucinate, vor pluti în lumina translucidă de acvarium, mototoliți, ușor verzi, cu sudoarea trecută prin gulerele cămășilor. A rugat-o pe Ioana să vină. S-a împotrivit vehement :

— Sînt prea exactă pentru lumea de fee, de balet, pictorițe suprarealiste și bărbați efeminați. Nu știu ce căutați voi, acolo ?!

— O compensație, i-a răspuns.

I-a rîs cu toată dantura strălucitoare de lupoaică tînără.

— Vă-nțeleg, fără să vă accept. Dă-mi un telefon.

— Și dacă va fi trecut de miezul nopții ?

— Și... Mîine e duminică. Îmi fac menajul.

O ultimă privire pe ecran. Două impulsuri luminoase, îngemănate, undeva spre 11 000... Își constată singurătatea. Acut. Singurătatea ? Semnalul de alarmă al lui 444 se golește de conținut... Sînt amîndoi, în cerul pur, la 11 000... Stupid. Reacționează cu gelozie de femeie la menopauză... Asta e cuvîntul. Gelozie... Nu se poate desprinde de scaun. Cele două impulsuri luminoase coboară, mereu îngemănate, pe o spirală mereu egală cu ea însăși, după matematica riguroasă a sistemului de spargere în jos. Tresare cînd aude comunicarea Pilotului :

— La îndepărtată, flaps complet !

Conducătorul zborului :

— 351 ! Aterizarea liberă...

În sfîrșit... Gust de fiere. Un tremur ușor în degete... Prea obosit. Prea mult m-a obosit interceptarea asta... Își scoate căștile. Își frictionează fruntea. Dincolo de paraziții sîcîitori care se aud în căștile așezate la locul lor, strigătul Pilotului :

— Motor !

Smulge căștile. Și le apasă pe urechi cu un gest crispat. Aproape convulsiv. Ecranul gol. Nu „vede" ce se-ntîmplă acolo, la un biet kilometru dincolo de zidurile P.C.-ului, nu vede, e orb, complet orb și el.

Conducătorul zborului :

— Motor... Sparge în sus pe 270°... S-au defectat mijloacele... Fii calm. Aprind rezerva.

Se lasă în scaun. Scaunul blestemat, insensibil, așezat pe cele patru picioare stupide, „stas"... Nu se mai poate. Ăștia doi mă bagă în balamuc. Mă scot la pensie, crocodilii... Mă... Soarbe ecranul și-njură radiolocatoarele terestre care nu sînt în stare să capteze încă impulsul celor două avioane... Va să zică asta, s-au defectat mijloacele cînd ei erau undeva la marginea pistei, cu roțile scoase, cu flapsurile bracate complet, proiectoarele le arătau pista lucie, biciuită de averse și dintr-o dată întuneric orb — ah, crocodililor, să rămîneți atîrnați la vreo 30 de metri de pămînt pe namilele alea grele de cîteva tone, bălăngănindu-vă deasupra tipsiei cu colivă — faceți ce faceți și de cum decolați începeți să mirosiți a mort — rămîne perplex pentru că o aude clar, uimitor de clar pe Valentina :

— Mă uit la el, noaptea, cînd doarme, iartă-mă, te implor iartă-mă și-l văd pe el acolo, știi unde, voi nemișcați, palizi

și-atunci alerg pe balcon, ori mă-ncui dincolo, aprind toate luminile, e îngrozitor, e îngrozitor, mă-nțelegi, e îngrozitor...

— Uite-i, strigă...

Cei de la P.C. bodogăne pe lîngă telespicher...

Recepționează :

— Relații ?

Comunică :

— Încă două minute, așa.

Încă două minute, așa îngerașilor, să cupleze cei de la deservire mijloacele de rezervă și vă aduce tata la pistă puișorilor, vă aduce el și ce-o să se-mbete tata în noaptea asta afurisită... Două impulsuri luminoase gemene, acolo pe ecranul plin de viață, splendid ecranul ăsta, ce dracu m-aș face fără ecran, orb aș fi și mut aș fi, o biată fosilă, un nenorocit de pilot reformat aș fi...

Conducătorul zborului :

— 351... Pe direcția de spargere fenomene periculoase zborului... S-au cuplat mijloacele de rezervă. Executați spagerea în jos pe 180°.

— Am înțeles.

— 444... Fii atent... Urmărește-l pe 351 pe ecranul radiolocatorului... Urmărește-l pe 351 pe ecranul radiolocatorului... Pînă la intrarea în sistem, apropie-l la vedere... Executarea...

Mare pisălog conducătorul zborului... S-a băgat pe fir, i-a smuls de sub aripioara lui ocrotitoare și le umple capul cu sfaturi inutile. Auzi-l :

— 351 !... Încep executarea spargerii în jos.

— Am înțeles.

Se uită la ceas — 02^h și 12^m... O veșnicie... Au intrat în sistem. Iarăși pe spirala fabuloasă care-i aduce din stratosferă, prin tot cumulonimbul, undeva la capătul pistei. Și iarăși senzația inutilității lui în fața ecranului, pentru că, acum, numai ei doi, piloții, stăpîni pe cinematica emoțiilor și pe uzina cu aripi, numai ei doi sînt stăpînii absoluți, cu drept de viață și de moarte... Aceeași stranie senzație a inutilului, a extrapolării spiritului în afara materiei și clipei, a părăsirii totale, ireconciliabile.

— 351. Repet... Pe direcția de aterizare fenomene periculoase zborului...

Tipul devine agasant... I-o spune Pilotului... Parc-ar putea sufla prin parbriz și transforma fenomenele periculoase în

adieri suave mirosind a lavandă... O la la... şi dulcea, inegalabila pedagogie cazonă :

— Afurisită ploaie... Afurisită furtună... Am avut o baftă, una la mie... (Mie-mi spui... Să te fi văzut în locul lui 444)... Nu mai punem noi mîna pe aşa frumuseţe de cumulonimb, nici într-un deceniu... (Original hully-gully... Mă mir că nu-ncepe să-i plîngă de dor)... Le plîng de milă (Tot plînge, ce spuneam eu) ălora care n-au putut zbura în aşa splendoare de cumulonimb... Sînteţi de invidiat...

Asta-i prea mult chiar pentru pedagogia locotenent-colonelului... În microfon :

— Nu pierdeţi ocazia, tovarăşe locotenent-colonel... Ar fi păcat să vă plîngeţi de milă încă un deceniu...

Linişte în căşti... Paraziţii. Răbufnetul trăsnetelor. Al furtunii. Grindina pe acoperiş...

— La îndepărtată flaps complet.

Glasul conducătorului zborului, plin de ţepi :

— 351... Aterizare liberă... Aşaaa... 444... Uns !... Felicitări...

Îşi scoate căştile. Deconectează ecranul. Rămîne sleit în obscuritatea gelatinoasă, îmbibată de mirosul încins al tăblăriei, cablurilor de cauciuc şi vopselelor emailate.

CAPITOLUL DOI

1

— Acum, între noi doi, amice !...

Îşi trage gluga impermeabilului... Pînă cînd au să ajungă la sala piloţilor, pînă se dezechipează, pînă-şi fac duşul, are la dispoziţie cel puţin o jumătate de oră. Paşi repezi pe coridorul P.C.-ului. Afară vînt şi averse, plopii piramidali foşnitori, ploaia oblică strălucind în lumina lampadarelor cu neon, aleile cu asfaltul ud.

— Să trăiţi, tovarăşe maior, permiteţi să raportez.

— Raportează, sergentule.

— Vă aşteaptă tovarăşul colonel...

Sergentul spune numele patronimic şi cel drăgălaş, de botez, aproape uitase c-aşa este înscris în controale Gelatină...

— Unde ?

— La camera de oaspeți, tovarășe maior.

— Bine...

O invitație la amintiri care n-au fost niciodată comune... Iese în ploaie. Aer curat. Rece. Îl aspiră lacom... Taie aleea spre locul de parcare. „Renault"-ul lui stă acolo, cu caroseria albastru-„pavone" lucind metalic... Totuși, o compensație... Se pilotează și jucăria asta cu botul și coada teșite, gata s-ajungă în 50 de secunde la 130 pe oră. Rîde strepezit... Confortabil. Aprinde bordul. Încălzește motorul. Demarează scurt. Plopii repeziți în geamurile laterale. Bariera. Santinela. Plutonierul de serviciu. Saluturile de rigoare... Asfaltul... Blocurile... Cîteva geamuri luminate... Femeile. Pregătesc ceaiurile. Cafelele... Paturile desfăcute. Veiozele. Cărțile căzute pe plapumă... Copiii dincolo... Trage mașina în fața garajului. Ocolește blocul. Urcă fără s-aprindă lumina. Cheia lor ?... Aici... Deschide... Cald. Întuneric intim. Parfumul ei. Inegalabil. Sintetizînd tot ce poate fi feminitate și intimitate, și viață în doi. Totul... Ezitare...

— Între noi doi, amice, mîrîie... E totuși prea mult.

Lumina palidă a lampadarului de-afară reflectată pe pereți... Umbra mobilei. Un capot aruncat în fotoliu. Îl ridică. Foșnitor. Mătăsos. Își culcă obrazul în el... Miroase înnebunitor... Scrinul. Cheița... Da... Aici sînt... Caută înfrigurat. Unul. Două. Trei... Asta este. În toată meticulozitatea lui de-o viață, Pilotul n-a încurcat niciodată, nimic. Îl ia. Are scoarțele moi. Probabil piele. Desigur piele... Iese... Încuie ușa...

Lumină bruscă pe coridor.

— Credeam că locuiești la 12, spune Gelatină... Îl privește pe sub viziera șiroind de apă. Are umerii mantăii de ploaie uzi...

M-a așteptat afară... M-a pîndit afară, idiotul... În spatele lui Gelatină, sergentul. Și încă cineva.

— N-ați greșit... Locuiesc la 12... Cu ce vă pot fi de folos tovarășe colonel ?

2

— Hm !... Stai drăguț, mă, stai drăguț... Vase chinezești... Cristale... Ce, mă ?... Ai un Petrașcu ? Uite dom'le... Galant, mă, ca-ntotdeauna... Dă-te, mă, dracului și n-o mai fă pe

maiorul cu mine. Asta la servici, în faţa altora... Mai ţii minte cînd mă băgai sub pat ? Ha, ha, ha !... Îţi luasem frica de-a binelea... Eu ţi-am vîrît, mă, pilitură de fier pe ţeava armei, atunci la inspecţia aia inopinată...

— Cînd am luat trei zile de carceră ?

— Atunci ! A fost bună, mă !... Bunăăă !... Te caut de ieri... Ce-aveţi voi de fugiţi de mine ? Sînt în comandament, pe funcţie, să-mi fie de bine. Pentru alţii. Nu pentru voi... Aţi rămas tot ăia, patrula. Intri-n miezul nopţii la el, cotrobăi ca la tine-acasă... Vezi să nu vorbească lumea...

— Ce să vorbească ?

Tresare interior. Gelatină cu ochii lui de peşte rasol reprezintă totuşi un punct de vedere, unul din afara lor.

— Vorbeşte... Nu le vezi pe unele cum uită uşile deschise, ca din greşeală... Nu-nţeleg ce-aţi fost voi patru. Reduc totul la scara banalului, măi băiatule şi voi trăiţi prea şocant într-o lume ideală. Asta supără. Se comentează...

Revelaţia unui adevăr de-o simplitate perfectă. Ies mereu în trei, cu o singură femeie, ba mai mult, o aşteaptă în oraş cel care nu are program, are senzaţia lipicioasă, cleioasă a „opiniei". Gelatină respiră greu. Se face comod în fotoliu.

— Ai evitat catastrofa la micron... Apropo... Am o propunere pentru tine... Şeful catedrei de Istorie militară de la Academie te-ntreabă dacă vrei să te transferi la el. Ştiam că-ţi pregăteşti doctoratul...

— Văd că ştii foarte multe... Un coniac ?

— Cu plăcere. Funcţia... Te-ar vrea pentru feudalismul timpuriu...

Gelatină face apologia catedrei. A lucrărilor ştiinţifice de care Academia duce încă lipsă. Vorbeşte convingător. Echilibrat. Cu multă siguranţă de sine...

— De ce te uiţi aşa la mine ? Îl cauţi pe Gelatină ? A murit băiatule. Am fălci. Am un strop de burtă. Nevastă. Copii. Nici tu nu mai arăţi ca atunci. Numai memoria n-a murit. Afurisita asta de memorie... Ţi-am ghicit gîndul... Zici în tine că reîntîlnirea asta seamănă c-o-nmormîntare. L-ai înmormîntat în colonelul de astăzi, pe elevul sergent de-atunci. Probabil e un spectacol trist moartea elevului sergent în colonel.

— Scuză-mă !

— Şi tu te-ai îngropat pe tine însuţi de *n* ori... Numai Pilotul a rămas surprinzător de tînăr în maturitatea lui surprinzătoare.

Navigatorul are revelaţia timpului care i-a despărţit. A anilor care s-au însumat de-atunci, şlefuindu-l pe Gelatină şi iată că omul nu mai are ochi morţi de peşte rasol ; are ochi vii, pătrunzători, viaţa a operat în adîncimea lui Gelatină şi el are dintr-o dată senzaţia de camaraderie — a recunoscut dintr-o privire un Petraşcu, el, Gelatină, asta este uluitor, în fond am stupidul obicei să cred că numai peste mine au trecut anii şi cînd îmi reîntîlnesc camarazii le aplic optica de-atunci, asta este îngrozitor de anacronic...

— Nu mi-ai răspuns la propunerea mea...

— Care propunere ?

— Catedra...

Ridică din umeri.

— Viaţa mea e aici. Ştii bine.

Se simte degajat. Familiar.

— Poate c-ar trebui să te mai gîndeşti.

Gelatină nu-şi mai caută cuvintele ca odinioară. Îi vin spontan, firesc, face asociaţii care-i certifică o lectură substanţială, este un colonel perfect aşezat pe tălpi, cu riduri adînci la colţul ochilor, cu un strop de guşă, cu părul şaten rărit în creştet, poate prea mult lăţit în şolduri. Reia panseul lui Gelatină. Al decesului elevului sergent în colonelul de astăzi. Durere surdă în inimă. Cine spune că inima nu doare ? Recunoaşte propriile lui decese, morţile succesive ale elevului sergent, ale locotenentului aviator, ale pilotului, ale amantului în foarte tristele lui maturizări... Toarnă coniac. Sticla de cristal pur, sonor, îi face plăcere. După cum simte întotdeauna o plăcere intensă cînd lichidul gălbui inundă paharele suple, muzicale, cu picior prelung...

— Mă gîndesc de cîţiva ani...

— Acum ar trebui să te gîndeşti...

Gelatină îl accentuează pe acum. Navigatorul îi fixează privirea.

— De ce tocmai, acum ?!

— Hai noroc, Navigatorule... Îţi mai aduci, mă, aminte de schimbarea mea la faţă ?

Incertitudine. Ce-nseamnă acest „acum". Un avertisment?!... Dar toate lucrurile acelea, zilele şi nopţile acelea sînt moarte

demult... El însuşi a predat atunci „B2"-ului totul, fotografiile, amănuntele groaznice ale morţii lui Secicar, propriile amănunte legate de evadarea lui, interogatoriul pe care i l-a luat Gestapoul, absolut totul şi ar fi o prostie ca acum, cînd a reintrat în circuit „Şarpele", el să nu se mai găsească în faţa ecranului...

— Care schimbare la faţă, Gelatină ?

— Aia după care ai încetat să-mi mai faci mizerie... Şi după care, eu, am înţeles ceva esenţial...

— Am uitat, spune şi se lasă să alunece în fotoliu. Coniacul îi trece în sînge cald şi liniştitor.

3

— La noaptea aia te-ai gîndit ?

Rîde.

Tolomacul le freca ridichea pînă la exasperare. Şcoala era dispersată pe Vinţul de Jos. Se improvizase un aerodrom lîngă Mureş. Ei erau cazaţi în castelul plin de fantome al lui Martinuzzi. Alarme. Prealarme. Inspecţia armamentului. Cazarmamentul. Tolomacul nu se mulţumea cu ce-i raporta Gelatină...

— Voia să afle starea de spirit. Asta-l măcina ! Starea de spirit...

Asculta seara sub ferestre, ori noaptea, după ce se suna stingerea. N-auzea nici benedicţiuni, nici fraze decente, ori de pocăinţă creştină. Avea o geantă de moaşe comunală puţin compatibilă cu un ofiţer de aviaţie. De fapt Tolomacul nici nu era un ofiţer de aviaţie. Fusese repartizat la o Flotilă de bombardament şi la prima lui misiune capotase cu avionul încărcat de bombe. Cîteodată se strecura în dormitor. Se aşeza pe patul lui Gelatină. Asculta. A doua zi îi moraliza. Nu raporta nimănui ce auzea. Ţinea în el. Era pisălog, bun pedagog, dar mult prea subiectiv să poată ajunge un pedagog de clasă. Avea dorinţa patologică să ştie „starea de spirit". Poate afla lucruri la care el însuşi se gîndea...

— Ştii şi tu cum vorbeaţi voi de nemţi... Mai ales Şurub...

Rîd amîndoi.

— M-am dus atunci cu Aso — Aso di Caracalo, Gelatină ! L-ai uitat ? Şi cu Şurub ! Ne-am dus la nea Bujie...

— Maistrul motorist ! Ce om, mă...

Cu şosele, cu momele i-au luat un „mizanmarş", un demaror pentru „Fleet" cu cablurile de rigoare. „Mizanmarşul" avea obligaţia ca atunci cînd e învîrtit la o manivelă minusculă să producă scînteia necesară bujiilor. Era un fel de demaror, de pornire automată simplă, pentru avioanele de şcoală de faza I. El era elev adjutant. I-a dat ordin lui Gelatină să controleze dacă nu doarme cineva în căpiţele de fîn din livadă...

Gelatină rîde bonom.

— Al dracului tu !... Ce m-am mai umflat în pene pentru o asemenea misiune de încredere.

Ei au ascuns maşinăria aia infernală sub perna lui Şurub. Au tras cablurile la clanţa masivă de fier. Au stins lumina.

— Cînd m-am întors, aiurea, n-am dat în fîn decît peste ştii tu cine, cu iubita lui Margareta (Margareta era porecla dată comandantului de escadrilă), am găsit lumina stinsă şi-o linişte de mormînt. Ţi-am raportat că n-am găsit pe nimeni. Mi-ai dat ordin să mă dezechipez şi să mă culc...

Tolomacul a dat tîrcoale pe-afară. Probabil s-a mirat că nu aude măscările obişnuite. Nici glasul spart al lui Alpetri — ei îi ziceau Alpieirii — ţinîndu-şi prelegerea de fiecare seară asupra...

— „Tuturor factorilor falici care conduc printr-o sexualitate perfectă la progresul speciei umane, bunăstarea materială şi morală a codoaşelor şi proxeneţilor, la îmbogăţirea medicilor de... (spunea lucrului pe nume) de pe urma bolilor ruşinoase contractate în lumea demimondului de elevii sergenţi aviatori ai majestăţii sale regelui".

Gelatină repetă cuvînt cu cuvînt titlul acelei dizertaţii ştiinţifico-pornografică.

Neauzind continuarea prelegerii — erau la cursul XXXII, subintitulat „Originea fiziologică a geloziei elevului sergent aviator", Tolomacul a urcat scările făcînd semn plantonului să rămînă nemişcat. Probabil era fericit că-şi prinde secţia plecată la petrecerile iniţiate de cîţiva cuviincioşi şi savanţi preoţi greco-catolici, stăpîni ai unor pivniţe cu cele mai teribile vinuri de Tîrnave — fericit deci că mîine, după programul de zbor, se va putea delecta tîrîndu-i pe burtă prin toate bălăriile... De fapt era o răzbunare prostească a pilotului avortat

— pe care ofiţerii instructori de zbor îl tratau cu ironie rece pentru talentul cu care descoperea fire de praf pe trăgaciul armelor şi fire neregulamentare de barbă pe obrazul elevilor... Fericit deci de supoziţia pe care-o credea realitate, a pus mîna pe clanţa legată la „mizanmarş", fără să ştie că tusea plantonului era simptomatică şi că Şurub năduşea din greu sub pătură, învîrtind manivela maşinăriei.

Plantonul le-a povestit mai tîrziu cum a sărit Tolomacul din cizmele lustruite oglindă, cum s-a făcut vînăt, cum i-a aruncat peste umăr un „marş la carceră" şi cum scoţîndu-şi batista, a-nfăşurat clanţa cu mii de precauţiuni...

— Dracu l-a auzit intrînd... Se aşază cineva pe marginea patului meu. Întuneric orb. Îşi scosese cascheta. Nu-mi mirosea mie a bine liniştea aia. Am crezut că eşti tu. Zic : „Las' elevule adjutant"... Încep să pipăi la sîni. Să mîngîi şoldurile. Transpun eu sonor, pentru toată secţia, ultimele învăţături falice ale lui Alpieirii. Aud rîsete bufnite de sub pături. Mă cam luaţi peste picior pînă atunci. Mă simţeam străin. Urgisit. Zic să prind momentul... Încep să miorlăi. Să fac pe curtezana... Ating din greşeală tresele de pe manşeta Tolomacului... Mi-a pierit glasul... Parcă m-a paralizat... Voiam să iau notă mare la escadrilă.

— Ai făcut atunci cea mai mare gafă din viaţa ta de elev aviator model.

Gelatină rîde lejer. Creţurile de la colţul ochilor i se destind.

— Pssst ! Şase !... Tolomacul, am zis...

Rîd amîndoi. Beau coniac.

— Camarazilor, afară, fuga marş, a ordonat Tolo... Echiparea... Culcat... Sub paturi fuga marş... Drepţi... Vă arăt eu supertehnică falică... Tu să te tunzi, mi-a ordonat... Mîine să te prezinţi la raport, tuns... Vă echipaţi ca nişte călugăriţe ?... Afară fuga marş...

Ei au ieşit în goană, încălţaţi la cîte-un picior, cu cîte-un crac de pantalon fîlfîind şi-au început să bată mătănii sub cerul satinat de vară... Unii s-au ascuns în păpurişte. S-au întors în dormitor pe furiş. Secţia l-a proclamat pe Gelatină „erou naţional". I s-a decernat, cu solemnitatea de rigoare un premiu rîvnit, cel de „camaraderie", constînd dintr-un prezervativ şi i-au fost iertate toate greşelile lui cu voie, ori fără de voie.

Tăcere stînjenitoare. Ca și cînd intimitatea creată de amintirea nopții aceleia, readusă în conștiință cu toate amănuntele ei pitorești și picante, ar fi operat asupra realității imediate, rarefiindu-i densitatea. Ca și cînd memoria acționînd în profunzimea conștientului și subconștientului și-ar fi asociat efectul prin fraudă. Amintirile au răsturnat pentru un minut sau zece valorile și raporturile create de timp, au făcut să dispară stînjeneala, i-au făcut pe ei înșiși mai firești, mai dispuși să comunice. Navigatorul intuiește valoarea inestimabilă a clipei smulsă rigorilor ierarhiei, disciplinei, regulamentelor, categoriei sociale militare.

— Ascultă, Gelatină... Nu te prinde rolul lui Sherlock Holmes. Prea ai plecat să descoperi agentul criminal cu gulerul impermeabilului ridicat și pipa în colțul gurii. Ți se vede pînă și patul pistoletului, măi...

— N-am cîștigat deci nimic în plus peste talentele din „S.O.Av." ?

— În direcția asta nu !... Fii franc cu mine. O s-o descurcăm mai bine... Mai operativ... Să rememorăm : se vorbește ciudat despre prietenia „patrulei" ?!

Gelatină se foiește-n fotoliu. Dă ochii peste cap. „Iarăși a făcut ochi de crap fiert"... Gîfîie. Își tamponează des fruntea leoarcă.

— Haide băiatule... Trăiești „drama" clasică dintre datorie și prietenie. S-o lăsăm tiradelor maestrului Corneille... Uite că-ți ușurez conștiința profesională... Cine știe ce note informative ați primit — din nenorocire sînt cîțiva paraziți care trebuie să-și justifice într-un mod oarecare existența — deci o notă sau mai multe (Gelatină asudă remarcabil) cu conținut tulburător : amoralitatea flagrantă, scandaloasă, a celor trei, dintre care doi piloți clasa I-a, front, decorații mari, răspundere etc. etc. minați de rebutul uman, cel cu trecutul dubios, încă nelămurit, etc. etc. etc.

— N-o lua nici chiar așa...

— Aiurea... Și, dintr-o dată, catastrofa. Coincidențele... Rebutul la ecran... etc. etc. etc. Voi știți că nu sînt ceea ce spune Agramatul despre mine, vezi, am ghicit, nici nu putea fi altfel, nu i-am tolerat niciodată să-mi dea lecții, nu pentru

că nu face acordul dintre subiect și predicat, asta i-o pot ierta dacă este plin de intenții bune, ori este un foarte bun profesionist, nu Gelatină, drăguțule, ăsta a fost uitat de vreme în aviație, solda bună, risc minim, nu zboară, nu conduce zborul, face rapoarte, — taci măi, nici acum nu deosebește un supersonic de un subsonic și pentru că în afara relațiilor care-l țin unde este, știu măi, cumnatul, cumnatul providențial — deci în afara relațiilor el nu-și poate justifica, nu prezența Gelatină, nici măcar existența măi, mă-nțelegi tu, ori eu îți spun lucrurile astea în ședințele de partid — ce să faci măi, am un obicei prost — voi, dintr-un spirit lăudabil de echitate — nici să nu mă compromiteți, dar nici să nu puneți în mișcare „cumnatul", vreți să mă salvați și să vă salvați... Să trec la catedră. Acolo sînt departe de unitate. Șeful de catedră are două doctorate... Lucrurile se uită. Aici se descurcă totul. Stația pirat nu va putea lucra la infinit... Cînd va fi descoperită, va veni și lumina... Mulțumesc Gelatină, dar nu accept... Pot fi mutat prin ordin. Sînt militar. Execut... Dar am latitudinea să-mi cer trecerea în rezervă, oricîte implicații ar suscita treaba asta... Taci și-ascultă-mă. Sînt totuși cel mai bun navigator al regimentului. Pilotul lucrează perfect sincron cu mine. Sînt necesar aici, acum mai mult decît oricînd. Acum și aici... Înțelegi ?... Obține-mi acest drept — auzi Gelatină — cîștigat cu sînge — este timpul să spunem lucrurilor ăstora pe nume — obține-mi-l tu — văd că în cazul meu trebuie mereu să-mi reconfirm drepturile... N-ai să regreți. Nici tu. Nici eu. Nici onoarea noastră de ofițeri.

Gelatină într-o baie de aburi, gata să se lichefieze.

Navigatorul, cu cea de-a doua voce, aceea pe care nu și-o aude decît el, pe care și atunci, cînd l-au sfredelit cu baionetele, și-a auzit-o și poate vocea aceea l-a salvat, — Haide, Gelatină. Ieși din conformism. Din apele astea călduțe. Din clocitoarea ta de nonacțiune. De nonrăspundere. Strigă mă și-acum : Șase !... Tolomacul !... Uite ! Te las la liberul tău arbitru. Nu încerc să te influențez. Șase, Gelatină !

Îl privește fix. Gelatină se șterge cu batista cadrilată. A rămas la obiceiul rudimentar să poarte batiste cadrilate. Se șterge pe obrajii bucălați. Casnici. Pașnici... După ceafă.

— Ce dracu, hm, ttt, adică ierarhia, cel mai mare decide, hm !...

— Gelatină !... Eşti ditămai colonelul... Garantează pentru mine cu capul tău...

Gelatină rămîne perplex... Se scufundă în scaun. Se resoarbe. Se autoanihilează... Albeşte. Face eforturi vizibile să iasă din panică. Totul la el exprimă panica. Mîinile grăsulii, domestice, care se frîng cu gesturi spasmodice, independente de nemişcarea trupului. Ochii cenuşii, uşor bulbucaţi, de bazedofian fixaţi asupra lui într-o implorare mută. Sprîncenele zbîrlite traducînd cea mai patetică surprindere. Tăcerea perplexă a celuilalt spune : „Am doi copii. Nevastă... De ce tocmai eu ?"... Desigur. Astea şi încă o mie de motive să zici mereu „să trăiţi" indiferent că eşti sau nu de acord, că eşti lezat în intimitatea ta de om şi ofiţer, că părerea ta sinceră şi documentată, şi argumentată, şi verificată este alta, „am înţeles să trăiţi" pentru că mai ai zece ani pînă la pensie şi de ce n-ai ieşi cu pensia întreagă de colonel, că doar n-ai să schimbi tu lumea, şi Agramatul cinează cu cumnată-su la Cutare, care este cineva în ultimă instanţă, repetă prin pauzele convocărilor ce i-a spus cutare lui cumnată-su, ori lui personal...

Navigatorul intuieşte totul pînă la nuanţă. Îşi aduce aminte de ce-a rămas el numai maior... Ridică paharul cu coniac. Îl priveşte în lumina plafonieriei. Lichidul galben auriu, aromat puternic promite o mie de delicii... Rîde. Spune :

— Noroc, Gelatină !... Ieşi din vrile c-am glumit !

Gelatină se foieşte-n fotoliu. (Fotoliu scoică, tapiţat în verde crud)... Se smulge din panică. Pune stăpînire pe mîini. Pe expresia ochilor. Aduce sprîncenele la ascultare.

— Ai cuvîntul meu de onoare, spune cu glas de copil, tremurat ; că aşa va fi... Ai să rămîi aici... Ori dacă te zboară, zburăm amîndoi...

Îi revine sîngele-n obraz. Se frînge peste masă...

— Măi ! Totdeauna ai fost dintr-o bucată... De multe ori mi-a fost mie ruşine de tine în viaţa asta... Multă invidie am mai secretat eu, pentru bărbăţia ta... Şi-acum ascultă ici... Nevasta Pilotului a cunoscut-o atunci pe Suedeză... Pe cînd era măritată cu căpitanul State din M.St.M... A cunoscut-o la o sindrofie... Ba a şi adus-o la aerodrom, cu o săptămînă înainte de insurecţie... Poate să fie numai o întîmplare... Tu ştii că Suedeza avea slăbiciune pentru aviatori... Dacă se-ntîmplă ceva, sună-mă direct la Comandament... Într-un fel mă ocup

de afacerea asta. Haide. Noapte bună... Acum pică ceilalți. Probabil sînt frînți. N-au chef de mutra mea.

Gelatină se ridică adus ușor de spate. Parcă abandonat în uniformă. Rămîne o clipă în fața tabloului.

— Un Petrașcu !... Ce noroc pe tine !

Iese. Pe coridorul prost luminat, pașii răsună din ce în ce mai energic.

5

Navigatorul își consultă cronograful cu gestul devenit reflex. 02^h și 45^m. Presează caietul luat din comoda Pilotului în spatele tomurilor din raftul trei al bibliotecii, colecția „Studii și referate privind Istoria României", editată de Academie... Dezbracă rapid ținuta de serviciu... Ce idiot... A uitat... Face un număr de telefon. Aude la celălalt capăt apelul țîrîind prelung... În sfîrșit...

— Iartă-mă, Ioana, e tîrziu...

Glasul somnoros, ieșit parcă dintre perne, cu toată lenea trupului zvelt destins sub plapumă.

— Al dracului de devreme, băiatule... Cum stăm ?

— Perfect.

— Mă bucur pentru voi... N-ai renunțat la ideea fatidică de a mă tîrî acolo ?

— Nici mort.

— Treci atunci și mă ia de-acasă.

— Trecem cu toții.

— În sfîrșit... Am să-ți cunosc zeii... Mă-mbrac.

— Te sărut.

— Rezervă-te... Salve... Pst... O clipă. Mai ai cămăși curate?

— Două.

— Vîră în sacoșe tot și adu-mi. Fac program administrativ... Ura !

Țopăie pînă-n baie, zvîrlindu-și lenjeria din mers... Ai meditat prea mult în noaptea asta, băiatule ! O să faci tetanos la creier... Fredonează : „Nessuno mi può giudicare"... Ah ! Dușul... După toată îmbîcseala de la locator, dușul... Măreț, băiatule... Magnific. Pe tot trupul. Pe obraz... Stop, domnișoară ! Casca de cauciuc. Gol și cu casca asta galbenă, parcă

ești dracul. Jeturile. Fierbinți. Reci... Fierbinți. Reci... Își bombează mușchii pieptului. Mușchiul stîng cu urma adîncă a baionetei pe care a folosit-o domnul căpitan conte Ianoș Czilley de Kaposvar... Baionetă pe care-o înfipsese în beregata lui Secicar... Hauptmanul din S.S. Apariția Suedezei „deus ex machina". Maiorul aviator Karl von Erikmann. Salvarea... Prosopul aspru. Își freacă tot trupul pînă cînd i se înroșește pielea... Își trage pantofii de gimnastică. Iese gol pe balcon. Flexiuni. Inspirație adîncă. Expirație. Aerul e umed, plin de toamnă. Farurile puternice ale „Taunus"-ului... Rapid amice! Deschide dulapul. Lasă storurile. Apasă comutatorul... În ținuta de ceremonie, sau în civil? De data asta în ținuta de ceremonie. E mai vizibil așa... Cămașa albă, orbitor de albă, tunica *bleu-ciel,* turnată, petlițele lucrate cu fir, păcat de arsurile de pe obraz — a doua zi cînd a ieșit din spital, plaga era încă proaspătă, a rupt și a ars toate fotografiile de pînă atunci și de-atunci nu s-a mai fotografiat niciodată. Totuși, s-a vindecat binișor, de trei ori ura! pentru chirurgia estetică, probabil Geta are dreptate cînd îi spune c-a făcut un complex din cauza asta, cu totul nejustificat și că o femeie inteligentă la brațul unui asemenea bărbat, trecut prin foc, călit de viață, poate considera că a-nlănțuit însuși principiul bărbăției: „Ești un mare prost băiatule, un modest incorigibil, uită-te și tu la papițoii ăștia efeminați cu chicile grețoase, care nu știu decît să se bîțîie pe ritm"...

Ușa. Smulsă parcă din țîțîni.

— Măcar intră tot dac-ai brutalizat-o în halul ăsta, îi spune Pilotului, peste umăr.

— Mă duc să mă schimb... O la la!... Ținuta de ceremonie... Ești nebun! De ce dracului nu te-mbraci civil?! Ai să sperii toate orătăniile alea pașnice, cu aerul tău belicos.

— Ați ordonat ceva, tovarășe colonel?

— Trece-o și pe asta în cont, bodogăne Pilotul din scurta blănită... Pînă la urmă tot trebuie să-ți ridicăm un monument...

— Mă-ntreb cît ai să-mi mai ții ușa deschisă în ceafă?...

— La cît plecăm?

— Vă dau zece minute să fiți echipați... Tovarășul locotenent-colonel a binevoit să urce?

— Altădată să-nveți exact cum se conduce la o interceptare, se-aude un glas plăcut, bărbătesc, ușor baritonal... Îmi face impresia că te-ai cam ramolit, bătrîne... Cere-ți un con-

cediu medical, ceva... Refă-ți celulele nervoase... Altfel ai s-ajungi urgent pe post de gropar șef al aviației reactive...

— Regret, dar trebuie să-i dau dreptate, spune Pilotul și-nchide ușa înainte de a-l ajunge tenisul pe care i-l trimite cu precizie.

— Scapă-i de colivă și uite cum îți mulțumesc cizmele astea zburătoare... Stați voi îngerașilor, dacă n-am să vă dansez eu un „original hully-gully" să nu-mi ziceți mie pe nume...

— Redu motoarele, spune cineva de-afară... Și pornește-ți rabla aia nenorocită...

— Tinicheaua aia afurisită...

— Cu care n-o să ajungem în vecii vecilor în oraș...

Deschide ușa brusc. Cele două uși vecine se-nchid simultan. Din spatele celei care poartă cifra 14 scrisă delicat pe o bucată de plastic răzbate în surdină cîntecul Coechipierului:

„Priviți-i sclipesc de mîndrie
Cadeții aviatori ne-nfricați"...

— Să trăiți tovarășe maior, salută căpitanul Bucur, cel cu proiectoarele, se scutură de apă, își trage cizmele, rămîne în ciorapi de lînă croșetați cu mîna — era să ne-o facă blestemata asta de rețea publică, chiar cînd veneam la aterizare și pe ce vreme, că nu vedeam nici vîrful nasului — umblu în ciorapi să nu-i trezesc pe ăi mici. Să trăiți și petrecere frumoasă — eu sînt frînt, ce mai, m-a cocoșat pana aia de curent...

— Pînă la urmă a venit la aterizare și bucătarul șef, mîrîie și se-ntoarce să-și consume cele zece minute de așteptare.

6

Un punct de reper. Ori de sprijin. Suedeza. Suedeza și Valentina?! Absurd... „Marele circ Rivoli". „Spectacol extraordinar cu participarea celei mai aplaudate vedete"... „Călăreața mascată și pur sîngele arab Dar Fur"... „Regina echitației"... Afișe în culori stridente. Călăreața mascată — executată de un pictor tern, la dimensiuni gigant — pînă la etajul trei al blocului „Adriatica", uniforma de husar, plete brune

peste umerii dolmanului vișiniu și de sub masca neagră, buzele carmin subliniate violent... Fotografii în culori: „Călăreața mascată și pur sîngele Dar Fur executînd figuri de înaltă școală“... Primăvara lui 1941... Grădina Botanică în floare. Cotrocenii sub mireasma de păducel înflorit. Învoirile... Ultimile învoiri. Primăvara irumpsese înainte de vreme. Aprilie? Martie?... Tramvaiele de seară, supraaglomerate cu cadeți. De geniu. Dar mai ales cu ei. Aviatorii. Uniforme azur. Mănuși albe... Centuri albe. Încă o lună pînă la tresă... Primăvară... Undeva, Europa... Poate-o gîndeau în subconștient. Sau n-o gîndeau... Era treaba altora. Chamberlain cu umbrela clasică. Hitler cu mustața retezată... Aici „Marele circ Rivoli“ și „Spectacolul extraordinar“... Biletele aduse la școală de agentul comercial al circului... Loji. Fotolii... Seara ușoară, aeriană și învoirea prelungită pînă la orele 24... Lume. Cape de blănuri argintii. Dame... Ei acolo, o insulă de uniforme azurii și „Mascata“ trup splendid în uniformă de husar, pantalon alb mulat pe pulpele prelungi, dolman sîngeriu cu brandenburguri negre, căciulă cu plăci metalice și masca neagră acoperind ochii, lăsînd să se vadă ovalul pur, angelic și buzele carminate, părul bogat în valuri strălucitoare, negre, mișcări agile, aeriene, grațioase, glas de alto, pătrunzător — toți deținătorii de conturi, băcanii și angrosiștii bucureșteni, măcelarii bine situați, directorii din ministere cu ovații, aruncînd flori sub picioarele animalului superb care era Dar Fur, alb neprihănit cu ochi negri, strălucitori, cu venele desemnate viguros pe pîntec, conștient de măreția lui, pe care „Mascata“ l-a adus în pas spaniol pînă în fața celor două loji pe care le ocupau ei și l-a silit să-ngenunche, în uralele sălii, trimițîndu-le cu mîna înmănușată bezele, apoi invitația lui Bebe Marghiloman, sublocotenent în garda călare — îl știa de la zborul fără motor — încercase dar nu se prinsese de el — rămas cu perfect spirit sportiv suporterul aviatorilor:

— Măi, voi aveți acolo cîțiva piloți „rasați“. Ghiculeștii...

— Doi...

— Cantacuzinii.

— Unul.

— Suficient „mon cher“... Rasa nu-nseamnă cantitate.

Dormea în sac de dormit englezesc să nu atingă „efectele statului“. În rest băiat bun și cu țigări.

— Ella, ai vrut aviatori... Poftim. Unul dintre cei mai teribili...

El perplex, cu gîtlejul dintr-odată uscat. Înaltă, blondă platinată, de-o suplețe stînjenitoare, decolteu îndrăzneț, carnație fascinantă, alb suav, alb marmorean, mînă delicată, unghiile sidefate, seducătoare în capa de vulpi albe, ridicînd spre el ochi enormi, verzi, cu corneea irizată sub gene negre, rimelate... A-nțeles perfect ce i-a spus Bebe în germană, s-a-nclinat ceremonios deasupra mîinii suple, arcuite grațios, i-a văzut sîngele pulsînd la încheietura gîtului cu umărul — gîtul Ellei rafaelit și nobil, mîna răspîndea un parfum suav și excitant de gardenii — Bebe a prezentat-o ca pe fiica domnului Olsen Jönköping, mare industriaș din Stockholm — regele oțelului suedez băiatule, „Jaguar" la scară pentru cursele de dimineață, „Rolls" pentru escapadele de seară — bagă de seamă, nordicele sînt absolut libere în moravuri înainte de căsătorie — eu n-o interesez — zice că prea seamăn cu suedezii ei — voia să vadă un meridional tipic, fii atent este o inhibată și astea sînt capabile, cînd s-aprind, să topească un Norrland întreg — ia loc lîngă noi — pînă cînd ești învoit — păcat — nu stă decît două luni în țară, nu știu ce dracu de afacere încheie babacul ei aici — uite-l, ăla care se ridică din loja a treia și ne salută. Se cheamă că ești cavalerul ei, astă seară... În sfîrșit. Uite-o pe nebuna de Elis... M-a turbat cu gelozia. Îmi vine s-o cravașez... Sărut mîna, Elis... Cam tîrziu, draga mea.

— Tot cu marmota asta spelbă ?...

Elis i-a zîmbit Suedezei cu dantura ei carnivoră de fiică de armator levantin... Au stat pînă la dresura de urși polari cînd ea a spus într-o germană delicioasă că se plictisește... Au ieșit. Ei doi, în noaptea de aprilie, își aduce aminte perfect, era un aprilie plin de seve, de neliniști vegetale și Bucureștiul de piatră și beton se lăsa scăldat cu voluptate în toate miresmele pe care le-aduceau vînturile din Bărăgan, de la lacuri, ori din Cișmigiu. El era foarte tînăr, bronzat de soarele aerodromului, uitase Europa în seama domnului cu umbrelă de la Londra care-mpărțea generos garanții țărilor mici și se urcase în „Jaguar"-ul tapițat cu piele roșie, într-o dispoziție excelentă.

7

Ultima săptămînă din aprilie. Probe la croitori. La cizmari. Ţinuta de oraş. Ţinuta de campanie. Centuri. Diagonala prea scurtă. Burduful cizmelor franţuzeşti nu se mulează pe pulpă. Pantalonul de cizmă prost tăiat în spatele rotulei. Mantaua de campanie strîmtă... — Ce crezi amice că port furou sub manta?... În şcoală program de pension. A cerut aprobare să se descazarmeze pînă la solemnitatea înălţării în grad... Amintirile săptămînii aceleia — a numit-o „săptămîna patimilor" — zilele în care destinul l-a ales pentru experienţele lui de vivisecţie, zilele, orele, minutele, clipele, toate la un loc şi fiecare separat conţinînd un univers, ori un simplu gest, Ella în grîul de primăvară, rochie uşoară de lînă albastru palid; Ella pe podul chinezesc din Herăstrău; în rochia roşu carmin, exuberantă, tînără; Ella seara, cînd glisau cu „Jaguar"-ul pe şoseaua Jianu, tîmpla rezemată de umărul lui, deasupra lacurilor se estompau luminile zilei, cerul se umplea de sidef fluid, de verzui palid, translucid şi-atunci Ella îi înfigea unghiile în braţ, întorcea spre el obrazul descompus de spaimă — era acolo pe obrazul cu ovalul feciorelnic însăşi esenţa spaimei, îl înlănţuia pe după gît şi-l săruta în neştire, şi-n nebunie, vorbeau foarte puţin, ea cunoştea bine germana, el o cunoştea aproximativ şi parcă printr-un consens mut, nu voiau să-şi traducă sentimentele, pentru că a iubit-o nebuneşte pentru perfecta ei simplitate, pentru că nu l-a umilit, pentru că a-nţeles că nu va accepta niciodată să se lase întreţinut, n-a ales niciodată un local de lux, mîncau o friptură în vre-o cîrciumă din margine de Bucureşti, se smulge greu din atmosfera serilor de-atunci, ea îşi sprijinea obrazul în ambele mîini, n-avea nici un gest de libertină, ori de cochetărie, fie cît de nevinovată, îl fixa cu ochii imenşi, verzi intens, şi-i curgeau lacrimi mari, strop după strop, dintr-odată se speria, tresărea, privea halucinată în jur, se ridica şi parcă se ascundea în maşina de sport: — repede, repede, şoptea... Economiseau timpul, era o permanentă goană împotriva timpului şi goana asta îi istovea, îi istovea mai ales neputinţa... Îşi smulgeau secundele din ei înşişi, simţea că Ella e devorată de un ce ascuns, dar era atît de tînăr, atît de fără experienţă... Serile pe cîmp spre Snagov. Seara aceea cînd i-a ajuns un „Mercedes" cu şoferul în livrea. Opriseră pe marginea

lacului la Tîncăbeşti. Treceau perechi de raţe sălbatice prin lumina zodiacală... A coborît un domn grav, cu ochelari, rama aceea groasă de baga, un domn în negru. S-a-nclinat rigid. L-a întrebat, avea un accent străin de nedisimulat, dacă n-au văzut un „Chevrolet" alb, care a trecut „nici acum cinci minute tomnule aviator".

După plecarea „Mercedesului" Ella s-a urcat la volan. A gonit spre Bucureşti cu 120 pe oră. A fost prima şi ultima dată cînd a şofat, atîta vreme cît a fost el în maşină... A trecut bolid pe Kiseleff. Şofa plecată pe volan. Obrazul golit de sînge. La rădăcina părului broboane de sudoare... În goană pe Calea Victoriei. Stop la „Athenée Palace". L-a luat de braţ. S-a încleştat de braţul lui... — Ella, ţi-e rău !... Să chem un medic, Ella... Liftul... Covorul gros de iută vişinie... Apartamentul cochet. Ella agăţată de el, acoperindu-l cu sărutări, Ella într-o stare vecină cu isteria, lacrimi, zîmbete, lumina discretă a veiozei, trupul nobil, gol, cu reflexe mate, ceasurile, dureroase, sfîşietoare şi Ella, atunci, după miezul nopţii spunîndu-i într-o românească aproximativă : — mi-am semnat actul de condamnare la moarte, iubitule... Perplexitatea lui şi braţul gol, suplu, cu rotunjimi feciorelnice, trăgînd draperia de la capătul patului. Un fel de patefon. Un disc. Un microfon.

— Dacă eşti imprudent, o plătesc cu viaţa.

Ea însăşi fascinată de cutia de ebonită neagră, nu mai mare decît o maşină de scris portativă, pe care-o fixa halucinată. Apoi restul nopţii... Îl are-n carne, l-a purtat în carne şi-are să-l ducă-n mormînt. E-n el, cu sînii tari de sportivă striviţi în carnea lui, cu şoldurile lungi, fluide, devorîndu-l cu o mie de gesturi necunoscute de tandreţe, cu o mie de cutezanţe de copil şi o mie de reticenţe de femeie. Îi simte respiraţia sacadată pe buze, pe obraz zbaterea genelor şi gura mereu neistovită de săruturile disperate, a-nţeles totul şi n-a urît-o, ea-i şoptea cu accentul pe care l-a recunoscut dintr-odată : — tu nu trebuie să intri în asta, eşti prea tînăr ; ah, Dumnezeule, sărută-mă, încă,... nu, nu acum, mîine-ţi spun, te rog nu acum, să ştii că-n noaptea asta ai iubit o contesină din cea mai veche nobilime maghiară, auzi tu, din cea mai veche nobilime, de ce-a trebuit să te cunosc tocmai pe tine, tocmai pe tine...

Noaptea aceea de veşnicii în care-a murit elevul adjutant care era el, a murit de-o mie de ori, să se nască bărbatul, şi-ntrebările, şi mucenicia îndoielii... Bucureştiul în zori, lumină

triumfală de aprilie, tulumbele salubrității, „Jaguarul" fîșîindu-și pneurile prin orașul matinal, proaspăt și Ella alături, încercănată, palidă pînă la cadaveric, dealul Cotrocenilor, Grădina Botanică plină de fluieratul mierlelor, santinelele de la palat și „Leul", statuia din fața Școlii de Geniu...

— Te conduc cîțiva pași pe jos, a spus Ella.

A văzut „Mercedesul" — în mod sigur era „Mercedesul" stopat la capătul parcului, cineva își făcea de lucru la un cauciuc și Ella s-a strîns tandră lîngă el, șoptindu-i :

— Ai în buzunarul drept de la haină o scrisoare... Du-te și du-o, te conjur pe viața mamei tale, în strada Crizantemelor 2, etajul II, apartamentul 6... Scrie pe plic. Cere să vorbești cu domnul Enescu. Du-te în uniformă. El are să te-ntrebe dacă ai venit pentru acvarium. Ai înțeles ? Pentru acvarium ! Numai dacă te-ntreabă asta, intri... Du-te cu cîțiva camarazi de nădejde, care să intre acolo cu forța dacă nu te-ntorci în cinci minute... Sfîntă Fecioară Maria... Sînt așa de slabă, mult prea slabă pentru asta... Jură-mi că n-ai să mă uiți... Asta a fost destinul meu și nu știu de ce ?!... Te-aștept deseară la șase... Te sărut... Trebuie să mă-ntorc... Deseară, iubitule...

L-a sărutat acolo, în stradă. Geniștii erau adunați pentru raport. S-a auzit o goarnă dînd onorul la comandant. Au trecut îngrozitor ceasurile pînă cînd a venit comandantul școlii. A cerut un raport confidențial urgent. Moș Fofează studiase în Marea Britanie, era înalt, uscat, de-o eleganță austeră și cînd intra în sălile de curs se așeza pe cîte-o bancă și le vorbea de cuatrocento — analiza „Decameronul", le făcea o dare de seamă — eseu despre British Museum. Vara, în zori își făcea zborul cotidian, după care se mistuia în nișa de lîngă cabinetul lui, plină cu stampe, acuarele chinezești și fildeșuri siameze. Era un gentleman Moș Fofează... I-a raportat în termeni exacți că a-ntîlnit o spioană. Moș Fofează l-a privit circumspect pe sub sprîncenele stufoase.

— Mai precis, domnule elev adjutant.

A ascultat raportul, fără să-l slăbească din ochi.

— Ar trebui să vedem plicul misterios... Cred că ai intrat într-o afacere și riscantă și dubioasă. Domnul meu, nu întotdeauna „la prima donna chi passa" este cea mai agreabilă soluție... Nu văd de ce tocmai un elev adjutant și nu un ofițer de stat major ?!... Și mărturisirea asta : sînt spioană, te rog du-te și denunță-mă ! Curios, domnul meu !

Textul scrisorii, dactilografiat :

„Am fost la mare... Mereu cenușie și mov. N-am mai găsit pe nimeni. A fost foarte trist. Sărutări de la Nicolae. Mi-ar pare rău să nu te mai văd. Ionel"...

Exact. Reține cuvînt cu cuvînt după toate vicisitudinile acestor 25 de ani. Moș Fofează s-a dus la fereastra cabinetului. Foarte înalt, ușor adus de spate, cenușiu la tîmple. — Nu mi-au plăcut niciodată treburile astea, a spus... Dumneata ești zburător. M-aș bucura să știu c-ai rămas un zburător. Ce gîndești că este de făcut ?

— Să duc scrisoarea, însoțit de trei camarazi, domnule comandor. Probabil — aici a șovăit — probabil femeia aceea joacă, silită de împrejurări, de niște împrejurări tragice, groaznice, joacă în partidă dublă. Vă imaginați că numai silită de ceva definitiv s-a demascat atît de repede. Că numai ceva definitiv putea s-o oblige să apeleze la serviciile unui militar român... Vă rog din toată inima, nu anunțați încă serviciul de contrainformații... Permiteți-mi să acționez independent pînă mîine de dimineață.

Moș Fofează a rămas întors cu spatele... Afară, în plopii bătrîni, ciripeau vrăbiile. Tîrziu :

— O iubești ?

— Nu știu încă, domnule comandor... Dar vreau, țin la asta, vă rog scuzați-mă, vreau să nu i se întîmple nimic rău...

Moș Fofează se-ntoarce la birou. Trage un sertar. Scoate un browning plat, cu reflexe cenușii. Îi cercetează încărcătorul.

— I-am spus întotdeauna ministrului că e absurd ca elevii mei să poarte la șold o baionetă vetustă... Poftim asta... Funcționează perfect. Am încredere în dumneata. Permite-mi, totuși, să-mi iau măsurile care să te asigure... Pleci din școală la orele 13... Numele însoțitorilor ?

— Elevii adjutanți...

Spune numele celor din patrulă...

... Strada Crizantemelor numărul 2, etajul II, apartamentul 6... După o așteptare lungă, interminabilă, un bărbat scund, foarte spătos și agil, într-un halat de interior de mătase, ras pînă la sînge, și senzația că acolo, în interiorul umbrit, storurile trase, mai există cineva... Formula rituală. Omul ia plicul, îl vîră în buzunarul halatului și-i spune rece :

— Mulțumesc domnule elev adjutant aviator... Pe curînd...

Patrula zeflemisindu-l, băieții veseli, se termină „S.O.Av.-ul", permisiile, apoi școala de vînătoare, toți sînt propuși pentru școala specială de vînătoare, elevele de la liceul „Despina Doamna", lumina zilei, fragedă, el dintr-o dată la distanță astronomică de veselia elevelor, de sporovăiala patrulei, parcă smuls din sine însuși, din toate legăturile organice ale cotidianului, străin, apăsat și împovărat de existența acestei a doua lumi, necunoscută și tragică...

...„Jaguarul". Tot acolo. La „Leu"... Ella, perfect brună, de-un brun strălucitor, epatant, strînsă într-o jachetă verde intens care-i accentuează supleţea sînilor, parcă mai plină, mai femeie, indecent de frumoasă, de provocatoare și sigură pe fiecare gest. Nu-și scoate mănușile.

— Cum îți plac brună ? întreabă în germană.

Nu se dă jos de la volan.

— *Mein lieber Herr,* astăseară nu putem ieși... Papa are nevoie de mine... O foarte plicticoasă afacere cu oțelul...

Este rece, străină, o răutate prost ascunsă, pe care n-a sesizat-o, nici măcar n-a putut-o bănui, accentuată de părul negru strălucitor care-o maturizează surprinzător, ochii verzi îl fixează rece, aproape dușmănos, au ceva coclit, de reptilă, totuși este fascinant de frumoasă și-n el s-au trezit toate amintirile nopții, amintiri pătimașe, își aude sîngele pulsîndu-i în timpane : „dacă ești imprudent o plătesc cu viața".

— Acum trebuie să plec... Dacă tata se-ntoarce în Suedia... Am să-ți port o amintire frumoasă *mein lieber kleiner Offizier*... Demaraj scurt. El stupid, prostit, părăsit de el însuși, înserare, se schimbă posturile la palat, rap, rap, rap, soldații din gardă enormi, cu coifurile cu panaș alb, rap, rap, rap, apoi mierlele și cintezii din arborii bătrîni și durerea. Secătuitoare.

CAPITOLUL TREI

Trei bătăi scurte în perete... — Iar nu-și poate încheia gulerul ăla afurisit, mormăie Navigatorul. Se duce la bibliotecă. Scoate caietul legat în piele subțire (— de unde dracu

o găseşte, că eu n-o găsesc niciodată)... Îl aşază, deschis, ostentativ, pe măsuţă. Intră Pilotul, în cămaşă, cu pantalonul albastru de la ţinuta de ceremonie şi pantof de lac.

— Nenorocitele astea de cămăşi...

Îşi întinde gîtlejul... Navigatorului îi face plăcere să-i închidă gulerul tare al cămăşii subţiri de nylon... Valentina este la fel de stupidă ca toate femeile care neavînd nici un talent deosebit, nu încearcă să-şi valorifice singurul lor talent ancestral : să fie soţii şi mame... Cum de nu o tentează să-şi depăşească condiţia ?... Să se găsească în echilibru cu atletul ăsta suplu, măsliniu, ferm, rafinat intelectual, sau să se-mplinească prin bărbatul care se plimbă cu dezinvoltură de la sol în stratosferă ?!... Numai să-l aştepţi după miezul nopţii, coborînd la tine din furtună, ca un amant de mit, merită să fii femeie...

— Vă mai aştept mult, magnificilor ?

Pilotul îşi aruncă privirea pe caiet. Se duce la oglindă. Îşi cercetează gulerul. Scoate un mîrîit de satisfacţie. Îi spune din uşă :

— Dacă voiai să cotrobăi prin mine, nu era necesar să-mi dai comoda cu dosul în sus. Puteai să mi-l ceri.

— N-am ştiut pînă acum că-ţi colecţionezi panseurile şi ofurile, scumpule. Îmi rezervi din ce în ce mai multe surprize... Stai ca un hîrciog în vizuină şi-ţi pregăteşti nemurirea...

— Păstrează-ţi veninul pentru Necula Pastore Berger... Oaspeţii Pictorului trebuie să fie lichefiaţi la ora asta...

Navigatorul constată răceala glacială a Pilotului vizavi de sindrofia Pictorului. De marea surpriză pe care acesta şi Valentina le-au anunţat-o... Îndeosebi, absoluta lui indiferenţă faţă de absenţa Valentinei... Deci, Şurub a avut dreptate... Povestea lor, a Valentinei şi-a Pilotului a murit de mult... Gîndeşte asta cu un fel de uşurare... Foiletează caietul... Se opreşte la prima pagină — care poartă scris cu caligrafie semirondă şi fermă titlul : „Jurnal de bord". Pagina imediat următoare (caietul are file alb-gălbui de un velin mat, intim) este datată în partea stîngă de sus... De ce i-a vorbit Valentina în mod deosebit de acest caiet ?... Ce-a putut înţelege Valentina, sau presimţi, sau intui, pentru că nu de înţelegere poate fi vorba la ea, ci de intuiţie. Nici măcar o intuiţie la nivelul spiritului, ci de una a cărnii, a fiziologiei, ceva ce aparţine cu exclusivitate genului de femeie carnală, superb animal neviciat

de travaliul ideilor, mereu cu simțurile de veghe, mereu la pîndă...

... 5 octombrie 1965

Mă obsedează tabloul. Aseară sau în altă seară, am văzut într-o casă de pescar (pereți albi, șovăitori, ușor devitalizați de melancolia toamnei, rogojină pe jos, accentuînd obsesia stufului, pridvor bîntuit de vînt și-afară, de jur, împrejur, terifiantă — Dunărea), am văzut unul din tablourile acelea vîndute prin iarmaroace, un tablou aparent cuminte, o natură moartă în care, însă, culorile țipau. Erau niște culori violente, care chemau ceva, chemau sfîșietor o amintire, un om, ceva foarte intim, erau în total dezacord unele cu altele, și-afară se lăsase foarte jos tot cerul, se acoperise cu nori de ardezie, iar la orizont, sufocat în ocru, soarele se-neca în baltă, prohodit de lebede ; stoluri rotitoare de lebede, clamînd a toamnă, a migrație, a pustiu...

... 6 octombrie

„Hai-hui" este o ființă muzicală. Are supleţea albă a lebedelor. Ceva din majestatea lor și mai mult decît atît. Ridic vela mare. Vîntul puternic din trei carturi — prova cîntă o melodie stranie, conținută de-o veșnicie în pînze. În lemnul catargului. În vibrațiile școtei și ale cîrmei.

Mă obsedează tabloul. L-am mai văzut undeva. L-am mai văzut undeva... Sînt singur la bord (de ce mereu singur la bord ?) cu obsesia culorilor singure, din tabloul acela vîndut la bîlci, obsesie agravată de tonurile în verde, odihnitor, sfîrșit al apelor, al sălciilor, al cerului, al lumii acvatice pe care-o descifrez vag sub chilă cînd trec peste abisuri de vegetație submestră în care ghicesc fluxul speciilor. „Hai-hui" spală coamele verzi ale valurilor cu bordul înclinat pînă la voluptate... Îmi dă senzația unei libertăți desăvîrșite, aici pe fluviul verde, opulent, curgînd spre mare cu o senzualitate leneșă, disimulată...

Curg spre mare, din totdeauna.

...7 octombrie.

Din aparatul de radio, peste glasul unui padre oferind benedicțiuni în numele Sfîntului Pontif, se ridică odată cu soarele, o messă... În orizont se-ncrustează stoluri de rațe.

Tabloul.

E ceva din terifiantul Deltei în tabloul acela plat în care culorile țipau de singurătate, în care agonizau culorile acelea obosite.

...Tabloul avea în prim plan o sticlă de vin, albastră. Foarte albastră. Un pahar de cristal, foarte evident de cristal, un cristal vulgar, fără deliciile de lumină ale cristalului pur, bineînțeles cu picior. Alături, stridentă, o felie de pepene de un roșu carnal, cîteva semințe negre risipite neglijent pe o față de masă pictată scorțos, scrobită în cute false, perfect simetrice. Fără nici un respect al proporțiilor și simetriilor, bucurîndu-se voluptos de suveranitatea neștiinței, în linie perfectă cu cele de mai sus, o fructieră cu două mere, o pară și-un strugure negru, funerar, disperat. În dreapta o vază cu flori mov, un mov aproape mirositor, doi trandafiri, trei boboci, două margarete, iar jos, semănate din cornul abundenței, stăteau, de ceară, o altă pară, un alt strugure negru, totul pe un fond vinețiu, întristător. Erau foarte multe în tablou. Pictorul nu luase pe degeaba paralele pescarului...

7 octombrie, seara

Vînt din pupa, harnic. Remorchere. Vin probabil de la Sfîntul Gheorghe, fantomatice, cu luminile de poziție aprinse. Aud mirosind culorile amurgului. Mor orfelin, discret, minate de ftizia melancolică a toamnei.

Un promontoriu. O salcie. Luna. Pîcle vionii. Un om.

Cocoșat sub ceva asemănător unei pelerine.

Drapat în falduri negre. Ascuns sub gardina unei pălării vetuste, un sombrero trist de fetru. Desenat viguros, un om de tuș, proiectat pe apele licărinde, pline de nostalgia roșului viril, ape acum sumbre, de oțel. De jur împrejur liniștea crepusculului.

— Aooo !... Barcaaa !

Strigătul răgușit aleargă pe ape, solitar și neverosimil.

— Ooo !... Aaa !...

Voltă în vînt cu sentimentul unei mari descoperiri. Încotro și de unde ? Cine-a născut sub o salcie desfrînată, silueta de tuș, adunată sub gardinele largi și-n faldurile vetuste ale pelerinei ?!

7 octombrie, noaptea

Scriu la lumina lanternei. Omul stă ghemuit la prova. Sub pelerină ghicesc strigăte de teroare. Deasupra, luna, sugestie

de-argint vechi și-n jur licărul murmurat al Dunării. Se-ntărește vîntul. Omul de tuș a adus un geamantan din carton legat c-o sfoară și-un șevalet... Țipăt răgușit de bîtlan. Țipăt dezolant. Răscolitor. Și-o șoaptă :

— Iulia.

Brusc, anii se comprimă în mine pînă la explozie. Jos vela mare !... Despuiată de aripi, „Hai-hui" se integrează duratei fluviului. Felului său de a-și trăi existența. Arunc umbrei de la prova o foaie de cort. Deschid chesonul. Proiectez înăuntru lumina lanternei. Știu precis unde să caut. Găsesc brandenburgul de argint înnegrit... Cei doi nasturi auriți cu stema imperiului habsburgic, vulturul bicefal. Știu totul c-o limpezime uluitoare... Refac totul, imagine cu imagine. Cuvînt cu cuvînt.

— Pe aici locotenente, îmi spune căpitanul...

Se pleacă în șanțul de comunicație, un fost canal desfundat de proiectile, lărgit cu lopata. Întoarce, cu un fel de spaimă abia ascunsă, trupul caporalului chircit deasupra puștii-mitraliere. Caporalul are casca găurită în frunte. Obrazul acoperit cu o crustă de sînge-nchegat.

— E Dumitrescu, spune căpitanul conspirativ, cu un gest imposibil de tradus.

...Să te duci să vezi cu ochii tăi, din primele linii, îmi ordonase comandorul. În sectorul ăla e acalmie. N-or să te vîneze tocmai pe tine !... — N-am obiectat nimic, domnule comandor ! — Haide ! Totdeauna ai cîte ceva de cîrcotit !... Asta ar mai lipsi. Să-mi comentezi ordinul... Se rățoiește la mine să-și mascheze tulburarea. L-am auzit adineaori, strigînd în microfon, cu totul neregulamentar : — Vă raportez cu toată răspunderea că piloții mei nu sînt cercetași... Mai ales nu sînt cercetașii celor de la picaj... Nu pot să-l trimit în linia întîi. Se-ncurcă-n sîrme, domnule general... Răspunsul metalizat de aparatul radio : — Sîrmele alea le-ai văzut în filmele cu întîiul război mondial, comandorule !... Executarea !...

Aseară, la grup, chestiunea se pusese cam așa : americanii au aruncat nu știu cîte tone de bombe, au ars benzina în nu știu cîte misiuni și n-au putut lichida podul de lanțuri. Este singurul pod care mai unește Buda cu Pesta. E singurul pod pe care nemții mai trimit trupe și muniție. Au încercat și sovieticii. N-a mers. Bombardamentul orizontal nu face ni-

mic. Trebuie să-l lichideze picajul nostru... Şi picajului îi trebuie un observator, acolo prin preajma podului. Picajul n-are piloţi disponibili. Să dea vînătoarea un pilot, că n-o fi foc.

7 octombrie, ora 20,30

Lotca ieşită din umbrele malului. Trece Dunărea — abia o siluetă, zveltă. Intră în umbrele de dincolo. Concediul meu depăşeşte toate speranţele... Apele, de nerecunoscut. Totul amplificat la valori ghicite undeva, în marile fantezii. Constelaţii puţine, cu presentimentul gerurilor cosmice. Luna cea din ape, nu reflectată simplu, ci altfel, conţinută printr-o alchimie fantastă, risipită pe luciu, dincolo de materie, sublimată în fosforescenţe lascive. Şi rar, din ce în ce mai rar, la intervale punctate de zgomotul maşinilor, cîte-un remorcher. Lumini de poziţie. Lumina tandră prin hublouri... Se nasc fumegînde, negurile. Frigul umed. Val. Alt val. Stuf foşnitor, nesfîrşit, sălcii, nimic la singular, nimic distinct, totul într-un plural mereu multiplicat şi noaptea. Rece. Tăioasă.

— Roşu ! Roşu ! Aprinde rampa Bimbo, spune omul aplatisat la prova. Roşu ! Intră Iulia ! Roşu ! Mai roşu ! Mult roşu... Ai văzut-o pe Iulia ? Ah Dar Fur, ce cal măreţ era Dar Fur şi paietele şi lameul ăla mov...

„Hai-hui" curge cu Dunărea, sub lună...

...Glonţul trece pe-aproape, singur în liniştea nefirească.

— Pînă la urmă tot o să mă găsească, spune căpitanul de infanterie şi-atunci abia-l văd, bărbos, cu pămîntul intrat în pori, uşor halucinat de glonţul care-nţeleg, îl caută stăruitor de undeva din spate, dintre ruinele fumegînde.

Nu e nimic de văzut de la etajul al patrulea. Blocul retezat ca-ntr-un decor de teatru etajat. O sufragerie „empire", imitaţie fără gust şi măsură. În deschizătura ştirbă dintr-un perete întreg, Dunărea. Podul de lanţuri.

— Asta e tot, spune infanteristul şi se aşază pe-o canapea. Arcurile scîrţîie. Pe cuvertură, bucăţi de moloz. Un joben prăfuit. O pereche de mănuşi „glacé". Zvîrlit ca-ntr-o aşteptare, un capot suav, mov. Un mov neîntîlnit. Tandru. Primitor.

— Mă vînează, spune infanteristul... De trei zile mă vînează.

E obsedat, îmi spun. Plimb lentilele binoclului în lungul podului. La intervale scurte, cineva din poziţiile noastre îl trece prin rafale scurte... Nu este nimeni pe pod şi rafalele mi se par absurde. Îmi percutează nervii.

— Mă vînează. Nu știu de unde. Nu știu cum. Nici nu pot ști. N-am să răscolesc toate pivnițele. Toate gurile de canal...

*

— Iulia ! strigă sălbatic omul ghemuit la prova.

— S-ar putea să cazi în apă, îi spun.

Omul rîde gutural.

— Movul e culoarea Iuliei și mov mor florile și fluturii mor în mov. Am fost ieri, ori alaltăieri la Tulcea, la Școala populară de artă și m-au primit bine, că-l cunosc pe Feodor. El pictează moruni uriași, despicați, cu carnea mov și numai Feodor mă-nțelege aici în Deltă... Ieri trebuia să-mi dea lotca s-o caut pe Iulia. Zicea s-o caut pe canalul Litcov. Feodor n-a venit cu lotca, eu l-am așteptat și cît l-am așteptat am pictat niște moruni adevărați, acolo pe fundul Dunării, între ierburi, la adînc, acolo unde și culorile sînt altele, pentru că le văd peștii și peștii au priviri moarte, de gheață... Asta e totul ! S-o știi de la mine ! Să privești culorile cu ochi morți, de alge...

Tace. Peste ape trece un sentiment rece, poate numai un presentiment de toamnă și singurătate.

...8 octombrie

Vîntul îmi smulge școta. Țin stiloul în dinți. Soare de octombrie. Stuf. Sălcii. Stoluri de lișițe. Jos, deasupra bălților, un stol, al cîtelea, de lebede triste. La prova, gîrbovit sub gardina pălăriei vetuste, omul în pelerină. Ține pe genunchi un bloc de desen. Trage linii energice, cu privirea pierdută undeva în trandafiriul devitalizat al orizontului.

— Iulia, suspină omul de tuș și abia acum îi văd trăsăturile. Umărul schilod, aproape inutil.

...Doamnelor și domnilor ! Stimați spectatori. Urmează ceva nemaivăzut... Circul „Rivoli" prezintă pentru dumneavoastră pe celebrul zburător... Eduardo !

Alămurile, instrumentele de percuție, tobele și-n arenă, prins într-un singur reflector, intră atletic „regele zburătorilor", Eduardo !

Omul de la prova are trăsăturile adîncite cu un cuțit bont. Doar sprîncenele groase, energice, îmbinate la rădăcina nasului, mi-l amintesc pe faimosul Eduardo.

*

... — Mă vînează, se scutură dintr-o dată căpitanul. Îi trage niște arhangheli și niște sfinți părinți de se cutremură odaia. Glonțul trecuse printre noi. Mușcase din zid cu plesnet sec. Din gaura unde perforase tencuiala se scurgea un șuvoi subțire de moloz și cărămidă pisată.

— Ăsta-i podul sublocotenente, învie căpitanul, cu ochii pe fereastra de vizavi, știrbă, cu pervazurile arse. Dărîmați-l odată, că m-am săturat de cînd îl tot perii cu mitralierele... Pînă-ți vine stația, ia coboară jos și ia-o pe colo, pe după bloc. Văd că ai un pistol. Te-așteaptă sergentul Grigore. E jos în pivniță... Haide că ăsta mă omoară cu zile.

... Cobor. Sergentul e bărbos. Plin de moloz. De lut uscat în perii bărbii. Ruine de jur împrejur. Mormane de ruine. N-am văzut niciodată, fața adevărată a războiului. N-am văzut niciodată oamenii transformați în păpuși bărboase de lut. Îi fac semn să mă urmeze. Simt o ură sălbatică împotriva puștașului singuratic, hienă de ruine și guri tenebroase de canal... Poate sergentul aștepta de mult un asemenea semn. La un ordin mîrîit printre dinți, se tîrăsc pe brînci, din pivniță, patru soldați. Li se vede clar doar albul ochilor și-al dinților. Își țin automatele la piept.

— Don' căpitan Alecu a zis că nu sacrifică nici un om, dacă nu dibăcește ascunzătoarea... I-am zis eu c-o să-l cureț pînă-l dibăcim... Că numai pe dumnealui îl vînează.

Dezasigură grenada. Lucrurile mi se par crîncene aici. Îmi scot și dezasigur pistolul. O fac cu jenă și pentru întîia oară de la-nceputul războiului. De sus, lucrurile sînt altfel. Cinematografice. Războiul, undeva sub carlingă, la cîteva mii de metri. Cerul nu păstrează amintiri... Ne răspîndim în trăgători. De fapt mă las condus de sergent. Cunoaște la perfecție labirintul din moloz și ruine fumegînde... Un minut ? Un ceas ?... Pe brînci. Pîndind. Avînd certitudinea că sînt pîndit... Trosnetul armei e atît de apropiat, că simt mirosul prafului de pușcă.

Sergentul și soldații aceia necunoscuți fac cîteva salturi, electrizați de ceva necunoscut mie. Cîteva rafale scurte de automat. Detunatul bufnit al grenadei. Un strigăt disperat de femeie...

... Pivniță cimentată proaspăt, un fel de cazemată ad-hoc, cu patru ambrazuri mascate abil prin plăci culisante, vopsite în culoarea dărîmăturilor. Canapea. O stație emisie-recepție. Jos, în sînge, o femeie crispată, despicată de rafală. Păr acaju, roșu violent, carnea albă, irizată, îmbrăcată într-o uniformă strălucitoare de husar, dolman și cizme de lac, ceva asemănător unei haine de circ, plină de sînge și brandenburguri de argint. Părul înnebunitor de frumos, valuri de păr acaju, sînge la colțul buzelor, ochi verzi, imenși, în care se stinge aburul timid al vieții și pe pereți tablouri multe, violente, tablouri în ocru și mov, tablouri cu cai în arenă, cu lei la dresură, lei mov, semănînd uluitor cu niște lei de pîslă din vitrinele cu jucării.

8 octombrie, pe-nserat

Vînt puternic. Valuri mari, foșnitoare, verzi, cu spumă gălbuie pe creste. Dincolo de Carasuhat, spre Mahmudia. Bărbatul de la prova se ridică în picioare. Un fel de-nsuflețire îi schimbă trăsăturile obsedate de amintiri. La țărm, fixat bine în școndri, un bac. Din cabină iese un bărbat uriaș. Poartă flanel. Șapcă marinărească. Cioc blond, cochet.

— Ahooo ! strigă omul de la prova.

— Ahooo ! răspunde omul de pe bac.

Am înțeles. Fac o voltă-n vînt. Vin travers pe bac. Acostez. Omul cu cioc aruncă o frînghie. Cel de la prova leagă geamantanul. Șevaletul. Se-ntoarce la mine.

— Mulțumesc, îmi spune. Și să știi de la mine. Ăla care ți-a pictat pînzele, nu se pricepe la meserie. Să-ți dea banii înapoi. Vino la mine. Ți le stropesc cu mov. Ori cu verdele ăla pe care-l văd peștii și algele... Te salut.

Se cațără pe scara de pisică aruncată de sus, cu o îndemînare tristă. Îl aud pe cel de pe bac :

— De cînd te-aștept prietene. Mi-ai adus culorile alea ? Îl bag în buzunar pe Feodor, cu toți morunii lui, care seamănă cu niște pulpe de vacă. Votcă ai adus ?

Las Dunărea să mă poarte în aval. Lunec neauzit în lungul bacului. De undeva, din interiorul de metal vulgar răzbate puternic, înălțător „Ave Maria"... Malurile sînt foarte joase, desprinse dintr-un peisaj de Salvador Dalli. Sînt singurul om de pe pămînt care știe unde-a murit a doua stea a circului german „Rivoli", concurenta celebrei „Călărețe mascate", Iulia

Herth, cunoscută și aplaudată de toată Europa antebelică... Nu i-am spus-o atunci lui Șurub... Ce rost ar fi avut să i-o spun acum ?!... Și, cred, sînt singurul spectator care l-a-ntîlnit pe Eduardo, zburătorul circului.

... Val. Alt val. Stuf foșnitor, nesfîrșit, sălcii, nimic la singular, nimic distinct, totul într-un plural mereu multiplicat și de pretutindeni negurile înserării.

„Hai-hui" curge cu Dunărea, spre mare, din totdeauna...

... Navigatorul își fricționează tîmplele. E livid și degetele îi tremură nestăpînit.

DECOLAREA

CAPITOLUL ÎNTÎI

1

— Am vorbit cu Ţuchi pentru tine, spune Coechipierul.

Se-ntoarce pe stînga, cu partea de obraz desfigurată spre Pilotul tolănit regal pe bancheta din fund. Pilotul savurează deconectat de orice preocupare, alunecarea perfectă a lui „R. 16", pe panglica de asfalt a şoselii. Ploaia bate în portiere. Trece piezîş prin lumina farurilor... Un iepure ud şi rebegit. Aleargă nebuneşte în lamele strălucitoare. Navigatorul trece pe faza mică. Iepurele o zbugheşte în întuneric. Pilotul constată modalitatea artistică a Navigatorului de a se integra vitezei şi maşinii. Constată că e cuprins de-o lene totală. Că e foarte obosit. Şi că se acomodează greu la condiţia terestră.

— Am vorbit cu Ţuchi pentru tine, repetă Coechipierul.

— Asta-i bună !.. Nu-mi legalizez încă testamentul.

— Nu pentru testament... Pentru divorţ...

Tăcere. Pneurile pe asfaltul ud. Stîlpii de telegraf ţîşnind din noapte. Dispărînd fantomatic în noapte.

— Aţi aranjat să vă căsătoriţi ?

— Nu te prinde rolul titular din „Idiotul"... Ţi-am povestit chestia cu Wilhelm ?.. Tu o ştii ?

Navigatorul ridică din umeri. Frînează uşor. Se văd coborînd felinarele roşii ale barierei de la calea ferată. Navigatorul opreşte ştergătoarele de parbriz.

— Era într-un mai. În Bucureşti. Lumină, soare, femei exuberante, îţi venea să bei aerul, mergeam în sus pe bulevard, ajunsesem pe la Dalles, ţigănci cu flori, văd în faţă o femeie superbă, tot soarele era-n ea mă, toată primăvara, provocatoare şi incendiară, într-un costum albastru, albastru, îmi aranjez cascheta, pusesem coafa albă pentru întîia oară, eram în uniforma veche, îmi iau alura, o ştiţi voi şi zic că n-am văzut

de mult o femeie mai femeie ca Ea... Frapant de frumoasă și de femeie. Se-apropie. Plutea... Eram dezarmat. Tot arsenalul ieftin se spulberase. Sărise-n aer. Nu era pentru soție. Era amanta... Trecea amanta, iubita, singura, unica... Începusem s-o iau în derivă. O văd că se-nsufletește brusc. Se transfigurează. Se ilumineză. Ca-ntr-un extaz... Se repede printre tramvaie. Printre mașini. Trece bulevardul ca o nebună, ori dacă vreți ca o iluminată. Îmi zic : numai un bărbat putea face asta. Și m-a durut atroce. Parcă-mi smulsese un drept. O realitate. Mă opresc pe bordură. Deschide brațele. Cine era fericitul ?! Cine era fericitul în lumina aia de Renoir ? Wilhelm Taciturnul... Ieșise dintre parașutiștii care păzeau Comandamentul... N-au ținut cont de lume. De galonații care se foiau acolo. S-au îmbrățișat. S-au sărutat. Au plecat la braț. Mai tîrziu am aflat că era încă soția căpitanului State... Trebuie să fie rapidul de București... Ăștia lasă bariera cu un ceas înainte... La Mamaia la trageri. După o zi de plaje, de valuri, toridă. Știți... Seară. Adîncă, de-mi venea să plîng. Stăteam pe gardul ăla de pămînt bătut și-așteptam să răsară luna. Mă gîndeam prin cîte-am trecut noi patru, că nu mai sîntem tineri și c-ar fi timpul să mai facem și altceva, care să adîncească realitatea zborului. Vine lîngă mine. Se așază pe gard. Miros de nisip încins, de tizic, de alge. Ascultăm marea. Își descleștează fălcile, el, pe care în cinci ani nu l-am auzit decît receptînd și emițînd ordine... Îmi povestește tot. Toată nenorocirea căsniciei cu femeia aia închisă, mahmură, căsnicie contractată de babaci — îmi deschide dintr-o dată ochii la niște raporturi pe care le credeam din domeniul romanelor „Via mala", ori altceva de genul ăsta... Luna. Răsare luna. Pervers de leneș. De fastuos. De voluptos. Nu i-am spus nimic de dimineața aia de mai... Mi-a spus el. Tot... O dragoste inumană... Am stat pînă tîrziu... Marea, luna, satul vîrît sub salcîmi, cerul, simțeam că mă dizolv, că mă purific, vorbea exaltat, cu o nevoie dureroasă să se confeseze. Mi-a vorbit de părinți, de copilărie, de-o dragoste din adolescență, dragoste de licean la Roman, pe sub livezi, pe măsură ce vorbea, se adîncea în el cu o lăcomie nestăvilită, mi-am zis : — noaptea asta halucinantă e de vină, m-am uitat la el, m-am uitat în ochii lui și-am văzut-o acolo... O simțise și el. Inconștientul receptase chemarea... A doua zi... Tu o știi mai bine. Tu ai ajuns primul...

Se vede farul puternic al locomotivei „Diesel". Pilotul se strînge-n mantaua de ploaie. Da. El o știe mai bine ! A doua zi, tragere la țintа terestră... Ținta așezată la o sută de metri de țărmul mării, în golful Midia. Ieri, cînd se-ntorsese de la o încercare de avion-motor dibăcise unde fac nudism toate soțiile și fiicele ofițerilor de la poligon și flotilă. Picase pe mare, la rasmot, sărise gardul de stuf, apoi întorsese avionul pe spate, urcase pe spate, executase o frumusețe de jumătate de tonou și-și văzuse de treabă. Seara, la cazinou, rumoare. Dansase cu soția comandorului, tînără, blondă, vaporoasă care-i spusese :

— Dacă te mai prind, am să-ți rup urechile, locotenente.

Și-l trăsese tandru de urechi, gest care l-a burzuluit pe comandor.

Erau amîndoi lîngă avion. Wilhelm trebuia să zboare primul. Ia spus :

— Du-te tu... Nu prea mă simt bine... Pe urmă, precis te cheamă ștabul să-ți ardă două zile de arest pentru indisciplină... Măcar să ți le ardă cu plinul făcut.

L-a legat în chingi. I-a verificat cabina. La a treia trecere a retezat piciorul țintei cu rafala. S-a comunicat rezultatul : 75%... A fost rîndul lui să-i lege chingile...

— Măi, dacă nu te simți bine, dă-l dracului de zbor, i-a spus.

— Fac 90%... Altfel nu sînt eu...

Decolare. Înălțime. Angajare pe țintă din viraj. Picaj... Ce nebunie... Picaj... Redresare... Tîrziuuu, a urlat, cînd cele aproape patru tone de metal s-au înfundat în aerul rarefiat al zilei toride, izbindu-se surd de nisip ; lovitură, salt, altă lovitură, o aripă tîrîtă pe plaje, salt, apa țîșnind în jerbe, spumă, avionul rămas crucificat în valurile albastre, la douăzeci de pași de țărm, deasupra cerul pur și pescărușii... Sirena. Sanitara. S-a agățat de scară. A ajuns cel dintîi la avion prin apa pînă-n brîu. El smuls din chingi. Proiectat pe o aripă. Cu picioarele în mare. Gemea. Avea spumă de sînge la gură. A vrut să-l ridice în brațe. Oroare. I s-a scurs printre mîini ca un Arlechino... O masă de carne fără un os întreg. Încă gemînd.

Rapidul trece prin ploaie — masă de metal și ferestre luminate sugerînd confortul — bubuit de roți, geamătul aerului despicat, liniște, ploaia răpăind în parbriz...

Pilotul are senzația acută a ireversibilului.

2

Senzația acută a ireversibilului. Cu douăzeci de metri să fi redresat mai sus. O fracțiune de secundă de neatenție. Ori poate chemarea implacabilă a Doamnei în negru, a cărei imagine o văzuse Șurub în ochii Taciturnului, în seara cînd i se confesase... Spaimă. Început de panică. Pilotul știe că tumultul interior care-i bîntuie celulele pînă la nivelul protoplasmei, se numește panică. Că inconștientul care-a recepționat integral momentul cînd s-a salvat catastrofei ; clipa aceea unică, microsecunda care i-a redat viața, inconștientul a corelat toate adiacențele, că emoția refulată la nivelul conștiinței a explodat în interior, a pus în alarmă conștiința vegetativă și că celălalt eu, ancestralul, se răzbună, că-l va tortura cu coșmaruri îngrozitor de limpezi, în care se va vedea ciocnindu-l pe Șurub, arzînd, căzînd din parașută, în care el nu va putea acționa, va asista paralizat la propria lui nimicire, poate de aceea vorbește Șurub atît de dens, să scape de panica care-i dă tîrcoale ; și clipa aceea se-nscrise pe orbita ireversibilului, dar inconștientul lui nu cunoaște valoarea noțiunii *ireversibil* — acționează asupra conștiinței celulelor, asupra acelor sisteme obscure, abisale, care-au scăpat investigației omului, transpiră abundent și spaima, spaima ilogică, animalică pînă la răcnet se instalează în toată ființa lui, e zadarnic să cheme în ajutor conștientul, nu este nimic de făcut, există o lege a compensației, acolo sus, a învins logicul, aici învinge ilogicul... Mașina lunecă perfect stabilă pe amortizoare, înăuntru e cald, încearcă să se destindă și să reia ideea ireversibilului în raporturile lui cu Valentina... Șurub e de-o luciditate extremă. Poate asta-l face unul dintre cei mai temuți piloți de vînătoare reactivă, pentru că își stăpînește afectul, rațiunea lui are ceva de bisturiu, ori de raze Röntgen — ce idee să vorbească cu Țuchi despre divorț — numai raționalitatea lui excesivă putea să-l autorizeze la asemenea acțiune — nu mai poate evada, panica s-a stabilizat, criza a trecut, știe acum perfect că nu se mai poate agăța de nici o iluzie, de nici o amintire, toate sînt lucruri moarte, defuncte din clipa cînd se consumau, abia mai palpită undeva proiecții trunchiate, devitalizate, ce straniu că oamenii clamează pentru prezentul viu în numele amintirilor defuncte — îl ascultă pe Coechipier într-o dedublare ciudată, un pilot obo-

[illegible], sfîşiat de panica tîrzie a iraţionalului, abandonat pe bandă, înregistrînd mecanic sunete — propoziţii — fraze şi celălalt, defunctul, refăcînd un film impersonal, aproape o abstracţie, o ecuaţie nesfîrşită de imagini...

Felcerul cu mînecile suflecate îl coase pe Taciturn în sac. Îl impregnează cu formol. Îi surîde cu dinţi de viplă : — gata don' locotenent... Îi împart hainele. Lenjeria. Lucrurile intime. Cîinele ţopăie între paturi. Cere mereu gulerele, gulerele albe, imaculate ale Taciturnului. Lui îi revin papucii de rafie pentru baie. Îi are şi acum...

Vede papucii lui de rafie sub chiuvetă. Ea în baie, cu umerii brumaţi de picuri, iese goală de sub duş, îşi caută pantofii de plastic, se-mpiedică în cei de rafie şi-i ocărăşte : — ce obicei rural să foloseşti papucii ăştia ignobili de rafie...

Din afară, un glas persistent, uşor monocord... Şurub :

— Am revăzut-o atunci la biserică, cînd s-a frînt lumînarea peste el şi-a luat foc, cînd s-a repezit să-l acopere cu vălul de amantă îndoliată ; ştiam măi, de cînd v-aţi întîlnit mîinile deasupra lui (Navigatorul virează lansat. Intră în şoseaua naţională. Trece o autosanitară cu sirena sfîşiind dimineaţa brumoasă. La orizont, oraşul proiectat pe tot cerul, luminiscent... Pilotul îşi ridică gulerul mantăii) c-are să alerge la tine. Mi-a venit să-i trag palme... Era chemarea celuilalt, întins acolo în coşciug, ştii bine că era a lui, că nu pe tine te-a căutat, că n-a-nţeles niciodată ce s-a-ntîmplat şi de ce i s-a-ntîmplat tocmai ei, că nu putea să se resemneze tocmai atunci cînd celălalt, auzi tu, el, cel mort îi revelase adevărul despre tinereţea propriului ei corp, propriul ei suflet... (Pe parbriz broboane de apă. Pe portiere broboane grele de apă. Autosanitara aleargă. Farul cu eclat roşu, alb, roşu. Broboane de apă grele pe fereastra garsonierei. Dincolo, Herăstrăul biciuit de ploaie. Cerul jos. Ploaie de noiembrie. Mucedă. Densă. Îşi curăţa pistoletul. Asculta „Patetica". Cînd nu zbura, asculta „Patetica" şi citea Dickens. În epocile bulversate, Dickens linişteşte. Şi înduioşează. Lumile prospere au loc pentru duioşie. Soneria. Scurt. Aproape neauzit... Uitase de război, citind Dickens. Deschide uşa. Ea. Fulgarinul şiroind. Capişonul şiroind. Un geamantan de piele. Secătuită. Nefardată. — Am venit, a şoptit cu atîta disperare, încît s-a speriat de ecourile pe care disperarea Ei le-a trezit în el.) De-atunci încercam să te ferim de mort şi tu n-ai înţeles niciodată, eşti un găgăuţă, te-ai robit Ei, l-a-nceput tru-

pului, te-am înțeles, ce viață ne-a adus nouă războiul, o femeie între o aterizare și-o decolare, altă femeie la capătul unei aterizări, o escală de trei zile aiurea și o a treia femeie, femei făcute pentru asemenea întîlniri triste, te-ai robit și te-am iertat, nu ți-am iertat că i-ai pîngărit iubita, știi bine asta, n-ai nici o scuză, am crezut într-un timp că Ea înțelege, auzi tu, înțelege, speranță vană, nu era decît spaima, lașitatea care-o adusese, mai tîrziu ai îngenunchiat-o, ești bărbat, apoi s-a revoltat, i-ai stăpînit doar trupul, nu vezi pustiul dintre voi, împreună sînteți penibili, o superbă pereche bună pentru eugenie și-atît, în rest o superbă și penibilă pereche, n-aveți ce vă spune, pentru că niciodată nu v-ați spus nimic, alergam noi să ți-o aducem de-aiurea, ori de la școala aia populară de artă...

— N-ai văzut nimic deosebit acolo ? întreabă Navigatorul.

— Unde să văd ?

— La școala populară de artă.

— Ce să văd, măi, tinichea ? De asta e vorba acum ?

— Ei ! Să vezi și tu niște moruni, ori ceva pictat în mov...

— Vezi să nu te pictez eu mov la nas... Îmi vărs sufletul pentru...

— Răposatul, mîrîie Navigatorul și trece pe faza mică.

Din sens opus se-apropie un autofrigider care ocupă aproape toată șoseaua.

3

— „Te aștept la 16 și 15 la locul știut", scris pe-un bilet de tramvai.

— Pardon... De autobuz.

— Plajă, excursii cu mașina etc. etc.... Tot ca s-o ferești de amintirea...

— Nu fi măgar... O singură dată la plajă, încornoratule în devenire, cînd a acceptat să iasă Dana cu mine...

— Dana ? Cine este Dana ?

— Nu v-a spus Valentina ?

— O vorbă n-a suflat.

— Complementul... Trecem s-o luăm. Am ieșit toți trei, Dana nu voia să iasă numai cu mine și Dănuț...

— Dănuț ?! Ești plin de mistere don' Șurub.

— Nu mai puțin decît tine Falcozaurus... Falcone știe unde-a murit Iulia Herth ! De peste 20 de ani știe.

— Știi ceva de femeia asta și taci de 20 de ani ?

Coechipierul :

— Nu tace amice. Scrie.

— Nu-nțeleg nimic.

— Ai să-nțelegi imediat... Isprăvește pledoaria.

— Nici o pledoarie... Ai început să joci în martir. Nu te prinde... Rolul celălalt, de cornut, mai puțin decît oricare altul. Valentina face gargară... „Hallo" emotiv...

— Ascultă Valentina, explică-mi la esență pe acest domn Robbe-Grillet... Practic ce-ai citit, am întrebat-o atunci.

— *„Dans le labyrinthe" !*

— Uluitor. După o singură carte dai sentințe ca un magistru, Valentina. Ce dracu mesteci tu tot felul de superficialități ! Nu-ți dai seama că băiatul merită altceva ?

— Același cîntec !... M-am plictisit !

— De ce te-ai plictisit ?

— De raționalitatea voastră excesivă. De pozele voastre de eroi... (Fii atent : poze de eroi. Ventriloga ideile Pictorului, ale asexuatului ăluia.) De banalitatea existenței la care sînt supusă... Pe urmă e prea cald. Și voi opaci la dimensiunile suprasensibile. Du-te la Dana, ea e o femeie rațională... Lasă-mă să dorm pe nisip. Ador să dorm pe nisip... (N-a-ncercat niciodată să seducă pe nimeni din jur, dar are permanent aerul că vrea să seducă pe toate lumea, orice prezență masculină o înviorează, s-a abandonat, mai precis și-a abandonat trupul ăla de felină feroce și rîzgîiată pe plajă, Dana era cu Dănuț să facă pipi ; s-a uitat la mine printre gene, ochii ei verzi, insinuanți).

— Ascultă, Valentina. N-am nici un drept să mă amestec în viața ta.

— Remarcabil...

— Dar vezi tu, cu Falcone e altceva... Prietenia ta cu Pictorul este pe cît de stupidă, pe cît de jignitoare. (Tu virai în urcare cu nenorocitul ăla de P. O_2 și cred că n-a auzit foarte clar ce-i spuneam).

— Era mai puțin jignitor dacă te-alegeam pe tine ?!...

...Asta a fost tot... Pe urmă am văzut-o pe malul apei cu Pictorul. Șevaletul. Culorile. Tu erai după avioane la Praga... M-au reținut. Vorbeau cast despre lumea suprasensibilă. Pictorul transpira gras... O corecta, apucîndu-i mîna la încheie-

tură... „Ai tușeuri generoase, fluide" i-a spus și mi-a venit să ies din pantofi.

— În concluzie, ce facem cu Falcozaurus, întreabă Navigatorul.

— Îl divorțăm.

— Perfect. Ce zice, Țuchi ?

— Greu.

— Trebuie.

Navigatorul își drege glasul. Cîntă ușor fals, cu glas plăcut de tenor :

„Priviți-i sclipesc de mîndrie
Cadeții aviatori ne-nfricați
Priviți-i sclipesc de mîndrie :
În lături geloși însurați !
Femeie, sublimă beție,
Ia uite clipesc de mîndrie
Iar soțu-i o biată mumie..."

Cîntecul lor din „S. O. Av." care parafrazau cîntecul „Cadeților gasconi" a lui Ronsard. Coechipierul își adaugă baritonul catifelat... E imposibil să gîndești lucruri esențiale în felul ăsta... De ce nu și-ar mărturisi-o ?! E dintr-odată foarte ușor. Cu o neîngăduit de sărbătorească stare sufletească... Ea n-are nici o vină că el există esențial în altă lume. Cînd se-mbrăca i-a dat două telefoane :

— În sfîrșit ! Bine că te mai găsește omul acasă. Îmbracă-te repede și vino... Dacă mai întîrzii, îmi strici toată seara... Te rog...

Absurditatea poate atinge cîteodată sublimul. Aici e paradoxul ei. Și farmecul ei.

— E vorba acum de moartea lui Cernea... De morțile voastre, spune Navigatorul și micșorează viteza pentru că la postul de control se aglomerează cîteva camioane încărcate cu mărfuri.

4

Navigatorul filează ușor, pînă-n apropierea stației de benzină. Reclama cu neon, un „Peco" aerodinamic se desenează viguros pe fundalul lichid. Oprește mașina la intrarea betonată a țărmului.

— Ei ? Ce hotărîm ? întreabă.

Pilotul își spune, că altădată, cu foarte mulți ani în urmă și-ar fi apropiat capetele mimînd deliberarea interioară profundă și Șurub ar fi spus cu glas cavernos : — Albatrosul se gîndește. Apoi, unul din ei ar fi dat semnalul : — O Schivivi ! O schavava ! Albatrosul s-a gîndit... Zîmbește... Se apleacă involuntar peste speteaza scaunului din față.

— Fălcosul vorbește cu Valentina. Omenește. Vede ce vrea. Ce gîndește. Cum înțelege prezentul și viitorul imediat, ori pe cel de perspectivă. Hotărăște. Subiectului ăsta i-am pus punct. Și-acum explică ce e cu Cernea și cu decesul nostru, bebeluș ?!

— Întîi. Trebuie să citesc toate notițele lui Falcozaurus. În orice caz, el atestă că Iulia a fost ucisă la Budapesta... Era tocmai ceea ce-ai crezut tu, Șurub. O spioană. O diversionistă... A murit doar Iulia, sau numai Iulia știm c-a murit din toată organizația „Șarpelui" ? A murit Iulia, trăiește Eduardo.

— Eduardo ?!... Zburătorul ?!

— L-a descoperit dumnealui...

— Știu și cei care trebuie să știe, mîrîie Pilotul.

— Vorrrba Teutoane, spun sincron cei doi.

Navigatorul :

— Astă-noapte nu bruscăm nimic. Priceput ?! Revenim la formula „Albatros" pînă lămurim povestea.

— Nu putem singuri.

— Vorrrba Teutoane !

— Doi : trebuie să găsim tablourile. Înțelegi deșteptoidule ?... Totul va porni de la tablouri... La program ies la raportul generalului. Treaba asta o lăsați pe mine. E o chestiune mai veche. A mea. O știți voi... Trei : deocamdată ordonă să se ocolească zona de munte, am să-ți dau eu coordonatele, mîine ; să se ocolească pînă se recepționează cel dintîi semnal din cîmpie. Verific niște ipoteze. Deci, vă scutesc de oboseala gîndirii logice...

— Generosule !

— O schivivi !

— O schavava !

— Dă drumul la rablament.

— Am un chef grozav de dans.

— Totuși...

— Vorrrba Teutoane.

Demaraj înapoi. Frîne. Demaraj de cursă pe asfaltul spălat de ploaia torențială.

— Trecem pe bulevardul Victoriei și-l oprești pe Zigoto ăsta nenorocit la numărul 48, păpușică.

— Înainte, opresc pe strada Primăverii 23, bebeluș... Haide... Dă tonul... Mă simt nou născut...

Coechipierul își drege glasul. Frazează începutul unui foarte vechi cîntec ostășesc în care e vorba de generoasa Madelon, crîșmărița care „servește berea-n spumă, cînd o iei de mînă și o strîngi ușor"... Pilotul constată dispariția totală a spaimei din interior, a spaimei ilogice, imposibil de controlat și cenzurat, înfiptă în protoplasma celulelor... Știe că și ceilalți... Are gustul vieții. Își reprezintă gustul vieții. Amărui. Ușor acid. Superbă ploaia. O aude ropotind viu pe caroserie. Motorul. Bate viu, echilibrat. Superb motorul. Orașul. Sub lumina fosforescentă a lampadarelor, cu olanele acoperișurilor lucind, cu streșinile curgînd, cu storurile trase, doarme sub ploaie orașul, familiar și pașnic, el îi asimilează doar arhitectura, de data asta nu vrea să treacă dincolo de aparențe, la dramele și neîmplinirile de sub acoperișurile de olane, la invidiile și dragostele, la adulterele și morțile orașului... „Căci Madelon servește berea-n spumă, cînd o iei de mînă și o strîngi ușor"... O stradă pietruită. Blocuri rectangulare, monotone, cu fațadele pastel ieșite la umezeală. Salcîmi. Mulți. Negri...

— Așteptați-mă un minut, spune Navigatorul.

La etajul trei, o lumină.

— Noaptea tuturor misterelor... mormăie Pilotul.

Choechipierul se-ntoarce brusc.

— Ascultă, măi...

Tace.

— Iartă-mă, spune Pilotul.

— M-ai interceptat perfect... Începusem să fiu în pom, acolo sus...

— Fără tinicheaua asta bătrînă...

— Șase...

Pilotul deschise portiera. Iese din mașină. Iese și Coechipierul. Sub copertina blocului o femeie înaltă, într-un pardesiu argintiu spre mov pal. Le face semn cu mîna înmănușată. Alături, Navigatorul.

5

— Pentru voi, sînt Ioana.

Le strînge mîna bărbăteşte. Are alură sportivă şi-n pofida alurei, degajă un fluid „parcă material" îşi spune Pilotul, de feminitate strălucitoare. Pilotul ţine portiera deschisă pînă cînd se instalează. Îi vede gamba, atunci cînd îşi ridică pardesiul, prelungă. Ioana — „ce simplu, Ioana" — are ceva de amforă antică. Comparaţia îi sugerează nu amfora în sine. Îi sugerează ecoul cuvîntului, emoţia lui, poezia lui, vechile purtătoare de amfore, cretanele mitice, ori femeile din Mycene, unduitoare şi totuşi statuare, această stranie asociaţie, statuarul prin excelenţă marmorean, pietrificat şi fluidul, mişcarea graţioasă a şoldurilor, la zonele sublimate spre muzical. Trece lîngă ea. Foarte brunetă. Ostentativ brunetă. Buzele mulate viguros, carnale, ochi negri, mari, adînci, cu corneea deosebit de albă, suplă, viguroasă, obrazul prelung, măsliniu, nările răscroite, emanînd din tot trupul un parfum vag de levănţică. Prezenţa Ioanei echilibrează dintr-o dată atmosfera. Erau trei, undeva se producea un dezechilibru, fiecare mutaţie spre unul din vîrfurile triunghiului schimba raportul de forţe — sînt patru, totul pare mai stabil.

— De cînd voiam să vă cunosc, băieţi... Practic de 20 de ani... Tu eşti Şurub... Tu eşti Falcozaurus.

— Bine ne-a mai pictat, onorabilul.

Ioana rîde. Dinţi albi, regulaţi, feminini, „cu ceva feroce, de carnasier", tatonează interior Pilotul.

— Păreţi stingheriţi, domnii mei... Nouă contra unu c-aţi pus la cale lucruri grave.

— De ce dracu tot mormăi — scuzaţi-mă doamnă...

— Ioana.

— Scuză-mă, Ioana, dar prietenul tău...

— Fratele.

— Cum fratele ?

— Bine...

— O schivivi...

— O schavava, rîde din nou femeia... Rîs puternic. Sănătos. De-o sinceritate străvezie. Cuceritoare... Nu vi-a spus-o onorabilul ?

— A tăcut precum sfinxul.

— Ce-i puişor ?... Ţi-era frică să ne dezvălui taina ?
— Gelos, mormon afurisit ?
— Te porţi ca un predicator baptist, îngeraşule !...
— Ne-ai ascuns frumuseţea asta de femeie, două decenii ? Meriţi să fi scalpat, capsomane, spuse Pilotul şi se simte foarte lejer lîngă femeia înaltă, cu obrazul măsliniu, uşor prelung şi dinţi feroci, de carnasier tînăr.
— Lăsaţi-l... N-are nici o vină... Un complex de împrejurări.

Are vocea cantată, de alt. Îşi deschide pardesiul. Pilotul îi admiră gîtul puternic, rotund, curgînd unduios în linia decolteului, sînul zvelt, cărnos, mişcări fireşti, stăpînite cu graţie şi mîinile. Cu degete lungi, expresive.

— Un complex bizar de împrejurări, nici una veselă... Gelu e un timid. Un mare timid.
— Bebeluşul, mîrîie Coechipierul.
— Suzeta şi babeţica îi lipsesc.
— Nu vi-a spus chiar nimic ?
— O vorbă !
— O silabă !

Femeia se-ntoarce spre Pilot. Genele lungi îi umbresc ochii. Are sprîncene viguroase, încondeiate arcuit pînă spre tîmple.
— Semeni cu ţiganca lui Grigorescu, îi spune Pilotul.
— De-un veac caut asta şi n-o găsesc, rîde Navigatorul. Ioana, ce rost are ?
— Ce rost ar avea tăcerea ? Sînt Ioana găsită între linii în 1944... Asta nu vă spune nimic ?
— Pe legea mea, nu !
— Nici ţie, Pilotule ?
— Ioana !
— Nu-mi plac compromisurile. O ştii...

Se lasă pe speteaza banchetei. Un strop cu pulsaţii galbene îşi trimite eclatul pe obrazul măsliniu, transfigurîndu-l. Îşi pleacă genele. Vorbeşte egal... Liniştit. Firesc... Tatăl, directorul unei şcoli într-un sat lîngă Turda. Nu spune numele satului. Îl evita ca pe ceva dureros. A rămas acolo după cedarea Ardealului... Cînd s-au apropiat trupele române, în septembrie 1944, într-o noapte — „aveam 8 ani, şopteşte" — tăcere, îşi frămîntă degetele, Pilotul ştie, presimte, au fost cumplite lunile acelea din toamna lui 44 ; în noaptea de septembrie Pilotul vede patrula hortystă intoxicată de ură, tropăind în casa cu

cerdac, scoțîndu-l pe director din așternut cu vîrful baionetelor, tîrîndu-l în curtea bisericii — „era acolo un nuc pe care bătrînii îl numeau nucu' lu' Horea" — spune Ioana alb, impersonal, — „un nuc plin de păsări ciripitoare" ; desigur, acolo și-n alte sate și pretutindeni crima ignobilă, Secicar crucificat pe ușa bisericii ortodoxe din Turda, ce destin, ei îi ziceau „Hristoase" — directorul legat de nucu' lui' Horea, ucis bestial cu baionetele, apoi, cu un pumnal înfipt în inimă i se fixează pe piept portretul lui Avram Iancu și tricolorul găsite sub un podium, la școală... Au fost lupte în sat a doua zi. L-a stăpînit o patrulă românească. Noaptea l-au ocupat blindate germane și infanteria hortystă. În zori au ridicat-o pe învățătoare. Au ucis-o tot cu baionetele, pe mormîntul cu pămîntul încă umed al învățătorului... — „Pe mine m-a luat moș Gheorghe și m-a dus la vie, la colibă și de-acolo la coliba lui frati-su, moș Toader, pădurarul. Acolo m-a găsit Gelu. Aproape nebună de spaimă. M-a luat cu el. Era plin de sînge-nchegat... Ne-a scos moș Toader, dincoace de linii. M-a trimis cu un avion cu trei motoare, la București. M-a ținut unul din piloți pe genunchi și mi-a cîntat tot drumul. Am văzut norii. Munții. Am adormit. Pe aerodrom ne-a așteptat mama. A lui. De-atunci, a mea. Liceul. A murit și mama. A doua oară mi-a murit mama. Facultatea. Nu m-am mai întors niciodată în satul acela. Deci, sînt sora lui, Ioana."

Rămîne cu ochii închiși. Vede limpede nu ceea ce a povestit, e foarte liniștită, n-a spus nimănui, niciodată, lucrurile astea — acum se simte ușurată, vede limpede via însorită, o pată de soare pe via lor, undeva jos turlele bisericilor din Turda, un nor cu cap de dulău acolo-n cerul albastru, ciocănitoarea abia stropită cu roșu în nuc, mama culegînd strugurii dulci în coșul de răchită, mama cu cojocelul peste rochia de stofă, cu tulpanul legat sub coc, mirosind a cald, și-a casă, și-a busuioc, cu ochii ei negri, mari, cînta dulce în vie, ea plutea parcă pe cîntecul mamii, îi era bine și cald și-ar fi vrut să coboare Lăbuș de-acolo din norul ăla, auzi-l cum latră prin vie — mamă — mamă — Lăbuș a găsit un arici — Arici, Pogonici — Arici, Pogonici.

O durere ascuțită în toată ființa. Secătuitoare... O mînă bărbătească, fermă, îi ia mîna. Deschide ochii. Vede fruntea Pilotului plecîndu-se peste mîna ei.

— Niciodată nu putem scăpa de amintiri, șoptește... Am ținut să fiu astă-seară cu voi. Sînt biolog. Cercetător științific. M-am mutat aici numai de-o lună...

— Unde zici să opresc ? întrealbă sec, Navigatorul.

— Pe bulevardul Victoriei... Ia-o la dreapta, spune ușor răgușit, Coechipierul.

6

— Aici... Ioana vin-o cu noi... Haideți. S-o cunoașteți pe Dana... Vă rog.

Vilă banală în stilul dintre cele două războaie, un fel de „chalet" autohtonizat, înconjurată de brazi canadieni, albaștri sub lumina lampadarelor cu neon. Grilaj de metal cu vopseaua sărită. În spate se văd siluetele enorme ale stejarilor din parc, negre. Ploaia a-ncetat. Norii atîrnă zdrențuiți deasupra orașului... Coada sistemului oragios, își spune Pilotul, ajutînd-o pe Ioana să coboare. Atmosfera suprasaturată de umezeală. Casa scărilor luminată de un bec anemic. Gălbui. Prăfuit. Pereții cu tencuiala căzută pe alocuri. Paianjeni prin colțuri. Etajul doi. Înainte de a suna, se deschide ușa.

— Te așteptam... Scuzați-mă...

Femeia își frînge mîinile. Se roșește pînă la rădăcina părului tăiat scurt și coafat proaspăt. O femeie de talie mijlocie, șatenă, cu carnație albă, sub lumina pală a lampadarului din holl. Ochi căprui, catifelați, trăsături dure, voit dure parcă...

— Poftiți, doamnă... Poftiți, domnilor...

Pilotul citește pe tăblița fixată pe ușă : Dr. Dana Ștefănescu.

— Bogdan e atît de ciudat... Ora asta neobișnuită... Mă scuzați... Vă rog, intrați...

Îmbrăcată într-o rochie simplă, albă, din lînă și ușor mioapă, femeia deschide ușa spre interior. Sufragerie stil florentin, decentă, un studio și pe studio ochelarii deasupra unei cărți voluminoase. Glasvand acoperit pe jumătate cu o draperie de creton în verde pal. Ei stau cu caschetele sub braț, nemișcați. Gazda își frînge mîinile, privind-o cu implorație pe Ioana.

— Am văzut mantoul în cuier, spune Ioana... Să mergem, doamnă.

— Haide, Dana... Ai să te reobișnuiești cu oamenii... Dana a divorțat acum trei ani. Noi ne cunoaștem numai de cinci luni...

— Și două săptămîni, dragul meu.

Coechipierul îi sărută mîna... Pilotul se stăpînește greu. Ei sînt de peste douăzeci de ani împreună și iată că nu i-a cunoscut, ori a cunoscut numai zburătorii, bărbații în uniformă, camarazii, fiecare dintre ei a trădat „Albatrosul" într-un fel sau altul și uite-l pe Șurub în bărbat grav, stăpînit de-o emoție concentrată, dominînd blînd această femeie mioapă, cu trăsături aspre, cu buzele nefardate, bine împlinită, cu umeri rotunzi, inhibată...

— Dacă te hotărăști să-ți definitivezi martiriul, atunci, acum și aici, de față cu ei, repet cererea mea de căsătorie... Haide. Ce face al treilea membru al familiei?... Ssst... Măi, gloabă bătrînă, nu tropăi ca un pachiderm.

— Bogdane!

— Scuză-mă, Dana... Ai să te obișnuiești. Trupa asta — am înțeles, fără zoologie — trebuiește stăpînită... Și civilizată.

Femeia deschide glasvandul. O cameră combinată prin ferestrele căreia intră lumina unui lampadar de vizavi. Pat alb cu plasă. Un picior dolofan scos peste plapuma de mătase. Pumnii abandonați pe pernă. Nasul vîrît în colțul plapumii. Ioana se pleacă ușor peste marginea patului. Șurub, livid în spatele femeii ce și-a pus ochelarii cu rame subțiri de aur, care-i schimbă toată fizionomia...

În stradă îl învăluie o pală de vînt, rece. Miros de toamnă. De parc ud. În văzduh vag, trist, stoluri de gîște clamînd... Ioana se oprește lîngă Pilot.

— Visează sudul, șoptește.

7

Mașina fileză bulevardul larg, peste asfaltul căruia se-ncrucișează umbrele descărnate ale salcîmilor.

Pilotul surîde amintirilor de liceu. Mai, castanii înfloriți, el cu bicicleta spre parc, poarta internatului deschisă, intră cu

bicicleta, aleargă toate fetele din curte, iese, revine, încă un tur în viteză printre castanii monumentali, la geamuri ciorchini de fete, gulere albe, scrobite, clasa de pian cu ferestrele deschise, se cînta „De ce nu vii", aerul vibra, aer de mai străveziu și duios, la geamuri chipuri smolite, ori blonde-aurii, totul într-un caleidoscop, rapid, pedala strașnic și se vedea în „Îndrăgostiții din Toledo" — bicicleta „Diamant" necheza, cabra, era un armăsar negru de Cordoba și el cu sombrero, pistoale la șold, cartușieră, un fel de sinteză de hidalgo, cow-boy și gaucho; ca apoi să fie d'Artagnan asaltînd mînăstirea Carmelitelor, niște diavolițe plantate de directoare în spatele porților i le-nchid în nas, smucește frîul, pune pinteni, și armăsarul de Cordoba se transformă într-o nenorocită de bicicletă „Diamant" care nu poate sări gardul de cărămidă galbenă al internatului și s-o lase cadou babetei de directoare nu-i dă ghes inima... Viraje printre castani în tăcerea ferestrelor de la care-au zburat stolurile ciripitoare de fete, alungate de „stafia", pedagoga prăjină, cu pince-nez-ul agățat pe vîrful nasului cît un morcov... În sfîrșit. Una din fete se-ndură și întredeschide poarta. A doua zi careul cursului superior... Directorul grăsun, rubicond, cu zwicheri, ușor astmatic, transpirat, un logos fulminant asupra elevului liceului „C. Diaconovici Loga" cu numărul de ordine 45, îi spune numele și anunță solemn, eliminarea pe o lună. Privirea asasină a bătrînului cînd s-a prezentat acasă după cele două ore de zgîlțîială în trenul provincial. Drumul cu trăsura la Bocșa Română, Nanci și Mura la trap lansat, unde bătrînul l-a înghesuit în singura frizerie a tîrgului, poruncind să fie tuns zero. Să fie tuns zero, cu o mașină de tuns nenorocită, puțind a gaz, cea dintîi frezăa celui dintîi an din cursul superior. Abominabil... I-a căutat nod în papură bătrînul pînă cînd i l-a găsit, intrase în grajdul instituției, o înșeuase pe Nanci și-o șterse la Ramna, peste Bîrzava, unde-l așteptase „La grădini", Iconia... L-a-ntrebat pe sub mustățile de schipetar dacă și-a făcut lecțiile. Fetele, pe care le zgîlțîia de cozi, mîncau cu ochii-n farfurie. Și mama era supărată. Mînca și ea cu ochii în farfurie. La tăcerea lui disprețuitoare și superioară, bătrînul i-a tras două scatoalce după ceafă. Lui... Unui domn în primul an de curs superior... Are să regrete toată viața acest tiran mustăcios... Ah, își va pregăti răzbunarea cu rafinament oriental... După masă, n-a mîncat, bine-nțeles, nimic stînd demn în scaunul lui, a luat frînghia de rufe, un săpun și s-a urcat în

pod... Podul tuturor refugiilor, plin de grinzi solide, de lăzi cu hîrţoage şi blăni jumulite, devorate de molii, cu veioze fără picior şi linoleum-uri scorojite, podul celui dintîi amor asta mai tîrziu (la etajul unui bloc s-aprinde lumina, jaluzelele nu sînt lăsate şi se vede din filajul uşor al maşinii silueta unei femei cu un copil în braţe) podul în care după ce-a frecat îndelung frînghia cu săpun, a hotărît să-şi plătească umilinţa, prin moarte... Dar mai ales să se răzbune. Să-l vadă pe bătrîn zdrobit la picioarele sioriului, în care el va sta ţeapăn, palid, înmobilat prin acest act de curaj, să-l audă hohotind şi cerîndu-i iertare, iar acolo, la „morminţi" să fie Uţa, şi Iconia, şi Mărioara lui Chiţu, cu braţele pline de flori, scăldate-n lacrimi... Un foşnet, şoapte, capetele prevăzute cu codiţe ale fetelor (surorilor lui „turnătoare" şi spioane), un glas mieros întrebîndu-l dacă nu se simte rău, apoi liniştea suspectă şi imediat paşii grei ai satrapului. Încă două scatoalce au pus capăt acestei aventuri înduioşătoare şi tragice... Liceul. Comoţie bruscă, ceva dureros şi tandru, geamurile deschise, vrăbiile ciripind în tufele de tuia, lumina de primăvară, radioasă, el citind sub bancă „În zodia săgetătorului", o carte de aviaţie a primului zbor mondial şi glasul precis al profesorului de matematici, spaima liceului, scund, voinic, ochi albaştri, oţelii, păr alb, un alb lucios, mereu cu gulere tari, impecabile şi cravate albastre, la costume albastre : — Ia ieşi dumneata, domnule Tîheodorescu (îl accentua pe *haş* cu bună ştiinţă) şi dezvoltă-mi binomul lui Newton, (spunea Niűtân, pronunţîndu-l pe â nazal, în aşa fel încît să-l imprime în urechile lor de băieţoi cu coşuri pe obraz, la primele aventuri sexuale)... N-a ştiut binomul lui „Niűtân" şi Coman l-a lăsat corijent, iar el în vară s-a dus şi-n locul binomului lui „Niűtân" a-nvăţat să zboare la o şcoală de zbor fără motor... Aude cu perfectă limpezime corul vrăbiilor în arbuştii de tuia... Nu sînt arbuşti, sînt arbori stufoşi, ajunşi cu creasta la etajul doi, laboratorul de fizico-chimice, Biloi pe halatul căruia desenau ei cu chimic capete de mort şi ciolane încrucişate — sînt arbori, liceul stă sumbru în întuneric şi-n arborii din spatele grilajului nu ciripeşte nici o vrabie. Strălucesc viu stropii de apă adunaţi pe ramuri...

— Nu aprecia umorul nostru de aerodrom, decît sub specia compensaţiei, Dana, spune Coechipierul. Dacă nu l-am practica, probabil n-am mai putea zbura... Am visat dintotdeauna să zbor pe linii internaţionale şi... intercontinentale. Mi-ar

place să avem o casă familială, pe lîngă un aeroport internațional... Auzi tu, Dana ?... În noaptea asta sîntem al dracului de obosiți... Ai să ne ierți dacă n-o să fim prea amuzanți ?

— Nu-mi plac bărbații amuzanți,... Au ceva ridicol. De paiață.

— Depinde în ce fel sînt amuzanți, Ioana...

— Amuzamentul implică superficialul, Gelule... Nu e așa doamnă ?

— Vă rog pe toți să-mi spuneți Dana. Iertați-mi felul ăsta de a fi... Am trăit foarte singură... În general, bărbații cred că o femeie singură este dispusă... Știți... Sînt și inhibată și de ce n-aș spune-o, total străină de lumea voastră... Pe urmă, Valentina, soția dumneavoastră...

— Mă cheamă Ștefan, spune Pilotul... A rămas pe retină cu gestul tandru cu care femeia mioapă pe care nu reușește s-o integreze atmosferei lor, a-nvelit copilul bosumflat, copilul unui bărbat oarecare, indiferent și străin, căruia Șurub s-a hotărît să-i fie tată... Probabil Dana este o femeie total onestă. Lui Șurub nu-i place decît onestitatea. Șurub, căruia această Dană retrasă timid în colț, cu genunchii strînși, crispată, îi spune atît de tandru : Bogdan... Ei își uitaseră numele de botez. Poate din pricina asta au omis să-și cunoască unul, altuia, celălalt ego-- cel de dincolo de costumul de zbor, ori de uniformă, dincolo de aerodrom...

— Soția ta, Ștefan, m-a-nspăimîntat... Tocmai ai trecut cu un avion și asta a fost aproape înspăimîntător...

Pilotul izbucnește în rîs. Rîd și ceilalți. Bunul, străvechiul P.O2 cu fuzelaj de pînză și comenzile din corzi de pian pe din afara fuzelajului, care cunoaște o singură viteză — 120 km/h — tîrlia aceea cu aripi și înspăimîntător...

— Am spus o prostie ?

— Nu draga mea, o liniștește Șurub... E perfect ce-ai spus... Apropo de înspăimîntător. Am vorbit cu directoarea de la grădiniță. Îl ia pe Dănuț după Anul Nou. Se eliberează un loc...

— Mulțumesc... am să fiu mai liniștită.

— Ai vorbit cu doamna Nițulescu ?

— Da... Are cheia. La șase jumate e la noi. Cînd o face ochi, o găsește pe ea...

Dana spune ceva de guturaiul copilului și altceva, lucruri mărunte, familiale, deschide simplu, fără pretenții, un univers

bine fortificat. Pilotul o ascultă distrat — „Visează sudul" a spus Ioana, Ioana a perceput trecerea stolurilor spre sud, tristețea și dorința speciilor migratoare, își aduce aminte de drumul cu „Hai-hui" în Deltă, clamau și-atunci stoluri de lebede — el a anunțat prea tîrziu întîlnirea cu Eduardo și ceea ce e absolut stupid, n-a coroborat prezența lui Eduardo la întîmplările acelea mai vechi, tragice de la Vinț din toamna lui 1944, de prezența „Șarpelui" acolo... Zadarnic. Manevra de evaziune nu-i reușește... Prezentă într-un mod deosebit. Ioana...

— Am avut o operație grea astăzi, abia șoptește Dana, o biată femeie care nu l-a plătit pe doctorul Scrofulea și imbecilul a lăsat-o pînă-n ultima clipă... O naștere îngrozitoare...

Dana se strînge în pardesiul din lînă cărămizie, cu un sentiment de eliberare și, ciudat, de ocrotire. Își ține pleoapele întredeschise. Îi vede pe cei trei bărbați masivi, în mantăile de ploaie, cu caschetele lor albastre, asta e atît de ciudat, doctorul Rizescu, așa-l gîndește pe fostul ei bărbat, doctorul Rizescu, asociind numelui senzația de greață, de silă organică, trupul uscat înainte de vreme, cu epiderma scofîlcită, pungi sub ochii veșnic înroșiți de băutură, mirosul stătut de tutun, alcool și iodoform, unghiile necurățate, ori netăiate la timp ; „eram făcut pentru Capitală, Dana, pentru o clinică ultramodernă, nu pentru provincia asta stupidă, ucigătoare", aventuri galante cu surorile, beții și partide interminabile de pocher, părul rărit în creștet, dezinteresul pentru tot ce se lega de viața lor, casa doar un popas pentru schimbat cămașa și halatul. Doctorul Rizescu spusese odată, cunoscînd undeva, un militar „Te confundă cu o cazemată, Dana... Atenție !"... Ea făcuse „botic", el o sărutase și-i spusese „haide iepurașule, sîntem în lume, să fim cuminți, asta se-ntîmplase cu zece ani în urmă, erau tineri, citeau noaptea tratate de medicină și-și încropiseră în cămară un laborator...

Navigatorul virează la stînga. Aleea, parcul mahmur sub plasa de stropi, căsoaia „Plasticilor" sub acoperișul cenușiu, înconjurată de tufe descărnate de liliac și lemn cîinesc. Gang sonor, placat cu cărămidă, prost luminat. Panouri. Copii de ghips : Discobolul... Capul lui Moise... Placarde cu miros pătrunzător de vopsea proaspătă. Lumină sub ușile duble, enorme ale Pictorului. Și „Oh ! Pretty woman" dublată de rumoarea de glasuri, de frecatul tălpilor pe parchet — ușa smucită... Glasul Valentinei, stăpînit :

— Ce v-am spus eu ?... Au venit !!

Valentina înfăşurată într-un şal enorm de caşmir, cu ciucurii atingîndu-i glezna. Îl ştia. Îl folosea Pictorul, pentru modele. În cadrul de lumină difuză, verzui-opacă, capul leonin al Pictorului.

— În sfîrşit... Aviatorii... De trei ori hip, hip, ura !

Miros de tutun, de alcool, de trupuri încinse. Valentina unduitoare, luîndu-i braţul. Lipindu-se de el, calină.

— În sfîrşit, dragule... Haideţi, băieţi... Cuierul e după paravan...

Îl trage după ea în atelierul vast, cu fereastra cît un perete întreg acoperită de o draperie din pînză pictată ca o imensă plasă de păianjen. Grupuri. Femei decoltate, balerine, cîţiva pletoşi, cîţiva bărboşi, lumina cernută savant din aplicele de alabastru şi un glas tunător care acopere „Oh! Pretty Woman“:

— Ce să mă rogi dom'le, Nelu Lupuleţ...

— Dar insist... Vă rog...

— Nu retractez o silabă. Eşti cea mai lichea dintre toate lichelele pe care le-am cunoscut. Şi din păcate, dom'le, am cunoscut foarte multe lichele în viaţa mea.

Pilotul vede un bărbat zvelt, întors cu spatele — posesorul acelei voci tunătoare şi a unui sacou din antilopă, care domină net o chică sură, zbîrlită. Bărbatul se răsuceşte pe călcîie.

— Radu Belcotă, spune Navigatorul.

Omul îşi vîră pipa în buzunarul sacoului din antilopă.

— Voi, mă ?

Îşi deschide braţele. Îi îmbrăţişează pe rînd.

— Măi, băieţi, mă !... De cînd n-am mai mirosit a aerodrom, mă !...

Se dă cîţiva paşi înapoi...

— Cum dracu aţi nimerit printre nevertebraţii ăştia, mă ?... O clipă !... Se-ntoarce spre chica sură : — Ascultă dom'le, Nelu Lupuleţ. Roagă-te să nu-ţi plăteşti gheşefturile cu dezonoarea... Pardon. Uitasem că nu ştii ce-nseamnă cuvîntul ăsta „feudal“... Şi-acum, îmi face plăcere să nu te cunosc, domnul meu... Revine... Măi, băieţi... Voi, mă ?...

— Loc ! Loc ! strigă o fată slăbuţă de sub un coc imens... Vă rog... Muzica... Am învăţat împreună cu Rodica cel mai nou dans la modă...

— Loc ! Loc ! mormăie baritonal trei bărboşi îmbrăcaţi în sacouri ciudate, jumătate albe, jumătate roşii.

— Mi-ai făcut cea mai mare plăcere, şopteşte Valentina la urechea Pilotului... După dansul ăsta, surpriza... Te-am aşteptat toată noaptea, ca un copil... Scuză-mă o clipă... Nic !... Hei, Nic !... Am o vorbă...

Se desprinde de lîngă el. Îi zîmbeşte cu dantura perfectă. Gliseză prin clar obscur spre locul unde Pilotul stă nemişcat, cu braţele încrucişate la piept şi spatele la un şevalet acoperit cu o bucată de mătase verde.

CAPITOLUL DOI

1

— Mă, băieţi ! clamează viguros Radu Belcotă... Le strînge mîinile... Îi bate pe umăr, puţintel ciobăneşte... — Veniţi măi, încoace... Uite, pe patul ăsta de fachir al maistrului Prişniţă... E un curge muci simpatic. Simpatic, face gargară abisală, dar băiat bun în fond... Femeia platinată e nevastă-ta ?... Mă, băieţi ! Nu v-am văzut de aproape 15 ani. De cînd m-au trimes la pension cu chestiile alea din munţi. Colonelul Vărzaru... Comandorul Borlovan... Tu ştii, Ştefane... O idioţenie... Poveste lungă şi pînă la urmă neinteresantă.

Îşi îndeasă pipa cu tutun. Pipă din spumă de mare, cu coada în formă de S. Pilotul îl regăseşte familiar în gestul ăsta. Cărunt la tîmple. Cu trăsăturile accentuate viril. Tot suplu. Bronzat. Dincolo de vigurozitatea cu care vorbeşte, ceva reticent. O inhibiţie abia sesizabilă. A fost unul din cei mai temerari piloţi de vînătoare ai Grupului 9. L-a vizitat odată în satul lui, un sat de munte unde-şi improvizase un atelier de pictură într-un fel de turn. Satul de munte... Teroriştii... Satul de munte de sub Sglivanu... Maiorul Cernea...

— Ne primiţi şi pe noi la colocviu, întreabă Ioana care-o aduce pe Dana la braţ...

Un moment de tăcere penibilă.

— V-am vizitat expoziţia personală la Bucureşti, domnule Belcotă, spune foarte limpede Ioana... Cred că a fost tot ce-am

văzut mai emoționant, mai inexplicabil, mai... Mi-e greu să-mi explic...

— Mulțumesc, doamnă.

Pilotul constată surprins că Radu Belcotă, una din celebrițățile picturii românești, trecută sub tăcerea ostentativă, vizibil dușmănoasă a criticii, vechiul comandant de patrulă, e livid... I se broboneşte fruntea. O priveşte pe Ioana într-un fel de transă, fără s-o vadă. Totul durează o fracțiune de secundă.

Cineva stinge plafoniera. Rămîn aprinse cele patru aplice din colțuri. Un glas :

— Încă o secundă Rodica ! Nu știu ce dracu are pistolul ăsta.

Aplauze sacadate : Rap, rap ; rap-rap-rap !

— Vă pun în curent să știți cum manevrați... Necula Pastore, ridicolul care amestecă literatura cu pictura și pictura cu cursurile lui șablon, ăla fălcosul, cu fruntea retezată, dintre cei trei poeți bărboși și nespălați, e la cutite cu Homosexualul. Scuzați-mă, doamnelor... (— Nu se uită la Ioana. Cînd se uită parcă vede o fantomă. A-ncărunțit bine. S-a ridicat. I s-a rejudecat procesul. Acum cîțiva ani. A fost reabilitat. L-au arestat atunci. A făcut trei ani de temniță, nevinovat... Sglivanul. Cernea. El aici. Azi noapte, la interceptare... Ce gînduri idioate). Nu ăla, mă. Celălalt. Lividoidul cu mătreață-n ochi... Stați o clipă. Mă duc să-i zic cîteva de la obraz activoidului... Unul Bocuță... Îngîmfatul ăla pozînd în gentleman. Răspunde de cultură. N-a citit o carte. N-a-nțeles un tablou în afară de nuduri. Îl caut de trei zile. (... — Probabil așa-i tratează și pe critici, zîmbește Pilotul. Auzise de la Valentina. Scandalul de la Uniunea Artiștilor Plastici... Pictorul Radu Belcotă, un șef de trib ascuns în spatele unui pseudonim, o cabală murdară la un ziar). Am venit din partea biroului Uniunii... Nu l-am găsit. Stă tupilat în spatele formulei sacre : „Tovarășul e pe teren". A doua zi : „Tovarășul e în ședință"...

Vorbește sacadat, privind peste ei, cu o notă de forțat.

— Ai o gură, Belcotă, rîde Coechipierul... Moară de petice.

— Mai țineți minte cînd s-a luat cu Mopsu ?... Mopsu — un general, doamnelor — spune Navigatorul — milităros, cazon pînă-n lampas, la o inspecție.

— Dă-l dracului, Gelule... Scuzați-mă.

Muzica. Explozie de sunete ritmice. Lumina unui reflector pistol pe paravanul din pînză de sac, peste care Pictorul şi-a revărsat pasiunea coloristică pulverizînd culori vii, carnale, traducînd perfect explozia aceea sonoră. Apar cele două balerine în costume negre de gimnaste, mulate intim pe corp. Poartă pantofi de lac cu tocuri exagerat înalte. Aplauze.

— E şi asta o lume, şopteşte Coechipierul la urechea Danei.

— Te destinde ?

— Da !

— A fost greu în noaptea asta ?

Tăcere. Coechipierul îi caută mîna. Dana are mîna mică, viguroasă şi fierbinte.

— Da ! A fost la limită, Dana.

Dana se lipeşte de el. Se-nroşeşte pînă la rădăcina părului.

— Vreau să ne căsătorim cît mai curînd... Te rog... Mută-te la mine... Acum. Mîine...

— Dănuţ ?

— Dănuţ e prea mic să-nţeleagă... Ştii cît te iubeşte...

Pilotul se pleacă la urechea Navigatorului :

— Maiorul Cernea... Sglivanul... Interceptarea noastră... Voalarea ecranelor. Staţia pilot... Comuna Prislop sub Sglivan. Radu Belcotă. Teroriştii. Banda fascistă a lui Bălteanu... Caroul determinat de tine. Du-te şi ia-l la întrebări.

— Eşti nebun de legat.

— Poate... Mă cheamă Valentina. Du-te... Ia-o şi pe Ioana...

— Ai observat şi tu ?

— Da.

— Curios. Nu mi-a spus niciodată că l-ar fi cunoscut.

Valentina face mici semne drăgălaşe cu mîna. E degajată. Trece lîngă Necula Pastore Berger. Îl cheamă acolo. Constată că emoţia vizibilă a lui Radu Belcotă la vederea Ioanei îl agaseză... — Prostii... Balerinele execută sincron cei dintîi paşi ritmici.

—Superbe trupuri, spune Ioana... Începusem să mucezesc singură... Mă bucur nespus de noaptea asta... Ce mutre de-necaţi... Lividoid... Ce expresie... Cum ţi se pare Radu Belcotă, Gelule ?

— Ca-ntotdeauna ! Dat dracului. Şi modest...

— I-ai văzut florile ? Şi peisajele alpine ?...

— Nu... Falcone, te cheamă Valentina... Unde dracu' a dispărut Belcotă ?... Aha : haidem, Ioana.

Balerinele ritmează viu, într-un dans pantomimă, acest fel de a fi exact și rupt al muzicii ușoare.

„— Există o limită a capriciului feminin, pe care Valentina n-o cunoaște". Nu-i place să fie chemat cu degetul, ca un școlar. Își face loc pe lîngă cîteva femei oneste.

— Lucrează la o carte unică despreee... Hm...

— Nuvela românească, aude de sub niște bucle făcute cu fierul. Femeia poartă o rochie sac, de culoare rozbombon... Valentina îi înlănțuie brațul.

— Cine-i bruneta ? întreabă.

— Sora lui Beton.

— Aha !... N-am știut că are o soră !... O cunoști de mult ?

— De cînd avea opt ani ! (De ce minte ?... Poate nici nu minte... Are senzația unei prietenii vechi cu Ioana... O vede între Radu Belcotă și un tip înalt, cu un facies bărbătesc, brunet, ușor cărunt la tîmple, cu o îngîmfare abia disimulată sub pleoapele pe jumătate închise. Îi surprinde privirea lunecată pe gîtul Ioanei.)

— Nu mai auzi, dragul meu ?

— Te aud foarte bine, Valentina.

— Spuneam că e cam trecută pentru vîrsta ei... Și neinteresantă... Ssst... Hai să-l ascultăm pe maestrul Paastore. (Spune maestrul afectat și asta-l irită brusc... Mai bine dormea. Era în cîștig). E un om de mare viitor...

Un jilț dintr-o recuzită de teatru. „Vlaicu Vodă". Ori „Apus de soare". Probabil pentru tablourile de epocă, de care Pictorul vorbește de cîteva luni... Necula Paastore Berger, revărsat acolo. Interiorizat. În dreapta, cei trei bărboși în sacouri jumătate roșii, jumătate albe. În stînga, rezemată visător de speteaza jilțului, o fată cu chip de păpușe. Albă, ochi negri, mari, mirați. Ascultă cu venerație :

— Ritmul domnilor, — nu stupiditatea pe care-o frazează în pseudomicroromanele lui parazitul rectral — face un semn spre locul unde literatul „Lividoid" spune ceva unor tineri străvezii —, ritmul domnilor este esența modernului. Dacă vreți, sublimarea mutațiilor conștiinței în necesități plastico-muzicale de expresie. Paradoxul tragic al expresivității moderne, vizavi de sentimentul cosmicității. Priviți aceste trupuri perfecte anatomic și pictural, exprimîndu-și aderența la modern prin acest

ritm expresiv... Nu recunoașteți aici, felul nostru de a fi noi înșine în contemporaneitate ?

— Ești emoționat ? îi șoptește Valentina la ureche.

Respirația ei caldă, învăluitoare. Trupul plin, dumnezeescul ei trup de care dintr-o dată e lacom, carnal și volputos, cu mușchi flexibili sub pielea catifelată, cu parfumul care i-a pătruns senzualitatea, ochii verzi, ușor opaci, gesturile moi acum, lascive, Valentina în maturitatea frumuseții ei, Valentina cu care-a-nvățat alfabetul voluptății totale.

— Din pricina teoriei „ritmului" ?

— Nu fi rău. Trebuie să fii emoționat. Eu sînt emoționată pînă la saturație... În noaptea asta mi se dă verdictul.

— Ce verdict ?

— Taci... E cea mai mare neliniște a vieții mele.

Se apropie femeia cu bucle și rochie rozbombon. Rotunjoară. Cu mutră comică de pekinez.

— Pot să-mi ascult și eu soțul ? întreabă provocator pe ton ușor periferic.

— Te rog, draga mea... Vorbeam de ritm, spune grav Necula Paastore, fără să-și cedeze jilțul.

Femeia pekinez aruncă o privire asasină fetei cu obraz de păpușe.

— Adică de bîțîitele astea, taie rochia rozbombon.

Valentina îl împinge ușor.

— Nevasta... O toapă incultă. Maestrul a făcut amor nebun pentru una din studentele lui — eu îi zic „Genoveva de Brabant", — ai văzut ce figură angelică... Nu-l înțelege. Este o casnică prin excelență... Îi trebuia altă femeie. Asta-l paralizează. Îi retează aripile.

— Vreun apropo ?

— La ce dragul meu ?!

— Nu poți să renunți la acest „dragul meu" ?...

— Începi ?

— De unde ! Mă simt excelent. Apropo. N-am înțeles totuși chestia cu ritmul.

— Nu vulgariza.

Glasul baritonal al unuia dintre bărboși :

— Ritm ! Ritm și ritmuri ancestrale,
Subliniind devenirea,
De la sunetul cornului de bour uitat în rădăcinile codrului
Pînă la cel al inimii circumscriind dragostea.

De la subtila palpitație a protoplasmei.

La palpitația ideilor...

— Încearcă și tu, spune interiorizat Necula Paastore Berger.

— Ce-nseamnă asta ? întreabă Pilotul.

— Poeții preiau ideile maestrului Berger și le transfigurează...

Al doilea bărbos, cu coșuri roșii pe frunte.

— Ritmurilor spune-le să lunece
Spre răspîntiile vîntului
Din ierburi, din pietre să soarbă
Sevele anteice ale pămîntului...

— Prea tradiționalist, dragul meu. Prozodia... Ideea... Ţţţ... Trebuie să revii. Reţin „sevele anteice ale pămîntului"... O idee prețioasă... Perfect prețioasă... Derobează-o de prozodia vetustă. Mai elevat... Mai abisal, amice.

— Aveți dreptate, maestre...

— Și-acum, tu fiul meu, spune Necula, arătîndu-și dantura perfectă într-un surîs amical.

Al treilea bărbos. Sau pseudobărbos. Obraz feciorelnic pe un craniu de dolicocefal. Cîteva fire de barbă, tînărul e spînatic și pare timid. O clipă de tăcere. Ridică privirea în plafon.

— Sînt atît de îndrăgostit de ritmuri
Încît ochii mi s-au adunat în fereastră
Și umblu îmbrăcat în glaspapir...
Sînt atît de îndrăgostit
Încît locuiesc de-a dreptul în ritmuri,
Alergînd mereu prin ele
Pînă-n locul de unde
Mureau degetele spre tine...

Maestrul Necula Paastore Berger își aruncă fruntea spre înălțimi. Închide ochii. Proiectorul pistol se fixează pe gambele celor două balerine. Aplauze în ropot. Pilotul întîlnește privirea ironică a Ioanei.

2

— Bis !... Biis !... Biiis !

Balerinele primesc aplauzele cu grație. Pilotul aude un glas fără culoare :

— Stupidă, primitivă excitația exhibiționistă cu care femela tratează masculul, de la-nceputul erelor. Niciodată n-am putut să suport sexologia travestită așa... Nici alura agresivă a domnilor care-și etalează masculinitatea cu ostentația tamburului major.

Pilotul se oprește.

—Lasă-l, șoptește Valentina... Îl trage spre locul unde Pictorul stă singur lîngă șevalet... — E beat. De altfel se spune despre el că este unul dintre cei mai buni scriitori de micro-roman.

Lividoidul îl privește provocator. Într-una din serile făcute la Pictor și-a permis să citeze din Huxley, spunînd subțire că Huxley la rîndul lui a citat din „Marea Enciclopedie Britanică", „există trei feluri de inteligență: inteligența animală, inteligența umană și inteligența militară", asta în replică la observația Pilotului că Pictorul reproduce fără multă oboseală proprie, maniera lui Miró. Cu oarecare perversitate Pilotul împinsese discuția spre esența suprarealismului, se ajunsese la precursori și Literatul, obișnuit s-arunce cîteva nume reținute la o lectură superficială, de ultimă oră, rămăsese în afara discuției... Motivul real al aversiunii era altul. Odios... Literatul încercase să „seducă" un tînăr locotenent, mare amator de grafică, el însuși grafician îndrăzneț. Locotenentul reacționase violent și-i raportase incidentul, iar el îi trimisese Literatului, prin Pictor, cîteva rînduri. Spelb, cu buzele vinete, o urmă de păr șaten și creț pe craniul golaș, mătreață pe umerii sacoului boțit, ochi gălbui sclerozați de alcool, Literatul se ridică greoi. Un tînăr efeminat îi șoptește:

— Domine, dolicocefalul perorează pe tema ritmului...

Rîsete provocatoare în grupul tinerilor.

— Salut aviatorule, spune Lividoidul... Cum stai cu „morala proletară"?

Scund, cu mîinile scurte, flasc, are ceva de amiboidă. Îi face impresia că pielea verzuie abia poate stăpîni masa protoplasmatică, onctuoasă, prost distribuită pe scheletul decalcifiat.

— În mare ținută?... Ha! Ha!... Pe cine vrei să dai gata?! Și astea?...

Pune un deget îngălbenit de nicotină, cu unghia murdară, pe baretele cu ordine și medalii.

— Cîți oameni ai ucis ca să capeți asta, viteazule?

Tăcere rece.

— S-ar putea să șterg din controalele cîrciumilor o secătură degenerată, fără să mă remarce nimeni. Poate doar ecarisajul, spune foarte limpede Pilotul.

— Perfect, tună glasul lui Radu Belcotă.

— Muzicaaa !

— Bis !... Biis !... Biiis !...

Explozie sonoră... Tocurile balerinelor ritmînd muzica. Lumina pistolului pe gambele lungi, expresive.

— Nu trebuia !... Nu trebuia chiar acum, of, nu trebuia își frînge Valentina mîinile... Doamne, cazoneria asta.

— Taci, taie Pilotul scurt.

Valentina îl privește stupefiată.

— Ce-ai spus ?

— Să taci, dacă vrei să nu-ți întorc spatele.

Femeia își ridică o șuviță de păr platinat, aproape alb, căzută pe frunte. Îi zîmbește surprinzător de candid.

— Bineee ! Am tăcut.

Pilotul are senzația diluției în atmosfera străină, fundamental străină a clarobscurului percutat de ritmuri și vîrtejul de mișcări sacadate ale celor două balerine care traduc sincron sincopele muzicii (— o lume de vorbe, fir-ar al dracului, șerpoidală, ptiu, m-am molipsit de la Belcotă, cuvîntul nu sună tocmai rău... șerpoidal, am să-l notez, mi-e silă de Lividoidul ăsta rînced, în fond este un biet nenorocit, la dracu, mi-e milă).

...Plafonierele cu lumina filtrată, de acvarium. Bărboșii bat din palme în ritm. Într-un colț dansează două perechi. „Activoidul", îl cunoaște de undeva, se pleacă spre Ioana. Spune, privindu-i decolteul printre gene :

— Dacă aveți greutăți cu locuința... Ori la serviciu... Căutați-mă.

E înalt. Poartă un costum închis tăiat sobru. Afișează cu ostentație un aer atotputernic, „într-un fel este atotputernic" își spune Pilotul și nu-și explică dorința surprinzătoare de a-l lua la palme.

— Dansați, o întreabă pe Ioana cu ton care nu admite replică.

— Nu ! răspunde Ioana foarte clar... Nu dansez !

— Literatul s-a cam ciupit, zîmbește Pictorul...

Le face semn să ia loc pe taburetele așezate în cerc în jurul unui butuc de stejar. Taburetele sînt tot butuci de stejar abia

fasonați, acoperiți cu perne și scoarțe românești... Pilotul are relevația clipei. A faptului că nu percepe universul prin intermediul tehnicei de bord. Că „vede" acuarelele de pe peretele din dreapta, percepe cu o bucurie interioară caldă și familiară formele geometrice ale ramelor și paspartu-urilor, peisajul acesta în albastru violent în manieră cubistă, un oraș văzut de la cel mai înalt etaj al unui bloc turn, forme și volume aglomerate după o lege savantă, a faptului că „simte" materialitatea perdelii pictată ca o pînză de păianjen, că muzica, culorile, femeile și bărbații sînt ceea ce sînt în realitatea lor intrinsecă și nu simboluri percepute de radioundele reflectate ; că degetele pipăie coaja zgrumțuroasă a butucului de stejar și asta îi creează o senzație acută a viului ; că simte respirația Valentinei pe obraz și vede pungile de riduri fine de sub ochii încercănați ai Pictorului ; ia mîna Valentinei și toate deliciile intimității lor vibrează în el, i-o duce la gură, i-o sărută și buzele se-nfioară atingînd carnea palpitîndă a femeii. Ar vrea să-i spună asta. Să-i comunice bucuria copleșitoare de a-și fi regăsit simțurile și viața normală a senzațiilor. Îl invidiază pe Pictor. Omul ăsta adus ușor de spate, cu nas roman, voinic, cărunt la tîmple, cu fruntea inteligentă, omul ăsta trăiește la paroxism lumea senzației directe, nemediate... Își freacă culorile, le vede, le potrivește, își întinde pînza pe șevalet, o bate în cuie, trebuie să fie delicios să fixezi pînza spongioasă, aspră, în cuie mici, negre și apoi să-i dai grundul cu gîndul să ieși la peisaj să pictezi pomii de toamnă, mestecenii cu trunchiuri albe, feciorelnice și frunzișul galben-pal, mesteceni pe care să-i încarci cu melancolie, cu gîndurile tale cele mai intime, să-ți vezi gîndurile și sentimentele transformîndu-se în culoare...

— Nu mi-e bine de loc, toamna, spune Pictorul pe ton plîngăreț... Am o răceală cronică.

Se smîrcîie. Își suflă nasul. Tușește afectat.

— Stai o clipă... Am să-ți fac un ceai fierbinte, tresare Valentina.

Își trage mîna din mîna Pilotului. Se duce unduindu-se după paravanul care le adăpostise pe balerine. Pilotul constată contrariat familiaritatea Valentinei în atelier... Repeziciunea cu care se grăbește să facă ceaiul... Plecările lui, noaptea, la zbor. (— Poate are mai multă dreptate Șurub, decît mi-ar place mie să recunosc... Divorțul !... E monstruos !... Cum s-a ajuns aici ?...

La dracu... Ia să ne apărăm fruntea de protuberanțe nedorite.) Rîde-n el, amar.

— Ți-am pregătit o surpriză nebună, Pilotule, zîmbește Pictorul.

(— Văd ! Strașnică surpriză. Am fost undeva și cîndva slab. N-am înțeles, n-am sesizat „momentul psihologic" cînd ea a avut nevoie de intervenția mea forte...) Pilotului îi este într-un fel milă de omul care duce un flacon la nas și aspiră profund pe fiecare nară... (— Curios, parcă e vorba de o terță persoană. Nu sînt nici măcar gelos. N-o iubesc ? N-am iubit-o niciodată ?... N-o mai iubesc ?... Ori sînt prea obosit pentru rolul lui Othello ?)

Muzica.

— Dansezi, aviatorule ?

Ioana, înaltă, felină, cu părul negru strălucitor tăiat scurt, buclat deasupra frunții monumentale.

— Cu plăcere, Ioana... Scuză-mă, Pictore... Aștept „surpriza nebună" cu nerăbdare.

Se ridică agil. Își dă seama că e înalt și că tunica azurie îi strînge talia cu cochetăria uneia de locotenent.

3

În spatele paravanului, cuierul plin de pardesie și fulgarine mirosind a stofă udă. Chiuveta în faianță. Reșoul. Dulăpiorul de perete cu toate cele necesare unei zile de lucru în atelier. Valentina veghează apa din ceainic cu aer preocupat. Cutia cu ceai de Ceylon „Lipton Tea, Coffee and Cocoa Plantee — Ceylon"... — Ceaiul ăsta îmi evocă culorile crude „fauvismul", pe Vlaminck, pe Braque, mai presus de toți pe Matisse, a spus Pictorul cînd ea i-a preparat cel dintîi ceai din cutia în ambalaj galben... — Ceylon !... Insulele fericite ale Oceanului Indian... Ale Pacificului... Îl înțeleg perfect pe Gauguin. A fugit acolo să cunoască culorile în stare pură. Să scape de rigorile oficialilor... Eu unde dracu să mă duc ?... Îi place fără lămîie. Amărui... — Sînt atît de lejeră aici. Atît de lejeră... Magnetofonul scoate un sunet scrîșnit, de metal torturat. Tresare... Rămîne nemișcată. Își astupă urechile cu podul palmelor. Îngrozitor. Mugetul motoarelor. Fasciculul de lumină al proiectorului

la decolare o despică în două cum stă în balcon numai în cămaşa de noapte, îi anihilează voinţa, personalitatea ; aversele, ropotul ploii, aşteptarea... Mereu aşteptare. Minutele. Tic, tac ; tic-tac ; tic-tac ! Deşteptătorul cu rezonanţa lui morbidă, ploaia, noaptea, minutele... — Nu se mai poate. Sînt secătuită ! Înnebunesc !... Apa din ceainic dă în clocot. Trage priza reşoului. Rezistenţa electrică roşietică. Familiară. Pune ceaiul... — Doamne, nu se mai poate ! Coşmarul ăsta mă ucide !... Fixează pînza paravanului stropită abundent cu roşu carmin... — Sînge, Doamne ! Sînge !... Priveşte halucinată, nu se poate smulge obsesiei, în străfundul ei simte o voluptate aproape carnală, voluptate a roşului carmin, ei amîndoi, cel dintîi şi cel de-al doilea, culcaţi în sicrie, lumînările, unde stau lumînările, asta va fi sursa de lumină, nu ferestrele, o singură lumînare aşezată undeva la cap ; ori poate invizibilă, doar lumina izvorînd de undeva şi căzînd rece pe masca împietrită a morţii, care n-a reuşit să le smulgă „autoritatea" de pe obrazul golit de sînge — Salvador Dalli cu trupurile lor sfîrtecate, cu carnea aceea sfîşiată — roşu carmin — şi spectrul descompunerii în miriapodele groaznice... Ridică ceainicul... Îl pune într-o crăticioară cu apă rece... Aici, după paravan a îmbrăţişat-o Pictorul, o îmbrăţişare timidă, ea s-a smuls, a ieşit furioasă şi nu s-a-ntors o lună, o îmbrăţişare mirosind a vopsele, gelatinoasă, ah, cît şi-a dorit atunci bărbatul ei puternic şi vesel, şi gura lui lacomă cum a dorit-o, l-a-ntrebat în noaptea aceea de vară, se auzeau greierii, cîmpul palpita dincolo de ferestrele deschise, „am crezut că sînt frigidă, iubitule", îmbrăţişarea Pictorului a făcut-o frigidă, i s-a-mpietrit carnea şi fiecare fibră vie, lui îi căzuse o şuviţă neagră pe frunte şi ea l-a căutat sălbatic, lacom, ca după o absenţă îndelungată, l-a găsit ca întotdeauna, tînăr şi pătimaş, apoi cînd el a adormit, la vegheat pînă tîrziu, dezmierdîndu-i fruntea umedă, trecîndu-şi palma prin părul sîrmos de pe pieptul cu muşchii destinşi, s-a lipit de el şi l-a simţit cu tot trupul, a fost nebună după el luna aceea de vară...

Un glas timid :

— Doamna Valentina !

Se-ntoarce. Tînărul student la arte plastice — „o nădejde" a anului meu a spus Pictorul... Transfigurat. Transpirat. Palid.

— Ce este, Cornel ?

— Acordaţi-mi acest dans, vă implor.

— Ţii mult, Cornel ?

Îl fixează cu ochii verzi, intens verzi. Nu vede cum tînărul înghite în sec, dintr-odată copleşit de bufeuri fierbinţi... Toarnă ceaiul în ceaşca de porţelan chinezesc, străveziu : „— numai aşa poate fi băut ceaiul de Ceylon“ spune Pictorul... „Lipton Ltd“ completează ea, surîzînd.

— Vino cu mine, Cornel... Ia tava cu paharele astea de coniac.

Trece pe lîngă studentul la arte plastice „o nădejde“ a anului trei, unduitoare, învăluindu-l în parfumul ameţitor al feminităţii ei mature... — Doamne, aici este permanenţa, aici mă pot salva, nu mai pot rămîne încă o dată singură, el să se pulverizeze în neant, ori să mi-l aducă în formol, n-am nervi, nu mai am nervi... Aude gîfîitul aţîţat al „nădejdii“. Îi simte respiraţia pe ceafă, cu o urmă de oroare... Pictorul o aşteaptă zmîrcîindu-şi nasul...

— Unde este Ştefan ?...

— Dansează, mormăie Pictorul.

Valentina vede perechea glisînd uşor în clarobscur... Se face lividă.

— Haidem... Ce-mi stai ca o bucată de lemn, Cornel ?

...— Problema stă în refuzul nostru la compromis, molfăie cuvintele Literatul, trecînd pe lîngă Pictor... La compromis şi la conformism... A căuta dincolo de substanţă. De determinarea cauzală, motorul tuturor superficialităţilor. Asta e... Spre zonele indeterminismului... Ale oniricului. Pentru asta e nevoie de o anumită disponibilitate... Criş, mi-e puţin rău. Vrei să te plimbi cu mine cîteva minute ?

Coechipierul remarcă obrazul verzui, de-necat, al Literatului. Rigiditatea mecanică a mişcărilor. Hainele boţite. Cravata strîmbă. De undeva din fundul atelierului, dintr-un colţ de umbră, apare Nelu Lupuleţ, ducînd cu încîntare un carton.

— Maestre, gîfîie omul comprimat sub chica sură... Ai aici o capodoperă, maestre. Verdele ăsta e ucigător. Dă-mi-o să ţi-o reproduc pentru revistă. Pagina întîi. Scoatem un supliment ilustrat. Formidabil maestre... Uriaş... Ucigător... Îngrozitor...

— Vezi să nu le facă pe numele lui, ca pe celelalte, spune Literatul... Apropo. Tot mai conduci almanahul ăla, cum naiba-i spune ?... Tot îi trafici spaţiul ?... Cît ai oferit viitorilor opozanţi de la doctorat ? Juma de revistă ? Trei sferturi ? Că de plătit ştiu că-i plăteşti întreit... Vezi că ţi-am rambursat

onorariul pentru schița aia pe care mi-ai publicat-o. Cumpără-ți ceva de el...

—Maestre...

— Zut !... Ori dă-i acont pentru acuarela asta... Hai... șterge-o și toarnă-mă... E singurul dumitale talent. Unicul. Superbul... În chestia cu doctoratul, consultă-l pe maestrul Necula Paastore Berger... E specialist... Salut...

— Hermafroditule ! se aude glasul didactic al maestrului Berger.

— Porcule, replică demn Literatul și trece pe sub nasul stupefiat al tovarășului Nelu Lupuleț.

Chestiunea doctoratelor celor doi corifei rămăsese de pomină. Necula Paastore Berger se prezentase la doctorat după ce-i apăruse volumul de studii asupra „Genului scurt și modernitatea lui"... Președintele comisiei avusese umorul negru de a-l interoga tocmai asupra acestui subiect, constatînd spre stupoarea comisiei că doctorandul era total străin de conținutul propriului său volum. Căzuse cu brio și chestiunea devenise publică spre hazul studenților cărora maestrul Berger le impusese volumul în bibliografia obligatorie, de buză. Nelu Lupuleț prelungea stagiul de doctorand, publicînd regulat în fiecare număr al revistei pe probabilii și posibilii lui opozanți, cu articole interminabile, organizînd cu ei „mese rotunde" publicate cu fotografiile participanților în mărime carte poștală și plătindu-le onorarii ilegale, cu plusul rezultat din plata la minimum a tuturor celorlalți colaboratori.

— Ce lume, spune Dana. Mă timorează frusteța asta a raporturilor dintre asemenea oameni. Credeam că artiștii...

— Sînt mai neconformiști și violenți decît alții, Dana... Haidem să-ți arăt cîteva portrete, cîteva peisaje în adevăr încîntătoare... O ia de talie. O duce spre colțul cel mai retras al atelierului mare, cît o hală de montaj... — Nu vreau să-mi aduc aminte de nimic. Totul e mort. Sînt aici pentru acum. Mereu pentru acum... Stai, te rog... Îi trage un fotoliu de paie, așezat spre peretele acoperit cu zeci de tablouri... Uleiuri. Foarte multe uleiuri. Le privește atent. Nu reușește să distingă nimic. Pete de culoare. Pete de lumină și umbră. A făcut eforturi ani de zile să reducă la esențial rolul memoriei afective. Să-și concentreze toate posibilitățile intelectuale și fizice asupra prezentului. Să trăiască fiecare secundă conștient. Să-și activeze simțurile, să biciuie lenea senzațiilor. Ani de zile s-a sculat dimineața rostind

formula rituală compusă de el însuşi : „Iată soarele, cerul şi pămîntul. Percep rotirea Terrei pe ecliptică. Exist. Sînt fericit că exist. Astăzi îmi voi îmbogăţi cugetul cu noutăţi. Să fim atenţi, deci. Exist. Sînt fericit că exist". În fiecare zi, uitînd printr-un exerciţiu îndelungat şi bine condus intim, lua totul de la capăt cu entuziasmul novicelui. Asta i-a creat o permanentă lăcomie de viaţă... Peretele este prea în umbră să poată vedea tablourile... — Acum nu sînt penetrabil decît la un singur gînd, Dana. Sînt obsedat de o singură idee. Vom reuşi sau nu să ne reconciliem destinele ? Să trecem peste toate diferenţele care ne separă, peste lumile care ne-au format atît de deosebit, peste egoismele noastre de oameni singuri ?... E întrebarea pe care-ar tenta-o oricare alt bărbat la vîrsta şi experienţa mea.

— Tu, nu ?

— Eu nu ! Am grifonat un simplu exerciţiu... Eu zic : ai nevoie de mine. O simt acum. După felul cum mi-ai abandonat mîna. După încrederea cu care ţi-ai lipit umărul de umărul meu. Şi după altceva, Dana. Am receptat integral fluidul emis de structura ta cea mai intimă — voi medicii cunoaşteţi doar organe, ori sisteme umane, n-aţi ajuns încă să cunoaşteţi omul în toată splendida lui unitate —, am recepţionat mesajul tău, sîntem pe aceeaşi lungime de undă, îţi răspund : — Da, Dana ! Am şi eu nevoie de tine... Ţi-a spus cineva că ai un oval pur, de madonă, haide, ieşi din scoarţa asta frigidă, ieşi în lume Dana, ne-am găsit la jumătatea vieţii, nu e prea tîrziu, auzi tu, Dana ?

— Înţeleg, Bogdan !

— Am vorbit destul. Hai să tăcem.

— Am tăcut de ani. Aproape că nu-mi mai pot exprima gîndurile. Aproape c-am uitat cuvintele care sînt în afara medicinii şi maternităţii. Am uitat că sînt femeie... Mai curînd cred că n-am fost niciodată femeie.

— Dana.

— Haidem afară. Mi-e dor de aer curat. Cumplit de dor.

— Încotro ? întrebă Navigatorul, care-l ţine de braţ pe Radu Belcotă şi-i povesteşte ceva cu aer conspirativ de carbonar.

— Ne plimbăm zece minute, răspunde Coechipierul.

Îi pune Danei pardesiul pe umeri. Îşi ia cascheta... Parcul stă negru şi umed sub cerul de toamnă, limpede. În crengile sălciilor uriaşe de pe malul rîului, fuioare subţiri de pîclă fumurie. Şi mirosul de toamnă. Răscolitor.

— Doamne ! Întineresc, şopteşte Dana.

Coechipierul o ia de talie, protector. Dana îşi culcă tîmpla pe umărul lui. Aleile îşi şerpuie asfaltul pe sub boschetele de liliac. Dana îşi reaminteşte întîmplarea aceea penibilă datorită căreia s-au cunoscut. Se-ntorcea de la spital prin ploaia de primăvară, caldă, cu un sentiment greu de neîmplinire. Iarăşi tentase doctorul Ghişu, cu ochii lui de gînsac pluvios, una din manevrele stupide de seducător decrepit. Îl pusese pe prietenul lui, doctorul Baibarovsky, un fel de clovn al oraşului, şeful unei echipe hipice compusă din cai reformaţi, funcţie care-l îndreptăţea să umble travestit în caw-boy, cizme cu toc înalt, jiletcă de vinilin cu nasturi strălucitori de alamă, mustăcioară a la d'Artagnan, îl pusese s-o propună din partea sindicatului în conducerea echipei hipice „Esculap", ea refuzase, şi-n ziua aceea doctorul Ghişu o chemase la el în cabinet încercînd s-o intimideze pe de o parte, pe de alta sugerîndu-i aluziv c-ar putea foarte uşor scăpa de toate sarcinile obşteşti etc., etc. — Eşti cel mai josnic individ, doctore Ghişu, îi spusese. Şi cel mai odios... Dacă mai tentezi vreodată vreo manevră, te avertizez, îţi trag o bătaie soră cu moartea... Gînsacul rămăsese perplex. Atunci. Pe urmă cîte gărzi abuzive îi dăduse, ce critici savante îi adresa, ce coaliţie a nulităţilor organizase împotriva ei, asta numai ea ştie... Se-ntorcea pe ploaie, jignită pînă-n străfunduri. La colţul parcului i-a ieşit în faţă doctorul Rizescu. Băut. A luat-o de braţ. — Haidem la tine, Dana... Mi-e dor de tine... E o idioţenie divorţul ăsta... A-ncercat să-şi elibereze braţul. Doctorul Rizescu a strîns-o pînă la leşin. — Să-mi dai copilul, nenorocito ! Copilul meu, auzi !? Tîrfă !... Atunci l-a văzut pe Bogdan. O privea întrebător de sub gluga pe care şiroia apa. — Să-mi dai copilul, că de nu te ucid, s-a bîlbîit doctorul Rizescu. A ridicat mîna s-o lovească. — Domnule, a strigat... — Aţi strigat ca din fundul infernului, doamnă, i-a spus mai tîrziu Bogdan... — Nu ţi-e ruşine derbedeule, i-a spus atunci doctorului Rizescu, apucîndu-i mîna ridicată... Doamnă, vă stau la dispoziţie... Haide amice. Şterge-o pînă nu mi se urcă temperatura la ulei... Pe ea a bufnit-o rîsul. A rîs cu lacrimi, a rîs plîngînd cu hohote, mutra stupefiată de alcoolic a doctorului Rizescu, senzaţia ei de greaţă şi fraza aceea teribilă : „şterge-o pînă nu mi se urcă temperatura la ulei"... Apoi spaima. Paralizantă. Doctorul Rizescu plantat în colţul străzii. — Domnule ofiţer, te rog condu-mă, stau la cîţiva paşi de-aici,

nu te supăra, dar mi-e frică... Groaznic de frică... A condus-o sus. Dănuț se juca grav cu trenul electric. L-a luat în brațe cu disperare. Era îngrozitor de singură. De hărțuită... La început a îngrozit-o obrazul lui ars pe maxilarul stîng... — Vă datorez o explicație, domnule ofițer... — Nici una, doamnă. Viața e cîteodată nedrept de crudă cu noi. Cu ce vă mai pot fi de folos ?!... Atunci a avut ea îndrăzneala aceea uluitoare, de care se miră și acum. L-a rugat să rămînă la masă cu ei. Dănuț l-a-ntrebat ce-are la obraz cu inconștiența feroce a inocenței. I-a spus că a căzut cu avionul și s-a ars. Asta l-a doborît pe Dănuț... A rămas, sugerînd că n-are pe nimeni care să-l aștepte. Apoi, rîzînd : — Permiteți-mi să-mi joc rolul pînă la capăt. Vă voi însoți cîteva zile de la spital... Desigur, văzuse cartea de vizită pe ușă. S-a destins. Era intimidată, obosită, situația i se părea paradoxală, ireală, nu știa cum să iasă din încurcătură... Își jurase că nu va fi altceva decît medic și mama lui Dănuț. Atît... A venit a doua zi la spital, cu mașina. A trimes vorbă printr-o soră. Erau cu toții în cabinetul profesorului. Sora a spus tare : — Doamna doctor Ștefănescu, vă așteaptă tovarășul locotenent-colonel jos, cu mașina... Doctorul Ghișu dintr-o dată livid... Ea și-a luat poșeta. Și-a rujat buzele... — Camelia spune-i tu profesorului că astăzi am o treabă urgentă... A ieșit de-acolo, parc-ar fi fost dintr-odată dezbrăcată sub ochii mirați ai colegilor... Rîde...

— De ce rîzi, Dana ?

— Pentru că sînt nespus de ușoară !... Vezi tu, credeam și cred în medicină, a fost și este idealul meu, pentru asta îți trebuie o disponibilitate sufletească totală, îți trebuie forță să poți lua de la capăt în fiecare zi puroiul, mirosul de fecale și sînge, să auzi țipetele isterice și gemetele sfîșietoare de durere, să vezi mizeria profundă a sexului tău, toate nenorocirile cu care-și plătește naivitatea, plăcerea și rațiunea de a fi... și eu, de mulți ani, nu mai am această disponibilitate. Viața cu doctorul m-a scîrbit de mine însămi. De orice intimitate fizică ori spirituală ! De orice fel de a fi al femeii normale. M-am refugiat în maternitate, pentru că eram o femeie mutilată.

— Asta nu mai există, Dana !... Eliberează-te de trecut... Sst... Auzi ?

— Ce ?

— Prezentul !

— N-am mai dansat din studenție, spune Ioana.
— Asta nu-nseamnă să te răzbuni pe mine.
— Adică ?
— Să mă conduci atît de energic.
— Nu suporți să fii condus ?
— Așa nu !
— Altfel, da ?
— Explică-te.
— O femeie deșteaptă știe să-și conducă bărbatul fără ca măcar s-o simtă... Lui îi place tehnica, ea îl inițiază în prozodia modernă, știind să spună în vers alb, te iubesc...

Pilotul recepționează aluzia transparentă și aerul nevinovat cu care este spusă. Magnetofonul suspină ritmic un tango argentinian. Ioana se destinde. Devine din elastică, mlădioasă și din ritmică, lirică. (— Un lirism de structură, cum spune Valentina, reproducîndu-l pe Piotor).

— Tu, Ioana, ai încercat vreodată să conduci un bărbat ?
— Încă nu !
— Ai vrea să-ncerci ?
— Depinde de partener...
— Ești conștientă că refuzul tău la „Activoid" te-ar putea costa ? De ce l-ai refuzat ?
— Nu-mi plac oamenii care-și exploatează funcțiile... Sînt de părere că funcțiile trebuie să-i exploateze pe cei care le ocupă. Este în asta o noblețe a socialului.
— Ai idei foarte exacte.
— De exemplu ideea că-mi place să dansez cu tine.
— De ce ?
— Stai bine pe picioare. Nu te bîțîi și n-ai mutră de cotoi în călduri.
— N-ai vrut să te exprimi atît de brutal.
— Adevărat.
— Atunci de ce-o faci ?
— Din spirit de conservare. Sînt o fată bătrînă și puțin acrită.

Pilotul rîde.

— Tu ? Cu fasonul ăsta de Cleopatră ?

— Vă amuzați, spune Valentina ; își rumează șoldurile cu lascivitate ușoară lîngă partenerul transpirat abundent, roșu de emoție. (— Sărmanul, îl compătimește sincer Pilotul. L-a amețit... Își reamintește cuvînt cu cuvînt fraza Coechipierului : „N-a-ncercat niciodată să seducă pe nimeni din jur, dar are permanent aerul că vrea să seducă pe toată lumea, orice prezență masculină o înviorează"... În adevăr, e splendidă, iradiază feminitatea, ce curios să vezi un om atît de apropiat, să-ți vezi femeia ta fără opacitatea cotidianului. „Pe urmă am văzut-o pe malul apei cu Pictorul. Șevaletul. Culorile... O corecta apucîndu-i mîna de încheietură"... Ce oroare. Să divinizezi încheietura cu petele cafenii, arsurile vechi de-atunci, tocmai pentru istoria lor și mîna aceea străină să-și închidă degetele peste micile și tragicele pete cafenii).

— Ne distrăm în adevăr perfect, doamnă, răspunde Ioana. Soțul dumneavoastră este spiritual și dansează excelent.

Valentina se face că n-aude. Se pleacă spre Pilot.

— Dragule, vreau să-ți spun ceva... Nu acum. După !

Îi surîde inocent. Pilotul descoperă în ochii verzi ai Valentinei o duritate rece. Tăioasă și necunoscută. Gelozie ? Absurd. El nu joacă jocul ăsta copilăresc și mortal. Îi face plăcere să danseze cu Ioana. O simte vibrîndă, fermă, îi susține privirea franc, fără indecizia aceea promițătoare și vag reticentă, și vag pudică, și vag lacomă a majorității femeilor, are-n ochii negri profunzi, dar mai ales inteligenți, o doză de maliție, de amuzat și aerul că nu-i scapă nimic, asta este reconfortant... Perfect reconfortant un om viu, prezent, activ, ironic...

— Totdeauna ți se spune „dragule" pe tonul ăsta ?...

— De ce ?

— Nu prea ai mutră de bebeluș !

Îl silește surîzînd să facă o piruetă, apoi o mișcare largă de „passo doble"...

...— Ce ai Belcotă, băiatule ? Parcă ți-a pus cineva jar sub noadă, spune Navigatorul, îl ia pe Radu Belcotă de brat și-l implantează în fotoliul de paie din care se ridicase Dana.

— E foarte tîrziu, măi... Am venit pentru gazdă... M-am bucurat că v-am văzut... M-aș bucura și mai mult dacă ne-am întîlni numai noi la o șuetă.

— Iartă-mă, Belcotă că insist... Au trecut totuși cincisprezece ani de la întîmplarea aia nenorocită. Tu ești astăzi un artist cu renume. Eu un simplu maior.

— Lasă tîmpeniile. Cînd ai mîncat „salată orizontală" tip „S. O. Av", ai zburat plan la plan şi-ai trecut prin ce-am trecut noi, nu mai există decît experienţa aceea unică... Înţelegi ?... Sînt esenţial ce-am fost atunci... Dă-i drumul... Trec pe recepţie.

— Ceva sau cineva de aici ţi-a schimbat dispoziţia radical, Belcotă. Te-am găsit exuberant, mi-era ruşine de oboseala mea şi-acum...

— Şi-acum ?

— Parcă eşti halucinat şi eu vreau să-ţi captez atenţia pentru cîteva lucruri esenţiale.

Un moment de tăcere. Pictorul îşi trece degetele prin părul tuns scurt.

— Măi, au fost destule lichele şi printre noi... Toţi avortonii zborului. Toţi „piloţii" refulaţi, cocoloşiţi prin birouri a la Ionel Cătunescu, ori cretinoidul ăla Michel Caraman, monstroidul ăla perfid care-a lucrat mînă-n mînă cu Tătăraş şi cu celălalt şchiopîrlan, Florenţiuc, ori adjutantul ăla microcefal care făcea pe ţîrcovnicul escadrilei — l-am prins odată pe Tisa învîrtindu-se după propria-i coadă, trăgea cu tot armamentul de bord în gol şi striga la radio că se bate cu două patrule germane...

— Bihordea.

— Ăla... Nu m-a iertat. Nu te supăra. Mi-aduc aminte de notele lor informative, false, de ura stătută a nerealizaţilor care-n anii aceia credeau că prin treaba asta murdară au s-ajungă generali. Ştii bine cum au corelat atitudinea mea din unitate. la faptul că aveam un văr imbecil fugit în munţi... Totuşi... Mi-au distrus trei ani din viaţă, Gelule.

— Ce-are asta cu mine ?

— Nimic... Iartă-mă... O doză de amărăciune. Şi poate de regret...

Priveşte în gol. Îşi masează tîmplele.

— Ei bine, domnul meu, spune sec, nu pot suporta prezenţa femeii brune care-a venit cu voi.

— Eşti nebun ?... De unde-o cunoşti ?...

Navigatorul se simte dintr-o dată ultragiat.

— N-am văzut-o în viaţa mea.

— Atunci ?

— Poveste lungă... Şi tragică.

— Regret, Belcotă... N-are nici o vină.

— Tocmai în asta stă absurditatea situației. Rămîn încă zece minute... Te ascult.

Navigatorul își face de lucru cu batista. Își tamponează fruntea. Cărei drame a supraviețuit acest bărbat ferm, lîngă patul căruia a dormit doi ani de școală militară, cu care-a zburat în misiuni aproape de sinucidere, acest bărbat de un orgoliu nebunesc (la popotă, după o misiune, locotenent-comandorul jovial i-a spus „dă-te-n mă-ta Belcotă cu atacurile tale la sol" la care locotenentul i-a răspuns : „dă-te-n mă-ta comandorule cu jovialitatea ta cu tot". Liniște de moarte în popotă. „— Cum îndrăznești domnule locotenent ?"... „— Dacă gradul de intimitate dintre noi este atît de mare încît vă permiteți să mă-njurați, domnule locotenent-comandor"... Locotenent-comandorul, excelent pilot, a-nțeles. Și-a cerut scuze. L-a luat în patrula de comandă. Au terminat războiul „plan la plan" la relații de camaraderie eroică și „domnule locotenent" ori „domnule locotenent-comandor"... Radu Belcotă. Venit la examenul de admitere cu un premiu de matematici pe țară „Tinerimea română" ori așa ceva... Ce mai știe despre Radu Belcotă ? Aproape nimic. Și totuși parcă s-au despărțit ieri. Parcă ieri l-a văzut aterizînd în limită de viteză, bălăbănindu-se, avionul bontisînd aiurea și locotenentul căzut în chingi, cu cojocul de zbor plin de sînge în acel martie 1945, spre sfîrșitul războiului. Există între noi același fluid vital, îl simt, asta nu se poate explica, ori nu mi-o pot eu explica, simt că Radu Belcotă este un om. Cu majusculă. Nu, n-a putut uita nimic din ce-a fost esențial în viața lui. Aici, dacă fac pe diplomatul, stric totul). Își vînă batista-n buzunar.

— Îți aduci aminte de „Șarpe", Belcotă ?!

Pictorul Radu Belcotă tresare. Îi apucă mîna deasupra cotului. I-o strînge puternic, într-o convulsie abia stăpînită... Apoi își scoate pipa din spumă de mare. Dintr-o pungă de piele scoate tutun auriu, puternic aromat. Spune răgușit :

— A reînviat ?

— Cred că da... Pentru asta voiam să-ți solicit atenția.

Pictorul își aprinde pipa. Se-nfundă în fotoliu.

— Ce-mi ceri, spune-mi-o direct. Pune-mă întîi în temă. Ești sigur că aici se pot spune asemenea lucruri ?

— Nu !... Dacă accepți, te luăm cu noi.

— Perfect. Haide să vorbim despre pictură...

...— Nu-mi place să ascult din umbră, şopteşte Dana.

Coechipierul îi astupă gura cu palma. O trage uşor, aproape pe sus, în spatele uşii deschise spre parc. Coridorul placat cu cărămidă, plin de modele de ghips, „Discobolul", mai în fund capul lui Moise, placardele de circulaţie, dintr-o dată vede placardele de circulaţie, pictate pe tablă — „Cine dracu se ocupă cu asta, probabil sînt mai rentabile" îşi spune Coechipierul. Dana se strînge lîngă el. Tremură toată. Un glas:

— Movul ăla funerar, la un biet pictor amator... Înapoi la naivi, Criş... (—Beton vorbea de mov şi de Eduardo, ce idiot, face pe sibilinul, ce e cu movul ăsta)... Înapoi la naivi. Ori în oniricul pur, ori în naivitate... Ah, cît îi urăsc pe soldăţoii ăştia rebarbativi care-au infestat atmosfera noastră plină de opacitate, cu cadenţa lor cazonă.

— Domine, n-am văzut rostul atacului la aviator... Sînt prea bărbaţi şi poate ieşi rău...

Paşii se apropie. Coechipierul le vede umbrele scurtîndu-se pe măsură ce se apropie de beciul ofticos din mijlocul coridorului.

— Pălăvrăgim nopţi întregi despre viaţă şi ei realizează asta clipă de clipă. Murim înecaţi în propria noastră pălăvrăgeală, murim amorfi, timoraţi şi ei trăiesc clipă de clipă... Şi ce femei au !... Şi ce siguranţă stupidă, de parcă ar viza nemurirea, idioţii.

— Domine.

— Să lăsăm asta. Nu are nici o consecinţă. Mîine să-l rugăm pe Actor să ne ducă în satul ăla infect să-ţi arăt ceva uluitor. Seara petrecem acolo... Criş, eşti cel mai drag dintre prietenii mei.

— Pentru asta nu trebuie să mă săruţi. Nu suport chestia asta pe gură.

— Criş.

— Îţi pute gura. Eşti bălos. Rămîi la literatură.

— Eşti crud, Criş. Staţionezi mereu la funcţiile genitale primitive, Criş ? Cînd atîţia dintre sublimi...

Gîffîit aţîţat. O-njurătură scurtă.

— Ia mîna, n-auzi, imbecilule ?!

Lovitură surdă. Luptă. A doua lovitură. Dana îi înlănţuie gîtul. Siluetele celor doi într-un joc de umbre chinezeşti. Huruitul, zăngănitul, scrîşnetul tăblăriei pe care sînt pictate cu culori evidente „întîmplări de circulaţie".

— Ce dracu se-ntîmplă aici ? strigă răgușit un glas din fundul coridorului... Nu v-ajunge că benchetuiți noapte de noapte, paraziților ?!... Vă dau pe mîna miliției, huligani nenorociți...

Cîțiva Dumnezei amballați în obiecte de cult, apoi liniște. Ușa enormă a pictorului, capitonată cu sac, deschizîndu-se încert.

— Haidem, Dana, șoptește Coechipierul.

— Groaznic... Îngrozitor... Degradant și scabros... Îmi vine să vomit, Bogdan...

— Respiră adînc... Simți aerul ? Adînc, Dana... Așa... Mergem, Dana.

5

Zumzetul obosit al glasurilor, fețele verzui, balerinele rămase în maieurile lor negre, bărboșii, cîteva necunoscute cu coafuri montante, cîțiva necunoscuți, totul cufundat în lumina de acvarium fulguită din aplice, Ioana care-i face semn Navigatorului, Radu Belcotă ridicîndu-se din fotoliu, Coechipierul cu Dana acolo lîngă Navigator chemîndu-l cu semnul „pas alergător", totul într-un caleidoscop de estompe, siluete, și umbre indistincte și acut, oboseala zborului. În toți mușchii. Și-n psihic. Un fel de ceață care-l învăluie, cleioasă, amortizînd sunetele, vidînd mișcările de sens, diluîndu-i acuitatea percepțiilor — „am îmbătrînit", apoi Valentina străbătînd ceața granuloasă în care se cufundă, surîzîndu-i, încleștîndu-i brațul și șoptindu-i :

— Acum !

Se sting aplicele. Rumoare. Într-o suită rapidă de declicuri sonore se-aprind cîteva tuburi cu neon din spatele perdelii pînză de păianjen. Bătăi puternice în ușă. Pictorul, pînă atunci amorf, dă semne de enervare. Umbra șevaletului proiectată pe perdea. Cineva dă drumul unei benzi de magnetofon pe care este imprimată „Patetica" lui Ceaikovsky. Ușa se deschide larg. Apare un tip cu mîinile înfundate în buzunarele unui demi culoarea oului de rață, cu mutră de onanist, obrajii aspirați sub pometi, ochii căzuți sub arcade, gulerul ridicat.

— Salve ! strigă.

E beat.

— Actorul, şopteşte iritată Valentina.

Fagotul îşi tînguie tema sumbră, apăsătoare, contrabaşii tind să acapareze toate disponibilităţile elegiace. Prezenţa individului din uşă răstoarnă situaţia în folosul ridiculului. Pilotul recunoaşte unul din bufonii de proastă calitate ai teatrului din localitate, un fel de agronom cu nume ciudat: Tremovici, ori Ţîrnovici, nu reţine, alcoolic înveterat, care-i producea o repulsie fizică de cîte ori îi vedea bufonadele groteşti pe scenă.

— Ce cauţi aici? întreabă Pictorul, glacial. Iese din starea pluvioasă. Se-ndreaptă în sacoul larg... — Ţi-am interzis categoric să mai pui piciorul aici.

— Uşurel, hîc, maestre, hîc, uşurel că...

Tipul imită fără haz „cetăţeanul turmentat".

— Ieşi afară!

Pictorul arată uşa cu un gest larg, de cabaleros.

— Dacă procedezi aşa cu prietenii mei, nu te mai cunosc, spune Literatul, care-şi ţine batista apăsată pe gură.

— Perfect, replică Pictorul... Aştept să plecaţi amîndoi. Dacă nu...

Izbucneşte intempestiv tema principală. Violele, violoncelele, flautele şi clarinetele în acel „Allegro non troppo" chemător la luptă, viril şi dramatic.

— Dacă nu? bîlbîie beţivul.

— Chem miliţia.

— Nu e nevoie s-o chemi. O ai aici, spune Literatul... Şi încă în mare ţinută... Să-ţi păzească principialitatea.

Valentina i se cramponează de braţ. Pilotul se dezmeticeşte. Îi vede pe ceilalţi lîngă el. Şi Radu Belcotă. Unul din poeţii bărboşi, spătos, bine hrănit, apucă un scaun de picior.

— Ieşiţi canalii, bubuie din spatele bărbosului... Ieşiţi că...

Ţîrnovici, ori Tremovici face cîteva clownerii. Îşi ridică poalele demiului. Se-ascunde în spatele lor. Îşi înmoaie cartilagiile. Mimează spaima... Literatul iese demn şi verde.

— Mă pupaţi în c.., spune bufonul din uşă.

— Afară potaie! răcneşte bărbosul, aruncînd scaunul care se face ţăndări în uşa închisă la timp.

— Mi-e rău, şopteşte Valentina... Ah, nu se putea altfel... Asta numai din cauza ta... Tu cu avioanele alea imbecile. Parcă au să-ţi ridice statuie... Dac-ai fi venit ca oamenii la o oră potrivită...

Pilotul întîlnește în fugă privirea Ioanei. Ironică. Pictorul bate din palme.

— Doamnelor și domnilor... Atenție. Doamnelor și domnilor. Vă rog să trecem peste acest incident penibil. Regret... Vreau să vă descopăr ceva de-o uluitoare prospețime. De-o uluitoare ingenuitate și-n același timp, paradoxal, de un surprinzător rafinament intelectual.

— Din trei în trei ani, cu precizie de mișcare ciclică, băiatul ăsta descoperă „ceva de-o uluitoare prospețime", șoptește Radu Belcotă la urechea Pilotului, nu atît de încet să n-audă toți cei din jur.

Valentina îi aruncă o privire ucigătoare.

— Trăiește cu obsesia marilor revelații. Încolo, v-am spus. Băiat bun și talentat.

Pilotul are senzația că abia acum Pictorul își trăiește adevărul. Animat, pare mai tînăr cu zece ani. Pe obrazul mahmur, posac în general, se-ntipărește o expresie caldă, ușor timidă. Trage deasupra șevaletului o lampă de lucru cu suport extensibil. O potrivește în stînga sus, acoperind-o cu un văl străveziu. Marșul plin de vigoare în care s-a metamorfozat chemarea patetică la luptă domină tăcerea atelierului.

— Un artist de mare suflet, se aude glasul doctoral al maestrului Berger... Așteptăm revelația... doamnelor și domnilor.

(E ceva penibil, jenant, în toată ceremonia, Doamne, ce superficial sînt, ce idiot, ce rinocer, a, nu amice, ești cel mai cornut dintre cervidee, asta nu se poate).

— Valentina !... Cum ai îndrăznit să mă transformi într-o patachină...

— Grobule !

Cu mișcări sacerdotale, grav, Pictorul ridică pînza care acopere șevaletul.

— Mor, șușotește Valentina, înfigîndu-i unghiile în palma pe care i-o strînge spasmodic.

Necula Paastore Berger își face loc lîngă tablou. Își pune o pereche de ochelari negri, cu ramă groasă de baga. Se dă cîțiva pași înapoi, căutîndu-și unghiul cel mai potrivit. Scoate sunete misterioase. În spatele lui, poeții. Mișcare în asistență. Ronronul lui Berger trece la exclamații reținute.

— Ce zici de tușele astea fluide pînă la muzical, maestre Berger ? explodează Pictorul.

— Încet. Întîi emoția, impresia totală, apoi mijloacele, asta este treaba dumneavoastră, a specialiștilor, eu nu sînt decît un simplu amator.

— Maestre...

— Vă rog, domnilor. Poate mai avizat, dar totuși... simplu amator. Mult lirism și dacă mă pătrund de ce văd, un lirism sublimat, cenzurat, filtrat într-o inteligență selectivă, riguros selectivă...

Pilotul se ridică pe vîrfuri. Vede peste coama zbîrlită a unuia din poeți, trei arbori deșirați, unul cu rădăcinile în sus și crengile sprijinite pe pămînt, ca o mie de tentacule răsucite, pline de niște flori ori fructe roșii.

— Asta este impresia momentului, mormăie Berger ; dar aici este vorba de cu totul altceva, de o încifrare a tragicului, acest cap asimetric, hm, acest cap asimetric încercînd să străbată labirintul de crengi fixate în pămînt, acolo unde în mod obișnuit se fixează rădăcinile, oh, labirintul, labirintul...

În adevăr, Pilotul vede acolo un cap grotesc, cu o falcă pătrată prevăzută cu un ochi și el pătrat, roșu ; iar cealaltă falcă dreptunghiulară prevăzută cu un ochi triunghiular, de culoare albastru azur...

— Triunghiul, semnul ezoteric al Treimii, această noțiune înalt filozofică, hm, da... Mai departe... Tabloul ăsta are o cheie „filozofică" aș spune, s-o găsim domnilor, să descoperim conținutul simbolisticii acestui artist rafinat.

— Mă tem că este o artistă, spune Pictorul emoționat.

Valentina se lipește de Pilot. Își freacă obrazul de umărul lui.

— E genial acest Necula Paastore Berger, îi suflă-n ureche. Genial...

...Pictorul Radu Belcotă privește tabloul printre gene. Își ține pipa stinsă între dinți. Brațele încrucișate la piept. Vede arborii, nu hibridoizii stupizi pictați cu naivitatea totală a ignoranților, deci cu dezinvoltura neștiinței meșteșugului, unde tot conținutul tabloului este grămădit într-un singur plan ; ceilalți arbori, uriași, din Prislop ; codrii străvechi din valea Cernei pînă-n Mehedinți, biciuiți de furtună, luminați la inter-

vale de fulgere strălucitoare, vede norii joşi, scămoşi prăvălindu-se din Sglivan asupra „morţăriei" vechi, satul cu olanele şiroinde, aversele în trombe lichide şi-n toată orgia asta de-ntuneric şi eclaturi fulgurante de lumină electrică, „colonelul", un bătrîn în opinci şi cojoc, o siluetă apocaliptică, rădăcinoasă, torsionată de reumatisme şi spaimă, cu aer pitecantropoid, cu Maria deshumată în braţe, cu Maria luminată de un fulger, obrazul livid, gata să împărtăşească destinul materiei în descompunere, cu părul lung, imens, negru despletit, poate-mpletit cu rădăcinile acelor arbori multiseculari şi cu ploaia, obrazul de brută cinică al colonelului Vărzaru, comandantul sîngeros al bandelor din munţi, năpădit de barbă şi evident pitecantropoid, umanizat tragic, bruta îşi duce pe braţe fiica, singurul suflet omenesc care-l lega de umanitate, pe Maria lui, tîrîtă în aventura disperată, ilogică şi sîngeroasă, pe Maria care s-a sinucis atunci cînd totul s-a sfîrşit şi ea şi-a dat seama de enorma absurditate a vieţii ei, pe Maria iubită de locotenentul aviator Radu Belcotă pînă-n pragul demenţei... Aici, aproape, femeia asta vie, suplă, cu fruntea şi părul, şi gura, şi umerii, cu aerul Mariei, ce-a căutat aici, ce destin crud scormoneşte-n tot cimitirul de sedimente aşternute an de an vreme de şaptesprezece toamne şi şaptesprezece ierni şi alte şaptesprezece primăveri şi şaptesprezece veri — o imensitate de uitare, de mortificare, femei, multe femei, dar niciodată „o femeie" şi-acum durerea atroce care-l macerează, pitecantropoidul plîngînd monstruos cu moarta în braţe, va trebui să picteze asta cîndva...

— Iată simbolul Treimii repetîndu-se şi-n aceşti trei arbori ciudaţi, spune grav Necula Paastore Berger... Da, onorată asistenţă. Asta ne îndeamnă la meditaţie.

— Autoarea... Autoarea, se aude glasul sufocat de emoţie al „speranţei din anul trei".

Pictorul, cu aceleaşi gesturi largi de cabaleros se-nclină în faţa Valentinei, palidă de emoţie.

— Oo ! Dar asta este cu totul tuşant ! spune Necula Paastore Berger... Dumneavoastră, doamnă ?

Pilotul simte nevoia să facă explozie. Explozie totală, care să-l catapulteze prin acoperiş, undeva în spaţiul extraterestru.

— Unde mă duci? În definitiv, acum mi-e indiferent. Absolut indiferent. Du-mă oriunde. Sînt atît de fericită! Absolut şi integral fericită... Poate mai trebuia să rămînem. Are să se simtă foarte singur în dimineaţa asta. Un prieten admirabil... Un artist care şi-a părăsit de mult egoismele. Egocentrismele. Cultivarea pînă la patologic, pînă la demenţă a orgoliului creaţiei... Devotat... Vreau să dau drumul la radio... De ce eşti posac?... Nu te interesează absolut de loc triumful meu? Spune-mi-o?...

„R. 16" filează în viteză varianta şoselii care duce la rîu. Se-nfundă silenţios în pînzele de pîclă alburie ale zorilor de noiembrie. Spre răsărit, cerul limpezit se tinctureză vag cu o pastă albuie, incertă. Dincolo de parbriz semănăturile de toamnă aleargă spre marginile nopţii. (— Am trecut punctul „mort" de criză... Acum pot sta la volan 24 de ore... — Băiatule, i-a şoptit Navigatorul, cînd Necula Paastore Berger a lansat ideea unei expoziţii personale şi Pictorul a tras perdeaua pînză de păianjen cu un gest dramatic, descoperind cele douăzeci şi trei (23) de tablouri, etajate pe trei rînduri asimetrice şi luminate savant: iată expoziţia personală a pictoriţei Valentina Patricia Şerbu, a strigat Pictorul — de unde dracu se cheamă „Patricia Şerbu" s-a-ntrebat şi l-a durut — numele meu nu corespunde, e prea banal „Patricia Şerbu" sonor, plastic, apoi cînd a citit titlul cîtorva tablouri s-a bucurat intens pentru alegerea numelui de artistă. Tablourile se numeau: „Adăpost agnostic", „Apus în W", „Invers", „Latenţe magice", „Labirint I", „Labirint II", „Labirint III", „Gnoseologie miriapodică" — băiatule i-a şoptit Navigatorul, umfl-o pe Patricia Şerbu, plimb-o să se răcorească douăzeci de minute şi culc-o... Belcotă e la mine. Nu trebuie să ştie nimeni. Şurub are veşti... Şi... fii atent. Vezi să n-o iei „Invers".)

— Tu nu vrei, sau nu poţi înţelege ce-nseamnă pentru mine triumful acestei prime expoziţii personale... L-ai auzit pe maestrul Berger?... O „naivă hiperintelectualizată... Are şanse să expună în străinătate, tocmai datorită candorii cu care exprimă abstracţiunea". Ah, Veneţia, Rio de Janeiro, Parisul!... Am crezut atîta vreme că nu pot fi altceva decît o soţie devotată. Amanta propriului meu soţ — şi, dintr-o

dată revelația acestui al doilea eu. Cel adevărat. Cel dominant. Cel esențial... Și permanența... Înțelegi, tu ?... Permanența...

Varianta face o curbă scurtă. Abordează rîul. Îl dublează cîțiva kilometri. Sălcii străvechi, uriașe, care-și împreunează creștetul peste apele mîloase, fumegînde. Stuf. Galben. Foșnitor. La răsărit tente dulci de verde opalin. (— Aș fi un monstru dacă n-aș încerca să mă identific cu Valentina... E groaznic să-ți transformi viața într-o așteptare permanentă. Așteaptă-l să decoleze. Așteaptă-l să aterizeze. Așteaptă-l să plece într-o misiune pe 10 zile. Așteaptă deșteptătorul să sune la ora 02.00. Așteaptă. Așteaptă, cu mereu întrebarea asta terorizantă : se mai întoarce astăzi ?... — De ce-ai lăsat facultatea la jumătate, Valentina ? — Ah, dragul meu, dac-ai ști cît mă plictisesc toate poveștile astea și felul cum se gudură asistentul ăla bîlbîit... Mi-am creat un univers, casa mea, mi-e atît de greu să mă rup din el. Lasă-mă să te iubesc. Să te-ngrijesc ! Să te aștept. — N-are să-ți ajungă, Valentina ! — Ba da, iubitule... Pentru toată viața... — Ce-nseamnă pentru Valentina „Adăpost agnostic" ?. Dincolo de masa de cuburi verzi, și roșii, și negre vîrîte-n pata de culoare albastră, care foarte bine poate fi luată drept ori ce vrei să gîndești despre ea ?... O evadare din teroarea așteptării ?... O evadare din ea însăși ? Ori tocmai „Adăpost agnostic", „Invers", „Gnoseologie miriapodică" constituie marea chemare a femeii care în adevăr se numește Valentina Patricia Șerbu și nu simplu, Valentina... Valentina cu ochi verzi, misterioși, venită odată din ploaie, cu pelerina și capișonul șiroind ?)

— De cîțiva ani caut o permanență, și tu n-ai de ce să te superi, știi cît te iubesc, știi cît m-am schimbat lîngă tine, ceva sigur de care să mă agăț și salvez, nu pot să rămîn încă-odată singură, voi vă acceptați destinul cu o seninătate care mă ucide, îți trebuiesc nervi de fier să fii soție de pilot, ori o uriașă forță de dăruire, ori o nesimțire de tapir. Pe mine m-au secătuit așteptările, înțelegi dragule, m-au secătuit ! (— Ce glas straniu, alb, gol) Sînt secătuită, uscată, veștedă în interior, fug de tine să-mi pot salva dragostea pentru tine, ce se poate compara, ce termeni pot exista între forța ta tumultoasă și acel biet bărbat bîntuit de gripă, cu nasul veșnic pluvios, care se sperie cînd latră brusc un peckinez pe stradă... Ce ? (— N-am văzut niciodată sălciile într-un răsărit devitalizat de noiembrie... Ce crengi contorsionate dramatic și

lumina firavă, roşul ăsta spre gri, dacă poate exista roşu spre gri. „Hai-hui" noaptea pe Dunăre. Sălciile, şi-n sălcii mii de stîrci, şi deasupra luna, senzaţia de întoarcere în timp la începutul genezei). Nu mai pot... Mă-nţelegi ? Tu trebuie să mă-nţelegi. Şi să mă ierţi. Pentru că eşti puternic. M-ai făcut să fiu femeie pînă-n străfunduri. Dar m-ai ucis. Am plătit asta cu mine însămi. Lasă-mi amăgirea culorilor. Lasă-mi credinţa că pot fi şi altceva, decît femeia bătrînă căreia îi aspiri viaţa la fiecare decolare.

— Odihneşte-te cîteva clipe, draga mea !

— Nu-mi vorbi ca unei bolnave de nervi.

— Am cele mai camaradereşti sentimente. N-am prea înţeles ce vrei să spui în tablourile acelea, dar asta nu e vina ta. Am oroare de abstracţie, poate pentru că mă izbesc mereu de ea... Cred că sîntem prea obosiţi acum să putem lua o hotărîre definitivă.

— Vorbeşti foarte lejer, domnul meu, despre o „hotărîre definitivă"... Bruneta te-a făcut atît de tranşant ?

— Asta e bună... Îmi mărturiseşti cu patos că ţi-ai găsit împlinirea lîngă...

— Lîngă nimeni... Nu denatura.

— Valentina Patricia Şerbu.

— Fără ironii cazone... Ce răsărit tragic... Şi sălciile... Mulţumesc. Îmi place, totul e atît de fascinant !

Îşi culcă tîmpla pe umărul lui. (— Ceilalţi au ajuns. Cînd au ales maşina. Valentinei i-a plăcut tapiţeria albastru ultramarin. Un post din alt continent emite muzică languroasă. Poate Buenos Aires. Ori Asuncion. Ori Corrientes. Mermoz. Bătălia Anzilor. Bahia Blanca pînă la Santiago... Fără abstracţiuni. A-ţi dărui viaţa legăturii poştale aeriene. Ori Saint Exupery...) Pilotul rememorează decolarea cu forţajul în zori, la mare, ţîşnirea supersonicului din întunericul atmosferei în culorile irizate ale stratosferei. Valentina, cu ochii întredeschişi, se iubeşte în ipostaza nouă, savuros de nouă care i-a creat-o notorietatea în cercul restrîns de astă noapte. Mîine, astăzi, vor vorbi cu toţii, în cercurile cele mai diferite. Teatru, operă, la Universitate. Va fi un „caz". Puţin exotic. „—Cum dragă n-o cunoşti ? Soţia unui colonel de aviaţie. Maestrul Berger spune că este revelaţia anului"... ! Un mariaj nefericit, cît s-a compătimit cînd era „nefericita soţie a căpitanului State" — i-au plăcut eghileţii, şi pintenii, şi mama : — Ia-l maică,

are carieră frumoasă și taică-su, magistratul îi asigură participare la „Forestiera", o să trăiești ca-n povești", State numai cu caii, încăleca la concursuri și zicea că-l recrutează în echipa hipică națională, cu caii, pocherul și vînzătoarele de la „Lafayette"... Nebunia de-o jumătate de an cu el. L-a iubit? Ori s-a iubit pe sine în rolul de amantă, gata să fie surprinsă și ucisă cu focuri de pistol? Ce gînduri absurde... Pe urmă?!... Privește printre gene profilul dur al Pilotului... „—M-a luat ca pe-o fecioară, pură și-am fost atunci fecioară pură și neîntinată, am vrut să fiu și-am fost și m-am iubit infinit în fecioara de-atunci, pentru că n-am știut decît atunci ce-nseamnă puritatea și dăruirea... Ce curios! M-a făcut să retrăiesc vîrste pe care le depășisem de mult. Am fost cu el o permanentă adolescentină... Pe urmă?!"... E foarte lucidă. Luciditatea oboselii fizice care parcă biciuie psihicul „— trebuie să mă gîndesc la asta"... — „A fost așa pînă cînd mi-am dat seama că pasiunea lui mistuitoare, definitivă, este zborul. Că a fost înainte de a mă cunoaște. Că are să rămînă permanent. Că eu sînt un popas plăcut între o aterizare și o decolare. Un popas plăcut și blond"... Rîde.

— De ce rîzi Valentina?

— Așa mi-a venit. Haidem acasă, Sînt frîntă. (— Tu iubitule ești prea puternic ca să fii integral al meu. Și pe mine mă torturează instinctul matern, n-am nici o vină că natura mi-a interzis maternitatea; iar tu, ah, tu mă domini și mă neantizezi, și mi-e o spaimă groaznică de sclavia dulce, înrobitoare a cărnii, a dragostei tale pustiitoare, aș prefera de o mie de ori să-ți fiu amantă și nu soție — tu neînduplecatule și risipitorule, care ți-o împarți pe Valentina ta cu mașinile alea îngrozitoare, pe cînd Pictorul?!... Oh, l-am citit pînă-n gîndurile pe care el însuși nu și le bănuiește. El iubește pictura în măsura în care-i asigură notorietatea. Accesul la puternicii zilei. La comenzile ușor de executat și bănoase... Asta pentru că îi este frică de viață. E un timorat. Are nevoie de mine să-și vindece frica. Să se descătușeze. Eu am nevoie de el să-mi vindec frica. Să mă descătușez. De tine. De robia ta — își freacă tîmpla de umărul lui, apoi obrazul, îi ia dreapta de pe volan, i-o sărută, îl sărută pe gît, pe colțul gurii, îi mușcă buzele.)

— Valentina... Intru în apă... Stai cuminte...

Ea şopteşte ceva, Pilotul o simte fierbinte, nimic din mirosurile atelierului aceluia nu s-a prins de carnea pietroasă, albă sub rochia de dantelă neagră, carnea care iradiază mireasmă vagă de levănţică, de trup gol şi elastic (— Ai s-aştepţi tu bruneto mult şi bine, ce mi-l mai mînca din ochi nerușinata !), soarele se ridică roşu palid deasupra orizontului pustiu, Valentina închide ochii şi şopteşte :

— Nu ştiu de ce, dar îmi vine să plîng, iubitule.

7

— De ce nu te dezbraci ? l-a întrebat Valentina din baie.

— Am o vorbă cu Beton. Dau telefon la regiment de la el... Mă-ntorc imediat.

— Vreau să mă duci în braţe.

— Valentina ! (era să spună... Patricia Şerbu).

— Te rog... Mult, mult de tot.

Valentina cu umerii brumaţi de stropi. Făcuse duş rece şi sînii tari, impertinenţi, şi coapsele, şi toată carnea reîmprospătată, palpita. A luat-o în braţe. A dus-o în pat.

— Iubitule...

Mîinile cu degete lungi, fine, în jurul gîtului... Buzele răsfrînte. Ochii verzi, încercănaţi. A mîngîiat-o pe frunte. Valentina a oftat uşor. A adormit pe loc, zîmbind. Are şi-acum întipărit pe retină zîmbetul răzgîiat, uşor ironic, atoateştiutor, atoatefăcător... O invidiază pentru uşurinţa cu care poate zîmbi înainte de-a-nchide ochii. Adaugi la Valentina un nume suplimentar „Patricia Şerbu" şi adormi zîmbind, pentru că alţii, care chiar dacă şi-ar adăuga o sută de nume sonore în plus, nu pot scăpa de răspunderile fiecărei zile, ori de răspunderile celelalte, definitive, faţă de ei, faţă de destinul colectivităţii. Poate de aceea Literatul şi Necula Paastore Berger scot panglici pe nas. Au reuşit să tragă răspunderea pe sfoară. Sînt angajaţi în slujba unică a propriei lor prosperităţi.

— Într-o clipă vă servesc dejunul, spune Navigatorul de dincolo. Staţi să mă schimb.

Radu Belcotă, la fereastră, cu mîinile înfundate în buzunarele pantalonilor... Pilotul vine lîngă el. Se vede pista lumi-

nată de soarele de noiembrie, melancolic... În marginea dinspre turnul de comandă, reactoarele trase la linie. Husate. În jurul cîtorva aparate, mecanicii. „Zebra" vopsită în pătrate albe şi roşii.

— Ce siluete perfecte, spune Radu Belcotă.

Pilotul înţelege. Radu Belcotă n-a scăpat de obsesia desprinderii. A plutirii. Îi vede obrazul pietrificat într-o expresie chinuitoare.

— Nu trebuia să viu aici. Aproape uitasem. Ori îmi închipuiam c-am uitat... Ascultă-mă. De ce-ţi laşi nevasta să se preteze la mascarade ieftine ?

— Are talent ?

— Talent ? La dracu ! Cine-o poate şti ?... Chiar dacă l-ar avea ! Ai auzit pînă acum de un Leonardo, ori un Michelangelo cu fustă ? De un Rembrandt, de un Delacroix, de un Mault, ori Renoir, ori Grigorescu, ori Luchian cu chiloţi tetra ? Dă-mi corespondentul feminoid al oricărui mare romancier, ori compozitor... Pînă şi în materie de bucătărie, au existat bucătari celebri şi nu bucătărese celebre... Scuză-mă. Rămîn la punctul meu de vedere. Asta este altceva decît... Ceva atît de intim, încît... Deocamdată ce-am văzut sînt doar elucubraţii penibile. Ori cvasi-puerile. N-am spus o vorbă din stimă pentru tine. Păcătosul ăla de Pictor ştie că sînt în comisia de jurisare a Uniunii... Acum înţeleg de ce-a insistat atîta să vin... Îi pregăteşte rampa de „lansare"... Mai ştii ? Poate mă-nşel... Spleen de cuconiţă răsfăţată travestit în culori. Măcar dac-ar fi învăţat cum să le pună... Nu te superi ?

— Deloc.

— De ce dracu nu-i faci trei copii regulamentari, să aibă de ce se ocupa ?!...

— Strică cuiva că „pictează" ?

— Poate ţie, băiatule... Mai la urma urmei, decît să-şi irosească timpul în serate insipide, mai bine să „picteze". O-nvaţă să gîndească... Îi ascute sensibilitatea.

Vorbeşte răguşit, privind forfota mecanicilor şi servanţilor la pistă. Se-ntoarce spre Pilot. Îi pune mîinile pe umeri.

— Există o limită cvasiimperceptibilă acolo unde libertatea fiecăruia din noi, ultragiază armonia vieţii în doi... Rîzînd : hei, Beton ! Crăp de foame, băiatule... Unde-a dispărut, Şurub ?

— Vineee... O clipă drăgălaşilor. Nişte varză acră mîncaţi ? În moarea ei ? Falcone trap la cămară şi umflă-i nevesti-ti o căpăţînă. Mai îndesată, măi.

În casă se răspîndeşte miros de omletă cu cîrnaţi prăjiţi. Apare Coechipierul în ţinută de serviciu. Radu Belcotă face un efort dureros să se încadreze clipei... Altădată, asta era viaţa lui. Tot ceea ce credea esenţial despre el însuşi. Pista. Avioanele. Cerul nesfîrşit. Zborul. Camarazii... Îi ajută lui Şurub să întindă faţa de masă. Pilotul aranjează tacîmurile.

— Voi nu plecaţi la serviciu, măi ? S-a făcut ora şase !

— Am avut zbor de noapte.

— Pe furtuna aia cumplită ?

— Pe !...

Radu Belcotă are senzaţia că abia acum recunoaşte interiorul de burlac, sau că-l gîndeşte pe fostul lui camarad în acest interior sobru, aranjat pedant şi că ceea ce cu o clipă înainte a luat drept boemă matură, este cu totul altceva, poate o emoţie transmisă aici de la pistă, poate bucuria profundă a supravieţuirii lor în condiţiile unui sfert de veac de luptă cu toate stihiile, şi altceva mult mai adînc decît sentimentul solidarităţii bărbăteşti, poate solidaritatea speciei faţă de propria ei creaţie, de atîtea ori întoarsă împotriva creatorilor...

— Ia treceţi şi faceţi plinul, spune Navigatorul. Poartă şort de nylon. (Radu Belcotă nici n-a băgat de seamă cînd s-a echipat în ţinuta de serviciu). Aduce pe tavă o omletă rableziană, acoperită cu un strat roşu de boia. O varză acră despicată în patru, într-un castron adînc în care plutesc felii de morcovi tăiate în formă de floare... — Pictorul ne-a cam ţinut la regim. Şi eu unul nu consum cu plăcere teoriile, oricît ar fi ele de savante... Falcone, pune-l în temă... Fapte nude îngeraşule, fără comentarii subtile... Dă-i drumul. Am trecut pe recepţie.

...Navigatorul strînge masa. Radu Belcotă ascultă cu cotul rezemat pe masă şi fruntea lăsată în palmă. Pilotul nu-i vede decît bărbia pătrată. Şi buzele. Relatează sec. Catastrofa maiorului Cernea. Navigatorul îi întinde o coală de hîrtie. Pilotul desenează schema de principiu a unui aterisaj în sistem. Rolul şi rostul unei staţii de radioaducere apropiată.

— O asemenea staţie criminală s-a găsit atunci şi azi noapte, în munţii din jurul satului tău natal, Belcotă.

— Azi noapte ?

— Azi noapte...

— Victima ?

— Presupusele victime, rîde Coechipierul... El şi cu mine.

— De necrezut ! De necrezut... Ce scop au toate astea ?... Şi pentru ce ? monologhează Radu Belcotă.

— E stupid să crezi că ar fi o acţiune de spionaj. Un avion intrat într-un munte între 400 şi 1200 de kilometri pe oră, nu mai dă nici o relaţie despre el însuşi, spune Pilotul.

— Dar foarte bine poate certifica eficacitatea unei staţii amplasată în proximitatea unui aerodrom şi folosită de o grupă de „comandos" paraşutată acolo, spune Coechipierul.

Pictorul Radu Belcotă face eforturi vizibile să-nţeleagă.

— O să-mi daţi nişte date tehnice, spune — nu ştiu — m-am cufundat într-o altă lume, în lumea mea interioară, există o infinitate de probleme ale meseriei mele, nici acum nu ştim formula după care-şi preparau romanii roşul acela pompeian, şi nu asta, altceva, lucruri legate de mine însumi atît de organic, fără de care îmi încetează raţiunea de a fi şi dintr-o dată îţi întîlneşti cîţiva foşti camarazi — lumea vorbeşte de creaţia tehnică, se construiesc hidrocentrale gigant pe Dunăre, trăim ca într-o reverie pacea — viaţa şi-a restabilit circuitele vitale, te simţi cetăţean al unei lumi devorată de mistica construcţiei, a creaţiei, a exprimărilor plenare — şi acei cîţiva camarazi vorbesc de o staţie criminală... O simplă şi singură staţie pirat criminală... Un accident, poate... Elucubraţia unei asociaţii de terorişti, poate... Elaborarea unui paranoicid... Vrei să fie aşa. Şi, în fundul conştiinţei ştii că nu este aşa... Ştii că staţia asta furişată acolo sub Sglivărul de care s-a izbit Ivanovici — este un fel de Elena lui Menelaos. Ori mai curînd a lui Giraudoux... E îngrozitor... Şi tocmai pentru că e îngrozitor trebuieşte distrusă...

Bate cu pumnul în masă. Repetă sacadat :

— Distrusă ! Distrusă... Distrusă pînă-n străfundul gîndului că ar putea vreodată fi folosită de o grupă duşmănoasă.

— Te-ai dezobişnuit să gîndeşti la război, Belcotă.

— Ah ! Da ! M-am dezobişnuit pînă-ntr-atîta, încît numai cuvîntul ăsta scris în ziare mă pune într-o stare vecină cu nebunia... Haide. Să ies din vrilă... Deci unul din voi mă repede la noapte pînă-n Prislop. De aici facem trei ore. Mă lasă în gura unei văi... Nu intră în sat şi eu trec pe potecă... Sînt un sperjur. Am jurat să nu mai pun piciorul acolo... Am

niște polițe de plătit. Voi știți... Dați-mi cîteva date tehnice... Ce putere instalată are o asemenea stație... Pe acumulatori ?... Ce sursă de energie ?

— Poate o microturbină, care se amplasează într-un șuvoi de munte, spune Coechipierul... Este bine să vezi dacă există amenajări... Scînduri, ori butuci care să sugereze un amplasament.

— Tot atît de bine un motor de automobil și niște acumulatori.

— O clipă. Am hotărît să fac pasul ăsta și să risc... Voi risca... Vreau să știu ce rost a avut să-mi pomeniți de „Șarpe". După două decenii și mai bine de cînd, noi, atunci, l-am...

— Ești sigur că „l-am"... ? întreabă Pilotul.

— Pentru că, el, l-a văzut pe Eduardo, Belcotă... Și pentru că, tu, după ce vei scotoci tot ce poate fi scotocit acolo în Prislop — scrii rapid pe adresa Ioana Șandru, notează — Ioana Șandru, Navigatorul îi dictează adresa — după ce faci asta, ai să cauți în toată țara, la toate casele de cultură orășenești și aiurea, prin tîrguri, tablouri de felul ăstora, tablouri în mov, ca astea de-aici... Te prinzi ?

— Ești nebun de-abinelea, măi...

Navigatorul îi vîră sub nas caietul de-nsemnări al Pilotului. Radu Belcotă îl închide cu un gest ferm.

— Măi, băieți, mă pregătesc pentru Bienala de la Veneția — la dracu cu povestea asta polițistă !

— Elena lui Menelaos, puișor... E și asta o problemă... Nu ?!

Soneria. Strident. De trei ori scurt. Odată lung.

— Ne-am ars, rîde Radu Belcotă... Frumoasa necunoscută, cu semnal exact să nu fie confundată. S-o ștergem.

— Stați, spune Navigatorul.

O clipă de incertitudine. Se privesc mirați.

— N-o mai face pe naivul, preacuvioase.

— Nici un pas, Șurub... Rămîneți pe locuri. (— Așa-am sunat atunci — ce nebunie ! — Ella, strada Crizantemelor Nr. 2. Et. II. Ap. 6... Domnul Enescu !) Se duce la ușă. O deschide brusc.

— Am venit pentru acvarium, tovarășe maior... Pentru acvarium, aude clar Pilotul și-n hol intră un bărbat scund, foarte spătos, cu o cicatrice adîncă în umărul obrazului drept, ochi albaștri cenușii, care-și scoate pălăria de fetru moale.

(— Ce mult a-ncărunțit, își spune Navigatorul. Îngrozitor a-ncărunțit). Își lasă gulerul hainii de piele și-i șoptește :

— Singur ?

— Dumneavoastră, aici ?

— Singur ?

— Nu !

— Cine ?

— Hei, Beton, cu cine te șopocăiești acolo ? strigă Coechipierul.

— Un prieten vechi, băieți...

— Sînt inginerul Constantiniu, suflă noul venit. Victor Constantiniu, specialist în transmisiuni.

Își scoate haina de piele. Navigatorul bănuiește teaca pistolului sub sacou.

— Poftește Victore, spune tare... Poftește...

La vederea necunoscutului, pictorul Radu Belcotă se ridică livid.

— Iertați-mă, spune. Nu mai pot rămîne o clipă.

— Ce plăcere locotenente Belcotă, spune bărbatul cu cicatrice.

— Dumneata ? întreabă Pilotul.

— Dumneata ? șoptește Coechipierul.

— Eu !... Regret că ne întîlnim la un veac odată... Ei, domnii mei, pe o mie de pipe că puneți la cale exterminarea „Șarpelui". Și acolo unde se vorbește de „Șarpe", implicit se vorbește și de „Vultur". Ce ziceți, domnii mei ? Din nou împreună ! Nu vi se pare straniu ?! Și semnificativ ? Mai ales semnificativ ?... Rămîi, locotenente în rezervă aviator Radu Belcotă... Și uită ce este de uitat... Ei, domnii mei... Prezentările sînt făcute de-o viață... V-ascult !

CAPITOLUL TREI

1

...Moș Fofează îl aștepta în cabinetul plin de amintirile aviației. Erau acolo machete ale avioanelor lui Vlaicu — dincolo de ferestrele înalte cîmpul Cotrocenilor, cupolele hanga-

relor, noaptea, cînd făcea de santinelă, deasupra cerul rarefiat de toamnă, asculta greierii tîrîind amorțit, cîte-o pală de vînt aducea miros de pînză de avion și emailită, iarba sfîrlogită a Cotrocenilor avea rădăcinile hrănite cu imaginea avioanelor de-atunci „Farman" și „Morane", era de santinelă și-n trei ceasuri de nemișcare trăia dramele oamenilor acelora bravi a căror amintire și destin l-au adus la aripi, Vlaicu, și Muntenescu, și Zorileanu, și Craiu, pe mașinile lor incredibile, gondole agățate între mari planuri de pînză, zmee cu motoare ronrăitoare, primul război mondial, apoi epoca temerarilor, raidurile intercontinentale, echipajele românești deasupra Africei — Moș Fofează pilotase unul din cele trei avioane pe ruta București — Capetown — apoi mirajul liniilor : Mermoz și lupta cu Atlanticul ; Mermoz și lupta cu Cordilierii Anzilor ; Saint Ex. și „Terre des hommes", oamenii aceea în combinezoane de zbor, hotărîți să demonstreze că umanitatea poate cuceri cerul, că mitul lui Icar este realitatea eroică a secolului XX : Romeo Popescu, Papană, Gheorghe Bănciulescu, pilot de mare raid cu proteze la ambele picioare, toate astea la un loc și o suită de alte sentimente inefabile, un romantism viril, poezia acestor elici albastre bipale și acestor bombe de avion pe care observatorii le lansau cu mîna asupra trenurilor germane din gările Transilvaniei ; „Dracii roșii" : Pantazi, Ivanovici, Manolescu executînd loopinguri în formație plan la plan, legînd avion de avion cu o sfoară care la aterizare era intactă, mereu provocarea bărbătească zvîrlită necunoscutului, mereu dorința de a depăși o limită vegheată de morți, de a smulge inerțiilor ipostaze abia descifrate de fantezie, a le da contur și conținut, toate astea împlinite în machetele de nichel ale avioanelor cu nume de rezonanță romantică: „Devosine" „Potez XV" „Fleet", toate astea în portretele aliniate pe pereții cabinetului cu reflexe albastru palid, portretele acelor bărbați care visînd cerul, s-au aliniat în rînduri tăcute, veghiate de elici, acolo sus în cimitirul militar Ghencea — abia atunci, în cabinetul lui Moș Fofează s-a simțit părtaș la destinul dens, eroic pe care și-l visase, destinul aripilor românești.

Moș Fofează s-a lăsat în jilțul pe brațele și speteaza căruia, unul din meșterii neprețuiți ai aerodroamelor sculptase cu migală și har, ca pentru un scaun voievodal, elici și aripi, aripi și elici, hărăzindu-le gloria frunzelor de stejar și a ghindei, într-o metaforă simplă și emoționantă.

— Ţi-ai îndeplinit misiunea, domnule elev adjutant ?

— Da, domnule comandor.

Comandorul îşi aşază mîinile puternice, osoase, pe birou. Închide ochii. Are obrazul uşor mumifiat, cu ceva de Ramses.

— Te rog, ia loc... Toate lucrurile astea sînt abominabile elevule adjutant... În alte timpuri, escadrilele inamice îşi anunţau printr-un mesaj lestat ora sosirii la aerodromul care-şi pierduse unul din piloţii de clasă. Soseau la ora anunţată, în formaţie de paradă. Aruncau acolo, pe pămînt inamic, coroane de flori. Omagiul zburătorilor, pentru zburătorul căzut. Era asta un act simbolic. Dincolo de adversitatea momentului, solidaritatea inteligenţei cutezătoare în faţa destinului pe care-l provoca... Aşa a fost omagiat Guynemmer... Şi nu numai el... Războiul modern întrece în hidoşenie, toate războaiele omenirii la un loc. Probabil astăzi se trage în paraşute...

Tamburinează placa lucie a biroului.

— Ţin să te anunţ că prietena dumitale şi sper, a noastră, a părăsit astăzi la orele 13.30 Bucureştiul, la bordul unui „Ju. 52" al „Lufthansei"... Şi că mîine, la orele 07.00 te prezinţi la Marele Stat Major, camera 202.

Îl priveşte cu ochi albaştri oţelii.

— Ascultă-mă, tinere... Probabil ai visat aripile, aşa cum le-am visat majoritatea dintre noi. Ca pe una din posibilităţile de a ajunge la zei... Repet. Păstrează-te pentru ele. Îţi vor cere totul... Iar în situaţia în care se găseşte astăzi ţara, îţi vor cere mai mult decît totul... Dacă se poate admite acest „mai mult decît totul". Şi încă ceva... De acum încolo, pentru că aşa a vrut-o destinul dumitale, învaţă-te să taci. Nu-ţi reaminti nici în vis, aventura cu femeia blondă... Ai unde dormi noaptea asta în oraş ?

— Da, domnule comandor.

— Perfect !... Eşti învoit cu începere de la ora 18 pînă mîine la ora 13... Nu vreau să pleci din şcoală... Prezintă-te la comandantul escadrilei. Mîine nu mai este nevoie să-mi raportezi ce-ai făcut... Eşti liber, domnule elev adjutant... Şi, nu trebuie să-mi restitui revolverul. Păstrează-l... Dacă simţi nevoia, repet, dacă simţi nevoia, foloseşte-l...

...Noaptea de coşmar în camera sordidă a unui hotel care-nchiria camere cu ora, pe Griviţa. Poate acolo a murit elevul adjutant aviator. Şi s-a născut dintr-un adolescent romanţios, bărbatul... Poate...

Ora 07.00. M. St. M. Camera 202... Uși capitonate. Telefoane. Un aparat de radioemisie-recepție minuscul, într-o carcasă neagră de ebonită... Are senzația că s-a produs un declic. Sunetul unui aparat de fotografiat pus în acțiune în mod repetat. O ușă... Surpriză. „Domnul Enescu" în uniformă de căpitan de transmisiuni. Zîmbindu-i.

— Ia loc, domnule elev adjutant.

Omul își lasă fruntea în palma viguroasă, cu degete puternice, acoperite de păr negru, des.

— Se strînge tot mai tare lațul, spune. Și sîntem o biată țară, gangrenată de politicianism... Îți datorez o explicație. O mare putere străină și-a activizat spionajul la maximum. Problema e mai largă. Te interesează politica ?

— Nu !

— Rău !

— Sînt militar, ca și dumneavoastră, domnule căpitan Enescu.

— Căpitan Enescu ?... Rîde aspru, mai mult mîrîit... Dar lupta de culise, lupta surdă, aventuroasă, inteligentă...

— Nu, domnule căpitan.

— M-așteptam. Voi zburătorii, umblați cu capul în nori. Păcat... Visați numai zborul și...

— Atitudinea fermă, față-n față, domnule căpitan. Este singura armă a războiului modern în care individul luptă împotriva individului...

— Ivanhoe contra sir John, domnul meu, la lance și-n galop...

— Galopul a 1200 de cai putere, domnule căpitan, în spațiul tridimensional, unde valoarea alungirii are mare importanță asupra caracteristicilor aerodinamice ale aripei după formula $\lambda = \frac{b^2}{S}$ în care b...

Căpitanul își vîră degetele-n urechi.

— Destul, aviatorule... M-am lămurit... Opacitatea asta la realitățile complexe o să ne facă să sîngerăm din belșug... Hai să lăsăm teoriile. Îți mulțumesc pentru mesaj. Este de foarte mare importanță. Acum, te rog (zîmbește) povestește-mi cum ai cunoscut-o pe Suedeză ? Cine ți-a prezentat-o ? Cu toate amănuntele pe care le crezi sau nu importante. Dar absolut toate... Și-ți imaginezi, sper, că de data asta nu mai glumim... Nu cumva Suedeza a apărut vreodată altfel decît foarte

blondă ?... Să zicem, brunetă... Foarte brună. Sarcastică. De-o feminitate rece şi-n acelaşi timp provocatoare ?!... Să nu anticip... Te-ascult, zburătorule !

2

— V-ascult !... V-ascult zburătorilor, spune omul cu cicatrice... Iată ordinul scris al generalului vostru. De data asta trecem peste formalismele de rigoare. Acţionăm împreună (rîde, un fel de rîs din gît, hîrîit, Pilotul vede urma rotundă a unui glonte în gîtul lui, chiar pe linia gulerului moale al cămăşii de dejalen)... Ce spui, tovarăşe maior de ironia cu care ne tratează viaţa, atunci am încercat să-ţi sugerez că Germania hitleristă îşi infiltrează masiv Coloana a V-a la noi, că trebuie să ne apărăm şi dumneata n-ai vrut în ruptul capului să ai de-a face cu B2-iul, ai crezut asta sub demnitatea dumitale de ofiţer de front, de zburător, obişnuit să lupţi cu inamicul avion contra avion, calm contra calm, măiestrie contra măiestrie şi viaţa te-a amendat permanent : „Şarpele“ la Vinţul de Jos. Suedeza la Turda, cînd ţi-a salvat viaţa... Şi-acum, după două decenii de la război, poate tot „Şarpele“... Vrem nu vrem, trebuie să considerăm şi acest aspect al realităţii... Viaţa de fiecare zi a tuturor... Dincolo de ea, în culise, lupta de fiecare zi, de an cu an, deceniu după deceniu... Ai nevoie de nervi de fier... Vedeţi. Inamicul face o greşală, iese din anonimat, din tenebre şi-atunci, atunci mă-ntîlniţi pe teren comun... Destul cu logoreea... Domnule Belcotă, n-am nici o vină pentru atunci... Ştii bine.

— Ştiu, domnule colonel.

Omul zîmbeşte imperceptibil.

— Singura vină a fost „neutralitatea“ dumitale. Şi-acum, la treabă, domnii mei. Vă spun ce ştiu eu. Mai ţineţi minte, tovarăşe colonel ce mi-aţi spus în pădurea de la Vyzovice : „Treaba mea este să lupt. Politică fac domnii din ţară pentru mine, pentru toată aviaţia, pentru toată armata“... Haide să-ncepem cu politica deci... Într-una din localităţile din Bade-Würtemberg, să zicem Kaufbeuren s-a înfiinţat în 1960 o societate sportivă de alpinism şi turism, numită „Allgäu“... (— Explozie, îşi spune Navigatorul. Lumină clară pe toate

reticențele de-atunci. Moș Fofează mereu oprit de la înaintare, mereu comandor, nici măcar comandor cu stea, distincția care anticipa gradul de general de escadră aviator — niciodată la recepțiile oficiale ale vremii unde-ncepuseră să apară consilierii Luftwaffei, lucruri cărora nu le dăduseră nici o importanță, nici un consilier german în școală, un fel de autonomie de universitate)... „Allgäu" pe firmă și foarte mulți ofițeri și oameni ai fostului Abwehr, în chip de instructori, ghizi și funcționari. (— Domnule locotenent Belcotă, aici e vorba de însăși viața noului stat român, nu de aprecieri filozofice ale situației... Ai fost sau nu în legătură cu vărul dumitale fugit în munte, profesorul legionar Simu Belcotă ? — Nu ! — Ai avut sau nu legături cu fiica criminalului de război, fostul colonel Vărzaru, doctorița Maria Vărzaru ? — Este un subiect asupra căruia nu discut, domnule colonel. — Formidabil, locotenente... Cum dracu de nu puteți ieși unii dintre voi din corsetele stupide ale educației cvasiprusace, cvasifeudale, de cavaleri rătăcitori ?... Aici nu e vorba locotenente de o „onoare" în sine, de o „demnitate" în sine, aici e vorba să lichidăm cu un ceas mai devreme banda de teroriști care-a degenerat pînă la crima abjectă, să aducem liniștea în satele de munte, respectul față de viață și mai ales, locotenente, față de statul român, unul și inalienabil, Republica... Așa tînără cum este. Înțelegi ? — Vă-nțeleg perfect dar nu vorbesc asupra subiectului propus... N-am știut că este fiica lui Vărzaru. Era o femeie chinuită și-atît... — Aș vrea ca toți anchetatorii de-acum în colo să-ți respecte intimitățile, așa cum ți le respect eu, locotenente, i-a spus omul care vorbește de societatea particulară de alpinism și turism „Allgäu" care antrenează în munții Alpi și Jura-Suabi grupe de „sportivi de performanță"... E adevărat. Alți anchetatori nu i-au respectat nici un fel de intimitate, începînd cu cea corporală. Pictorul Radu Belcotă face un efort penibil să asculte dizertația asupra societății sportive „Allgäu").

3

Pilotul are revelația stupidității lui în aer. Mai precis a stupidității transferului relațiilor de pe Terra la presiunea scăzută a marilor înălțimi. Este perfect atent la expunerea sobră

a omului cu cicatrice. „Allgäu" s-a specializat în culegere de informații, parașutare de „alpiniști" și aparataj radioelectric de ultimă oră... Există indicii că din anul 1965 a fost parașutat unul din specialiștii de mîna întîia ai fostului Abwehr, perfect cunoscător al limbii române, al țării și mai ales al agenților rămași aici din ordin, după 23 august 1944, și neidentificați. — Agentul V42 supranumit „Șarpele", spune omul cu cicatrice... Ați intuit exact, domnii mei. Specializat odinioară în transmisiuni și aviație. Astăzi specialist, recunoscut unanim, în rachete, aviație reactivă și... atomică. Ascultă, înregistrează într-o zonă subordonată a conștiinței, pe care-o controlează direct, în timp ce, în altă zonă, este conștient de existența ovasimaterială a acesteia, retrăiește critic sentimentul dilatării pînă la diformare pe care l-a încercat azi noapte în carlingă — probabil lipsa atmosferei terestre care să echilibreze prin lumea ei sonoră, prin densitate și presiune tensiunea interioară a sentimentelor — la dracu, dacă gravitația se materializează prin unde electromagnetice, de ce nu s-ar materializa sentimentele ? Pot exista „sentimente" în afara unor surse de energie materială ?... Se lasă cucerit de ideea că sentimentele lui de incertitudine și amărăciune de o tensiune = T la sol, transportate la 10 000 în cîteva minute, au devenit pătratul lor, după legile firești care se aplică trupului uman ridicat la acea înălțime și atunci el a imaginat, sub presiunea la pătrat a acelor sentimente, o cabală dramatică realizată de Coechipier, Navigator și Pictor, care urmărea să i-o smulgă pe Valentina — apoi a aterizat, s-a reacomodat la presiunea în care s-au jucat toate dramele de la Oedip pînă la Romeo și Julieta și de-atunci pînă la Madame Bovary, Ana Karenina și Enigma Otiliei, tensiunea sentimentelor a revenit la = T, adică nasul guturăiat al Pictorului, „Apus în W", „Adăpost agnostic", apoi dintr-odată sonda lunară aselenizată lin transmite fotografii ale solului selenar, tot atîtea universuri distincte, cu puzderia lor de relații și valențe, de intercomunicații și cîmpuri gravitaționale, universul lui „Adăpost agnostic" și cel al supersonicului 351, universul „Șarpelui" și universul omului cu cicatrice, ce noapte în pădurea de la Vyzovice și locotenentul acela francez, locotenentul aviator Gerard Leclerc care zburase în escadrila franceză din „North Africa Reconaissance Wing" cu Saint Ex. Își amintește perfect : escadrila G. R. 2/23. Așa spusese atunci, sub viscolul orbitor al acelui martie 1945, lo-

cotenentul aviator Gerard Leclerc. Adevărul stă aici, în infinitatea de universuri umane, plutind în conformitate cu legea atracției universale, uneori tangente unele la altele, alteori secante, alteori interferîndu-și sferele — o să fac tetanos la creier de deștept ce sînt, își spune și recunoaște că trăiește în două ipostaze ale evoluției spre Hommo Cosmicus : ipostaza esențială, pe care-a visat-o Icar și Leonardo da Vinci — zborul, migrația în spațiu, limitată deocamdată la posibilitățile supersonicului și cea terestră, tradițională, neesențială, și-atunci, de ce i-ar pretinde Valentinei ca ceea ce pentru el este un intermezzo, o aterizare forțată, pentru ea să fie universul total, esențial ?...

— Doi ani de cînd a dispărut total. Și-acum dintr-o dată, primul semnal în afara mesajelor interceptate de noi la intervale largi, cu date despre industrie și amplasarea aerodroamelor... Acțiunea. Adică rostul lui aici... „Șarpele" a scos capul la drum. Noi am avut răbdarea să-l așteptăm, pentru că timpul lucra pentru noi și-n defavoarea lui... M-ați înțeles, domnilor ?...

Poate pictura este felul ei de a fi esențial și chiar dacă nu s-a văzut încă un Picasso cu chilot tetra, poate că totuși ea este Pictoriță, după aceeeași lege după care el este Pilot... Al dracului Ali Khan, mîrtanul siamez, nici n-a ieșit azi dimineață din cameră și dumnealui a sărit pe plapuma ei, și-a făcut loc la picioare și l-a privit verde, crud și triumfător... Simte oboseala curgîndu-i grea și confuză în tot trupul.

4

— Asta este domnilor, conchide omul cu cicatrice, după ce Pilotul îi relatează întîlnirea cu Eduardo în Deltă și Coechipierul cele spuse de Literat, apropo de movul stupefiant pe care vrea să-l vadă astăzi. — Toate jocurile de-a hoții și vardiștii ar semăna aidoma dacă am rămîne doar la perspectiva lui Sir Arthur Conan Doyle. Reîntîlnirea noastră cu „Șarpele" se face pe alte coordonate. A pierdut în al doilea război mondial, dînd vina pe mijloacele tehnice de-atunci. Pe conjunctura militară. Astăzi s-a utilat cu tehnică de ultimă oră, are în spate milioanele supra-statului Capital și jonglează din nou cu aceste

două forțe : milioanele și supratehnica... Uită ceva esențial. Voința celor cărora vrea să le aplice „medicamentația"... Modul lor de a se gîndi în raport de univers. Ia să-mi notez eu ce conținea tabloul ăla... Domnule locotenent Belcotă, vă-nsoțesc într-o excursie în munții natali... Nu e nevoie ca aviatorii să se ostenească... Deocamdată... Literatul ? Vom vedea... Literatul și Actorul deci... Nici o grabă... Avem timpul cu noi... Timpul, înțelegeți dumneavoastră ?... Ați zburat azi-noapte, sînteți obosiți... Vă lăsăm. Discreție... Și ? Considerați-vă mobilizați... Nu în stare de alertă... Să zicem, de război... Orice dată tehnică ne este esențială. Mijloacele noastre sînt în alarmă... De acum încolo este nevoie să-i creăm o psihoză. Aceea că știm totul despre el. Și că, încet dar sigur, strîngem lațul... Asta-l va face să greșească... Pentru legătură vi-l trimit pe căpitanul Rădulescu. Un bărbat scund, cu părul negru, ușor ondulat... Se va legitima singur... Somn ușor !... După dumneavoastră maestre Belcotă. Să știți că eu sînt cel care v-am cumpărat la ultima expoziție „Bradul"... Nu este nevoie să ne conduceți... Pe curînd...

Radu Belcotă aruncă o privire rapidă avioanelor tractate spre start. Le strînge mîna.

— Toate paradoxurile vieții mele au explodat într-o singură noapte, spune... Luați-mă al patrulea, în formație.

Pilotul gîndește brusc la Ioana... Al patrulea în formație... Oftează. Este firesc să intre Belcotă... Stau toți trei la fereastră, în dosul perdelei... Cei doi, Belcotă și omul cu cicatrice urcă într-un „Jaguar" argintiu.

— Mă duc să mă culc, spune Coechipierul.

— Și eu... Sînt frînt, spune Pilotul.

— Atunci, ne revedem la program, spune Navigatorul.

5

Are încă în parbriz imaginile luptei rulate cu viteză amețitoare. Tancurile hitleriste izbite de proiectilele celor de la asalt, rămase într-o rînă, fumegînde. Batalionul hortist de infanterie, pe care au căzut ei din soare, cu tunurile și mitralierele, soarele de octombrie, de aur vechi indiferent și solemn, acest zef al zefilor care-a împodobit cultul lui Zamolxis, aici

pe Mureș, spre coamele abia ghicite ale munților, pentru că patrula se-ntoarce la firul șoselei și el încearcă să se debaraseze de imaginea Clujului plin de coloanele inamice, ca de ceva dureros și jignitor, ceva care-l lezează profund. Patrula în formație de luptă, siluetele de păstrăvi metalici ale avioanelor și-n față, la o jumătate de kilometru, patrula întîi lansată tot la firul șoselei cu carlingile fulgerînd scurt în lumină. Pilotează relaxat, cu chingile bine strînse, cu degajarea umedă de după luptă. Își simte cămașa îmbibată de sudoare lipită pe șira spinării. Regăsește familiaritatea austeră a carlingii, cu zecile ei de contacte, cu bordul indicînd „în regulă"... Glasul comandantului de escadrilă :

— Atenție patrula doua !... Coloană... Lichidați-o !

— Am înțeles, răspunde din stînga lui, Pilotul... Treceți în fir indian !

Reduce motorul. Virează să treacă în coada Coechipierului care glisează abrupt din stînga Pilotului.

Pe șosea o baterie de autotunuri mascate sub crengi, încercînd o camuflare sub cîțiva duzi crescuți în contrapantă. Celula Pilotului se angajează în picaj dulce. Vede trasoarele celor doi percutînd îngrămădirea de crengi. Ușor cu manșa. Reticulul luminos al colimatorului se fixează pe capota autotunului vopsit gri, cu ape verzui, culoare de camuflaj. Servanții sar de sub crengi. Rafală. Trasoarele cu traiectoria lor, fulgerătoare. Două, trei proiectile de tun. Economie. Pînă la bază mai pot fi surprize. Avionul marchează reculul. Jos, explozie.

— Plus unu, aude în căști glasul Taciturnului.

— Treceți în formație de luptă... Patrula doi, în formație de luptă.

Se-ntoarce la bază cu idei foarte limpezi despre război... Boostul normal. Temperaturile normale. 3 500 ture la motor. Lansat. 600 pe vitezometru. Rezervoarele neatinse. Manșa răspunde. Palonierele răspund... Adică tot ce i-a intrat în reflex, acum perfect armonios cu ziua asta luminoasă, aurie, bucolică.

— Alo, 411, văd Cheile Turzii, spune în laringofon.

— Strîngeți formația, ordonă Pilotul.

— A-nceput jocul, comunică Coechipierul.

Cele patru avioane din față se-nfundă într-o plasă verticală de traiectorii luminescente.

— Flacurile, mîrîie Coechipierul.

Mii de traiectorii luminoase țîșnesc spre înalt, într-un baraj vertical agățat de cerul senin de octombrie. Peisajul îi intră în parbriz. Mai precis, se strivește de parbriz. Trăiește intens modul acesta mereu nou inimaginabil de a exista, comprimarea imaginilor vizuale înainte ca ochiul să le poată înregistra, comprimarea pînă la explozia lor, cînd rămîn pe retină cu o precizie uluitoare : un nuc enorm cu frunzele galbene, trei plopi piramidali, cantonul de lîngă calea ferată cu acoperișul smuls de proiectile și zidurile ciuruite. Își împătură harta pe genunchi. O vîră în cizma îmblănită. Într-un fel se pregătește pentru aterizare, pentru că în parbriz se-nscriu turlele bisericilor din Turda, acoperișurile cenușii din ardezie, trupele asaltează orașul în drumul lor spre nord, vede în planul drept Cheile Turzii și în tot acest peisaj rulat ametitor, lumina de aramă fluidă a zilei de octombrie. Dintr-o dată realitatea. Materializată din eter în căștile de radio.

— Ne-au prins, domnule căpitan.

— Revin la atac... Celula doua atacă bateria est pod.

— Am înțeles.

— Ce face infanteria noastră ?

— Se-apropie.

— Asta era.

Recunoaște glasurile celor din patrula întîi... E acolo și Hristos, cum îi spuneau ei lui Secicar, și Lulu Ionescu, maestrul de ceremonii al escadrilei, pe care Tănase-Cărăbuș și-l luase drept fin cînd îl invitase să dea un spectacol la Grup — spectacol în hangar, cu toate vedetele estradei bucureștene, acum țîșnesc unul după altul într-un carusel pe verticală, țesuți în plasa luminescentă a trasoarelor... Cunoaște pînă-n țesuturi șocul care-l strînge pe mansă... Trec la rasul acoperișurilor de ardezie și țiglă. Curți pătrate. În curți, tancuri. Camuflate în grabă. Un pluton hortist, uniforme verzui, rupe rîndurile. Umbra turlelor proiectată peste piață. Caldarîmul cu pete de soare. Arieșul. Imaginea globală a orașului pîrjolit de război.

— Patrula doua, angajează bateriile vest pod.

— Am înțeles, spune Pilotul.

În microsecunda următoare vede avionul acestuia înfigîndu-se în lumina aurie, cu Coechipierul manevrîndu-i strîns în coadă și el însuși trebuie să tragă puternic de mansă, să-ncline și să strîngă pînă la ameteală în virajul de luptă executat de Pilot cu motorul în plin.

— Lovit ! strigă cineva în căşti.
Glasul căpitanului :
— Degajează, sublocotenente !
— Imposibil. Ard.
— Aterizează spre liniile noastre !
— Am înţeles, domnule căpitan.

Undeva, în stînga, dîra de fum alb-cenuşiu şi flacăra, binecunoscută, care-i înfige în inimă lama de oţel rece a neliniştii şi-n aceeaşi clipă lovitura, surdă, brutală în motor, şocul, hîrîitul asurzitor al pistoanelor măcinînd bucăţile din chiulasă, altimetrul : 1000, perfect, chingile, mînerul roşu de largare a cupolei, lovitură pe manşă, curentul de aer şuierător smulgîndu-l, zvîrlindu-l spre pămîntul care se-nvîrte ameţitor, trasoarele venind drept spre ochii lui, mînerul de comandă, ceva uriaş trece fulgerător pe lîngă el : — Taciturnul, îşi spune şi trage de mîner cu toată puterea. Fîşîitul paraşutei pilot, apoi aerul umflînd paraşuta, smucitura care-i despică umerii, voalura albă plutind ca o meduză în cerul luminescent, apoi groaza. Paralizantă. O dîră luminoasă biciuie aerul pe sub tălpile lui. Trag în paraşută, imbecilii... Rînjeşte cu gura pînă la urechi. Trei siluete subţiri trec mugind în dreapta, înfigîndu-şi rafalele în scuturile bateriilor, în poziţiile de infanterie... Explozie puternică. Răbufnită. 287... S-a dus 287. Apoi, într-o imagine totală, oraşul cu acoperişurile de ardezie legănîndu-se în dreapta lui, vîntul împingîndu-l uşor spre Cheile Turzii, şirul lung de trasoare urmărind patrula care degajează peste panglica strălucitoare a Arieşului, o autoşenileţă mişcîndu-se într-un nor de praf pe direcţia în care-l împinge vîntul, un „tout-terrain" nemţesc pe aceeaşi direcţie, şi sub el mascate în viroage adînci trei „Henschell"-uri, probabil maşinile flacurilor şi cîţiva soldaţi germani fugind cu armele în cumpănire spre locul unde va cădea în cîteva secunde. Îşi trage tocul pistolului pe şold. Se pregăteşte de aterizare. Pripor însorit. Un gard viu. O livadă tînără. Vîntul cedează brusc. Lovitură în piciorul stîng. Zeci de gheare îi sfîşie carnea. Voalura îi cade flască în cap. Buşitură pe spate. Ameţeală. Duduitul puternic al unui motor, scrîşnetul şenilelor, se descurcă greu din voalură, din suspante, vrea să-şi tragă pistolul din toc, şenileta trece prin gardul viu care-i smulsese carnea de pe pulpă şi trei soldaţi hortişti îi sar în cîrcă, îl izbesc cu patul puştilor, cu vîrful bocancilor în fluierul picioarelor, iar unul scund, cu mustaţa prelinsă la col-

ţul buzelor încearcă să-l izbească în testicule. Se aude un ordin. Copleşit de pumni, umilit, este suit în autoşenileta care demarează brusc. Are vreme să vadă maşina de comandament germană virînd pe urmele autoşenileteî. Deasupra, trei avioane cu cocarda tricoloră trec mugind spre liniile româneşti... Se deconectează de la ritmul insuportabil al senzaţiilor care l-au aglomerat pînă la explozie. Îşi spune că i-a rămas un singur lucru esenţial de apărat acum, cînd totul este pierdut, mustăciosul aşezat pe blindaj îl înţeapă cu vîrful baionetei în gît, spune ceva, probabil îl înjură, ştie exact, cu o luciditate perfectă că totul este pierdut, feţele soldaţilor sînt sălbatice, îşi spune că va trebui să-şi apere demnitatea, onoarea de ofiţer, nu poate răspunde brutelor cu lovituri, dar îşi poate ucide în el gemetele şi memoria. Mai ales memoria.

Îl îmbrîncesc într-un beci dărîmat de proiectile. Deasupra, cerul. Zidurile, macerate de explozii. Un petic de cer deasupra, albastru, plin de lumină. Cîteva aparate telefonice. Un post de radio F. G. 16. Un bărbat înalt, foarte slab, cu mustaţă coadă de rîndunică, ochi verzi, buze cărnoase, roşii, într-o uniformă elegantă, pătată de moloz. Rezemat de zid, Secicar. Plin de sînge. Mîna dreaptă inertă. Mîneca combinezonului sfîşiată. Sînge cleios curgîndu-i peste palma atîrnată inert. Piciorul stîng răsucit neverosimil, cu laba întoarsă spre stînga. Faţa stropită de ulei, combinezonul ars la genunchi şi piept, ochiul drept tumefiat. Îl vede. Zîmbeşte. Zîmbetul lui Secicar, venit din moarte îl sfîşie. Dintr-un salt e lîngă Secicar.

— Hristoase, îi şopteşte.

Omul acela zdrenţuit îi caută umărul. Spune clar :

— Taci.

O lovitură surdă în tîmplă. Ameţeşte. — Nu se poate. Nu acum. Nu acum. E smucit brutal. Lovit peste obraz. Îşi revine. Doi soldaţi îi ţin mîinile răsucite la spate. Ofiţerul cu mustaţă coadă de rîndunică îi spune lui Secicar în franţuzeşte :

— Sînt căpitanul conte Ianoş Czilley de Kaposvár. Pricepi ?

— Perfect, răspunde clar Secicar şi-l vede căutînd sprijinul zidului cu umărul.

— Şi dumneata ?

— Te somez în numele onoarei de ofiţer să-l expediezi pe camaradul meu la o ambulanţă.

— Eşti grăbit, domnul meu.

— Este inadmisibil ca prizonierii să fie trataţi în afara legilor internaţionale.

— Sînteţi naiv, zîmbeşte căpitanul conte.

Se-ntoarce spre Secicar.

— Eşti ofiţer ?

— Sublocotenent.

— Atunci îmi datorezi respect.

— Exact atît cît îmi datorezi şi dumneata.

— Se pare că ai nevoie de un medic.

— Încetează barbaria...

Un semn cu mănuşa de căprioară. Unul din soldaţi îl izbeşte peste gură cu dosul pumnului.

— Mă obligaţi, răspunde ironic Secicar.

— Ce unitate ?...

— ...

— Ce unităţi sînt dispuse la Turda ?

Tăcere. Secicar caută mereu zidul cu umerii. Îl vede trăgîndu-şi piciorul rupt cu efort care-i schimonoseşte trăsăturile, îi vede mîna teafără strîngîndu-se convulsiv şi expresia de suferinţă tragică pe care nu şi-o poate stăpîni. Iată războiul. Ora de educaţie, onoarea militară, legile internaţionale, acordurile de la Geneva şi Haga, patetism, oratorie şi-aici domnul căpitan conte şi palma mirosind a urină a cuiva venit din spate, acoperindu-i gura.

— Ai văzut din aer, dispozitivul românesc... Unde sînt blindatele ?... Vino aici, la hartă !

Ordonă ceva în ungureşte. Dintr-o hrubă pe care abia acum o vede iese un tip atletic, mustăcios, cu obraz de apoplectic. Îi trage două palme lui Secicar. Fulgerător, Secicar replică printr-o directă. Mustăciosul îşi pierde echilibrul. Căpitanul rîde. Lui, totul i se pare un coşmar, se smuceşte, muşcă adînc palma păroasă mirosind a urină şi-atunci cei trei soldaţi tabără pe el şi-l leagă cu nişte sfoară subţire care-i taie carnea încheieturilor, unul îi deschide cu baioneta dinţii încleştaţi şi-i vîră în gură o batistă duhnind a mahorcă.

Căpitanul, amabil, în franţuzeşte :

— N-are rost, domnilor... Haide... Sînteţi în mîinile mele... Dumneata rănit şi...

— Admirabil cod de onoare, aude glasul limpede al lui Secicar. Vă onorează şi uniforma, şi gradul, şi titlul nobiliar.

— Ai reținut ?... Blindatele... Unde sînt aici blindatele ? Le-am auzit azi-noapte și vreau să știu unde sînt blindatele... (— Spaima, ți-a intrat spaima în oase căpitane-conte). Blindatele canalie, smulge dintre telefoane o cravașă cu mînerul de argint, (— Poartă mănuși din piele de căprioară), se repede la Secicar, îl cravașează peste obraz și Secicar îl scuipă între ochi și-i spune că în zadar încearcă să smulgă ceva de la el, pentru că ei doi rezolvă aici mai mult decît un episod de război, sau un interogatoriu luat în afara oricăror legi ale războiului. Dintr-o dată căpitanul conte are o criză nejustificată de isterie. Se repede la Secicar cu pumnii.

Oroare. Tabără și mustăciosul. Îl izbesc cu cizmele. Îl doboară. Căpitanul conte, cu spuză de clăbuc la colțul gurii, apucă arma telefonistului. Implîntă vîrful baionetei în beregata palpitîndă a celui căzut. La vederea sîngelui țîșnit pe lama albăstruie, geme, smulge baioneta și o implîntă de nenumărate ori în pieptul și obrazul lui Secicar, ca pe cîmpul de instrucție în fața manechinului.

— Hristoase, Hristoase, îi spune în gînd... Secicar are o convulsie chinuită, apoi rămîne nemișcat.

De-afară ordine, pași sacadați, un glas poruncitor de femeie și-n pivnița unde căpitanul conte stă plecat deasupra cadavrului intră Ella în uniformă de căpitan al armatei germane însoțită de maiorul aviator Karl von Erikmann, din inspectoratul aviației de vînătoare, bun prieten cu Bebe Marghiloman.

6

Ella se obișnuiește greu cu semiîntunericul din colțurile beciului. Își trece peste el privirea rece. Maiorul Karl von Erikmann îngenunche lîngă Hristos, răstignit în propriul lui sînge... Totul îi este indiferent. Există o limită a sensibilității și receptivității. O capacitate finală de a te încărca de evenimente, mai curînd de ecoul și comentariul acestor evenimente. Ura, rușinea, dorința de a-l ucide pe ucigașul lui Secicar, disperarea de a înțelege războiul în numai o jumătate de oră, totul la valori maxime au rupt ceva în el... Ella ?! Totul într-o ceață, într-o pîclă gelatinoasă, într-un abandon irațional. Aude vag glasul sec al maiorului Karl von Erikmann :

— Este imbecil ceea ce-ai făcut dumneata, căpitane.

— Domnule maior sîntem aici pe teritoriul armatei maghiare. Vă rog să vă controlaţi cuvintele. Sînt căpitanul conte Ianoş Czilley de Káposvár şi nu permit...

— Deocamdată nu-ţi permit eu să ridici tonul. Armata maghiară e subordonată comandamentului nostru. Îţi ordon să fii rezonabil. Noi şi nu voi avem aviaţie aici, noi şi nu voi avem şansa să cădem dincolo... Eliberează-l imediat pe acest pilot. Interogatoriul lui se va face la noi.

— Şi dacă mă opun ?

Conversaţia într-o germană dură, îi percutează starea de indiferenţă. Simte sforile intrate adînc în carnea încheieturilor. Devine atent. Ella spune ceva în ungureşte. Căpitanul conte îşi scoate casca. Ascultă într-o poziţie curtenitoare, de salon. Ella îi arată o legitimaţie, sau ceva asemănător... Cum a ajuns Ella aici ? N-a văzut-o de ani... Se pare că-l vor smulge din ghearele căpitanului sadic. În gura pivniţei apar patru pistolari germani. Îl vor smulge pentru ce ? Căpitanul ordonă ceva soldaţilor săi... I se taie legăturile cu brutalitate. Îşi scoate singur batista scîrboasă mirosind a mahorcă. În clipa cînd face un pas înainte spre maiorul Karl von Erikmann, trece din umbra peretelui, în lumina vie a surpăturii. Surprinde privirea Ellei. Stupefiată. Şi-n aceeaşi fracţiune de timp se fandează mult pe dreapta, dintr-un instinct necunoscut. Lama baionetei repezită de căpitanul conte atinge diagonala exact peste pafta. Ricoşează în ţîţa stîngă. O simte usturător în carne. Simte răsufletul parfumat al căpitanului purtat de forţa izbiturii. Bucurie sfîşietoare. Ridică fulgerător pumnul drept, izbindu-l în tîmpla criminalului. Are timp să-i repeadă genunchiul în bărbie. Busculadă. Înjurături. Căpitanul conte se prăbuşeşte. Este împins din spate. Luat între cei patru pistolari germani şi pe scări de lemn, urcat la suprafaţa pămîntului... Soare. Miros de toamnă. Maşina puternică de comandament, un „Horsch" pe şase roţi.

— Schnell ! Schnell !

Maiorul o ajută pe Ella să urce. Îl împinge după ea. Pistolarii sar pe portbagaj. „Horsch"-ul demarează cu viteză. Aerul de toamnă îl bate în obraz. Respiră profund. Alături, nemişcată, ciudată în uniforma de căpitan, Ella.

— Sînteţi rănit, domnule sublocotenent, spune maiorul în germana lui ursuză... Vom opri la ambulanţa bateriilor germane să vi se dea primul ajutor.

Atunci aude canonada rapidă a flacurilor care trag probabil în infanteria românească, ropotul stins al mitralierelor, vede brancardieri aducînd trupuri însîngerate, „Horsch"-ul goneşte pe un drum ascuns între două taluzuri înalte, înierbate, cîteva furgoane hipo, un cal bălan la o căruţă ţărănească plină cu lăzi de muniţie, se uită pe cer, cerul senin, radios, fără nici o urmă, i se pare pustiu şi fad lipsit de avioanele patrulei, probabil pierde sînge, combinezonul a devenit cleios, scorţos, apoi rememorează avid cea dintîi noapte a lor la „Athénee Palace", fără să-şi poată crea nici cea mai mică undă de emoţie, totul e mort îşi spune, simte parfumul uşor de gardenii, şoldul femeii de-alături, nemişcată, îi vede profilul pur, gîtul alb, rafaelit, o şuviţă de păr blond spre alb fluturînd gingaş sub boneta aşezată cochet, deasupra tîmplei în care palpită o foarte subţire vână albastră — explozie puternică în spatele taluzului, pîlnie de pămînt şi sulf, pistolarii se adăpostesc în contrapantă sărind din mers, şoferul frînează brusc, a doua explozie, acum aude şuierul ascuţit al proiectilului, explozie, undeva mai departe de taluz... „prea lung fraţilor" ţîşneşte gîndul şi o bucurie intensă, clocotitoare pentru că după cele trei explozii — tragerea de reglaj — se porneşte un infern, cerul se lasă sfîşiat de traiectorii, exploziile se urmează exploziilor, are senzaţia că pămîntul se leagănă uşor, tot focul de artilerie se concentrează undeva în dreapta, la nici douăsute de metri, şi el revede cu precizie harta dispozitivului în care sînt amplasate bateriile de flacuri la vest de pod, acolo unde le-a ordonat căpitanul să atace, bateriile pe care speră să cadă din belşug ciocanul de foc al artileriei româneşti amplasată în văile din spatele aerodromului, acolo unde flotila de recunoaştere şi o escadrilă de elevi au luptat pe jos să apere hangarele şi avioanele... Maiorul cheamă pistolarii. „Horsch"-ul demarează intrînd undeva într-o suburbie a oraşului...

Înserare... Conacul dintre vii şi livezi, funigei, dealuri uşoare coborînd spre Valea Mureşului. Santinele. În şură un grup electrogen. Cabluri. Antenele unei staţii radio. Trupă a Luftwaffei. Cotcodăcitul găinilor fugărite de soldaţi... Totul neverosimil. Ella aşezată într-un fotoliu vechi, în sufrageria de nuc lustruit, pe pereţi portrete ale unor preoţi ortodocşi, a

unor preotese, a unor bărbați mustăcioși în uniforma imperiului habsburgic, apoi o pereche unde femeia seamănă izbitor cu Ella, o femeie înaltă, blondă, lîngă un bărbat mai înalt, cu o expresie viguroasă, triumfătoare, îmbrăcat în uniforma armatei române din jurul anilor 1920.

— Mătușa mea, contesa de Szentes... S-a-ndrăgostit de locotenentul Claudiu Pop în primul război mondial. S-a căsătorit cu el. Desigur a fost excomunicată din sînul familiei. Am cunoscut-o foarte tîrziu. În 1939... Și asta a-nsemnat totul.

Intră maiorul Karl von Erikmann. Tras la față. Greoi. Își aruncă cascheta pe sofaua cu tapițeria roasă. Își deschide tunica.

— Regret, Ella ! Într-o oră Gestapoul e aici...

Întoarce spre el figura germanică, cu nasul ușor coroiat, ochi cenușii, trăsături viguroase. Poartă la gît „Crucea de fier" cu briliante. Este unul din așii aviației de vînătoare germane. O sută douăzeci de victorii aeriene. A luptat sub ordinele lui Moellders. I-a văzut fotografia, nu odată, în „Signal" și-n presa vremii...

— Se pare că te părăsește norocul, domnule sublocotenent... Mă-nțelegi ? Da ?!... Controlam un post de dirijare cînd ai fost doborît. Știam cum își tratează aliații noștri prizonierii.

— Numai aliații, domnule maior ?

— Ella, ce putem face pentru prizonier ?

— Nu știu !... Să mă gîndesc, Karl !...

Ella își freacă tîmpla cu vîrful degetelor. Totul este de-o surprinzătoare singurătate și pustietate. Femeia are riduri la colțul ochilor. O expresie nedisimulată de teroare. Îi spune în românească ei stranie :

— Karl este soțul meu... L-am cunoscut la Paris, unde... Știi. Atunci... Face parte din grupul ofițerilor de aviație în dizgrație... Dă-mi cuvîntul de onoare că nu întreprinzi nimic pînă mă-ntorc !... Te rog...

El vede santinelele, patrula, cîinele lup uriaș pe care un soldat îl duce la lesă, zîmbește și-i spune :

— Ai cuvîntul meu de onoare...

— Așteaptă atunci.

Ella se ridică zveltă și felină, deschide bufetul, scoate o bucată de salam, pîine țărănească, o sticlă de vin, tacîmuri, pahar.

— Mănîncă... Mă bucur că nu mi-ai spus numele... Mulţumesc. Ne-ntoarcem într-o clipă.

Îşi pipăie bandajul. Doctorul german i-a dezinfectat toate rănile. L-a pansat conştiincios. Pe masa de operaţie gemea un gefreiter cu picioarele smulse din genunchi.

— Artileria voastră, a spus medicul, privindu-l rece pe deasupra ochelarilor.

— Este firesc, nu găsiţi, Herr Doktor ?

Îşi revine. Constată lipsa totală a emoţiei vizavi de întîlnirea surprinzătoare cu Ella... Ştie că minte. Ştie că acolo în el, nu numai ştie, dar simte, acut, tulburător, pînă la ţipăt, o simte acolo, ca şi cînd nu l-ar fi despărţit de ea decît o singură zi, un singur ceas... Ella, agentul dublu, căpitanul Enescu... Apoi fraza lapidară a maiorului : „Într-o oră Gestapoul e aici"... Început de panică... Nu se poate... Ella a spus că maiorul este în dizgraţie. Dizgraţia cui ?... Limpede. Trebuie să-şi păstreze judecata limpede... — Deocamdată să ne ospătăm, amice... Simte foamea, acut... Vin de Tîrnave. Riesling. Ce culoare ! Şi ce gust !... Mănîncă zdravăn bucăţi mari de pîine albă, pufoasă... Rana de la piept îl stînjeneşte. — Am să mă gîndesc mai tîrziu la Secicar. Nu se poate să nu se ivească o singură şansă din clipa asta, pînă cînd are să vină Gestapoul. Şi de-atunci pînă vor vrea să-mi ia interogatoriul... Rămîne perplex, cu paharul ridicat... Îşi dă seama că el ştie cine este Ella, că ştie una din adresele reţelei româneşti de contrainformaţii, că nu este un pilot şi-atît, ori Ella ştie şi ea exact acelaşi lucru şi probabil cunoaşte la perfecţie metodele de investigare ale Gestapoului... El nu va spune nimic, pentru că nu va spune... Dar ce va face Ella ? Nu sînt decît două posibilităţi să-şi găsească liniştea. Să-l lichideze acum, pretextînd o tentativă de evadare... Sau să-l facă scăpat, riscînd să fie prins din nou pe linia frontului. Îşi bea vinul. Îl bea cu sorbituri cumpătate. Îl ţine sub limbă şi vinul generos îi transmite aroma suavă, cu iz de strugure copt. Se duce la fereastră. Perdele mari, groase, croşetate de mînă... „Horsch"-ul cu capota motorului ridicată. Trebuie să reţină conacul ăsta, unde nemţii au probabil centrul de dirijare al escadrilelor de pe aerodromul Someşeni. Paşi... Maiorul. Singur.

— Grăbeşte-te... S-a anunţat Gestapoul... Nu e bine să te găsească aici.

— Am înţeles, domnule maior...

Spune asta probabil ironic, pentru că maiorul se oprește în pragul ușii. Îl măsoară de sus pînă jos.

— Domnule sublocotenent, eu sînt maiorul Karl von Erikmann și am prostul obicei să-mi dobor inamicii numai în aer.

— N-am vrut să vă jignesc. În ori ce caz, primiți mulțumirile mele sincere. Regret că n-ați putut ajunge cu zece minute mai devreme. Probabil, camaradul meu era salvat.

— Regret și eu... Să mergem.

Coboară la parter. Deschide o ușă. O cameră mare, cu paie pe jos și pături. În peretele din fund, fereastră. Dincolo de fereastră, pădurea. Întunecată. Acum, o santinelă.

— Ia asta, șoptește maiorul.

Simte în palmă oțelul rece al unei arme. Înainte de a-și veni în fire, maiorul iese. Aude cum se plantează o a doua santinelă în fața ușii. Un pistol ușor de 7,95. Îl strecoară în buzunarul interior al pantalonilor de zbor. Răsuflă adînc... Doamne. O armă...

...O armă. Asta răstoarnă dintr-o dată raportul de forțe. Îi dă senzația lejeră a nesingurătății. Se duce la fereastră. Santinela îi întoarce spatele. Un neamț bătrîn, cu falca de jos căzută. Vede în stînga remiza cu grupul electrogen. I-ar putea găuri gîtlejul neamțului cu falca parcă prinsă în șuruburi. De aici pînă la liziera pădurii sînt o sută de pași... Absurd. Au cîinele lup... Stă cu ochii în gol... Probabil că Ella a gîndit o soluție. E idiot să se precipite... Și Gestapoul?... Un ofițer vine spre remiză tîrîndu-și ușor piciorul stîng. Tresare... Are-n el ceva cunoscut. Îi amintește ceva... Îi amintește de cineva. De ceva recent, numai cu cîteva luni în urmă, ori de ceva din copilărie?... Se-ntunecă. Își lipește obrazul de geam... Șoferul de pe „Horsch" trîntește capota. Urcă la volan. Dă drumul la lumini. O rază subțire, strecurată prin farurile de camuflaj, proiectată pe obrazul celui care trece spre remiză. Omul întoarce capul, nu înainte ca el să-l recunoască.

— Doamne, Dumnezeule!...

Răpăitul cunoscut al unei motociclete militare. Ordine scurte. Tropote. Un glas morocănos, sec:

— Herr Maior, noi am tranșat odată pentru totdeauna chestiunea prizonierilor... Trebuia să-l predați secțiunii noastre de la artilerie.

— Este aviator și aviatorii ne interesează înainte de toate pe noi, Herr Hauptmann.

— Nu pot fi de acord cu punctul dumneavoastră de vedere... Vă rog, conduceți-mă la prizonier.

Se-ntinde ușor pe-o pătură. Ușa. Fasciculul unei lanterne pe pereți. În obraz. Își apără ochii cu cotul. Pași. Lanterna se stinge brusc.

...Liniște nefirească. Își aude sîngele pulsîndu-i în tîmple. Nu este vreme de meditație. Nu este vreme de autoobservație. La pîndă, băiatule ! Pași. Alți pași. Tîrșîiți... Ascultă cu respirația tăiată pașii aceștia, cunoscuți, înscriși pentru totdeauna în memoria lui auditivă, pași care l-au costat viața pe Ionescu-Demaror, pași cărora ar fi trebuit să le cadă victimă ei patru dacă șansa și vigilența nu i-ar fi ajutat, pași care-au terorizat nopțile cantonamentului lor vreme de-o lună... Pașii „Șarpelui"... O umbră scundă, cu un umăr căzut, undeva în obscuritatea din cadrul ușii, în stînga maiorului. — Dacă imbecilul aprinde lanterna, sînt pierdut, își spune. Se ridică în picioare... O clipă de liniște penibilă. Groasă. Răpăitul unor cizme. Un soldat îl cheamă pe maior la stație să vorbească cu „Herr General Maior von Wegener". Șoapta „Șarpelui", gelatinoasă, pătrunzîndu-i conștiința și nervii, și tot ce este viu, și fremătător, și dornic de viață, pentru că a acceptat ideea morții de cînd a-mbrăcat uniforma aviației, dar a acceptat-o ca pe un accident, împotriva căruia și-a angajat îndemînarea, sîngele rece, raționamentul lucid, o luptă în care s-a angajat el însuși cu tot ce estimează a fi valoare în el, a acceptat ideea morții în acest război cu aceeași luciditate, angajînd împotriva ei dincolo de valorile pilotului, credința în dreptatea sacră a cauzei pentru care luptă și i se pare groaznic și absurd să moară torturat de niște brute care-i vor macera trupul, sperînd să obțină cîteva date tactice, care nu vor folosi în ipoteza idioată că vor fi divulgate decît unei manevre de batalion, ori regiment cel mult...

— Nu aici, Erik, șușotește „Șarpele"... Ia-l și du-l la 22... Așteaptă pînă cînd vin. Într-o oră sînt acolo... Și atenție. Întăriți supravegherea lui Erikmann. Împiedicați-l să plece mîine la Berlin. Cu un motiv sau altul... Obțineți de la general un ordin de misiune în aer. Îmi mai trebuiesc 48 de ore, înțelegi Erik ?!

— Astăzi a sosit un curier special al șefului, cu ce-ai așteptat, Hugo... O ai în mînă de mîine la orele 14, cînd colonelul primește confirmarea... Așa că vino să primești felicitările patronului. Ai lucrat ca un as... Patronul o cheamă mîine la el... Așa că...

Un fel de grohăit mormăit, inuman, exaltînd bucuria cea mai animalică.

— Hugo, dacă cadavrul ăsta știe germana ?...

Tresare. Nici un răspuns. Doar rîsul vătos al „Șarpelui" tinoturat de pașii care se-ndepărtează, înfipți în memoria lui auditivă...

— Marș afară, ordonă cu glas dogit, cel rămas.

Rămîne nemișcat. Este un om care „nu mai știe nemțește". Care „trebuie să uite c-a știut vreodată o boabă de nemțească". O limpezime uluitoare a unor alte raporturi, raporturi ale unei lumi absconse : Ella, maiorul, ce caută „Șarpele" aici, el unul din cei mai buni spioni al Abwehrului în aviație și armată trimis cu o lună înainte de Insurecție la București, căpitanul Enescu, partida pierdută de „Șarpe" — revelația „Șarpele" probabil pe urma agenților în care Abwehrul își pierduse încrederea — tresare pentru că ofițerul german îi dă un pumn în spate și dintr-un brînci îl scoate în sala prost luminată. Aude duduitul grupului electrogen. Un plutonier atletic din S.S. uniformă neagră, capul de mort pe petlițe. Cască. Urma unui glonț în gît. Are ceva de gorilă...

— Afiator... Pun... Place afiator, spune românește plutonierul, îi zîmbește și-i dă un cot amical. Punem asta prățar la afiator, ha, ha, ha...

Îi ridică brusc mîna stîngă. Îi trece o brățară metalică peste încheietură. Aude declicul sistemului de închidere. De brățară atîrnă un lanț. Plutonierul apucă capătul lanțului. Își trage automatul la piept.

— Facem un plimbar, afiator... Komme...

Îl caută din ochi pe maior. Întîlnește privirea căpitanului. Malițioasă. Un ofițer zvelt cu obraz feciorelnic, bine strîns în tunica perfect croită, la șold cu teaca neagră a unui „Parabellum". Plutonierul S.S. îl trage de lanț. Peronul conacului. Santinela de la grupul electrogen... Căpitanul îl împinge în ataşul motocicletei cu aceeași brutalitate neașteptată. Plutonierul trece capătul lanțului pe sub mînerul ataşului. Îl închide cu un lacăt.

— Este pun, afiator, pun... Sehr pun...

Îl atinge cu țeava automatului la tîmplă... Senzație de vomă. Se stăpînește. — Trebuia să împușc santinela. Poate asta a și fost intenția maiorului. Altfel de ce mi-ar fi dat pistoletul? Am fost un dobitoc sinistru... Grăsanul vîră cheia lacătului în buzunarul de sus al vestonului. În buzunarul din dreapta. Ocolește motocicleta prin față. Pune contactul. Dă la pedală... Constată perfecta stare a „B.M.W."-ului. Motorul pornește rotund. Căpitanul se urcă în șaua din spate. S.S.-istul demarează acrobatic, cu atașul prin aer. E frig. Lama subțire a farului de camuflaj aleargă pe drumul de pădure, înierbat. Probabil singurul drum de acces la conac. Ridică privirea. Firmamentul. Uriaș. Spuzit cu stelele palide de octombrie.

7

Motocicleta se hîțîină pe drumul de pădure. Copacii. Fantomatici. Lumina palidă a cerului filtrată prin coroanele pustii. La nivelul trunchiurilor, întuneric gros. Senzația grețoasă a brățării de oțel încleștată implacabil în jurul încheieturii. Locul interogatoriului nu poate fi departe dacă „Șarpele" a spus că vine într-o oră. Merg de-o veșnicie. Se hîțîină de-o veșnicie în ataș și singura șansă e aici. Aici unde cei doi stau în șei, căpitanul se ține zdravăn de mîner și plutonierul e atent la ghidon și la urmele adînci, de căruță... Lucid. A fi lucid. Trebuie c-au parcurs 8—10 kilometri. De aici nu se mai aud împușcăturile. Și ce liniște de mormînt de parcă războiul s-ar fi topit în noaptea asta rece și umedă. Miroase înțepător a amestec prost ars. Probabil una din bujii s-a ancrasat... Libertatea în buzunarul de la piept, dreapta. Își strecoară mîna în buzunarul combinezonului. Panică. Sudoarea îi intră în ochi... Cine dracu confecționează asemenea buzunare enorme la combinezoanele de zbor? Țeava. Rece... Se destinde... E încărcat oare pistoletul?... — Am fost un imbecil. Trebuia să-l verific. Dacă n-are cartușe?... Dacă n-a fost decît o cursă, în care-am căzut ca un imbecil?... Un hop. Scoate pistoletul. Îl ține de pat. Alt hop. Împinge siguranța cu degetul mare. Îl simte dur, presat de pulpa dreaptă... E încărcat? Viața lui într-o operație de-o simplicitate stupidă, pe care acum îi e imposibil s-o facă.

Stînga scoasă din funcţie. Chiar dacă ar duce fulgerător pistoletul, în mîna stîngă, pînă cînd ar arma, cei doi l-ar ciurui... Drumul se arcuieşte spre nord. Vede limpede steaua polară. Pădurea se răreşte. Presimte şoseaua. Pe antebraţul stîng, amorţit, cadranul busolei de mînă, fosforescent... Deasupra, constelaţiile. De jur împrejur, Ţara. Un sentiment imens de uşurare şi forţă. Absurd să-i fie teamă. Este în superioritate netă. Probabil lor le este teamă. Ce poate-nsemna tăcerea lor, cvasihipnotică, dacă nu teamă?... Are să tragă pe sub cotul stîng. În căpitanul cu faţa feciorelnică. Motocicleta se pleacă mult pe stînga, ridicîndu-l mai sus decît căpitanul. Miros de reavăn, sfîşietor. Acum.

— Halt!

O lanternă. Umbra unei maşini în gura drumului. O poiană. Căpitanul cu mîna pe patul pistolului. Un glas de femeie. Ella.

— Sînt căpitanul Erikmann!... Am o pană la motor... vă rog...

— Regret, căpitane Erikmann, spune ofiţerul şi nu se mişcă din şa... Am să telefonez soţului dumitale... Sînt extrem de grăbit... Dă-i drumul, Willi!

Motociclistul virează scurt... Îşi aude inima. În clipa cînd trage Ella, trage şi el. Două focuri. Apoi alte două. Se pleacă peste ataş. Taie contactul. Motociclistul căzut peste ghidon. Ataşul intră într-o tufă. Crengile îi biciuie obrazul. Ella, gîfîind...

— Ah, Doamne, eşti legat!

— Numai pentru o clipă...

Se ridică pe vine. Trage cadavrul plutonierului. Îi vede carnea albă, strălucitoare. Ella proiectează lumina pe mîna lui.

— Vezi de căpitan, Ella.

Fasciculul de lumină se mută undeva în spate.

— Deschide tu, îi spune şi-i dă cheia.

Ella poartă mănuşi chirurgicale. Îi tremură mîinile. El ţine lanterna.

— Mulţumesc, Ella...

Sare din ataş.

— Dă-mi cheia... Bagă de seamă. A venit un ordin privitor la tine. Şchiopul i-a cerut căpitanului ca soţul tău să nu plece mîine la Berlin. Căpitanul i-a spus că în ceea ce te priveşte, tot mîine la ora 14 are confirmarea şi atunci „patronul" i te dă pe mînă. Şchiopul este „Şarpele". Ori agentul A44... Îl ştiu.

Ella a stins lanterna. E lîngă el. Liber... Îi apucă mîna.

— Doamne, şopteşte femeia.

— Şchiopul vine la 22 să-mi ia interogatoriul. Mai aveţi în faţă o noapte-ntreagă. Vă pot aştepta undeva... Ori mă-ntorc cu tine. Rămîn ascuns prin preajmă... Trecem liniile la noi...

— Karl nu va accepta niciodată soluţia asta... Haidem. Bine că ştiu ce ştiu ei... Urcă-i în motocicletă. Ia-o la dreapta pe lîngă stejar. E un drum prost. După cinci minute, găseşti o carieră de piatră, părăsită. Dă drumul motocicletei acolo. Mergi tot la dreapta, pe lîngă casa paznicului. După doi kilometri marginea unui sat. Fără trupă. Ţi-au lăsat harta. Ţi-am văzut-o în cizmă. Este satul Triteni. Ai să te descurci.

— Ella, tu ?

— Eu, dragul meu băiat ?... Eu trebuie s-ajung imediat la Karl... Spune-i lui Enescu... Caută-l... Găseşte-l... Găseşte-l şi spune-i tot ce mi-ai spus mie... Adio...

Fuge, înainte de a-i putea replica. Se urcă în maşină. Demarează... Rămîne singur cu cadavrele. Îl inundă o imensă sete de viaţă. E liber... Scoate atașul din tufe. Porneşte motorul. Ah, bujia afurisită ! Accelerează. Merge, slavă Domnului ! Greu plutonierul. Îi scoate automatul. Încărcătoarele. Îl trăşte şi pe căpitan la ataş. Găseşte lanterna căzută lîngă roata din spate. Cercetează locul. Sînge. Rîcîie cu cizma. Presară frunze... Se urcă-n şa. Duduitul zdravăn al motorului. Nemţii au ştiut dintotdeauna să construiască motoare. La dreapta, deci... Stop. Tufişul. Sare jos, îi îndreaptă crengile, revine, accelerează... Iată drumul. Părăsit. Pardosit ici, colo, cu trunchiuri năpădite de iarbă şi bălării. Automatul S.S.-istului i se bălăngăne la piept. Are cureaua prea largă... Gaz. Mai mult gaz. „Şarpele“ va trece pe-acolo nu peste multă vreme... Gaz. La dracu, gaz...

CARTEA A DOUA

MISIUNE DE SACRIFICIU

ALBATROSUL

CAPITOLUL ÎNTÎI

23 august 1944 ora 18,30...

— Lîncezeala asta mă ucide... De ce n-a dispersat Grupul, pe Vînt, o enigmă ! Stăm aici de-o lună. Mi s-au ancrasat toate măruntaiele ! Băi, Wilhelm, ferice de tine. Dacă nu vorbeşti, probabil ai un motiv esenţial. Nu gîndeşti şi ca o consecinţă logică n-ai de ce vorbi... Dormi puişor. Lasă. Nu fă efortul să te-ntorci pe partea ailaltă... Unde dracu tot umblă Şurub ?... Cu tine vorbesc, Fălcosule... Mă plictisesc de-mi vine să urlu... Hai, măi, să jucăm popice. O să fie dirigintele poştei, doctorul, notarul şi domnul Werner, engrosistul... Pe urmă trecem pe la sfinţia sa... Mai ţineţi minte ce-am trăit noi aici, acum un an, ori doi ? Acum doi ani, măi... Cînd te-a prins Şişman păscînd iepurii bruneţichii ăleia în timpul programului...

Acum o lună a venit ordin la Grup să se disperseze o patrulă lîngă Alba-Iulia, pe aerodromul „S.O.Av."-ului, din motive tactice. Şi-au vîrît ţinuta de oraş şi schimburile în sacii de paraşută, s-au urcat în avioane, au trecut munţii într-o dimineaţă de vară strălucitoare şi de-o lună suportă admiraţia tacită a elevilor, invidia prost ascunsă a unor „aşi" rebutaţi la avioanele de faza I care le-au atras atenţia, în virtutea faptului că le-au fost instructori, să nu comită indiscipline la zbor şi să nu umble decît echipaţi regulamentar, pentru a nu fi un exemplu nedorit... Moş Fofează le-a repartizat camera „căpitanului gărzii" din donjonul central, lîngă cabinetul lui. Castelul lui Martinuzzi a rămas acelaşi. Poate mai ruinat decît l-au lăsat ei cînd au plecat la şcoala de vînătoare. Pe ferestrele imense, ogivale, intră lumina suavă a înserării... Sălciile uriaşe de pe malul Mureşului. Viile de pe dealul Vurpărului plutind într-un văl gingaş de aur vechi. Melancolie uşoară, fără

cauze precise, un fel de detaşare, de aşteptare şi dorinţa de a-nţelege, de a trece dincolo de aspectul cotidian, apoi antrenamentul, un singur zbor pe săptămînă, echipa tehnică, din cînd în cînd rugămintea unui instructor de zbor de la „Nardy"-uri să-l înlocuiască pentru două-trei zile, probabil vreo permisie, cîte-o seară la Alba-Iulia, ori la Sebeş, ori cîte-o noapte pe malul Mureşului, cu plimbări braţ la braţ, o femeie pe care-o uită a doua zi, un fel de singurătate în patru, pentru că, îşi dă seama, patrula n-are aici un motiv esenţial de existenţă.

Atunci era tot vară, o după-amiază strălucitoare şi fierbinte de iulie. Probabil în timpul somnului obligatoriu de după-amiază. Îşi dăduse întîlnire cu Maria la Mureş. Maria venise cu doi iepuri de casă enormi, Iepurilă, alb imaculat şi Botoşilă, gri-argintiu, le dăduseră drumul într-o trifoişte cu otava crescută fraged, iepurii au început să zburde, apoi s-au tupilat şi s-au aşternut să ronţăie, ciulind urechile şi arătîndu-le ochii roşii. El a luat-o de mijloc, era scundă, durdulie şi îmbietoare, cu atît mai îmbietoare cu cît oficial trecea drept iubita lui Margareta, comandantul escadrilei de elevi... Locotenent-comandorul cu „D.K.W."-ul lui galben spre aerodrom. L-a văzut acolo, în mijlocul trifoiştii, cu Maria lîngă el, poate o sărută şi cu iepurii păscînd paşnic alături. Nu s-a înduioşat de tabloul idilic. L-a trimis la şcoală. A ordonat raportul şi scoţîndu-l în faţa frontului i-a vorbit despre Patrie, Rege, istoria aviaţiei stropită cu sînge, a ajuns la marele Reich, locotenent-comandorului îi plăceau cuvintele rotunde, cu rezonanţă, se spunea despre el că avusese o criză nervoasă în avion, fusese pilot de bombardament, era un bărbat impunător, brunet, totdeauna excelent îmbrăcat şi pe deasupra stat majorist, lucru care-i dădea dreptul la eghileţi galbeni, după criza de nervi stătuse multă vreme într-un spital şi-acum se ocupa cu insuflarea patriotismului, înflăcărarea şi semănarea ideii sacrificiului suprem în „S.O.Av." Aşa că, pentru a-i stimula zelul războinic, făcut de rîs în acel tablou idilic cu iepuri, i-a ordonat să se tundă şi să facă zece zile de carceră. Carcera a făcut-o dormind într-o căpiţă de fîn, de unde-l trezeau sergenţii de serviciu, cînd se arăta însuşi locotenent-comandorul, pentru că ofiţerii de serviciu uitau intenţionat să treacă pe-acolo. Un singur camarad de an, unul Trifu, ori Trifon, ori Trifan, nu-şi mai aduce aminte, un fel de lingău atalentat la

zbor, cu calități excelente de cazarmagiu, fiind sergent de serviciu l-a ținut la carceră 24 de ore din 24, cu pîine și apă, de i-a ieșit os prin os.

Halimaua a fost cu tunsul. I-a dat ordin frizerului să-l tundă chilug, dar să-i lase în creștet un moț zdravăn. Și-a tot pieptănat moțul ăla cînd cu cărare, cînd peste cap, pînă cînd la o inspecție înaintea unei învoiri, l-a descoperit Tolomacul. Expeditiv a trimis sergentul de serviciu să aducă o foarfecă. Manole, cu mutra lui de gloabă, a venit înarmat c-o foarfecă de tuns iarba...

— Sst...

Tresar amîndoi. De trei zile Taciturnul nu scosese nici un sunet articulat.

— Minune, spune Gelu... Sfinxul a vorbit.

Taciturnul le face semn cu degetul. Se urcă pe pat. Își lipește urechea de un basorelief ciopîrțit, reprezentînd un coif medieval. Amîndoi urcă pe pat, alături de el. Recunosc glasul răzbit al Ștabului și pe cel tăios al lui Moș Fofează.

$18^h\ 30^m$ — $18^h\ 46^m$

Taciturnul pipăie relieful coifului. Se aude un declic metalic. Jumătate din viziera aparent de ghips culisează, lăsînd liberă o vizetă. Pilotul îl privește stupefiat. Taciturnul ridică din umeri. Se dă jos din pat. Își scoate pistolul din toc. Îl armează. Își trage un scaun în fața ușii, pe care se așază cu un calm desăvîrșit. Navigatorul are brusc revelația adevărului despre dispersarea patrulei pe acest aerodrom. Căpitanul Enescu. Ceva în legătură cu o față a războiului, necunoscută, abia bănuită. Prin vizetă se vede cabinetul lui Moș Fofează. Aceleași portrete de piloți pe pereți, elicile, bombele de avion, biroul, drapelul școlii în husa lui, tot interiorul din Cotroceni mutat aici, la adăpost de bombardamente. Așezat pe colțul biroului, Ștabu, căpitan comandorul, adjunctul lui Fofează, sanguin, cu monoclul înfipt sub arcadă. Dialogul sec, rapid se aude perfect.

— Uite ce-i, Moș Fofează... Hai să jucăm cu cărțile pe masă...

— Co-man-do-ru-le !

— Să lăsăm politeţea gradelor şi a funcţiilor.

Pauză. Moş Fofează se-ntoarce spre fereastră. Îşi pune mîinile la spate. E îmbrăcat în combinezonul de zbor pe care l-a purtat în raidul transafrican. Un combinezon din doc albgălbui, pătat de ulei, ponosit.

— Te-ascult.

— Aşa te vreau, Fofează... Uite care-i chestiunea. Trăieşti din soldă după cîte ştiu ?

— Tu, după cîte ştiu, nu !

— Perspicace.

— Informat.

— Sărac.

— Cinstit.

— Astea lasă-le pentru epitaf, Fofează. Pînă una, alta am nevoie de avionul tău de comandament. „Foche-Wulf"-ul 108 pentru zece zile.

— Zău ? Pleci în viligiatură la Berlin ?

— La Bucureşti, Fofează... Trei transporturi de cuie şi sticlă Turda—Bucureşti pe zi fac o avere. Bombardamentele au spart tone de geamuri.

— Altceva ?

— Ai patruzeci la sută.

— Te-a-mpuşcat cineva de la o jumătate de metru pînă acum ?

— Nu-mi aduc aminte.

— Ieşi.

— În douăsprezece ore pierzi comanda şcolii.

— Ieşi.

— Am înţeles. Am onoare să vă salut, domnule comandor... Phui ! Ce uituc sînt. Maiorul von Kleisst, consilierul centrului de instrucţie...

— Paraşutistul ?

— El... vă cere să-l primiţi la orele 18,40... Adică, exact peste treizeci de secunde.

Taciturnul ridică ţeava pistolului în semn de „atenţiune". Pilotul încearcă o senzaţie stranie de suprasaţietate. Nu descifrează motivul care-l face pe Gelu să albească. Se escamotează din prezentul imediat, din habitudinile sublocotenentului aviator, revede limpede imagini clare din trecutul mai îndepărtat, ori mai apropiat : batalioanele de recruţi ale regimentului de

infanterie venind de la instrucție în opinci, cîțiva soldați germani pe bordura trotuarului fotografiindu-i, pedeapsa corporală la care a fost obligat să asiste cu întreaga escadrilă de elevi, un sergent voinic, aplicînd cele 25 de lovituri de centură unui soldat care nu se știe ce păcătuise, erau acolo medicul unității și sanitarii, la a unsprezecea lovitură soldatul a leșinat și cîțiva elevi au început să vomite în front, cozile interminabile la petrol și pîine prin periferiile orașelor, dame cu pantalon argintiu la Sinaia (ei îl transportau pe Ionescu, ambele picioare mutilate) în fața garajului în care se vedeau două limuzine, la Timișul de Sus echipajele americane care bombardaseră Ploieștiul și Bucureștiul jucau volei, de jur împrejur femei din „înalta societate", echipament ușor de sport, țigări egiptene, ciocolată, santinela care asistă la toată treaba asta înghițind în sec, în bocanci cu talpa de lemn, cu obrazul străveziu, gulerul vestonului prea larg pentru gîtul subțire, și toate imaginile astea condensate, presate pînă la țipăt, ca și cînd ar fi vrut să degaje un sens esențial, ceva căruia lui i-a lipsit și-i lipsește cu deosebire aici, departe de rigorile serviciului și dulcea iresponsabilitate a subalternului în angrenajul complicat al unei unități sociale complexe... Pași... Egali. Rari. Egali. Exacți. Sonori în sala ogivală a donjonului. Călcîiele santinelei care probabil face „drepți".

— Precis ca un cronograf, spune Ștabul cînd se aud bătăile în ușa cabinetului.

Pilotul privește avid prin vizetă. Simte pe obraz răsuflarea pripită a celuilalt.

— Se pare că n-am visat niciodată c-ar putea fi și așa, șoptește Gelu.

Maiorul von Kleisst. Înalt. Mănușă de piele neagră. Salută. Își scoate cascheta. Are trei „Cruci de fier". Profil acvilin. Obrazul tăiat de o cicatrice adîncă. La șold eternul „Parabellum" într-un toc negru.

— Am onoare să fă salut, tomnule comantor Tafilla.

— Bună ziua, domnule maior von Kleisst (cei doi observă gestul cu care Moș Fofează își duce mîinile la spate). Cu ce vă pot fi de folos ?

— Permiteți ? (Maiorul arată spre fotoliu).

— Te rog.

Maiorul von Kleisst se așază cu o mișcare ușoară, lejeră, de salon. Își păstrează mănușile. Scoate un plic din buzunarul

vestonului. Îl întinde comandantului şcolii, cu un mic gest condescendent. Moş Fofează rupe plicul. Citeşte rapid. Împătură hîrtia cu grijă, făcînd-o să dispară într-unul din buzunarele combinezonului.

— Metoda mi se pare bizară... Vă stau la dispoziţie.

— Ortinul este tat te ministrul tumneafoastră.

— Permiteţi-mi să mă retrag, spune Ştabu.

— *Nein ! Nein !...* Tomnul comantor Tafilla fă roagă să rămîneţi.

— Rămîi Băltene. Văd că onorabilul îmi ghiceşte gîndurile... Să trecem la problemă... Ţin să te anunţ, domnule maior, că mă declar total împotriva procedurii.

— Fă teclaraţi împotrifa unui ordin ?... Tar asta e kolossal !

— Domnul comandor spune, stimate domnule maior, că se declară împotriva procedurii, nu a ordinului.

— Atică ?

— Adică, întrucît sînt ofiţer al armatei române, comand o unitate a aviaţiei române şi am fost învestit în funcţie de forurile supreme de comandă ale patriei mele, refuz, stimate domnule maior... von Kleisst, să mă supun unei anchete efectuate de un ofiţer al armatei germane, indiferent de funcţia lui. Cred c-am spus-o destul de limpede, pentru a fi înţeles.

— Fă taţi seama de urmări ?

— Perfect.

Maiorul von Kleisst se ridică rigid. Îşi pune cascheta cu cap de mort pe montură.

— Atunci ?

— Atunci aştept o comisie de experţi ai aviaţiei române. Se vor cerceta indicativele date de noi formaţiei de avioane ale Luftwaffei... S-ar putea ca piloţii germani să fi interpretat greşit...

— Piloţii cermani nu creşesc niciotat, Herr Comantor.

— Cu atît mai bine pentru ei.

Moş Fofează îşi consultă cronograful. Maiorul von Kleisst salută riguros.

— Un moment, spune Ştabu. Cred că există la mijloc o mică neînţelegere formală.

— Pe care probabil eşti dispus s-o limpezeşti tu ?!

— Exact. Domnule maior von Kleisst, poftiţi la mine în birou... Am toată documentaţia tehnică necesară.

— Tomnule comantor, cred că apreciaţi creşit situaţia pe front... Comantamentul cerman cunoaşte părerile tumneafoastră politice.

— Onorat de atenţie.

— Cunoaşte şi te ce lipseşte penzina cîte touă-trei săptămîni. Te ce nu se pot presenta la unităţi operativ, piloţi tineri.

— Un adevărat oracol.

— Cretem că acest situaţion este intolerabil... Am onoare să fă salut, tomnule comantor Tafilla.

Maiorul von Kleisst iese cu paşi sonori, egali, calmi. Ştabu, rapid, comandorului Davilla.

— Îţi vîri singur capul în laţ... Pe neamţ îl ţin în şah pînă-mi dai răspunsul... „Foche-Wulf"-ul.

— Ieşi, cu neamţul tău cu tot, obsedatule.

— Am înţeles... Totuşi... Nu contaţi pe... război, domnule comandor... Curţile marţiale funcţionează încă... impecabil. Am onoarea să vă salut...

Moş Fofează îşi trece batista peste frunte. Cei doi se privesc jenat. Nu-şi pot spiona fostul comandant. Îl aud ordonînd la telefon.

— Să vină la mine, imediat, locotenentul Ionescu-Demaror.

Paşi. Un — „să trăiţi don' sub'ent" şi-n pragul uşii, Şurub.

$18^h\ 46^m$ — $18^h\ 50^m$

Taciturnul urcă în pat. Închide viziera. Se aude acelaşi declic metalic. Cu mişcările lui niciodată grăbite trece la scaunul de la uşă.

— Are urechea cea mai ascuţită din lume, spune Şurub... De astăzi organizăm un fel de prealarmă. Deocamdată ia încărcaţi-vă voi pistoalele şi nu vă despărţiţi nici în somn de ele.

— Eşti nebun, mîrîie Gelu.

— Aiurea... Acum mergem cu toţii la aerodrom. Am nevoie de voi.

— N-ai mai terminat cu nenorocitul ăla de Zigoto ?

— Ce-aţi ascultat acolo ?

Şurub indică basorelieful. Fără să aştepte răspuns, cu glasul înăbuşit :

— Nu vă miră că funcţionează perfect, într-o ruină medievală ca asta ?... Haidem. Nu putem vorbi aici.

Zgomot asurzitor de motoare. Tot castelul în vibraţie sonoră. Geamurile zăngănind. Fug toţi trei la ferestre. O celulă de „Ghe"-uri în şandelă deasupra Mureşului, apoi o splendoare de dublu tonou în urcare cu aripile poleite de amurg şi capul celulii executînd o jumătate de ranversare în care scoate trenul de aterizare.

— Asta-i figura lui Belcotă, spune Pilotul.

— Ce dracu caută aici ? Începe să mi se gripeze inteligenţa, băieţi,

Paşi bocăniţi. Un glas de dincolo de uşă :

— Don' su'ent Bogdan Dicescu...

— Intră !

Se prezintă plantonul de la cabinet.

— Să trăiţi. Vă cheamă don' comandor Davilla. Acum.

— Duceţi-vă la aerodrom. Vedeţi ce-i cu celula. Reţineţi-i acolo pînă mă-ntorc. În cort la nea Bujie. Luaţi-vă pistoalele.

$18^h\ 50^m$ — $19^h\ 00^m$

În cabinetul comandantului. Locotenentul Ionescu-Demaror, bărbat atletic, pilot de vînătoare specializat în atacul „Liberatoarelor" după o metodă sui-generis, necunoscută în nici unul din regulamentele de luptă ale aviaţiei de vînătoare. Adică — „un 500 de metri peste plafonul formaţiei masive, crocodilule, asta însă o poţi face numai cu „I.A.R."-ul 80, cu „Ghe"-urile voastre îţi cîntă tata popa prohodul, îi dai drumul în vrille, cînd ajungi deasupra lor tragi cu tunurile şi mitralierele, adică te transformi într-un fel de balaur care scuipă pară şi foc, bagi de seamă cînd s-au dispersat să-ţi facă loc şi taberi pe cel mai apropiat, fără să-ţi pese de mitralierele jumelate şi alte fleacuri din astea. Succes garantat. Viaţă lungă. Pensie".

N-a fost chiar aşa pînă la urmă. Un fleac de mitraliere jumelate de 13,2 l-au prins într-un snop de foc pe locote-

nentul Ionescu-Demaror, i-au aprins motorul și butoiul de benzină, care era rezervorul lui „I.A.R. 80" așezat între motor și pilot ; Ionescu-Demaror a sărit peste bord, probabil că a văzut cele două „Mustang"-uri care se detașaseră din formație cu gîndul să-l ciuruie în parașută, și s-a lăsat să cadă bolid, cinci mii din cei șase mii de metri, cîți avea pînă la sol, fără să împingă raționamentul pînă la cauza ultimă : adică un glonț care-i perforase parașuta printr-un ricoșat din blindajul scaunului. Așa că ultima mie de metri a parcurs-o cu o viteză ceva mai mare decît cele obișnuite, în asemenea împrejurări, întîmplarea soldîndu-se cu cîteva fracturi. După șase luni de spitalizare, purta un corset special din balene de oțel peste tors, mergea țeapăn ca un ulan și se prezenta la fiecare vizită medicală, gata să devoreze tot corpul medical al aviației românești. Făcea parte din generația de piloți de vînătoare comandată de Dan Vizanti și Dan Scurtu, pe care el o-ntîlnise în Flotilă, locotenenții Dobran, Dușescu, Galea, sublocotenenții Ghiță, Fotescu, apoi adjutanții Mălăcescu, Mucenica, Chirvăsuță, Iolu, patrule temerare pînă la nebunie, acum Ionescu-Demaror își face de lucru sub un basorelief masiv, bate cuie în pereți, mai curînd niște piroane și comandorul Davilla îi spune să agațe acolo hărțile operative. Acum exact două săptămîni avusese tot aici o discuție tăioasă cu Moș Fofează. Îl chemase la el și-i ceruse pur și simplu să execute o misiune de informare pe toată ierarhia școlii și „a tuturor unităților, subunităților sau formațiilor, care vor avea tangențe cu acest aerodrom". Rememorează discuția.

— Nu pot domnule comandor.

— E ultimul dumitale cuvînt, sublocotenente ? !

— Da.

— Ai cîntărit toate probabilitățile ?

— Da.

— Și răspunderile ?

— Da !

— Disprețuiești, așadar, viața camarazilor dumitale. A școlii care ți-a dat aripi. A tuturor piloților acestei aviații martirizate nedrept și inutil.

— Domnule comandor...

— Domnule sublocotenent... Domnule sublocotenent, stau cu ochii pe dumneata de cînd ai îmbrăcat uniforma școlii.

Dintr-o datorie sacră. Ai crescut o dată cu multe nădejdi ale mele.

Moş Fofează vizibil emoţionat. Faţa uscată, de Ramses, cu expresie tragică. Frămîntă cabinetul... Îl priveşte îndelung. Ochii albaştri-oţelii îl cîntăresc sever. Cîţiva paşi energici pînă la seiful masiv din oţel. Caută ceva, caută înfrigurat, găseşte, rămîne o clipă întors cu spatele, parc-ar şovăi bătrînul, se răsuceşte brusc pe călcîie şi-i întinde un plic oficial, îngălbenit, cu cîteva pete de cerneală roşie parcă, decolorate, sigilat cu ceară pe care scrie — recunoaşte scrisul rond, energic cu o crispare dureroasă a întregei lui fiinţe — scrie pe un colţ, în dreapta sus : „Fiului meu Bogdan"... Răsuceşte plicul pe toate părţile cu sentimentul tiranic că deschizîndu-l, viaţa lui se va schimba radical, că acolo, în plicul îngălbenit de timp, se găseşte un adevăr covîrşitor şi esenţial.

— Curaj, sublocotenente, spune Moş Fofează.

Deschide plicul. Nu-şi poate stăpîni tremurul degetelor.

„Îţi las Bogdane un nume curat. Iartă-mă pentru singurătatea ta. Iartă-mă şi înţelege-mă".

Atît. Comandorul :

— Căpitanul aviator Dicescu, n-a căzut la decolare pe aerodromul Cluj, sublocotenent Dicescu Bogdan, aşa cum s-a anunţat în comunicatul oficial.

— Vă ascult, domnule comandor.

— Şi-a tras un glonţ în tîmplă, cînd în urma silniciei de la Viena a primit ordin să părăsească aerodromul Cluj în fruntea escadrilei.

Asta a fost tot. Pe urmă a-ntîlnit circul „Rivoli" la Sibiu, dusese curierul „Şcolii" din ordinul lui Moş Fofează şi în special, dusese un plic ştampilat şi sigilat la B2-iul Corpului de Armată. S-a văzut cu Herta, o cunoştea de la Bucureşti, în seara aceea a călărit superb, era acolo compania de paraşutişti a maiorului von Kleisst, care s-a-ntors în aceeaşi noapte pe aerodromul ei, în trei „Junkere 52". Aerodrom situat numai la patru kilometri de aerodromul şcolii... Herta i-a spus că circul se-ntoarce în Europa centrală, prin Alba-Iulia, Cluj, Oradea, Budapesta şi probabil va rămîne pentru stagiunea de iarnă la Viena...

...— Poţi să vorbeşti, ordonă comandorul. Ce veşti ?

— Popa catolic are în turla bisericii un aparat de radio emisie-recepţie, dublat de un radiogoniometru periscopic.

— Sigur ?

— Poftiți indicativul și lungimea de undă.

Îi întinde hîrtia conținînd datele respective. Comandorul o trece locotenentului Ionescu-Demaror...

— Transmite-o la Corp, îi ordonă.

Pare curios, dar discuția se desfășoară în șoaptă. Locotenentul își reîncepe bocănitul.

— Altceva ?

— Domnul comandor Bălteanu are ore fixe cînd comunică cu „Siegfried" și cu „Adler 34 a 12 f".

— Orele ?

— La 10 prima comunicare. La 21.30 a doua. Am aici conținutul cifrat al ultimelor patru mesaje. Mi-a trebuit aproape o săptămînă să modific stația școlii, ca să pot intercepta postul din turla bisericii... Vă raportez că este legat cu un telefon de campanie din biroul domnului comandor...

Moș Fofează face semn locotenentului Ionescu să înceteze bocănitul. Dă drumul aparatului de radio. Se cîntă „Lili Marlen". Viguros. În tempo de marș.

— Treceți la etapa întîi, așa cum am stabilit le spune... Sublocotenent Dicescu, ai reconstituit planul castelului ?

— Da, domnule comandor.

— Ai vr-un indiciu în plus asupra celui care conduce toată acțiunea ?

— Nici unul, domnule comandor.

— Bănui că el știe ceva din ceea ce știm noi ?

— Da, domnule comandor.

— Perfect. Executați etapa întîi... Vă aștept pe aerodrom, în cortul lui Bujie, la 21.30... Și... în perfectă verosimilitate, domnilor. Puteți pleca.

$19^h\ 00^m$ — $19^h\ 18^m$

— Ieri am decolat de pe Focșani pentru Buzău, tot Grupul și astăzi după-masă căpitanul mi-a dat ordin să zbor direct la voi și să mă pun sub comanda lui Falcozaurus, spune din cort sublocotenentul Radu Belcotă. Nu-nțeleg nimic din toată afacerea, dar mă bucur băieți că m-am întors la Maria The-

reza noastră... Unde ne cazați, măi ? Vreau să mă spăl și să trag o raită prin „garnizoană".

Pilotul face cîțiva pași spre malul Mureșului. E o prostie să despic firul în patru. Probabil pe scara asta ierarhică uriașă, eu sînt abia la piciorul ei, există spre vîrf o comuniune de inteligențe care, solidarizîndu-se cu destinul comunității, poartă și răspunderile acesteia... Amurg. Cer senin, roșu palid, doar cîțiva cirostrați abia conturați foarte sus, sălciile străvechi, scorburoase, un grangur întîrziat, apele Mureșului reflectînd cerul roșu palid, o turmă de oi coborînd pe clina dulce a dealului și ultimele patru „Fleet"-uri care ieșiseră la acrobație cu elevii din anul doi, coborînd în zbor planat și-n esuri, spre pîcla aurie care-nvăluie aerodromul.

Aerodromul.

Elevii la puncte, starterul la T-eu, ronronul acestor avioane de școală biplane, blînde și docile amintind avioanele primului război mondial, atmosfera inefabilă conținîndu-se în fiecare reprezentare plastică, steagul de la T-eu, bonturile date de un elev neatent, aha, cuiva i se face botezul, probabil. O gamă completă de acrobație executată în simplă comandă pentru întîia oară, elevul este apucat de brațe și picioare și dat cu fundul de pămînt, nu vede grămada de ciulini peste care este lăsat tînărul de-acolo, o știe că există și mai ales o simte, pentru că nu scapă de ea nici un pilot, fie că trece la simplă comandă, fie că zboară pentru întîia oară pe un avion monoloc de vînătoare — hei rup, hei rup, hei rrrup ! strigă elevii, apoi unul din „Fleet"-uri execută o glisadă abruptă pînă la rasul ierbii și aterizează ușor, cu elicea fîlfîind, creîndu-i o stare de melancolie incertă, un sentiment de solitudine și înstrăinare.

S-a întîlnit cu Papp Marius, fusese cu un an mai mare ca el, acum este „instructor terestru" în școală, un refulat refuzat la zbor, timorat de zbor, care își manifesta ratarea pretimpurie dușmănos, scoțîndu-i de la masă în ploaie și ordonîndu-le zeci de culcări prin bălți și noroaie, ori seara, la program, așteptîndu-l în special pe el să se spele, ca apoi să-l oblige să facă culcări pe coridorul dat cu bradolină, să-l pedepsească cu plantoane peste rînd, spunîndu-i scrîșnit printre dinți — era un ardelean cu obrajii roșii, stupid și feroce — „pînă nu renunți la ironia cu care mă privești, îți fac viața iad", erau singuri pe coridor, el în cămașă de noapte, ridicol

de scurtă, făcuse cîteva zeci de culcări și i-a răspuns acolo, neregulamentar și confidențial „ești un biet avorton, dom'le elev adjutant și am plăcerea să te salut din mers". Acum s-au întîlnit, sublocotenentul Papp Marius refuzat de unitățile operative ca un nonpilot și el tot sublocotenent, în echipamentul de zbor, tocmai aterizase dintr-o încercare de motor-avion, secția de elevi înconjurase avionul de vînătoare pipăindu-l și domnul sublocotenent Papp Marius a apărut de undeva, ordonînd adunarea și pedepsind secția pentru o vină imaginară, cu un mers tîrîș, pînă la corturi.

— Secătură și lichea, i-a spus... De ce nu ești într-o unitate de luptă, avortonule ?

Asta l-a dezgustat. Iată că din „Fleet"-ul aterizat spectaculos coboară cel din carlinga elevului, avionul rulează rapid drept spre cortul lor, pe-o roată, pe altă roată, un fel de „steep", se desprinde în palier jos, vine spre el, țintă, aproape, mai aproape, aici, are senzația că-l ia în elice, degajează în șandelă, se oprește undeva sus, agățat parcă de aripi, o ranversare, picaj abrupt, șandelă, trei ture de vrille pe spate, numai la o sută de metri înălțime, hobanele vîjîind, redresare, picaj — totul cu aripile poleite de soarele rămas în mirare pe umerii dealurilor — acolo este un virtuos al acestui tip de avion, fostul lui instructor, locotenentul Sică Simionescu lăsat „bun în grad" de un general sever, atunci cînd locotenentul pariase că va intra călare pe un cal alb în grădina de vară a unui local din Buzău pe care-l frecventa și generalul, același locotenent care la un „10 Mai", la Turnu Severin trebuia să arunce o coroană de flori la Monumentul eroilor, venise în zbor razant pe deasupra copacilor de pe bulevard, peste capul trupelor masate pentru paradă și dintr-o dată, la zece metri înălțime, i se calase elicea... A aterizat elegant, în plin bulevard, dincolo de ultimul pluton aliniat pentru defilare. Probabil unicul pilot al aviației mapamondului care rezolvase fericit o asemenea problemă insolubilă. La caracterizare atîrnase însă mai greu rezoluția generalului care nu suportase vederea unui pilot călare pe cal alb... Așa că locotenentul, „cel mai vechi din Balcani" cum spunea despre sine, își ucidea pedeapsa, răsucind-o pe-o pereche de aripi, într-un joc nebunesc de-a „uite Moartea, nu e Moartea",

Zgomot puternic de motoare. Huruit de motoare. Jos, la cinci sute de metri, ieșite de după crestele dealurilor, trei

„Ju-52" în formaţie „cocor". Trec la verticala aerodromului. Dintr-o dată, paraşutiştii. Din toate trei avioanele acelea mari, trimotoare. Lansaţi în cădere liberă. Fulgerătoare. Jos, foarte jos, deschid paraşutele. Voalurile albe împînzesc aerodromul. Aterizează pe grupe. Sar din centuri. Înainte de a înţelege ce se-ntîmplă, aude paşi grei. Se-ntoarce. Maiorul von Kleisst, în combinezon de paraşutist, cu cască, amenin̦ţîndu-l cu pistolul-mitralieră. Alături trei paraşutişti instalează un post de radio. Alţi trei o mitralieră. Alţi doi îi scot din cort, sub amenin̦ţarea automatelor, pe Taciturn, Gelu, Belcotă, adjutantul Iolu, coechipierul lui Belcotă şi, ultimul, în combinezonul lui plin de uleiuri, nea Bujie, maistrul lor de patrulă. Se aud comenzile ghefreiterilor şi ofiţerilor germani. Cîţiva paraşutişti se-ndreaptă în pas alergător spre biutele unde sînt mascate cele şase avioane de vînătoare, în vreme ce alţi paraşutişti ţin sub supraveghere cele două secţii de elevi şi avioanele de şcoală aterizate.

$19^h\ 18^m$ — $19^h\ 45^m$

— O temă de luptă cu tîlc, spune Şurub... Nu găsiţi ?

— Care-ar fi tîlcul ? întreabă Gelu.

— Se pare că aerul de Vinţ nu-ţi prieşte la inteligenţă, drăguţule.

Stau toţi trei culcaţi pe taluzul biutei unde este adăpostit avionul comandantului de patrulă. Undeva, pe taluzul ultimei biute, veghează Taciturnul. Compania de paraşutişti germani mărşăluieşte pe plutoane... Liniştea serii, dulce, peste care cade dangătul sonor al clopotelor preacatolice, chemînd la „Angelus", este ruptă de „Lili Marlen"... Compania lui von Kleisst, pe drumul de ţară, şerpuitor peste mirişti. Nor uşor de praf de sub cizme. Şi „Lili Marlen". Pilotul are revelaţia adevărului. O Românie mutilată prin tratatul de la Viena, apoi tîrîtă să agonizeze într-un război absurd, peste ogoarele căreia mărşăluiesc companii de tip von Kleisst. Poate înţelege asta numai cînd Şurub povesteşte cum a murit căpitanul aviator Traian Dicescu. Şi cînd îi întreabă dacă au deplină încredere în el ca om. Ca pilot. Ca ofiţer.

— Uite despre ce-i vorba, băieți. Nemții vor să aibă „Școala" în puterea lor. Deopotrivă cadrele, elevii, materialul volant și cele trei depozite subterane de carburanți. Vor să-l schimbe pe Moș Fofează cu Ștabu. Ați văzut și auzit. Mai mult. Au trimis un agent, care lucrează în școală. Nimeni nu știe de ce și nimeni nu știe cum. În orice caz Taciturnul a simțit ceva. Eu am măsurat grosimea aparentă a zidurilor castelului, am adulmecat prin beciuri, în donjonul „stafiei" și-am găsit acolo, știți voi, în beciul în care chiuleam de la programul administrativ, am găsit o gură de tunel... Bine întreținută. Și altceva. Însuși tunelul. Și altceva. Ramificațiile care duc, una în incinta castelului, cealaltă spre Mureș... Se poate spune, în perfectă ordine. V-ați convins singuri... Vă amuză chestia ?

— De ce te-a chemat, Moș Fofează ?

— Ca mîine în zori, să avem avioanele cu plinul de benzină și muniție, iar servanții în alarmă și noi în parașute, cu stația de radio pe „recepție".

— Atît ?

— Deocamdată atît.

— De ce nu mi-a ordonat-o mie ?

— Dintr-o simplă întîmplare.

— Care se cheamă căpitanul aviator Dicescu ?

— Probabil.

Liniște. Umbrele fluide, aeriene, ale înserării, prelinse abia sesizabil printre sălcii. Miros de pămînt încins, de mirișe și, ușor, de tablă de avion, de benzină, de aerodrom.

— Oare să fie posibil, șoptește Gelu, se întoarce pe spate, își pune palmele sub ceafă și privește jocul de culori suave topite în cerul limpede, de sfîrșit de august.

Se aude pîrîitul lui Zigoto. Zigoto „fata bună la toate", intrată în scripetele escadrilei prin fraudă. Un fel de platformă cu motor de motocicletă, roți de avion în față, de „Ford" în spate, întărită cu antretoaze și hobane, ceva între „Rolls"-ul tip 1904 și cărucioarele electrice din Gara de nord, Zigoto vopsit jovial alb-albastru, capabil să nu pornească ore-n șir, ascultînd stoic tot pomelnicul pe care i-l închină mecanicii, țîfnos, gata să-i sară bujiile, Zigoto la fel de capabil să ducă în cîrcă toată patrula, cu servanți cu tot, ori patru butoaie a 400 de litri de benzină, pîrîind vesel pe eșapament, Zigoto fără care o escadrilă nu este o escadrilă ade-

vărată. La volan, nea Bujie. Grav. Zigoto are un volan înfipt în marginea platformei, un volan cu „mustăţi", ca un Zigoto adevărat, care stîrneşte invidia tuturor escadrilelor cu alţi Zigoto, modernizaţi, hibrizi ieşiţi din readaptarea unor camionete tip 1922, ori 1924...

— Să trăiţi... Am adus muniţia,.. Peste un ceas, fac plinul.

Nea Bujie, o gură plină de viplă, cocîrjat, obrazul numai creţuri, mecanicul escadrilei de „Farman"-uri unde zburase Moş Fofează, în primul război mondial, „tata" tuturor motoarelor cu explozie, pe carburator ori pompe cu injecţie, rotative, în stea, ori în linie, un fel de zeu, de patriarh al aerodromului, gata să se zbîrlească la comandor, ori să nu-i dea avion la zbor pentru simplu motiv că „n-am astăzi avion pentru dumneavoastră, are şi avionul chichiţele lui şi nu-i place să-l buşeşti la aterizare, ca pe-un sac de cartofi", comandorul mormăie ceva, se scarpină sub casca de zbor şi se-ntoarce la cabinet, nu te poţi lua în colţ cu nea Bujie pentru simplu motiv că face parte din însăşi istoria aviaţiei, pe de o parte şi pe de alta dacă spune el că „315" nu zboară astăzi, atunci e lege, „315" nu zboară şi pace...

Se-ntunecă. Servanţii duc împletite pe umeri benzile cu cartuşe pentru mitraliere şi cele cu proiectile de tun.

$19^h\ 45^m$ — $20^h\ 00^m$

Sublocotenentul Radu Belcotă urcat în carlingă, în picioare pe scaun, îşi face de lucru la antenă. Vede pentru a treia oară sclipetul unor lentile pe firul de vale care şerpuie perpendicular pe capătul vestic al aerodromului. Îl intrigă alimentarea asta de noapte, fără lanterne, ca şi cînd aerodromul ar trăi în iminenţa unui atac.

— Măi servantule, ia pas alergător şi raportează-i sublocotenentului Theodorescu să vie imediat aici.

— Am înţeles don' su'ent !

Servantul dispare în spatele biutei. Lumina zodiacală mai cade o dată pe lentile. Lui nu-i plac lentilele care supraveghează un aerodrom militar. Din principiu.

— Ce s-a-ntîmplat, Radule ? întreabă Pilotul.

— Un post de observație pe valea asta, la circa doi kilometri. Am văzut lentilele unui binoclu. Există vreo unitate terestră ?

— Parașutiștii lui von Kleisst.

— Aha ! Atunci e-n regulă.

— Nu tocmai, mormăie Pilotul.

Se duce la avionul lui Șurub. Nea Bujie ascultă atent.

— Nu-i bine, spune... Ar trebui făcut ceva.

Șurub tace. Își face de lucru în carlingă. Recte potrivește altimetrul pentru înălțimea aerodromului. Asta-nseamnă : „ești comandant, hotărăște".

— Toate avioanele gata, nea Bujie ?

— Gata, don' sublocotenent.

— Să vină la mine patru servanți. Și sergentul Chirilă...

Oamenii se strigă de la avion la avion. Vine sergentul. Mătăhălos. Negru.

— Măi, Chirilă, să-mi faci un foc în fața biutelor, mai spre liziera aerodromului, să te așterni la fript porumb, ia o sticlă ceva, mai trage o dușcă, mai cîntă un cîntec, dacă simți mișcare fă-te că n-o simți, fluieră la santinele și să nu s-apropie suflare de avioane că fac moarte de Chirilă. Priceput ?!

— Pe dinafară, don' su'ent.

— Executarea... N-o întinde mai mult de două ceasuri. Vii și-mi raportezi la cantonament.

— Am înțeles.

— E bine așa, confirmă nea Bujie. E și mai bine dacă ne retragem către cort...

...Locotenentul Ionescu-Demaror coboară treptele castelului, țeapăn. Corsetul îl înnebunește. Mai ales îl înnebunește prezența vînătorilor. Moș Fofează i-a încredințat B.2-iul. Nu numai B.2-iul. Totul. Ține legătura direct cu M.St.M-ul, prin curier. M.St.M.-ul a ordonat starea de alertă. Lucrurile sînt mai mult decît limpezi. Aude înjurătura explicită a comandantului gărzii.

— Bă, Johann, nu-ți spusăi, mă, orătanie că n-ai ce căta după program ? Șterge-o pînă nu-ți ard una după ceafă.

— Tomnu locotenent Temaror... Tomnu locotenent Temaror...

— Ce e Johann, băiatule ?

Șchiop, cocoșat, cu obrazul prelung, brăzdat de riduri, un biet infirm, Johann König, clopotarul, se strecoară pe

lîngă santinelă, — hi, hi, hi, tomn comantant te cardă, hi, hi, hi, Johann pun om, Johann pun om, tomnu locotenent Temaror iubeşte kleinen Johann... Tomn locotenent fenit spus aici, fenit Herta caute asta ofizier, Johann uitat, frumos Herta, mare gălăreţ, el pleacă, fenit luat adieu...

— Bine Johann... Am să-i spun eu.

— Tomnu locotenent Temaror, facem cu parintele un ecarte ? Pun Chablis scos parintele tin putoi fechi, poate toăzeci ani fechi...

— Astă-seară nu pot Johann. Mîine seară însă, spune-i lui Iulişca să-mi frigă o găină, auzi Johann, am să vin cu cîţiva camarazi şi-atunci Chablisul părintelui face toţi banii... Ai mîncat ?

— Hi, hi, hi... Johann pun om este... Johann nu mîncat testul...

— Sergent... Ia-l şi dă-i o porţie dublă de la masa elevilor... Haide, Johann... Du-te... Şi nu mai veni noaptea la cantonament. Nu e voie, Johann.

— Eu patem mîine „Angelus" pentru pun Temaror... Hi, hi, hi.

Locotenentul ştie că Johann are să se ţină de cuvînt. În adevăr, n-a auzit niciodată un concert de clopote ca acela pe care, atunci cînd vrea, îl dă Johann König, clopotarul cocoşat al bisericii catolice...

$20^h\ 00^m$ — $20^h\ 05^m$

Comandorul Davilla îşi încarcă pistolul, un „Radom" polonez primit în dar de la unul din piloţii poloni care-a cerut azil în România, aterizînd cu un „P.Z.L." de vînătoare pe aerodromul Iaşi. Este echipat în ţinuta de campanie. Încins. Deschide seiful. Controlează din nou toate hîrtiile. Sub mapele cu corespondenţa curentă, aşază dosarul conţinînd planul de apărare al aerodromului, cel de dispersare al avioanelor, al materialului rulant şi tehnic, apoi planul de dispersare al celor şase avioane de vînătoare, căruia îi ataşază ordinul scris al Statului Major al Aerului, care indica drept misiune principală a vînătorilor interceptarea recunoaşterilor aeriene

americane executate frecvent în zonele Braşov—Petroşeni—Mediaş, ca şi indicativele radio pentru alertă, prealarmă şi alarmă... Perfect calm prinde un fir de păr între dosarul cu planul de apărare şi cel cu corespondenţa ordinară. Închide seiful. Lasă lumina aprinsă. Priveşte din pragul uşii cabinetul straniu aşezat sub ogivele ample ale donjonului, capul de Ramses, cu părul pieptănat lins înregistrează un tremur uşor, pentru că toată viaţa lui s-a consumat pe aerodroame, şi-n sălile de studiu, în carlingă şi iarăşi pe aerodrom, încercînd să facă din fiecare act o tradiţie, apoi a venit fascismul şi totul s-a transformat într-o teroare continuă, într-o continuă oroare. A-ncercat să spună lucrurilor pe nume, a fost tras pe linie moartă şi, odată, un general i-a spus : „Fofează, ţara asta are nevoie de noi vii şi la comandă... Ai înţeles ?“...

Închide uşa.

Coboară scările largi.

Vede lumină sub uşa biroului lui Bălteanu. Ciocăne.

— Cine e ?

— Comandantul.

Un scaun împins brusc. Un clinchet. Paşi. Comandorul Davilla intră. Pe biroul masiv al căpitan comandorului harta Moldovei la scară mică. Creioane colorate. O sticlă de coniac. Scrumiera plină de ţigări fumate pînă la jumătate. Unele fumegînde. Miros greu de tutun. De aer stătut. Căpitan comandorul congestionat. Cu cravata lărgită. Descheiat la veston.

— Ce-a vrut să-nsemne demonstraţia lui von Kleisst, Băltene ?!

— O simplă temă de luptă, domnule comandor.

Comandorul Davilla tamburinează tăblia lucie a biroului.

— Comunică-i că dacă mai îndrăzneşte vreodată, fără aprobarea mea, pun mitralierele pe el... Cu orice risc... Priceput ?

Căpitan comandorul Bălteanu rîde amuzat.

— Mitralierele, domnule comandor... Să fim serioşi. Ne lichidează în zece minute...

Comandorul se-ntreabă ce diavol al parvenirii l-a făcut pe Bălteanu, pilot temerar cîndva, stat majorist cu capacităţi evidente, să treacă cu arme şi bagaje de partea fascismului, să apară în civil la recepţiile ambasadei germane şi să joace rolul infamant de informator al Abwehr-ului ?

— Care este situaţia frontului ?

Bălteanu se-nvioreză brusc.

— O singură posibilitate, comandante. Într-o lună, Hitler lansează bomba... Bomba, comandante... Uluitor... Ascultă-mă pe mine. Va revoluţiona războiul, dincolo de orice imaginaţie... Un coniac ?

— Cu plăcere.

Bălteanu caută într-un sertar, transformat în bar. Scoate un pahar de cristal, sonor. Toarnă.

— În cinstea prudenţei, domnule comandor.

— În cinstea, cinstei, Bălţene.

Căpitan comandorul îşi trece mîna prin păr.

— Foche-Wulf-ul ?

Davilla izbucneşte în rîs.

— Dacă o ţii tot aşa, ai să cîştigi partida, Bălţene... Dau un telefon la aerodrom. Să-mi pregătească „Lublinul". E o noapte făcută pentru zbor...

Întinde mîna spre telefonul de campanie aşezat lîngă celălalt telefon, al şcolii.

— Nu funcţionează, spune Bălteanu... Ăsta îl leg mîine direct cu aerodromul şi depozitele de carburanţi 1 şi 3... Fac eu legătura.

Învîrte energic manivela celuilalt telefon.

— Alo, centrala. Dă-mi aerodromul.

Comandorul Davilla ordonă în receptor să se pregătească „Lublinul" pentru zbor şi doi servanţi să stea la T-eu cu lanternele de rigoare.

$20^h\ 05^m$ — $20^h\ 15^m$

Sublocotenentul Radu Belcotă răspunde repezit salutului cu care-l onorează santinela de la cabinetul comandantului. Adjutantul şef a rămas la aerodrom, să doarmă în cort, cu ordinul să intervină de mînă forte cu servanţii, dacă se va apropia cineva de avioane. Pe el l-au trimis aici, împreună cu Taciturnul. Împotriva firii lui a acceptat integral acest joc, care se pare, este singurul esenţial de cînd a-mbrăcat uniforma.

— Porci, spune Taciturnul și deschide ușa camerei gărzilor, fără să aprindă lumina.

Prin ferestrele fără perdele intră palidă lumina nopții. Taciturnul îl ia de mînă. Îl urcă în pat. Declic. Stupefacție. Se deschide vizeta. Vede o parte dintr-un cabinet, seiful, drapelul în husă, marginea biroului, partea de jos a tabloului regelui, o recunoaște după placa de decorații. Îl izbește în nări un văl de aer stătut, mirosind a mucegai și umed.

— Poți să tragi ?

— Nu.

— I-am zis-o lui Șurub... Ori ce ți se pare suspect, pune cascheta pe vizetă și tușește... Faci ce fac eu.

Taciturnul își trage scaunul în dreptul ușii. Se lasă tăcerea cunoscută de mult, tăcerea zidurilor masive, trecînd prin secole, încorporînd secolele în materia sonoră a bolovanilor și cărămizilor din zidărie. Își reazemă tîmpla de perete. Se vede livada, umbre gigantice, ulmul din fața ferestrii umple odaia cu umbre fantastice... Maria Thereza. A fost și este încă sensibil la numele auzit din copilărie, sus la stînile Belcoteștilor de sub Retezat, cînd moșul Belcotă, patriarhul obștii, le povestea despre grănicerimea veche, din Prislop, din vremea lotriei și mai vechi decît lotria... Într-o noapte, aici, Asu i-a propus să-i sperie pe cei din Secția a II-a. Înaintea „S.O.Av."-ului fusese cazată în castel o direcție a unui minister, refugiată din pricina bombardamentelor. Cum legenda locului spunea că așezarea e bîntuită de stafii, funcționarele încartiruite în sălile enorme au confirmat-o, făcînd crize de isterie noaptea, spunînd c-au văzut fantoma Mariei Thereza, că ușile se deschid singure, că prin ziduri se aud pași și la miezul nopții un vaier prelung, de om schingiuit.

Cînd castelul a fost repartizat „S.O.Av."-ului, toată lumea a răsuflat ușurată. Așa că în noaptea respectivă el a-ncălecat pe umerii Asului, chestia s-a petrecut în interiorul scării ruinate din corpul principal, unul din camarazi, poate Milu Secărescu l-a drapat în cearșafuri și i-a strecurat o lanternă de semnalizare cu lentile escamotabile, verzi și roșii. A aprins-o sub cearșaf, punînd-o pe verde, lucru care dădea ansamblului un aspect spectral. La miezul nopții, exact cînd orologiul din turla bisericii a bătut prima lovitură din cele douăsprezece, au apărut pe coridor. Plantonul de la Secția I a-nlemnit. Pînă să-și revină, i-a șoptit cavernos :

— Tăiat, decompresat, băieţică.

Auzind stafia vorbind în argo pe aerodrom, plantonul a chicotit înveselit. Cel de la Secţia a II-a avertizat şi complice, a deschis uşa dormitorului, unde aproape treizeci de geaplani sforăiau pe-ntrecute.

— O schivivi, a spus din fundul esofagului, Asu.

— O schavava, a răspuns el tot din esofag.

În clipa aceea parcă s-au deschis porţile iadului. Geaplanii în curent cu farsa, ţinuseră sub pături bocanci, baionete, centuri şi alte instrumente contondente. Cei din paturile suprapuse dispuse lîngă uşă, le-au aruncat păturile în cap. După chelfăneala de rigoare i-au purtat pe umeri prin coridorul interminabil, procesiune lugubră în cămăşi de noapte albe, tip „S.O.Av.", scoţînd la intervale strigăte guturale...

— O schivivi !

— O schavava !

A ieşit şi Secţia I-a. A doua zi s-a răspîndit vestea că stafiile i-au scos din aşternut pînă şi pe elevii sergenţi aviatori ai majestăţii sale regelui şi că, pentru vecie, castelul lui Martinuzzi rămîne blestemat.

Tresare. L-a izbit în obraz un curent de aer rece. „Ce idiot... Dacă există coridorul presupus de Şurub, are să se vadă lumina din cabinetul... Absolut idiot"... Ceva mişcînd parcă în interiorul tencuielii. Linişte. Acelaşi curent de aer în obraz... Apoi nimic. Doar umbrele fantastice cu care ulmul umple odaia, spoită alb, boltită în ogive ample.

$20^h\ 15^m$ — $20^h\ 45^m$

Motociclistul demarează scurt. Comandorul Davilla, aşezat în ataş, cu picioarele prea lungi adunate incomod îşi închide fermoarul scurtei de zbor, îmblănite. Ţine pe genunchi casca de zbor şi ochelarii. Motociclistul iese în drumul de ţară care alunecă printre trifoişti şi lanuri de porumb mirosind plăcut a pămînt încins şi dovleac. Înainte de a ajunge la liziera aerodromului, drumul trece printr-o viroagă afundată în porumbişti, pe fundul căreia şerpuie un pîrîu peste care

se boltesc tufe dese de răchită, sălcii, şi agăţate de sălcii, perdele dese de hamei, iederă şi lemn cîinesc.

În lanul de porumb, numai la cîţiva paşi de marginea lui, unul din paraşutiştii maiorului von Kleisst, ghefreiterul Erick Müller din Mühlhausen, un tînăr de 23 de ani ridică antena telescopică a aparatului portativ de radio, prinde „Adler 1" şi raportează că l-a recunoscut pe comandantul şcolii într-o motocicletă cu ataş care se duce la aerodrom. Comunicarea este făcută în clar. Şurub o-nregistrează exact, ascultînd-o cu căştile la urechi. După cum înregistrează şi ordinul unui anume locotenent Kirchner care spune ghefreiterului să rămînă pe loc şi să supravegheze în continuare ori ce mişcare de la şi spre aerodrom.

...Sublocotenentul Radu Belcotă aude un ecou vibrînd vag în piatra din care este edificat castelul. Paşi ? Iluzie. Stupefacţie. În cabinetul comandantului o umbră, o siluetă, o femeie... „Călăreaţa mascată". Astupă vizeta cu cascheta... Prelins, abia simţit, Taciturnul... Privesc amîndoi. Taciturnul îi strînge umărul. Femeia mascată, înmănuşată, acopere seiful cu o bucată de stofă. Nu se aude nici un declic metalic. Scoate ceva din seif. Aşază pe birou. Nu-i mai văd decît părul negru, luciu, cungîndu-i în bucle pe umeri. Şi cînd se ridică, văd aparatul foto pe care-l încarcă. Mîinile înmănuşate. Seiful. O siluetă. O umbră. Linişte.

— Nu pe ea o aşteptam, şopteşte Taciturnul.

De afară glasul aspru al Ştabului.

— Hei, santinela, cine dracu umblă pe coridor pe vîrful degetelor, ca la biserică ?!

— Nu umblă nimeni, să trăiţi, don' comandor...

— Umblă Maria Thereza, aia umblă şi n-o vezi că ai orbul găinilor...

...Comandorul Davilla ascultă raportul pe care i-l fac cei doi sublocotenenţi.

— Mă bucur c-aţi interceptat comunicarea paraşutistului. E clar domnilor, pentru toată lumea, că se-ntîmplă ceva.

Sînt de faţă ei trei şi nea Bujie. La cîţiva zeci de paşi, de cort, patrulează doi soldaţi. Staţia de radio modificată, legată în derivaţie de staţia patrulei este acoperită cu o prelată. Cortul este luminat cu un felinar de campanie... Pilotul nu-şi mai recunoaşte fostul comandant de şcoală. Calmul excesiv

i-a înghețat trăsăturile într-o mască impenetrabilă. (Probabil așa se traduce la un om ca el. responsabilitatea.)

— Sssst... Ce-i asta ?

Toată lumea ascultă într-o tăcere mormîntală. Nea Bujie, într-un tîrziu :

— Să-mi radeți mustața dacă nu este un „Bücker", ori un „Fleet", ceva în linie și-n patru cilindri, domnule comandor.

Ies cu toții în fața cortului.

Pe cerul senin, plin de constelațiile verii în scapăt, vede clar Casiopeia, în marginea cerului, acolo unde sînt probabil Carpații, cele trei stele licăritoare din Hercules și deasupra Ursa mică și etern strălucitoarea stea Polară — sub care lunecă ușor un monoplan cu flamă verzuie pe eșapamente și luminile de poziție aprinse.

— Să fugă cineva cu felinarele la T-eu ! ordonă sec, comandorul... Dicescule. La aparat... Haidem, băieți. Mai repede, Bujie. Mai repede.

...Pilotul aleargă spre largul aerodromului. Vînt nul. Gelu îi gîfîie în ceafă. Avionul virează deasupra. Pilotul aprinde lanterna. Desenează un cerc prin aer. Îi culcă lumina pe direcția de aterizare. Are senzația stranie a unui eveniment covîrșitor. Simte pe obraz efluviile de aer cald pe care le emană pămîntul aerodromului. Avionul, un „Bücker" biloc de școală și agrement, virează larg, ia priza și-acum coboară lin, cu motorul pîrîind, drept spre pata de lumină a lanternei.

$20^h\ 45^m$ — $21^h\ 10^m$

— Domnule comandor „Adler 1" comunică aterizarea avionului și „Adler 4" confirmă, raportează Șurub, presîndu-și căștile pe urechi.

Moș Fofează așteaptă ca locotenentul Ionescu „Meame" să-și desfacă tunica și cămașa și să scoată de la piept plicul de pînză sigilat, cu pete de sudoare, mirosind a trup cald. Stau cu toții în cort. Lumina felinarului de campanie abia scoate umbrele din colțuri. Se aud greierii. Brotacii. De dincolo de Mureș, corul exaltat al broaștelor. Același presentiment al definitivului, al unui act care îl va antrena din

aproape în aproape spre ceva esențial și ireversibil. Sînt aici cîțiva ofițeri de aviație într-o formulă cvasirigidă, aceea a uniformei, a obișnuinței de a executa ordine și a da ordine, fără posibilitatea comentariului, a-nțeles asta atunci cînd Papp Marius îi scula de la masă și-i tîra prin nămoale ucigînd în ei individualismul pus pe confecționarea de silogisme cvasistupide, ori pe interpretări rizibile ale unor lecturi superficiale, de liceeni, lui i s-a părut atunci că-nțelege necesitatea disciplinei totale, de mecanism uriaș al armatei, fără care acest mecanism ar fi o parodie, după cum foarte bine a-nțeles atunci și mai tîrziu că există militari care trăiesc numai formele exterioare ale acestei umanități, raportul, salutul, ceremoniile, praful de pe țeava armei și că foarte mulți își apără nulitatea tocmai prin aceste forme, fetișizîndu-le, făcîndu-le sacre, impenetrabile și intangibile, dar că există și alții care acceptă toate rigorile, conștienți că acestea sînt doar tiparele necesare în care curge inepuizabilă în diversitatea ei, ideea supremă a salvgardării intereselor patriei... Urmărește atent mîinile puternice, ușor pergamentoase ale lui Moș Fofează care desfac cu degete abile sigiliile. Aparent nimic nu îndreptățește solemnitatea acestui act. Dintotdeauna au aterizat avioane pe aerodromuri, la orele cele mai puțin verosimile, aducînd ordine și din totdeauna comandanții au desfăcut plicuri sigilate, asta face parte din ritualul și deliciul funcției lor. Moș Fofează citește calm conținutul ordinului. Pilotul sesizează cu acuitate mutațiile cvasiimperceptibile care-l transformă pe Moș Fofează în comandorul George Davilla, comandantul „Școlii de aviație"... Pietrificarea expresiei, duritatea trăsăturilor, mișcarea precisă cu care își ridică tocul pistolului... Comandorul citește încă o dată conținutul hîrtiei. O apucă de un colț. Scoate bricheta. Îi dă foc. Flăcări scurte, prelinse, albăstrii, miros de hîrtie arsă, scrum. Comandorul îl strivește sub călcîiul cizmei. Împătură meticulos plicul de pînză și-l vîră-n sîn.

— Domnilor...

Se aud călcîiele, lipindu-se.

— Domnule locotenent, care este ordinul M.St.M.-ului pentru dumneata ?

— Să fac alimentarea și să zbor direct la Sibiu, unde să mă pun la dispoziția comandantului Corpului, domnule comandor.

— Perfect. Bujie, fă alimentarea avionului. Domnule locotenent, eşti liber.

— Am onoarea să vă salut.

— Ordinul, domnilor, spune comandorul Davilla, după ce locotenentul părăseşte cortul... Haidem. E timpul să facem inofensiv agentul Abwehr-ului. Îl suport de aproape o lună... Ştiţi să-notaţi ?

— Perfect, domnule comandor.

— Atunci sublocotenente, aveţi să faceţi o dublă baie în noaptea asta. Treceţi Mureşul înot aici, urcaţi pînă-n dreptul cantonamentului pe malul celălalt, înotaţi din nou, cu atenţie, dacă depistaţi vre-un paraşutist notaţi locul, ocoliţi-l şi reveniţi prin livadă pînă la prima căpiţă de fîn. Vă trimit acolo hainele, cu unul din camarazii voştri. Este ora 21,10. Ne-ntîlnim la mine în cabinet la ora 22,00... Executarea...

$21^h\ 10^m$ — $21^h\ 45^m$

— Trage zdravăn, sergent.

— Ţi-am spus dintotdeauna că singurele cizme onorabile pentru un pilot sînt astea franţuzeşti, cu şiret. Poftim. Sînt gata.

— Zi-i sergentule, în continuare.

— Vă raportez că s-a vîrît în fîntîna aia părăsită şi dacă ordonaţi îl scot de-acolo ca din oală. Ălălalt stă în porumb. Le dau ocol cu servanţii şi-i prind ca pe... hm... Era să zic una spurcată...

— Du-te şi raportează-i imediat lui nea Bujie... Hai, şterge-o !

— Don' su'ent !

— Ce-i Chirilă ?!

— Don' su'ent... Nu umblă trei don' su'enţi goi puşcă pe Mureş, aşa din pamplezir. Asta s-o ştiţi de la sergentul Chirilă. Să trăiţi. Vedeţi că aici, sub buturuga asta, am eu nişte vîrşe...

Intră toţi trei în apa Mureşului, plină de stele, rotitoare şi caldă. Sublocotenentul Bogdan Dicescu lasă apa să-i ajungă pînă la umeri. Simte sub picioare mîlul gras, bulele de aer

elingîndu-se pe pulpe, jos apa e rece, îşi face vînt, se-ntoarce spate şi vede deasupra Ursa mare, puzderia de stele, nu se ndeşte la nimic altceva decît la combinaţia diabolică a oridoarelor subterane pe care le-a explorat călcînd numai n urmele celuilalt, acolo unde erau urme şi la ordinul straniu l comandorului : — „Încetezi ori ce mişcare. Aşteaptă ordinul meu". Apa îl duce pieziş, repede şi se constată existent în două planuri absolut independente : acela al acţiunii imediate şi celălalt, în care încearcă să-şi explice gestul unui om uitat aproape, dintr-odată extraordinar de viu, de prezent şi chinuitor, tatăl lui.

Sublocotenentul Gelu Protopopescu înoată cu voluptate, să dă la fund, ţîşneşte dintre două ape, Pilotul îi vede umbra alb-cafenie a trupului, deformată de jocul undelor, pufneşte, se răsuceşte cînd pe-un umăr, cînd pe altul şi-i spune :

— Ce-aş mai rîde să pună laba vre-o patrulă pe noi, aşa goi puşcă... Măi Fălcuţă, n-am mai înotat noaptea, de cînd ne scotea Pic Colibaşi la Mureş, mai ţii minte ?!

— În bulboana asta era să se-nece Gelu Ionescu. Dacă nu era Deac, adio !

— Trage al dracului... Ascultă bebeluş... Ce-ar fi să-ncercăm noaptea ?

— Ce să-ncerci noaptea ?

— N-o mai fă pe sfîntu... S-a mai văzut... Aliniem servanţii cu felinare în mînă pe direcţie... Stop. Am atins fundul.

Pilotul pipăie cu piciorul întins. Găseşte prundişul lunecos. Pe mal tufele dese de răchită. Şi întunericul. Ies toţi trei din apă, trec în spatele primelor tufe călcînd ca pe ouă, dau de nisip, e frig al dracului, Pilotul îşi simte pielea ca de găină pe braţe şi-şi spune că Gelu are perfectă dreptate, mai ales dacă se scontează pe un atac combinat, în care ei să fie cu „efectul moral", adică elevii să deschidă focul, în aşa fel încît să-i oblige pe paraşutişti să-şi dezvăluie armele automate, apoi cînd sosesc ei să lanseze cîteva rachete pe aerodrom, în aşa fel încît să lumineze avioanele grele, de transport. Cu un strop de atenţie şi coordonare, ar ieşi un atac combinat de toată frumuseţea.

— Nu pe aici, şopteşte Şurub. Mai sus. Şi fără nici un zgomot. Treceţi în fir indian.

Fără o vorbă trec unul în spatele altuia... Fir-ar afurisit de spin !... Încă... Şurub se lasă pe burtă, Nisipul malului e

încă fierbinte. Tîrîş... Poate are dreptate Şurub. Lucrurile par ajunse în pragul deznodămîntului. Albia unui pîrîu. Pietre. Mureşul dincolo de rădăcinile dese ale unei plute. Şurub se prelinge în apă fără un zgomot. Înoată toţi trei, mai mult lăsîndu-se duşi de curent. Pilotul vede în stînga, la nici o sută de metri umbra mătăhăloasă a podului plutitor. Se aude scîrţîitul scripeţilor şi un muget blînd, obosit, de vită... Umbra sălciilor străvechi. Un boschet. Sub boschet o barcă. Dedesubt nisip. Şi mîl. Şurub pătrunde sub boschet. Pilotul pipăie marginea rotundă a bărcii... O pneumatică. Sub boschet o gură neagră ca de canal. Alături un trunchi aşezat curmeziş. Pilotul aude un clipocit uşor. Apare Şurub. Le face semn să-l urmeze. Îşi dă drumul pe sforul apei şi iese la mal, cu cîţiva zeci de metri dincolo de boschet. Stau toţi trei culcaţi în otava tăioasă, la rădăcina unei sălcii enorme şi supraveghează livada dincolo de care se ridică, negre, zidurile castelului...

...Comandorul Davilla ascultă comunicarea în clar făcută de căpitan comandorul Bălteanu, postului „Adler 34 a 12 f" într-o germană impecabilă. Este ora 21,30 exact. După lansarea indicativului propriu „Veveriţa" şi răspunsul lui „Adler 34 a 12 f", comandorul îşi apasă căştile pe urechi cu un gest contrariat. Căpitan comandorul Bălteanu cere sancţionarea imediată a maiorului von Kleisst, pentru lipsă de tact, acum cînd este mai mult decît oricînd nevoie de bunăvoinţa comandamentelor româneşti şi-l informează pe „Adler 34 a 12 f" pentru a doua oară că indicativele date de staţia şcolii, formaţiei de „Ju 52" au fost exacte, eroarea provenind de acolo că observatorul avionului cap a confundat indicativul pentru cota 442 cu cel pentru cota 201-Blandiana. Pentru că nu mai urmează nici o transmisie cifrată şi la întrebarea lui „Adler" care este situaţia în teritoriu, Bălteanu răspunde „perfectă liniştе", comandorul îşi spune că Bălteanu ori este prea şiret şi se pune la adăpost de o interceptare posibilă, ori îşi minte patronul şi-atunci cu ce scop ?

Indicativele date formaţiei de locotenentul Ionescu-Demaror, la ordinul lui, au fost schimbate deliberat, observatorul avionului cap navigînd cu precizie matematică pe un obiectiv... eronat.

Bujie cunoaşte cîţiva din oamenii aceia din Munţii Apuseni, el nu l-a chestionat, dar ştie exact că Bujie le-a dat

alimente, medicamente și... armament. Grenade defensive rămase de la tragerile elevilor, cîteva benzi de mitralieră „Z.B." și cîteva încărcătoare de pușcă-mitralieră... Ori Bălteanu știe la fel de precis că indicativele au fost schimbate. Atunci ?

— Prinde-i vii, ordonă și se suie în ataș, reținînd pe retină rînjetul fericit al sergentului motorist, care reacționează ca și cînd i-ar fi ordonat să plece într-un concediu de-o lună... Sergent, dacă se trage un singur foc de armă, te pun la zid... Motociclistul demarează cu viteză. Își ține tălpile cizmelor deasupra atașului, pentru că dedesubt este echipamentul celor trei sublocotenenți.

$21^h\ 45^m$ — $21^h\ 55^m$

Îl ascultă toți pe Radu Belcotă. Taciturnul a rămas sus, la vizetă. Ei stau într-una din sălile de curs, la parter. Motociclistul le-a adus echipamentul, au trebuit să-l sorteze, au trecut cîteva minute și Pilotul se-ntreabă cu semivoce, ce dracu înseamnă asta și ce rost are pentru că, în definitiv, „S.O.Av."-ul practic, dintr-un punct de vedere general al situației militare, nu-nseamnă decît o cantitate neglijabilă. Șurub le spune că nu comentariul interesează, ci faptul în sine, nu e vreme de considerații generale, individul se găsește în castel, pentru că și-a asigurat una din căile de retragere, recte pneumatica, așa că sînt cîteva lucruri de făcut și asta imediat.

— Belcotă, lăsăm ușa deschisă, tu stai aici, pe-ntuneric, cu pistolul gata de tragere. Somezi și reții orice străin. Dacă încearcă să fugă, tragi. Fii atent la basorelieful de metal.

— Cavalerul în armură ?

— Da. Se răsucește foarte ușor pe piedestal, are un sistem simplu și ingenios, întreținut cu cel mai bun ulei de avion.

— Ce nebunie !...

— Don' Falcozaurus anunță grupa de elevi. O găsești în alertă la dormitorul 4. Ieși în livadă, răspîndește-i în trăgători, pe un semicerc larg, în așa fel încît flancurile să-nchidă din drum, pînă-n curte. Unul cu fața la castel, următorul cu ea la Mureș. Nu trece nimeni. Nici amic, nici străin. Și

fără focuri... Gelule, tu vii cu mine. Canalia mai are o răsuflătoare. Sus, la postul de radio.

— Astea le știi tu. Dar...

— Dar rămîne dar... Mergem.

...În cabinet, comandorul Davilla dă drumul aparatului de radio. Își consultă cronograful „Universal Geneve". Locotenentul Ionescu-Demaror îi raportează că escadrila de elevi întărită cu jandarmi, opt la număr, cu plutonul de servanți, încadrată cu toți ofițerii instructori tereștri a fost transportată în valea rîului Sebeș, la circa 500 de metri de barăcile parașutiștilor. Pentru că n-au nici un mijloc de legătură radio, a convenit cu comandantul să lanseze o rachetă cu trei stele albe, de pe acoperișul castelului. Comandorul deschide seiful. Constată că firul de păr a dispărut. Și că, probabil cei interesați, cunosc acum falsul dispozitiv de apărare al aerodromului și cantonamentului, falsele aerodroame de dispersare a materialului volant și actualele depozite de carburanți, în care există cîteva sute de butoaie umplute cu mii de litri de apă în care s-au turnat, pentru salvarea firmei, cîteva zeci de litri de benzină. Programul postului București nu este deosebit de agreabil, dar suficient de tare ca să le acopere glasul.

— Uite ce e locotenente, spune comandorul și-l privește exact în lumini, cu severitate. Animalul ăsta subteran trebuiește extras din catacombele lui. Înțelegi ?

— Perfect, domnule comandor.

— Coincidența drumului meu la aerodrom cu sosirea avionului l-a adus aici.

— Probabil.

— Vrei să-i servești de momeală ?

Locotenentul Ionescu-Demaror are o clipă de ezitare. Este doar un pilot de vînătoare, cu cîteva fracturi zdravene, pe care și le oblojește în corset.

— La ordin, răspunde.

Comandorul se desface la veston. Scoate plicul de pînză, care mai poartă în țesătură mirosul sudorii și al trupului celuilalt locotenent Ionescu. Își spune că sînt foarte mulți locotenenți Ionescu în aviație și asta nu e rău de loc.

— Păstrează-l la piept... Și fii atent. Dacă va fi atacat cineva din clipa asta în castelul ăsta blestemat, vei fi dum-

neata... Organizează-ţi un itinerar şi revin-o peste 15 minute... Trage fără menajamente... Şi nu merge pe lîngă ziduri.

Locotenentul Ionescu-Demaror îşi scoate vestonul, cravata, se descheie la cămaşă, trece breteaua plicului pe după gît, comandorul vede corsetul sub cămaşă, are o tresărire şi-i spune :

— Dă-l dracului de plic. O să-l poarte unul din băieţii ăştia tineri. E rîndul lor, locotenente.

— Mă dezonoraţi, domnule comandor.

Locotenentul se echipează. Zîmbeşte larg.

— Peste 15 minute sînt la raportul domniei-voastre.

Salută şi iese. Comandorul se gîndeşte la escadrila de elevi tupilată în valea gălăgioasă a Sebeşului, care are între ea şi barăcile paraşutiştilor 500 de metri de porumbişti, mirişti şi zăvoaie. Enorm...

— Mai repede, îi spune Şurub, camaradului său. Vreau să-i raportez bătrînului chestia cu decolarea noaptea.

— Stai !

Somaţia răsună din ecou în ecou lovindu-se de bolţile ogivale. Un foc de pistol. Altul. Al treilea. Trăsnetul unei carabine. Duduit de paşi. Glasul tăios al comandorului.

— Ce s-a-ntîmplat acolo ?

Sar cîte trei trepte deodată. Platforma — refugiu dintre mezanin şi etajul unu. Căpitan comandorul Bălteanu, cu pistolul fumegînd, numai în cămaşă, ţine pe genunchi ceafa locotenentului Ionescu-Demaror. Are privirea stupefiată. Locotenentul răsucit nefiresc cu un pumnal înfipt în gît. Soseşte comandorul.

— „Şarpele" ! bîlbîie Ştabu şi le arată mînerul pumnalului.

Mînerul ondulat se termină cu un cap de şarpe, cu ochi roşii şi limba bifurcată, vizibilă. Pe buzele locotenentului ţîşneşte un şuvoi de sînge şi spumă albă. Ofiţerul îşi contractă picioarele. Rămîne ţeapăn. Comandorul îi vede vestonul smuls din nasturi. Constată lipsa plicului de pînză verde.

— Stai ! se aude jos, somaţia lui Radu Belcotă.

Un foc de pistol, sec.

Sublocotenentul Bogdan Dicescu coboară scările nebuneşte. O umbră îndreptîndu-se spre basorelief. Trage.

— Fugi sus ! scrîşneşte... Sus, neghiobule !

Sublocotenentul Gelu Protopopescu o zbugheşte pe scări. Trece pe lîngă comandorul îngenuncheat lîngă trupul locote-

nentului, pe lîngă Ştabu care-l priveşte aiurit, pe lîngă santinela înlemnită cu arma gata de tragere şi la al doilea palier se izbeşte piept în piept cu Fălcosu, care-i strigă :

— Unde e scara, idiotule ?

— Sari pe fereastră, deşteptule, îi răspunde şi-şi vede de drum în vreme ce Pilotul ordonă : „după mine", elevii se precipită cu armele în cumpănire şi dintr-odată tot castelul rămîne în întuneric. Pilotul coboară încă un palier, fuge în lungul coridorului de la mezanin, deschide o fereastră la-ntîmplare, încalecă pervazul şi sare corect, ca la exerciţiile de salt cu paraşuta de pe trambulina de 3 metri. Cîteva bufnituri în stînga şi dreapta. Un vaier oprit în dinţi.

— Aoleo, mi-am rupt piciorul.

— În trăgători ! ordonă.

Elevii se răspîndesc în evantai. Livada pustie... (— Pneumatica... Ce imbecil !)... Fuge nebuneşte spre Mureş. Un foc. Glonţul ţiuindu-i pe la urechi. Două-trei trosnete stupide de Manlicher.

— La dreapta, don' su'ent ! strigă cineva.

Umbră prelinsă pe linia nucilor. Trage. Focuri în castel. (— Asta-i bună. Au înnebunit cu toţii. O să-mi iasă sufletul... Cu pumnalul... „Şarpele". Se pare că Ştabu a intrat în comă. Aha !) Trage. Umbra face un salt neverosimil. Uriaş. Trece pe deasupra gardului de lemn. (— Au să se trezească toţi morţii din morminte, nu numai compania de paraşutişti. Idiotule ! Mergi ca la nuntă.) Se culcă după ce glonţul îi smulge cascheta... Un bufnet alături. Unul din elevi pe coate şi genunchi, gîfîind.

— Ordonaţi, don' su'ent !

— Trage. Eu ocolesc pe stînga.

...Sublocotenentul Bogdan Dicescu aude declicul cunoscut. Şi glasul calm a lui Belcotă :

— M-a-mpuşcat imbecilul, drept în dosul palmei.

Ţine pistolul în stînga. Palma dreaptă plină de sînge.

— Pe unde-a venit ?

— Pe scări.

— Fii atent... Hei, comandant de gardă... Nu acolo... La remize... Trageţi fără somaţie.

Se-ntoarce, o ia pe scări din nou, intră valvîrtej în cabinetul comandantului, trage un foc în basorelieful de deasupra

biroului, apoi o zbugheşte pe scara abruptă, în melc, care urcă la postul de radio. Se-mpiedică. Cade. Pistolul i se rostogoleşte undeva, pe scări, în clipa cînd din turn răpăie pistolul stupid al lui Gelu. (Dintotdeauna i-am spus să renunţe la pîrîitoarea asta.) Fără să-şi mai caute arma năvăleşte spre uşa postului de radio. Încuiată.

— Gelule !

Linişte. Îşi lipeşte urechea de tăblia groasă de lemn.

— Gelule !

Tăcere. De moarte.

— La mine, strigă !... Ajutor !... La mine, toată lumea !

...Cînd sublocotenentul Gelu Protopopescu a auzit focurile în livadă, s-a precipitat la fereastra postului de radio (de fapt mai mult staţia experimentală a şcolii, unde lucrau elevii), şi-n clipa cînd a deschis-o a avut senzaţia acută că este pîndit. S-a lăsat brusc în jos, cu o microsecundă înainte ca obiectul greu, metalic să izbească pervazul. A tras de pe şold. Umbra ieşită din spatele panoului cu schema de principiu a unui aparat „F.G. 16", eschivează. Lumina fragilă a cerului pe obraz.

— Johann König, clopotarul ! strigă.

— Mori, replică celălalt, în româneşte... Mori cîine de Protopopescu.

Trage. Celălalt scoate un fel de strigăt ascuţit. Trage. O ia de-abuşilea, liniştea îl înspăimîntă, trînteşte scaunul, nimic, nici o mişcare, ba da, trage, apoi aude glasul lui Şurub, îşi revine şi dintr-un salt trece în spatele panoului. Stupoare. Placa de fixare pe perete culisată şi-n locul ei o pată neagră, o hrubă practicată în zid, neîmbietoare şi idioată... Aude jos, departe, stăpînit, un geamăt. Pipăie cu piciorul. Scări. Hruba îi strînge umerii. Se izbeşte cu fruntea de zid. Noroc de casca-chetă. Coboară. Aude limpede, undeva în întuneric, paşi clefăind în noroi. Îşi spune că va fi o ţintă stupidă, celălalt e rănit, aşa că oricum vor pune mîna pe el, se-ntoarce şi spre spaima lui se constată prizonier, pentru că la capătul scărilor întîlneşte o placă de metal, dincolo de care aude glasul lui Şurub :

— Căutaţi-l bine că nu s-o fi transformat în pasăre.

— Sînt aici ! strigă şi bate puternic cu pumnii în tăblia de fier.

Glonțul tras de undeva de jos ciupește zidul lîngă urechea lui, zvîrlidu-i în ochi așchii de piatră.

$21^h\ 55^m$ — $22^h\ 10^m$

Comandorul Davilla și căpitan comandorul Bălteanu aduc în cabinetul comandantului trupul locotenentului Ionescu-Demaror. Îl așază pe canapeaua de piele, ușor, ca și cînd ar voi să-i evite vreo suferință, ori să nu-l trezească. Gingaș, cu un gest patern, comandorul îi închide ochii. Căpitan comandorul Bălteanu, livid, cu privirea goală agățată de obrazul locotenentului, șoptește :

— „Șarpele"... Sîntem pierduți, domnule comandor.

Repetă obsesiv „Șarpele"... Ascultă atent.

— Liniște... Aud avioane.

— Halucinezi, Bălțene.

— Am onoarea să vă raportez : aud avioane... Multimotoare.

Comandorul Davilla are senzația că geamurile cabinetului vibrează ușor. Se prezintă ofițerul de serviciu. Raportează că la postul numărul 5 s-au auzit trei focuri de pistol, venind de sub pămînt și din direcția bisericii catolice. Evită să privească spre canapea. Comandorul Davilla îi ordonă să ia cîteva rachete cu trei stele albe, să urce pe platforma unde este instalată sirena, să facă apelul telefonic și să aștepte ordine. Echipa de depanare restabilise curentul electric. Lumina gălbuie, cu variații de intensitate, imprimă mortului expresii ciudate. Căpitan comandorul Bălteanu încearcă să-și stăpînească spaima. Pumnalul „Șarpelui" este un avertisment cumplit. Știe din ce-a auzit în saloanele Ambasadei Germane, din șoaptele celor din anturajul lui Killinger, că acolo unde apare „Șarpele", vor trebui să cadă cîteva capete. Probabil în jocul lui a făcut o greșeală. O combinație greșită. Îl invidiază pe Fofează. A rezistat. Tuturor tentațiilor. Abisului de pofte și halucinații cărora s-a abandonat el... Poate nu este încă totul pierdut. Mîine are să ia un avion, să plece la București și să-i ceară ministrului trimiterea la o unitate operativă. Tresare. Aparatul de radio revarsă sonor cadența unui marș...

„Avioanele ? se-ntreabă. Ce avioane au fost în aer acum câteva clipe, cărui stat aparţin şi încotro au zburat ?"... Paşi.

— Intraţi ! spune sever comandorul.

Cei cinci sublocotenenţi se alinie în tăcere. Căpitan comandorul Bălteanu îi priveşte stupefiat. Abia acum rememorează apariţia lor simultană pe coridoarele castelului. Focurile lor de pistol. Prezenţa lor, pe care el a ignorat-o...

Sublocotenentul Radu Belcotă are mîna dreaptă bandajată gros. Comandorul Davilla ascultă cu facies împietrit raportul sublocotenentului Bogdan Dicescu.

— Domnule comandor am onoarea să vă raportez că asasinul locotenentului Ionescu a reuşit să scape. L-am urmărit pe coridorul B. A ieşit prin altarul bisericii. A dispărut cu un automobil negru, la volanul căruia era o femeie. Am ordonat ca doi elevi să ocupe postul de radiogonio din clopotniţă. Am telefonat în numele domniei voastre ofiţerului de serviciu pe garnizoana Alba-Iulia să reţină orice vehicul care ar aparţine circului „Rivoli", unei persoane particulare sau armatei germane...

— Imposibil ! spune Bălteanu.

— Abia acum posibil, retează comandorul... Continuă sublocotenente.

— Să supravegheze toate ieşirile spre Turda, cu patrule şi să comunice telefonic orice reţinere făcută. Sublocotenentul Theodorescu a urmărit un al doilea agent, care-l asigura pe asasin. A dispărut şi acesta folosind o motocicletă solo... Ordonaţi.

Comandorul Davilla se duce la fereastră. Vede Casiopeia, strălucitoare şi umbrele gigantice ale sălciilor de pe malul Mureşului. Marşul încetează brusc. Se aude foarte limpede semnalul care precede ştirile importante...

— Căpitan comandor Bălteanu, îţi ordon să-mi predai arma, spune sec comandorul Davilla în timp ce o voce a crainicului puternică, sonoră spune la aparatul de radio cu ton patetic :

— Români !... Guvernul mareşalului Antonescu a fost arestat.

— Lăsaţi-ne singuri, o clipă, ordonă comandorul... Vă chem la ordin...

...Comandorul Davilla deschide ferestrele. Intră o boare răcoroasă, aromată, cu miros de otavă, de vii în pîrgă, de

livezi cu rod, de vară spre scapăt. Telefonul. Comandorul ridică receptorul.

— Da... Trage-o !... Pe verticală...

Așază receptorul în furcă.

— Aș vrea să-nțelegi, spune cu glas jos, că-n noaptea asta s-a-ntîmplat ceva de neimaginat. Ceva, ce pentru noi ia proporții cosmice. Înțelegi, Bălteane ?...

Comandorul Davilla se-ntoarce spre căpitan comandorul Bălteanu.

— De ce ți-ai mințit astă-seară stăpînii de la „Adler 34 a 12 f" ?

— Poate dintr-un presentiment, Fofează... Poftim pistolul... Nu înainte de a-ți cere o șansă. Ultima. În numele anilor mei de zbor.

Comandorul Davilla întinde mîna. Căpitan comandorul îi înmînează pistolul. Comandorul scoate încărcătorul. Face să sară gloanțele unul după altul. La ultimul se oprește. Vîră încărcătorul la locul lui. Restituie pistolul căpitan comandorului Bălteanu.

— Mulțumesc, Fofează.

Comandorul Davilla se oprește la căpătîiul locotenentului.

— Trebuia să găsim undeva, o lumînare, șoptește.

Se-ndreaptă spre ușă.

— O clipă, Fofează. Îți datorez ceva.

— Te ascult.

— Cu trei ani înainte de a ocupa noi castelul, a fost aici un depozit al firmei germane „Schröder et Comp". Au organizat sub beciurile vechi un sistem de galerii. Acolo, batalionul de geniști S.S. care ni l-a predat nouă a amenajat un depozit gigant. Trebuia să primească în curînd muniție de artilerie, aruncătoare și infanterie. Devenea astfel cel mai mare din Carpații păduroși pînă-n Moreea. Am aflat printr-o simplă întîmplare.

— Von Kleisst ?

— Este garda prezumtivă a depozitului. Cu „S.O.Av"-ul aici se înlătura orice bănuială. Înțelegi ?

— Perfect.

— Asta e tot... Și încă o dată, mulțumesc.

Comandorul Davilla are o ezitare de-o clipă.

— Păcat, Bălteane.

Iese cu paşi mari, energici. Pe coridor, sublocotenenţii. Comandorul rămîne în faţa uşii. Palid. Linişte. Santinela în poziţie pentru onor. Sublocotenenţii salută. O detunătură. Zgomotul surd al unui corp care se prăbuşeşte.

— Să vină medicul ! spune comandorul. Este livid şi se descoperă.

— Vă raportez că ambulanţa şcolii stă la dispoziţia escadrilei de elevi, domnule comandor.

— Urmaţi-mă ! ordonă comandorul.

Deschide uşa. La picioarele locotenentului Ionescu, sublocotenenţii văd trupul nemişcat al căpitan comandorului Bălteanu. Pilotul vede o mînă crispată, mîneca azurie cu galoanele de fir şi lîngă degetele acestei mîini, un pistol încă fumegînd.

$22^h\ 10^m$ — $22^h\ 30^m$

O maşină cu faruri de camuflaj. Unul din instructorii tereştri, cu o gardă dintr-o grupă de elevi. Încremenit la vederea celor doi ofiţeri întinşi pe o masă, scoasă în holul din faţa cabinetului. Raportează că înainte cu 5 minute de lansarea rachetei, cele trei trimotoare „Ju 52" au decolat, luînd direcţia nord, nord-est. Că la semnalul convenit escadrila de elevi s-a furişat conform ordinului pînă în apropierea barăcilor, fără să întîlnească santinele şi patrule, apoi a acţionat în gol, pentru că aerodromul şi baracamentele erau pustii, rămăseseră doar saltelele, cutii de conserve goale şi, la inventarul sumar, un grup electrogen care funcţionează perfect. Comandantul escadrilei aşteaptă ordine. Comandorul Davilla ordonă ca unul din adjutanţii de la administraţie, cu trupa, să inventarieze tot ce se găseşte acolo, pînă mîine, 24 august, ora 13.00, iar escadrila de elevi să se-ntoarcă pe maşini la cantonament... Apare de undeva, echipat, proaspăt bărbierit, cu un browning la centură, pomădat „Şişman" (locotenent comandorul care-l prinsese cu iepurii, Pilotul revine la realitate, pînă atunci totul i se păruse de-o imensă neverosimilitate — locotenent comandorul poartă cizme franţuzeşti cu şiret şi burduf — e foarte palid şi se tot uită spre

ușa cabinetului, transpiră și se pune la dispoziția comandantului vorbind de devotamentul pînă la sacrificiu, pentru patrie și rege). Comandantul îl concediază, ordonîndu-i să alinieze școala sub arme și drapel.

— Și voi ? îi întreabă... Cum te simți sublocotenente Belcotă ?

— Gata de acțiune, domnule comandor.

— Ceilalți ?

— Permiteți să ne retragem la aerodrom, domnule comandor, spune Pilotul... Doresc să intru în legătură cu Grupul.

— Vă-nțeleg exact... Ce-aveți de gînd cu parașutiștii ?

— Dacă i-au capturat, vi-i trimitem sub escortă.

Comandorul își lasă bărbia în piept :

— Regret că nu v-am îngăduit să acționați mai devreme, băieți... Poate...

Schimbă tonul.

— Sper să aud de voi, de acum în colo... Sînteți liberi, domnilor.

Noapte de vară. Imensă. Pilotul le spune să se-ntoarcă la aerodrom pe jos. Acceptă. Nimeni nu vorbește. Pilotul caută să se situeze în atmosfera clipei, să realizeze noaptea asta, s-o-nțeleagă... Se izbește de ea ca de ceva dur, impenetrabil. Mental își dă seama de unicitatea nopții. De proporțiile gigantice ale evenimentului. A văzut la colțul cantonamentului doi din instructorii de faza I-a, cocoloșiți în școală de cîțiva ani, îmbrățișîndu-se, sărutîndu-se și felicitîndu-se c-au scăpat de război.

02^h ,00

Radu Belcotă nu-și mai putuse ascunde durerea. L-a trimis la infirmerie cu sergentul Chirilă și Zigoto. Parașutiștii dispăruseră ca-n pămînt. Sergentul era într-o dispoziție neagră. S-au culcat pe saltelele așternute jos, în cortul-magazie mirosind a uleiuri de avion și a vaselină. Cel dintîi a adormit Taciturnul. L-a invidiat. Apoi Gelu. A mormăit ceva despre risipa de energie și ingeniozitatea pe care a pus-o „Șarpele" să desfunde toate ocnițele străvechi ale castelului, despre

energia, cantitatea de muncă și ingeniozitatea arhitectului acelui castel blestemat, care traduce în bolovani și tencuială geniul său al crimei, apoi a spus că singura lui dorință este să se vadă la bordul lui 287 ; — ah, 287 a șoptit, i s-a auzit respirația regulată, profundă. Coechipierul s-a răsucit pe salteaua mirosind a fîn uscat și i-a spus limpede :

— N-am să mi-o iert niciodată... Bestia aia trebuia împușcată pe loc, de cînd am descoperit-o.

— Știai de mult cine este „Șarpele" ?

— N-am știut-o... L-am văzut de două ori în subterane. Nu semăna a Johann König, purta mască și era foarte întuneric.

— Cum ai ajuns acolo ?

— Poveste lungă. Printr-o femeie.

— Herta ?

— Nu.

— Discret ?

— Da.

— Trebuia să ne-o spui din timp. N-ai avut încredere ?

— Am vrut să vă cruț. Nu sîntem făcuți pentru asta.

— Cine-o poate ști ?

— Da. Cine-o poate ști ?! Noapte bună.

Pilotul rămîne singur, cu noaptea. Întîi sesizează acut retragerea fluxului vital al celor adormiți, ca și cînd abandonați somnului, au încetat să mai emită undele acelea subtile care configurează „spectrul" personalității ; prin întunericul rarefiat le vede conturele, abia distincte, totul i se pare straniu și străin ; apoi se părăsește el însuși, se-ntoarce lîngă locotenentul Ionescu-Demaror și căpitan comandorul Bălteanu întinși pe aceeași masă, respectîndu-și strict confidențial secretul, lîngă Moș Fofează care într-un fel a jucat rolul Destinului în noaptea asta, îl întreabă foarte civil și atenian dacă l-a învestit cineva cu dreptul de a juca rolul Destinului și Moș Fofează îl privește fix, cu o fixitate de cadavru, îi întoarce spatele și se urcă în rabla de „Lublin" — avionul parasol cu care aterizau ei în insulele din bălțile Călărașului să-l umple cu pește proaspăt pentru popotă, ori la vreo fermă „model" cu doamne citite și angoasate, ori cu fete de măritat, sîmbătă seara, se dansa „charleston" și „fox-trott", se încornorau oameni cumsecade, rămași acasă prin mobilizări pe loc plătite gras pe la cercurile teritoriale și garnizoane, oameni bravi care

făceau strategie înaltă, le iubeau nevestele în livezi, ori în lunci, şi duminică seara se umplea carlinga din spate cu găini de rasă, se venea la rasmot cu coteţul acela cîrîitor, cînd servanţii ridicau husa găinile de rasă ţîşneau indignate din carlingă şi-şi luau zborul galinaceu, umplînd aerodromul de proteste cotcodăcite aşa că adjutantul de serviciu suna alarma, servanţii, mecanicii şi piloţii executau manevre de încercuire, apoi, cu genunchii îndoiţi şi mîinile aruncate lateral, în poziţii de luptă apropiată nicăieri specificată de regulamente, dădeau asaltul final înhăţînd galinaceele rebele de aripi; Moş Fofează decolează cu „Lublinul", pune capul pe Steaua Polară şi dispare în neant fără să-i răspundă. El înţelege că întrebarea nu are răspuns. Face stînga-mprejur şi intră în front. Şişman trece în revistă escadrila de elevi. Ţine unul din discursurile lui bine simţite despre cruciada crucii, uriaşa maşină de război germană, implacabilă, transformată în însuşi Destinul Europei. (— Iarăşi Destin, ricaneză el din flancul drept al grupei a doua pe care-o comanda; ce ridicol, cine a învestit-o cu atributul ăsta ?) apoi se ordonă „pentru inspecţie răriţi rîndurile, marş", ei răresc rîndurile în pas de defilare, după ritual; 7, 5, 3 paşi pentru grupele 1, 2 şi 3, apoi însuşi Şişman, ca un zeu atotputernic al direcţiei de studii, plin de eghileţi, furajere, cuci şi insigne (mai puţin decoraţii) trece în revistă elev sergent cu elev sergent, ca ajuns în faţa Asului (Etore Fieramosca Asso di Caracalo) să înlemnească şi să ordone ca din trompeta Ieriohnului :

— Predă-mi cascheta, elev !

O schivivi ! O schavava ! Şişman s-a transformat în prestidigitator. Ca dintr-un joben fermecat, din cascheta durdulie a Asului ies la iveală un chilot de damă bleu-ciel (culoarea aviaţiei), ciorapi de mătase şi... stupefacţie în escadrilă, o frumuseţe de sutien numai în dantelă, lor le lasă gura apă gîndindu-se la femeia care şi-a abandonat conţinutul sutienului pricăjitului de As, nu s-au mai putut stăpîni şi spre înlemnirea lui Şişman s-a auzit scandat un : — O... schivivi ! O schavava ! lucru care a dus la două ore de instrucţie de infanterie şi consemnarea escadrilei, rîde înveselit, iată-l şi pe Şişman transformat prin ingeniozitatea hazardului în destinul a 60 de elevi sergenţi şi 60 de tinere fete, gata să inunde duminica de primăvară cu sporovăiala lor...

— Ce-nseamnă asta, Firănescule ? a-ntrebat Şişman, fluturînd sutienul superb din dantelă.

— ...

— Răspunde, elev sergent !

— ...

— Elev sergent Firănescu Valentin, îţi ordon să răspunzi !

— Superstiţia mea, domnule locotenent comandor.

— Ceee face ?

— Nu zbor fără porte-bonheur, domnule comandor... Regulamentele în vigoare nu prevăd nici un capitol referitor la superstiţii, porte-bonheur-uri şi... mascote...

— Trei zile de carceră, pentru meditaţie asupra superstiţiilor, domnule elev sergent.

— Trei zile de carceră pentru meditaţie asupra superstiţilor, repetă ordinul Asul, întrînd astfel în tradiţia nescrisă a promoţiei, ori în legenda ei, pentru că fiecare promoţie de aviaţie îşi are tradiţiile şi legendele, legate de vii şi de morţi, de salvări miraculoase cu paraşuta, de salturi cu paraşuta şi coborîri fericite, ca la zece metri de pămînt să se desfacă hamurile şi el să fie găsit acolo, mort şi surîzător, ori să vină la aterizare cu un „I.A.R. 80" cum a venit Cîinele, gătit într-o ţinută nouă, perfect ajustată, din care se vedeau doar sprîncenele groase, negre, orizontale şi buzele, să vină la aterizare cîntînd fals :

Am visat că sînt cu tine
Singurel în avion
Şi te plimbam, printre stele
Numai la doi paşi de rai"...

Cînta fermecat de începutul acela de primăvară, Bucureştiul strălucea dincolo de elice, dedesubt balta enormă din liziera aerodromului se umpluse de lintiţă verde şi frunze de nuferi, apoi dintr-o dată pac, tăcere, elicea calată şi Cîinele legat în chingi de trei mii de kile de fier inutil, supus legilor gravitaţiei... Picaj abrupt, nu mai poate să escamoteze trenul pentru o aterizare pe burtă, salvatoare, balta, lintiţa verde, un covor întins de lintiţă, el vede picajul abrupt de la staţia radio, dă alarma, salvarea porneşte doar împinsă, sirena sfîşie pacea profundă a aerodromului, avionul dispare sub orizont de unde ţîşneşte o pîlnie de noroi şi-atunci Cîinele se trans-

formă miraculos în propriul lui Destin, pentru că avionul capotează clasic, apoi se-nfundă vitejește în nămolul clisos, plin de fermenți și ouă de broască, tîrîndu-l după sine pe Cîinele legat în chingi, stînd într-o poziție comică, genunchii la gură, capul în jos, aude mîlul clefăind, bolborosind, simte bulele de aer cu miros de putrefacție, își dă drumul din chingi, cade în nămol, se-nfundă, sapă sub marginea carlingii, iese și dintr-o dată se simte apucat de spate și țintuit sub avionul care se-nfundă într-o mare de clăbuci vîscoși, — parașuta, gîndește, intră înapoi în golul carlingii, își scoate parașuta, acolo aerul s-a rarefiat și-l amețește cu emanațiile lui de hidrogen sulfurat, din nou sapă, de data asta cu răsufletul morții în ceafă, își dă seama de ridicolul tragic al situației, sapă și iese din nămol, deasupra lintiței, ca un duh de lut al bălților, este tras afară, un om într-o crustă neagră de mîl gras, duhnind a putrefacție, refuză să murdărească salvarea, se agață de scară și cînd sosește la hangare, el aleargă la hidrantul pentru incendiu, dă drumul la maximum și înainte ca omul de lut să-și revină, îi trimite în plin jetul de apă. Crusta de nămol cedează. Se desprinde în bucăți mari, lăsînd să iasă la lumină uniforma nouă a Cîinelui, sprîncenele negre, groase, orizontale și buzele. Deasupra, în cerul pur, de un albastru tandru, roteau berzele. Veniseră berzele. Era primăvară. Destinul Cîinelui, fusese Cîinele însuși... Dorm toți. Timpul curge încet, într-o lentoare fără repere. Cîndva îl auzise întorcîndu-se pe Zigoto. Iese dintre pături. Își îmbracă costumul de zbor. Afară, noaptea. Imensă. Ursa mare își răsucise oiștea spre pămînt. Cefeu plutește solemn în aburul catifelat al înălțimilor. Avioanele trase la linie, în afara biutelor, gata de misiune... 331. Cu aripile matlasate în lumina licăritoare a constelațiilor. Suplu. Siluetă fină, lansată, gest provocator adresat spațiilor... Urcă în carlingă. Aici toate lucrurile devin ele însile și-n același timp esența lor poetică. Pentru că fiecare lucru conține în el o asemenea esență. Vîntul. Ușor, fosnitor în lanurile de porumb, mirosind a vară și-a livezi, 331 îl primește pe aripi, se leagănă abia simțit, apoi îl ia în antenă și vîntul transformă sîrma banală într-o coardă sensibilă, vibrîndă, aparatele de bord nemișcate, moarte, doar aripile și antena vii, deasupra cerul, tot cerul emisferei boreale, apoi „Lublinul" lui Moș Fofează coborînd în spirale largi din Steaua Polară...

Un om.

Ieşit din lanul de lîngă Mureş. Mult în spatele santinelei plantată spre linia avioanelor. — „Paraşutiştii". Aude limpede un ţistuit, ceva intermediar între greier şi cosaş. Santinela se-ntoarce spre silueta perfect detaşată pe cer, lanul se sfîrşeşte acolo, pe muchea aceea de colină. Omul ridică un braţ. Santinela îi răspunde... — Ce departe sîntem de adevăr ! îşi spune. Şi cum credem de orbi în aparenţe. Omul coboară colina. Se-apropie. Are ceva greoi în el, o mare oboseală, un civil, dar un civil înarmat, ţine în mînă, ca pe-un ciomag o carabină germană, e sigur de asta, o puşcă 98K, îl vede bine, omul se apropie împreună cu santinela, se opreşte lîngă avionul Taciturnului, se reazemă de fuzelaj, santinela dispare în cortul mecanicilor, omul scoate un măr dintr-o traistă petrecută peste umăr, o simplă traistă ţărănească şi se apucă să-l molfăie... Nea Bujie. În salopeta lui soioasă. Îşi dau mîna. Se aşază sub planul avionului aceluia. Nu-i mai vede. În schimb îi aude perfect.

— Gata, spune civilul cu puşcă şi lui nu-i este greu să-nţeleagă cine este omul.

— Gata, răspunde Bujie... Şi-acum ?

— La Alba...

— V-a chemat la judeţeană ?

— Da.

Linişte. Greierii. Dintr-o dată greierii. Milioane de greieri.

— Ai mai fost pe-acasă ?

— Ba... Da ştiu.

— Săraca Iuli, spune nea Bujie.

— Asta a fost soartea mea, Niculae. Să pun tot ce-am avut pentru... Nu mai am nimic, Niculae... Parcă m-o măturat crivăţul.

— Ceilalţi ?

— Pe partea ailaltă a apii. Fac siguranţa pe dreapta. No, şi-oi mere.

— Spune-i lui Voicu că alaltăieri au împuşcat nemţii trei oameni de la ateliere. Pe Drăgoi, pe Dragoş şi pe Nistor. Duceţi-vă cu grijă. Nu-i încă limpede şi noi sîntem prea aproape de linii. Aţi ascultat ?

— Tot !

— Ia-o pe mal. Aici a curăţat comandorul. Nu-l uitaţi, cum nu v-a uitat el, cînd v-a fost greu...

— Noroc, Niculae.

— Noroc, omule..,

Civilul își tîrîie carabina. Trece prin spatele cortului mecanicilor. Ajunge la Mureș. O ia în susul malului, în pas obosit. Bujie mișcă profundorul avionului. Direcția. Trece la avionul lui Gelu. Încearcă direcția. Profundorul. La fel la avionul Coechipierului. Acum e aici. La coada lui 331. El își înțepenește picioarele pe paloniere. Apucă manșa. Simte efortul lui Bujie.

— E, al dracu, mormăie bătrînul.

Pași.

—Aici erați ?

— Aici...

— Să nu răciți...

— Nu răcesc.

— Duceți-vă imediat și vă culcați. Fără vorbă. Mîine o să fie albastră...

Îi vede fața acoperită de riduri, o mască, un totem tatuat pe fiecare centimetru pătrat, ochii liniștiți, paterni, și-l aude bombănind :

— Niște copii, atît, niște copii...

Se ridică din carlingă. Coboară.

— Auzi nea Bujie, poți dumneata să-mi spui în ce măsură unii dintre oameni au dreptul să-și asume răspunderea de viață și de moarte asupra altor oameni, să decidă asupra vieții, ori morții altora, asupra destinului unei colectivități, unui popor ? Aud ?...

— Am să vă răspund peste trei luni, domnule sublocotenent... Și-acum, la culcare... Intrăm în alarmă peste o oră. Să trăiți.

Intră în cort, ascultător. Glasul lui nea Bujie patern și scîrțîit, răgușit de tabac, are-n el o înțelepciune grea și simplă. Se izbește de somnul celorlalți ca de-o absență. Ca de-un țipăt straniu. Adoarme, e conștient pînă la fericire de trecerea în somn, „Lublinul" aterizează din spirala aceea coborîtă din Steaua Polară, Moș Fofează îl face să ruleze pe jambele lui rahitice, apoi din carlinga din spate coboară țeapăn locotenentul Ionescu-Demaror cu pumnalul înfipt în gît și rapor-

tează de împlinirea ordinului. Moş Fofează îşi ridică ochelarii de zbor pe casca de drill ieşit la soare.

— N-am făcut altceva decît să transpun în cuvinte o necesitate a patriei, locotenente, spune Moş Fofează. Te rog mult, spune-i asta doamnei Ionescu...

Apoi se-nchid apele Mureşului peste el, vede stelele clipind dincolo de ele şi ştie că se abandonează, se abandonează cu voluptate fizică acelor ape grele, învăluitoare, ameţitoare.

DECOLAREA

1

Aiurea, în Europa ori în Pacific, în insulele mirifice de corali, războiul începuse să obosească şi lui nu i se-ntîmplase nimic deosebit, nimic revelator, nimic care să-l îndreptăţească să spună despre el însuşi că a fost în pragul definitivului... Nimic altceva decît întîmplări mărunte de front: capsula barometrică a boostului nu funcţionează în nu ştiu ce misiune de acoperire a zonei unde se concentrează Armata 40-a sovietică ; o aterizare forţată în primele linii ale Armatei a 4-a română, „bravo bebeluş, vin' la mama să-ţi dea o bucăţică de ciocolată", sînt mai mulţi piloţi decît avioane la Grup, tot materialul volant şi rulant este obosit pînă la epuizare, nu există piese de schimb şi cele trei Armate : 1 şi 4 române, şi 40 sovietică cer mereu acoperire de aviaţie. Şi-a descoperit o pasiune ciudată. S-a trezit în el un istoric militar avid. Şi-a propus să iasă din trecutul îngust al carlingii — dumnezeescul teritoriu în care nu eşti responsabil decît de tine însuţi, de coechipier şi de misiunea înscrisă pe foaia de misiune, — să se desprindă de egoismul „spiritului de corp" şi să strîngă fără comentarii faptele de arme ale piloţilor şi echipajelor Corpului, pentru că-l dezamăgesc articolele clişeu sforăitoare ale corespondenţilor de front : „pilotul priveşte vultureşte", „pilotul se repede ca un şoim din azur", „piepturile de oţel", idiotul habar n-are ce poate face un singur proiectil dintr-un asemenea „piept de oţel", mereu cuvinte, tone de cuvinte unsuroase, toate alături de adevărul simplu, cutremurător de simplu în esenţă...

— Ilie, ticălosule !... N-aţi, mă, o bucată de caşcaval, banditule... Ilie, dă-te jos de pe antenă, n-auzi ?

Ilie escamotează o pleoapă solzoasă, îl priveşte pe locotenentul Mircea Bădulescu cu ochi de antracit, perfect sferic, îşi vîră pliscul mai adînc sub aripă şi moţăie în continuare pe suportul antenei „Stukas"-ului cu numărul 2, probabil avionul locotenentului Bădulescu fără să se emoţioneze, cu toate că locotenentul condusese la Budapesta atacul în picaj împotriva faimosului obiectiv nr. 1, şi că se-ntorsese de două ori, ori de trei ori pînă acum cu avionul făcut ferfeniţă, că aterizase în flăcări şi că, împotriva tuturor treburilor astea poartă o capelă de soldat, cam mică pentru craniul bine conturat şi abia mulfăie cuvintele, cu toate că aprilie se arată generos, dinspre Javorie bate un vînt cald, ozonat şi acid, iar cerul limpede, suav, ţine în poală cîţiva cumuluşi pufoşi, de un alb strălucitor. Un pilot american rătăcit, rămas o zi pe aerodrom, îi dăduse un ziar al aviaţiei americane... Se vorbea acolo de formidabilul atac al infanteriei marine asupra insulei Iwo Jima, bombardată 74 de zile de către avioanele B. 29 ale generalului Curtis Le May. Japonezii, 14.000 de soldaţi de elită şi 7.000 de marinari, sub comanda generalului Kuribayaski, transformaseră insula într-o cazemată... Ziarul nu spunea însă că asaltul i-a costat pe americani 7.000 de morţi şi 19.000 de răniţi, dar spunea că insula a fost ocupată cazemată cu cazemată la grenadă, cu aruncătorul de flăcări şi napalm. Aici, cam tot atunci desigur nu se auzeau valurile foşnitoare ale Pacificului, nici nu se vedeau coloanele sfîrtecate ale cocotierilor, aici, în faţa Armatei I-a române se ridica muntele Javorina, zăpada era pînă-n brîu, viscolul spulbera fuioare albe, cetinişurile vîjîiau, iar la cota 1044 furtunile de vîrf făceau să fîlfîie o trenă lungă de pulbere, amintind moartea, îngheţul, eternitatea. Germanii întăriseră poligonul de tragere al uzinelor „Skoda" şi voiau să închidă intrarea spre cursul mijlociu al Hronului, pentru că, aici, dădeau lupte în Munţii Metalici ai Slovaciei cu Armata 4 română şi 40 sovietică.

Zburase de multe ori deasupra muntelui Javorina, însoţindu-i pe cei de la Grupul 8 picaj-asalt. Ori pe cei de la Grupul 1 bombardament greu, cu avioanele lor „Ju. 88". Muntele Javorina era perforat de cazemate şi adăposturi, supraveghind cu observatorul de la cota 1044 tot frontul Armatei, capabil să bată cu foc precis orice punct voia, la precizie de milimetru, artileriştii avînd ridicări topografice exacte, şi în acest păienjeniş de foc sistemul de fortificaţii de la Oremov

Laz în faţa căruia s-a oprit îngropată în zăpadă Divizia 10 infanterie... Istoria războiului ăstuia, îşi spune, ar trebui să fie o istorie comparată. Iar victoriile ar trebui să fie înserate în pagină, acordîndu-se gloria armatelor mici, lipsite de mijloace tehnice de luptă, sărăcuţe în material, care au compensat asta, prin altceva... El ştie exact cu ce au compensat acele armate dotarea lor sărăcăcioasă. Acolo, la Iwo Jima s-au bombardat cazematele 74 de zile. Zeci de mii de tone de bombe. Apoi au venit cuirasatele şi distrugătoarele amiralului Spruance cu artileria de bord. Aici, aviaţia n-a aruncat o singură bombă, pentru că viscolul ţinea cu nemţii şi singura artilerie care a tras a fost artileria colonelului Alexandru Dobriceanu, Regimentul 1 artilerie grea moto. Apoi a venit rîndul infanteriştilor să revolze conturile, iar în noaptea de 17 spre 18 februarie, Diviziei 3 vînători de munte a generalului Mociulski...

— Ce dracu tot scrieţi acolo ?... De-o lună scrieţi... Apăsaţi pe frînă... Dreapta... Că aia pierde lichid. Nea Bujie îşi arată cascheta soioasă de sub planul lui 348... 348 stă ridicat pe cricuri. Undeva, în dreapta îl vede pe „600 şi mai şi...", avionul Prinţului. În spate „Stukas"-urile, mai în spate „Jurile 88". Un biet „Prun", ori „Moş Neaţă" cum se cheamă curent cosciugul acela zburător de „I.A.R." 39 vine la aterizare cu planul drept şi coada făcute varză. Bucăţi de pînză fîlfîinde. Rateuri. Nor negru pe eşapamente. Flamă. Pilotul execută o glisadă abruptă. Trînteşte antena celor de la bombardament. De sub staţie se arată mutra sagace a mascotei lor, domnul Biju, un fel de corcitură de foxterier cu o specie neînregistrată încă, domnul Biju îl latră ironic pe pilotul pripit să aterizeze rugul acela fumegînd, el îşi vîră blocnotesul în buzunarul larg al pantalonilor de zbor, se saltă pe marginea carlingii, aerul e înnebunitor de fraged, mestecenii au dat frunză şi-l aude vag pe nea Bujie boscorodind cu gura lui plină de viplă :

— După zilele astea de soileală, o să iasă cu bătaie... Ar trebui să le dormiţi zdravăn.

De la P.C.-eul escadrilei vine în alură motocicleta cu ataş. Şurub face pe acrobatul. Se ridică în picioare. Strigă din fundul bojocilor :

— Bă-i Herodot, te cheamă Stăpînul... Trap. Nea Bujie, vezi şi de 345.

— Miroase ?

— Ba bine că nu... Cum stăm cu radiatoarele ?

— Ţîţă !

Pilotul coboară leneş. Soare. Aburi subţiri, străvezii, deasupra aerodromului. O coţofană. Ilie scoate un crau răguşit. Îşi scuturâ penele. Zboară de pe antenă, pe ataş.

— Putoarea, mîrîie nea Bujie. Îi e silă să zboare pînă la popotă.

Pilotul se suie pe botul ataşului. Ilie îi dă un plisc. Cîrîie nemulţumit.

— Ai citit, îi spune lui Şurub... Japonezii lucrează cu Kamikaze.

— Ce-i aia Kamikaze ?!

— Piloţi torpilă... Ori dacă vrei, piloţi sinucigaşi.

2

— Totdeauna chestia asta începe aşa... Ce face Maria, Herodot-Falcozaurus ?... O sută contra zece, că tereştrii vor ceva. Ceva drăgălaş pe care nu-l poate aduce nimeni pentru că, tra, la, la, şi-uite-aşa o barbă avea, şi-uite-aşa mi-o pieptăna. Ia să ne dăm jos nădragii de zbor. Iar se uită Stăpînul şi ne-ntreabă dac-am pozat pentru vreun reportaj de război cu „vulturi" neînfricaţi ai nemărginirii albastre... O sole mio... Măi, ştii ce mă intrigă la fraţii ăştia de la bombe ori de la observaţie ? De cîte ori pozează, stau toţi adunaţi pe vreo hartă. Cel mai vechi arată presupusul obiectiv cu degetul. Împunge harta cu degetul. Revoltătoare lipsa asta de imaginaţie.

— Cumpără „Codul manierelor elegante" de dr. Colonaş. Oferă-l ambalat într-un discurs despre modestie. Eşti cam nervoasă, Şurub... Şi cam vorbăreaţă.

Din faţa barăcii un glas spart, de om care-şi face meseria răcnind :

— La stînga-mpre' ! Drepţi. Pe loc repaus. Rîdeţi. Ce-i păpuşoilor, confundaţi aviaţia de vînătoare cu tîrtiţa muierilor ? Vorrrba, drepţi, la stînga-mpre', în trei minute să ling miere în toate birourile, scoate pieptul, suge burta, capul la dreap-ta, capul la stîn-ga, aşa răcane, sîntem la război, rîdeţi, mai scurtă mişcarea, măi don' căprar te-nghit cu bocanci cu tot dacă, mă-nţelegi, vorbaaa ! Drepţi ! Înhaţă unealta. La

stîn-ga !... Dă, tonul !... Fals. Cu o gaură mai jos... Ascultă tonul la mine, plutoner Stan Constantin din batalionul de gardă pedestră, vărsat voluntar în aviaţia de vînătoare... Scoate pieptul... Cu cînteeec, înainteee, marş !

Prin faţa ferestrei trec trei soldaţi năduşiţi, un caporal, duc pe umeri tîrnuri enorme şi-alături mărşăluieşte vajnic plutonierul Stan Constantin din batalionul de gardă pedestră, vărsat voluntar la aviaţia de vînătoare. Un uriaş perfect intrat în uniformă, încins, cu cascheta înclinată la 45° pe sprînceana dreaptă, stăpînul necontestat al tuturor aerodromurilor de campanie, trecute, prezente şi viitoare.

— Pas de defilare, înainteee marş !... Aşa păpuşicilor. Rugaţi-vă Mîntuitorului şi Sfintei Fecioare să vă mai găsească plutonerul Stan Constantin jucînd cărţi în timpul programului... În linia întîi vă trimit !... Îngeraşi vă fac... Pe loc, pas alergător, marş... Bă ! V-aţi luat după zambilele alea de la „149 Rheinmetall" ?

Glasul se pierde după colţul barăcii. Pilotul îşi desface fermoarul cizmelor de zbor. Dacă n-ar exista Stan, este sigur că escadrila, grupul, flotila, n-ar fi decît nişte asociaţii sportive în care oamenii în loc să-şi spună pe nume, se tratează cu titluri onorifice ; locotenent, căpitan, adjutant şef... Plutonierul Stan Constantin restabileşte drepturile definitive şi totale ale disciplinei, regulamentelor serviciului interior, pe garnizoană şi-n timp de campanie. Îşi scoate pantalonii de zbor. Se-ncalţă. Îşi aranjează ţinuta. Totdeauna întîlnirile cu Stăpînul sînt riscante... Cînd l-a adus pe 348 din ţară, de la Braşov, fusese la peticit bătrînul, i s-a-ntîmplat ceea ce i s-a-ntîmplat acolo pe Lučenec, porcăria aceea dezonorantă, întîlnise cupiditatea în forma ei cea mai dezgustătoare, i-a raportat totul Stăpînului şi Stăpînul i-a spus sec, că, în general, un sublocotenent este bine să vadă exact cît trebuie să vadă un sublocotenent ; iar dacă vede mai mult, atunci se impune o osatură bine calcifiată şi o inteligenţă deasupra mediocrului. — Bine ! Am să anchetez, a tăiat scurt Stăpînul, concediindu-l. De-atunci au trecut trei săptămîni fără să se-ntîmple nimic în afara celor trei focuri de pistol trase asupra lui acum patru zile, exact pe fereastra camerei unde cantonează şi exact la orele 02,30. Norocul lui a fost Maria, pentru că, în noaptea aceea...

— Nu vă jenaţi, domnilor, spune Stăpînul din uşa larg deschisă...

Ca-ntotdeauna excelent bărbierit. Cizmele cu burduf, franţuzeşti, lustruite. Cămaşă gri-bleu, vestonul turnat, nu poartă decoraţii, doar „cucul", insigna de pilot de război, încins, tocul pistolului exact între cele două carabiniere, surîsul uşor acid prezent, prezente mănuşile din piele galbenă, prezentă aroma de tutun bun de pipă, fiert în miere, din care se pare, Stăpînul are rezerve inepuizabile, prezente cicatricele de pe obraz, două, harta Slovaciei agăţată în spatele biroului şi altceva... În afara acestor prezenţe evidente. Sentimentul subtil dar ferm al existenţei lor colective. Poate al ideii de escadrilă. De forţă organizată. Existentă împotriva tuturor vicisitudinilor. Au trecut mulţi, chiar foarte mulţi din ordinea de bătaie a escadrilei în nefiinţă, în amintire „ce băiat bun a fost Conovici", ori „ţi-aduci aminte de Bouru" ori de alţii şi de alţii... Comandantul a supravieţuit. Cu toate că, dacă vreodată s-a aplicat în realitate dezideratul numărul 1 al regulamentului aviaţiei de vînătoare, „comandantul de escadrilă este primul luptător al escadrilei sale" atunci s-a aplicat aici, de către acest căpitan aviator. A supravieţuit şi o dată cu fiecare misiune s-a născut legenda. Căpitanul a găsit elixirul vieţii. Căpitanul a făcut un pact cu destinul. Căpitanul este nemuritor. Odată conferit dreptul la nemurire, a devenit Stăpînul. Pentru asemenea raţiuni, dar mai ales pentru una singură. N-a făcut din funcţia şi autoritatea lui un cuib de confort călduţ. Şi n-a trimis niciodată în aer pe altcineva, atunci cînd trebuia să se ducă el. Adică, atunci cînd acolo era iadul.

— Sîntem solicitaţi la Corp, domnilor... Mai precis, escadrila plus o celulă. M-am gîndit la dumneavoastră... Văd că războiul v-a deschis un apetit teribil pentru aventură... Mă-nţel?... Unii dintre dumneavoastră nu se mulţumesc cu tunul şi mitralierele de bord... Au trecut la armamentul individual... Personal, prefer ca piloţii mei să se bată în aer. Conturile celor de la aprovizionare să le rezolve administratorii. Slavă Domnului, ne întrec cu mult în încadrare... Te-am avertizat încă de la-nceput sublocotenente, că-ţi trebuie o osatură rezistentă.

— Am avut trei accidente pînă acum, domnule căpitan. Am onoarea să vă raportez că oasele mele s-au comportat excelent.

— Te felicit. N-aş putea spune acelaşi lucru despre ale mele.

Pilotul roşeşte pînă-n vîrful urechilor. (— Sînt iremediabil cretin.) Căpitanul a colecţionat în război cîteva fracturi celebre în aviaţie. Mai celebre în lumea ortopezilor. Paşi apăsaţi. Bătaie energică în uşă.

— Intră ! spune căpitanul.

— Să trăiţi, dom'le căpitan, plutonerul Stan Constantin la ordinele domniei-voastre.

Plutonierul stă smirna cu palma dreaptă întinsă regulamentar, degetul mijlociu atinge punctul unde viziera întîlneşte cascheta, cea stîngă lipită pe cusătura pantalonului, după ce-şi face raportul, scoate cascheta cu mişcări frînte, o aşază sub braţul stîng, bombează mai mult pieptul şi rămîne stană de piatră. Pilotul constată cu maliţie că Stăpînul se prinde în joc.

— Plutonier Stan.

— Ordonaţi !

— N-am nevoie de război civil, aici, pe aerodrom.

— Am înţeles. N-aveţi nevoie de război civil pe aerodrom.

Plutonierul îşi priveşte căpitanul în luminile ochilor. Are sprîncene groase, bărbia pătrată, o figură bărbătească, plăcută. Şi, ce-l amuză copios, poartă petliţe verzi, petliţele piloţilor de vînătoare.

— Dacă te mai prind că organizezi atacuri de noapte asupra divizionului de artilerie antiaeriană, te tai de pe lista cu propuneri pentru decorare.

— Domnule căpitan...

— Şi te trec din nou la batalionul de gardă... Înţeles ?!...

Plutonierul rămîne perplex. Fără să-şi ia ochii din ochii căpitanului...

— Atunci vă raportez că mă-mpuşc. Nu mă scoateţi de-aici decît cu picioarele-nainte... Vă raportez că plutonerul Stan Constantin este pedepsit cu trei zile de arest sever pentru răspuns neregulamentar...

— Iau notă... Ce-ai cu cei de la divizion ?

— Vă raportez că ne aduce calomnii publice... Atît între militari, cît şi mai ales în lumea civilă.

— Care lume civilă ? Şi ce calomnii, plutonier ?

— Lumea civilă, adică... vă raportez... Zice că nu noi doborîm inamicu, că dacă n-ar fi ei cu pişătoarele alea, vă

rog să mă scuzați, etcetera. Asta este... Se bagă în zona de civile rezervată pentru vînătoare liberă. Așa că asară au venit cu frontul la „Mielul albastru" cu toate că știa, scrisesem eu cu cretă : „Rezervat pentru piloți de vînătoare". Asta a fost tot.

— Plutonier Stan Constantin.

— Prea bine, domnule căpitan... Nici o pierdere la trupa de aviație. Permiteți să mă retrag.

— Retrage-te... Dar fără torțe. Și — deocamdată îți suspend pedeapsa... Dacă se mai întîmplă...

Plutonierul își așază cascheta. Salută pocnindu-și călcîiele. Execută o întoarcere perfectă. Iese cu pași hotărîți.

— Unul care știe cum să-și apere zona de vînătoare liberă, mormăie căpitanul... Și-acum la Corp, domnilor !

★

— Sergent Chirilă.

— Ordonați !

— Raportează.

— Sergentul major „Curmanbese"...

— Aha !... Ăla cu îmbrăcămintea de la „29 Vikers".

— El... A trimis vorbă la escadrilă, popotarul Cîrlig, că diseară iese la plimbare, așa de-al dracului, să facă el un reperaj și-o tragere la joasă înălțime cu bateria și o să vadă dacă mai trece vreo ladă zburătoare.

— Ce, mă ?... Ladă zburătoare ?

— Mai rău... A venit glisat la Catherina.

— Dă alarma... După stingere, la locul știut. Numai cu gradații. Pînă la caporal. Ai pregătit aparatajul ?!

— Niște smoală de la primărie, că vor să repare străzile. Perna am rechiziționat-o chiar de la „Mielul albastru"...

— Ce pene ?

— De gîscă.

— Să nu-ntîrzie unul, că fac moarte. Și... mucles. Îl luați pe nu știu în gură... Că altfel... Bă, auzi ?! Secretul operațiunilor. Principiul surprinderii. Știință înaltă, sergent Chirilă. Trap la avioane...

Convorbirea militară are loc în magazia de materiale a escadrilei. Sergentul Chirilă salută și dispare. Plutonierul Stan Constantin iese în fața magaziei. Adulmecă boarea reavănă.

Priveşte cu dispreţ pregătirile care se fac în jurul unui „Moş Neaţă". Îşi scoate cascheta. Orele 10.35. Astăzi are să execute 25 de minute de bronzare. Mîine, urcă la 30...

★

Motocicleta răpăie vesel prin oraşul inundat de lumina fragedă. Stăpînul şi-a pus cojocelul peste veston. Ochelarii de soare. Stă bine înfipt în şaua din spatele motociclistului care ia virajele cu ataşul prin aer. Crestele înzăpezite ale munţilor sclipesc candide în soarele dulce, ameţitor. Mai presus de toate sclipeşte Javorina. Peste craterele sfredelite de obuze şi peste morţi, ninsorile lui februarie au aşternut văluri albe, neprihănite. Nu poate gîndi războiul decît în termeni generali. Propriu zis nu ştie ce este războiul. Îl simte, percepe mental efortul uriaş din Arctica în Africa, din Noua Zeelandă şi Birmania, pînă în Manciuria, dar asta nu-nseamnă decît vorbe. Cifre. Şi iar vorbe. Şurub îi vîră cotul în coaste. Pe trotuarul însorit, două fetişcane bălaie. Se ţin de mînă. Au gambe feciorelnice, întorc capetele, feţe albe, zîmbitoare, fac bezele, Şurub se răsuceşte, le răspunde cu amîndouă mîinile ; — Stăpînul tuşeşte, Şurub îşi regăseşte echilibrul moral şi aerul de primăvară, dens, curge mereu peste motocicletă ca un elixir al vieţii. Se-ntîmplase ceva.

Acolo, acasă, dincolo de lumea lor exprimată în misiuni, ieşiri avion, tone de benzină arsă şi alte tone de muniţie trasă. Poate că se-ntîmplase tocmai esenţialul. Tocmai acel lucru esenţial căruia îi simţise el lipsa acut, în zilele petrecute pe Vinţ. Mai precis în seara de 23 august 1944, atunci cînd întîmplarea îi descoperise una din feţele realităţii. Ştabu. O lume. Nea Bujie. O alta. Omul ieşit din porumb, anonim. Dispărut anonim în noapte. În evenimente. La Braşov, în fabrică, lozinci enorme „Totul pentru front, totul pentru victorie". Dincolo de lozinci, oamenii. Asta a fost constatarea copleşitoare. Revelatoare. Oamenii. Şi cum ? Zi de martie umedă. Măgura Codlei sub pîclă. Tîmpa abia conturată prin vălul dens de burniţă alburie. A venit la fabrică de dimineaţă... Şeful de echipă era în carlingă. De jur împrejur, ceilalţi. Lică, ochi de bazedofian, Grigoraş de la aparate de bord, Gheorghiu, motoristul, şi celălalt, Antoniu, tot motorist, ceilalţi îi ziceau „tovarăşe Antoniu", îi arătau un respect evident şi

Marinescu, şeful de echipă i-a spus conspirativ : „a fost ilegalist, neică sublocotenente. Doişpe ani de temniţă pe muche"... Au fixat capotele. Au trecut toţi la inspecţie : comenzi, fuzelaj, tren de aterizare, pe urmă Grigoraş şi Gheorghiu au pus mîna pe bendix. 348 arăta nou, nouţ. Îi schimbaseră motorul, înlocuiseră plăcile din fuzelaj rupte de flacuri, tijele de la direcţie. Făcuseră asta în două zile şi două nopţi. În prima noapte stătuse cu ei. Povesteau cum pusese prefectul mitralierele pe manifestanţi acum două luni. Ori acum o lună. (— Poate chiar în 15 februarie ori în 25 cînd ei dădeau bătălia pentru Očova şi Zvol-Slatina). Aseară ieşise să mănînce o friptură la „Aro". (— Du-te neică sublocotenente şi vîntură-te puţintel prin oraş. Eşti tînăr. Frontu-i front. Las' că de băiatul ăsta are nea Ghiţă Marinescu grijă. Ţi-l dă gigea, văcsuit, gata să halească nori). Preţuri exorbitante. Lume multă. Muzică. Se rupea o diseuză, cîntînd răguşit din gît : „Hello Baby, madmoiselle". Un perciunat cu talpa pantofilor de trei degete, imitîndu-l fără har pe Bing Crosby. Fum. Dame. Foarte tinere. Ei foarte chei, cu inele pe degete, rotunzi. Un tip înalt, cărunt, în demi bej din păr de cămilă, mănuşi *glacé*, obraz fanat, ochi adînci, melancolici.

— Permiteţi *mon lieutenant*.

— Vă rog.

— Aviator... Toată viaţa mi-am dorit să zbor... Să zbori... Un coniac ?... A nu ! Consideraţi-vă invitatul meu. Îmi daţi voie : Manolescu-Barboşi. Jean Manolescu-Barboşi. Rentier... Veniţi de pe front ? Se vede. Altă alură. Alt aer... Cocoşei ?

— Mă rog ?

— Cocoşei ?... Jubiliare ?... A nu ! Cumpăr ! Se zice că baronesele, contesinele, mă rog, şi-au vîndut bijuteriile pe cîte-un kilogram de zahăr. Cumpăr. Sînt specialist în pietre preţioase. Pasiune ereditară. Mai ales diamante... Contesinele, diamante montate în coliere de pe vremea imperiului. Superb. Nu uitaţi Jean Manolescu-Barboşi. Rentier. Prezent între orele 20,30—24,00... Am onoare. Aviator. Toată viaţa mi-am dorit să zbor... Oricare camarad de-al dumneavoastră, cu plăcere. Lucrez cu aur. Un amic, discreţie absolută, paste făinoase, zahăr, mai ales zahăr şi uleiuri fine grafitate, de avion... Vă pun în legătură. Am onoare. Jean Manolescu-Barboşi...

Fum gros. Dame decoltate. La o masă trei geaplani, cămăşi albe, nodul cravatei cît unghia degetului mic, cu o femeie

înaltă, păr negru în cascade ondulate pînă pe umerii albi, magnifici. Bust magnific. Îl fură cu coada ochiului. Îi e greață. Tocmai pentru că îi e greață : „Cui pe cui se scoate". Își trage tocul pistolului pe șold. Diseuza scrie alt cîntec poliglot. Zvîrle în microfon cuvinte englezești, franțuzești și spaniole. Îl amuză ghiveciul pe note. Se ridică. Femeia zîmbește provocator. Geaplanii rămîn uluiți.

— Permiteți, domnilor ?

Femeia se ridică unduitor.

— Cu plăcere, aviatorule.

Se ridică unul dintre geaplani.

— Ia vezi ! Aici nu ești pe front, mocofane ! spune scrîșnit.

— Dar aș putea fi gentlemen !... Într-o secundă, dacă țineți morțiș.

— Spune-mi Cristina, aviatorule... Vînzătorii ăia de piei de cloșcă mă plictiseau de moarte. Vii de pe front ?

— Cu voia ta Cristina, da.

— După tangoul ăsta, mergem. Ți-e frică ?... De ce tremuri ?... Bieții de voi... Atît de tineri... Spune-mi drept, de cînd nu te-ai mai culcat cu o femeie ?!

I-a mîngîiat fruntea. Aproape matern. O femeie magnifică. Amețitoare. Cei trei, afară, umăr în umăr. Mîinile înfundate în hainele de piele. Lume puțină. Nici o patrulă. Cîțiva soldați ruși bine dispuși. Cristina își ridică gulerul de blană. Îl ia de braț.

— Haidem. Stau aici pe Șirul Livezii. La doi pași.

Cei trei îi urmăresc deaproape. Cînd intră sub copaci, dincolo de căminul ofițerilor, își scoate pistolul. Îl armează scurt. Cei trei o rup la fugă, înjurîndu-l grosolan. Pe urmă a venit noaptea. Adîncă. Secătuitoare... O sirenă... Prelung. Acoperind zgomotul lui 348 pus la ralanti. Mecanicul taie contactul. Coboară din carlingă.

— Ia-ți-l, nene sublocotenente... Merge uns. Ia-ți-l și să ai noroc de el.

— Să vă-ntoarceți sănătos, dom'le sublocotenent.

— Noroc.

— Hai, nea Marinescule la reformă... Uite c-au venit și camioanele.

— Nene sublocotenente, spune-le ostaşilor pe front că uite, acuşica, ne ducem cu reforma. Fă un strop de propagandă, nene sublocotenente.

Comandantul aerodromului nu i-a dat voie să decoleze... Oradea impracticabil. Miskolcz acoperit, plafonul sub 100.

— Pentru orele 13.00 sînt previziuni bune... Dacă se ridică plafonul, îţi dau drumul.

S-a întors lîngă avion. În faţa uzinelor, cîteva camioane pline cu muncitori.

— Nene sublocotenente !... Nene sublocotenente !... Ia vin' ia să vezi cum facem noi istorie.

A văzut. A văzut brazda aceea lungă, mustoasă, şerpuită, boii fumurii de Ardeal, cu coarne puternice, şi femeile. Femeile cu copiii în braţe, agăţaţi de fuste, femeile şi babele înfăşurate în broboade negre, pe „tovarăşul Antoniu" vorbind despre alianţa dintre clasa muncitoare şi ţărănime, vorbea greu, asuda mult, mirosea a ţarină umedă, a vite năduşite, femeile acelea, bătrînii aceia aproape în zdrenţe, obrazurile galbene, copiii desculţi în mîzga rece, cerul jos, plumburiu şi cineva de la primărie care striga mereu, cu glas gîjîit de băutură :

— Să se prezinte văduva de război Ana Fărcaş, cu patru copii...

Comandantul aerodromului mînca brînză, slănină şi ceapă. N-a vrut să-i dea drumul.

— Nu-mi iau nici o răspundere, băieţaş... Îţi ordon să aştepţi meteorul.

— Noroc că frontul n-aşteaptă să-i dea ordine toţi impotenţii.

A decolat, a spart plafonul şi dincolo de Turda a găsit „parţial senin" pînă la Miskolcz.

★

Aerodromul de etapă al Corpului. Du-te vino. Aterizează un „Ju-52". Butoaiele cu benzină în biute. Dintr-un „Henschell" se descarcă cu macaralele două motoare de avion. Ordine. Se duce la adjutantul de serviciu. Unul spătos, cu mustaţă vrabie.

— Alimentare, bătrîne... Trap ! Nu vreau să mă prindă noaptea aici.

Adjutantul îi cere ordinul de serviciu. Foaia de misiune. E înfofolit într-un cojoc de zbor. Descheiat la gît.

— N-am oameni. Nu-i nici un zor. Cu un avion mai mult, ori mai puţin, tot n-ajungem la Berlin, mîine.

— Sper că n-ai fost trecut la comanda Corpului.

— Acolo nu ! Da aici, eu comand...

— Eşti sigur ?

— N-am vreme ! Mă scuzaţi. A venit curierul special de Bucureşti.

Îi întoarce spatele. Stupoare. „Henschell"-ul escadrilei, pufnind şi scîrţîind din toate feroteniile. La volan maistrul a III-a Mareş. Cu cascheta trîntită pe ceafă. Adjutantul sare pe scară. „Henschell"-ul demarează într-un nor de fum. Trage lîngă „Junckers"-ul care-a rulat în marginea aerodromului, dincolo de baracamente. De undeva îşi fac apariţia cîţiva soldaţi. Se descarcă saci din „Henschell" şi se încarcă în „Junkers", în vreme ce se descarcă lăzi din avion şi se încarcă în camion. Trece pe după baracamente, pe linia biutelor, a cimitirului de avioane, schelete calcinate, diforme, mormane de oţeluri care altădată au fost aripi, fuzelaje, motoare, care-au conţinut nădejdi ori spaime, disperări ori bucuria triumfului, — totdeauna cimitirele de avioane îi fac rău — şi se-apropie de „Junkers" pe la spate, la adăpostul derivei uriaşe.

— Numără bine, Paraschivescule. Două'ş'cinci de lăzi mari... Trei'ş'cinci de lăzi mici... Spune-i şefului să facă rost de zahăr tos, mă... Şi-acum plinu, repede, că decolez.

Vede soldaţii cocoşaţi sub saci. O ladă de carton cocoţată în camion cade, probabil împinsă de adjutantul care transpiră sîrguincios, aranjîndu-le. Se sparge. Se rostogolesc din ea zeci şi zeci de mosorele de aţă, de toate culorile, cutii cu papiote, iarăşi mosorele, ori gheme şi iarăşi papiote. Adjutantul trage cîţiva dumnezei.

— Ce te holbezi, bă, ca la aia a mă-ti... Pune mîna, că nu-i aţa soră-ti... E a statului, bă...

— Eşti sigur, adjutantule ? spune, şi iese din spatele derivei... Continuaţi... Îmi dau şi eu seama că pe lîngă asta, alimentarea unui avion pentru front e zero... Bravo transportul ! îi spune pilotului care-şi scoate capul acoperit cu casca, pe portiera avionului.

— Să trăiţi, don' su'ent, spune maistrul Mareş. Rînjeşte, e neras ca-ntotdeauna şi beat. Se dă jos din cabina mastodon-

tului pe șase roți. Vine la el și-l salută cu două degete. — E chestie mare, îi șoptește, trimițîndu-i în obraz duhoare de alcool prost. Îi trage cu ochiul. — Ori iese cu bătrîne, ori iese cu șucăr.

— Ce mă-ta bolmojești acolo ? strigă adjutantul din camion... Bă-i fruntaș. Ia pas alergător, găsește-l pe Mitică și alimentați-l pe don' su'ent cu cisterna. Trap.

— Arată-mi foaia de parcurs și ordinul de serviciu, îi ordonă maistrului.

Omul se caută în buzunare cu degete soioase, cu porii îmbibați de ulei. Are unghiile netăiate. Negre. Se caută conștiincios. Rîde tîmp. Pilotul „Junkers-ului" coboară urmat de alți trei vlăjgani. Coboară și adjutantul.

— L-a rătăcit pe undeva, tembelul... Uitați cisterna, don' su'ent. Să trăiți !

Știe. Știe pentru că l-a văzut și auzit pe căpitan comandorul Bălteanu. Știe exact ce se-ntîmplă aici, după cum știe foarte bine, cu o exactitate maximă, că va trebui să se ferească din fața „Henschell"-ului acesta, ori de acest „Ju. 52" cu numărul 6 — memorează 6 — și că oricum, va trebui să ajungă înainte de a-nnopta pe aerodromul lor, pentru că, aici, la etapă, somnul n-o să-i priască. Dimpotrivă. I-ar putea fi chiar dăunător...

★

— Andante molto mosso, puișor !... Cu-cu !... Nu prea ai cultură muzicală puișor și-ți vîri nasul unde nu-ți fierbe oala... Domnule plutonier cu îmbrăcămintea Bărdoi, pardon, fără ă, cu a, rectific, cu a nazal, Bardoi, Bar-doi, ori Bardoa, așa sună mai parizian, fii amabil și pregătește o ceașcă de cafea veritabilă pentru tînărul și vigilentul nostru sublocotenent... Ehee ! Beethoven. Andante molto mosso, păpușică... (El își întoarce scaunul cu spatele la zid, în așa fel încît să-l pună pe căpitan între el și fereastră, afară patrulează Șurub cu plutonierul Stan și doi soldați, dar, oricum, nu strică.) Uite ce e, băiatule. Vezi-ți de avioane și lasă treburile adminstrative pe seama mea. Aici e război, funcționăm după imprevizibil și presupusa „afacere" a „Henschell"-ului cu saci de zahăr, o s-o lămuresc eu. N-a crăpat escadrila că i-a venit benzina cu trei ore mai tîrziu. Asta poți să i-o spui comandantului tău,

fără grijă. Ştiţi să ciripiţi doar : benzină, benzină, muniţie, muniţie, păpică, păpică, decoraţii, decoraţii şi-atît. Că ne rupem aici şalele să vă cărăm cu nişte droaşte nenorocite tot ce vă trebuie, că...

— Mai ai ?

— Sublocotenente !

— Nu ştiu cînd hienele de măsura ta au s-ajungă în faţa Curţii marţiale, dar sînt sigur că eu am să fac tot posibilul să...

Un foc de pistol. Geamurile ţăndări. Glonţul plesneşte sec în tencuială. Din punctul de impact se scurge o şuviţă subţire de mortar. Paşi. Tropote. O somaţie. A doua somaţie. Altă somaţie.

— Pregăteşte-te, îi spune căpitanului de administraţie... Şi fă-ţi rugăciunile, canalie.

Şurub îl îndeasă pe uşă, împungîndu-l cu ţeava pistolului pe maistrul clasa treia Mareş. Este ora 24,00 pe aerodromul de campanie al Corpului aerian.

★

Motocicleta răpăie vesel prin oraşul inundat de lumina fragedă de aprilie. Fete, mereu perechi de fete pe trotuarele însorite, crestele înzăpezite, strălucitoare ale munţilor, cerul de-un albastru pur, fascinant, Javorina fără cratere şi fără morţii diviziei 10 infanterie, ei morţii zac în gropile comune, ori în cimitirele cu cruci aliniate sobru, un lanţ de cimitire militare, de pe Carpaţi pînă-n Tatra şi pe ei i-a convocat la Corp, probabil pentru afacerea aceea odioasă, pentru că s-a anunţat la raport, mîine va fi convocată Curtea marţială de front, conform normelor în vigoare pe timp de război.

Un colţ. Motociclistul încetineşte. Rîsete. Fete. Mereu fete. De ce numai fete ? Flori. Viorele mov şi ghiocei. Fetele aruncă în ataş violete cu petale fine, catifelate, mov, şi ghiocei.

3

— Acum, atenţie, le spune Stăpînul. Vorbiţi puţin, fiţi reverenţioşi, ascultaţi şi aşteptaţi-mă... Mă duc să-mi fac hagialîcul... la 12.00 punct, în faţa cabinetului.

Dispare într-unul din birourile din care intră și ies ofițeri superiori de stat major, administrație și tehnici. Primează stat majoriștii. Cu eghileți galbeni, insigne, bărbieriți la sînge, mirosind elevat a săpunuri de lux, faciesuri severe. Unii trec fără să-i vadă, alții îi privesc condescendent, toți sînt gravi, aferați, grăbiți, trîntesc ușile, duc dosare, strigă la furieri, se aude țăcănitul mașinilor de scris, coridorul școlii în care este încartiruit Corpul păstrează pe pereții cu uleiul cojit și urme de sînge (a fost probabil un spital nemțesc aici, miroase încă puternic a iodoform), păstrează planșe cu graminee și conifere. Îi atrage atenția o planșe de anatomie. Reprezintă clasica secțiune a unui corp uman, se văd intestinele, inima, sistemul circulator, planșa este mînjită cu ceva incert și într-un colț scrie cu caractere gotice, tremurate : „Hitler".

— Nu-i mai suport pe scribii ăștia grandomani, spune Șurub... Mă-ntorc la fără cinci... Dacă e ceva, sînt aici, afară, în piață.

Își vîră mîinile în buzunarele cojocului. Pleacă legănîndu-se ostentativ.

— Ei, sublocotenente !... Ți s-au înecat corăbiile ? Ia poftește aici să te văd din profil.

— Domnule locotenent comandor...

— Eu... Tuns, ras și frezat...

Locotenent comandorul Rahoveanu, ținută de campanie pe care nu strălucește decît „cucul", îi întinde mîna. Zîmbește cu zîmbetul acela fermecător, puțin ironic, mult înțelept, un strop acid, care-i deconcentrează pe mulți.

— Tare-mi pare bine sublocotenente că te văd. Haide înăuntru să constați că m-am zaharisit de tot... Prezintă-te...

Sînt acolo doi căpitani de stat major, unul cu petlițe roșii de bombardier, celălalt cu albastre, de recunoaștere și insigna de observator. Hărți. Vrafuri de dosare. Trîmbe de raze pe deasupra porțiunii de geam vopsită cu alb...

— Sînt mulțumit de dumneata, sublocotenente. Sînt tare mulțumit... Acum spune-mi te rog tot ce știi în legătură cu afacerea aceea odioasă. Dar absolut totul...

...Locotenent comandorul pare jenat. Dă impresia că ar fi rudă cu toți nenorociții aceia, că dezonoarea lor este într-un fel dezonoarea lui, îi cunoaște perfect trăsătura asta idealistă, tot corpul ofițeresc este impecabil, toți cei mai mari în grad sînt intangibili, aviația este arma jertfei permanente și con-

ştiente... Bănuieşte şi raţiunea idealismului pur al locotenent comandorului. Disciplina. Încrederea.

— Pentru fiecare pilot care zboară în misiune sînt treizeci de scribo-strategi, mîrîie locotenent comandorul... Au ieşit din toate birourile ministerului să-şi facă „stagiul" pe front... Cum pun mîna pe-o „Virtute aeronautică", cum îşi fac coada colac... Şi-acum, negustoria asta împuţită... Se deschide uşa ca smulsă de-o furtună. Se-arată un căpitan comandor înecat în eghileţi, furajere, cuci, cu pistolul la şold, masiv, în cizme de zbor, cu petlite roşii de bombardier. Nu-l cunoaşte. Urlă :

— Rahoveanu !

— Domnule căpitan comandor, răspunde glacial locotenent comandorul.

— Am auzit c-au venit botoşii ăia de la Grupul 1... Ăia cu delaţiunile... S-a dat în mă-sa aviaţia românească... În loc să-şi vadă de misiuni, se ţin de... se ţin de...

Căpitan comandorul se-neacă.

— Cred că exageraţi. De altfel, ofiţerul care-a descoperit banda de escroci este aici.

Înainte de a se putea prezenta, namila eghiletată se repede în picaj.

— Ăsta este ?!... Ce e, mucosule, crezi că n-am altceva de lucru decît să ascult fantezismele tale poliţiste ? Rahoveanu ! Anchetă severă. Să mi-l scuturi pe mucos pînă-i sar toţi puricii din cojoc.

Pilotul îşi scoate batista. I-o oferă căpitan comandorului cu un gest prevenitor. În uşa fostei săli de clasă se văd cîteva capete.

— Ceee-i astaaa ?

— Aţi transpirat... Am onoarea să vă raportez că nu sînt surd. Şi că Grupul 1 de vînătoare s-a bătut impecabil — vezi ordinele de zi ale Corpului Aerian Român, Armatei 40 sovietice, Ministerului Aerului etc. etc. ... Vă rog să vă adresaţi unui pilot al acestei unităţi în cadrul prevăzut de regulamente.

— Ahaa ! Ţi s-a urcat democraţia la scăfîrlie, amice. Ei bine !... Un pahar cu apă te rog.

— Planton ! Un pahar de apă pentru domnul căpitan comandor.

— Şcoala dumitale, Rahoveanu.

— Aţi ghicit.

— Ei bine, domnilor... Vom vedea.

Iese țeapăn, congestionat, gata să explodeze.

— Se complică, spune locotenent comandorul... Sîntem în faza „intimidare".

★

Generalul, comandantul Corpului aerian Român, atletic, ostentativ brunet, cu trăsături regulate de bărbat încă foarte tînăr și frumos (îi place expresia severă a generalului, expresia pe care-o dobîndesc oamenii obișnuiți să comande, bărbia puternică, generalul practică operele cu caracter cultural, la Tùrkeve eliberase de servituțile războiului două școli, le aprovizionase cu lemne, corpul didactic îi mulțumise public și copiii își văzuseră de carte), generalul îi primește cu cordialitate cenzurată. Stăpînul își prezintă celula în termeni sobri.

De la-nceput are senzația acută că de data asta Destinul lui va fi comandantul Corpului aerian, într-un mod direct și nemijlocit. Poate tot așa cum Moș Fofează a fost pentru locotenentul Ionescu-Demaror. Indirect, totdeauna Destinul subalternilor în război se leagă de comandanți și nu de puține ori el s-a-ntrebat dacă aceștia văd totdeauna limpede gravitatea unică pe care-o implică actul de comandă și mai ales responsabilitatea acestui act. Dacă nu cumva actul de comandă și ordinul, fiind elementele curente și de structură ale armatei, nu se degradează printr-o folosire cotidiană, aplicîndu-se deopotrivă mizeriile inerente vieții în mari comunități, ca și acelor momente unice, definitive, cînd li se cere oamenilor să renunțe conștient la cel mai de preț bun al lor, viața. Știe că-n Europa de vest războiul obosise. Obosise și-n Pacific. Sovieticii angajaseră bătălia concluzie. A Berlinului. Și cu toate că acesta este cel mai cumplit război din istoria umanității, lui nu i se-ntîmplase nimic deosebit. Nimic revelator. Nimic care să-l îndreptățească să spună despre el însuși c-a fost în pragul definitivului și că dincolo de acest prag nu mai poate exista nici cunoaștere, nici o altă experiență. Un locotenent de vînătoare fără o mînă aduce un sul de hărți.

— Făceți-vă lejeri, domnilor, spune generalul... Peste zece minute este aici comandantul Armatei 40 sovietice. Vom preciza misiunea pe care-o așteaptă de la noi... Comandantul este

de-o discreţie absolută şi asta nu este rău de loc, dacă nu cumva discreţia nu afectează nişte zone, să zicem ale personalităţii în raport de colaboratorii direcţi... Cum staţi cu avioanele ?... Ţi-a venit „Fisler-Stork"-ul pe care ţi l-am repartizat ?

— Nu încă, domnule general.

— Telefonează escadrilei de legătură să prezinte avionul. Cine-l va pilota ?

— Sublocotenentul Dicescu, domnule general.

— Da... Sublocotenentul Dicescu.

Generalul îşi desfăşoară harta şi-n clipa aceea Pilotul are revelaţia întregului. Zburase de zeci de ori în zeci de misiuni limitate. Însoţirea bombardierelor la Tisovec. Atac la sol Sása. Însoţirea asalt-picajului şi atac la sol Altsohl sau Neusohl. Sonă meteo în zona Zwolen—Banská Bistrica — Valea Hronului. Misiuni care pleacă de pe aerodrom, urmează un itinerar delimitat cu precizie şi se-ntorc la aerodrom. Luptă aeriană. Flakurile primindu-i cu foc, camioane incendiate, luptă aeriană, regrupare, aterizare. „Altădată, dacă nu vrei să te pupe mămica rece, uită-te în spate, bebeluş". „Ţi s-a făcut de colivă, sublocotenente. Cînd ieşi din picaj, dă picior, băiatule, să ieşi glisat, ai văzut cum ţi-a tuns planul neamţul ăla". „Dragă băiatule să ştii că nu-ţi ridică nimeni monument dacă dai buzna peste un tanc. În general drăcia nu este comestibilă, o bucată cu care te-neci şi este inutil să-ţi explic că puşcociul cu care tragi abia-i scarpină cuirasa". Iată aici frontul Armatelor 1 şi 4 române, al Armatei 40 sovietice, iată dincolo de acest front dispozitivul inamic şi dincolo de dispozitivul inamic cîteva zone încercuite cu albastru în care se-nfig săgeţi pe coada de cometă cărora sînt trecute grupuri de cifre şi litere, probabil zonele de concentrare ale inamicului descoperite de cercetarea strategică — băieţii de la „Ju. 88", un tablou larg, munţi, văi, rîuri, căi ferate, gări, un popor întreg acolo, de veacuri şi peste el acest război.

— În mare, mi se cere o recunoaştere. În toată zona asta.

Generalul acopere ferm cu palma puternică (dosul palmei acoperit de păr negru, sîrmos) valea Moravei la poalele Carpaţilor Albi.

— Aici, la Prerov, inamicul concentrează trupe, mai ales blindate, care vin de la Olomouc, Brno şi mai de departe, de

la Pardubice şi Jihlava. Este clar că vor să apere Carpaţii Albi şi valea Moravei. Prerovul, nod esenţial de cale ferată, uite aici domnule sublocotenent, patru linii principale de cale ferată, îl interzic cu vînătoarea de pe Prostejov... Trebuie să străpungi, să vezi şi să raportezi. Se pare că aliaţii noştri găsesc esenţial acest lucru. Probabil că nu-ţi va ajunge benzina să te-ntorci. Ori că vei fi silit să aterizezi... În cazul acesta, neplăcut desigur, ai datoria să ajungi aici. Pentru asta coechipierul dumitale va ateriza acolo unde te vei afla şi te va ridica din teritoriul inamic. Vei fi prevăzut cu un emiţător pe care-l aduc sovieticii. Esenţial este să pătrunzi. Să treci de vînătoarea inamică care execută interzicerea prin menţinerea permanentă a unei patrule în aer. Comandantul vînătorilor germani, după interceptările noastre radio, este maiorul Karl von Erikmann. Un as al aviaţiei de vînătoare. Şi acum, se pare, sosesc amănuntele şi discreţiile.

Ofiţerul aghiotant deschide uşa. Intră un general sovietic de talie mijlocie, bine legat, cu o scurtă de piele lucioasă prevăzută cu epoleţi de fir. Poartă căciulă de miel brumăriu. Este însoţit de un colonel şi un maior înalt, zvelt, cu privire opacă. Maiorul ştie destul de bine româneşte, joacă rolul de traducător şi după cîte se pare este şeful detaşamentului de legătură al Armatei 40 cu Corpul aerian.

★

Generalul sovietic este perfect stăpînit, comandantul Corpului surîzător. Sovieticul îl recunoaşte cu plăcere pe Stăpîn. Spune ceva asemănător cu „Haraşo istribitili", le strînge mîna cu un fel de afecţiune soldăţească privindu-i pe rînd cu nelinişte abia ghicită, îi bate pe umeri şi le transmite rugămintea lui, care prin gura lui „gospodin jenieral" probabil se va transforma într-un ordin sacru, de a nu sufla nici o vorbă despre ceea ce se va discuta aici. El apreciază Corpul aerian, de altfel aprecierea mareşalului Stalin din ordinele de zi 329 şi 331, ca şi salvele de artilerie trase la Moscova şi în cinstea aviatorilor români sînt mai mult decît edificatoare. Generalul sovietic spune în rezumat că este de importanţă capitală să ştie încotro sînt dirijate întăririle aduse de nemţi

la Prerov. Spre Lipnik, Hranice, Val Mezurici, deci spre nord, ori spre sud, pe linia ferată Napejedla—Uh. Hradiste. Trebuiesc explorate comunicaţiile Uh. Hradiste—Uh. Brod—Bilnice şi pasul Vlara mai ales, pentru că este comunicaţia cea mai directă cu Trencin şi Piestány. Pe măsură ce generalul sovietic îşi numeşte obiectivele şi Stăpînul le trece pe hartă, Pilotul înţelege ideea operativă a acestui general, teama lui de a-şi vedea aripile ameninţate în valea Vahului, necesitate imperioasă de a trimite avioanele Corpului să distrugă gările, nodurile de cale ferată şi comunicaţiile din spatele Carpaţilor Albi, ca să-şi asigure mînă liberă în ofensiva pentru Vah. Revede unităţile Armatelor 4, 1 şi 40 mărşăluind după bătălia pentru eliberarea oraşelor Kremnica şi Prievidza — bătălii care au adus cele două ordine de zi ale Comandamentului suprem sovietic, le revede şiroind pe valea Nitrei spre sud, ori spre nord, către Rajac şi Turc. Sv. Martin şi-n forul lui intim, acolo unde nu te poţi minţi pe tine însuţi, îl înţelege exact pe acest general cu riduri adînci la colţul ochilor, care vrea să piseze rezervele nemţilor şi să-şi cruţe soldaţii.

Dimensiunea şi importanţa misiunii se relevă nu numai prin prezenţa aici a acestor înalţi comandanţi, se obişnuieşte o asemenea întîlnire cînd se montează un ansamblu de operaţiuni la nivelul Armatelor, nu cînd trimeţi o recunoaştere, el „vede", vede un spaţiu de 150 de kilometri în adîncime, linia severă a Carpaţilor Albi despărţind cele două armate în luptă, zecile de mii de soldaţi, tancurile, tunurile şi moartea.

Generalul sovietic îl ia de umeri. Îl priveşte în lumini.

— Fiţi fără grijă, raportează... Misiunea va fi executată întocmai.

Generalul îşi manifestă dorinţa să vorbească cu comandantul Corpului, spunînd că tovarăşul colonel aici prezent îl va informa direct pe pilot despre activitatea partizanilor cehi din zonă şi-i va arăta modul de funcţionare al aparatului de emisie-recepţie, pentru a-l folosi în cazul extrem.

— Cînd doreşte domnia voastră să aibă rezultatul cercetării ? întreabă comandantul Corpului.

— Acum, răspunde simplu sovieticul.

— În general emisia se face între orele 02,30—03.00, cînd transmit nemţii, ori în timpul luptelor, cînd de asemenea se transmite mult de ambele părţi ale frontului. Datele pe care le recepţionăm sînt de-o exactitate matematică. Pînă la pluton şi car de luptă. Ca să faci asta trebuie să fii în imediată apropiere a obiectivului. Să numeri. Să asculţi ori să sustragi documente. Postul se menţine în faţa Armatei 4 române, armonizîndu-şi mişcarea cu mişcarea Armatei. Nici noi, nici Armata 1 nu avem dincolo de linii o misiune ordonată. Am convenit să numim „Agentul X" acest informator preţios şi să nu emitem nici o ipoteză asupra provenienţii lui. Sîntem circumspecţi, verificăm informaţiile prin aviaţie atunci cînd putem şi, în general, comanda Armatei ţine cont de aceste informaţii pe care le transmite Corpului dumneavoastră. În urma lor s-a putut ataca eficient cu asalt-picajul, aglomerarea de trupe din gara Turc. Sv. Martin. Surprinzător este că de cîteva zile informaţiile sosesc din regiunea pasului Vlara. Aşa se face că în 12 aprilie Grupul 1 bombardament greu a putut, cu toate condiţiile meteo grele, să atace gara Uherski Brod, plină de trupe... Uitaţi-vă pe hartă. Omul nostru s-a mişcat cu o viteză neînchipuită pentru condiţiile terenului şi ale teritoriului inamic. Aş putea spune că a făcut o minune.

— Bănuiţi c-ar putea fi cineva din armata germană ?

— Nu.

— Dintre partizanii cehi ? Vreun român căzut prizonier, evadat şi ajuns la partizani ?

— Dacă n-am fi recepţionat de două ori informaţii transmise în cea mai curată limbă franceză, aş zice da... Oricum, nu strică să ştiţi că în regiunea pasului Vlara între Bilnice—Bojkovice—Val. Klobonky şi Nemsova se găseşte un „Agent X" necunoscut nouă, prieten nouă, de-o promptitudine exemplară, căruia îi cerem pînă şi informaţii meteorologice.

Maiorul de la B2-iul Armatei 4 zîmbeşte.

— I-aţi cerut şi acum ?

— Da. La dorinţa Corpului aerian. Pe tot lanţul Carpaţilor Albi plafon la înălţimea crestelor. În pasul Vlara, furtună de zăpadă. Partizanii cehi semnalează lapoviţă pe ver-

santul vestic al munţilor Javornik şi Jablunka. Sper că informaţiile noastre să vă fie de folos.

Maiorul de infanterie, probabil un oltean după debitul verbal şi mobilitatea inteligenţei, scund, bine legat, vîrît în cizme pînă la genunchi, îşi ia automatul.

— Dacă puteţi vedea domnule sublocotenent şi ce ne interesează pe noi, v-am fi recunoscători.

Rămîn toţi trei, Stăpînul, Şurub şi el în sala de operaţii a Corpului, în faţa hărţii provinciei „Mähren", cum scrie pe tipăritura germană pe care-o folosesc. Alături, pe un scaun, emiţătorul dat de colonelul sovietic, vîrît într-un sac verde prevăzut cu centuri, ca un fel de raniţă minusculă pe care va fi obligat s-o poarte pe tot parcursul. Ştie tot. Adică a memorat totul. Zonele în care acţionează partizani. Zonele în care există elemente sovietice de cercetare terestră. Lungimile de undă pentru armata 40 ; Armatele 1 şi 4. Corpul aerian. Lungimea de undă pentru „Agentul X" care va fi prevenit. Itinerarul... Punctul de ieşire : Turc. Sv. Martin, ora 13.20... Punctul de intrare în zona amică : Banovče. Ora aproximativă 15,10, adică la extrema limită de benzină. Se pleacă deasupra hărţii. Generalul sovietic mizează pe timpul nefavorabil acţiunilor de aviaţie. Probabil este informat că nemţii se mişcă activ pe toate comunicaţiile. „Furtună de zăpadă" a zis maiorul. Furtună de zăpadă în munţi necunoscuţi, tu fiind obligat să zbori sub nori, în lungul unei văi, cu 550 pe oră. Drăguţ. Nu la asta trebuie să se gîndească. La altceva. La toate amănuntele. Dar absolut la toate. Unul din amănuntele astea, esenţial, este întîlnirea cu Şurub în cazul extrem, al rămînerii dincolo de linii. Stăpînul îi ghiceşte gîndul.

— Vă propun să caroiem zona în carouri de 25 × 25 kilometri. Botezăm carourile. Faci transmisia în clar. Caroul C ; 12,5 pe 7,8 de exemplu, grupa de cifre însemnînd punctul, adică locul unde se-ntîlnesc coordonatele stabilite de noi. Singura grije este, ca în cazul extrem, să distrugi harta. Obligaţia pe care-o ai este să găseşti un loc de aterizare cît de cît omenesc.

Paşi. Solemni. Intră generalul cu aghiotantul lui fără o mînă.

— Vă ascult, domnilor... Luaţi loc... Căpitane, ai dat toate ordinele necesare ?

— Da, domnule general... Am găsit un avion care poate folosi rezervoare suplimentare.

— N-o să-ţi îngreuneze manevra, sublocotenente ?

— Nu atît încît să împiedice misiunea, domnule general. Am să zbor în prima etapă cu ele. Le larghez şi-mi recapăt maneabilitatea.

Generalul îi aruncă o privire scurtă. Incisivă. Stăpînul expune planul misiunii. Pe etape. Predă aghiotantului codul stabilit pentru blindate, artilerie, trenuri, coloane motomecanizate. Termenii exacţi ai limbajului militar circumscriu, definesc şi hotărăsc destinul fiecărui minut pe care-l are de trăit de acum şi pînă-n clipa aterizării. Totul se-ncheagă cu o forţă necunoscută lui. O forţă tiranică, de-o evidentă duplicitate. Pe de-o parte tirania unui traseu determinat, al unor comunicări exacte, pe de alta farmecul covîrşitor al responsabilităţii totale, al iniţiativei totale... Asta-l sufocă. Îl sufocă emoţia. Bucuria. Şi de ce nu şi-ar mărturisi-o : mîndria ! Un fel de arţag războinic amestecat în conştiinţa importanţei acestei misiuni, pentru că generalul ordonă adjutantului ca echipajele de la 8 asalt-picaj şi cele de la „Ju-88" să stea în alarmă cu plinul de bombe şi muniţie.

— Acolo unde găseşti aglomerări masive şi plafon acceptabil, comunică şi cere misiune. Să zicem „Olt" pentru asalt-picaj şi „Trăznet" pentru bombardamentul greu. Tinere. Îţi încredinţez nu numai onoarea Corpului aerian. Îţi încredinţez viaţa camarazilor dumitale... Şi dincolo de ele, siguranţa acestor trei Armate. Aprob măsurile luate.

Generalul vine la el. Îl îmbrăţişează. Iese cu paşi mari, energici. Rămîne în poziţia de drepţi. Şi-n gene, umede, simte emoţia.

5

— Nu-nţeleg nimic din toată figura asta, mîrîie nea Bujie din măruntaiele motorului.

— Nici eu.

Nea Bujie se extrage de sub capotă.

— Mie, ştiţi, nu prea-mi place, hm...

— Nici mie.

— 'Te 'te drăcie, se-nfurie nea Bujie şi trînteşte capota... E'n regulă !

Îl vede pe Şurub, pe linia celor de la observaţie, unde pîrîie un „Fiesler-Storck", avionul de legătură hotărît să-l recupereze. N-are nici un rost să se ducă acolo. Din toate motivele. Pe urmă, nu se ştie, în ultimă instanţă, dacă Şurub nu este un pilot mai bun decît el şi-n orice caz, infinit mai ingenios. Nu-l suspectase niciodată pe Stăpîn de o cunoaştere atît de exactă a subalternilor. De fapt, Stăpînul nu-şi îngăduie intimităţi, nu se izolează în autoritatea funcţiei, nu schimbă de dispoziţie după fazele lunii, starea tumorilor, funcţiunea pancreasului sau jocul neplăcerilor în serviciu. S-a constatat că el este un bun navigator. Pasiune veche, din şcoala militară. A şi publicat un studiu : „Avatarurile navigaţiei estimate, la vitezele avioanelor de vînătoare". Îi vine să rîdă. Era în ajunul trecerii pe Me 109 G 6. Şeful de stat major al Flotilei a vrut să stabilească teste psihotehnice pentru piloţii care făceau trecerea. I-a luat în ordinea mediilor la matematici, aerodinamică, termodinamică şi navigaţie aeriană. I-a îmbarcat într-un autobuz şi i-a trimis la centrul medical al aviaţiei, împreună cu Stăpînul... Stăpînul cu care mulţi dintre ei făcuseră controlul la pilotaj. După vizita medicală, au fost postaţi în faţa unei maşini infernale. O serie de becuri multicolore, care trebuiau aprinse într-o perioadă T de timp, într-o ordine O ; sau care, aprinzîndu-se prin surprindere, trebuiau stinse instantaneu, bine înţeles unui anumit bec, răspunzîndu-i, pe claviatura maşinii un anumit buton. Memorie, inteligenţă, atenţie distributivă, reflexe.

Primul a ieşit Beton, şeful lor de promoţie.

I-a lăsat cu gura căscată. Pe ei. Pe medici. Testul lui psihotehnic îl recomanda pentru cel mai ultrarapid avion din dotare. În schimb, Cîinele a-ncurcat toate clapele, a ars becurile, a scurtcircuitat aparatura şi medicul examinator l-a recomandat pentru transportul hipo, nu pentru aviaţie... A doua zi, trecerea. În ordinea testelor psihotehnice. Beton a decolat impecabil. Între timp s-a schimbat vîntul. T-eul s-a mutat în alt capăt al aerodromului. S-a comunicat asta la radio. Acolo sus însă, se-ntîmplase ceva. Ceva în mecanismul intim al emoţiilor, imprevizibil şi neînregistrat de maşina menită să aprecieze omul. Aşa că Beton a aterizat într-o viteză ului-

toare, a pus roţile la T-eu, după ce-a filat tot aerodromul, apoi a intrat în plină viteză în salcîmii de pe marginea drumului, i-a smuls din rădăcini, s-a-ntors pe spate, a trecut drumul în această poziţie incomodă, a mai dezrădăcinat doi salcîmi şi s-a oprit într-un lan de cartofi.

— Du-te şi-aprinde o lumînare pentru domnul Messerschmidt, i-a spus Cîinele.

Cu timpul Cîinele a devenit cel mai bun pilot al promoţiei lor.

...Stăpînul. Probabil s-a gîndit că e tînăr, ne-nsurat, disciplinat şi că-l poate risca. Şurub îşi agită cascheta. E cald Aerodromul fumegă. Aburi subţiri, străvezii, miros de iarbă fragedă, de benzină, mirosuri familiare, de care n-a fost niciodată atît de conştient.

— Cum funcţionează alimentarea din rezervoarele suplimentare ?

— Uitaţi-vă la tub. E plin.

Îşi consultă cronograful. Ora 12,55... (Haide, băiatule ! Urcă în carlingă, speranţo ! Ricanezi. De fapt vezi că-ţi plesneşte centura. Eşti mîndru domnul meu ?... N-ai umor, astăzi. Şi ai obiceiul stupid de a lua lucrurile pe clişeu. Generalii, conversaţia lor acidă, locotenent comandorul Rahoveanu, căpitanul Ciorescu, 'n universuri, 'n tendinţe, intrigi, concepţii deosebite, totul sub denumirea Corpul aerian, totul în dispozitivul războiului, apoi tu, dorinţa secătuitoare a definitivului, a apartenenţei tale profunde, şi-acum, poftim... La bord, amice).

— Nu vă urcaţi ca-n căruţă.

Eternul refren al acestui bătrîn lucid. Al acestui om al avioanelor. O viaţă de om în măruntaiele avioanelor. De la Gnôme-Rhone rotativ la Deimler Benz cu pompe de injecţie şi 1250 H.P.

— Feriţi voleţii... Nici măcar n-aţi controlat avionul.

— L-ai controlat dumneata.

— Sigur. L-am controlat eu...

— Nu prea eşti bine dispus, nea Bujie.

— Trebuia să vă raportez asta ?... Vedeţi maneta. Merge greu la primul prag...

Motocicleta. Stăpînul. Se urcă lîngă el. Îi ajută să-şi lege chingile.

— Lucrează cu radiatoarele dacă ai nevoie de viteză. Nu te lăsa angajat în luptă. Auzi ? Îţi ordon să nu te laşi angajat în luptă. Chiar dacă întîlneşti o ţintă aeriană sută la sută sigură. Repetă ordinul.

Repetă ordinul cu un fel de ranchiună mormăită. Vrea să fie singur.

— Te aranjează misiunea asta, sublocotenente ?

— Mi-o dorisem de cînd am intrat în escadrilă, domnule căpitan.

— Haide ! E vremea. Zboară corect, la înălţimea ordonată şi comunicată a.c.a.-ului sovietic... Pe urmă...

— Sînt gata, domnule căpitan.

— Drum bun.

— Am onoare să vă salut.

Închide cupola. Deasupra cerul. Albastru. Pur. Imaculat. Servanţii la bendix. Trage de ştarter. O tură, două, trei, elicea se roteşte opintit, nor de fum alburiu pe eşapamente, explozii neregulate, izbucnire intempestivă de forţă mecanică. În vibraţie metalică a planurilor. A carlingii. Clipa cînd el nu este încă Me 109 G6-352 şi cînd Me 109 G6-352 nu este decît o maşină suplă, aerodinamică, vibrîndă.

★

Carlinga îngustă a devenit propriul lui univers. Dincolo de ea, lumea. Lumea care-şi pierde conturele. Vizibil. O siluetă fermă. Stăpînul. Alta cocîrjată în halat. Nea Bujie. Barăci rectangulare. Munţi. Oraşul. Cerul. A trecut de la condiţia terestră, la condiţia lui esenţială. Nu totdeauna cantitatea include, acolo în diversitatea ei, esenţialul. Palonierele vibrează şi vibraţia lor se comunică picioarelor. Nu există nici o delimitare între picioarele lui şi organele metalice ale avionului. N-a zburat niciodată cu 352. Pînă la Túrc. Sv. Martin are vreme să-l cunoască. Motor în plin. Superb. Forţa. Uriaşe. Copleşitoare. 352 se smulge pe sine din condiţiile inerţiei. Cascadă sonoră pînă la ameţeală. Reduce gazul. 352 ronrăie bonom. Face semn să se ridice calele. Stăpînul filează cu motocicleta spre staţia radio. Vede cu coada ochiului echipajele celor de la asalt picaj şi „Ju. 88" îndreptîndu-se spre avioane. O autocisternă spre linia de „Stukas". Rulează legănat la start. Metamorfoza a avut loc, fără s-o perceapă. Osmoza s-a-ntîm-

plat fără s-o delimiteze. Condiția lui umană s-a modificat fără nici o împotrivire. Gîndește prin necesitățile lui 352. Rulează cu motor. A-ntîrziat 30 de secunde. Nu se va trage de nicăieri, nici o rachetă. Un avion de vînătoare decolînd singur înseamnă o încercare de avion motor. Atît. Glasul Stăpînului în căști :

— Gata ?

— Gata, domnule căpitan.

— Decolează !

Pune motor. Marginile aerodromului țîșnesc înspre înapoi. Inerția îl înfundă în scaun. Ranița cu aparatul de radio îi apasă pîntecul. Avioanele Grupului defilează în planul drept, fulgerător. Un bont. S-a desprins. Comanda trenului. Radiatoarele pe automat. Plutește. Rămîne jos, într-un palier prelungit. Ocolește orașul jos, sub nivelul plopilor.

— Comunică cînd ajungi la punct zero, îi spune Stăpînul în căști.

— Am înțeles, răspunde.

Singur. Senzație stranie. Nimeni în stînga. Nimeni în dreapta. N-a zburat niciodată singur într-o misiune de război, pentru că cea mai mică unitate de luptă posibilă în aviația de vînătoare este celula. Șurub la sol. Gelu și Taciturnul nici măcar nu știu c-a decolat... Turla bisericii. Soarele din spate îi aleargă umbra pe pămîntul înverzit sporadic. Zboară la vedere, la rasul sălciilor de pe Hron.

ZBORUL

1

Soare. Baie de soare, de lumină transparentă, infuzie de lumină sonoră, albastră. Viteza se striveşte de parbriz. Sălcii înflorite. Mesteceni albi. Kremniča. Răscolită de proiectile. Războiul, jos, la o sută de metri sub el. Cratere. Unul lîngă altul. Pe fundul lor, lucie, apa. Femei. Bărbaţi. Soldaţi. Camioane. Se cară şi îngroapă morţii. Încă. Turla bisericii cu acoperişul smuls. L-a lovit cineva de la asalt cu tunul. Era acolo un observator care conducea tirul artileriei inamice. Case cenuşii sub olane acoperite de muşchi. Ziduri ciuruite. A trecut. Cîteva femei l-au privit cu mîna streaşină. A văzut găini albe prin curţi. Imaginile s-au şters din parbriz. Boostul, normal. Temperaturile, normale. Avionul are motor nou. Se simte... În stînga, nimeni. În dreapta, nimeni. Îşi trece mîna înmănuşată peste ochi. Pentru că-i vede acolo. Mereu acolo. Patrula în viraj, cu celula a doua agăţată de cer deasupra lui. Vede răsucindu-se moaieurile elicelor. Antenele întinse de fileurile care biciuie fuzelajele. O coloană sovietică de artilerie. Cîţiva servanţi sar din camioane. Sînt camioane noi vopsite verzui. Se adăpostesc. Ofiţerul din camionul cap de coloană agită o batistă albă... Leagănă avionul pe aripi. A trecut.

În stînga, munţi. În dreapta, munţi... Dedesupt apa. Sclipeşte între maluri. Între arini înverziţi. Duce la vale legendele acestei ţări pline de munţi. Prea mulţi munţi. Eterul, totdeauna plin de ordine, de chemări, de comunicări cifrate, tace. Cu tot zgomotul puternic al motorului, tăcerea asta neobişnuită şi stranie intră-n el neliniştitoare... Hrona Stubňa. Românii... Tresare. În curţi. În luncă. Cai la păscut. Furgoane. O coloană camuflată într-o viroagă. Capele în aer. Căşti lu-

cind. Se leagănă pe aripi. Mereu... Vînători de munte,.. Gol. Pustiu. Îl izbeşte pustiul. Nimeni în stînga. Nimeni în dreapta. Probabil există o psihopatologie a singurătăţii. Cerul de-un albastru catifelat. Transparent. Undeva în stînga, spre vîrful Klak, nori. Le vede umbrele lunecînd paşnic peste pădurile de molid. Încearcă manşa. Palonierele. 352 ascultă. E sensibil, bine reglat şi totuşi îi e puţin străin. Nu l-a zburat niciodată pînă acum. Fiecare avion îşi are personalitatea perfect distinctă. Nimic din ceea ce-ar presupune „seria", nu afectează particularităţile fiecărui exemplar. Nu-l cunoaşte pe 352. Îl ia cu binişorul.

— Sugi benzina ca un leu, bătrîne, îi spune şi se bucură de fluxul benzinei de la rezervoarele suplimentare, prin tubul de control din sticlă.

Nu-i place să zboare cu rezervoare suplimentare. Îl îngreunează. Avionul are inerţii în plus. Îl strînge casca. Casca de zbor din plasă, care nu l-a strîns niciodată. Îl incomodează cojocul de zbor. Îl sîcîie hamurile paraşutei. Dedesubt, pustiu... Se sfătuieşte să caşte ochii. Pentru exerciţiu. Urme de şenile. O vale laterală. Tancuri. Recunoaşte sub plasele de camuflaj un T. 34... Štubnianske Teplice... Războiul. În pustiul înfipt prin curţi. Pe străzi. O santinelă. Alta... Români. Îi simte pe comunicaţiile laterale. Sub molizi. Mulţi. — „Nene sublocotenente fă propagandă acolo... Nene sublocotenente vin-o să vezi cum facem noi istoria". Munţii. Enormi. Sumbri. Cei de jos în faţa munţilor. Munţii în tot orizontul. Un univers de munţi. Diviziile absorbite de acest spaţiu gigantic, trebuind să-l domine. Pe el. Inamicul cu forţa lui de foc. Disproporţia i se pare cumplită... Un nor, deasupra, cu baza cenuşie. Cumulus castelatus, gigant, singuratic. Jos, cîteva motociclete cu ataş. O autoşeniletă. Probabil o siguranţă de vîrf. Simte material singurătatea şi incertitudinea care preced zona de contact. Ori ţara nimănui. Pustiu. Ora 13.22.

2

Cumpăna apelor din bazinul superior al Hronului. Trei vînători de munte lîngă o puşcă mitralieră. Îi vede într-o fulgerare. Zboară la rasul vîrfurilor de molid. Trei vînători de

munte, culcaţi lîngă puşca mitralieră, după un trunchi căzut în curmezişul unei înălţimi care domină versantul celălalt al cumpenii apelor. O autoşenileţă cu crucea neagră în limite albe, vîrîtă într-un lăstăriş. Omul din turelă rămîne surprins, cu binoclul în dreptul pieptului. Pică. În stînga, munţi. În dreapta, munţi. Apa care se rostogoleşte peste praguri scunde, curge spre nord. Se numeşte Turec. Muntele Klak rămîne în stînga. Soare. Baie de lumină transparentă. De lumină sonoră, albastră. Viteza se striveşte de parbriz. Sălcii înflorite. O autoşenileţă cu vopseaua sărită. Trei motociclete cu ataş. Nemţii. Îşi ridică obrazurile spre el. Nu schiţează un singur gest de surprindere. Soldaţi vechi. Ori poate obosiţi. Ori poate indiferenţi. Turle. Clopotniţe. Turc. Sv. Martin. Trupe. Un pluton în marş. Se adăposteşte în lungul unui gard viu. Santinele. Acoperişurile de tablă zincată. Piaţa plină de soare. O maşină de comandament. În stînga, cota 1477. Un drum în pădurea de molizi. Blindate. Artilerie.

— Şoimul către Pajura. La 1, tata aduce copiii la şcoală. Totdeauna la stînga. Gata.

— Am înţeles, răspunde Pajura şi el recunoaşte foarte clar glasul sec al Stăpînului.

Se relaxează. Un foarte zgîrcit „am înţeles" şi s-a reintegrat în circuitul organismului căruia îi aparţine. Sensul zborului izolat devine imediat şi palpabil. Peisajul are scop şi finalitate. Zboară la inamic. Aparent nu s-a schimbat nimic. Munţi, cer senin, ici colo cîte-un nor, baie de lumină transparentă. Destinul. Aici în carlingă. Boostul normal. 3500 ture pe minut. Temperaturile normale... Destinul lui. Pătrunde cu 550 pe oră în viitorul, prezentul, trecutul lui. Se multiplică pe sine cu pătratul vitezei indicate de vitezometru... A trăit 23 de ani, a-nvăţat să zboare, a căzut, iar a zburat, a iubit, a visat, pentru secundele, minutele, care se derulează în kilometri înghiţiţi, pentru lăcomia asta unică de spaţiu, pentru lăcomia asta de a vedea şi-nţelege şi interpreta exact, pentru misiunea asta unică care-l pune faţă-n faţă cu el însuşi, cu toate capacităţile lui ascunse, ori bănuite, ori numai de el ştiute pentru misiunea care se leagă din secunda trecută prin comunicaţii radio şi cu fir de comandamente, generali, state majore, secţii operative, comandanţi de divizii şi regimente, de batalioane, divizioane şi companii, care se încheagă într-un plan unic, într-o idee operativă monolit, implacabilă, trans-

formată într-o expresie unică a destinului general al războiului ; care se va diversifica într-o infinitate de mişcări inteligente, articulate pe spaţiul a trei Armate, ca apoi să fie transformată în forţă de izbire, în salve de artilerie şi arme automate, în tirul puşcaşilor şi pistolarilor, în salturile electrice ale infanteriştilor şi asaltul impetuos al blindatelor, în moarte şi viaţă, în eliberarea pămîntului care se derulează sub el cu viteză dincolo de amănuntul deceniului, în care lentoarea veacurilor se comprimă în explozii : un castel cenuşiu, înalt, cu donjoane puternice, o biserică a goticului primitiv, Velká Luka, depresiunea se lărgeşte, iată nodul de cale ferată şi-n stînga Vrutky, valea Vahului, iar în faţa elicei, masiv, acoperit de nori şi umbră, închizînd orizontul, muntele Javornik.

3

Ora 13.45. Nimic deosebit pe linia ferată şi şoseaua Vrùtky-Zilina. De pe versantul vestic al muntelui Kriván curg în faţa avionului văluri opace de pîclă fumurie. Straturi groase, din ce în ce mai groase. Deasupra vălurilor, nori groşi, vătoşi, lăţoşi, un petec de cer senin undeva, mult în dreapta, apoi penumbra şi ploaia. Deasă, cenuşie, anihilînd orizontul, îmbîcsind peisajul, comprimîndu-l între baza norilor şi solul desfundat. Ştie că dacă pierde calea ferată, dacă nu zboară exact pe direcţiile trecute pe fişa de navigaţie şi-n ordinea exactă a schimbărilor de cap compas, a sectoarelor de spaţiu şi secvenţelor de timp, nu numai că este un pilot pierdut în labirintul de căi ferate, şosele şi văi de rîuri, că este un om pus să se regăsească la 550 pe oră avînd de jur împrejur un zid de munţi invizibili, pierduţi în ploaie şi nori, dar că va fi un ofiţer dezonorat, că se va pune în discuţie competenţa tuturor camarazilor, a Corpului aerian şi că, neexceptînd uzanţele cotidianului, toate victoriile şi misiunile Corpului aerian la un loc, nu vor însemna nimic faţă de insuccesul unei misiuni speciale.

Plafonul 1000 de metri. Linge cu carlinga cîlţii cenuşii de deasupra. Hotărăşte să rămînă aici. Mereu sub plafon. Întîi, pentru că poate să vadă. Vede înainte destul de dificil, negurile închid orizontul, dar vede excelent lateral. Doi. Poate

să dispară în nori, dacă flakurile, ori vînătorii... Absurd. Ştie că reţeaua de alarmă a nemţilor va comunica direcţia lui de zbor. Dar de aici pînă la alarma dispozitivului va trece un timp pe care el îl va devansa mereu. Adică va ajunge mereu înaintea ştirii că va ajunge. Generalul n-a greşit ordonînd ca misiunea să fie executată de cel mai rapid avion din dotare. Şi n-a greşit Stăpînul, propunînd un singur avion. Unde să mişti două avioane în gaura asta împuţită, plină de ploaie şi scame de nori? Calea ferată pustie. Şoseaua pustie. Atenţie. Se vede Žilina. Ori se bănuieşte numai. Calea ferată ţine exact pe 330°. Foarte bine. Ia să intrăm în nori şi să ieşim peste trei minute, adică deasupra triajului, cum stă scris aici, pe fişe.

4

Norii. Scame plumburii, zdrenţuite, pustii. Singurătatea mohorîtă. Imensă. În sus, nu se ştie pînă unde, cîteva mii de metri de straturi vîscoase, ştie straturile cenuşii de cîlţi în care se răstoarnă toate legile echilibrului vertical, în care centrele vitale ale echilibrului fiziologic se suprasaturează de impresii false, în care panica îşi lipeşte tentaculele vîscoase de parbriz, panica ignobilă, cu mii de capete oribile, de jur împrejur munţii, un bolid înfipt în inima neagră şi vîscoasă a panicei, rămîi agăţat de 330° la compas, linia verzuie a giroorizontului care-ţi menţine echilibrul orizontal şi acul vibrînd al cronografului, care smulge nefiinţei fiecare miime de secundă. Ce-ar fi el şi ce rost ar avea sacerdoţiul la manşe, dacă n-ar recunoaşte spaima şi nu şi-ar recunoaşte victoriile împotriva spaimei?!

Norii. Tentacule enorme biciuind carlinga. Nu se mai văd vîrfurile aripilor. Nu se mai vede nimic. Ba da. Compasul. Giroorizontul. Tabloul de bord. Familiar. Intim. 352 îşi împlineşte diagrama mecanică la parametrii fixaţi. Totul bine la bord. Nu există nici o posibilitate de evadare în afara clipei. În afara muncii de bord. Ce se-ntîmplă sub cojocul de zbor şi uniformă, este în afara misiunii. A ordinului de împlinit. A sublocotenentului aviator şi a existenţei lui pe aceste coordonate ale războiului... Controlează dacă nu cumva ţine degetul pe butonul aparatului de radio. Îşi spune sieşi, cu glas tare,

de jur împrejur întunericul orb, uşor cu stîngul, scoate o zecime de grad amice, aşa, 330° exact, îşi spune tare, nu se aude decît interior, ori aude ecoul coardelor vocale în infernul pe care-l face 352 — îşi repetă uşor crispat vorbele unui soldat prin excelenţă brav, vorbele mareşalului Ney : „Triple menteur est celui qui se vante de n'avoir jamais peur"... Oricum. Ney era mareşal cînd a spus-o. Aşa că, unui simplu sublocotenent, chiar aviator, n-are de ce-i fi ruşine, repetînd-o.

*

Trei minute în nori. Trei veşnicii. Harta. Pe genunchi. A nu, bătrîne. Asta nu-nseamnă că putem zbura pe 332°... Rămîi unde te-am fixat. E vorba totuşi să ieşim exact deasupra triajului. Sînt două variante o dată ajuns la Žilina. Varianta Nord, adică pe calea ferată Žilina-Nove Město-Caca, să treacă prin pasul Jabbruka pînă la Tĕsin, dar asta este chiar la graniţa cu Polonia, ori să ocolească munţii Jablunka tăind direct de la Bystřce la Frydland, de acolo la Val Mezuriči şi prin Hranice, zburînd deasupra acelor linii ferate să atingă Olomouc,.. Stop. Trei minute. Uşor cu manşa. Mai trebuie să-nveţi, găgăuţă... Lumină opacă. Viraj în cuţit. Pînza de trasoare se absoarbe în nori, mereu în faţa lui şi unde mai pui c-ai ieşit binişor în stînga triajului, de parcă ţi s-a lungit piciorul drept... Trenuri. Trei. Debarcă. Tancuri. Cam puţine. Artilerie. O foială de camioane, de trupe, flakurile trag rapid, ar pica exact în furnicarul de jos cu tunul şi mitralierele, îl furnică în palmă, se stăpîneşte greu, măcar o rafală, măcar un sfert de rafală...

— Sînt Şoimul. La 2,12 (vede cele 12 tancuri de tip „Tigru" probabil nemţii vor să-nchidă cu ele acest cvadruplu nod de cale ferată) rînd 1 ; 3 rînd 2. Gata. Vînturel la cuib (asta-nseamnă ca asalt picajul să stea acasă, nu e un obiectiv care să merite atenţia).

— Pajura. Gata. Gata.

— Din 21 la 3. Acum. (Vede o garnitură urcînd şerpuit valea Vahului).

Viraj. Strîns. Pică. Cu motor. Pînza de trasoare îi spală vîrful planului drept. Pică. Dezasigură armamentul de bord. Îşi trece arătătorul dreptei pe trăgaciul tunului.

— Pajura... Ce faci acolo ?,.. Redresează pe direcție...

Redresează perplex. Se uită în stînga. În dreapta. Nimeni. Trece bolid peste bateriile nemțești, peste camioane și tancurile cu vopseaua ciobită de proiectile, peste soldații care se trîntesc la pămînt, gara, orașul, trupe, clopotnițe, mereu clopotnițele acest semn al obedienței și speranței implorînd umil cerul, periferiile, grădinile, calea ferată, alt rîu, nu reușește să-i descifreze numele, cap compas Nove Město pentru că, se pare acolo va găsi ceea ce caută, o garnitură spre Nove Město, a doua spre Nove Město... Ploaie. Deasă. Zboară la rasul stîlpilor de telegraf. De unde dracu a știut Stăpînul ?... Rîde. Al dracului de cald în cojocel. Își șterge obrazul cu mănușa de zbor. N-a prea fost grozavă ieșirea lui din nori. Și nici prea spectaculos ce-a făcut acolo...

— Pajura... Sînt Pa...

— Șoimul... Nu aud nimic...

Tăcere. Atît de neașteptată încît n-aude decît motorul... Idiot. Trage de manșe. Urcă... Urcă abrupt. 500...600... 750... 1000. Stop. Norii.

— Pajura... Sînt Pajura... Răspunde dacă mă auzi...

— Șoimul. Aud foarte bine.

— Peste 5 minute „Pajura" te trece la „Albatros".

— Am înțeles. Trec la „Albatros".

Recepționează :

— Lasă prostiile dacă vrei să trăiești mulți ani fericit.

— Am înțeles, răspunde ispășit.

— Nu mai zbura jos... Nu te putem auzi.

— Am înțeles.

— Cum e vremea ?

— Plouă. Plafon 1000.

— Aha... Vezi să nu dai buzna în vre-un munte din ăla.

— Am să fac tot posibilul.

— Adică cum ?

— Să nu dau buzna...

— Hm ! Da !... În rest ?!

— Excelent.

— Nu te-ntinde la cașcaval... Atenție... Ești la 4...

Totdeauna Stăpînul are dreptate. Nu e la Nove Město, dar nici departe. I se face părul măciucă sub cască. Emite scurt.

— Vînturel cu toate neamurile, acum din stînga dreapta. Repet... Vînturel...

— Gata. Gata.

— Ciocănitoarele stînga... Vînturel dreapta.

Două fire de vale din stînga şi dreapta, amplasamente, artilerie, cîteva blindate şi trupă. Coloane debarcînd, o coloană spre Žilina, amplasamente şi iată şi blindate, camioane, furgoane, o coloană de motociclişti, mantăi, un furnicar de căşti, o aglomerare cum de mult n-a văzut.

— Sînt Pajura... În trei minute... Treci la „Albatros"... Şi, atenţie mărită.

— Trec la „Albatros". Am înţeles.

★

Totul este foarte limpede. Şi dintr-o dată totul i se pare un imens joc de copii, un imens joc de copii inconştienţi, jucat cu cruzimea copilăriei, cu inconştienţa copilăriei. Zboară la 1000 de metri, exact sub plafon, acum mai jos, la 950, acum mai jos, la 850, pentru că plafonul coboară mereu, ca şi cînd ar vrea să-l strîngă perfid între el şi pămînt, pămîntul tare, impenetrabil, vălurit, acoperit cu păduri de molid şi cu toate că de jur împrejur încep să-l încorseteze munţii, ăsta pe stînga trebuie să fie Rakovka, cel din dreapta Terchová, munţi ca toţi munţii, cu molizi şi brădet şi lariţă, doar cu alte legende, cu toate că plafonul vrea să-l lipească de pămînt, are-n clipa aceea viziunea totală a globului, a Terrei, pe care se joacă acest război, mii de avioane trimise în cercetare, mii de partizani, de oameni din *maquis*, de oameni în jungle şi brusc, în munţi şi-n păduri, transmiţînd informaţii, zeci şi sute de state majore centralizîndu-le, definind direcţii de mişcare şi izbire, sute de mii şi milioane de soldaţi acoperind cu destinele lor acele curbe elegante desenate pe hărţile statelor majore.

Avea o gaură-n ciorap
Şi ochii îi jucau în cap...

E un cîntec stupid de cazarmă, ca şi „Madelon serveşte berea-n spumă, cînd o iei de mînă şi o strîngi uşor". Cîntec de cadeţi aviatori, ori cel mult de sublocotenenţi. Generalii cîntă alte cîntece... E confortabil în carlingă. Cu atît mai confortabil cu cît e îngustă, bine ranforsată şi inteligent blindată. Are un singur cusur. Constructorul n-a găsit soluţia, ori dac-a găsit-o n-a vrut să blindeze sub parbrizul de securit, la încas-

trarea motorului cu celula și tocmai prin spațiul acela neblindat a pătruns rafala unui mitralior oarecare, de pe un „Ju 88" oarecare, în pieptul căpitanului Toma Lucian care era în toate drepturile lui, acolo, deasupra Apusenilor.

— Alo „Șoimul". Sînt „Albatrosul"... Trec pe recepție.

Totul este foarte limpede. Jocul de copii se desfășoară sub aripi c-o uluitoare ingenuitate. „Pentru că ziua pe comunicațiile principale s-ar putea să existe avioane de observație ale inamicului, se vor folosi comunicațiile secundare, bine acoperite etc. etc."... O știe toată lumea. Ar fi știut-o și Hanibal, dacă ar fi avut avioane. Și încă de la Hanibal, oamenii respectă gravi regulile jocului. Dedesubt Caca. Inutil să zboare spre Polonia. Pentru că în stînga se deschide calea ferată secundară Rakovka—Turzovka—Makov ; apoi peste Iavornik, calea ferată îngustă pînă la Vk. Karlovice. Este cel mai scurt drum între Prerov, presupusa bază de afluire a trupelor germane din Boemia și teatrul de operațiuni al Armatelor aliate 4 și 40 pe cursul superior al rîului Vah. — Bravo, băiatule. Macaroanele galbene de stat majorist îți lipsesc.

— Alo, Șoimul...

— Mă angajez pe varianta 3-a.

— Timpul ?

— A-nceput să ningă.

— Hum ! mîrîie cel de la „Albatros", adică postul cu bătaie lungă al Grupului de bombardament greu.

★

Sînt patru trenuri între Caca și Makov. Ipoteza lui se confirmă glorios. Patru trenuri a 25 vagoane în medie, dacă nu-l înșală ochiul, e sigur că-l înșală, nu poate număra vagoanele la viteza și înălțimea lui și nici n-are cum să le numere pentru că, brusc, munții se ridică spre el ca o lecție amenințătoare de tectonică, în vreme ce norii îl strîng din ce în ce mai incomod. Și ninge. Stă presat sub un clopot cenușiu, cu pereți masivi din rocă. Plutește în lumină spectrală. Funerară. Are o singură posibilitate de mișcare. Înainte... Cu burta lipită de calea ferată. Zboară între doi versanți abrupți. Imposibil să vireze. Imposibil să vadă altceva decît linia ferată îngustă. Totul zboară înapoi, totul năvălește în parbriz, totul se strivește pe retină... Imaginile strivite una în alta suferă

transformări stranii. Garnitura lungă, şerpuitoare sub ninsoarea deasă, simplă linie sinuoasă, neagră, între versanţii acoperiţi de păduri, vagoane de transportat butuci înţesate cu soldaţi peste care ninge, o masă umană verzuie, indiscretă, larişa plantată într-o poiană, clişee, zeci de clişee instantanee care-i fac explozie pe retină pînă la saţietate, zeci de clişee ilogice, pentru că nu aparţin nici unei unităţi, zborul la rasmot distruge unitatea, viteza depăşeşte timpul fiziologic necesar clişeului de pe retină să scurtcircuiteze transportorii nervoşi, să sensibilizeze centrii capabili să raţionalizeze imaginea, şi-atunci totul nu este decît contur, zeci de mii de conture fără substanţă — altă garnitură forestieră, altă garnitură forestieră, soldaţi, tanchete, artilerie, tunuri uşoare, poate de 75, dar mai ales aruncătoare, încearcă să prindă „Albatrosul", chemarea lui în laringofon rămîne fără răspuns, doar imaginile clişeu îşi rulează la infinit şirul de explozii pe retină, pînă la durere şi ţipăt. Viraj în cuţit pe stînga. Viraj în cuţit pe dreapta. Un fel de carusel fantastic, pe un „zid al morţii" din stînca goală, molizi mulţi plecaţi instantaneu la puterea genezei, viraj pe stînga, mult, drept în faţă, hidos, muntele, viraj strîns cu senzaţia oribilă a izbirii, acum pe dreapta, aici geologia nu se lasă filată la 550, este geologia trenurilor forestiere, curbe scurte pe care ninsoarea şi plafonul le înfundă în necunoscut şi-n spaimă... Într-o seară a venit la el Cănuţă. Era băut. Se-ntîlniseră pe acelaşi aerodrom. Cănuţă : instructorul. El : fostul elev. Cănuţă care şi-l pusese în mînă pe Saint-Ex... „Terre des hommes". Viraj în cuţit cu planul stîng aproape înfipt în rambleul acestei stupide şi foarte frecventate căi ferate forestiere.

— Alo „Albatrosul". Sînt Şoimul... „Albatrosul"... Răspunde dacă mă auzi.

Numai aruncătoare de 80... E absurd ca aruncătoarele de 80 să ajungă toate la Caca. Ori la Nove Město. E criminal să ajungă acolo şi să macereze trupurile infanteriei. Totul aparţine imposibilului. Aici n-are cum să pătrundă nici o formaţie de avioane. El nu se poate întoarce. Zace între pereţii de rocă, cu o singură libertate. Să meargă înainte. Ordinele sînt sacre, atîta vreme cît se aplică unei realităţi. Dezasigură. Pipăie cu buricul degetului mare butonul tunului.

— Dă-mi să beau, vînătorule, i-a spus Cănuţă şi-n ochii lui albaştri, vagi, de poet, ori de visător, era spaima... Ce-ai

zice dacă m-aş prezenta în faţa Curţii marţiale şi mi-aş cere pedeapsa capitală ?

— Domnule locotenent...

— E îngrozitor, măi. Îl văd mereu. Cînd zbor, cînd mănînc, cînd mă plimb. Îl visez noapte de noapte, dorm cu pistolul încărcat pentru că vreau să-mpuşc fantoma asta îngrozitoare, spectrul ăsta necuvîntător crispat pe turelă, vreau să-mpuşc ochii aceia de cîine, ori de Dumnezeu, ori de... De ce ?.. Nu ştiu. E bun rachiul ăsta. Mai dă-mi un pahar.

...Pică. Locomotiva minusculă varsă clăbuci negrii de fum. Ţinteşte jos. Trage. Reculul uşor al tunului. Un clăbuc de fum alb. Aruncătoare de 120. Trage, E inutil să se-ntoarcă acasă cu muniţia... Viraj. Versanţii din rocă încep să fugă lateral. Cănuţă se-ntorcea din misiune, la o mie de metri, peste Perşani spre Braşov. Pilota un „I.A.R. 39". Observatorul moţăia în gulerul de blană. Mitraliorul făcea şi el ceva, acolo lîngă mitralieră. Abia era la primele ore de zbor. Senin. Cer de toamnă. Lacrimă... Trăseseră flakurile. Îi cam ciuruiseră aripile. Trăseseră mitralierele a.a. Îi spărseseră tabloul de bord. Rateuri. Alte rateuri. Benzina ? Da, benzina. Probabil îi găuriseră rezervorul. Urcă. Greu. Observatorul iese din gulerul de blană. Mitraliorul îşi vede de-ale lui. 1500. 2000... 3000... Cănuţă gîndeşte ca de acolo de unde se cocoaţă să poată trece în zbor planat Perşanii. Să aterizeze undeva în Ţara Bîrsei. Pană seacă. Elice calată.

— Ce facem, întreabă observatorul. Arată jos. Munţi. Păduri. Creste. Pripoare.

Avionul pierde înălţime. Vizibil. Hobanele zbîrnîie. Se ridică spre ei munţii. Pădurile. Crestele. Pripoarele.

— Imposibil de aterizat, băiatule. Înţelegi ? Imposibil. Singura salvare, paraşuta. Îi ordon observatorului să sară... Se pregăteşte. Mă salută. Sare. Pluteşte acolo jos sub ciuperca lui albă. Îi fac semn mitraliorului. Reduc unghiul de planare. Mă-nfund. Pierd înălţime. Vreau să-i ofer maximum de şanse. Stă întors spre mine. Se uită sub avion. Halucinat. Se uită la mine. Mîinile crispate pe turelă. Băiat tînăr, de undeva din Buzău, ori din altă parte. Mereu aceeaşi mişcare de ochi, jos, la mine, jos, la mine... Şi ce ochi.. Nu spaima. Esenţa spaimei. Dincolo de ilogic. Am 2500. Abia ţin să nu mă angajez. — Sări ! Urlu... Nimic. Jos, la mine, jos, la mine. Şi mîinile. Încleştate pe turelă. Am senzaţia că s-au lemnificat acolo.

— Săări ! Îţi ordon să părăseşti bordul... Am ajuns la 1500. Nu-mi mai rămîne loc să deschid paraşuta. N-am unde ateriza. Risc catastrofa totală. Salvez un echipaj minus mitraliorul, dar îl salvez. Schiţez gestul de a părăsi bordul. Rămîne acolo, cu ochii în ochii mei. Scot pistolul. Îl ameninţ. Nu vede. Vede doar golul de sub fuzelaj, dacă-l mai vede... Nu-i pot pătrunde privirea. Sînt sigur că dacă i-o percutez, îl pot conecta la raţional. Trag un foc spre el. Nu reacţionează. Ajung la 1000. Singura mea şansă. Şi ultima. Nu se poate ateriza forţat. Virez. Caut disperat un loc. Măcar o poiană cît să-mi permită să intru în ea glisat. Să-l fac praf acolo, oricum dar să-l aterizez. Nimic. Creste. Prăpăstii. Păduri. Nu pot muri pentru un laş. E absurd să mor pentru acest cadavru viu. Ies pe aripă. Îl chem. Îl implor. Îl înjur. Îi ordon... Şi-n fiecare noapte de-atunci... Şi-n fiecare zi... Comandantul nu vrea să-mi dreseze acte de dare în judecată. Am să mă-mpuşc pînă la urmă... Dă-mi să beau, tinere domn. A-nserat ? Groaznic. Uite că-nserează !

...Se ridică plafonul. Burniţă. 1200 pe altimetru. 1400...

— Sînt Şoimul... Alo sînt...

— Ce dracu ai făcut, domnule pînă acum ?!... Haide... Recepţie.

— Carou 12 obiectiv 4... Toate plus Ionică pînă la 07,00.

Asta-nseamnă că mîine dimineaţă bombardamentul greu poate să atace Makovul, unde probabil toate trenurile acelea forestiere au să-şi descarce marfa. Plafonul se ridică vizibil. Nu mai burniţează. Vede clar, dincolo de elice, departe, abia conturat orăşelul N. Hrosenkov, iar sub planuri, dublul triaj de la VK. Karlovice fără nici o mişcare. Trenurile forestiere plecaseră probabil în zori, la numai cîteva zeci de minute interval unul de altul.

★

Are presentimentul că va-nţelege ceva din mecanismul războiului. Ori că, într-un fel precis determinat, îşi angajează întreaga responsabilitate, dincolo de aparenţa pe care-a oferit-o pînă acum sublocotenentului aviator din escadrila 2 a Grupului 1 vînătoare. Ora 14.00. Ploaă din nou. Strivite de viteză picăturile de apă explodează pe parbriz. Cîte-un strop ajuns pe securitul lateral al cupolei, la adăpostul carcasei me-

talice, se dizolvă într-un fel de fulger fluid şi vibratil. Totul normal la bord. „Albatrosul" abia se mai aude. Peste 5 minute n-o să-l mai audă. Glasul celor de pe aerodrom se fileză absorbit de neant. Peste 4 minute şi 10 secunde are să intre în legătură cu una din staţiile de la comandamentul Armatei 40. Radioul este o invenţie minunată. Numai cei din aer şi de pe mare pot să ştie asta. Ori să-nţeleagă asta. Zboară din nou la 1000, deasupra rîului Hor Bečva. Se presimt depresiunile largi care curg spre valea Moravei. Dedesubt calea ferată. Pustie. Şoseaua. Aproape pustie. Vsetin. Cîteva autocamioane. În stînga căpăţîna stingheră a Hostynului. Val. Mezurici. Cvadruplu nod de cale ferată. Cap de rocadă în spatele Carpaţilor Albi. Generalul sovietic a fost bine informat. Nemţii se obosesc în altă parte. Un singur tren în triajul pustiu. Dedesubt Bečva. Vale largă. Plină de livezi. Livezi sub ploaie. Unele înflorite. Pete de culoare albă ca-ntr-o pictură impresionistă. Ce rost are să gîndeşti la neprevăzut ? Ce rost are să gîndeşti că întîmplarea te poate aşterne acolo, jos, pe malul Bečvei, între livezile înflorite ? „Albatrosul" s-a stins... Şi, matematic, aşa cum este necesar să se petreacă la aviaţie, arma microsecundelor, aude în căşti apelul :

— Alo, alo... „Mesteacănul" cheamă „Şoimul"... „Mesteacănul" cheamă „Şoimul"... Recepţie.

— Carou 17... Curs spre 18... Liber.

— Confirm.

Atît. „Mesteacănul" este riguros economic. Riguros rezervat. Gîndeşte la structurile temperamentale ale popoarelor... La modul în care l-a întreţinut Stăpînul. La ciripitul echipajelor româneşti care umple cerul fiecărei misiuni. Gîndeşte la valea Bečvei, înflorită. Departe de război, oază între munţii cenuşii şi ştie că de fapt încearcă să evadeze din proximitatea jumătăţii de oră care începe din clipa cînd la verticala Lipnikului, va schimba capul compas şi va tăia poalele munţilor Oder, zburînd în nori direct la Olomouc. Rămîne perplex. Sub moaieul elicii, triajul de la Hranice, pe linia principală, devenită rocadă principală, Prerov-Mor. Ostrava. Ultimul mare oraş pe Oder, la graniţa cu Polonia. Triajul suprasaturat de garnituri. De locomotive. De autocamioane. Blindate. Tunuri. Tunuri, parcă toată artileria Reichului fascist şi-a dat întîlnire aici. Iarăşi blindate. Acum flakurile surprinzător de puţine. Şi mitralierele a. a. Pînză de foc în dreapta. Pînză de foc în

stînga. Şirag luminiscent de trasoare percutînd ploaia. Ploaia în averse. Apasă butonul radioului. Trebuie să vină bombardamentul greu. Toate locomotivele orientate spre nord. Ce vor nemţii ?? Şi unde sînt trupele ?

— Sînt „Şoimul" la 18... Sînt „Şoimul" la 18... Ionică cu toţi fraţii... Nu... Rămîi pe recepţie.

— „Mesteacănul". Confirm.

Ranversare scurtă pe stînga. O singură locomotivă de manevră fumegă. Şi unde sînt trupele ? Picaj pe verticală. Pînza de trasoare rămîne undeva deasupra, să sfîşie norii. Picaj cu motorul în plin. 352 urlă înspăimîntător. Acul altimetrului soade vertiginos. Vagoane sfîrtecate, simple lăzi de lemn. Locomotive cu cazanele ciuruite, se văd limpede exploziile din cazane, tancuri de lemn, tunuri de lemn, unele abia vopsite, altele acoperite cu zdrenţe şi plase de camuflaj, o imensă butaforie tristă, vehicule oloage, spintecate, fără roţi, un imens cimitir de material rulant, un imens decor de teatru falit, rînjeşte, redresează la rasul acoperişului gării de unde trage o mitralieră cvadruplă, jumelată şi deschide focul, o singură şi scurtă rafală de mitraliere, într-un tren în ruină, plin cu blindate de carton. Trece cu burta la înălţimea garniturilor, nemţii ar trebui să se-mpuşte unii pe alţii dac-ar încerca să tragă în el — depăşeşte triajul, ia înălţime exact deasupra căii ferate, zboară spre vest, sud-vest, valea Bečvei în stînga, şoseaua paralelă cu calea ferată şi pe stînga, rîde şi i se pare tragicomic decorul montat la Hranice.

— „Mesteacănul" către...

— Sînt „Şoimul". La 18 tata duce copiii la şcoală 12, 24, 32, rînd 5, rînd 7... Repet... Rînd 7... Repet. Rînd 7... Recepţie.

— „Mesteacănul". 12, 24, 32, 18, rînd 5, rînd 7... Nu se poate. Transpiră brusc. Afurisitul ăsta de cojoc ! Şi aparatul de radio portativ cu care l-au încărcat de parcă l-ar fi trimis în lună... Ăia sînt în stare să declanşeze o misiune cu tot grupul de bombardament. Pentru că „rînd 7" înseamnă în codul fixat „obiectiv fals".

— „Şoimul" către „Mesteacăn"...

— „Mesteacănul" către „Şoim"... Am înţeles exact „Rînd 7"... Recepţie.

— Rămîneţi aşa. Curs 19 spre 20.

Răsuflă. Comandantul Corpului este un fel de vulpoi, care cunoaşte cu ironie metodele nemţilor. A ordonat o numerotare

cazonă și rigidă și simplistă a obiectivelor de la 1 la 25, el le comunică din aer — curs de la 18 la 19, stațiile de ascultare inamice notează : 18 = Hranice 19 = Lipnik, formațiile de asalt picaj și bombardament au alte notații cifrice pentru aceleași obiective, cînd se vor înălța le vor numi în convorbirile radio ordonate pentru derutarea inamicului și o să iasă o harababură strașnică, din care n-o să se mai vadă om cu om.

Plouă în averse. De pe aici, de undeva, din munții joși, izvorăște Oderul. Lipnik... Gara pustie. Probabil că generalul sovietic va nota pe harta lui obiectivul fals de la Hranice. Și-l va interpreta în consecință... Virează în urcare. Ia 320° la compas. Intră în nori.

5

Două minute și treizeci de secunde de pilotaj în nori. Orizontala. Compasul... Se destinde. Și se întinde. Lasă paloniere le libere. Își întinde picioarele amorțite. Simte pulsația șîngelui la încheietura de sub genunchi. Își mursecă cu degetele mușchii pulpelor. Să revenim pe 320°, amice... Și-l amintește pe soldatul Dragomir, ordonanța lui „Donald rățoiul", fost marinar, acum „Beobachter" — observator la Grupul 1 bombardament, băiat fermecător, de care propria lui soție era irremediabil îndrăgostită... Îl urmase din aerodrom de campanie în aerodrom de campanie. „Donald" decola în misiunile ordonate, și ea, blondă și vaporoasă și timorată, înfofolită într-un cojoc de zbor care-i venea pînă la genunchi, rămînea acasă, în curte, ori pe marginea aerodromului cu ochii la pistă. Soldatul Dragomir supraveghea aterizarea formațiilor, făcea militărește inventarul echipajelor întoarse și valide, își controla ofițerul, e rănit, a făcut vreo ispravă, ori a ars de pomană benzina statului, înșfăca ceva de la cantină, ori centura ofițerului, ori porthartul, ori fularul, după caz și se prezenta morocănos la „cocoană".

— A ordonat don' locotenent să vă aduc sardelele astea.

— A ordonat don' locotenent să-i spălăm fularul.

— Mi-a ordonat don' locotenent...

La fiecare aterizare don' locotenent îi ordona cîte ceva. Și ea, timorată, ea care nu-ndrăznea să fugă la aerodrom să-ntrebe, ea care aștepta numărînd minutele și avioanele, ea care-l

vedea pe Dragomir venind cu pasul lui de cocostîrc, ea, singură a-nțeles în simplitatea formulei „a ordonat don' locotenent" splendida intuiție și finețea soldatului Dragomir Ion, ordonanța. „Mi-a ordonat don' locotenent"...

Nu știe de ce, dar amintirea asta îl emoționează brusc. Atît de profund încît iese din nori înclinat și cu 10 secunde înainte de termenul fixat.

*

Olomouc sub planuri. Cu cei 65 de mii de locuitori, plus sporul anual din 1930 data recensămîntului pînă astăzi, minus cei împușcați de nemți în timpul ocupației. Cu arhitectura gotică biciuită de averse. A plecat să facă războiul cu conștiința necesității lui. Și în lada de campanie cu cîteva enciclopedii. Dincolo de toate drepturile pe care le conferă armele, există alte drepturi. Inalienabile. Veșnice. Acelea ale popoarelor de a fi ele însile în hotarele lor naționale. Pică. Dedesubt Olomouc sau cum îl botezaseră coloniștii germani, Olmütz. Nu știe unde este ceasul astronomic din 1452. Vede însă limpede, prin ploaie, cele trei turle suple, splendide ale Domului. Îi intră în parbriz orașul feudal, la nord de biserica gotică Mauritzius. Nemții repetă aici politica vechilor împărați germani ai sfîntului imperiu. Se răzbună prosteşte pentru conturi vechi, încheiate de ei în pierdere. 750 pe vitezometru. Nu poți pica dintr-un cer morav, fără să duci pe aripi amintirile acelui cer. Ordinul generalului conține și altceva decît o execuție de informare cu forța și viteza unui avion de vînătoare. Domul, biserica gotică Mauritzius, industriile lemnului, metalurgice, clădite de urmașii meșterilor din fonderii, zboară din parbriz și-n reticulul luminescent al colimatorului rămîne triajul.

*

De data asta singura scăpare este zborul la rasul garniturilor. Se trage nebunește de pe acoperișuri, de pe vagoane-platformă. Trag bateriile care flanchează gara. Plouă în trombe. Se trage în trombe. Olomouc pe linia și comunicațiile principale dintre Praga și centrul Moravei. Olomouc unde ocupantul, la 200 de kilometri în spatele frontului este stăpîn absolut. O dovedește. El trebuie să-și dovedească altceva. Că împotriva unor

insinuări venite de la Șurub, are, pe lîngă galoane, cuc, cizme cu burduf, plus diverse alte ustensile militare, are deci și... creier. Virează pe stînga atît de jos încît un telemetrist cu nasul vîrît în telemetru, sare de pe vagonul platformă, în timp ce tunarii de lîngă el manevrau un Rheinmetall cu patru cercuri albe vopsite pe țeava verzui, patru victorii aeriene, diavolii. Le-a văzut fețele ude, apa șiroindu-le pe căștile de oțel, unul poartă pelerină cauciucată — tunarii se culcă fulgerător pe dușumeaua vagonului, în stînga și dreapta alte vagoane platformă pe care stau masive tancurile cu carcasele lucii de apă, vede noroiul de pe șenile, virează strîns — la pompa de apă un feroviar rămîne comic, cu gura căscată, trece peste gară, a văzut, toate garniturile au locomotivele îndreptate spre sud-est, deci spre Prerov, deci spre Carpații Albi — iar dacă ei au blocat triajul de la Hranice cu cimitirul acela de trenuri fantomă, nu rămîne decît să-nțeleagă că de la Prerov, toate aceste trenuri se vor îndrepta spre linia principală Uh. Hradiște-Uh. Brod-Bilnice și prin pasul Vlara vor debarca tancurile și tunurile și infanteria moto, în flancul stîng al Armatei, unde la Trencin... Motomitraliere. Asta trebuie să fie Nova Ulice. Cîndva are să vină aici, într-un aprilie. O să-și cumpere un fulgarin cu capișon. O să umble prin mijlocul acestei străzi pe care patrulează motomitraliere. O să intre să asculte un concert de orgă. Și să vadă unul din cele 2 500 de manuscrise străvechi. Iluzie ? Nebunie ? Cineva flutură o batistă albă. O batistă albă, în parcul cel mare, plin de arbori imenși, abia înverziți. Viraj. Jos. Strîns pînă la amețeală. La dracu. Ordinul nu prevede interzicerea virajelor. Mai jos. O femeie. O fată. Un tînăr care-o ține aproape. Două batiste. Se leagănă pe aripi. O automitralieră. Foc. Doar o rafală. Să se știe. Domul. Aversc. Zboară spre nord. Spre izvoarele Moravei. Spre munții Boemiei și Moravei care despart izvoarele Elbei de ale Moravei. Olomouc. A fost. Viraj jos, pe stînga. La rasul colinelor pe care-nverzesc intens semănăturile. Motor. Urcă sub nori. Apărarea a anunțat Prerov. L-a anunțat că a degajat spre nord. Că zboară în rasmut. El va veni prin nori, în așa fel încît să nu-i poată nimeni cădea în spate. În așa fel încît să nu prilejuiască nici un avantaj de înălțime vînătoarei inamice. Pentru că știe, simte, a intrat în inima dispozitivului inamic și la Prerov, la pregătirea misiunii i s-a spus clar : vînătoarea inamică execută misiune de acoperire permanentă.

— „Șoimul"...
— „Mesteacănul". Recepție.
Cei de la Armata 40 nu se joacă de-a transmisiunile.
— Întrerup misiunea. Boostul dereglat.
— Confirm.
Atît... Își șterge fruntea cu mănușa... leoarcă. Peste cel mult o oră triajul din Olomouc va cunoaște efectul produs de o patrulă a Grupului 1 bombardament greu. Olomouc. Două batiste albe. Parcul înverzit. Motomitralierele.

6

Ar boteza treaba asta „Joc în pragul morții". Prerov. Zboară spre triaj și oraș dinspre sud-est, exact de la verticala aerodromului de campanie instalat de nemți la Tovačov, într-o microdeltă a Moravei. Stă între lațele șiroinde ale norilor, i se pare, pînă acum, confortabil. Pe aerodrom o autocisternă. Patru „Me"-uri 109 G6. Stația de radio. Asta se cheamă a fi un sublocotenent cu inițiativă și gîndire creatoare. Să descoperi exact sub tine cele patru avioane de vînătoare... Mida ! După cîte se vede, inteligența nu este un bun exclusivist al sublocotenenților din aviația de vînătoare românească. Într-o boltă a plafonului, o celulă de vînătoare, după formele de păstrăvi, tot „Gheuri" — deasupra triajului cu direcția nord-est și exact la verticala orașului ; din direcția sud, spre nord, o altă celulă, cu o sută de metri mai jos decît prima. Deci interdicție de vînătoare. Patru avioane la sol, patru în aer. De obicei nemții își cruță benzina și echipajele, executînd acoperirea cu o celulă în aer, alta în alarmă de un minut, și prima celulă a patrulei doi, în alarmă de trei minute. Și-au schimbat tabieturile de dragul și-n onoarea lui.

— *Achtung ! Achtung !... Sie haben ein Jagdflugzeug im Rücken !... Achtung ! Achtung !* [1]

Brusc căștile i se umplu de sunetele acestei limbi aspre. Jumătate de răsturnare. Jocul a-nceput. Putea începe cu un minut mai tîrziu. Aude chemarea stației : — Atacă aerodromul ! Repede ! — Direcția ? întreabă un glas energic, ușor

[1] Atenție ! Atenție ! Aveți un avion de vînătoare în spate ! Atenție ! Atenție ! (l. germană)

răguşit — Ce direcţie, specie de mormoloc ?! Pe verticală ! — Gura, Ludwig, că ţi-o umplu cu c... ! răspunde cel din aer şi el rîde bufnit, se vede că cele două patrule sînt aici fără vre-o ierarhie care le-ar face mai circumspecte. Avioanele la sol sînt dispersate pe celule. Nu pot viza decît un singur avion. Servanţii învîrt disperat la bendix. Piloţii aleargă înhămîndu-şi paraşutele din fugă. E idiot să-i împuşte la sol, ca pe iepuri. Oricum, va ajunge la triaj şi va vedea ce este acolo... Pică cu motorul în plin. Sălcii. Apele tulburi ale Moravei. Un „Me" 109. Un număr : 877 scris cu negru pe fuzelaj. Servanţii sar de lîngă bendix. Rafală. Cu mitralierele. Ţinta creşte apocaliptic. Ţîşneşte din colimator. I se-nfige în retină.

— Văzut, spuse cineva din aer. Apoi, foarte energic : *Greifen sie zu !*[1]

— *Kämpfen !*[2] i se răspunde.

Tunul. Exploxie jos. Foc. Probabil în rezervor... Trage de manşe. Motor în plin. Forţajul. 352 urlă din toate încastrările... Ţîşneşte aproape pe verticală. Vede în spatele lui o celulă virînd strîns în urcare.

— *Ein rumänisches Schwein !*[3] spune glasul răguşit.

E delicios să lucrezi pe aceeaşi lungime de undă cu inamicul. Atunci cînd unii din piloţii lui are şi plasticitate în limbaj, este de două ori delicios. Nu se poate stăpîni. Apasă butonul radioului.

Intră în nori. Pune la orizontală. Virează strîns, cu ochii ţintă pe giroorizont, virează exact la 190°, scoate din viraj, corecţia de 10° a făcut-o intenţionat, va ieşi probabil undeva deasupra oraşului, dar asta nu contează prea mult. Îl amuză tăcerea bruscă a patrulei din aer.. Zboară înfipt bine în cîlţii cenuşii, salvatori. Recepţionează.

— *Allô ! Ici capitaine aviateur Schoultz ! Allo ! Allo ! Ici capitaine aviateur Schoultz !*[4]

[1] Strînge ! (l. germană)
[2] Luptăm ! (l. germană)
[3] Un porc de român (l. germană)
[4] Alo ! Aici căpitanul aviator Schoultz ! Alo ! Alo ! Aici căpitanul aviator Schoultz ! (l. franceză)

— *Sous-lieutenant aviateur Theodorescu... J'écoute, mon capitaine !* [1]

— *Fichez-moi le camp, cher sous-lieutenant Theodorescu... Disparaissez d'ici. Aussi vite que possible !* [2]

— *Laissez-moi réfléchir, mon capitaine !* [3]

— *Nom de Dieu !* [4]

— *Laisse donc ces plaisanteries !* [5]

— *T'excite pas, sonnailler !* [6]

— *Hola ! Espèce d'andouille si vous...* [7]

— *Repos, capitaine Schoultz... Mais voici !* [8]

Pică. Sub planuri lumină cenușie. Triajul în partea de est a orașului. Mai jos. Stop. Își aude bătăile inimii. Rare. Rare de tot. La 90 de grade pe direcția lui, una din celule. Magnific. În miimea de secundă cît avionul inamic cu zvastica pe ampenaj a trecut la nici zece metri de elicea lui (ce nebunie cumplită, elicea, elicea la nici zece metri de fuzelajul acela vopsit în grifer, pe partea superioară și un gri deschis pe pîntec), în miimea aceea de secundă pilotul, ce minunat l-a văzut, pilotul întorsese capul spre dreapta... Vechile spirite druidice ale locului veghează asupra sublocotenentului aviator. Dacă scapă de-aici neciuruit, pleacă la Ierusalim în hagialîc. Triajul. Nu iese din nori. Stă cocoțat acolo, în plasma cenușie, binefăcătoare. Același tablou de la Olomouc. Trupe care se-mbarcă în garnituri lungi, ca și cînd nemții ar fi făcut să răsară din munții și pădurile Moraviei și Boemiei unități motomecanizate, artilerie și infanterie, după o rețetă secretă a doctorului Faustus.

— Sînt un idiot magnific, își spune cînd de jos țîșnesc spre el șirurile nesfîrșite de trasoare... Domnul căpitan Schultz n-are de făcut altceva, decît să mă vîneze din plasă...

[1] Sublocotenent aviator Theodorescu... Ascult, căpitane ! (l. franceză)

[2] Lasă-mă în pace, dragă sublocotenente Theodorescu... Șterge-o de aici ! Cît mai repede ! (l. franceză)

[3] Dă-mi voie să mă gîndesc, căpitane ! (l. franceză)

[4] Dumnezeule ! (l. franceză)

[5] Lasă glumele astea ! (l. franceză)

[6] Nu te mai agita, vită cu talangă ! (l. franceză)

[7] Hei, soi de caltaboș, dacă... (l. franceză)

[8] Oprește-te, căpitane Schoultz... Dar iată ! (l. franceză)

Viraj peste umăr pe stînga. Marchează evident stînga. Intră adînc în nori. Virează strîns pe dreapta de 180°.

— „Șoimul"... Sînt „Mesteacănul"... Răspunde dacă...

— „Șoimul" ! Te aud foarte bine, „Mesteacănule".

— *Greifen sie an, oben nach rechts, Herr Hauptmann !* [1]

— „Șoimul" către „Mesteacăn"... 22... 22... 22... B1...—22—22... La 23, Șoimul 77... Șoimul 77...

— *Herr Hauptmann... Achtung ! Achtung ! Rechts !* [2]

— *Schweigen sie !* [3]

— „Mesteacănul" către „Șoimul"... Confirm... 22... 22... 22... B1—22—22... La 23 Șoimul 77... Șoimul 77

— Confirm !

— Sînteți atacat ?

— Da !

— Nu angajați lupta !...

— *Allô, sous-lieutenant ! Allô, sous-lieutenant ! Ma patience est à bout !* [4]

— *Rédigé par écrit, mon capitaine !* [5]

Urmează o explozie sonoră în căști, netransmisibilă și neînregistrabilă prin scris. Zboară în nori, pe cap compas 175°, adică direcția pe care-o are în general valea Moravei între Prerov și Otrokovice. Simte o dorință irezistibilă să-și scoată nasul din nori. Să vadă pe unde se-nvîrte simpaticul căpitan aviator Schultz din Luftwaffe... De fapt ar trebui s-aprindă cîteva lumînări la biserică. E foarte bine-n nori. E admirabil în nori. E uriaș în nori. Și de fapt, este întîia oară în viața lui cînd apreciază fără rezerve orele chinuitoare de „zbor" instrumental pe „linktrainer" și antrenamentul făcut la Flotilă, sub cușcă. A cerut Corpului o misiune urgentă de două patrule de bombardament greu la Prerov, anunțîndu-l în același timp (Șoimul 77) că sînt aici 7 avioane de vînătoare. S-ar putea ca Grupul 9 vînătoare să facă o tentativă de însoțire punînd rezervoare suplimentare, cu condiția ca „Ju"-urile 88 să atace în picaj și să plece la rasmut. Dar asta-l depășește. Într-o zi a

[1] Atacați dreapta sus, domnule căpitan (l. germană)

[2] Domnule căpitan ! Atenție ! Atenție ! Dreapta (l. germană)

[3] Vorba ! (l. germană)

[4] Alo, sublocotenente ! Alo, sublocotenente. Am ajuns la marginea răbdării (l. franceză)

[5] Redactat în scris, căpitane ! (l. franceză)

aterizat la Tissakessi o splendoare de „Boeing", un „Fortress" care decolase într-o formație de bombardiere americane din Italia, bombardase concentrări de trupe și triajul la Viena, trecuse printr-o perdea de foc și flakurile îi făcuseră varză fuzelajul, îi rupseseră comenzile la profundor, îi găuriseră și blocaseră compensatorul, transformaseră avionul uriaș într-un fel de epavă aeriană. Căpitanul aviator Dik Miller din „U. S. Army Air Force", primul pilot, reușise, cu eforturi supraomenești, să aterizeze pe Tissakessi. El era de serviciu pe Grup. A făcut onorurile casei. Căpitanul Dik Miller nu știa decît englezește. El nu știa decît franțuzește și vag, o germană aproximativă. În consecință s-au înțeles perfect. L-a condus la Corp, unde căpitanul a cerut să intre în legătură radio cu Foggia, baza care-i putea trimite un cargo aerian cu toate piesele de schimb și echipa tehnică de depanare. A fost destul de greu să i se explice omului că aviația românească nu este înzestrată cu posturi de radio continentale, pentru simplul motiv că este dotată numai cu aviație tactică, nu și strategică. În schimb, amabil, i s-au oferit căpitanului Dik Miller din North Platte-Nebraska, bunele oficii ale maistrului militar de aviație Cujbă Nicolae din Grupul 8 picaj-asalt al Corpului aerian Român. Impresionat de titlul specialistului, americanul s-a-ntors la avionul ciuruit jalnic, unde echipajul intrase în tratative comerciale cu piloții aflați la sol, inaugurînd o piață a trocului modern. Cereau caschete, cuci, insigne, pistoale, fotografii, nasturi de vestoane, bonete, furajere. Ofereau : gumă de mestecat, cizme îmblănite, cojocele, dolari, ochelari de soare aerodinamici, inelele de identificare pe care erau gravate în interior gradul, numele, unitatea purtătorului, fiind cunoscut că, în general, dintr-un pilot rămîn de obicei întregi falangele degetelor și cronograful. Echipajul lui „U. S. Army Air Force" a trecut la examinarea minuțioasă a epavei, explicîndu-i maistrului Cujbă că un „Flying Fortress" nu se poate repara fără duraluminium, că la aterizare se rupsese etamboul, și în consecință bechia și suportul de fixare. Concluziile pe loc ale căpitanului Dik Miller. Întîi : piese de schimb originale. Doi : echipă de specialiști ai bazei. Consult cu uzinele constructoare. Trei : minimum de timp necesar, șase zile lucrătoare. Răspunsul maistrului militar de aviație Cujbă Nicolae. Întîi : există posibilități „locale" pentru a înlocui materialele rupte de explozii. Doi : va lucra el însuși cu ajutorul echipei de depanare a

Grupului 8 picaj-asalt. Trei : termen de livrare al avionului la zbor — 24 ore.

— *O.K ! Bambs amay !* [1]

Sergentul mitralior Ben T. Paine, francez din Chicago l-a luat în brațe pe Cujbă și i-a șoptit într-o franceză americanizată :

— *Mon petit Tartarin.* [2]

S-au pus pariuri exorbitante între americani și piloții români.

— Cu ce-ncepem ? a-ntrebat vesel căpitanul Dik Miller.

— Cu salcîmii, a răspuns marțial maistrul Cujbă Nicolae.

Și-a-nceput cu salcîmii spre stupefacția totală a americanilor. Soldații au retezat cîțiva salcîmi tineri, din care maistrul Cujbă a cioplit cu doi servanți, moțogani la viața civilă, traverse elastice pentru bechie. Tot din salcîm s-a cioplit etamboul, lucrîndu-se migălos după forma cocii. În dreptul nervurilor a fost întărit cu două traverse mai lungi. Dintr-o țeavă de oțel în care a fost prinsă o roată de „Henschell 129" s-a confecționat bechia. Comenzile au fost înnădite savant. S-a reparat etamboul pe toată lungimea lui. S-au ranforsat toate cîrpelile. S-a trecut încă o dată la matisirea comenzilor. La vopsirea traverselor de salcîm. S-a muncit noaptea. Sergentul mitralior Ben T. Paine l-a făcut să-nțeleagă : „că ori cu fortăreața lor, ori fără, Hitler a pierdut războiul, că lui personal îi place deosebit de mult vinul aviatorilor români, că-i plac aviatorii mai mult decît vinul, că dacă un căpitan a dat 7 zile pentru reparație, cum poate fi un grad inferior atît de ireverențios să-l contrazică pe căpitan !" Lui Cujbă i-a plăcut iluminația interioară a „fortăreții", noaptea. Coca uriașă. Gigantul din oțel și dural l-a cucerit în așa măsură, încît a dormit în carlingă cele cîteva ore pe care și le-a rezervat odihnei, în vreme ce echipajul, la popotă, descoperea vesel că nu totdeauna lupta în aer este cea mai redutabilă luptă dintre bărbați.

A doua zi, echipajul căpitanului Dik Miller, în siestă prelungită, a fost trezit de urletul celor patru motoare încercate la sol. Cînd căpitanul a ieșit din baraca piloților, „Flying Fortress — Carlota" cu un nud superb pictat pe carlingă în dreptul postului de pilotaj, rula pe teren în plină viteză, avîndu-l

[1] Foarte bine ! Lansați bombele ! (l. engleză)
[2] Micul meu Tartarin (l. franceză)

cocoțat la manșă, magnific în poziția lui de zef al zefilor, pe maistrul Cujbă...

Probabil, americanii au trimis-o pe „Carlota" la muzeul lui „U. S. Army Air Force". Pentru bunele oficii, căpitanul Dik Miller i-a făcut cadou o revistă „The American Army in Europa". Acolo, deasupra unui covor de nori era fotografiată o formație uriașă de „fortărețe", iar în prim plan, plutea majestuoasă „Carlota".

Americanii și-au lăsat trei sferturi din echipament la Tissakessi. În amintire... De fapt au ajuns la Hultin. Sau, ar fi trebuit să ajungă.

— Să vedem, domnul meu ! Să vedem !

— „Mesteacănul"... Alo „Mesteacănul"...

— Recepție, răspunde celălalt glas... Cel cunoscut. Bărbătesc.

— Sînt la 27...

— Confirm.

Iese din nori. „Deviat mult pe stînga amice"... Își face capul „giroscop" cum spune Șurub. Deocamdată, nimic în aer și pe pămînt.

7

Ora 14,00. La dracu ! Zboară de 30 de minute cu rezervoarele suplimentare goale... Ți-ai cam pierdut uzul rațiunii, amice. Valea Moraviei începe să se gîtuie. Puțin pămînt roditor în țara asta ! Gara Hultin. Nimic de semnalat... Totuși rezervoarele astea suplimentare trebuiesc largate. Așa pe cîmp ? Fără nici un pic de umor ? Condamnabil. „Avea o gaură-n ciorap și ochii îi jucau în cap". Va trebui, după război, să călătorească mult... Nu e bine spus „să călătorească". Va trebui să bată cu piciorul și rucsacul în spate toate drumurile deasupra cărora a zburat. Din care n-a reținut nimic, pentru că de aici nu se poate reține nimic. Într-un fel este îngrozitor să fii mereu deasupra lucrurilor și niciodată despărțit de tine însuți. Să te duci mereu, la 550 pe oră, pe deasupra lucrurilor. Și te regăsești mereu, numai pe tine însuți în carlinga îngustă, să depinzi la infinit de tine însuți, să apelezi pînă la secătuire,

numai la tine însuți. Poate, cîte o dată, obosești. Cum a obosit acum... Sau, mai grav, te plictisești. Cum s-a plictisit acum. Ai un capăt. O limită. Ești finit și imperfect. Și-ți ceri mereu, ție însuți, să fii infinit și perfect. Inuman... Aha ! Trei autotunuri... Trei brave autotunuri. Jumătate de răsturnare pe stînga. Nu-l bagă nimeni în seamă. Probabil zornăie șenilele prea tare. Servanții cocîrjați sub pelerine. Plouă. Ca la potop... Ura ! Cineva îl vede. Îl vede, fața albă ridicată spre avion desemnează o pată evidentă în șiragul de căști cenușii. Autotunurile cresc vertiginos în colimator, foc cu mitralierele, larghează rezervoarele, aha, așteptații diavolilor — oamenii sar bezmetici de pe platforme și se trîntesc în nămol — el rîde și se duce vîjîind la rasul căii ferate — Ce ochi au să facă cînd or să-și dea seama că nu sînt bombe cu explozie întîrziată... Niște simple rezervoare de tinichea ! Un simplu Ersatz, bravi luptători ai lui Wothan. Îi displace ușurința cu care apasă pe trăgaciul mitralierelor. Cazi din nori pe trei autotunuri, o rafală, a doua și-ți arogi sarcina de a rezolva definitiv și irevocabil destinul unora din Baden, Hessen, sau Würtemberg... Ah, războiul ! Și măcar dacă l-aș fi inventat eu...

Are gust de coclit în gură. De fiere. Ca totdeauna după ce trage în cei de jos. Cînd le pică în creștet prin surprindere. Justificări ? Tratate întregi. Și ?... Nea Bujie... Slavă ție, nea Bujie, Dumnezeu al motoarelor de aviație !... Slavă ție, omule !... Uite-l... Pachetul cu ciocolată (de unde face rost nea Bujie de ciocolată, ce depozit nemțesc o fi prădat nea Bujie, ce relații are în lumea interlopă a traficanților de alimente și delicatese, mister ?!), eternul baton de ciocolată, hm, hm, asta este de menaj, patru pătrate mari învelite în staniol verde... Amăruie. Delicioasă. Poate ia gustul de fiere al rafalei trasă în servanții zgribuliți sub pelerinele de cauciuc. Ce gust pot avea pe ploaie gloanțele de 13,2 mm ?... Și sîngele ? Și carnea macerată ? Și oasele zdrobite !!

— Haida, de !... Să nu devenim sentimentali, dragul meu ! Jos, Otrokovice.

— Sînt „Șoimul"... „Mesteacănul"... Alo „Mesteacănul".

— Recepție.

— Sînt la 28... Curs la 29.

— Confirm.

— Nimic la Otrokovice. Ciocolata de menaj rămîne totdeauna ceea ce este. O ciocolată amară, cu gust de fiere.

8

Ora 14.10. La verticala lui Uh. Hradişte. Între Napajedla şi Uh. Hradişte, valea Moravei nu mai este valea Moravei. Trenuri la intervale de cîte un minut spre sud — adică din 8 în 8 kilometri. Încetează ploaia. Nimbostratul sub care-a zburat mai bine de 150 de kilometri, are tendinţa să se spargă în formaţii de cumulus. E lacom de tot ce se vede jos. Fiecare mişcare, cvasiimperceptibilă de la 1 500 de metri şi la viteza lui 312 confirmă ipoteza din momentul descoperirii de la Hranice. Comandamentul inamic îşi concepe rezistenţa pe Carpaţii Albi, cu centrul de greutate pe cursul inferior al Vahului. Tot ce mişcă jos, imperceptibil, cu ceva din tragismul unui muşuroi de furnici, se mişcă pe direcţia Uh. Brod, deci pe linia principală de comunicaţii între valea Moravei şi valea Vahului, despărţite de crestele înzăpezite, ori pierdute în nori ale Carpaţilor Albi, care-şi desenează reliefurile în faţa elicii.

— Aici „Albatrosul"... Aici „Albatrosul"... „Şoimule" răspunde dacă mă auzi !!

— Vă aud foarte bine, domnule căpitan.

A recunoscut glasul Stăpînului. Stăpînul tuşeşte în microfon. Probabil de emoţie. Disponibilitatea supărătoare a *eu*-lui, posibilitatea inimaginabilă de a-şi impune mutaţii, îl transportă din carlingă la staţia Grupului 1 bombardament şi-n ţinuta impecabilă a Stăpînului.

— Am nevoie de un pilot temerar, bun navigator, bun manevrier, cu memorie straşnică... Mi-l poţi asigura, căpitane ?

— Da, domnule general.

— O misiune cerută de Armata 40... De comandantul ei, personal. Angajează onoarea întregii noastre aviaţii. Dar mai ales...

— Am înţeles, domnule general... Sublocotenentul X, va rezolva misiunea în termenii cei mai exacţi.

Pentru Stăpîn nu există „a executa" misiunea. La orele de pregătire de luptă, Stăpînul „rezolvă" : „o problemă domnilor, de viteză şi timp, de coordonate geografice şi magnetice, de balistică şi trageri aeriene, de navigaţie şi meteorologie, dar mai ales domnilor piloţi, o ecuaţie a demnităţii umane, curajului lucid, cinematica emoţiilor şi onoarei de luptător aerian"...

Probabil că este totuşi ceva să te plimbi la 200 de kilometri în spatele liniilor inamice, pe deasupra punctelor în care-şi concentrează efectivele, din moment ce însuşi Stăpînul tuşeşte în microfon...

— Sînt „Şoimul"... la 31... Şi 32 (asta-nseamnă ramificaţia de la Kunovice)... Cer liber... O, la, la !

— Ce-nseamnă asta o, la, la ? Tradu în cifre.

— 44. Carou 7,5 pe 9,7. 44... 44. 44.

În adevăr. Între Uh. Gradişte şi Kunovice se ridică spre el binecunoscuta perdea a tragerilor antiaeriene. Îi este limpede că nu mai poate zbura în nori. Calea ferată se angajează în munţi. Gările, triajele, şoseaua, pasul Vlara trebuiesc văzute din aproape în aproape. Nici nu-i convine să circule la 1 500, cu viteza constantă, ca tunarii nemţi să facă exerciţii de ochire pe el.

— Sigur 44... ?

— Sigur...

A-nvăţat să descifreze categoria de artilerie antiaeriană şi astea de dedesubt nu pot fi decît „Rheinmetall"... Ce-nseamnă a-nvăţa să descifrezi categoria de artilerie a.a. ?! Rîde.

— De ce rîzi „Şoimule" ?

A uitat degetul pe butonul radioului.

— Scuzaţi... Apropo de a.c.a...

— Nu e nimic de rîs acolo... De la 35 iei cap compas acasă... (35 înseamnă Trencin).

— Am înţeles.

— Cum merge motorul ?

— Excelent... Hm !... „Albatrosul"... Pic la rasmut...

— Am înţeles... Sînt pe recepţie. Vezi-ţi de treabă... Şi, economie la B1...

Ce-nseamnă a-nvăţa să descifrezi categoria de artilerie a.a. ?! Asta-nseamnă... De trei, ori de patru ori pe zi, plăcerea asta. 850 pe vitezometru... Moleculele de aer sfîşiate, presate, vînturate de elice, transformate într-o orgă apocaliptică. 352 vibrează. Vibrează palonierele. Mansa se înţepeneşte. Acul vitezometrului se apropie de linia roşie... Viteză limită. Manevrează roata stabilizatorului. Asta-l va face să ajute mansa. Stabilizatorul îşi schimbă unghiul de incidenţă cu fileurile de aer etc. etc. De la geografia generală a unei hărţi 1/500 000, cu perspectiva planurilor largi, munţi, valea Moravei, aglomerările de trupe, peisajul devine o carte ilustrată de mărimea

parbrizului. Se-nfige în peisaj cu 900 pe vitezometru... Triajul de la Kunovice... Cinci garnituri paralele, cu locomotivele direct spre est. Un vagon platformă — roşu. Două tunuri antiaeriene automate. Flăcările de la gura ţevii. Inelele albe — victoriile. Nimic altceva decît obrazul ochitorului trăgător vîrît în aparatul de ochire, mîinile care răsucesc roţile de comandă, ţeava care se roteşte căutîndu-l. Se roteşte o dată cu ochitorul-trăgător aşezat în scaunul lui, vede pînă şi tuburile arse sărind galbene în ritm rapid... Nu vede şirul de traiectorii ţîşnit într-o orgie de linii fulgerătoare, verzui incandescente, pentru că nu vrea să le vadă... Foc. Cu mitralierele. Cu tunul. Redresare... Vălul negru. O frîntură de secundă, vălul negru. Se cufundă în sine, într-o opacitate gelatinoasă, aude motorul foarte vag, picioarele îşi multiplică greutatea, apasă pe paloniere imobile, de plumb, tot sîngele gonit în picioare, inima bate în vid, dureros, lumină, înclinat pe stînga, redresează la rasul locomotivelor, traiectoriile, miile de traiectorii incandescente rămîn în urmă şi deasupra 352 îşi păstrează alura, trece fulgerător peste cîteva tancuri suite pe platforme gigant, pilotează, munţii încep să se apropie de calea ferată, defileul se conturează insistent, dedesubt Uh Brod... Este limpede. Aici au ajuns elementele de vîrf ale armatei pe care inamicul o varsă în valea Vahului şi pe crestele Carpaţilor Albi... Autoşenilete. Tunuri antitanc. Infanterie. Multă infanterie. Şi din nou, artileria antiaeriană. Zboară atît de jos, încît nemţii trag pe deasupra, să nu se-mpuşte unii pe alţii... Cere o patrulă de „Ju. 88" pentru Uh. Brod şi Stăpînul îl întreabă dacă nu cumva confundă Grupul 1 bombardament greu cu producţia de avioane anuală a aliaţilor, per total... Apoi :

— „Şoimul"... Cum te simţi ?

— Încă bine, domnule căpitan.

*

În adevăr. Se simte excelent. Se simte excelent pentru că, pînă acum a putut să evite un gînd stupid. Un gînd care refulat, poate de la-nceputul războiului, a găsit teren prielnic în această foarte lungă misiune izolată. Războinicii nu trebuie lăsaţi singuri, în iminenţa morţii, în prezenţa permanentă a pericolului. Pentru că războinicii sînt oameni, înainte de a fi războinici şi starea naturală a omului este... Ce este, filozofule ?

Este, că s-a gîndit mereu, mințindu-se pe sine, amețindu-se pe sine, s-a gîndit mereu de ce n-a mers paralel cu calea ferată, să zicem la 10 kilometri lateral, călărind crestele, în afara tirului de artilerie, supraveghind conștiincios triajele, sigur, n-ar fi văzut exact că sînt acolo opt garnituri, ori zece ; n-ar fi văzut scamatoria de la Hranice, eventual ar fi trecut fulgerător peste Olomouc și n-ar fi văzut cele două batiste albe, în parcul abia înfrunzit, ar fi zburat liniștit, pentru că la 200 de kilometri în spatele inamicului nu mai există nici o ierarhie, nici o autoritate, nici măcar Dumnezeu nu mai există acolo... Existi tu, singur la manșă, autocrat discreționar al bolidului în formă de păstrăv, tu, navigator, pilot, trăgător aerian, observator, personaj multiplicat într-o infinitate de ipostaze, tu Pilotul de vînătoare, tu Destinul, tu începutul și sfîrșitul tuturor lucrurilor.

Poate de aceea se simte excelent. A gîndit. A fost și este conștient că, iată, o simplă înclinare pe manșă, conjugată cu această iluzie de apăsare pe palonier și calea ferată, artileria a.a., trupele, mitralierele cvadruple, moartea în infinitatea ei de forme, totul și toate rămîn undeva în vîrful planului stîng, în afara ta, într-un peisaj străin, în care nu ești decît un martor imparțial la peste 650 de kilometri pe oră...

Sfînta tentație... Măr al Evei... Nu se poate spune de biblicul Adam c-a fost un bărbat adevărat. Pe el nu-l cheamă Adam, de aceea revine la verticala căii ferate. Pe dreapta se ridică impetuos coamele care veghează pasul Vlara. La Bojkovice doar un tren cu 4 autoșenilete, 1 „*tout terraine*" și poate un pluton de vînători alpini pe un singur vagon platformă.

În adevăr. Nu este Adam. Dar se simte excelent.

*

Bilnice. În stînga gării. Departe de gară. Un rîu. Poate un afluent al Vlarei. Bilnice și absurdul. În gară cîțiva alpini. Unul înalt, atletic, ține pe umeri țeava unei puști mitraliere. Îl așteptau. Trei alpini. Atît. Un peron pustiu, o linie dublată în gară. În mijlocul terasamentului trei alpini. Unul ține pe umăr țeava puștii mitraliere. Ochitorul trăgător cocoșat pe patul armei în spatele camaradului său. Încărcătorul alături, în genunchi. Totul pe retină, desemnat pînă la cel mai mic amănunt. Instantaneu cu trei alpini. Rafala lor. Sunetul meta-

lului sfîşiat. Ropotul des al gloanţelor percutînd metalul. Comenzile ? Răspund ! Motorul ?... Merge. Încă, merge. Ştie. Fulgerător, ştie totul. Adio trei alpini deştepţi. N-o s-aveţi nici o satisfacţie imediată. Iată pasul Vlara. Nu poate urca peste creste. Motorul l-a apărat de rafală. Şi ca-n toate poveştile, cel care face scut cu pieptul său. plăteşte cu viaţa. Jos ? Da, jos ! Calea ferată. Rîul. Plin de bolovani. Rîu de munte. Îngust. Stînga ? Munte. Abrupt. Dreapta ? Munte. Abrupt. În faţă ? Versanţi abrupţi. Păduri. Jos ? Bolovani enormi. Rîul în şuvoi alb. Cîţiva arini. Calea ferată. Temperatura la ulei ?... A urcat cu o zecime de grad. Dar a urcat. Ştie. Pistoanele vor bate nemilos în fisura aceea. Presiunile, exploziile, ropotul de explozii din cilindri vor izbi nemilos cu zeci de mii de kilogram metri în fisura aceea. Trei bravi alpini germani. O puşcă mitralieră şi-atît. Intră perfect în regulile jocului. Temperatura la ulei ? A mai crescut cu o zecime de grad ? Presiunea ? A scăzut cu şapte zecimi. Asta este totul. Să aştepte să se scurgă uleiul din carter. Să se scurgă încet, pervers de încet şi atunci ?... Jos, bolovani enormi. Calea ferată. În stînga şi dreapta, imenşi, acoperiţi de păduri, de stînci cenuşii peste care trec umbrele norilor, Carpaţii Albi. Ici, colo, spre creste, pete strălucitoare de zăpadă. Dumnezeule ! Un cerb... Un cerb enorm, într-o rarişte. Un cerb cenuşiu roşcat, cu două ciute, într-o pajişte. A fost. Şi-a întors capul spre el. L-a văzut. Instantaneu cu un cerb şi două ciute.

— „Alo „Albatros"... Alo „Albatros"... Sînt „Şoimul". Las mama. Las mama. Mă doare burta. Mă doare burta

— Am înţeles. Poziţia.

— Careu 34.. Careu 34...

— Careu 34.

— Anunţ la timp. Staţi pe recepţie.

— Stau pe recepţie.

Nicio vorbă în plus. Ascultă şi nemţii. Au să trimeată patrula de alpini cu cîini. Mai sînt totuşi cel puţin 50 de kilometri în linie aeriană pînă la liniile Armatei 1... Temperatura urcă. Presiunea scade. Iată şi sfîrşitul.

*

Înălţime. Acum se poate cere totul. Pentru că se sfîrşeşte totul. Vede Vahul. Vede turla din Nemsova, la confluenţa

Vahului cu Vlara. Pe şosea ? Nu ! Trece un autocamion cu soldaţi. Aici. Are 500 pe altimetru. Motorul scoate fum. În carlingă cald. Mai ales la tălpi. Fierbinte. O cocoaşe despădurită. Picaj. Flapsurile. E idiot să scoţi flapsurile cu mîna. Sudoarea îi intră în ochi.

— Gata, comunică la radio.

— Stau pe recepţie... Fii atent... Cu grijă... Aşa...

Îi vine să rîdă. De fapt plînge. De umilinţă. Molizi, picior pe stînga, glisat, redresare, filat, trage manşa în burtă, trei butuci răsturnaţi, crengi, puiet de molid, grămadă de cărbuni fumegînd, gropi, bufnitură, creeri zgîlţîiţi, bufnitură, o poiană, rădăcini, scrîşnet de metal, taie contactul, uruit, ceva dur frîngîndu-se în jur, izbituri care-l proiectează în chingi, care-i sfîşie umerii şi linişte... De moarte. Chingile. Cupola. Sare din avion... La dracu... Paraşuta... La dracu... Pistolul mitralieră vîrît de Stăpîn în portbagaj. Trusa sanitară. Seringa... 352... O masă inutilă de metal... Culcat... Pădure de molid. Şi vîntul... Vîntul în cetinişuri, alarmant. Vîntul, numai vîntul. Oamenii nu pot fi confundaţi niciodată cu vîntul.

ATERIZAREA

KILOMETRUL 1

352 mutilat, palele elicii îndoite, planul stîng aproape smuls din încastrare, ampenajul boţit, şi-atunci, în clipa aceea îşi dă seama cît e de singur, de izolat, într-o lume necunoscută, ostilă, plină de temeri. Şi vîntul... Din avion n-a simţit vîntul. Aici curge năvalnic de pe versanţii Carpaţilor Albi. Îndoaie vîrfurile molizilor. Foşneşte şi geme în cetinile de un verde fraged la vîrf. Aduce valuri, valuri de miresme tulburătoare... Stă nemişcat, culcat lîngă fuzelajul martirizat, ascultă, prelungeşte ascultarea pentru că nu se poate despărţi de 352, pentru că senzaţia este fizică, de-o durere atroce, este el însuşi prin 352, fără 352 nu mai există decît un naufragiat, o entitate infimă, aproape un microorganism, de jur împrejur pădurile, munţii, un peisaj copleşitor. Raportul dintre el şi lume s-a schimbat fundamental. De la bordul lui 352 domina spaţiile. Aici, spaţiile îl domină pe el. La bordul lui 352 dispunea de toate trei dimensiunile. Gravitaţia era doar o formulă care intra în componenţa altei formule, mai complexe, aceea a portanţei. Dorinţa, gîndul răspîndite în spaţiu, găseau în timp un prieten. Dacă nu chiar un servitor. Aici, spaţiul este inamicul cel mai cumplit al timpului. Haidem ! Capitolul s-a sfîrşit... Gata... Îţi ordon, fără sentimentalisme de pension... E greu să te readaptezi de la 550 km/h, pe trei dimensiuni, la mişcarea pe orizontală şi viteza a două picioare încălţate în cizme îmblănite... Vîntul... Toate neliniştile pămîntului în foşnetul cetinilor... Logica, domnul meu... Şi ordinea operaţiunilor. Una şi irevocabilă. Să trecem la operaţiunea cu numărul 1... Legătură... Dă drumul aparatului de radio special pe care-l poartă la piept. Aparatul are antenă escamotabilă, este destul de greu, incomod, ambalat într-un burduf din piele.

Ştecherul căştii merge exact la priza aparatului... Se-ncălzeşte instantaneu... Recepţionează...

— ... revin...

— Sînt „Şoimul"... Sînt „Şoimul". Schimbat cursul cu 90. Varianta 3.

— Te aud foarte bine... Te aud foarte bine... Repet... Aici „Albatros"... Aprob Varianta 3... Te aştept la aterizare. Treci la „Mesteacănul"... Treci la „Mesteacănul"...

— Am înţeles... Trec la „Mesteacănul".

Comută pe lungimea de undă a „Mesteacănului"... Staţiile inamice au interceptat comunicarea. Probabil vor raporta că avionul românesc şi-a schimbat direcţia şi s-a întors la bază. Este puţin probabil să-l fi văzut cineva aterizînd...

— Aici „Mesteacănul"... Aici „Mesteacănul"... „Şoimule" răspunde dacă mă auzi !...

Este alt glas, puternic, jovial, fără nici un accent străin. Probabil cineva de la Armata a 4-a, ori de la Corp.

— Recepţie.

— Carou 34 ; 2,2 pe 1,8... Repet... 34 stop. 2,2 pe 1,8 stop... Fîntîna. 23,30... Repet... Fîntîna 23,30.

Notează febril pe marginea hărţii... Miros înţepător, familiar, de benzină... L-au lovit şi în rezervor...

— Repetă... „Şoimul"... Repetă...

— 34 stop. 2,2 pe 1,8... Fîntîna... 23,30...

— Întrerupe comunicaţia. Recepţie 23,35.

— Am înţeles.

Răsuceşte butonul convertizorului. Un pocnet. Căştile rămîn mute. Senzaţie de gol. De părăsire... Operaţiunea numărul 2... Incendierea avionului. Raţiunea ? Să nu fie văzut din aer. Muniţia are să explodeze. Vor fi flăcări... Contraindicat. Crengi. Sînt foarte multe crengi aici... La treabă deci... Miros de fum. Miros de cărbune... Acolo unde se fac cărbuni există oameni. Rapid. Adună crengi mari, uscate de molid. Le aruncă peste cupolă. Mai ales cupola trădează. Atunci cînd cade soarele pe ea... Sub fuzelaj (atunci vede găurile făcute de gloanţe, un grupaj frumuşel), benzina. Îşi freacă tălpile în pata aceea umedă. Îşi plimbă palma pe fuzelaj. Tabla rece îl remontează. Dacă nu i-ar fi frică de ridicol, ar lua poziţia de drepţi. Ar da onorul lui 352.

— Adio bătrîne, îi spune... Puteai să-ţi găseşti un camarad mai priceput.

Intră sub cetini. Urcă pieziș, spre vest, nord vest, după busola brățară. Merge așa 10 minute... Cît să fi făcut ? 500 de metri ? 400 ?... Pădure. Vîntul. Foșnetul cetinilor. Semiobscur. Covor moale dedesubt. Rădăcini. Cioturi. Crengi uscate care trosnesc cu pocnete seci de pistol... Gîfîie. Transpiră. I se pare că înaintează cu viteza melcului. După 10 minute, întoarce spatele frontului. O ia direct spre crestele Carpaților Albi.

*

Locotenentul Ruhnau din batalionul alpin „Schwarzwald" lasă binoclul prin care urmărise toată aterizarea avionului Me 109 G6 — 352 cu cocarde tricolore. Plutonul pe care-l comandă, cu cîinii lupi la lesă (niște exemplare splendide de lupi alsacieni) își consumă prînzul. Soldații și-au scos ranițele. Își țin pistoalele automate alături. Santinelele s-au mascat în brădet. În bluzele de camuflaj nu pot fi descoperite nici de la douăzeci de pași. Adjutantul Denis îi deschide cutia de conserve. Fasole cu carne de porc.

— A scăpat, *mein Leutenant ?* întreabă Denis, fără să-l privească.

— Așa se pare.

— Ce ordonați ?

Locotenentul Ruhnau își scoate harta din port hart. O desface pe genunchi... Urmărește cu degetul poteca șerpuindă pe versantul stîng al pasului Vlara.

— Ordinul batalionului este limpede, adjutant Denis... Ocupăm înălțimile dominante. Interzicem partizanilor orice acces și orice acțiune în treceătoare pe tot timpul concentrării Armatei a 8-a. Atît...

— E inutil să ne fărîmițăm alergînd după un pilot român, cînd aici...

— Exact, adjutant Denis... Este și părerea mea... Peste zece minute, ordonă echiparea. Siguranța de flancuri să-i ia pe Lord și pe Rozeta... La cel dintîi semnal să alarmeze dispozitivul... Vreau să dorm aceste 10 minute.

Locotenentul Ruhnau poartă la gît „Crucea de fier" cu briliante... Mîna stîngă îi este prinsă într-o eșarfă legată de după gît. L-au scos acum o săptămînă dintr-un spital din Praga, l-au adus pe front și i-au dat comanda companiei 1 din batalionul „Schwarzwald". De fapt, compania 1 este compusă din res-

turile companiei 1 și 2, masacrate în luptele de la Oremov Laz, acolo unde a fost rănit el însuși. Își întinde mantaua. Trage clapele capelei de alpin peste urechi. Adoarme.

*

Pădurea. Dincolo de război, într-o liniște vegetală netulburată de la-nceputul erelor. Vîntul de primăvară cald, trece pe deasupra vîrfurilor, molizii foșnesc tandru și dacă stă rezemat de trunchiul gros, roșcat, mirosind puternic a rășină, aude căzînd ploaia dulce, amăgitoare, cetina... Se-ntinde brusc în surpătura de sub rădăcinile unui brad smuls de furtună. Undeva, nu prea departe, latră scurt un cîine. Un glas sec. Obosit :

— *Ruhe !* [1] Lord !...

Pași... Undeva în dreapta. Absurd. Își aude inima. Cerul gurii, iască. Se pare că abia aici întîlnești războiul, amice. E idiot să stai tupilat iepurește sub niște rădăcini, cînd probabil ești vînat după toate regulile artei. Dezasigură automatul, un „Deimller"... Se tîrăște pe coate, avea dreptate Globanul (instructorul de infanterie pe care-l asimilaseră în chip de consilier în „S.O.Av." și care-i tîra pe coate și genunchi pînă leșinau) atunci cînd le spunea că poate o singură dată în viață să ai nevoie de treaba asta și neștiind s-o faci, să te cureți — se tîrăște pînă sus... La mai bine de cincizeci de metri în interiorul pădurii urcă spre creastă trei alpini germani, cu automatele gata de tragere. Vede cozile grenadelor vîrîte sub centuri. Poartă bluze de camuflaj cu glugile ridicate. Cel din față duce la lesă un cîine lup uriaș. Trec printre molizi, în pas suplu. Egal. Raționează rece că poate fi o flancogardă și că, totul depinde de flancul pe care-l apără. Stîngul, ori dreptul. Dacă este de flancul stîng, ura ! Dacă nu, înseamnă că se va trezi aici, cu grosul unității. Alpinii dispar după o ondulație. Deviază spre dreapta. Își lipește urechea de pămînt... Nimic. Se retrage la adăpost. Desfășoară harta. Fîntîna înseamnă „confluență". În caroul 34 la coordonatele 2,2 pe 1,8 există o singură confluență : a Vlarei cu Vahul... Călare pe ambele maluri ale Vlarei, satul Nemsova. Chiar la confluență. Pe

[1] Liniște ! (l. germană)

malul drept al Vlarei, calea ferată principală pe care-a urmat-o în zbor. Trece Vahul. Îl urmează pe malul drept, în nord spre Belusa-Zilina, deci pe unde a pătruns în liniile inamice, spre sud, foarte aproape spre Trencin-Piest'any... Dincolo de Vah, Carpații Metalici. Dincolo de Carpații Metalici, românii. Teritoriul eliberat. Iată-ne din nou în Slovacia. Este limpede. I s-a ordonat ca la ora 23.35 să se afle la confluența Vahului cu Vlara, pe malul stîng al Vlarei, dincolo de drumul Nemsova-Trencin și să cheme „Mesteacănul"... Apreciază satisfacția profundă pe care i-o dă existența acestui ordin... Stăm băieteș zece minute să vedem dacă nu mai apare vreun alpin... Raționează că pînă la Nemsova sînt de-aici 8 kilometri în linie aeriană, ceea ce dă la sol, pe puțin 16 kilometri. În mod normal, asta-nseamnă 4 ore de marș... Deci, îl va prinde noaptea pe drum... Va găsi desigur un drum de pădure care coboară în sat. Cît de sigur poate fi un drum de pădure coborînd pe rocada inamicului, în iminența bătăliei pentru Carpații Albi, o știe. Zece minute de pîndă obligatorie. Adică atît cît este necesar unei formații protejată de o flancgardă, ori o avangardă, ori o ariergardă, să-și precizeze existența. Zece minute... Se tîrăște la buza surpăturii. Crongraful ? 14,55... Poate spera să prindă încă lumina crepusculară, acolo jos, cînd va trebui să treacă șoseaua... Îl izbește peste obraz liniștea totală a pădurii de molid. În clipa aceea știe că cele zece minute îl vor pune față-n față cu adevărul. Că este absurd să încerce o evadare. Că singura soluție este să meargă pînă la capăt.

*

Scandalul a pornit de la sublocotenentul aviator Bogdan Dicescu, cocoțat în avionul de legătură „Fiesler-Storck" 108, căruia nea Bujie i-a raportat morocănos că Pilotul a fost doborît ca un fazan („nici nu se putea altfel și nu știu ce minte pot să aibă comandanții să trimită acolo copii de țîță în locul labelor păroase, singurele făcute pentru asemenea misiune ! Unde mai puneți c-a prăpădit și cel mai bun avion al Grupului 1 vînătoare !") dar că mai piuie de-acolo și că, în loc să aprobe zborul de recuperare al „Bărzoiului", Corpul a ordonat Stăpînului să contramandeze misiunea... Pilotul rămîne acolo pînă la noi ordine.

Coechipierul, cu obrazul dintr-odată alb, s-a prezentat Stăpînului, raportîndu-i că piloții de vînătoare nu-și fac niciodată probleme din absurditatea unor misiuni care li se ordonă. Dimpotrivă. Zboară la asaltul cazematelor, la vînătoarea infanteriei îmbarcată pe tancuri, la asaltul liniilor întărite etc. etc. făcîndu-și un titlu de glorie din a repurta victorii cu un avion croit pentru cu totul altă utilizare. Dar pînă la a ordona unui pilot de vînătoare doborît la 50 de kilometri în spatele liniilor să se constituie într-un comandos cînd știe să pronunțe corect nemțește doar „Tragwerk" și „Propeller" asta este puțintel cam mult. Are onoarea să ceară Corpului misiunea de salvare. Între timp, după legi secrete, cunoscute numai de luptători, toți piloții escadrilei alertați misterios, sînt prezenți în fața barăcii... Este limpede că decolarea unui avion de vînătoare singur și neîntoarcerea lui după timpul matematic al autonomiei, nu scapă escadrilei căreia aparține. Stăpînul și-a luat cascheta și haina de piele. A cerut motocicleta. A plecat la Corp. Între timp piloții l-au încolțit pe Coechipier.

— Nu ne plac secretele astea puerile, a spus un locotenent.

— Cînd ni se cer patru, cinci misiuni pe zi, nu face nimeni, nici un secret din ele.

— Acoperim zona în care-a căzut.

— Îl ridicăm de sub nasul nemților, de guler.

— Ascultă Dicescule ! Ce s-a-ntîmplat în fond ?

— Domnule locotenent, am ordin să tac. Vă rog nu mă puneți într-o situație dificilă.

— Să-l așteptăm pe Stăpîn.

— Dragoș, ai cărțile alea la tine ?

— Care face un poker, băieți ?

— Nu pleacă nimeni. Băi puțică, dă ordin să încălzească motoarele... Toată escadrila. Voi, patrula, supravegheați treaba asta.

Ajutorul comandantului de escadrilă își trage un scaun în fața hărții. Taciturnul și Navigatorul ies pe urmele Coechipierului...

...Stăpînul se-ntoarce la aerodrom unde-și găsește piloții echipați pentru zbor, așteptîndu-l într-o tăcere mai mult decît grăitoare.

— Iată despre ce este vorba, domnilor, le spune...

*

— Să meargă pînă la capăt... Acum putea fi aterizat... Acum putea raporta în fața hărții situația clară a inamicului. Pentru că, în definitiv, misiunea a fost executată exemplar. Pentru că, acolo sus, s-a învins pe sine, a anihilat glasul acela vîscos al viscerelor, al trupului care se voia salvat de masacru, de rug, de mușcătura haină a proiectilelor, a înăbușit țipătul oaselor care se voiau întregi, mai mult decît asta, a-năbușit chemarea înnebunitor de ademenitoare a anilor pe care încă nu-i trăise, care se așteptau trăiți, chemarea dulce a Mariei, fată cu părul roșu, dintr-o dată femeie, nu de mult femeie, prin el femeie și disperarea lor din noaptea cînd s-au cunoscut, din noaptea aceea cînd Maria a-nțeles că el aparține războiului, așa cum au aparținut frații ei, așa cum au aparținut toți cei îngropați în șiruri aliniate, acolo, în cimitirul ostașilor români, a-nvins toate aceste glasuri ale cărnii lui, a rămas ferm la manșă, singur în carlingă cu el însuși, a acționat logic și implacabil și totuși... A greșit. A greșit fundamental. Nu trebuia să coboare sub 1000 de metri. Raționamentul lui a fost un raționament fals. Și asta costă. Aici, costă. Că-l costă pe el, este firesc. Dar ce vină au ceilalți ?! Comandanții ! Trupele ?! Trupele. Ce abstract sună asta !... Trupele... Cele care, în ultimă instanță, plătesc mereu, totul. Singurele, veșnicele datornice. Pădurea de molid, întunecată și tăcută. Nimic mai pustiu, decît pădurea de molid... Se ridică precaut într-un genunchi. „Cum ne orientăm în pădure, elev ? — În pădure ne orientăm după mușchiul copacilor..." Aiurea ! Ne orientăm după busolă. Direcția exactă : 165 de grade. Liniște. A-ncetat vîntul. Semiobscur. Cetini deasupra. Molizi. Molizi mulți, dedesubt nimic viu, doar covorul de cetină, lunecos și-n el tot senzația urmăritului. E absurd, dar i se pare că de după fiecare trunchi îl pîndește țeava unui automat... Să sfîrșești războiul în prizonierat, ori împușcat într-o margine de drum, asta este idiot deabinelea. Îl strînge casca de zbor. Și-o scoate. Îi înnoadă ștecherul la centură. Haidem... La drum... Molidul este un totalitar. Pădurea de molid este o pădure exclusivistă. Cetinile alcătuiesc o boltă unică, impenetrabilă, sub care nu crește nimic. Cît de democratică este pădurea de fag ! Ori cea de stejar. Cum se luptă, la liberă concurență, acolo, subarboretul. Scorușul și alunul, curpenul cu bolțile lui parfumate, socul, ce

veselă e pădurea de fag, ce monahal austeră pădurea de molid ! Ce sentiment tăios al singurătății... Cerule... O veveriță. Jos, la rădăcina unui molid, așezată pe coadă, cu blana cafenie lucie, cu ochii de smoală, vioi, mustăcește, îl privește țintă, un salt, dispare în spatele trunchiului, apare la o înfurcătură, aleargă pe-o creangă, salt prelung, cetini arcuite, nimic. O veveriță. Parcă s-ar fi-ntîlnit cu Șurub. Parc-ar fi aterizat Șurub sub cetini să-l ia acasă... Asta nu. Nu poate gîndi la cei 50 de kilometri care-l despart de liniile românești. N-are dreptul să gîndească la asta... Ascultă atent... Desigur. Un pîrîu. Un pîrîu care-ți poate înăbuși zgomotul pașilor. Dar care foarte bine poate acoperi ori ce alt pas... Îi e sete. Atît de sete cum nu i-a fost niciodată în viață... Din stînga... Merge spre stînga... Arbori. Mereu aceiași. Zgomotul apei... Pîrîul... O vînă de apă. Limpede. Cîțiva bolovani. Pat de prundiș mărunt. Undeva, o ciocănitoare. Asta-l liniștește. Apa... Ce bucurie imensă. Apă... Îngenunche... Își sparge imaginea reflectată în ochiul de apă siniliu. Bea. Mult. Lacom... Se ridică. Fuge. Se trîntește în spatele unui trunchi... Nimic. O gaiță. Își scutură aripile... Imită ceva. Nu știe ce. Zboară... Pădurea de molid, liniștea vegetală, liniștea ancestrală, pădurea de molid supraviețuind tuturor războaielor istoriei, netulburată, măreață, mohorîtă, austeră, dincolo de pasiunile deceniilor, de pasiunile veacurilor, indiferentă la alpinii celui de al 3-lea Reich, ca și la caraulele lui Batu Han, ce copilărie i s-o fi părînd pădurii de molid războiul, ce absurditate ridicolă... E nostim să fii cuprins de respect față de pădurea de molid. De fapt mareșalul Ney avea dreptate cînd vorbea de frică... Și lui îi e frică acum. Cea mai supărătoare dintre frici. Cea mai sîcîitoare dintre frici. Frica de ridicol.

KILOMETRUL 13

Un tufiș de soc deasupra căruia iedera și hameiul sălbatic închid o boltă vastă, bizantină... După calendarul astronomic pe care-l poartă în buzunarul cojocului, soarele apune astăzi la orele 19,13. Cronograful ?... 18,52. Un bot de deal împădurit, în stînga căruia se prelinge pîrîul care l-a adus aici, deasupra șoselii și-n marginea satului Nemsova, fără nici un incident. S-a tîrît pe coate și genunchi în adăpostul ăsta. A

găsit o mînă de paie umede şi-o basma roşie, cu picăţele albe. Adăpostul cărei dragoste tainice ? O basma mirosind a paie şi-a altceva, nedefinit şi răscolitor. E lacom de tot ce se vede c-o claritate înspăimîntătoare. În dreapta, pe un pinten de creastă, la nici 200 de metri, mascată abil în biute săpate între copaci, o baterie de trei flakuri. Vede ţevile tunurilor înfăşurate cu iederă. Tunarii moşmondindu-se în faţa unor adăposturi săpate în malul abrupt. Un foc de tabără. Soldaţi coborînd la şosea. Trei. Duc între baionete cîţiva civili. Civilii poartă coşuri. Casmale. Lopeţi. Se aude un cocoş. Limpede. Triumfător. Dacă una din santinelele care patrulează în jurul bateriei are curiozitatea să cerceteze satul cu binoclul... Uşor, cu mişcări de cîrtiţă, se-ngroapă în paie... Este de-o inabilitate magnifică... Ce l-a făcut să iasă din adăpostul pădurii ? Poate e mai bine aşa... Trei „Henschell"-uri cu direcţia Trencin. Au la remorcă tunuri de 105 mm. Servanţii, fără căşti, claie peste grămadă. Pe capota maşinii a doua, un ghefreiter foarte blond, aşezat pe cabină, cîntă la armonică un cîntec popular, în ritm de vals. Penumbrele înserării sînt din ce în ce mai dese pe valea Vahului. Priveşte lacom podul masiv de cale ferată, la capătul căruia, pe celălalt versant, acolo unde bănuieşte nodul de cale ferată, la circa 2 kilometri, „Henschelul" cu remorcă care urcă abrupt nu poate face altceva decît să aprovizioneze bateriile antiaeriene de la apărarea podului. Îşi trage harta din cizmă. Se-ntunecă. Deasupra Vahului se strînge o pînză densă de ceaţă. Notează poziţia bateriei din dreapta. Notează poziţia aproximativă a bateriilor de dincolo de Vah. În stînga, pîrîul intră într-o grădină de meri... Sînt acolo cîţiva caişi înfloriţi. Caişi înfloriţi, o grămadă de gunoi mirosind acid şi-o babă... O babă în negru, c-o săpăligă, cocoşată peste un răzor verde. Poate căpşuni... Bate un ceas. Ori un clopot. Ora 19,00... O barză cu un şarpe în plisc trece razant peste acoperişurile de olane acoperite cu muşchi. Dispare după turla cenuşie a bisericii. Ceaţa cucereşte picioarele podului. Casele din marginea satului. Cele patru arcuri metalice ale podului stau suspendate deasupra ceţii, ca-ntr-o acuarelă japoneză. Trece măcăind un stol de raţe sălbatice. La baterie se aude un ţignal. Doar satul Nemsova pluteşte într-o tăcere funerară, accentuată de ceaţă care estompează zgomotele fireşti. O poartă care scîrţîie, un lanţ de fîntînă zuruind pe scripetele ruginit. Ceaţa atinge piciorul pantei. Inundă drumul Nemsova-Trencin... Se aude

clar, c-o limpezime dureroasă gîfîitul unei locomotive... şi !... Nu se poate... Ba da ! Se poate... Înnebunitor de adevărat... De departe, abia distinct, ca un ecou între crestele înzăpezite ale Carpaţilor Albi, crestele plutind în lumina diafană, portocalie a crepusculului, de foarte departe zgomotul motoarelor... Se-ntoarce pe spate. Deasupra cerul. Transparent. Plin de culori fluide, transparente. Şi-n cerul acum verde opalin, luminescent, sus, plan la plan, în formaţia cocor, două patrule de bombardament a trei avioane, şase avioane în formaţia cocor, cu aripile poleite de lumina zodiacală, zburînd direct spre casă, pentru că ştie, sînt avioanele Grupului 1 bombardament greu, care se-ntorc din misiune... Se-ntorc de-acolo de unde s-a-ntors el, acum cîteva ore, stăpîn absolut în carlinga familiară, în dialog cu destinul.

Ceaţa se ridică pînă-n cetina molizilor. Umedă... Densă... Halucinantă.

*

Şi-a întipărit în minte harta exactă a locului. Nemţii au santinele la pod. La intrarea în sat un post de dirijare a circulaţiei : trei soldaţi S.S. (uniforme negre) cu o motocicletă cu ataş, care intră şi ies dintr-o casă netencuită, unde probabil dorm şi se odihnesc cu schimbul. Dincolo de drum o livadă cu gardul rupt de tancuri (a văzut urmele adînci ale şenilelor). Prin livadă poate ajunge în lunca deasă a Vahului... I s-au părut suspecte mameloanele simetrice din capătul dinspre Vlara ale livezii... Cazemate, şi-a spus... Ordinul „Mesteacănului" prevede ca el să fie acolo, la orele 23,30... Este foarte probabil ca „Mesteacănul" să nu fie la curent cu mişcările la zi din spatele frontului inamic. La fiecare oră fixă şi la fiecare jumătate de oră a dat drumul aparatului de radio. N-a recepţionat nici o chemare. „Mesteacănul" nu vrea să alarmeze posturile de ascultare inamice. Nu şi-a dat seama pînă astăzi, că războiul ăsta este şi un război al undelor... Iese de sub bolta protectoare. Asigură pistolul mitralieră. Îşi scoate pumnalul de paraşutist cu lama escamotabilă. Trece aparatul de radio sub cojoc. Închide fermoarul pînă sus. Deschide pumnalul. Se aude un declic metalic. Îi vîră lama sub mîneca cojocului... Se hotărăşte să parcurgă o sută de metri pe ceas dacă este nevoie... Ceaţă. Întuneric alb. De la doi paşi tufele iau proporţii gigantice. Poziţii ameninţătoare. Se multiplică

într-un haos de forme cînd groteşti, cînd înspăimîntătoare. Caprioiile lui Goya... Pămîntul lunecă. Îl apasă ceaţa. O blestemă şi-o divinizează. Motoare. Din sat. N-a văzut nimic şi totuşi prin şurile acelea enorme, pe sub şoproane erau tancuri. Toată valea Vahului se umple de mugetul motoarelor. De scrîşnetul şenilelor. Ţîşneşte la vale. Fuge la vale. Cade. Se rostogoleşte. Pumnalul... Blestematul de pumnal îl taie dureros la încheietură. Se ridică. Zgomotul vine de pretutindeni. E înfundat într-o mare sonoră, într-o masă halucinatorie de zgomote metalice, e orb şi pluteşte dezorientat între surse multiple şi simultane de zgomote care-l asaltează din toate părţile, pînă la zdrobire... Rambleul drumului. Se lipeşte cu pieptul de el. Se reculege. Din stînga, dinspre sat, se prăbuşeşte peste el o masă neagră, monstruoasă, sub şenilele căreia rambleul se convulsionează patetic... Duhoare de benzină infenioară. De ulei ars. Vede silueta comandantului de tanc, ieşit din turelă. Ţeava cumplită a tunului, întoarsă spre înapoi. Recunoaşte că apariţia tancului l-a anihilat moral. Şenilele zdrobesc drumul la doi metri de obrazul lui... Se gîndeşte la infanteriştii vînători de care.

Acum. Urcă taluzul. Trece drumul la galop. Coboară de partea cealaltă. Intră în livadă. Calm. Calm bebeluş. La pas. La pas, marş. Îţi ordon la pas. Merge în pas viu din cireş în cireş (arbori vechi, cu coaja crăpată). Îi e sete. Alt tanc iese din Nemsova. N-are decît. Ii prieşte. Aşa-i bebeluş, că-ţi prieşte ?... Busola !... Busola ?... A deviat prea mult spre dreapta. Cinci grade spre est, nord, est... O direcţie aproximativă, dar totuşi o direcţie... Ceva suspendat între doi pomi, la înălţimea genunchilor. Stop. Zgomotul asurzitor al tancului... Îngenunche. O cutie de conserve, goală, spînzurată pe o sîrmă. Alta în dreapta. Alta în stînga. Sîrma pe direcţia mameloanelor suspecte. E limpede... Rămîne sub ceaţă, dintr-o dată gol. Vidat de el însuşi... Cel mai simplu instrument de alarmă. O sîrmă de care atîrnă cutii de conserve în care s-au pus cîteva pietre... Acolo sînt adăposturi, ori cazemate. Cazemate care stăpînesc cu foc acest vad al Vahului. Logic... Ordinul este exact. Şi acest ordin este, deocamdată, singurul cap compas care are unu la sută şanşă să-l scoată din furtună. Încalecă sîrma cu precauţie inutilă. Zgomotul tancului a devenit asurzitor. Unde sînt sisteme de alarmă, sînt şi santinele care să audă alarma. Iarăşi afurisitul de cuţit de paraşutist... N-a

tăiat în viaţa lui nici măcar un pui de găină. Mă rog... Automatul ar face totuşi prea mult zgomot. Ceaţa între cireşii vechi. Dedesubt petalele. Petale de cireş, ofilite. Se lasă în genunchi. Da. Sînt petale de cireş...

*

Se aude apa. Foarte aproape. Nu-şi dă seama dacă din dreapta, din stînga, ori din ambele părţi. Simte apa în mirosul umed al cetii. Văluri dense de ceaţă rece. Obrazul ud. Genele umede. Frig. E obosit ? Constată că senzaţiile îl trădează. Că simţurile lui îl trădează. Că-l trădează sistemul nervos central, acolo unde senzaţiile se sortează, se diferenţiază, se selecţionează. Percepe lumea grosier, trunchiuri de cireş, ceaţa, ceaţa, trunchiuri de cireş şi foarte aproape un pericol de moarte — îşi spune „pericol de moarte", dar îi este perfect indiferentă treaba asta şi se gîndeşte la basmaua roşie cu picăţele albe pe care-a vîrît-o în buzunar... O scoate. O miroase. Miroase vag a gaz. Poate că fata, ori femeia şi-a spălat părul cu gaz. Se obişnuieşte. Maria, atunci, cînd a-nţeles că ei sînt sortiţi războiului, în noaptea aceea şi-a pieptănat părul în camera lui... — *Bonsoir lieutenant*, i-a spus atunci profesorul Jilacek, dintre rocile, pietrele şi minereurile lui... Păr arămiu, un arămiu intens, cu aromă de soare şi tînăr, aromă ameţitoare de fată tînără... Aici sînt nişte tufişuri de salcie, foarte dese, un mărăciniş şi un gard de sîrmă ghimpată, un gard dincolo de mărăcinişuri, sînt nişte alveole... mda, binezis, alveole, eşti băiat citit amice, puţin cam preţios, dar băiat bun în fond — nişte alveole profunde, pas, ascultă, pas, nişte dărîmături, pipăie, cărămizi, mortar vechi, i se fărîmă între degete, deci nişte temelii, ori altceva asemănător, nişte temelii năpădite de brusturi uriaşi, brusturi gigantici, iar în dreapta, foarte aproape, un cireş enorm, totul se exprimă în termeni superlativi, culcat, lipit de pămînt, intrat în pămînt... Paşi... Paşi care nu pot înşela nici o ureche de militar. Rari. Plictisiţi. Paşi de santinelă. Nemişcat. Îi e somn, un somn de moarte. I se-nchid genele. Îi cade obrazul în molozul umed. Absurd. Unde patrulează santinela ? Aici, ori după gardul de sîrmă ghimpată ? Asta-i întrebarea... O, veşnice Will !... Serbarea clasei a VII-a b... El, declamînd ucigător : „Într-o tavernă m-am rugat de-un bătrîn înţelept să-mi spună ceva, să-mi dea

lămuriri despre cei care-au plecat. El mi-a răspuns : dînşii nu se vor întoarce. E tot ce ştiu. Bea vin !"... Dacă e vorba atît de categoric de vin, catrenul îi aparţine lui Omar Khayyam, onorabile. Marele Will şi santinela asta ignobilă. Ceaţa... Îşi freacă tîmplele. Constată că este neregulamentar. Unde dracu mi-o fi cascheta ? Trebuie să văd unde patrulează Wothan... Trebuie... Altfel sînt pierdut. Se tîrăşte pînă la rădăcina cireşului uriaş. Este cireş, ori poate chiparos, ha, ha, ai umor cu carul, dar mai ales sînt brusturi, brusturi cu foaia lată, cu ramuri zemoase, parcă brusturul are ramuri, tăiat decompresat, băiatule... Gardul de sîrmă e prins aici pe trunchiul cireşului. Dacă îl pipăie, se-nţeapă în ghimpi şi face tetanos. De fapt are o seringă şi o fiolă cu ser antitetanos. Trusă obligatorie la fiecare avion. Comic e altceva. Că dacă întinde mîna poate şterpeli arma santinelei. Pentru că, santinela e de partea cealaltă a gardului. Şi, pentru că, neţinînd cont de regulamente, nerușinatul de neamţ îşi dă jos centura cu cartuşierele, o agaţă de sîrmă, totul se vede prin ceaţă ca un joc fantastic de umbre chinezeşti — îşi scoate mantaua şi cu cel mai firesc gest, stăpînit de inamic... Absolut stupid să formulezi în termenii ăştia, „cerul stăpînit de inamic"... Cine poate stăpîni cerul ? Pămîntul ? Conştiinţa oamenilor ? Locotenentul Ionescu-Demaror cu pumnalul înfipt în gît. Maria cu fraţii împuşcaţi de nemţi. Ce departe, ce gol, ce sec sună asta !... Unde-i războiul ? Acolo în carlingă, singur, stăpîn absolut, la 550 pe oră a uitat de război...

— Adio Fritz, îi şopteşte santinela, cireşului.

Se depărtează agale, cu paşi ştiuţi, plictisiţi, de santinelă... Se destinde. Ora ? 21,45... Va rămîne aici pînă la 24.00... Un tren... Al treilea de cînd stă tupilat. Bubuitul metalic al roţilor peste pod. Aude clar ţăcănitul bandajelor de oţel ale roţilor, trecînd la joante. Ăsta o ia spre nord. Deci două spre sud. Unul spre nord... A luat apă la Nemsova. A auzit clar pufăitul locomotivei, tampoanele ciocnite, apa curgînd în cazane... Dacă pînă la 24.00 nu se va-ntîmpla nimic, atunci totul devine de-o simplicitate maximă. La gară profitînd de zgomotele de pe şosea. Ştie precis unde este gara. Se va urca într-un vagon, nu toate vagoanele transportă trupă (n-are nici un chef să treacă Vahul înot pe frigul ăsta), apoi, spre zori va găsi posibilitatea să urce în Metalici, să-şi definească punctul şi să-l cheme pe Şurub cu „Fiesler"-ul. Este un plan foarte

bun... Se tîrăşte uşor, înapoi. Viaţa lui există într-un singur perimetru. Al acţiunii. Se ridică în capul oaselor. Lovitură în creştet. Aruncă înapoi mîna în care strînge pumnalul. Se răsuceşte fulgerător. Nimeni. Altă lovitură în creştet... Sudoare. În pîraie. Deasupra lui, două tălpi. Două tălpi uriaşe, prevăzute cu ţinte. Se leagănă uşor. Ceaţa. Fuioare. Tălpi de cizmă tip Wehrmacht. Un soldat. Un soldat german spînzurat de cireş... Rămîne acolo, sugrumat, cu stomacul ridicat în gît, cu o senzaţie monstruoasă, paralizîndu-l.

★

Stă culcat între ruine. A fost o clădire cu temelia masivă din bolovani de rîu. De aici se văd picioarele spînzuratului. Numai dacă te uiţi cu atenţie. Ori dacă ştii că acolo zace un spînzurat. Este perfect lucid. Brusturii sînt plini de apă. Totul este jilav. Pantalonii îi sînt uzi. Părul ud. Nu-şi poate pune casca de zbor. Îi astupă urechile. Basmaua. Basmaua cu picăţele. E foarte bine aşa. Îi ţine părul. Îşi simte nervii. Aproape că-i vede. Alt val de ceaţă. Dens. Toate conturele din jur se estompează. Picioarele spînzuratului se absorb în ceaţa albă, poroasă, îmbibată de apă. Nici un zgomot. Ba da. „Henschell"-urile. Cele trei „Henschell"-uri, sau altele, se-ntorc de la Trencin... Totul este foarte limpede în marea de ceaţă albă pe fundul căreia a naufragiat. Autocamioanele urcă undeva, în stînga drumului. Aude cînd se schimbă vitezele. Cînd se cuplează într-a-ntîia. Răzbate prin ceaţă dîra unui far puternic. Autocamioanele se opresc deasupra satului, undeva în pădure. La batenia a.a. Jură că nu acolo. Mult mai aproape. Deocamdată are o singură funcţie. Să-şi supravieţuiască pînă la ora 24.00. Poate că dacă ar fi avut de mers pînă atunci, poate că dac-ar fi trebuit să treacă prin reţele de sîrmă ghimpată, ori printre liniile inamice, poate atunci ar fi fost infinit mai uşor... Haide băiatule, îşi spune, ai învăţat la psihologie despre supraefectele psihologice ale nopţii. Să-şi supravieţuiască. Iată termenul. De fapt există în nervii lui. În suprasarcina la care-i lucrează sistemul nervos central... Nişte „Henschell"-uri nenorocite cară muniţie de la vreun depozit subteran. Un soldat spînzurat, probabil un dezertor. O linie de cîteva cazemate — nimic mai firesc pentru apărarea singurului pod de cale ferată principală între Piest'any şi Zilina. Santinelele de rigoare.

Şi ceaţa. Binecuvînt-o amice. Să fii văzut sceneta asta emoţionantă, jucată fără ceaţă... Adio, drăguţule, fără colivă şi fără prohod... Este absurd să faci pe intelectualul sub brusturi. Eşti ridicol. Singurul umor posibil, este cel macabru, de aerodrom :

„Căpitanul Robert, tîr, tîr...
Mergea călare pe un catîîr...

Paşi. Paşi care nu pot înşela nici o ureche de militar. Din toate părţile, cu toate că el ştie sigur, nu sînt acolo decît doi oameni, dincolo de sîrma ghimpată. Patrula. A se nota. Are şi o patrulă... Ora 22,28... Ce este bravura, sublocotenent ?... Bravura este amice, atunci cînd ştii să numeri secundele de ceaţă. Bravo ! Îmi place răspunsul. Ai pentru asta „Virtutea aeronautică" clasa I-a.

— Cînd le-mpuşcă ? întreabă cineva foarte aproape de ruine, dar el ştie că nu este aproape, dimpotrivă, este destul de departe şi nu vrea să-nţeleagă nemţeşte, pentru că de fapt nu ştie nemţeşte, la liceu a făcut italiana şi franceza, mama citea mult în franţuzeşte, de două ori pe lună primea *„Revue des deux mondes"* şi el citea acolo articole nesfîrşite de teoria războiului modern semnate de marii strategi fosilizaţi ai unei mari armate demodate, Weigand de exemplu...

— Taci...

— Cred că mîine în zori... Ştii. Au luat-o şi pe Ludmila.

— Taci, ţi-am spus !

Paşii se depărtează. Motoare. Motoare multe. Cineva sparge ceaţa cu un proiector.

— *Halt !* [1]

Maşini. Una, patru, şapte. Opresc în marginea livezii. Foarte aproape în marginea livezii.

— Ce este adjutant ? strigă cineva.

— Nu mai am benzină, *Herr Major.*

Un urlet. Un urlet cumplit, inuman, înspăimîntător.

— *Feuer ! Feuer ! Feuer !* [2]

— E locotenentul ăla pe care l-a-ngropat explozia azi dimineaţă... Caporal, la mine...

— Apă, strigă cineva.

— Cît dracului ne ţineţi în etuvele astea scîrboase ?

[1] Stai ! (l. germană)
[2] Foc ! Foc ! Foc ! (l. germană)

Metal izbit în ropote.

— Sanitar !

— Brancardier !

— *Herr Doktor !... Herr Doktor !*

— Liniște ! Peste zece minute ne îmbarcăm în trenul sanitar special... Răniții din autosanitara numărul unu să fie transportați la numărul cinci... Repede. Trenul pleacă la orele 23.00.

— Te pomenești că pleacă fără noi, specie de porc ce ești !! Ai ?

Poate nici n-a spus așa. Poate înțelege el totul anapoda, ori fabulează, pentru că a făcut germana numai în școala militară.

— *Feuer ! Feuer ! Feuer !* Urlă locotenentul... *Feueeer !...* Urlet spart, prelung, rupt de hohote de plîns, izbit între pereții de metal ai autosanitarei, înăbușit în ceață, alte strigăte, înjurături aspre, soldățești, gemete, cineva geme aici foarte aproape, geme înăbușit, altcineva, un glas foarte subțire se tînguie, aaa, aaa, aaa, se tînguie subțire, cu glas de copil necăjit, de copil pierdut, aaa, aaa, aaa, și iarăși urletul neomenesc, sfîșietor :

— *Feueeeer ! Achtung ! Feueeeeer !*

Motoarele. Portiere trîntite. Cutii de viteze prost unse. Cîrîitul supărător, strident al pinioanelor. Cineva dă la manivelă. Înjură. Vînt. O pală de vînt rece. Alta. Vînt. Foșnesc ramurile cireșilor... Ceața se clatină. O simte cum se clatină. Ramurile ciocnindu-se... O pală de vînt cu miros de rășină. Un gol în ceață. Și-n golul acela, spînzuratul. Cu picioarele perfect paralele. Răsucindu-se ușor sub cireșul în jurul căruia ceața se toarce în fuioare printre ramuri.

*

Peste o lună cireșele au să se coacă. Poate, oamenii din Nemsova au să-l boteze „cireșul lui Fritz". Poate. Miros de beci... Miros de aer stătut răbufnit pe-o deschizătură. Pumnalul. Piciorul drept adunat sub pîntec pentru salt. Cineva a deschis aici, aproape, dincolo de temelia din bolovani de rîu, a deschis un chepeng. Probabil cei de la cazemate își verifică ieșirile de siguranță. Sînt doi metri pînă acolo. Vîntul aduce miros de beci, de pămînt uscat. De aer greu, zăcut. Trebuie să-mi

supravieţuiesc. Inima. Inima bate neîngăduit de tare. Inima bate neîngăduit de sonor. Cineva, acolo, la pîndă. Cineva care i-a auzit inima... Omul stă la pîndă, nemişcat, a respirat o singură dată şi acum stă la pîndă fără să respire, fără să mişte... Simte totul. Simte toate moleculele care-l despart de omul acela bănuitor, toate moleculele de aer îmbibate de umezeală prin care se propagă estompat, zgomotul ţevii izbită de o piatră — acolo omul acela mînuie cu mii de precauţii o ţeavă... Cade o piatră. În inimă. Vid. Un glas înăbuşit :

— Tu-ţi lampa mă-ti !

Dumnezeu al tuturor Dumnezeilor. Asta nu se poate auzi decît în limba unui singur popor din lume... Se uită la cronograf. 23,27... Deasupra, vîntul împinge ceaţa spre nicăieri.

— Camarade, şopteşte... Psst... Camarade !

KILOMETRUL 0

— Haide, aviatorule... Au trecut cele 10 minute de somn pe care mi le-ai solicitat.

Pilotul se trezeşte perfect odihnit. Lucid. Împrospătat. Percepe lumea care-l înconjoară, exact, la dimensiuni reale. Un beci, ceva de temniţă subterană, în formă circulară, luminat de trei torţe mirosind puternic a răşină. Pe jos paie. Trei galerii negre, pornind în trei direcţii deosebite. La fiecare galerie, santinele. În umbră. Pe jos cîţiva oameni. Un bărbat atletic, cvasiuriaş se ocupă atent cu dezlegarea unui ciorchine de grenade defensive.

— Is O.K. capitaine X, spune atleticul, întoarce spre ei o faţă de copil şi le zîmbeşte cuceritor.

— Pentru toată lumea sînt căpitanul X, aviatorule. Te-am văzut undeva. Te ştiu de undeva. Te ştiu de undeva... Evrika !... Ai fost vre-o dată în strada Crizantemelor ?... Ai un camarad, un prieten, pe cineva care-a iubit o prea blondă şi frumoasă suedeză ?... Ai... Foarte bine... Ce limbă cunoşti ?... Franceza ! Foarte bine... Să-ncepem... Eu cunosc patru... Hello Jim... (vorbeşte într-o engleză nazală, uriaşul zîmbeşte în continuare cu dantură perfectă). Aviatorule bagă de seamă, s-ar putea să-i vezi pentru întîia şi ultima oară (omul poartă tunică de locotenent german, are crucea de fier la butonieră, vorbeşte cînd

franţuzeşte, cînd englezeşte, cînd aproximativ ruseşte. Cei cîţiva oameni se strîng în jurul lui şi căpitanul X, foarte robust în tunica de ofiţer german, debordează într-un potop de fraze telegrafice jumătate rostite în româneşte, jumătate în cele trei limbi). S-o luăm ierarhic : locotenentul aviator Gerard Léclerc. Aviaţia lui de Gaulle. La început în grupul de vînătoare „Ile de France" sub Scitivaux... Pe urmă, pilot de legătură cu Rezistenţa. De trei ori condamnat la moarte. De trei ori evadat. Ultima oară cu mine... Ştii. Decolări pe lumina lunii din Anglia. Aterizări în Franţa ocupată. Curieri. Armament. Ordine... Serioja şi Mişa, sublocotenenţi de infanterie, evadaţi de la Barnau odată cu noi... Barnau ăsta este lîngă graniţa de vest a Cehoslovaciei cu Bavaria... Ura... Acest foarte grav domn în civil miroase de la o poştă a „Inteligence Service". Spune că-l cheamă McMurdo. Minte. McMurdo e un nume din „La vallée de la peur" de sir Arthur Conan Doyle, ediţia franceză Robert Leffont, 1939, pag. 37...

Numitul McMurdo, mîini de chirurg, prelungi, unghii pilite proaspăt, obrazul tipic britanic, osos, zîmbeşte binevoitor...

Acelaşi lagăr. Condamnat la moarte pentru uciderea a doi gauleiteri care-l interogau puţin cam aspru după părerea lui. Şi neconform cu statutul internaţional al prizonierilor de război... Şi, desigur Jim şi Bill... Hello Bill !... Scoală-te. *Levez-vous, monsieur Bill* [1]. Sergenţii Jim Peterson şi Bill Ross, din „Paratroopers"... Un fel de specialişti în explozibile, cu preferinţe vădite pentru cele mai îndepărtate cotloane ale spatelui inamic. Gestapoul n-a fost de acord cu pasiunea lor. Ei n-au fost de acord cu Gestapoul. O încurcătură întreagă. În sfîrşit, gazdele noastre. Domnul Frantişek, atît, Frantişek, profesor de astronomie la Trencin şi camaradul dumitale, sublocotenentul Benesov din „Independent Czechoslovak Air Force, Czech squadron nr. 310". Şi... subsemnatul. Din B 2. În Franţa. *Maquis*. Ţară. O misiune în spatele frontului. Lagărul. Evadare... Mîine ne-ntoarcem acasă... Ce ţi-a comunicat „Mesteacănul" ?!

— Exact acelaşi lucru !

— Ura ! Bate palma. Mi-au găurit coardele vocale, blestemaţii... Abia vorbesc... *Hello boys !* [2] *Mesdames, messieurs !...*

[1] Sculaţi-vă, domnule Bill (l. franceză)
[2] Salutare băieţi ! (l. engleză)

Attention !...[1] *Ruhe Frantişek !...* Domnule McMurdo... Schiţa... Ce faci bătrîne, mergi cu noi ?... E ultima noastră afacere, înainte de a părăsi, cu regret, aceste gazde ospitaliere.

— Mi s-a ordonat de comandantul Corpului, personal...

— Aiurea !... Lasă asta... Mergi ori nu ?... Un depozit subteran. Sute de tone de muniţie pentru toate armele. S-ar putea să... Oricum. Nu e treaba dumitale...

— Domnule căpitan.

— X... Mor să mi se spună „căpitanul X". Mister. De zece mii de ori, mister... Treceţi la hartă, domnilor. Noi lucrăm cîte doi. „Perechi, perechi îndrăgostiţii stau la masă"... Ţi-l dau pe Gèrard. Helàs, Gerard !... *Voulez-vous ?* [2]

— *Volontiers, mon capitaine !* [3]

— X, *lieutenant.* [4]

Rîsete înfundate. Domnul McMurdo întinde pe genunchi o schiţă desenată violent în roşu şi albastru.

*

Misiunile sînt date. Nu există nimeni sub mantaua asta de soldat german, cu o memorie mai veche decît un ceas. A zburat el vreodată la zece mii în cerul irizat de culorile sublimate ale luminii zodiacale ? A zburat cineva, aici, deasupra teritoriului ceh şi morav, a comunicat cineva prin radio observaţiile făcute la verticală, a trecut prin ploaie, prin lapoviţă, prin tirul flakurilor, a iubit cineva ziua, bulevardele primăvăratece ale Bucureştiului, a ascultat goarna sunînd sfîşietor stingerea ? Nu ştie. Ştie că i-a fost dată o manta germană. O manta soldăţească, aspră şi lungă, cu o ruptură în dreptul abdomenului şi tot acolo, cu o pată de sînge închegat pe care n-o bagă în seamă, pe care n-a văzut-o, ori pe care a uitat-o. Drăguţul de Jim i-a făcut cadou patru grenade ofensive şi l-a-ntrebat dacă ştie să umble cu ele. Sigur că ştie... I-au fost date de Frantişek, cinci încărcătoare pentru pistolul mitralieră... Nimeni nu spune nimic, oamenii ăştia tac surprinzător de mult, fiecare însă pare res-

[1] Doamnelor, domnilor ! Atenţie ! (l. franceză)
[2] Vreţi ? (l. franceză)
[3] Cu plăcere, căpitane ! (l. franceză)
[4] Locotenentul X (l. franceză)

ponsabil de un anumit sector bine definit : Frantişek muniţia, Jim îşi trage nădragii în vine, scoate sunete guturale şi, sub nasul lui, la doi paşi, pe vine, îşi face nevoile firești, arătîndu-i fundul ţuguiat de om hrănit cu cartofi.

*

Nu are sentimentul „inamicului". De ce dracu nu are sentimentul inamicului ? De ce nu-l urăşte cumplit pe cel care-şi leagă nădragii, cu gesturile cele mai firești şi obişnuite din lume ? Mai şi fluieră, măgarul. O melodie veselă, de cabaret... Îţi trebuiesc nervi să asişti la toate manifestările neregulamentare ale unei santinele în post. Să nu-ţi ieşi din pepeni văzînd lipsa asta de conştiinţă militară ? Santinela îşi ridică gulerul mantăii. În sfîrşit s-a echipat, îşi încinge centura, îşi ia arma la umăr, vine lîngă cireş, spune ceva de un biet Fritz, de felul cum cînta acest biet Fritz la armonică, de acest război murdar, asta o-nţelege exact, îşi scoate tabacherea, aude limpede metalul, simte mirosul de tutun, ceaţa se-nvăluie în fuioare în jurul santinelei, bricheta, o flacără galbenă acoperită în pumni, un obraz zbîrcit prematur, nişte gene lungi, blonde, o fulgerare de-o clipă, un om dintre milioanele care fac războiul, întuneric, ceaţă în fuioare...

— Ah, porcul ăsta de război, Fritz ! îi spune santinela cireşului.

Suge din ţigară, ascuns în gulerul mantăii. Îi vede atunci buzele, nările, genele. Doar găvanele ochilor rămîn negre, în umbra căştii de oţel, umede. Îi amorţeşte piciorul drept. Simte în carne colţul de piatră care-i macerează pulpa. Brusturii miros greţos a zemuri vegetale... De fapt se supune unui exerciţiu de răbdare. De autocontrol. De fapt nu există nici o limită a putinţei, nici o trecere spre neputinţă, imposibil devine un anacronism, un cuvînt de arhivă, ridicol, cu mînecuţe negre de satin, cu zwicheri şi pîine cu margarină la ora 10, puţind a registru, a conţopist de primărie de plasă, ori poţi totul, ori mori... Mort... Împuşcat de la doi paşi de o santinelă care fumează-n post şi care înainte de asta şi-a făcut nevoile sub nasul tău. După ce-ai vînturat cerul (încarcă într-o raniţă tot felul de maşinării necunoscute), iar Bill, rotofei şi scund, oficiază deasupra unor mine, cărora le încearcă amorsele. Serioja şi Mişa ung o puşcă-mitralieră germană.

— Dacă Bill nu ne aruncă în aer, sper să facem treabă bună, spune căpitanul X... Hello, Benesov !... Hai să mirosim ce-i pe-afară... Pînă la ora 01.35, somn și program de voie. aviatorule... Fii atent. Gerard abia așteaptă să-ți facă o lecție de istorie contemporană... *Allez donc,* Gerard !... *Arivederci, amici !*

— Este de-un umor inepuizabil... Îl cunoști ?

— Nu !

— L-au adus nemții la Barnau, aproape mort... L-au torturat incredibil... În trei zile a-nviat. În a patra noapte am evadat toți cei condamnați la moarte pentru sîmbătă dimineața. Adică noi. Am ales varianta frontul de est, pentru că, zicea el, înaintează în proporție geometrică, față de cel de vest care rămăsese la cea aritmetică...

Înalt, suplu, cu trăsături energice, adînci, ochi de un albastru translucid și gene de fecioară, locotenentul Gerard Lèclerc îl cucerește spontan.

— *Ça va !* ai să vezi !... Pilot de vînătoare ?

— Da !

— În luptă aeriană ?

— Nu ! Am executat o recunoaștere îndepărtată.

— *Merveilleux !* [1]

Îi strînge mîna. Îi clipește conspirativ...

— Planurile lui X sînt de-o simplitate copilărească. Ai să vezi ! Ai să vezi ! E singurul care poate vorbi cu noi toți. Îl iubim mult. Chestia cu noi, care-o să schimbăm santinelele cînd au să atace partizanii corpul de gardă, e șarmantă. Totul se rezumă în a trage tu întîi. Asta trebuie neapărat s-o faci. Ai uitat că ești un pilot de vînătoare ?

— Aproape.

— Uită de tot... Toată chestia stă în asta... Să tragi întotdeauna primul...

Rămîne cu ochii larg deschiși într-o lume atît de îndepărtată, încît îl lasă singur. Pași. Apare căpitanul X. Își scoate casca germană pe care sînt pictate deasupra tîmplelor, două scuturi albe traversate de două fulgere negre. Mai exact emblema S.S. împinsă spre metaforă, și Wothan.

[1] Minunat ! (l. franceză)

*

— Tot secretul constă în a le descoperi oamenilor, propriile lor posibilităţi. Gerard este un specimen superb al nobilimii franceze de la valea Loirei... Nu-l cheamă Lèclerc decît în Rezistenţă. Probabil că are să-şi păstreze numele ăsta şi pe urmă. Îi spune Franţei — Doamna noastră. Vorbeşte de ea, ca de-o amantă. I-ai citit discursul lui de Gaulle ? Perfect... Are să lupte ca un diavol... De ce nu spui om al lui Dumnezeu că n-ai mîncat nimic ?!... Mişa... O conservă... Voi dacă nu vă culcaţi, îl chem pe Frantişek să vă bărbierească. Mişa e ministrul Aprovizionării... Serioja deţine portofoliul Transporturilor... La el în Donbas se laudă că e mecanic auto... E-n stare să-şi descalţe cizmele, să le prindă cu şuruburi pe o copaie şi copaia s-o ia din loc cu tracţiune de 15 H.P... Tinere domn, eşti servit din rezervele speciale ale Wehrmacht-ului. Biftec... Jambon... Pîine de război. Ne găsim la nivelul doi al unei fortificaţii ţărăneşti, cunoscută de domnul Frantişek, arheolog amator înainte de război... E limpede. Partizanii atacă baraca gărzii. Patruzeci de rezervişti... Pe unul din ei l-au spînzurat azi-dimineaţă... Se pare c-o ştersese către casă. Pe alpini i-a atras în trecătoare... I-ai văzut ?... Singura trupă adevărată.. Manevră clasa întîi. După acţiune trecem în gară. Ocupăm loc în tren. Jim şi Bill au să se ocupe puţin de pod. După ce trecem, bineînţeles... Avem un loc excelent de aterizare la 5 kilometri dincolo de Trenč. Tepla... Îmi pare bine că te-am cunoscut, aviatorule... Hai să-i ardem un pui de somn. Treci cu spatele la mine. E al dracului de umed în hruba asta de şobolani... M-am săturat. Abia aştept să fac o baie fierbinte. Să-mi tai bătăturile. Noapte bună.

...Noapte bună ! *Bonne nuit ! Good nyht ! Horoşaia noci !* Noapte bună copilul mamii !... Sau, noapte bună iubitule !... Sau, noapte bună dragule ! Sau, noapte bună omule !... Casa, grădina, greerii ţîrîind, ori luna în ferestre, ori cireşii înfloriţi, ori vîntul în coroanele pinilor, ori valurile mării, ori Loira şuvoind printre castele de basm, ori Oltul susurîndu-şi apele sub Cozia, ori Volga imensă, leneşă, poleită de lună, ori Missisipi cu toate amintirile lui Mark Twain, ori Tamisa sub valurile de ceaţă străvezie deasupra cărora se ridică sumbru Turnul Londrei — Doamne, Dumnezeule ce puţine lucruri ştim despre lume, Doamne Dumnezeule cum aş vrea să bat cu piciorul toate

continentele, să văd, să-nțeleg, să mă topesc în fiecare zi ! De unde sînt Jim și Bill ? De unde enigmaticul McMurdo ? Ce pat le poartă urma umerilor ?! Doamne, e umed în hruba asta de cetate țărănească. Uite-l pe Frantișek, are fruntea boltită, privirea tristă, de om foarte-nțelept, Frantișek scoate dintr-un sac de muniție o carte, asta este înnebunitor de neverosimil, vine lîngă Gerard care se ridică într-un cot, își pune degetul la buze în semn de tăcere, arată spre cei adormiți, Frantișek se așază sub torța de rășină, deschide cartea cu scoarțe tari, legate în piele și el recunoaște în germana cursivă pe care-o citește Frantișek, pe Faust al lui Goethe...

Rînd pe rînd bolțile de cărămidă mucedă se deschid, el este de-o puritate eterată, a părăsit mantaua germană sfîrtecată și pătată de sînge în dreptul pîntecului, a părăsit-o ușor, fără vreun regret vizibil, fără să-l doară vreo amintire, foarte conștient că rămînînd în ea nu va putea-nțelege lumea decît pînă la mînecă, ori pînă la guler, ori pînă la poalele pline de noroi închegat, ce straniu să te limitezi o veșnicie la atît cît poți cuprinde cu cele cinci simțuri, dumnezeiască senzație în spațiul astral, în lumea asta a nopții de aprilie, care se neagă pe sine, construindu-se pe sine — vîrfurile strălucitoare ale Carpaților Albi, luna, feerică, o masă nesfîrșită de vîrfuri, recunoaște Vosgii și Omul, vîrfurile din Schwarzwald și Alpii Tessin, Balcanii și Pindul, Apeninii și pe măsură ce se ridică în spațiile fluide, de-o culoare inimaginabilă, vede Sierra Morena, apele lutoase ale Guadalquivirului și turlele Cordobei ;

— Cît e ceasul, măi ?

— 03,15... Haidem... Psst. Taciturnule ! Deșteptarea ! Gelule !... Șurub... La înviorări...

Ies toți patru în zăpadă, chiloți și cizme de zbor, fac un tur de încălzire, e noapte neagră și 25 februarie, trebuie să-nsoțească asalt picajul la atacul cotei 378 N. Zvol. Slatina, ei, ceilalți se mișcă în conținutul lor obișnuit, țopăie și se freacă cu zăpadă, el rîde, țopăie și se freacă de asemenea cu zăpadă, dar asta nu-nseamnă nimic, pentru că, de aici, vede și știe totul, ca și cînd s-ar conține în originea tuturor lucrurilor. De aceea nu se miră cînd vede dedesubt Armata 4-a română pe bazele de pornire la asalt. Nici cînd începe artileria să arunce în aer pămîntul, pînă la straturile lui de Sigma, exploziile se văd de la bord multiplicate în serii nesfîrșite, asalt picajul trece prin explozii, avioane, avioane, fulgerător peste zăpada neagră, ori

roşie, ori fumurie, cu tunurile, cu bombele, cu mitralierele, acolo sus unde pluteşte el se aud doar cîntecele de moarte ale sufletelor, şi-n căşti — ah, decolare, însoţire, atac la sol, colimatorul pe tancuri, pe oameni, pe ambrazurile cazematelor, redresare, ranversare, picaj, foc cu tot armamentul, zbor la bază, alimentare cu benzină şi muniţie, decolare... Pînă aici sus — Urrra, şiruri lungi, negre, firave, infanteria, zăpadă fumegîndă, cratere, cratere, infanteria şi-atunci în căşti :

— Atenţie ! Vînătoare inamică... Regruparea !

Me 109 G6 şi Fw 190s, în formaţii dense, din cer, deasupra lor, poate ei sînt la Očova, poate la Lieskovec, ori la Zolná, au fost acolo, pentru că, acum sînt pretutindeni, de la sol la 4 000, într-un carusel pe zeci de direcţii, pe spate, în redresare, în jumătate de ranversare, dar mai ales în viraje strînse pînă la ameţeală, tot cerul pînă dincolo de Steaua polară vibrează, tot cerul pînă-n barba lui Dumnezeu e răscolit de urletul motoarelor, viraj, glisadă, un „Fw 190s" — foc şi sufletul lui îi vine aici alături, e un suflet foarte blond şi sportiv, juca în echipa de rugby a diviziei „Siegfried", centru atacant, aici n-a ştiut să se plaseze vizavi de univers, apoi glasul lui Dîrjan... Adjutantul Dîrjan.

— Sînt lovit...

Un avion, un „Me 109 G6" cu cocardă tricoloră degajează din luptă într-un viraj splendid cu trenă de flăcări şi fum. El ştie, pentru că se conţine în esenţa lucrurilor. Şi cu toate că ştie, împietreşte, pentru că Dîrjan devine el însuşi esenţa acestei zile de 25 februarie 1945, atunci cînd, lovit, însîngerat, se răstoarnă pe-o aripă şi prinde în colimator ambrazura unei cazemate încă vii, atunci cînd, el însuşi viu şi fremătător, tînăr şi lacom de propriile lui clipe, putea duce avionul dincolo de linia de foc, Dîrjan pică într-o trenă de flăcări şi fum, pilotînd avionul spre istorie — ce retoric sînteţi domnul meu, îi spune pilotul „Focke Wulfif-ului 190s", — am murit şi eu cu cinci minute înainte, dar nimeni nu-mi garantează un capitol, undeva, aici, în lumina asta spectrală... *Gute Nacht, mein Herr !* [1]

...— Aviatorule !... Aviatorule !... Haide dom'le, ce dracu !.. Dormi de parc-ai pleca în voiaj de nuntă, locotenente !

[1] Noapte bună, domnul meu ! (l. germană)

Jim își trece peste umeri curelele raniței plină cu mașini infernale. Îi zîmbește copilărește. Îl bate pe umăr. Pilotul își simte măruntaiele...

— Dacă continuă cu semnele astea de amiciție, mă face indisponibil, îi șoptește lui Gerard.

— *Achtung !* comandă căpitanul X.

Opt soldați germani își trec automatele la piept. Frantișek și Benesov, pilotul cehoslovac, sting torțele călcîndu-le sub tălpi. Închide ochii. Se aclimatizează cu întunericul. Cu un gest mecanic, aici lipsit de orice semnificație, își consultă cronograful.

Ora 01,40.

Rap, rap, rap, un', doi, un', doi, stîng, drept, stîngu ; stîng, drept, stînguu... Ceața se ridică. Văluri, văluri de ceață care se ridică fantomatic. Casca de oțel, grea, cu viziera scurtă, îi apasă libertatea de a fi el însuși. În față mărșăluiește Jim. Ocupă tot orizontul cu umerii. Abia lasă vederii acoperișurile negre peste care curg valurile străvezii de ceață. Opt soldați germani mărșăluiesc pe ulițele Nemsovei. Se aud apele tumultoase ale Vlarei și el urmărește stupefiat mutațiile laborioase ale eu-lui, care se readaptează surprinzător de rapid noii lui condiții de soldat german pedestru : rap, rap, rap ; un', doi, un' doi ; stîng, drept, stîngu ! Gerard mărșăluiește alături. Sub casca care-i umbrește trăsăturile, este de nerecunoscut. Despersonalizat parcă, împietrit, un soldat din milioanele de soldați ai războiului, evasiinuman, un mecanism al biologiei războiului, rap, rap, rap... Ce se poate gîndi sub o cască de oțel într-un marș de noapte, fiind al treilea pistolar din grupa doua, plutonul 3, compania 2, batalionul 1 al regimentului 302, din divizia XII, divizia XII egal cu trei regimente, regimentul egal cu trei batalioane, plus compania armament greu, plus compania mitraliere, plus compania transmisiuni, plus artileria regimentară, rap, rap, rap, noapte, umerii celui din față acoperind deschizătura uliței, au trecut peste șosea și căpitanul X îi conduce vădit spre munte, printr-o ieșire secundară, probabil nepăzită. Umezeala de zori. Undeva, foarte departe, în Pacific, în arhipelagurile pe care le-a visat din adolescență, începe să se lu-

mineze de ziuă... Ultima casă, neagră, mohorîtă, casă într-o țară ocupată, casă într-o zonă de operații, într-o tăcere sumbră, dușmănoasă. Tăcerea asta sumbră poate să-l exaspereze pe omul de sub casca de oțel. Este o tăcere crîncenă, prin care nu se bănuiește somnul. Mai curînd tăcerea veghii, a așteptării. Pilotul intuiește nuanța acestei tăceri sumbre. Respiră profund aerul umed cu miros puternic de rășină. Simte nevoia să-și descarce pistolul-mitralieră în tăcerea casei cocîrjată sub acoperiș. Pe urmă începe urcușul... Deasupra, stelele. Verzi. Îndepărtate. Stele de primăvară. Abia-nflorite. Stelele înfloresc o dată cu caișii. După ce se scutură cireșii. Bravos, bebeluș ! Apucă patul metalic al pistolului mitralieră. Asta îl calmează. Îl aduce la realitate. Îi scurtcircuitează sistemul nervos. Jim calcă zdravăn. Un urs grizzli cu coșcogea rănițoiul... Speră că Jim este în adevăr un maestru al amorselor, focoaselor cu mecanism de orologerie, minelor magnetice și tuturor celorlalte mașinării infernale pe care le-a-ndesat cu atîta grație în raniță. Se simte copleșit de respect pentru ranița care i se leagănă la înălțimea frunții. Îl vede pe Bill din profil. Pentru că Bill este un „paratroopers", un parașutist, un comandos, în loc să facă metafore leșinate sub o cască de oțel, supraveghează atent liziera din dreapta a pădurii de molid. Jim face același lucru cu liziera din stînga. Gerard pe dreapta. Lui îi revine stînga... Zgomot puternic de motoare. Două faruri de camuflaj taie piciorul pantei. Aude țăcănitul siguranțelor. Dezasigură automatul.

— *Ça va !* [1] șoptește Gerard.

Sînt „Henschell"-urile... Cele trei „Henschell"-uri. Presupunerea lui se confirmă. Vin după muniție. La piciorul pantei șoferul din mașina cap, schimbă viteza. Înțelege instantaneu totul. Căpitanul X trece spre înapoi, urmat de Frantișek... Frantișek citește excelent, în original, Faust.

— Pumnalul, spune Gerard.

Ochii albaștri au nuanțe opace. Îl fixează de sub viziera de oțel. Îi zîmbește crispat. Autocamionul pe șase roți urcă greu, într-un nor de fum albastru.

— *By Jove !* [2] mîrîie Jim...

Căpitanul X își aprinde lanterna, într-un eclat fără posibilitatea comentariului.

[1] Merge ! (l. franceză)
[2] Pe Zeus ! (l. engleză)

— *Allez !... Allez vite, mon cher !* [1]

Botul uriaș al mașinii, cu capotele laterale lipsă. Miros puternic de benzină arsă. Un cap cu caschetă de ofițer. Înjurăturile cumplite ale șoferului oprit în pantă. Înainte de a se dezmetici, Jim trece pe lîngă el, se saltă pe scară, de acolo pe portieră, o încalecă și sare pe platformă, urmat c-o agilitate surprinzătoare de Bill cel rotofei.

— *Schnell, zum Teufel !* [2]

Ofițerul, foarte tînăr, se-ncruntă la el. Vorbește din gît să pară autoritar. Lui îi tremură mîna în care strînge pumnalul. Orice, dar nu asta. Oricum, dar nu așa. Îl vede pe Gerard apărînd în stînga șoferului. „Totul este să apeși primul pe trăgaci". Sare pe scară...

— Ce se-ntîmplă acolo sus ? îl întreabă ofițerul și se pleacă mult peste portieră...

...Îngrozitor de moale, carnea de om. Senzația c-a rupt oasele. Aude zgomotul oțelului raclînd un os, acolo sub carnea moale, dezgustător de penetrabilă. Gol adînc în stomac. Vomită. Totul. Jambonul, sucurile gastrice, fierea... Nu se uită la cel pe care-l trage de subțiori. Capul omului îi lovește genunchii. Tînărul se zbate în convulsii crispate, aproape ciclice. Îl trage spre lizieră. Îl vede pe Bill la volan. Pe Jim trăgînd după el două cadavre. Cadavre adevărate. Jim își cunoaște meseria. Omul geme. Îngrozitor. Se zbate... Rîcîie pămîntul cu picioarele. El vomită. Își abandonează prada. Smucește automatul. O mînă puternică, crispată pe brațul lui. Gerard !

— *Ça va ! Ça va !*

Jos, la picioarele lui, un om mototolit într-o manta ofițerească.

— Doamne iartă-mă, șoptește... Doamne iartă-mă...

Se duce împleticindu-se spre mașina uriașă, pe șase roți. Bill accelerează. De la mașina a treia răzbate un urlet, repede acoperit de bubuitul motorului, ambalat în gol. Jim îl trage în față. Acolo unde stătuse celălalt. Căpitanul X sare pe scară...

— Din Frantișek ăsta n-are să iasă niciodată un luptător, îi șoptește.

Ambreiajul. Motorul. Eșapamentul. Deasupra, livide, stelele.

[1] Dați-i drumul repede, dragul meu ! (l. franceză)
[2] Repede, la dracu ! (l. germană)

*

Drumul urcă printre molizi. Este un drum forestier, pietruit, alb sub lumina palidă a lunii agățată inutil printre vîrfurile negre ale pădurii. Motorul își trimite în cabina deschisă răbufnetul cald al cilindrilor... Încearcă să se reintegreze în imediat. Să reia contactul cu realitatea de dincolo de mantaua soldătească. Botul „Henschell"-ului se-nfige în lumina lăptoasă. Jim își ține rănița pe genunchi. Gerard este undeva în spate. Căpitanul X își ridică gulerul mantăii. Îi vede degetele cu care încleștează portiera. Degetele mîinii stîngi. Pline de sînge... Luna deasupra molizilor. Drumul șerpuind alburiu. Profilul de copil al lui Jim. Imagini rupte. Imagini clișeu. Atît. Străine. Ireale. Neaparținîndu-i în nici un fel. O manta pătată de sînge proaspăt. O știe. Știe sîngele acolo... Dorința devoratoare să pună mîna acolo. Acolo unde îl simte umed pe genunchi. Să-și frece degetele de stofa proastă, subțire, a mantăii, de stofa îmbibată de sînge. Apoi, cu mîna pătată de sînge să apuce marginea portierii, alături de mîna căpitanului X... O barieră. Un soldat. Un gard de sîrmă ghimpată. Un gol în pădure. O baracă. O gură de mină, ori de altceva. Vede foarte limpede mitraliera așezată deasupra acelei guri de mină. Dublul gard de sîrmă ghimpată, care înconjoară mitraliera și intrarea în depozit. Bill oprește în fața barierei. Santinela se grăbește s-o ridice. Din baracă apare un ofițer. Poartă ochelari. Îl flanchează doi pistolari. La colțul barăcii o santinelă. Dinspre capătul opus al perimetrului, o patrulă de doi pistolari.

— Hai, gloabă bătrînă ! strigă căpitanul X.

Santinela sare lateral. Casca lui alunecă pe-o ureche. Bill demarează în stil mare. Virează pe sub nasul ofițerului. Urmărește vizibil niște urme imprimate adînc în pămîntul pietros. Virează exact în fața depozitului. Frînează brusc, proiectîndu-i în parbriz. Dă înapoi cu același demaraj de cursă. Frînă. Sare de la volan. Căpitanul X pipăie baraca cu lanterna.

— Voi de-acolo, strigă cineva... Aveți orbul găinilor ?

— Stinge lanterna, dobitocule !

Căpitanul X rîde. Pilotul se simte împins jos. Jim coboară leneș. Se-ntinde. Intră a doua mașină. Tot în viteză. Frînează paralel cu a lor. Un parapet între baracă și gura depozitului... De la volan sare pilotul cehoslovac. Mașina a treia rămasă afară își încearcă demarajul, fără nici un rezultat vizibil. Are

vreme să vadă o siluetă topindu-se în pădure, în spatele mașinii numărul trei.

— Cu automatul, îi spune căpitanul X... Patrula.

Ofițerul cu ochelari se apropie vociferînd. Calcă ridicol. Un bărzoi civil, încălțat în cizme. Jim ține ceva în pumn, un fel de retevei, n-are vreme să constate natura obiectului pentru că ofițerul german a-nlemnit în fața căpitanului X, încercînd să salute cît mai regulamentar posibil. X poartă pe piept placa metalică a poliției speciale S.S. Asta face, se pare, o impresie paralizantă.

— Repede, *mein Leutenant!* spune X, foarte clar... Acolo jos, este nevoie de bomboanele dumitale.

— Ați completat borderoul, domnule locotenent de S.S.? întreabă prevenitor ofițerul.

— După ce-mi dați muniția...

— Colonelul a telefonat acum zece minute.

— A-ntrebat dacă am sosit?

— Da... Și spunea să eliberez numai muniție de artilerie 107... Am notat cantitățile... Poftiți, vă rog...

Scoate o cheie din buzunarul mantalii. Centura îi atîrnă acolo unde-o trage tocul pistolului. Pilotului îi e milă de acest ofițer rezervist. Caută privirea căpitanului X. I-o întîlnește. X ridică din umeri. Jim se-ndeasă în urma ofițerului german. Căpitanul X se oprește brusc. Ascultă.

— O pasăre de pădure, spune ofițerul german. De trei nopți țipă pe-aici.

— Poate-și face cuibul, spune X.

— Poate.

Rafală scurtă din interiorul pădurii. Aude gloanțele izbind în sîrma ghimpată. Pilotul își smucește automatul. „Toată chestia stă în asta... Să tragi primul"... Trage primul. Două rafale scurte cu care biciuie prezența patrulei.

— Asupra cabanei, spune căpitanul X.

Pilotul se trîntește lîngă roțile din față ale „Henschell"-ului. Îl vede pe Gerand împingînd cadavrul ofițerului german. Ochelarii. Lîngă roata din spate a autocamionului, ochelarii. O simplă pereche de ochelari, cu ramă subțire de aur.

...Căpitanul X, Jim și Bill au dispărut în măruntaiele depozitului... N-a auzit niciodată atîtea gloanțe ciupind pămîntul pe lîngă el. „Henschell"-ul numărul trei dă dosul. Pleacă în viteză. Dispare undeva în pădure. Probabil Serioja l-a pus la

adăpost. Într-un fel viețile lor stau în mîna lui Serioja și el nici nu i-a văzut bine culoarea ochilor. Asta trebuie să fie o mitralieră grea. Cauciucul din față face explozie. Aerul presat la cîteva atmosfere, fierbinte, mirosind a cauciuc ars, izbește pămîntul umed sub nasul lui. Îi vîră-n ochi și-n nări nisip fin. Partizanii... Mitraliera asta își face de cap. Din toate ferestrele barăcii se trage energic. Mitraliera se mută de colo, colo. Acum piaptănă liziera pădurii. Partizanii dispar, absorbiți în stratul de ceață care linge poiana... Asta e nebunie curată. Pilotul cehoslovac țîșnește de sub „Henschell"... Foc. Trage el. Trage Gerard. Trage Frantișek. Trag toți, rafale scurte, în găurile negre ale ferestrelor. Încă un salt... Cehoslovacul se rostogolește fulgerător în dreapta. Pe locul unde s-a culcat, rafală. Lungă. Mai sînt 30 de metri. O nebunie. Îl vînează ca-n poligon. Partizanii. La sînma ghimpată. Siluete fumurii, curbate pe arme. Grenadele... Benesov se ridică, proiectat în detentă, un alergător la suta de metri. Se curbează brusc peste centură. Se adună peste el însuși. Se răsucește. Cade... Liniște. Îi țiuie urechile de atîta liniște. Explozie. Sub trupul pilotului cehoslovac. Probabil grenada dezasigurată. Gerard trage o rafală lungă. În spatele barăcii apar partizanii. Grenade. Explozii în interiorul barăcii. Strigăte :

— *Kamerad ! Kamerad !*

Grenade. Rafale scurte de pistoale mitralieră. Noapte. Stele palide de primăvară. Are mîinile umede. Fruntea umedă. Pe spinare sudoare rece, vîscoasă. Liniștea îi explodează în timpane. Din hrubă iese căpitanul X. Iese Bill. Iese Jim, ușor curbat, cu zîmbetul inocent, cuceritor pe buze... Frantișek stă aplecat deasupra mortului său. Se aud ordine.

— Repede, spune căpitanul X... La mașină... În cinci minute sare în aer... Felicitări, Frantișek. Țineți legătura cu 42... La revedere... După război...

— O.K. Frantișek !

— *Au revoir, mon professeur ! À bientôt !* [1]

Partizanii strîng armamentul. Sînt grăbiți. Oameni necunoscuți, în civil, semimilitari, cîțiva soldați în uniforme jerpelite se încolonează liber într-un fel de șir indian și doi din ei

[1] La revedere, profesore ! Pe curînd ! (fl. franceză)

duc pe carabine trupul pilotului cehoslovac. Căpitanul X se descoperă.

— L-a tras pământul natal, îi şopteşte.. Haidem ! Într-o jumătate de oră a sosit compania de represalii S.S. ... Bietele femei...

Nu-nţelege de ce X spune „bietele femei". Aleargă cu toţii pe drumul alburiu, fantomatic. De după un pin apar două umbre. Una din ele duce în cumpănire o puşcă-mitralieră. Aleargă paralel cu ei. Ies în şosea... Intră între ei. Puşca-mitralieră emană miros iute de pulbere arsă. „Henschell"-ul uriaş. Jim escaladează portiera sărind pe roata din spate. Serioja, căpitanul X şi Bill trec în faţă. Urcă pe roată. Se simte apucat de subsuori. Împins de la spate. Lăzi de muniţie. Gâfâitul camarazilor. Mirosul de sudoare bărbătească. Mirosul de manta soldăţească. Îşi scoate casca. Deasupra, imens, cerul de aprilie.

CARTEA A TREIA

APROAPE DE ZEI

DECOLAREA

1

— Îmi amintesc exact cum ne-ai scos atunci din cursa aia în care-am intrat ca niște fazani, spune colonelul X, alias inginerul Victor Constantiniu, specialist în transmisiuni, alias căpitanul X. Cu Gerard sînt în corespondență bianuală. De Jim și Bill n-am mai auzit nimic. Pe Frantișek l-au împușcat alpinii în chiar dimineața aceea. Serioja este președintele unei asociații de prietenie, ori așa ceva, are trei copii, a chelit, vorbește grav, din gît, și celălalt, Mișa, a murit într-un accident stupid de automobil... Deci, să recapitulăm. Ne-au trebuit exact șase luni...

— Șase luni, trei zile și douăsprezece ore, spune Navigatorul și încercuie cu albastru un loc situat lîngă rîu, pe harta 1/20.000...

Pilotul se adîncește în fotoliu. Afară, aprilie a-nflorit exuberant în meri. Este ora 09.30. Ce obicei stupid să te cramponezi mereu de indicatoarele cronografului, ca și cînd viața s-ar putea măsura cu secunda, acum cînd mustesc sevele și Valentina Patricia Șerbu a-nceput capodopera vieții ei „Abstracțiuni în Fa major"... Gerard. Cîteva ore și-a rămas în el, pentru totdeauna. Șurub a fost magistral. El și cu Mălăcescu. Au venit în zori, la rasul pădurilor, al pantelor, escaladînd crestele, cu două „Fiesler Storch"... Căpitanul X îi adusese în gara Nemsova, îi îmbarcase în tren, ultimul vagon, trenul a plecat în clipa cînd în gară a intrat valvîrtej o autoșenilетă, apoi a-nceput aventura. Autoșenileta s-a avîntat pe podul de cale ferată și Jim a trebuit să intre în acțiune...

— „Șarpele" a pierdut partida, din clipa cînd s-a gîndit să-și transmită informațiile prin intermediul tablourilor.

— Dac-o făcea prin radio, o pierdea mai demult, spune Șurub.

De cînd s-a însurat, are obiceiul să-şi scoată şi pună verigheta, cu un gest mereu mirat, care-a devenit singurul lui automatism.

— Pînă acum, au ieşit din ţară 35 de asemenea tablouri, spune X... Este îmbrăcat în ţinută de colonel, spătos şi cărunt. Îngrozitor de cărunt. Aproape alb. Adevărat. Gerard zburase şi-n „North Africa Reconaissance Wing" cu Saint Ex. Saint Exupery. Ce rezonanţe are pentru el numele lui Saint Exupery !... Presimte finalul în faptul că omul cu cicatrice, colonelul X şi-a îmbrăcat uniforma, ieşind din anonimat, aşa cum a apărut în universul lui, atunci, în noaptea aceea la Nemsova, cînd începuse să se ridice ceaţa şi-n golurile fantomatice a văzut soldatul german spînzurat sub cireş... Ce valoare poate să aibă „Abstracţiuni în Fa major" ? Ce valoare reală, umană, adîncă — în afara timpului pe care-l investeşte Valentina Patricia Şerbu, culori, pînză, pensule... Valentina subordonează totul „devenirii" ei de artistă. Casa s-a transformat într-un atelier cochet, timpul, sacrul timp al vieţii în doi a devenit o corvoadă : „du-mă la peisaj, iubitule", „hai să-l luăm şi pe Pictor, dragule", „astăzi expun la A... repezi-mă pînă acolo", „mîine expun la R. ce-ar fi să-l luăm şi pe Pictor" — „am auzit de un recidivist al realismului floral (?) expune la A"... „După ce aterizezi, un fleac de 60 de kilometri" „ai început să-mbătrîneşti dragule, dacă te obosesc 120 de kilometri"... Desigur, ea devine Pictoriţă, după aceleaşi legi după care el a devenit Pilot, lucrurile nu se sincronizează însă, există un decalaj enorm, în timp, în spaţiul lor interior şi-ntr-o zi s-a dus la Institut unde-a găsit-o pe Ioana în laborator, era trasă la faţă, palidă, s-a remontat brusc — „îmi pregătesc doctoratul, Ştefan, ce zi splendidă, auzi vrăbiile, hai să ne plimbăm prin parc ca doi studenţi chiulangii", s-au plimbat, au vorbit de cele mai fireşti lucruri, l-a odihnit profund Ioana, şi seara i-a spus asta Valentinei, privindu-i mîinile în porii cărora vopselele îşi căutau justificarea.

— Cred că am reuşit să-i creăm „Şarpelui" o psihoză acută... Putea să fugă din ţară. N-a făcut-o. Şi mă-ntreb de ce ?

Şurub a aterizat în poiana pe care-o apărau cu automatele.

— Mai am un singur încărcător, i-a spus Gerard, după ce-a încetat rafala trasă de pe versantul opus. Erau la nord de Tr. Teplice, pe o muche înierbată, plină de brînduşe de primăvară. Un lan de brînduşe de primăvară, inocente, peste care trecea

vîntul. Şurub navigase magistral.Autoşenileta sărise în aer, datorită machiaverlîcurilor explozive ale lui Jim. Căpitanul X îl făcuse să arunce în aer legătura metalică a ultimului vagon, de cum trecuseră Vahul... Probabil că destinul „Şarpelui" va suferi astăzi o schimbare radicală. O bănuie ? Ce ştie „Şarpele" despre propriul lui viitor ? Într-un fel foarte exact, acum, destinul „Şarpelui" sînt ei.

2

Locotenentul Ionescu-Demaror cu figura lui celebră de a ataca o masă compactă de bombardiere, ţeapăn în corsetul de gips şi balene de oţel, cu pumnalul înfipt în gît. Alături, căpitan comandorul Bălteanu. Rigizi amîndoi. Şi Moş Fofează. L-a-ntîlnit într-o zi într-un magazin bucureştean. Perfect Moş Fofează, gentleman în costum gri fer, părul sur pieptănat lins, pergamentos, cu facies împietrit, neschimbat, doar ochii, ochii cu irisul în care se-ncuibase scleroza, un zîmbet vag, îndepărtat, adresat altei lumi şi fraza vagă : „da, da, îmi amintesc, îmi pare bine dragul meu, mă bucur" — l-a salutat perfect pe Moş Fofează şi-a ieşit în stradă dezarmat. Nu se-aştepta să-l dezarmeze bătrîneţea. Avea vaga impresie că ei, toţi, atunci cînd nu se zdrobesc de pămînt, ori cînd nu se pulverizează în aer, rămîn veşnic tineri... Iată c-a bătut ceasul „Şarpelui". Şi „Şarpele" o ştie. Toate cele 35 de tablouri au fost fotografiate la vamă „să rămînă în ţară o copie a acestui pictor naiv, unanim apreciat" (asta vizavi de furorile pe care le-au făcut aşa-zişii „naivi", adică oamenii care pictează fără să aibă habar de pictură, la dracu, Valentina Patricia Şerbu este o „naivă elaborată", o „naivă distilată cu o comprehensibilitate acută pentru dilatările eu-lui în abstract" cum scrisese despre ea în jurnalul judeţului, un tînăr cavernos, adept înfocat al nespălării trupului), fuseseră fotografiate şi „Şarpele" vîrît în carcasa aceea pe roţi, ştie.

Este stupid să creadă că „Şarpele", agent de primă linie în „Allgau", cantonează în România de atîţia ani, să spioneze forţele armate ale unui popor de douăzeci de milioane, fără o industrie de război atomică... Altceva trebuie să fie la mijloc şi el este lacom de acest altceva. Acum o noapte, ori acum două

nopți, cer de primăvară, de-o materialitate diafană și stranie, încărcată cu fluide misterioase, a executat o interceptare la 30.000. A spart în viteza bolidului, rînd pe rînd cerurile lui Vlaicu și Bleriot, ale lui Zorileanu și Guynemmer, ale lui Băn-ciulescu și Lindberg, ale lui Papană și Mermoz, cerul lui Saint-Ex., imensul cer plin de poezie, de tragism și noblețe al lui Saint Exupery, pătrunzînd dincolo de toate cerurile acelea în eterni-tatea nouă a umanității, el știa asta aproape dureros, știa că între spațiul cosmic și el rămîne încă un cer de cucerit — apoi a văzut constelațiile în apele lor albastru marin, a văzut Terra, coastele fosforescente ale Mării Negre, a văzut Budapesta și Sofia, și Bucureștiul, a văzul Kievul oglindindu-se-n Nipru, a văzut Varna, Constanța și Odesa — a-nțeles cu o durere surdă că și-a atins săgeata maximă a traiectoriei lui spre lumea zeilor, că cerul de deasupra lui nu-l va mai putea ajunge niciodată și-acolo în glaciala tăcere a constelațiilor și-a violetului, a-nțe-les, cu inima strînsă, că s-a sfîrșit. A prelungit drumul bubuitor printre aștri, a căzut o stea, poate a trecut sfîșietor de repede pe lîngă planul lui drept, ori poate a trecut pe alt meridian, a pus capul pe Steaua Polară și-a urcat pînă cînd 351 s-a refu-zat aventurii. Steaua Polară era acolo, la locul ei de-o veș-nicie... I s-a părut mai strălucitoare de-aici și-n singurătatea ab-solută a stratosferei a-ntîlnit-o pe Ioana. Atunci s-a angajat spre pămînt, pe o spirală în care se auzea murind cu fiecare mie de metri lăsată deasupra lui.

Afară, aprilie a-nflorit în meri.

— Cred că totul are să meargă fără prea mari dificultăți, spune colonelul X... Haidem. La ora asta trupa s-a instalat. Cercul s-a închis... Cine decolează întîi ?

— Noi, spune Șurub.

— Atunci să-mi îmbrac combinezonul...

— Mă duc să-ncălzesc motorul, spune Pilotul și se ridică din fotoliu.

3

Soarele scaldă pista în valuri albastre de lumină translucidă. Iarba strălucitoare în clorofila parcă festivă unduiește sub boarea suprasaturată de miresmele cîmpurilor zbicite. Primă-vară. Ce legături ancestrale, telurice, există între el, omul exis-

tenței mediate, adaptat circuitelor complexe ale electronicii, oxigenului medicinal și imaginilor abstracte de pe locatorul de bord și primăvara asta debordantă, fluturînd deșuchiată frunzele lucii ale plopilor, tîrînd exuberantă peste cîmp văluri de miresme atîțătoare, reducînd lumea la bucuria intensă a luminii și căldurii ? Supersonicele. Aliniate. Severe în liniile confundate cu vîntul. Ori cu reprezentarea lui despre vînt. Aici, lîngă sala piloților, 351. Avionul comandant. Bine înfipt pe trenul tricicliu. Esențializat pînă la abstract. Să aibă dreptate Valentina Patricia Șerbu ? Poate... Și-a pierdut feminitatea. Și-a pierdut căldura. A pierdut printre pensule și culori, atributul ei de supremă superioritate, lenea cu care era femeie. Ah, cît iubește în ziua asta de primăvară, magii. Pe cei trei magi de la răsărit. Și ce bine-nțelege aici, lîngă 351, simbolul „Bunei vestiri". Ca și simbolul magilor. Cît de bine știau oamenii acelor secole să-nchidă în simbol superbele mistere simple ale Naturii. „Bunavestire" Ioana, acolo în pădure, deasupra albinele și „Bunavestire" în chipul acestei primăveri cochete și zvelte, șoptindu-i la ureche „taina".

— Tovarășe colonel, maiorul Dumitriu la ordin...

Maiorul Dumitriu echipat de zbor în stratosferă... Trăsături dure, de soldat. Ochi cenușii, reci, obișnuiți să privească chirurgical în tub, reflexe excelente, temeritate calculată, reacții neașteptate, soluții ingenioase... L-a ales pentru rolul de vînător în zona „C", un simulacru de avarie la bord, în zbor jos, atunci cînd ei vor fi la verticala „punctului" cu biplanul acela împrumutat de la „utilitară" — prevăzut cu instalații speciale de detectare...

— Cu cine-ai pregătit misiunea ?

— Cu tovarășul locotenent-colonel Dicescu.

— Pe cine ai navigator ?

— Tovarășul locotenent-colonel...

Desigur... Nu putea fi altcineva. Asta este cartea lui. O carte veche. Poate ultima carte...

— Fii atent, Dumitriule... Memorează exact ce se-ntîmplă în tub și cu instrumentele de navigație.

— Am înțeles, tovarășe colonel.

Radu Belcotă a descoperit acolo, pe unul din pîraiele de munte, Topla parcă se numește, două buturugi constituind flancurile unui jet de apă. Buturugile purtau urmele unor presoane, al unor piulițe, a ceva metalic care probabil ancora tur-

bina specială care alimenta stația pirat clandestină. N-a fost greu să afle că acolo a staționat o stupină sistematică, stupina „lu' domnu Brănișteanu, de la Tulcea". Adică o coșmelie pe roți de automobil și un „Jeep" vechi, în chip de tractor. Greu a fost să se găsească, verigă cu verigă, lanțul intermediarilor cointeresați în mica și provinciala afacere a artei „naive". Dar asta nu este treaba lui. X n-a reușit să-l capteze pentru mister. E atîta lumină ! Curge atîta lumină din cer în el tot. Și-l bîntuie atîtea neliniști adolescentine... Probabil s-a-ndrăgostit de Ioana. S-au evitat ferm, din ziua aceea care le-a fost fatală. Poate o dorește pentru frumusețea ei sălbatecă și frustă. Pentru sinceritatea ei cuceritoare. Poate-o dorește pentru imensa liniște din ea, pentru binefăcătoarea liniște, pentru liniștea de codru și de biserică. Pentru simplitatea ei totală. Se minte cu perversitate. E pur și simplu îndrăgostit de Ioana.

— Tovarășe colonel...

— Bine, Niculae... Lasă asta... Merge ?

— La sfert, tovarășe colonel.

— Instalația de reperaj ?

— Am verificat-o acum zece minute.

— Perfect... Hai să-i dăm drumul...

Biplanul cu aripile și fuselajul din pînză — pînză impregnată cu emailită — cu motorul în stea și tren fix, neescamotabil, îl întoarce în ani, poate la primul lui zbor în simplă pe „Fleet", ori înainte de asta, cînd licean în ultima clasă răsfoia avid, pînă spre zori, revistele de aviație ilustrate, unde avioane biplane, ori monoplane, pilotate de așii acelor timpuri, încercau să-mpingă limitele, dincolo de limite. Ești melancolic, copilaș... Prea multe amintiri pentru vîrsta ta... Inutil prietene. Găsește-ți limbajul lui azi... Nu mai ține. Nu mai putem trece la rasmut pe deasupra lucrurilor, purtînd sub cască o batistă de damă. Și fredonînd „Madelon"...

Căpitanul inginer Nicolae așteaptă răbdător acest capriciu al comandantului. Colonelul pipăie pînza mirosind a emailită încinsă. Mai mult o mîngîie. Leagănă vîrful planului drept. Trece în dreptul elicei cvadrupale. Își prelinge palma în lungul uneia din ele. Rămîne cu ochii închiși, cu obrazul ridicat în baia de lumină. Ocolește avionul pe la ampenaj. Mișcă direcția. Mișcă profundorul.

— Am controlat și comenzile, tovarășe colonel, raportează ofițerul cu ton ușor acid.

Colonelul n-aude. Tamburinează stabilizatorul. Își trage tocul pistoletului pe șold. („De ce naiba zboară cu pistoletul la el ?“ se întreabă ofițerul inginer).

— E vremea, băiatule, spune vag colonelul, ca și cînd n-ar fi sigur de treaba asta.

— Cum ordonați.

— Atunci, liber la elice !

Cu mișcarea lui obișnuită, suplă, colonelul urcă pe plan și de acolo la postul de pilotaj.

4

— Tăiat, decompresat, își spune în gînd, cocoțat la manșă, pe locul pilotului prim. Nu este nevoie de nici o decompresie, avionul are pornire automată, la starter, dar cele patru aripi îi dau senzația ciudată a transmigrației în vreme. Era sătul în după amiaza aceea de cazoneria înșurubată în „anul I“ al „S.O.Av.“-ului. Venise cu sufletul vibrînd de poezia literaturii aviatice. Găsise numai severitatea extremă și eliptică a ordinelor. Trebuia să învețe să se stăpînească, dar în după masa aceea era sătul pînă-n gît. — Praf la închizător, elev, — ce părere ai domn' elev despre lustruitul bocancilor ? — A nu se confunda aerodinamica gazelor cu aerodinamica caschetei tip „S.O.Av.“-ului. Suge pîntecul domn' elev ! — Bombează pieptul domn' elev ! — Se pare că nu folosiți la randament maxim lama Gilette, domn' elev ! Așteptase orele de meditație ca pe salvarea totală, apoi s-a-ncheiat frontul pentru raportul de seară cu răcnetele de rigoare, și pe coridorul interminabil și-a făcut apariția locotenentul Gheorghe Ioanițescu, Gheghe ori Litruță, cum îi spuneau ei. Era secretarul general de redacție al „Revistei aeronauticei“ și lui i se părea că descinde de undeva din istoria eroică a aviației. A primit raportul, morocănos din sfială. Pe urmă a ordonat scurt să se prezinte la el elevul aviator Ștefan Theodorescu. Nu s-ar putea spune că n-a-nghețat în front. S-apropia vremea cînd trebuia să părăsească clădirea sumbră din dealul Cotrocenilor, pentru aerodromul de școală de la Călărași — visul și obsesia galinaceelor de anul întîi...

— E al dumitale caietul ăsta ? l-a-ntrebat Gheghe, arătîndu-i un caiet voluminos, cu scoarţe de carton maroniu.

— Da, domnule locotenent.

Gheghe avea ochi albaştri. Foarte albaştri şi foarte limpezi, era înalt, spătos, cu părul şaten deschis, ondulat şi cu un nas gogoneţ, care-i dădea un aer de veselie organică. Creditul lui Gheghe a scăzut cu 90%. Va să zică şi Gheghe nu este altceva decît un cazarmagiu indiscret, care-a cotrobăit prin sertare să găsească scrisori de amor şi fotografiile iubitelor elevilor de anul întîi.

— Ştii ce-ai scris aici ?

Asta-i bună ! Ştie exact... A fixat acolo mutrele indigeste a cîtorva edecuri de şcoală, pseudozburători acriţi într-o postură de pseudoinstructori tereştri, automatismele lor, clişeele lor verbale... Ochii albaştri încearcă atitudini inchizitoriale. Dar nasul, nasul gogoneţ al locotenentului îl trădează. Nasul lui Gheghe este de-o veselie irezistibilă. Nasul lui Gheghe se bucură intens de tot ce-a scris el acolo (Gheghe fusese rănit într-un accident şi-şi făcea convalescenţa în şcoală), nasul lui Gheghe este de-o complicitate evidentă...

— Ştiu, domnule locotenent.

— Hm !

— Regret că...

— Regreţi că un ofiţer de aviaţie, un pilot de război, îşi coboară demnitatea pînă la a face pe borfaşul de intimităţi... Asta ai vrut să spui, elev ?

— Aproape cuvînt cu cuvînt, domnule locotenent !

Nasul gogoneţ se-nroşeşte rapid. El ştie exact, că s-a-nroşit de plăcere. Urcă acţiunile locotenentului la 40%.

— Să nu-mi speculezi slăbiciunea pentru sinceritate, elev ! (50% pentru Gheghe)... Uite ce este, domnule... Dumneata ai dreptate (65%)... Ai dreptate integral (70%)... Te stimez pentru luciditatea dumitale (72%). Pentru francheţea dumitale (75%). Pentru faptul că nu te-ai lăsat pervertit de rutină (80%). Pentru faptul că-ţi păstrezi demnitatea (81%)... Elevule aviator, să fim prieteni. Ascunde caietul ăsta să nu ţi-l găsească altcineva (87%)... Poate mai puţin dispus ca mine să facă analiză psihologică... Sau să-şi reamintească de „Am visat aripi"... Ai citit *„Terre des hommes"* ?

— Nu, domnule locotenent.

— Ţi-l aduc mîine. Aici, totul începe cu asta (Acolo este inima. 95% pentru Gheghe). Fă-mi plăcerea şi acceptă să-ţi fiu instructor.

— Domnule locotenent.

— Haide, haide. Eşti un băiat de suflet. Vezi să nu ţi-l pierzi pe drum.

I s-a albit nasul. A plecat bodogănind... Tîrziu, mult după război, l-a-ntîlnit în civil.

— Mi-a rămas o singură mare şi compensatoare pasiune, dragul meu. Turismul. Munţii.

Era trist, pentru că era primăvară. Bucureştiul iradia exuberant. Gheghe a-nchis ochii şi i-a spus :

— Mai ţii minte cum mirosea aerodromul, primăvara ?!

A-nţeles... Pentru că atunci cînd a trecut la punctul lui Gheghe, dimineaţa l-a-nceputul programului de zbor, soarele abia se ridica din pîclele albastre de dincolo de Dunăre, ori seara, la sfîrşitul programului, cînd soarele cădea însîngerat în spatele orizontului şi peste cîmpia Bărăganului se lăsau grele falduri de aur imperial, atunci, în zorii puri şi-n amurgurile fastuoase, Gheghe îl lua cu el, nu-şi făcea „zborul instructorului" singur, îl lua cu el şi visau amîndoi, între aripile biplanului aceluia cumsecade, visau acolo la o mie de metri deasupra pămîntului, liberi de orice constrîngere, navigau în singurătăţile fastuoase ale zorilor, ori ale amurgului şi după aterizare se despărţeau grăbiţi, ca şi cînd şi-ar fi surprins unul altuia o slăbiciune ruşinoasă.

A aflat acum cîţiva ani că, în unul din drumurile lui la munte, cu motocicleta, la o trecere de nivel, un autocamion prost frînat a rulat înapoi, l-a izbit şi l-a ucis idiot pe Gheghe Ioaniţescu. În seara aceea a executat un zbor de încercare în stratosferă. A luat cu el, acolo la 30.000, amintirea celui mai drag dintre instructorii lui de zbor.

— Tovarăşe colonel...

— Sînt aici.

— Poate n-ar trebui să zburaţi astăzi.

— Poate, Nicolae... Haide. Să dăm drumul tîrliei ăsteia cu patru aripi.

Contact. Starterul. Tusete albastre pe eşapamente. Nimeni niciodată nu va putea înlocui motorul de aviaţie în stea... Haide, bătrîne ! Încălzeşte-te. Încălzeşte-ţi în linişte mărunţaiele tale cumsecade. Sînt aici, dintotdeauna.

5

Motorul în stea are calitatea superlativă de a merge „rotund". Termenul este atît de exact încît, dincolo de faptul strict tehnic, el se lasă cucerit de acest mers rotund, fără şocuri, ronrăitor, cu ceva prietenesc şi familiar în ordinea de funcţionare a pistoanelor, în zgomotul laborios al travaliului mecanic... Foarte jos, deasupra carlingii, trec în zbor lansat rîndunelele. Valentina Patricia Şerbu a reuşit să-l obosească. Să existe o incompetenţă afectivă, ori intelectuală din partea lui ?! O opacitate totală la căutările febrile ale femeii de lîngă el ? Ori luciditatea lui Şurub a pătruns pînă dincolo de toate aparenţele, descoperind ceea ce el niciodată n-a cutezat să gîndească că există ? Din comoditate, din confort, din dragostea carnală pentru femeia tulburătoare care-a fost mereu, Valentina. Ori poate era prea tînăr să gîndească dincolo de saţietatea fizică ? Dincolo de confortul unui cămin, decorat savuros cu prezenţa ei ?... Trage motorul în plin. Îl încearcă pe cele două magnetouri. Pe aleea comandamentului rulează spre pistă turismul regimentului. Într-una din serile iernii, după Anul Nou s-a-ntors dirijorul lor preferat... A luat bilete. N-a mai fost nici o alarmă. Ea s-a-mbrăcat în rochia aceea gri-argintiu — acum îşi poartă părul la modul existenţialist — răvăşit, l-a lăsat să-i crească lung, îi cade peste ochi şi faptul că acceptă să-i blocheze ochiul stîng, îi creează o stare de nervozitate permanentă, dublată de gestul cu care ea îndepărtează şuviţa artificios rebelă — avea sub unghii un fel de pastă violet, nu s-a fardat, în schimb şi-a tras cu dermatograful o foarte savantă tuşe deasupra pleoapei superioare, prelungind-o spre coada ochilor, într-un fel de protest adresat naturii insuficiente şi tot timpul concertului şi-a experimentat cîteva poze — dintre care două, a „absenţei" totale şi a „abandonării" au fost în adevăr geniale... Lui, gesturile dirijorului i s-au părut ridicole, suflătorii cu obrajii congestionaţi, transpirînd abundent, un sacrilegiu, şi însăşi cascada aceea sonoră, vibrantă, care altădată îl descătuşa, ridicîndu-l spre ceva necunoscut şi netransmisibil, însăşi esenţa muzicii aceleia dumnezeeşti, i-a căzut pe nervi, dincolo de posibilitatea lui de recepţie, o cascadă sonoră, izbindu-se de ceva impenetrabil, o carcasă iritată sub care, acid, corosiv, se năştea conştiinţa ridicolului. I-a fost cald, cămaşa l-a enervat, l-au strîns

pantofii și cînd, în pauză, Patricia Șerbu și-a aprins țigara, receptînd omagiile ziaristului nețesălat, cu pleoapele întredeschise, simulînd indiferența și detașarea, el simțind-o avidă de acele laude umflate și goale — atunci cînd au apărut nu se știe de unde Literatul, ursuz pentru că era nebăut, cu cravata strîmbă și gulerul sacoului slinos, doi tineri efeminați și Pictorul, cu un fular scămos înfășurat în jurul gîtului, smîrcăindu-se, atunci s-a simțit îngrozitor de singur, de izolat, de nelalocul lui. Au vorbit puțin sau deloc. Și cu fiecare zi care trece, practic, nu au nimic să-și comunice.

Turismul regimentului stopează lîngă avion. Coboară colonelul X, urmat de Șurub. X poartă combinezon de zbor. Cască cu receptoare și laringofon. Ofițerul inginer îl ajută să urce în avion. X trece pe scăunelul mecanicului. Șurub urcă pe locul copilotului.

— YR-ANN la start, spune în microfon... Aprobați decolarea.

— Alo, YR-ANN... Ți-am trimis autocisterna direct pe cîmp...

— Foarte bine... Azotul a sosit ?

— E la rampă. Trei vagoane îți ajung ?

— S-a făcut. Nu mă mai întorc decît la revizia de 100 ore.

— Spor la treabă... Dă-i drumul, pînă nu încep militarii.

— Noroc !

— Noroc YR-ANN ! Și vezi pe acolo — niște brînză de oaie pe la cooperativă...

YR-ANN este unul din avioanele utilitarei care lucrează în agricultură. Și cu care el, de trei zile, prăfuie îngrășăminte chimice pe ogoarele înverzite, ogoare nesfîrșite, cuprinse între rîu și pădurile dinspre graniță.

6

— Cezar era splendid, totdeauna cînd intram la el în boxă necheza ușor, mă apuca cu buzele de nas, pe urmă rîdea, nu prea folosea peria de dinți, avea dantură de cal, galbenă, îmi trimetea răsufletul în obraz, mai ții minte Dolly, răsufletul lui Cezar, mov, pe urmă s-aprindea rampa și Jak dădea semnalul la toba mare, Tobby și Diksy se rostogoleau în arenă și tu, ah

splendidă ce erai tu atunci, ai îmbătrînit mult, Dolly, foarte mult ai îmbătrînit și dumneata Valter ai îmbătrînit foarte mult — ssst — fiți atenți să nu v-audă — Iulia, intră Iulia, repede rampa, Bimbo, să știi Dolly că am păstrat secretul. Dar-Fur și Iulia, ei doi, tu știi, lameul ăla mov, ah Doamne, Valter, iar începe, un rac ori un crab, este un crab pe care l-am înghițit viu atunci, la Cairo, în piramida lui Keops și care de-atunci, aaah, de-atunci îmi mănîncă măruntaiele, Valter, tu știi totul, fă semn avionului să aterizeze și du-mă acolo, la Metaponto — Dolly, *ti prego,* Dolly numai eu știu secretul aaah, *madre,* Madonna, *pardona-mi...* Madonna...

— Să isprăvim, spune un bărbat atletic, cu o barbă roșie arămie, care stă în dreptul ferestrei și privește cu binoclul dîra de praf venită din spre vest, în spatele pădurii de salcîm.

Se aude foarte clar fluieratul unui grangur. Țistuitul scatiilor.

— Haide, Dolly... Curaj, spune omul cu barba roșie... Eliberează-l.

— Nu pot, Feodor, geme femeia.

Cel chemat Valter trece o cîrpă umedă peste fruntea brobonită a bolnavului. Lumina strălucitoare a zilei de aprilie, filtrată prin frunzișul des al sălciilor, hameiului și lemnului cîinesc, se strecoară prin jaluzelele rulotei, aproape verde, opacă.

— Atunci dă-mi mie seringa.

Uriașul se-ntoarce de la fereastră. Agață binoclul într-un cîrlig. Poartă cămașă cadrilată, culori violente, roșu, verde, galben, cu mînecile suflecate, desfăcută larg la guler, lăsînd să i se vadă pieptul acoperit cu blană roșie, sîrmoasă. Antebrațele muschiuloase sînt prevăzute cu aceeași blană, care dă omului un aspect goriloid. Are maxilare puternice, sprîncene stufoase, trăsături vagi de mongol și ochi albaștri, de-o limpezime feciorelnică.

— Vezi-ți de treabă, Feodor... Aici numai Dumnezeu hotărăște... Eduardo !... Eduardo, băiatule...

— Apă, geme omul chircit în patul de campanie, cu trăsăturile descompuse de durere.

Femeia, înaltă, cu părul negru strălucitor, căzîndu-i pe spate, prins într-o panglică albă, îmbrăcată într-un pantalon verde supraelastic, vîrît în bascheți de aceeași culoare, cu o bluză sport de-un alb orbitor, plisîndu-se larg peste sînii cărnoși, foarte subțire în talia cambrată, cu picioare lungi, neli-

niştite, deşurubează capacul unui termos. Are dreptate Eduardo, îşi spune omul numit Valter... Dolly a-mbătrînit surprinzător în ultimul an... De altfel, toţi am îmbătrînit surprinzător, după aceea... Din profil, dacă nu vrei să vezi ridurile, ori pungile de sub ochi, ori de sub bărbie, Dolly şi-a păstrat trăsăturile angelice. Are acelaşi oval pur, angelic, păcat că fumează, şi-a alterat glasul ei de alto, i s-au îngălbenit degetele de atîta nicotină şi cum dracu s-a lăsat dominată de bruta asta de Feodor... Am spus eu, nobilimea vechiului imperiu a degenerat, ele vor să se culce numai cu grăjdari, pe ei nu-i satisfac decît cocotele ieftine şi perverse...

— Dă-i ceaiul ăsta, Valter... Haide afară Feodor... Nu mai pot răbda... Adu-mi lanseta...

— Încălzeşte staţia, Feodor... Ultima recepţie ?

— A decolat YR-ANN...

— Prăfuitorul ?

— Ala.

— Militarii ?!

— Probabil peste zece minute.

— Stai pe recepţie. Te schimb eu la 12.00.

— Şefule !

— Spune Feodor...

— Şefule, totul se aranjează în trei ore, dacă vrei...

— Lasă prostiile, Feodor.

— Parcă trebuie să ne-ntoarcem ? Plecăm în Australia... Ori în Brazilia... Pe Sfînta Fecioară, m-am săturat.

— Ţi-e frică ?

— E idiot să sfîrşesc într-o puşcărie. Cînd m-am născut, Anisia, ghicitoarea, i-a spus mamii că am să trăiesc 90 de ani. Abia am împlinit 45...

— Mulţi înainte. Haide. Încălzeşte staţia... Ai uitat lanseta. Ia-ţi şi binoclul...

Feodor scoate lanseta din rastel. Probabil n-au să tragă peştii, apa este încă tulbure şi vaporaşul a trecut numai de zece minute.

— Valter ! şopteşte Eduardo.

Omul se pleacă deasupra bolnavului. Întîlneşte privirea calmă, descongestionată de suferinţă, profundă şi răscolitoare a muribundului.

— Da, dragul meu...

— Așa e că pentru mine, Valter, auzi tu, pentru mine cărțile au fost jucate ? Ssst !... Auzi ?... Auzi, Valter !... Marșul cavaleriei, Valter...

De afară, prin pereții subțiri ai rulotei, pătrund gemetele de plăcere ale femeii și mormăitul acela animalic, care pe Feodor o să-l coste viața. Pentru că, într-un fel sau altul, Feodor trebuie să moară foarte curînd.

7

— Valter !

— Sînt aici, Eduardo...

— Mă crezi nebun ?

— Nu te-am crezut niciodată.

— Ascultă, Valter... Ești sigur că Iulia a murit la Budapesta ?

— Sigur, Eduardo... A lăsat-o comandamentul acolo pentru...

— Tu erai în comandament, Valter ?

Sunetele celor doi — ah, porcii, nu se mai pot stăpîni nici o clipă, primăvara asta i-a turbat, Dolly s-a-ntors de doi ani și de doi ani trăiește supliciul ăsta îngrozitor, el nu-nțelege nimic, pentru că niciodată n-a fost bărbat în sensul fiziologic, animalic al noțiunii, apa se izbește de maluri, înseamnă că cei din aval au închis ecluzele și miroase foarte puternic a cimbrișor — așa mirosea a cimbrișor prin 1936, ori 37, ori poate în 1938 cînd a plecat el să-și facă studiile în Germania și cînd tata, acolo la Grosse Werthauss — în comuna lui natală — sînt exact 25 de kilometri pînă acolo, dincolo de rîu, spre nord, au înflorit macii pe Kalvarienberg și mama a murit, și tata a murit, și bunicul a murit, și fratele lui, Hans Bassmann a murit, era un bun soldat Hans, dar prea limitat, a murit și Pill, ei toți trei au visat aici un Donauland, fiecare pe măsura imaginației lui, o reînviere a mitului vechilor popoare germanice — pe urmă totul s-a prăbușit și el cu Dolly trebuiau să ajungă sub securea Gestapoului — există o condamnare la moarte prin secure pe numele lui și pe numele lui Dolly — i-au scăpat atunci din mînă maiorul aviator Erikmann și vipera aceea de Ella Erikmann, sora geamănă a Dollyei — și-n fiecare noapte,

de cînd s-a desprimăvărat visează cimitirul satului, acolo unde este îngropat doctorul, tatăl lui şi mormîntul acela somptuos, cu colonade din marmoră neagră, din Hessen, acolo pe colina aceea, pe care cresc de veacuri stejari druidici, străvechi, unde e-ngropată contesina, mama lor, dar mai ales visează bălţile de lîngă satul lui natal, cu lişiţele, cu păpuriştile, cu perechile de raţe, cu berzele şi stîrcii lor, bălţile din care vedea răsărind luna, şi cîmpia infinită, nostalgică, peste care rotesc berzele, mereu berze... Berze albe, cu aripi mari, nemişcate.

— Tu, atunci, Valter...

— Dormi Eduardo...

— Auzi, Valter... Valter, pe sufletul mamei mele, Valter, să fii blestemat...

Omul se zvîrcoleşte penibil. Îşi sprijină trupul scheletic, atunci celălalt îi vede pielea verzuie lipită de pomeţi, arcadele sprîncenelor prevestind conturul craniului căruia boala i-a macerat carnea. Se sprijină pe braţul sănătos, ochii de meridional rătăcit în lume îi ard, are buzele uscate, respiraţia stătută, putredă, încearcă mişcări vagi cu mîna zdrobită (Eduardo, regele zburătorilor, numărul cel mai tare al circului „Rivoli").

— Să fii blestemat, Valter !... Sîngele nostru asupra capului tău, Valter...

Cade în aşternutul foarte curat. Dolly are mania spălatului. De afară se aud grangurii. Grangurii mari, galbeni, de luncă.

*

— Rulează tu, îi spune Pilotul Coechipierului.

— Dacă vrei !

Pilotul lasă comenzile. Trece în celălalt după legi necunoscute, asupra cărora nu s-a oprit să mediteze niciodată. Un el însuşi necunoscut se aplică în dublu Coechipierului, eliberîndu-l. Se abandonează în soaun rulajului rapid pe care-l imprimă Coechipierul. Siguranţei cu care acesta face să defileze hangarele, zebra, turnul de comandă. Vîntul bate dinspre vest şi ei trebuie să ia pista tocmai din capătul estic al aerodromului. Soarele cade pe betonul frecat de pneuri, pe iarba proaspătă, strălucitoare, pe cupolele hangarelor, de sus din cerul pur, angelic — ici, colo lenevesc cîţiva cumuluşi pufoşi — se pulverizează lumina albastră, valuri de lumină albastră inundă universul, îl

desprind şi-l trec dincolo, în permanent, poate în spiritualitatea aceea eternă, care-şi foloseşte vehicolele fizice doar pentru cîteva etape ale perfectibilităţii — nu pot fi în afara reprezentărilor, îşi spune — ori este un viciu fundamental al meu, ori este un viciu fundamental al speciei — se vede acolo traversînd la galop cîmpia ondulată lin, n-avea 15 ani, dar era el, cel dintotdeauna, de astăzi, de ieri, ori de altădată, care se ducea la acea întîlnire care-i paraliza întreaga fiinţă, care-l îneca în valuri de voluptate carnală — ce voluptate mai complexă, mai sufocantă poate exista dincolo de rulajul rapid, în lungul pistei scăldate în soare, prin valurile de lumină albastră, sub cumuluşii pufoşi agăţaţi deasupra, lenevind acolo, mai sus de berze — trecea la galop mic, Piccola, poneyul de culoarea incredibilă a calului bearnez care i-a adus lui d'Artagnan faima şi primele lovituri de spadă, necheza, întorcea capul şi-l muşca de vîrful cizmei, iar deasupra pădurii, spre Vermeş, cerul se autodizolva în infinit. Piccola simţea lunca Bîrzavei. Îndesa galopul. Trecea prin „grădini", poate o sălta în şa pe Uţa, o săruta, Uţa adia o boare lină de busuioc, de piele încălzită la soare, şi de miţă de oaie — o lăsa în capătul grădinii, printre lujerele înalte de ruje, bătea la trap poteca de pe malul abrupt al rîului — acolo-şi făceau cuiburile lăstunii — şi ajungea sub nuc... Nucul cel mare, rotat, care domina lunca, grădinile, cîmpul, toată împrejurimea pînă-n poala sumbră a pădurii. Nucul „Pocăitului"... Scotea zăbala. Slăbea chinga. Piccola necheza mulţumită. El se căţăra în nuc, de la poala spre subţioara crengilor de deasupra şi mereu deasupra, întîi vedea bulboana dedesubtul lui, Bîrzava se arcuia sub nuc într-o dolie adîncă şi verde, unde dormeau somnii, pe urmă vedea şi auzea vag apa şuvoind albă în scocul morii, pe urmă vedea „grădinile". O vedea pe Uţa mînînd calul orb care trăgea la roată, mergînd în cerc, ore-n şir, auzea scîrţîitul osiilor din lemn de salcîm, acolo pe unde urca el lumina era verde aurie, grea, curgea în trîmbe şi-n trîmbele acelea zburau gîze cu elitre străvezii — pe urmă vedea satul, acoperişurile de olane, de stuf, cuiburile de barză de pe hornuri, curţile pătrate şi bunicii ieşiţi la soare, ajungea la înălţimea turlei bisericii, apoi, dintr-o dată crengile se subţiau, deveneau flexibile, frunzişul se rărea, lumina se făcea albastră, vîntul răscolea frunzele şi el vedea ca-n palmă Ramna cu casele albe între livezile de pruni, vedea Gherteni-

şul, Măureniul, Şoşdea, lanurile verzi, fragede, lunca şerpuitoare a Bîrzavei, aburii tremurînd în zarea zărilor, se-ntindea în prepeleacul pe care-l împletise acolo din nuiele de răchită şi frînghie, îşi punea mîinile căpătîi şi rămînea singur, cu cerul. Treceau nori albi, scămoşi, navigînd lin. Cerul se umbrea. Cădea o trîmbă de raze pe Ramna. Se-ntărea vîntul. Intra în nuc, foşnindu-i coroana. Întorcîndu-i dosul frunzelor, păros. Ajungea în leagănul lui, aromind a cer. A soare. A holdă. Vîrful nucului se arcuia uşor, ca-n vis. Îl legăna înţelept. Matern. Altădată ajungea la nuc înaintea furtunii. Nucul foşnea, începea să vîjîie, crengile se loveau, scîrţîiau cîteodată a mînie şi împotrivire, îşi găsea leagănul devastat, într-un tangaj accentuat, vîrful nucului se despica, treceau deasupra scame cenuşii de nori negri, cîte-un trăznet fulgera scurt în pădurea de pe coama dealului şi ciorile se lăsau pe vînt, ducîndu-se negre spre capătul lumii. Apoi veneau toamnele. Se-ngălbenea nucul. Se uscau rujele în grădina Uţii. Începea Coşava. Lanurile de cucuruz, uscate, se auzeau pînă la el. Tăiau vîntul cu frunzele pietrificate. Vîntul smulgea frunzele din luncă. Le purta în trîmbe, acolo unde-i venea. Se descărna lunca. Se descărnau livezile. Pluteau tristeţile din poeziile lui Bacovia, tristeţile despărţirilor, Uţa, şi Floarea, şi Lena, dar mai ales Uţa, tristeţile primelor ore de algebră superioară, dacă voia să zboare şi voia, pentru că, altfel totul n-ar fi fost decît o trădare mîrşavă, şi-ar fi trădat nucul, copilăria, adolescenţa, s-ar fi trădat pe el şi tot ce gîndise pînă atunci despre el, dacă voia să zboare, trebuia să-nceapă cu algebra superioară. Cu mecanica gazelor. Şi cu „Niiutîn". Cu binomul acela blestemat, care, pînă la urmă nu i-a folosit niciodată. Nici în război, nici după război. Poate i-a folosit corijenţa aceea, ori mai curînd amintirea corijenţei, cu toamna de aur vechi şi bronz, cu inefabilul vîrstei de 17 ani, cu tabla neagră, ştearsă proaspăt, corul vrăbiilor în boscheţii de tuia şi ochii albaştri, tăioşi ai lui Coman : — Tîheodorescule, i-a să vedem cum stai cu binomul lui „Niiutîn"... Nucul rămăsese singur, acolo în luncă, poate-l lăsase şi veverita de la mezanin, vînturile de toamnă îl despleteau şi-l despletesc şi-acum, nucul conseovent cu el însuşi, doar nucul şi satul şi peisajul acela dintotdeauna, el e aici, în carlingă şi-ar vrea, nu ştie de ce, să fie acolo, în vîrful legănător, aromind a seve filtrate în lumina asta albastră, seducătoare.

— YR-ANN, decolează !
— Am înţeles. Decolez !

Coechipierul trage motorul în plin, cu mişcare de maestru. Niciodată un motor de aviaţie nu va atinge stabilitatea perfectă a motorului în stea. Pista se ridică în parbriz. Fiecare mişcare a pilotului trece prin comenzi în materia vibrîndă a avionului şi el urmăreşte avid ascensiunea asta lină spre adolescenţă.

ZBORUL

1

Navigatorul ascultă vîntul în frunzișul sonor al plopilor... YR-ANN se ridică în soare, deasupra cupolei hangarelor. Elicea strălucește în lumină, se frînge o rază în carlingă făcînd explozie, în lungul aleii trece la rasmut o rîndunică țistuind, și el știe că țistuie de plăcere, zborul ăsta jos, temerar, cu viraje abrupte în urcare făcînd-o să-și piardă mințile.

— Tovarășe locotenent-colonel, permiteți să raportez...

— Am văzut, sergent... Viu imediat...

A fost avansat la 30 decembrie, de ziua Republicii. A trecut Gelatină prin ianuarie. Radios.

— Felicitări, Gelule... X a făcut pasiune pentru felul cum ai lucrat în Deltă. Nu mai vorbesc de triangulația aceea gonio... Ești mare... Și eu, alături de tine. Sîntem mari... A spus-o șeful la o convocare : „Exemplu de fermitate militară, de încredere în om, în onoarea de ofițer"... și ne-a citat, băiatule. Trec pe la tine diseară, să văd Petrașcu. X a lămurit totul. Absolut totul. Chestia din Cehoslovacia, cînd ați salvat tot detașamentul acela — tu și Taciturnul în acoperire, lupta cu patrula aceea de F. W. 190 care fusese lansată asupra celor două „Fieslere" salvatoare și alte lucruri pe care eu nu le știu exact, Suedeza la Turda, mi-a fost rușine, am frecat birourile și comandamentele, totdeauna zborul m-a terorizat, de la primul incident în simplă, m-a dezagregat... Mi-a fost rușine de voi. De mine... Mă duc... Trec diseară să văd Petrașcu. Ce lumină insolită. Ce tușă...

Vîntul trece prin plopi, sonor. YR-ANN se reduce treptat spre dimensiunea punctului. Va încrucișa zona „C" în vreme ce maiorul Dumitriu își va încerca avionul supersonic între stratosferă și sol... „Șarpele" și-a instalat stația pirat, de două

zile. Își va încerca aparatura și ei au nevoie să știe exact cum funcționează această aparatură, sau mai exact, cum se manifestă ea la bord, pentru că, după încercare, la noapte, se vor executa cîteva interceptări în nori în zona „C"... Meteorul anunță furtună și toate or să fie „Original hully-gully".

Intră în sala navigatorilor. Cei de la A.T. urmăresc zborul lui YR-ANN. Trece dincolo, la ecran. Își pune căștile. E cald. Zăpușitor. Se acomodează. Interpune între el și ziua radioasă de primăvară ecranul, căștile, pîlniile radiolocatoarelor, rețelele radio, simbolurile matematice... S-a acomodat. Vede limpede. Exact. Se așază în scaunul „stas", cu vopseaua cojită. Miroase puternic a tăblărie încinsă. Maiorul Dumitriu decolează peste 7 minute... Pentru că, peste 7 minute YR-ANN intră în caroul „T"... Al țintei. Ieri seară telefonul Ioanei.

— Ai ceva grozav de făcut ?

— M-a invitat Șurub, la ei, la cină... De ce ?

— Sînt groaznic de singură...

— Vrei să ieșim cu „Hai-hui" ?

— Vreau orice...

— Ioana...

— Da, bătrîne... Te-aștept. Apropo. Merg și Theodoreștii la cină ?

— Nu !... Dana nu simpatizează cu Valentina.

— Nici eu !... Mă-mbrac. Pa...

Sălciile înflorite. Rîul verzui, opac, leneș sub sălciile uriașe, majestuoase, parfum de mîțișori, de mîl gras, de aluviuni fecunde și inefabilul. În atmosfera fluidă. În culorile pastelate ale amurgului. Vînt ușor, abia o boare. Fiecare din ei are o cheie pentru „Hai-hui". A ridicat numai vela mare.

— O aripă, a șoptit Ioana.

Au urcat spre uzina electrică, în umbrele din ce în ce mai dese, plutind lin în mijlocul culorilor. Roșu, cărămiziu, portocaliu, verde, tot cerul răsturnat în rîu. Pe mal oamenii ardeau frunze uscate și crengi. Primăvara, stăpîna absolută, exulta.

— Ai fi vrut să fii cu el, Ioana ?

Ioana adunată lîngă catarg, sub vela fîlfîitoare. Apele foșnind adormitor sub chilă. Ioana suplă, brunetă cu ostentație, de-o frumusețe sălbatică, în pulovărul mulat pe sîni și-n pantalonul bine croit, Ioana de-atunci, bucălată, speriată, rătăcită, cu ciorăpeii murdari și rupți, înfofolită într-un cojoc, mușcînd printre sughițuri dintr-un știulete fript pe spuză, doi ochi spe-

riați de copil și-acum, aceiași ochi speriați, ori poate numai triști. Ioana în demnitatea ei stranie, în fecioria ei tîrzie și pură. Știe că n-a cedat nici unei ispite. Că nu și-a găsit încă bărbatul și acum, cînd și l-a găsit, bărbatul aparține prin lege unei Valentina Patricia Șerbu, care-l folosește intim sau public, exclusiv pentru comoditățile ei. Blestematul de Șurub s-a-nsurat și de cînd s-a-nsurat a trădat integral cauza comună. Îmbătrînim, își spune. Începem să ne vedem egoismele. „Albatrosul" aparține altora. Unor străini. Foarte tineri. Aproape uitați de noi...

Pe mal un trio de tenori cîntă o melodie duioasă, acompaniindu-se cu ghitarele. Pe rîu curg umbrele și vela decupează din cerul fosforescent, o aripă albă. Filfîitoare și nostalgică.

— Sînt 882... Recepție.

— 882 fii gata...

În adevăr. YR-ANN mai are 4 kilometri pînă la marginea vestică a caroului „T".

2

Nu există nimic în afara plăcerii de a fi singură, în baie, la ora asta a dimineții, dincolo de servitutile majorității femeilor, slujbe, copii și ar fi nedreaptă dacă nu i-ar recunoaște lui meritul de a-i asigura această libertate absolută, ca și situația materială care să-i confere demnitate și independență. Poate spune c-a reușit în mod magistral să-mpace două aspecte ale vieții ei, ireductibile la un numitor comun. Viața spirituală și cotidianul. Își spune că o femeie veritabilă trebuie să-și asigure ora ei de mister. Ora în care trece de la somn, la funcția ei esențială, aceea de a place, de a iradia un „ce" inefabil, inexplicabil, mereu între carnal și spiritual, mereu în prezentul total... Dușul. Își vîră părul sub casca de baie, roșie. Mai fierbinte. Ștefan are dreptate. Păcat că dreptatea lui nu se adresează decît acestor habitudini de om obișnuit să-și suprasolicite fizicul... Acum rece... I se pietrifică sînii cu carnea densă, pulpele, șoldurile. De-o lună Pictorul o imploră să-i pozeze pentru un nud. De-o lună face elogiul, aproape dement, al trupului pe care-l supune ea jeturilor, știe că pînă la urmă va accepta să-i pozeze pentru tabloul căruia el îi spune de pe acum „Fausta în gris", poate că modelul îl va obliga să se depășească, va accepta asta

nu atît pentru salvgardarea artei nudului — ah, unde sînt marii maeştri, acei pictori îndrăgostiţi de formele feminine şi misterul lor etern — va accepta numai pentru a-l zdrobi şi stăpîni — el, nebunul, este de pe acum zdrobit, sclav la picioarele ei şi asta îi dă o senzaţie ciudată, necunoscută, un gust ciudat al propriei fiinţe — se pare că decolează un avion, zgomotul de motor o agasează pînă la exasperare — acum cearşaful de cînepă, este inegalabil, o frige carnea, gata...

Trece în camera lor, în fapt camera ei, pentru că şi-a aranjat şevaletul la fereastră, lucrează noaptea, noaptea desenează, şi Ştefan s-a mutat dincolo... A jignit-o spunîndu-i că la ea miroase a vopsitorie. Că ea însăşi a-nceput să miroase a vopsele şi uleiuri.

A găsit la „Consignaţia" un şal de Caşmir veritabil. Are să-i pozeze deminud. Asta trebuie găsit. Se priveşte în oglindă. O femeie matură, umeri rotunzi, de porţelan uşor patinat, linii sinuoase, gîtul — gîtul atît de tînăr, o femeie în picioare nu înseamnă nimic decît îmbrăcată, o femeie goală începe să-nsemne totul numai culcată.

Scoate şalul de Caşmir din dulap. Se lungeşte pe studio. Îşi drapează şoldul cu mătasea calină, fluidă, de un roşu sîngeriu, sufocant. Prea arată a Delacroix. Altceva. Ceva în care elementul sexului să se sublimeze în femeia modernă. Pe dracu. Asta este bruneta aceea a lui Renoir... pst, pst, un lapsus (deschide „Istoria Artei" de Mihail Alpatov şi găseşte dincolo de pagina 400, planşa XIV, 80 Auguste Renoir, Nud). Nud... Asta nu spune nimic. Librarul ei i-a dat pe sub mînă cîteva volume din „Bibliothèque Marabout". Ia să vedem... Aici trebuie să fie... Manet. Splendid. Cîtă naturaleţe, cîtă candoare, cîtă splendidă feminitate. Ce colorit. Fondul. Ce idee să pictezi un fond în verdele ăsta carnal. Manet este visul ei. Să pictezi abstracţiuni, dar să-l iubeşti pe Manet. Asta înseamnă sublimul. „La blonde aux seins nus"... Asta trebuie să fie. O replică dată tabloului lui Manet... Singurul inconvenient rezidă în faptul că Pictorul a acceptat să conducă cenaclul pictorilor tineri „Ion Andreescu", şi că acolo, impertinentul acela, furiosul acela, i-a spus că face gargară, că de la Braque încoace asta se ştie pe dinafară şi că mediocritatea, oricît ar fi de cocoloşită în formule şi-n fotolii, pînă la urmă trebuie să cedeze valorii. Pictorul a făcut o criză, a zăcut cîteva zile cu febră, a gîndit hamletian la nerecunoştinţă şi ea i-a spus net că „dacă

te bagi în lături, te mănîncă porcii"... Cu atît mai mult cu cît impertinentul acela a vorbit de pseudopictura unor cuconițe muncite de spleen, spleen-ul provenind dintr-o plus nutriție — măgarul, și din obiceiul de a se îmbrăca exclusiv din pachet, ori la „Romarta"... De fapt s-a discutat ca ea să fie primită membră stagiară a Uniunii Artiștilor Plastici, înaintea tînărului care expusese la cîteva Regionale, Interregionale, avusese trei „personale" și la două Naționale obținuse un premiu trei și o mențiune. Biroul Filialei, alcătuit din oameni așezați, moderați, care monopolizaseră, e drept, comenzile, aveau ateliere proprii în care zugrăviseră cu obstinație anecdotele referitoare la „Lupta împotriva incendiilor", ori cele la fel de dramatice referitoare la „Regulile de circulație" (pfui, asta a spus-o ciobanul acela de Radu Belcotă la plenara Filialei) mă rog, tînărul din invidie prost ascunsă...

Va fi o surpriză pentru Ștefan, care n-o ia în serios. E stupid, cazon, limitat. Astăzi i-a lăsat mașina... Excelent. Are să treacă pe la Filială, la Fondul plastic. Poate au adus „tempera". La atelier să-l scoată pe Nell la peisaj. Ștefan mănîncă la popotă. Au să se întoarcă direct la cenaclu... unde dracu' am pus păcătoasele alea de fișe... (Aleargă goală prin casă, răscolește sertarele, mapele cu desene în cărbune, soarele intră în valuri orbitoare pe ferestrele larg deschise)... păcătoasele de fișe făcute după niște albume ale lui Henri Perruchot inexistente în bibliotecile precare ale colegilor de la Filială — așa că tînărul furios o să vadă ce înseamnă „știință", nu gargară și frondă... Cum să se pieptăne astăzi ? A la Brigitte Bardot cînd cu nebunia de la Saint-Tropez la cei 40 de ani ai lui Bob Zaguri ?... Nu merge ! Altceva. Sobru. Un coc !... Ura ! Evrika ! Un coc imens, compus savant cu grima ochilor. Asta dă mister, sobrietate și cîștig de cauză... Splendid ! Splendid !... Și Nell îi va șopti, ea știe cît de sincer este, îi va șopti înfiorat : „Infandum, regina, jubes renovare dolorem". Își aruncă pe umeri mătasea însîngerată a șalului de Cașmir. Iese la geam. Respiră profund, nările fine îi palpită înfiorate, vîntul îi zbîrlește părul, îi curge pe umeri, îi alunecă în sîn. Valentina rîde, aude tunetul vibrant al unui motor cu reacție, după cea dintîi percuție a liniștii îl uită, nu se aude decît pe ea, fericirea necunoscută, echivocă, clocotitoare care-o inundă, avionul taie sonor dimineața strălucitoare și ea urmărește avid jocul sentimentelor, al stării ei de libertate interioară absolută, își spune

că Destinul o răsplăteşte pentru toate suferinţele de odinioară şi că, în primăvara asta, o dată cu florile de liliac... Rîde... Se-ntoarce în odaie. Se-ntinde pe studio. Măsoară printre gene drumul care i-a mai rămas soarelui pînă la ea... În pervaz aterizează un vrăbioi. Ţopăie. O priveşte cînd cu un ochi, cînd cu celălalt. Îşi zbîrleşte penele. Îşi umflă guşa. S-ar putea picta asta. În genul în care ştiu chinezii să picteze vrăbii. Ori berze. Ori rîndunele. Soarele a ajuns la încheietura mîinii. Ce albastre sînt vinişoarele... Ce dulce şi ameţitor sărutul luminii. „*Ce succès devait être, hélas ! sans lendemain*"... [1] Cine-a spus-o ? Şi apropo de ce ? Trebuie neapărat să-şi aducă aminte. Rămîne goală pe studio, se destinde, soarele îi mîngîie sfîrcul şi ea adoarme, cu buzele răsfrînte într-un zîmbet leneş.

3

— 882, gaz !

YR-ANN atinge careul „T"... 882 decolează cu forţajul.

— 882, cap compas 265°, eşalon 8...

— Am înţeles.

Lucrurile au ajuns la capăt. Peste cîteva minute, deznodămîntul. X vrea să ferească acţiunea de complicitatea nopţii. Se teme că în conjuraţie cu noaptea, „Şarpele" i-ar da de furcă mai mult decît este necesar. Ar cădea cîţiva oameni şi X n-o vrea o dată cu capul. La acest aspect al vieţii nu s-a oprit niciodată... Punctul luminos care-l reprezintă pe 882 se apropie vertiginos de locul unde s-a amplasat „Şarpele"... La dracu. YR-ANN a ieşit din zonă.

— 882... Stînga la comandă. Scoate pe 85°.

— Stînga la comandă.

Ce s-a-ntîmplat acolo sus ? „Şarpele" şi-a schimbat domiciliul ?

— 882, eşalon 30...

— Am înţeles. Eşalon 30.

Punctul luminos ţîşneşte spre marginea superioară a ecranului.

[1] Acest succes trebuia să fie fără urmare (l. franceză)

— 882, dreapta la comandă. Scoate pe 265°.

— Am înțeles. Scot pe 265°.

Îi ordonă pilotului să zboare trei minute pe direcția 265°... Asta-nseamnă că va ajunge din nou deasupra stației pirat unde va-ncepe lucrul, provocînd-o. Maiorul Dumitriu este un temerar. Partea finală comportă o „tragere" în ținta terestră, recte un picaj de la 10 000, care-l va amorsa pe „Șarpe"... Nu s-a oprit niciodată la tenebre. La oamenii tenebrelor. De 25 de ani „Șarpele" trăiește în tenebre. De ce? Ce rațiune profundă, pentru că trebuie să existe una, l-a adus acolo? Sfîrșitul lui octombrie. Tulcea. Bătuse sute de kilometri de Deltă. Văzuse lebedele migrînd. Îl dezarmaseră întinderile nesfîrșite de stuf galben. Vitele pitice, fumurii, cu părul pieptănat de vînt. Nu găsise nimic. Căuta icoane pe sticlă și stupina verde a domnului Brănișteanu. Mînca semințe pe debarcaderul-ponton Nr. 3. Se lăsa macerat de vînt. Pontonierul întinsese știuculița la uscat. Și somnii. Veneau cei de pe vasele care-aduceau peștele de la Sfîntu-Gheorghe, ori de la Jurilovca, cu coșuri pline de pește ales, peste care aruncau cîte-o pelerină. Cucoanele și gospodinele așteptau răbdătoare, sub ochii somnolenți ai milițianului. Milițianul se făcea că pleacă. Pontonierul desfăcea marfa rapid, la prețul peței plus votca... Votca pe care-o bea probabil cu milițianul. Era o afacere măruntă. Două, trei coșuri de fiecare vas. Zece coșuri a un pol de kile pe zi. Hm... Cam mult, băieți, și-a spus. Cam mult. Două mii de kile în zece zile. L-a luat din scurt pe pontonier. Au sărit gospodinele. În cabina pontonierului, l-a văzut pe Eduardo. Stătea la masă și desena... Pontonierul i-a făcut vînt pe mal. Acosta „Abrud", venind cu pasageri și mărfuri de la Chilia Nouă. Valurile s-au izbit în ponton, au plesnit bolovanii de la piciorul dheiului și pe pasarelă a trecut Ella, sprijinită la brațul unui bărbat uriaș, cu barbă roșie, sîrmoasă. Ella era brună, căidea amurgul, Monumentul naviga în apele sîngerii ale cerului și o șalupă se căznea să iasă din anaforul mare din fața șantierului, care-o trăgea spre mal, acolo unde eșuase anul trecut „Helgoland", vaporul norvegian de 14 000 de tone. Așa a găsit stupina sistematică din curtea cu salcîmi pîrjoliți, sus, pe strada de lîngă „Cimitirul eroilor", în a treisprezecea zi de stat în Deltă. Rețeaua lui X îl fixase pe Eduardo. Stupina era acolo, sub salcîmi. Nea Ojoc, cîrmaciul ros de reumatisme, bătuse cuie în stupină, întinsese sfori și pe sfori se

usca, despicat și sărat, somnul. — Ce om bun la suflet și milos, domnu Brănișteanu (nea Ojoc avea o icoană mare pe sticlă, era pensionar, se tocmiseră toată după masa, probabil asta era una din plăcerile secrete ale lui nea Ojoc, stăteau pe prispa de lut în soarele dulce, fierbinte, mirosea a frunze de salcîm ofilite, a pește sărat și-a Dunăre), ehe, om ca domnu' Brănișteanu, a adus din Deltă doi copii, pe Ionică și pe Vasia, orfani, copii de pescari, i-a înecat o furtună pe amîndoi, poate erau beți, i-a dat în gazdă la coana Eufrosina, i-a îmbrăcat, le-a cumpărat ghiozdane, îi ține la școală, parc-ar fi copii de doctori, el umblă mult că-i responsabil la Academie cu albinele, cu stufăritul, da nu trece cinșpe și vine mandatul... 300 pentru unu, alte 300 pentru altul... Cu stupina asta mă duc eu pe la Mahmudia, pe la Nicolițel, după cum înfloresc florile, c-am început să le cunosc. Să bem o cafeluță și să facem tîrgul. Dai patru bătrîne și mai pui doi poli, să am votcă. Aștia fără să știe coana Marița... Haide! Vira ancora, pînă nu schimb bordul.

Bătrînul uscat de vînturile Dunării, sound, vînjos, cu încheieturile degetelor umflate, privește undeva în amurg. Să știi de la mine, domnule. Omul care stă și-ascultă albinele, ori muzica, e om de suflet. Și domnul Brănișteanu, cînd vine la stupină, stă răstignit pe spate, vin albinele, îi umblă pe frunte, pe obraz, îl cunosc și el pune magnetofonul și-ascultă muzică. Ascultă ceasuri întregi...

— O fi avînd un magnetofon special, cu baterii.

— Dacă e de la Academia de stupărit, are... Păi, cum ziceam. Patru bătrîne și trei poli... De-o votcă. Hai în casă că se face frig... Trage un curent pe Dunăre, de-ți îngheață măduva. Prin '35 eram cîrmaci pe „Rîndunica"...

YR-ANN reintră în caroul „T".

— Aprobați să-ncep lucrul, cere maiorul Dumitriu în căști.

— Aprob, răspunde.

„Șarpele"... Johann König, clopotarul. Locotenentul Ionescu-Demaror. Războiul. Ella Erikmann... Țeava rece a pistolului mitralieră pe care i-a pus-o în gît plutonierul acela S.S. Conacul. Cariera de piatră. Ioana. Apoi Budapesta. Iulia Herth despicată de rafală. „Allgau".

— Repetați schema, spune maiorul Dumitriu.

Brusc, i se brobonește fruntea. În limbajul convențional stabilit, asta-nseamnă perturbații pe altimetru, vitezometru și

compas. „Șarpele" nu și-a rezistat Destinului. Aude foarte clar glasul Pilotului.

— Alo stația ! Pană la aprindere. Aterizez.

4

— Ce dracu face dom'le, locotenentul ăla de jos... Dacă nu-l oprim, strică totul.

Pilotul se uită sub avion. Tractoarele cu discuitoarele execută precis mișcarea de du-te vino ordonată, apropiindu-se de stupina pe roate. Antena stupinei se vede desemnîndu-se fin pe cer. Unul din autocamioanele cu „țărani", ieșiți la muncile cîmpului, taie peste semănăturile de toamnă, direct spre stupină. Rulează în viteză pe grîul verde și el simte în carlingă mirosul amețitor al firelor mustinde, strivite sub roți. Dispozitivul lui X este impecabil. Au descoperit ieri rulota, cealaltă stupină și Jeep-ul, mascate abil sub curpen, iederă și răchită, la capătul unui canal colector care taie cîmpia pe cîțiva zeci de kilometri.

— Nu se putea în alt loc, a spus X. Acolo, în căderea aia de apă, au amplasat turbina.

Canalul se varsă în rîu printr-o cascadă miniaturală. De dincolo, de pe celălalt mal se apropie alte cinci tractoare, cu semănătoarele după ele. Fiecare semănătoare are un „echipaj" de doi oameni. Cad exact pe locul unde vizavi sînt amplasate „obiectivele". De aici, dispozitivul se articulează inteligent. Vede autocamioanele, trei, cu trupă îmbrăcată în straie de lucru, cele două tractoare cu remorci cărînd saci (sub saci cîte două grupe de pistolari, unuia îi lucește țeava automatului) închizînd malul rîului spre sud, o cisternă blochează podul, singurul pod peste canalul colector și pe liziera pădurii, la cîțiva metri în adîncime, perfect mascați, soldații cu cîinii lupi, plutonul locotenentului aceluia major oacheș, foarte sigur pe el... Pilotul taie contactul.

— Alo stația !... Pană la aprindere... Aterizez !

Coechipierul manevrează cu o precizie exemplară, căreia îi adaugă altceva, ceva de dincolo de tehnica pilotajului, de antrenament, de cei peste 25 de ani de cînd face treaba asta. Fiecare mișcare pe manșă și paloniere ține de artă. Pilotul se

lasă sedus de virajul abrupt, de S-ul desemnat viguros și elegant în văzduh, de vîjîitul hobanelor, tarlaua de grîu intră în cupolă pe stînga, se-nclină vertiginos, ajunge aproape paralelă cu orizontul, revine, aripile avionului o expulzează cu o detentă în jos, acum vede numai cerul, albastru, luminos, plin de muzică, tarlaua nesfîrșită, verde fraged se-nșurubează în elice și toate mișcările astea pe trei dimensiuni, îi dau o senzație de detașare totală, un sentiment adolescentin, inexprimabil, parc-ar fi la cel dintîi zbor, la aclimatizare, parcă ar gusta acum, pentru întîia oară euforia plutirii, a libertății absolute a trupului. Coechipierul pune avionul în glisadă, șuierul hobanelor se amplifică, grîul aleargă sub roți, trece razant peste cabina autocamionului și aterizează lin, aproape neștiut, în orgia de clorofilă și-n apele tremurătoare ale văzduhului care-mbracă țarina. Pilotul își lasă mîna pe umărul Coechipierului.

— Mulțumesc, îi spune.

Coechipierul zîmbește stins. Deschide cupola. X iese pe plan. Camionul trage alături. Soldații neîndemînatici în salopetele de muncitori agricoli știu lecția pe dinafară. Sacii cu îngrășăminte chimice sînt deșertați în rezervorul avionului.

— Unde alergi ca un bezmetic, locotenente, mîrîie X.

Tînărul ars de soare clipește mirat.

— Am interceptat mesajul dumneavoastră, tovarășe colonel.

— Ce mesaj, băiețel ? Ai halucinații ?

— YR-ANN, asupra obiectivului cu toată viteza... Aici YR-ANN...

— Am să-ți lungesc urechile, tinere. Aici nu ne jucăm de-a Megrait... Știi bine că toate convorbirile se fac în cod. Descarcă-ți marfa asta în salopetă la cotul rîului. Rămîi pe ascultare și acționează exact... Șterge-o.

X urcă în avion. Înjură solemn, într-o limbă necunoscută. Spune :

— Am cerut numai ofițeri maturi și ei... Haidem ! „Șarpele" știe totul. Aterizăm acolo.

Coechipierul își încrucișează mîinile la piept.

— E rîndul tău, comandante.

Pilotul apucă volanul secționat al manșei. Cu o mișcare dulce, prelungită, trage maneta de gaze în plin.

5

Dănuț a făcut o gripă stupidă. Are convulsii. Mai ales noaptea, arde, obrajii i-au căzut, toată carnea i-a fost parcă macerată de febră. Nici nu crede că Dănuț nu e copilul lui. Ce-nseamnă a fi „al tău" ? Dana a rămas gravidă. Îi ia mîna noaptea, i-o sărută, pe urmă i-o pune pe pîntec și-i șoptește : — îl simți, dragul meu ? El nu simte nimic. Ce stranii sînt nopțile acelea cînd el ascultă respirația lui Dănuț, chinuită de febră. Ce-nseamnă reținerile Danei față de Dănuț cînd este el acolo ? Asta trebuie să-nceteze imediat. Copilul este deasupra oricărei culpe, oricărui gînd meschin. Ce vină are Dănuț că Dana l-a iubit pe doctorul Rizescu — asta îi trezește o gelozie acidă — ce stupid ! Decolarea asta a fost o decolare de maestru. — Bogdane de ce ești tu aviator ? — Bogdane dacă ești aviator înseamnă că te arzi pe obraz ? — Acolo sus umblă vîntul ?... Ca cine zboară ? — Mai repede decît rîndunelele ? — Dar decît avionul ? — Și eu vreau să mă fac aviator !... Un univers uitat. Parcă n-a avut niciodată copilărie. Parcă n-a știut decît goarna la deșteptare, raportul, stingerea. Ah, copilăria lui fără mamă. Ce uriaș, ce sublim : mamă... Și tatăl lui care l-a dat la liceul militar, mirosul Danei, de mamă, capul bucălat al lui Dănuț la pieptul Danei și lumina blîndă a veiozei și mîinile albe ale Danei pe fruntea ușor transpirată a băiatului — deștepta-reea ; trei minute pentru spălat, executa-rea, paturile aliniate, planton, bocancii lustruiți, copilăria lui severă, copilăria lui aspră, adolescența lui între voievozi și arme, cît de sălbatic se-ntoarce la copilărie prin Dănuț și Dana nu sesizează asta. Ea crede că-l jignește cu dragostea manifestă pentru copil, prostuța de Dana, prostuța. Ea nu știe cum se regăsește în ipostaze fermecătoare atunci cînd pleacă cu Dănuț la pescuit și ea le așază merindea în raniță, oh, Dana dar tu ești atunci mama, Dana, și mie îmi dau lacrimile, aș vrea atunci să uit cel puțin 35 de ani din viața mea...

— Ne supraveghează, spune X.

Coechipierul își lipește fruntea de plexiglasul cupolei. Sub tufele de curpen fulgeră sourt lentilele unui binoclu. Pilotul închide prăfuitorul. Virează în cuțit. Ia semănătura în lung. Filează jos, la rasul grîului. În parbriz lunca crește vertiginos.

— Trageți-vă automatele sub salopetă, spune X... Numai la ordinul meu.

6

Pișta galopează pe zare, exact pe linia tremurătoare a orizontului. Galopează furios acolo, cu mișcări sacadate, abia o siluetă, abia o intenție, pe urmă apar alte puncte, și altele, cresc cu repeziciune, herghelia își urmărește conducătorul, armăsarul gonește drept spre tufele de răchită unde stă ascunsă ea, Lola nechează subțirel, tropăie pe loc, își ridică nările catifelate, aude glasul gros al lui Arpad, grăjdarul tînăr adus de la Karcaa care-o liniștește pe Lola, miroase a sudoare de cal, a pelin și-a izmă, o mie de miresme vegetale calde, aținătoare se ridică din ierburile arse de soare ale pustei, ce splendid galopează Pișta, armăsarul negru. Se văd siluetele paznicilor și dinspre conac, cea subțire, albă a contelui, mama și Ella cu docarul și Arpad care nu era Arpad, ci sublocotenentul de husari Virag Attila de Baja în travesti și-n concediu, portăreii la porțile conacului, casa insalubră din Buda, falimentul și clubul de echitație unde tata i-a găsit un loc de instructoare pentru Iuliștile grăsulii ale marilor financiari... De cîte ori stă în mijlocul unei cîmpii, cum stă acum pe malul rîului, imaginea armăsarului galopînd pe zarea tremurătoare revine obsesiv, pînă la lacrimi... Aruncă blinkerul la marginea stufărișului... Totdeauna știuca a mușcat bine aici. Aproape că n-o deranjează zgomotul prăfuitorului. Zgomotele tractoarelor. Vastitatea cîmpiei, a cerului, anihilează zgomotele și nu rămîne decît clipotul apei în maluri, curgerea șuvoitoare a canalului, vîntul în sălcii... Ah !... Stuful se mișcă violent acolo unde ea recuperează firul pe mulinetă... Un rățoi. Măcăie sfîrșit. Plutește într-o rînă. Își tîrăște o aripă. Un rățoi sălbatic, cu penajul verde spre negru strălucitor, cu guler alb. Alt foșnet în stuf. Doamne, o vulpe... Își ține deasupra apei doar nasul negru, spinarea și partea superioară a cozii. Rățoiul se lasă scurs la vale. Abia-și ridică

pliscul deasupra apei. Vulpea se-apropie vizibil. Are ochi rotunzi. Galbeni. Îşi ţine urechile ciulite... Spectacolul este de-a dreptul excitant. Îi este poftă de Feodor. Feodor a descoperit secretul suprem al împreunării. Feodor nu gargariseşte, nu recită, nu lăcrămează. Se limitează la rolul de mascul viguros, şi-atît. Au să-şi facă o fermă în Australia. Ori în Noua Zeelandă. Are să crească raţe japoneze... Un zvîcnet. Răţoiul a mai cîştigat trei metri de viaţă. Vulpea ţîfneşte pe nări, nemulţumită. În Deltă a ascultat reţeta după care vulpea scapă de purici. Ia un băţ în bot şi se cufundă în apă. Lasă afară doar băţul şi nările. Puricii se salvează de înec pe băţul căreia roşcata îi dă drumul pe apa sîmbetei... Pe toţi dracii ! Răţoiul e mai şiret decît vulpea. Se dă la fund... Vulpea înoată în cerc, stupefiată. Răţoiul apare în marginea stufărişului. Expediţia submestră l-a înviorat. Vulpea asta se lasă dusă de nas. Probabil dibăcise cuibul unde clocea raţa... Măcăit. Aproape triumfător... Dacă n-ar fi rechini în apele acelea albastre, sudice, ar vrea să-şi cumpere o fermă pe malul mării Tasman. Ori dincolo. Pe al Pacificului. — Ai obosit scumpa mea, îşi spune, recuperînd visătoare coarda de nylon...

...În stupina sistematică. Cel numit Feodor scoate capacul stupului Nr. 3. Ridică rama plină de miere. Apasă un resort. Apare culisînd silenţios un ecran de radiolocator. Aude albinele afară, la urdiniş. Desface capacele stupilor 7 şi 9. Împinge antena telescopică. Cuplează radioemiţătorul. Sistemul de bruiaj. Aduce un aparat de respirat sub apă cu circuit închis din cabina de locuit, amenajată cochet, cu pat pliant, reşou, perdeluţe albastre, apă curentă la o chiuvetă liliput. Îşi fixează căştile. Intercepteazâ :

— Alo staţia !... Pană la aprindere... Aterizez !

Dintr-o trusă de scule alege o pilă suprafină. Feodor conteazâ să iasă din ţară folosind scafandrul autonom cu circuit închis, un scafandru tăcut, care-i permite să se cufunde liniştit pînă la 10 metri. „Şarpele" a simţit că s-a-nchis laţul. Singura şansă rămîne pneumatica cu motor, care-i va duce pînă la frontieră şi scafandrul autonom, cu care o vor trece, folosind fundul rîului. Afurisitul ăsta de scafandru cu circuit închis este însă foarte periculos. Butelia este încărcată cu oxigen pur, la presiunea de respiraţie = 2 kg/cm². Un defect să zicem la supapele de distribuţie — înseamnă convulsii şi moarte subită. Feodor pileşte atent racordul supapei A. La presiunea

oxigenului, va ceda. E bine, pentru siguranță, să lase aer atmosferic în sacul respirator. „Șarpele" n-are să simtă nevoia să-l alimenteze cu oxigen din butelii. Sincopa va fi matematică. Imbecilul și-a pus un semn la detentor. Firul de păr. Răsuflatul fir de păr, cunoscut în toate romanele polițiste de la facerea lumii. De ce-o fi fost nevoie să lanseze mesajul fals? Ce vrea să verifice, idiotul? Dacă sînt urmăriți, nu face decît să confirme urmăritorilor prezența lor. Dacă nu sînt, totul este inutil. Periculos de inutil. „Șarpele" nu mai este „Șarpele". S-a ratat. L-a văzut azi noapte îngenuncheat la căpătîiul lui Eduardo, rugîndu-se. Jalnic. Stupid și caraghios. Trebuia s-o facă înainte... Cel de sus se angajează în picaj. N-are decît. Trece toate sistemele pe „automat" (stația asta a fost adusă de el bucată cu bucată de pe submarinul „U312" și montată de el bucată cu bucată, ingineria „Șarpelui" oulegînd roadele însă). Așază scafandrul în chesonul etanș, din plastic, iese din stupină și coboară malul, pe o potecă ascunsă sub curpen și sălciiș pînă la un golf minuscul, tăiat tot de el în păpurișul des al malului. Pneumatica specială, la locul ei sub stuf. Motorașul?... Perfect... În clipa cînd se ridică, vede dincolo, în trestie, un luciu scurt, metalic... Se-ntinde. Cască... Prăfuitorul virează exact la verticală. Se descheie la pantaloni. Se dă după trunchiul unei sălcii... Cu mișcări suple, se prelinge tîrîș spre locul unde pescuiește Dolly. Transpiră. Fire lipicioase de păianjen i se agață de obraz. Ajunge în spatele femeii. Îi spune în germană:

— Dolly! Psst! Dolly!... Stai așa. Aruncă blinkerul... Încă o dată... Fixează undița... Ia-ți autonomul sub halatul de baie... Intră în apă, tîrîș.

— Sînt aici Fe?

— Da!... Și pistolul cu surdină... Dar repede, pentru numele lui Dumnezeu...

7

Dintr-o dată Ioanei i se pare că stă scufundată într-un clopot de sticlă, la mii de kilometri sub nivelul lumii, într-un univers pustiu. Într-un clopot de sticlă, sub care s-a făcut vid și că odată cu aspirarea lumii sensibile, i-au fost aspirate gîn-

durile, simțurile, că există aici deposedată de ea însăși, o ființă inferioară, protoplasmatică, figurînd absurd lîngă microscopul electronic, lîngă aparatura lucie, stranie, inumană. I s-au absorbit gîndurile. I s-a absorbit memoria. Memoria figurilor. A cotidianului. Pînă și memoria cuvintelor. Spune Ștefan și nu se aude. În vid, sunetele nu se propagă. Spune Ștefan și asta nu-nseamnă nimic. Memoria ei nu asociază nimic, cuvîntul se golește de sine însuși, rămîn niște litere, absurde, schiloade, cuvîntul se dezagregă, literele cad, ori se recompun într-o infinitate de cuvinte care nu-nseamnă nimic — leptospirele, ah da, leptospirele, asta este lucrarea ei de doctorat, privește în microscop și le vede, iată un cuvînt cu memorie, sînt acolo aglutinîndu-se după legi încă obscure, într-o liniște fantastică, liniște care-o înnebunește... Peretele de sticlă al laboratorului. Albul halucinant al pereților în faianță... Nu mai poate răbda... Și neliniștea. Nu neliniștea fizică, neliniștea care-i torturează sînii și trupul noapte de noapte, neliniștea care-i trece din primăvară în sînge, altă neliniște, aproape de spaimă — deschide ușa de sticlă, grea, ridică rulourile de plastic verde, deschide ferestrele, larg, intră soarele, mașinile aleargă pe bulevardul însorit, trec studenții, pîlcuri ciripitoare de studente, vesele, cu ciufuI în vînt, salcîmii abia înmuguresc, turlele catedralei se-avîntă dincolo de plopi în aerul dens, cald, cu olanele lor verzi strălucind și pe capul solemn, de bronz, al savantului, vrăbiile se gîlcevesc fără rușine. Aleargă la telefon.

— Colonelul Theodorescu este în misiune, duduie. Reveniți... Nici locotenent-colonelul Dicescu... Nu. Nu vi-l putem da. Reveniți după program.

Sunetul sec al receptorului... La dracu. Asta nu este o zi pentru leptospire. Absurd... 11,10... La 11.30 pleacă un autobuz spre aerodrom. Din jumătate în jumătate de oră... Ura ! Și neliniștea. Absurd. Vrea să-l vadă. Are să-i spună... — Ura, Pilotule ! Comite o infidelitate. Hai să ne plimbăm aiurea... Ți-e frică ?!... Frică îi este ei. O frică adîncă, scursă în ea toată. Îi transpiră podul palmelor... Oglinda !... Ce cearcăne ai fetițo... Haide. Ești frumoasă. Și nebună, nebună... Își ia poșeta. Aruncă cîteva rînduri pe-o carte de vizită. Așază cartonașul pe ocularul microscopului... Pe stradă știe că bărbații întorc capul după ea... Altădată ar fi sufocat-o scîrba. Astăzi îi place. Îi place chiar glasul sugrumat al pletosului care-și potrivește pașii după pașii ei...

— Stimată doamnă, nu știu dacă vă amintiți de mine... La serata maestrului...

— Nu-mi amintesc stimate domn... Ia-o la dreapta, pe verde, altfel chem milițianul.

Stupoarea pletosului o-nveselește pînă la lacrimi...

— Taxi !...

— Poftiți doamnă...

— La aeroport... Cu toată viteza...

*

Din străfundul amintirilor vine bătaia de clopot, vine de dincolo de el, poate din copilărie, ori și mai de departe, stăruie în aerul verzui al rulotei, îl face să vibreze și aerul se clatină sonor, apoi cade în pulbere pe obrazul lui Eduardo care șoptește cu buzele descărnate, mușcate adînc de moarte :

— Angelus !

Horcăie, se chincește, îi caută privirea și-n ochii încă vii „Șarpele" întîlnește răceala judecății definitive. Ochii reci ai muribundului îl paralizează, îl descompun, stă acolo, cu mîna scheletică în mîna lui, încearcă să formuleze rațiuni : „Eduardo a fost unul dintre cei mai exacți informatori, în ciuda rasei lui blestemate, rasă de pungași, libertini și superficiali, de palavragii și juisori, care este rasa latină, corcită cu toate semințiile lumii". „Avionul prăfuitor n-are nimic cu urmăritorii". Trăiește dintr-o halucinație în alta. Au început să-l lase nervii. Ce stupid — „ce vrei Eduardo — asta a fost piesa băiatule, ce vină am eu băiatule c-ai făcut un cancer, că duceai cancerul ăsta în tine de cînd te-ai născut ? Hertha ! Ce vină am eu c-a murit Hertha acolo ; a murit ca un soldat, așa cum au murit milioane de soldați de-ai noștri, pentru o idee sublimă. Nu Eduardo, n-ai să mă tragi în pămînt cu tine, mi-e groază de pămînt, ah nu te uita așa la mine Eduardo, Eduardo, pentru numele lui Dumnezeu"...

Eduardo se abandonează. Privirea i se împîcleșe. Respiră profund. Un geamăt. Altul. O crispare. Alta. Cunoaște asta. Cunoaște asta de la interogatoriile care se sfîrșeau așa, atunci cînd el... Era aici splendoarea morții, este aici, în fiecare din noi liniștea definitivă, inumană, pentru că niciodată Eduardo n-a fost atît de frumos, de sublim frumos, de nepămîntesc frumos ca-n clipa asta a odihnei. Dumnezeule, ce trăsături,

cîtă liniște, cîtă împăcare, cîtă serenitate acoperă acest biet acrobat cules dintr-un circ... Și clopotul. Din străfundul amintirilor vine bătaia de clopot, vine de dincolo de el, poate din copilărie, ori și mai de departe, stăruie în aerul verzui al rulotei, îl face să vibreze și aerul se clatină sonor și cade în giulgiuri verzi peste obrazul împăcat al lui Eduardo „regele zburătorilor".

Aude în toți nervii pașii prelinși pe lîngă rulotă. Vede umbra imensă a lui Feodor.

— Sînt aici, spune Feodor, urcă în rulotă, aruncă o privire mortului, spune — ăsta a scăpat ușor — apoi descuie lacătul chesonului și scoate cei doi scafandri, în timp ce Dolly, foarte calmă, trece pe lîngă Eduardo (ah cum miroase a femelă în călduri cocota asta de Dolly), deschide sertarul și cu o mișcare sigură încarcă pistolul cu surdină...

— Trebuie să trag pneumatica pe mal. S-o ducem cîteva sute de metri la vale, pe sub sălcii.

— Jeepul ?

— Nu ține, patroane. Uită-te !

„Șarpele" vede norul de praf ridicat dincolo de digul din pămînt, care protejează cîmpia. În clipa aceea rulota se umple de zgomotul motorului de avion. Umbra aripilor trece fulgerător peste creștetul sălciilor.

— Contactele, spune calm „Șarpele". Haidem ! Întîi de toate, contactele...

Merge șchiopătînd la rezervorul de deasupra chiuvetei. Apasă o piuliță nichelată. Placa laterală se deschide cu un declic metalic, lăsînd să se vadă un șir de contacte cu manetele din bachelită roșie.

— Maximum de tensiune, Feodor...

Îl surprinde liniștea bruscă din rulotă. Se-ntoarce. Singur cu mortul. Cu lumina verde. Doar zgomotul murmurat al unui motor la ralanti.

— Voi ați vrut-o, spune.

Cu mișcări rapide face să culiseze chiuveta cu tot suportul ei capotat. Mișcă săgeata unui indicator pînă atinge limita marcată cu roșu. Readuce chiuveta în poziția normală. Se prelinge afară, în lumina prin care trec zumzăind pașnic, albinele.

*

Este absolut idiot tot ce face „Şarpele" în ziua asta însorită şi paşnică, îşi spune Pilotul. Are senzaţia că aude valurile de clorofilă fremătînd în lumină, că simte bucuria pămîntului, o bucurie matură, care ţine de eternitatea planetei, bucuria unor decantări de simplitatea încolţirii, că surprinde gesturile vîntului polenizînd lunca, pădurea, livezile. Nu poate să definească nimic în filajul pe care-l prelungeşte cu turajul mărit uşor, în aşa fel încît după aterizare să ruleze cu frîne pînă-n marginea digului în spatele căruia „Şarpele" îşi secretă stupiditatea. Pentru că nu poate fi nimic mai stupid decît asta. Îl urăşte. N-a cunoscut ura, n-a conceput-o, n-a înţeles-o. Era prea sănătos ca să poată urî. Dar pe „Şarpe", îl urăşte, astăzi, de moarte... Îl urăşte lucid. Asta nu-l împiedică să se abandoneze filajului, cu roţile mîngîind grîul, cu lumina curgîndu-i albastră pe aripi, cu soarele ghemuit între cele patru pale ale elicei, prins şi-nşurubat acolo în străluciri metalice, cu hobanele susurînd. A trebuit să existe „Şarpele", ca el să se-ntoarcă la primăvară pe bordul unui avion care-l întoarce la tinereţe. Acum. Trage manşa. Simte grîul primind roţile. Mai adînc. Mai adînc. O lină şi binecuvîntată coborîre în pîine... Anticipă cu o miime de secundă clipa cînd îl primeşte pămîntul... Aterizare. Frîne. Digul. Creştetul luncii. Verde. Legănător. Taie contactul... Desigur. Nu este timp să asculţi murind în tine aterizajul ăsta în grîul de primăvară, fraged. Automatul... Oţelul este întotdeauna implacabil şi rece.

ATERIZAREA

1

Colonelul X îi tot face semn să intre tîrîş în tufe şi Pilotului îi vine să rîdă — asta e bună — cercul s-a închis pe ambele maluri ale rîului, cele două capete ale digului, în amonte şi-n aval de „obiectiv" sînt blocate de trupă cu cîini poliţişti la lesă, iar ei trei, X în dreptul rulotei, Coechipierul la mijloc şi el aici, după stupină, încercînd să pătrundă sub bolţile de curpen sub care cresc adevăratele păduri de urzici... Culcat. Se trînteşte fulgerător în spatele unei sălcii putregăite. Lumina se filtrează verzui sub bolta vegetală, mii de insecte îşi zbîrnîie elitrele deasupra lui şi pe aici, pe undeva, foarte aproape, a trecut un om. N-are nici un semn evident al acestei treceri, dar ştie sigur c-a trecut un om încălţat în ceva cu talpa foarte moale, un om care ştie să umble fără zgomot şi care-l pîndeşte, poate din mănunchiul acela de stuf vende, la nici douăzeci de paşi sub buza malului, ori poate din stînga, din lăstărişul luxuriant crescut pe marginea unei denivelări pline de ciuboţica cucului şi măcriş iepuresc. Poate că-l pîndeşte un singur om, poate că-l pîndesc doi, trei sau patru, poate că-l pîndeşte însuşi „Şarpele", oricum, situaţia este stupidă. Nişte borfaşi de o categorie specială, hotărîţi să-şi vîndă pielea la preţul cel mai ridicat şi el tupilat iepureşte, ditămai colonelul, în ţara lui, în lumea lui, în pămîntul lui — absurd. Îşi trage automatul special, cu ţeava scurtă în poziţia convenabilă... De sub stupină „Şarpele" îi vede omoplaţii mişcîndu-se sub combinezonul de zbor. Pata de ulei de pe cracul drept. Îl poate împuşca exact între omoplaţi, probabil frîngîndu-i şira spinării, băiatul are reflexele excelente pentru că l-a descoperit pe Feodor înainte de a-l descoperi el însuşi. Ori poate a mirosit-o pe Dolly. Este imposibil ca un mascul să n-o adulmece pe Dolly, primăvara.

Dacă se mişcă, *mein Gott,* îl descoperă celălalt, pentru că, în dreapta lui, în vegetaţia de pe taluz se tîrăşte cineva pe brînci, nu prea îndemînatic — are în faţă groapa cu urzici, deci va trebui să ocolească pe dreapta, spre rulotă, deci două minute de răgaz, el ştie însă cu exactitate că totul se va sfîrşi pentru unii în următoarele 30 de secunde — craniul de dolicocefal i se lasă pe umărul drept, pielea pergamentoasă, brăzdată de riduri adînci, cu pungi sub orbite, înregistrează un tremur, ca şi cînd, independent de armătura ei osoasă ar fi străbătută de curenţi electrici şi ochii cenuşii, cu un astigmatism pronunţat urmăresc cătarea pistolului cu surdină care se plimbă dincolo de omoplaţii intrusului, pe buza denivelării invadate de ciubotica cucului şi măcriş iepuresc. Aici, într-un şanţ vechi de scurgere plin de bălării mustinde, nămol fierbinte şi mormoloci, contesa Ana Maria de Kisköre echipată cu scafandrul autonom, cu labele de raţă puse, aşteaptă să-i facă semn Feodor. Îşi ţine mîna dreaptă întinsă şi cătarea pistolului pe umărul stîng al urmăritorului, singurul descoperit după afurisita aceea de salcie. Va fi foarte greu să se vadă cu Feodor în blestematul ăsta de rîu tulbure şi mîlos. Feodor stă nemişcat în papură, admirabil stăpîn pe nervii lui, cu masca vîrîtă sub apă (ea o ţine în iarbă) să nu strălucească, stă în apă pînă la gît, vopsit cu nămol pe obraz, a reuşit să-şi pună cagula şi acum pare una cu malul, cu apa, cu stuful... Feodor este cu zeci de mile mai aproape de Noua Zeelandă, de ferma lor, în care cresc raţe japoneze, pentru că stă în apă pînă la gît şi nu trebuie decît să-şi pună masca, să apuce muştiucul între buze şi să dispară în rîul ăsta nămolos, care nu-l va trăda, dar ea ?... Ea are încă cincisprezece paşi de mîl fierbinte, prin şanţul cu apa clocită şi cînd se duceau cu caleaşca cu şase cai la Tiszafüret, la aniversarea generalului, contele îmbrăca dolmanul, îşi încingea eşarfa şi sabia, îşi punea pintenii, pentru că generalul era de mult senil şi nu vorbea decît de vremea imperiului, de balurile de la curte, îi tremurau barbetele gen „Maximilian împăratul Mexicului" (de fapt îl imita pe Kaiser) şi nu ştie dacă în Noua Zeelandă cresc canguri, adoră cangurii, are să facă desigur şi o creşcătorie de canguri — omul în salopetă se ridică brusc şi vine în pas viu drept spre ea, are trăsături energice, obrazul măsliniu şi vîntul îi răscoleşte părul negru, ondulat vag... Zgomotul surd, sec al pistolului, a tras ea, a tras Feodor, au tras amîndoi — bărbatul cu obraz măsliniu se prăbuşeşte —, i se pare c-a

spus „drace" şi-n clipa cînd se ridică, pentru că-l vede pe Feodor cu o pată roşie în frunte, în clipa aceea cerul se roteşte ameţitor şi contesa Ana Maria de Kisköre se mototoleşte în şanţul cu mormoloci, apă fierbinte şi mîl...

2

Coechipierul se lansează în secunda următoare celor dintîi împuşcături seci, voalate, ceva de creangă ruptă. Reţine în coada ochiului drept o umbră topindu-se în lăstăriş, descarcă o rafală aproximativă, iese după stupină şi strigă : — Atenţie ! Se lungeşte la pămînt, înainte ca glonţul să fi pornit din ţeava pe care-o bănuie acum sub buza digului. Glonţul ciupeşte stuful. Se-nfundă-n mîl.

— Ştefane !

— La dracu !... M-au găurit binişor, spune Pilotul...

Zace într-o rînă, în buza denivelării acoperite de vegetaţie luxuriantă. Coechipierul vede totul : omul prăbuşit pe luciul apei, prăbuşit ciudat, pe spate, cu capul plutind parcă şi picioarele ancorate, cu faţa plină de mîl aproape uscat şi sînge peste care bîzîie muşte verzi, femeia mototolită în şanţ, cu picioarele impudic goale, cu labele de raţă şi scafandrul prins pe spate, cu halatul verde, spongios, de baie adunat sub ea şi Pilotul care-ncearcă să se ridice într-un genunchi, privindu-l mirat şi boscorodind ceva, ca apoi să se prăbuşească cu faţa-n iarba grasă...

„Şarpele" se prelinge din trunchi de salcie în trunchi de salcie. „Totul pentru tot" îşi spune şi nu-şi poate stăpîni satisfacţia sălbatică — i-a plătit lui Feodor toate umilinţele la care l-a supus de cinci ani de cînd i l-a repartizat Patronul. Nu aşa voia să-şi achite poliţele. E idiot să le achiţi aşa, fără ca el să ştie că i le achiţi, asta nu dă nici o satisfacţie, asta nu poate fi o răzbunare. Răzbunarea presupune participarea conştientă a părţilor, zdrobirea morală a duşmanului, zdrobire lentă, prelungită din spirit în carne. El cunoaşte asta şi l-ar fi vrut pe Feodor zdrobit altfel. Întîi de toate în sexul acela cu care l-a handicapat, cu care-a robit-o pe Dolly, cu care i-a otrăvit toate nopţile şi zilele, cu care l-a înjosit — atenţie, ăsta e canalie veche, ăsta care iese din rulotă şi dispare fulgerător acolo unde

prostănacul celălalt trage în gol — alarma s-a dat, totul nu depinde decît de el, aude tropotele, paşii grei, soldăţeşti, poate sînt încă la o sută de metri, poate sînt mai departe, el îi aude, tipul a dispărut pe stînga, acolo nu mişcă nimic, deci stă la pîndă şi el trebuie s-ajungă oricum la rulotă, ia un pumn de ţărînă şi-l aruncă în stînga lui — aha, tipul are nervi tari, e cîine bătrîn, nu face nimic, scoate miriapodul mecanic pe şenile duble, un fel de carapace solzoasă, apasă contactul şi-i dă drumul între sălcii. Miriapodul înaintează gîfîind, emite nişte gemete şi iar înaintează, în vreme ce el se prelinge tîrîş spre rulota în care, sub pulberea verzuie, sonoră, plină de dangăte, stă senin şi impasibil Eduardo. Mai are trei metri. Mai are doi metri... Salt.

— Haide, *mein Herr,* spune cineva într-o germană impecabilă... Sus mîinile !

„Şarpele" înlemneşte în pragul rulotei...

— Aruncă pistolul. Mîinile sus !

Cîinele bătrîn nu e prost de loc. Aruncă pistolul. Se-ntoarce încet. Omul stă la cîţiva paşi. Duce la gură ceva care seamănă c-o siflee de şef de echipaj.

— Ei, domnul meu !... Mă mai cunoşti, întreabă omul în combinezon de zbor şi-i arată cicatricea oribilă de la gît.

„Şarpele" l-a văzut pe Eduardo acolo în lumina verzuie, a aspirat adînc mirosul dulceag de mort, rîde, pielea pergamentoasă îi foşneşte straniu şi foarte vizibil sparge ceva între dinţi.

Înainte ca X să facă un pas, „Şarpele" se răsuceşte în jurul lui însuşi. Cade în interiorul rulotei. Stuful, lăstărişurile, creasta digului se-nsufleţesc. Tropote. Ordine :

— Caută Rex !

— Caută Diana !

— Tovarăşe colonel !

Un strigăt :

— Brancarda ! Pas alergător, brancarda !...

— Să vină doctorul, ordonă colonelul X... Căpitanul Rădulescu... Cere avionul sanitar.

— Nu este nevoie, spune Coechipierul. Îl duc eu cu prăfuitorul.

— Exclus, spune medicul... Nu poate fi transportat decît întins...

— Continuaţi scotocirea, ordonă colonelul X... Culcaaat...

Urlă cît îl ţin bojocii.

— Culcaaat !

Dă semnalul de alarmă cu fluierul. Se trîntește la pămînt. În interiorul rulotei pîlpîie un bec minuscul, roșu. Explozie. Puternică. Coechipierul se trîntește peste brancardă. Pilotul geme. Suflu fierbinte. Crengi smulse. Bucăți de lemn, de-a valma cu frunze, cu tăblărie torsionată, un crater roșu violet, încă o detunătură, zgomotul fierăriei căzînd la pămînt.

— Brancardier !

— Brancardier !

În locul stupinei rulante, golul. Sălcii desfrunzite. Crengi rupte. Iarbă calcinată. Miros de explozie.

— Brancardier !

3

Trei răniți pe brancarde, alături de Pilot, sub salcia pletoasă prin care trece fluidă lumina. Ordine. Se reface lanțul de pistolari și scotocitori. Colonelul X supraveghează manevra. Patru soldați aduc trupul femeii și al bărbatului. Colonelul X vede punctul de impact al gloanțelor. Cunoaște arma. Știe exact ce s-a-ntîmplat. Ordonă ca trupurile să fie acoperite cu foi de cort. Cineva îl numește pe caporalul Stejar Ion să intre de santinelă. Colonelul X își șterge cu mîneca, obrazul leoarcă. A lucrat prost. Trebuia să știe că stația pirat este minată. Că nici un serviciu de spionaj nu este dispus să-și predea tehnica în mod festiv și cu discursul de rigoare... Trebuia izolată... Trebuia... Dar cum ?... Dacă-l împușca în abdomen, probabil nu mai avea forța să spargă fiola cu cianură, ori cu ce dracu o fi fost, c-a căzut fulgerat... El era va să zică... După 25 de ani...

Colonelul X urcă treptele rulotei, sleit.

Sleit de moarte... El i-a luat deci interogatoriul, cel dintîi interogatoriu, înainte de a-l zvîrli la Barnau. Craniul acela enorm, pergamentos, buzele subțiri, caninii galbeni de hienă și mîinile, mîinile fine, ușor tremurătoare, specialiste în anatomia durerii umane, mîinile care nu i-au iertat nimic din ce-avea viu în trup, în vreme ce monstrul vorbea despre cărțile de tortură ale marilor maeștri ai Inchiziției, cita copios nume, vorbea lejer despre aparatura aceea de zdrobit oase, atît de rudimentară, dar atît de eficace, era încă februarie, mersese pe jos

ultimii 200 de kilometri, austriecii îl adăpostiseră cu un fel de zel egoist — 25 de ani, o veşnicie, intră în rulotă şi rămîne stupefiat pentru că în loc de doi morţi, nu-ntîlneşte decît mortul din patul pliant, pe Jacoppo Torricelli — zis Eduardo, comandant de „fascie", condamnat la moarte de Tribunalul Cămăşilor Negre din Bari pentru vînzarea secretului (vînduse cîtorva notabili din Bari ştirea că vor fi arestaţi) — hei doctore, la mine, strigă, iese în pragul rulotei şi cheamă sergentul cu cîinele Rex, în timp ce doctorul intrigat îi spune că individul n-a avut puls şi că are în buzunar fiola cu lichidul scurs pe maxilarul inferior, care după toate aparenţele este o otravă cianurică.

— Dă-o-n mă-sa de „cianurică", doctore, mîrîie colonelul X... Mortul dumitale a făcut picioare. Ţi-o garantez, mai zdravene decît toate picioarele plutonului de scotocitori.

Rex adulmecă în rulotă. Scheaună. Trage la lesă. Iese pe o uşă laterală. Aleargă la malul rîului... Tufe rupte. Un soldat fruntaş horcăind. Stă într-o rînă, are un cuţit înfipt în umărul drept şi-alături, cu capul în apă, cu scafandrul autonom în spate, chircit neverosimil „Şarpele"...

— Să trăiţi tovarăşe colonel, sînt soldatul fruntaş Timotei C. Alexandru, raportez...

Colonelul X îngenunche lîngă soldatul fruntaş Timotei C. Alexandru şi-i sărută fruntea, patern.

4

Bondarul execută viraje strînse. Îşi lărgeşte gama, trece la viraje în urcare, picate, din ce în ce mai strînse, mai îndîrjite şi mai sonore. Aterizează brusc pe margareta mare de luncă. Margareta se leagănă uşor. De sub trenul de aterizare al bondarului, prevăzut cu perişori, se desprinde un nor galben miniatural, de polen. El însuşi, bondarul, are dungi galbene pe fuzelaj, ca un avion de luptă cu însemnele comandantului. Cei din divizia „Siegfried" îşi trăgeau asemenea dungi galbene pe fuzelaj — ori roşii, ori albe — mai curînd albe şi furnicile trec în şiruri compacte cu dublu flux — stă pe brancardă aşezat pe dreapta, glonţul i-a intrat undeva în umărul stîng, femeia l-a lovit în umărul stîng şi celălalt în picior, este de neînchipuit

ce proşti trăgători — iarba miroase a umed, pe sub brancardă trec şuşotind adieri înmiresmate şi dacă închide ochii, dacă respiră profund, atunci o aude pe Uţa, avea ochi negrii, strălucitori, sînul zvelt, cu carnea bătută, sîn de căpriţă ; — audzi tu Ştefane, nu aşa, închige ochii... aşa... ia să-mi spui tu mie, numa după miros : ...— Busuioc ! — Ba ! Coada şoricelului !... — Ba ! — Spata cerbului ! — Ba !... Stai blînd, că n-ai ghîşit... — Dacă ghicesc, mă săruţi ?... — Au, şe fişor eşti tu ! Îi cuprindea mijlocul subţirel, mlădiu sub brîu, o frîngea în fîn, trecea Bîrzava pe la căpătîiul lor susurînd, Uţa-nchidea ochii, genele ei îi gîdilau buzele, zumzăiau paşnic albinele, treceau fluturi, pămîntul dospit răsufla tihnit şi buzele Uţei erau amărui, amărui...

Se bucură în secret de oboseala, de sfîrşeala care-i anihilează trupul. Dacă n-ar fi gustul sărat al sîngelui în gură, probabil i-a atins vîrful plămînului — gîndeşte asta într-o detaşare totală, ca şi cînd ar fi vorba de ceva îndepărtat şi străin, aşa cum totul este foarte îndepărtat, glisat în estompă, în afara lui, în afara senzaţiilor lui ; într-o lume dincolo de senzaţii, se dau ordine, vede o pereche de cizme, aude nişte gemete, ba îl aude şi pe Şurub care-i spune că în zece minute avionul sanitar e aici — asta nu-l interesează cîtuşi de puţin, să fie sănătos cu avion sanitar cu tot, au să-l smulgă din iarba fremătătoare, o vede pînă la rădăcină, fir cu fir, vede firuşca şi ghizdeiul, vede garofiţa suavă pe care se leagănă o gărgăriţă în cuirasa ei roşie, formidabila Armada a furnicilor — parc-ar fi sclavii la piramide — ar vrea să urmărească asociaţia şi se gîndeşte la Fabre — cum poţi să vezi tot ce-a văzut şi-nţeles Fabre de la 30 000 şi peste 2 500 pe oră, poate era o înţeleaptă Uţa în simplitatea ei — asta-i firuşcă învăţatule şi înşcolatule — da asta ce-i Uţo ?... Uţa se-nroşea gotcă, îi frigeau obrajii şi-l bătea cu pumnii în piept... — Aha, nu ştii, te-am prins zmeoaico... — Cotu, m-ai prins, îi ruşinea fetii, aia-i dacă vrei tu să ştii... Se răsuceşte uşor...

— Tovarăşe colonel...

Apare un sanitar subţirel şi-nspăimîntat...

— Vezi-ţi de răniţi băiatule... Vreau să mă uit la nori...

— Cum ordonaţi...

Norii sînt la datorie — adică nişte cumuluşi de timp frumos, gogoloaie pufoase, lînoase, alb sidefii în cerul albastru şi dulce, albastru spre azuriu — probabil Patricia Şerbu a

ieşit la „peisaj“ i-a lăsat doar maşina — şi-a instalat şevaletul, cutia de culori, şi-a pus marama străvezie cumpărată de la Rucăr, pozează mereu faţă de sine însăşi — că pozează faţă de alţii — toţi pozăm într-un fel, dar să te minţi pe tine însuţi, Doamne ce enormitate — uite un fir de creţuşcă, trece peste el boarea de vînt şi-l leagănă şi-l alintă şi aici, sub brancardă există un univers de explorat. Ioana... Foarte zveltă şi energică şi cu părul negru strălucitor, trece dincolo şi-i spune că s-a plictisit de moarte în laborator, rîde, îşi scoate rochia cu un gest ferm, toate gesturile Ioanei sînt femme, exacte, traduc precis o intenţie, el îi vede umerii şocolatii, arămii, arşi de soare, îmbracă ciupagul şi poalele şi cotrînţa, iese desculţă în „grădini“, ţine-o garoafă între dinţii albi, strălucitori şi-l întreabă : — auidzi tu Ştefane, o asta-i barba caprii, ovăscior o fi, ori obsigă ?... Să te văd înşcolatule, tu !... El rîde, îi strînge mijlocul subţire, îi simte sînii zbătîndu-i-se, îi striveşte cu pieptul, îi muşcă buzele, buzele amărui de fată mare şi trece peste ei o adiere îmbălsămată, salcia îşi leagănă cosiţa verde şi norii, călătorii, acolo-n cerul străveziu...

5

Căpitanul Gruescu probabil i-a comunicat Valentinei... N-avea nici un rost să se ducă el. N-ar fi putut suporta. Valentina e prea fotogenică. Poate e sinceră şi-n cazul ăsta, n-ar fi putut suporta de loc. Ştia. Trebuia... Trebuia ca „Şarpele“ să sfîrşească aici şi aşa... N-are nici un rost, la ce s-o vadă pe „mascată“, Şurub are perversităţi „medico-legale“, parcă l-a chemat poarta, asta-i bună, de ce dracu se moşmondeşte atîta pilotul ăla de la sanitară, piloţii ăştia civili parc-ar zbura în contul veşniciei, atîta vreme au... Telefonul.

— Să trăiţi tovarăşe locotenent-colonel, permiteţi-mi...

— Scurt băiatule.

— Vă aşteaptă sora dumneavoastră la poartă...

— Spune-i duduii că n-am nici o soră, plutonier... Înţeles ?!

— Cum ordonaţi, tovarăşe locotenent-colonel...

— Ioana ?... La dracu. Vin imediat...

Navigatorul iese-n vîntul de aprilie, şăgalnic. I-a atins vîrful plămînului... şi pulpa... Pulpa ca pulpa... Dar vîrful

ăsta al plămînului... Ce-au să spună medicii ? Barocamerele ? Baremurile minimale ? Vîntul trece prin plopi, susurînd. Decolează celula maiorului Tache. Motoarele sparg cerul în bucăţi. Tot cerul cade-n bucăţi sonore peste plopi... Ioana. Ioana acolo la barieră, dincolo de bariera care-nchide aleea dintre plopi, Ioana înaltă, în taiorul ei verde, cu mîna streaşină şi-n cer, pe verticală, spre soare, cele două siluete strălucitoare, argintii, absorbite de înălţime pînă cînd nu mai rămîn decît dîrele de condensare, două trene de mătase albă, pură şi feciorelnică.

— Mi-a fost atît de dor de soare, spune Ioana şi-i apucă braţul cu o nervozitate vizibilă.

— Ştefan e rănit... Un glonţ i-a perforat vîrful plămînului. Altul l-a lovit în pulpă... În douăzeci de minute avionul sanitar e aici...

— Am ştiut, şopteşte Ioana şi Navigatorul o simte lăsîndu-se greu pe braţul lui.

*

— Nuuuu !... Nici un cuvînt !... Nuuuu !

— Dar, doamnă...

— Nuuuu !... Pleacă. Afară !... Cu toţii... Cu avioanele voastre criminale... Ştiu asta ! Auzi ! Ştiu ! Cunosc asta... Cunosc asta ! Afară !... Ştiu ! Am văzut. Am înţeles ! Du-te !... Cobe ! Pleacă !

Căpitanul iese de-a-ndăratelea. Valentina se repede la el. Îi face vînt pe uşă. Ştia. Era în carnea ei. Era în nervii ei. În nopţile ei de nesomn. În halucinaţiile ei. Era acolo, galben, între lumînări, cusut în sacul îmbibat de formol, în biserica aceea afumată, cu sfinţi mirosind a tămîie, cu lumina resorbindu-se în lemnul cenuşiu al icoanelor — totdeauna i-a fost frică de asta — carnea ei este prea tînără să suporte apropierea morţii — moartea, ce oroare... Îşi strînge capotul la piept. Îi e frig. Trece din vestibul în camera ei. Totul era de-o prospeţime juvenilă, adolescentină — ah cît aşteptase ziua asta de primăvară, cît şi-o dorise pentru lumina ei pură, de unde i-a cumpărat el serviciul de toaletă, ce ideee, chiar astăzi să i se-ntîmple, n-are nici o vină, ea n-are nici o vină, l-a prevenit de sute şi mii de ori — îşi trece degetele prin păr, nu vede decît vag conturul pereţilor, al mobilelor, se repede în debara, smulge pe rînd toate geamantanele din raftul lor, deschide

dulapul, sertarele, aruncă în geamantane de-a valma rochiile, blana, lenjeria, aleargă din cameră-n cameră, nu, nimeni n-are dreptul s-o oblige la asta, nu mai poate suporta încă o dată asta, se oprește în fața oglinzii, se examinează atent, lacom, își ridică părul din ochi apoi cere la telefon, cu glas ferm să i se spună la cît pleacă primul accelerat, ori rapid de București. — Peste 48 de minute, doamnă... 48 de minute ?! O veșnicie... Comandă un taxi... Scoate totul din geamantane. Reîmpachetează totul, calm, energic, pliurile rochiilor, ale fustelor de tergal, uitase umerașele, se concentrează numai asupra mîinilor, se-mbracă într-un taior albastru, simplu, cu linia zveltă și rămîne cu mîinile încrucișate la piept în fața pînzei intitulate „Abstracțiuni în Fa major". Se gîndește că și-a neglijat de ani de zile mama și că bătrîna doamnă are să se bucure de prezența ei, îi datorează mamei această prezență și că acolo, în orașul acela moldovenesc, ușor prăfuit, are să termine „Abstracțiuni în Fa major", punînd tonuri sumbre, cum sumbră și disperată este ea acum... Doamne ! Doamne ! Asta nu i se mai poate cere încă o dată. Simte în nări mirosul de spermanțet și tămîie, atît de violent, încît aproape că leșină. Se tîrăște la frigider... Sucul de portocale... Lui i-a plăcut întotdeauna să bea un suc de portocale, rece, după ce-a coborît pe pămînt din mașina ucigașă... Bea lacom, din sticlă. Sucul are gust de fiere. Dintr-odată toate raporturile ei cu interiorul acesta se modifică. Atît de brusc și de surprinzător încît strigă. Strigă de cîteva ori : — Ștefane !... Iubitule !... Nu-i răspunde nimeni. Aude singurătatea curgînd cenușie din pereți. Totul îi este străin aici. Totul este rece, dușmănos. Nici o urmă de intimitate. Nimic al ei. Un apartament de hotel înainte ca pasagerul să-și închidă ultima valiză, în timp ce femeia de serviciu începe să desfășeze pernele... Aproape că-i este frică. Pe urmă aude femeile celorlalți. Unele își cheamă copiii din curte... Ori vorbesc tare, de la balcon, la balcon. Maioreasa de deasupra, profesoara aceea cu ochelari, își stropește florile. Probabil are ore după masă. De rest vor avea grijă ceilalți. Ei știu asta... Ei pot suporta asta. Mai tîrziu, au s-o cheme. Atunci are să vadă. Dacă va mai avea curaj să se-ntoarcă aici. Taxiul... Răsuflă ușurată... Închide fereastra. În clipa cînd răsucește zăvorul, zgomotul unui motor. Un motor altfel decît huruitul infernal care-a terorizat-o ani de zile, un motor care-o înspăimîntă infinit mai mult, pentru că știe, ori simte, ori intuiește, îl aduce

pe el, sfîrtecat, cu carnea macerată, plină de pămînt — Doamne, şopteşte, ajută-mă să nu leşin pînă jos... — Ia toate astea, îi spune şoferului şi-i dă o bancnotă de 25, trece în baie, strînge robinetele, verifică gazul la bucătărie, trage colţul unei perdele, încuie şi aşază cheia la locul ei, apoi se precipită pe scări, albă, cu nările fremătînd, lacomă de lumina albastră de-afară, lacomă de ea însăşi, lacomă de ceva nedefinit şi inexplicabil, stăpînindu-şi hohotele de plîns, timorată de sentimentul de eliberare care-o inundă tiranic, pînă la ţipăt.

6

...Acolo-n cerul străveziu, de ce gîndeşte despre cer ca despre altcineva, ori de ce gîndeşte cerul ca pe altceva decît el însuşi ? Avionul sanitar lunecă sub cer, pentru că cerul este deasupra, mult deasupra, acolo de unde încep să se bănuiască conturele continentelor, ori curbura planetei, ori viaţa constelaţiilor, cerul este acolo unde încerci să gîndeşti la viaţa altor sisteme, el a năzuit spre locul acela din cer în care condiţia speciei întîlneşte uluitoarea ei devenire cosmică, locul acela de unde părăseşti milioane de ani — ce fabulos gînd — cad de pe tine milioanele de ani, cad fărîmiţîndu-se într-un pumn de ţărînă pe care „atmozeele"... ce cuvînt straniu şi plin de poezie, atmozee, marile vînturi ale înălţimilor, aşa le botezase Niki, profesorul lor de fizică din „S.O.Av."..., pe care atmozeele îl pulverizează şi tu rămîi pur, o idee luminescentă spre transcendent, un om căruia inteligenţa speciei i-a adăugat un supliment de organe mecanice, dictîndu-i adaptări la un univers încă necunoscut, acolo, în locul acela din cer, dincolo de legile magnetice ale Planetei, locul unde se-ntîmplă metamorfozele... Locul acela mirific de pe Lună, ori de pe Marte, ori de pe orbita lui Venus, ori printr-un salt temerar, dincolo, în lumea fabuloasă a planetelor gigant, mirificul Saturn, cu cele trei inele meteoritice şi dincolo de el, ce ?... Ce alte manifestări ale geniului, ale materiei inteligente, ce alte societăţi şi istorii ? Idiotul acela de „Şarpe" cu puşcociul lui stupid şi-aici, deasupra avionului sanitar, cerul imens, cu pragurile lui care trecute vor purifica specia, făcînd-o să lepede stupiditatea tuturor dogmatismelor, tuturor autoîngrădirilor, tuturor meschinăriilor gene-

rate de apartenențele șovine ale delimitărilor. Vor rămîne Oamenii și dincolo de ei, ori în fața lor. Universul...

— Vă este rău, tovarășe colonel ?

— Pe dracu, doctore !... Ce zici de cerul ăsta ?

— Vă rog nu vorbiți... Plămînul...

— Se repară ?

— Categoric.

Categoric... Ce cuvînt stupid. Doctorul este tînăr, un căpitan tînăr, blond, ușor miop, a văzut sînge pentru întîia oară și nu-nțelege că el, Pilotul, năzuise spre unul din pragurile acelea înalte, de conștiință a speciei, doctorul blond, ușor miop, căruia evident, zborul nu-i face bine, are o spuză de sudoare măruntă pe buza de sus, doctorul gîndește totul în limitele profesiei lui, îi ia pulsul, îi șterge fruntea...

— Vă doare tovarășe colonel ?

— Cerul mă doare, doctore !... Mai precis, nu cerul. Faptul că n-am ieșit dincolo de gravitație... Adică faptul că n-am atins zona de trecere de la *Hommo sapiens*, la *Hommo cosmicus inferior*. Înțelegi ?

— Da ! Hm ! Vă înțeleg foarte bine... Permiteți-mi să vă fac o injecție...

— Un calmant ?

— Da !

— N-ai vrea să ți-l autoadministrezi ?... Cum îți place zborul ?

— Clătinările astea... Căderile astea...

— Curenți verticali. Ascendențe. Descendențe. Încălzirea inegală a solului. Acolo sus, dincolo de atmozee, totul este de-o puritate sublimă... Te-ai gîndit vreodată ce se-ntîmplă cu omul ieșit de sub teroarea pămîntului, în lumea inefabilă a radiațiilor cosmice ?

— Tovarășe colonel vă interzic să mai vorbiți... Poftim... Sînge...

7

Hotărît, tînărul este lipsit de umor... Vede ceafa pilotului sanitar, netunsă și dincolo de parbriz, trei berze... Rotesc lin, cu aripile întinse, ușor curbate după bordul de atac. Au întîlnit o ascendență puternică acolo, sigur, deasupra un cumulus

cu tendințe de *cumulus castelatus* și berzele sub el, în plin soare. Senzație delicioasă de alunecare în gol, de desprindere, ca și cînd trupul s-a uitat pe sine, s-a abandonat unei alte stări, de imaterialitate și rarefiere... Stare necunoscută. Șocantă. Ca și cînd întreaga lui viață s-ar fi condensat în prezent la presiuni inimaginabile. Ca și cînd o forță lăuntrică, inexplicabilă ar fi reușit un travaliu de sinteză absolută, extrăgînd din noianul acela de zile, de întîmplări, de răgazuri superficiale, un eu purificat, lui însuși străin...

— Doctore !

— Tovarășe colonel.

— Sînt douăsprezece piulițe pe spetează scaunului ăsta ? Căpitanul medic numără piulițele.

— Douăsprezece, tovarășe colonel.

— Mulțumesc.

Deci, n-are febră. Nu halucinează. Da ! A ajuns ! A ajuns pragul acela peste care se-ntîmplă metamorfozele. Toate lucrurile, toate întrebările sînt de-o uimitoare limpezime. Probabil și-a depășit mereu condiția și fiecare depășire a operat mutații în zonele pe care el n-a avut vreme să și le cunoască. Aventura lui spre Zenit își schimbă sensul. Sau și-a schimbat sensul. Începe, sau a-nceput o altă aventură. Spre Nadir. Are vîrsta primului antropoid care se legăna pe coadă în pădurile luxuriante de ferigi din valea Cernei. De fapt a vrut să cunoască prin simțuri, prin trup, ceea ce nu se poate cunoaște decît cu spiritul : propriul lui univers. S-a luptat în război, ori aici, în carlingă, să și-l proiecteze în acțiune. Să și-l deseneze în acțiune. Și iată că acum, înfrînt fizic, este mai aproape de el însuși ca niciodată. Acum este abia el însuși. Despuiat de dorință, de tentația senzorială, eliberat de povara zdrobitoare a acțiunilor infinite, de acest eu suprapus, exploatator, lacom și mărunt, mereu la nivelul fiziologiei, al habitudinilor unei specii lucrative, al comodităților, al rutinei, ah, natura lui intimă este alta, cu desăvîrșire alta... Închide ochii.

— Tovarășe colonel !... Tovarășe colonel !

— Ține-ți firea, căpitane... La dracu... Nu mor dintr-un nenorocit de glonț tras aiurea...

Îi zîmbește bietului medic, care-l privește puțin cruciș și-i șterge spuma de sînge ivită pe buze. Apoi se lasă pradă acestui nou fel de a fi, un flux albastru strălucitor, muzical, de-o serenitate perfectă, de-un echilibru rotitor, imense spiraloide

albastre în care el coexistă fără să fie totuși colonelul aviator Ștefan Theodorescu, sau numai colonelul Ștefan Theodorescu.

Un cineva necunoscut care-a experimentat cîteva atribute umane, poate temeritatea, poate cinstea, care s-a autoproiectat spre cerurile acelea cu plafon dincolo de gravitație, uitînd că cerul este în el... — ce uituc am fost doctore, formidabil de uituc... a uitat că cerul este în el și-acum, dintr-o dată și-a adus aminte de acest adevăr atît de simplu, în fața căruia are totuși, paradoxal, sentimentul uluitor al fabulosului. Va trebui să iasă din carlinga lui 351. Să-și descifreze această nouă modalitate. Poate în ani. Poate în restul vieții. Poate în cîteva vieți. Probabil n-are aceste cîteva vieți la-ndemînă. Dar poate că va găsi o modalitate de a le avea. O modalitate de a se multiplica pe sine... Pe sine... În definitiv cine sînt ?

— Doctore !

— Sînt aici tovarășe colonel.

— Cine sînt ?... Doctore, dumneata știi cine sînt ?

Căpitanul medic își investighează rapid cunoștințele... O amnezie ? Un traumatism care să conducă la asta ?... Pulsul ? Ușor slăbit, dar absolut normal... Tresare speriat. Colonelul ăsta afurisit își bate joc de el.

— Dă-l dracului de puls, bebeluș !... Ce se vede în babord ? În babord am spus. O fabrică, nu ?

— Da, tovarășe colonel.

— Fabrica de amidon. N-o miroși ?!... Pregătește-te pentru aterizare...

— Am înțeles, tovarășe colonel.

— Asta-i bebeluș... Că n-ai înțeles nimic... Ai să-nțelegi mai tîrziu.

*

Poate are să-nțeleagă. Poate n-are să-nțeleagă. Îl privește... Cine sînt, se-ntreabă colonelul aviator, vede deasupra cerul de-o inefabilă culoare albastră, legănatul fluid al avionului sanitar îi creează o totală stare de detașare în care urmărește atent manevrele de aterizare ale pilotului sanitar, le urmărește dintr-o perspectivă trecută, le urmărește celălalt, acela de odinioară, aparținînd de pe acum trecutului. Cu fiecare metru de înălțime pierdut, celălalt se estompează în uitare. Își pierde

reflexele. Uită această pantă invizibilă pe care cobora mereu și mereu din vecinătatea zeilor. Dar zeii, se vede, nu vor să-l uite pe acela, ori pe el acesta, pentru că deschid în calea coborîrii alunecate și lungi o lume de sunete miraculoase, de culori, melodii, un univers necunoscut și albastru, acum ușor de mansă, pilotul sanitar își cunoaște meseria, el deschide ochii, vede orizontul restabilindu-și drepturile și, ca-ntotdeauna anticipă cu o miime de secundă aterizajul... C-o miime de secundă contactul mîngîietor al pneurilor pe pista scăldată în soare. În valuri albastre de lumină translucidă. Și alături, iarba strălucitoare în clorofila parcă festivă, unduind sub boarea suprasaturată de miresmele cîmpurilor. Și vîntul foșnind în nuc, acolo sus, unde lumina se îngroașă și se face verde.

BRAȘOV

octombrie 1967 — aprilie 1968.

C U P R I N S U L

Cartea întîi
INTERCEPTAREA

Aterizarea 9
Zborul . 43
Decolarea 85

Cartea a doua
MISIUNE DE SACRIFICIU

Albatrosul . 167
Decolarea . 212
Zborul . . 240
Aterizarea . 271

Cartea a treia
APROAPE DE ZEI

Decolarea 305
Zborul 323
Aterizarea 341

Lei 10,50

EDITURA MILITARĂ